"ELS 'EQUIDISTANTS' TENIEN RAÓ", "EL PCE AL GOVERN" I ALTRES ARTICLES

Selecció d'articles d'uns anys (no només) políticament apassionants (2011-2021)

Pròleg de Joan Coscubiela

MIGUEL GUILLÉN BURGUILLOS

Nous Horitzons Fundació

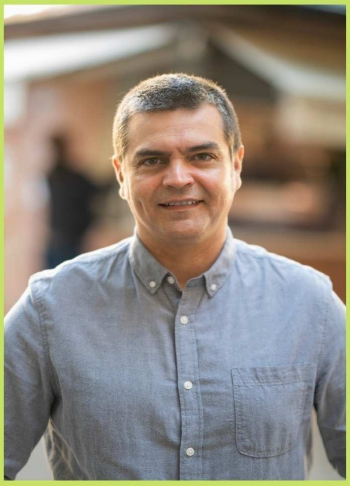

Foto: Carlos Ruiz Monroy

Miguel Guillén Burguillos (Mataró, Barcelona, 1980) és llicenciat en Ciències Polítiques, diplomat en Ciències Empresarials i té un postgrau en Gestió de cooperatives i empreses d'economia social. Treballa com a professor associat al Tecnocampus-UPF i escriu habitualment a mitjans de comunicació com Público o Capgròs. L'any 2017 va publicar el seu primer llibre, "Podemos-Izquierda Unida. Del desamor a la confluencia" (Ed. Círculo Rojo).

El període de temps comprès entre els anys 2011 i 2021 ha estat molt intens des del punt de vista polític, econòmic i social, a Catalunya, a Espanya i arreu del món. En aquest llibre es recull una selecció dels articles publicats per Miguel Guillén en diferents mitjans de comunicació locals i nacionals durant aquests anys, per tal d'oferir una perspectiva personal i concreta dels fets que s'han anat produint, amb especial atenció als esdeveniments polítics que han tingut lloc a Catalunya arrel de l'esclat de l'anomenat Procés, i també el trencament del bipartidisme a Espanya, particularment amb l'aparició de Podemos. La visió que dóna l'autor representa un punt de vista personal, però a la mateixa vegada s'emmarca en una tradició política i social concreta, aquella que beu de la font inesgotable del moviment obrer i el catalanisme popular.

PVP 15,00 €
ISBN: 978-84-09-36872-3
9 788409 368723

Nous Horitzons Fundació

La **Fundació Nous Horitzons** és una entitat sense ànim de lucre hereva de la històrica revista amb el mateix nom fundada el 1960 i, com aquella, la seva voluntat és ser un espai de reflexió i de formació, de debat i d'intercanvi. En un moment de nous reptes pel pensament progressista i transformador, de canvis de paradigmes i de creixents complexitats, l´esquerra ha de saber respondre amb rapidesa tot i elaborant també un nou discurs. La finalitat és, per tant, contribuir en l´establiment de les bases d´un pensament lligat a l´emancipació social, a la defensa del medi ambient i a la igualtat de gèneres, des de la participació i la radicalitat democràtica. La Fundació té com a finalitat la difusió i l'elaboració de l'ecosocialisme. A més, col·labora de forma contínua amb la Green European Foundation amb l'organització conjunta de seminaris, xerrades, congresos i d'altres activitats i forma part de la seva direcció executiva a nivell europeu.

Nous
Horitzons
Fundació

"Els 'equidistants' tenien raó", "El PCE al govern" i altres articles

Selecció d'articles d'uns anys (no només) políticament apassionants

(2011-2021)

Miguel Guillén Burguillos

Miguel Guillén Burguillos: miguelguillenburguillos@hotmail.com

Edita: Fundació Nous Horitzons: fundacio@noushoritzons.cat

Disseny de portada: Miguel Guillén Burguillos. Composició feta amb model de Canva®. El collage està elaborat amb FotoJet®, utilitzant fotos de Pierre-Philippe Marcou AFP, Jordi Play, Marc Puig, CCOO Granada, Quico Melero, Fotomovimiento, Diego Crespo, Marc Lozano, Gage Skidmore, Podemos Granada, Iván Alvarado, EFE, Europa Press, Prachatai i Presidencia del Gobierno de España

Foto de contraportada: Carlos Ruiz Monroy

Impressió: La Imprenta CG

ISBN: 978-84-09-36872-3
Dipòsit legal: B20586-2021

Els continguts escrits d'aquesta publicació, mentre no s'expressi el contrari, estan subjectes a una llicència Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 3.0 de Creative Commons. Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autoria i la titularitat dels drets (autors i Fundació Nous Horitzons) i no se'n faci un ús comercial. Si transformeu aquesta obra per generar una obra nova derivada, heu de distribuir-la amb una llicència igual a la que regula l'obra original. La llicència completa es pot consultar aquí: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/legalcode.ca

Desembre de 2021

Per a en Miquel, l'Anna i la Maria, llum, alegria i font constant d'aprenentatge

Per a la Roser, companya de vida

Per als meus pares, Charo i Miguel

Índex

- Pròleg de Joan Coscubiela (pàg. 15)
- Introducció de l'autor (pàg. 19)
- La incapacitat per arribar a acords (pàg. 25)
- El 22 de maig, tretze paperetes per escollir (pàg. 27)
- Motius per preocupar-se (pàg. 29)
- Daniel Innerarity: "Ja no necessitarem grans líders clarividents que ens dirigeixin, perquè no fan falta" (pàg. 31)
- José Luis Sampedro: "No hem après a viure junts i en pau" (pàg. 33)
- Fernando Savater: "Els polítics ens representen, i tant que ens representen!" (pàg. 35)
- Lluís Duch: "Tot ciutadà està obligat a fer política" (pàg. 37)
- Els resultats de les generals, en clau mataronina (pàg. 38)
- Javier Elzo: "ens manca abordar l'oblit reversible, l'impossible oblit d'allò inoblidable" (pàg. 39)
- Peter Sellars: "El feixisme està tornant" (pàg. 40)
- Ana Pastor: "Twitter converteix en propers als desconeguts, però també ens allunya dels íntims" (pàg. 41)
- Eduardo Galeano "Vivim a un món on l'altre sempre és una amenaça i mai una promesa" (pàg. 43)
- Jordi Évole: "Estic fart que em diguin que jo he viscut per sobre de les meves possibilitats" (pàg. 44)
- Rajoy, fidel seguidor de Bismarck (en allò que li convé) (pàg. 45)
- Petros Márkaris: "Com més pobre ets, més valors morals i més cultura necessites" (pàg. 47)
- La bandera ho tapa tot (pàg. 48)
- Joseph Stiglitz: "Com més s'inverteix en el que és de tothom, més diners acaben tenint les famílies" (pàg. 50)
- El Roto: "Internet és un riu ràpid, però sense profunditat" (pàg. 51)
- Els diputats i diputades del Maresme (pàg. 52)
- Rafel Nadal: "Abans la justícia que la caritat" (pàg. 54)

- El dogma de l'austeritat (pàg. 55)
- Josep Ramoneda: "El capitalisme no està en perill; la democràcia, sí" (pàg. 57)
- Paral·lelismes polítics entre Itàlia i Mataró (pàg. 58)
- John Ralston Saul: "Mai no vam tenir tants diners i tan malament repartits" (pàg. 60)
- Petit elogi dels nostres polítics locals (pàg. 61)
- Josep Fontana: "La història ha fet un gir i és necessària una presa de consciència" (pàg. 63)
- Qui té la culpa del drama dels desnonaments? (pàg. 64)
- El Papa Francesc reivindica la política autèntica (pàg. 66)
- Lucía Etxebarria: "Si la gent pren consciència de les coses que passen, pot haver un canvi" (pàg. 68)
- A propòsit del nazisme (pàg. 69)
- Emilio Gutiérrez Caba: "El model democràtic no està fallant, fallen els homes" (pàg. 71)
- Umberto Eco: "El veritable racisme és sempre el del pobre contra el pobre" (pàg. 72)
- Obituari sentimental de Caixa Laietana (pàg. 73)
- Guinea Equatorial-Espanya, el partit de la vergonya (pàg. 75)
- Fora el feixisme dels camps de futbol, fora el feixisme de la nostra societat (pàg. 78)
- Enric Hernàndez: "Ara el que es porta és la simplicitat" (pàg. 80)
- L'autoritat moral per reivindicar el paper del PSUC (pàg. 81)
- Mi 11-M del 2004 (pàg. 82)
- Manca d'acords i defunció del bipartidisme a Mataró (pàg. 88)
- Toni Servillo: "La ideologia no és quelcom del que ens haguem d'avergonyir" (pàg. 90)
- Gran Wyoming: "Ens dopen amb el lladrocini, la corrupció... I no reaccionem!" (pàg. 91)
- Zygmunt Bauman: "Estem oblidant l'art del diàleg" (pàg. 92)
- Dario Fo: "Hi ha l'interès de portar la gent a la ignorància" (pàg.

93)
- Anàlisi serena del 9N a Mataró (pàg. 94)
- Joan Subirats: "Podem canviar de canal de TV, color de cabell, parella... però no se'ns acudeixi canviar el món!" (pàg. 97)
- Revolució política al sud d'Europa. Propera estació: Espanya (pàg. 98)
- Juan Marsé: "A aquest país es parla i es crida massa" (pàg. 100)
- Catalunya, un nou Estat on tothom s'hi senti còmode (pàg. 101)
- Deixem que reivindiquin els nostres referents (pàg. 104)
- Salvador Pániker: "El valor del patiment no serveix per res" (pàg. 106)
- Naomi Klein: "Corrupció, atur i desigualtat són un mateix problema" (pàg. 107)
- Carta al ministre Wert (pàg. 108)
- Reflexions personals sobre els resultats de les municipals a Mataró (pàg. 110)
- Marilynne Robinson: "El laïcisme no és l'enemic de la religió, la protegeix" (pàg. 114)
- Leccions de la història per guanyar el poder (pàg. 115)
- Martín Caparrós: "La gana es podria solucionar amb decisions polítiques" (pàg. 119)
- El paper de la política davant la crisi dels refugiats (pàg. 120)
- L'edat dels partits polítics (pàg. 121)
- Tenim dret a una llar? (pàg. 122)
- Ada, t'estimo. Pablo, te quiero (pàg. 123)
- Els resultats de les generals, en clau mataronina (pàg. 126)
- Pacte (pàg. 129)
- L'origen obrerista del Betis (i de la rivalitat entre els dos grans clubs sevillans) (pàg. 130)
- Puigdemont i legitimitat. Oxímoron? (pàg. 135)
- El sou dels polítics (pàg. 136)
- Els camps de concentració de Franco. Gràcies, Jordi Évole (pàg. 137)
- Representa Rufián els xarnegos? (pàg. 139)

- Per què culpem "Europa" de la gestió de la crisi dels refugiats? (pàg. 145)
- Per què crec que no haurà noves eleccions (pàg. 146)
- Són iguals tots els polítics? (pàg. 148)
- Un primer pas cap a la confluència de les esquerres a Mataró (pàg. 149)
- Cap a una segona volta: plebiscit a la casta (pàg. 151)
- Elogi d'Alberto Garzón (i la bona gent d'IU) (pàg. 153)
- Rajoy és comunista (pàg. 155)
- Futbol i respecte (pàg. 157)
- Tímida (però necessària) defensa de la CUP (pàg. 158)
- L'alcalde no vol fer-se la foto amb el conseller de Salut (pàg. 162)
- Farà el PSOE com va fer la CUP? (pàg. 164)
- Els catalans de 'La Roja': polèmiques, xiulades i futbol (pàg. 166)
- Els resultats de les generals a Mataró (pàg. 171)
- Les clavegueres de l'Estat (pàg. 173)
- Política i Jocs Olímpics (pàg. 174)
- Polítics políticament incorrectes (pàg. 175)
- Política i agressivitat verbal a les xarxes (pàg. 176)
- La gesticulació en política (pàg. 177)
- El PSOE investeix, Unidos Podemos envesteix (pàg. 178)
- La gran virtut de Xavi Domènech (pàg. 180)
- El sospitós rebuig unànime a Trump (pàg. 182)
- Discrepar entre companys en públic (pàg. 183)
- Si no es fa el referèndum, la culpa serà dels Comuns? (pàg. 184)
- Quaranta anys dels assassinats del carrer Atocha (pàg. 186)
- 30 anys d'Iniciativa, un futur en Comú (pàg. 187)
- Una altra Europa per caminar cap a una Unió més justa i democràtica (pàg. 189)
- Urdangarin, la infanta i la justícia (pàg. 195)
- Entrevista a Miguel Guillén: "A Mataró l'esquerra ha de confluir si vol guanyar, però li manca un líder clar" (pàg. 196)

- Entrevista a Miguel Guillén: "Una Espanya en Comú és possible" (pàg. 202)
- Més Europa 60 anys després dels Tractats de Roma (pàg. 205)
- El partit de la fraternitat (pàg. 206)
- Trama? Quina trama? (pàg. 208)
- No tothom va callar davant el pujolisme (pàg. 209)
- L'esquerra havia de demanar el vot per a Macron? (pàg. 211)
- Irene Montero, Pasionaria 2.0 (pàg. 212)
- Les revetlles de Sant Joan als barris mataronins de la meva infantesa (pàg. 214)
- Moció de censura (pàg. 216)
- El milió de vots que "va perdre" Unidos Podemos i la reclamació de més visibilitat per part d'Izquierda Unida (pàg. 217)
- Fer servir la cara d'en Franco. Així no, companys (pàg. 221)
- Joc de Trons 7, unitat popular i moció de censura (pàg. 223)
- Montse Mompart, la "Pasionaria" dels Molins (pàg. 226)
- Allende, Unitat Popular i el camí a seguir a Espanya (pàg. 228)
- La meva pàtria és el meu barri (pàg. 231)
- La solució Domènech (pàg. 234)
- Els 5,5 milions de cartes de Puigdemont (pàg. 236)
- Els resultats de les eleccions del 21D en clau mataronina (pàg. 239)
- Els Comuns tenen la clau a Catalunya (pàg. 241)
- Un segle de Marcelino Camacho (pàg. 244)
- ERC comença per fi a desacomplexar-se (pàg. 247)
- OT com a mostra de l'Espanya plurinacional (pàg. 251)
- Els andalusos de Catalunya i el processisme (pàg. 253)
- El llibre del Coscu com a reconstituent energètic (pàg. 257)
- Joan Peiró: anarquisme, federalisme i ètica de la responsabilitat (pàg. 261)
- L'aznaritat es tenyeix de taronja (pàg. 266)
- És el parlamentarisme, estúpid! (pàg. 269)

- Pròleg al llibre "Siempre en la brecha. Memorias de Antonio Rodríguez Avellaneda" (pàg. 272)
- Quim Torra prepara el terreny per dir que la reunió amb Sánchez ha estat un fracàs (pàg. 276)
- L'orgull de barri a Mataró (pàg. 279)
- Contra el frontisme (pàg. 282)
- 1 d'octubre de 2017 a Mataró. Les dades (pàg. 286)
- 78 anys de l'assassinat de Lluís Companys, home d'esquerres, republicà i federalista (pàg. 288)
- Esquerres del món, llegeixin al mestre Boaventura de Sousa Santos i deixin-se d'hòsties (pàg. 292)
- Els Pressupostos Generals de l'Estat i la tàctica Txernishevski (pàg. 296)
- Unes notes sobre el meu amic Sergio Morales, candidat de Catalunya en Comú a Mataró (pàg. 300)
- Estem preparats a Espanya per fer pel·lícules i sèries polítiques? (pàg. 304)
- Eleccions generals: mala peça al teler per a Unidas Podemos i les seves confluències (pàg. 307)
- Esteban Martínez, el regidor clau d'aquest mandat (pàg. 311)
- L'ecologisme polític seguirà tenint representació al Congrés dels Diputats (pàg. 314)
- L'escàndol de les clavegueres de l'Estat: votar amb el vot entre les dents (pàg. 316)
- Els resultats de les generals en clau mataronina (pàg. 319)
- Ada Colau ha de continuar sent l'alcaldessa de Barcelona (pàg. 321)
- Llarga vida a la fira de Mataró! (pàg. 324)
- Sánchez, el PSOE i l'anhel del bipartidisme (pàg. 326)
- Un President de la Generalitat indigne (pàg. 330)
- La immersió lingüística a Catalunya i els atacs de Vox, el PP i C's (pàg. 333)
- Nivell de renda i suport a l'independentisme a Mataró (pàg. 337)

- Després de la tempesta arribarà la calma? Reflexions sobre la sentència i el futur (pàg. 340)
- Els resultats de les darreres generals en clau mataronina (pàg. 346)
- L'informe d'Amnistia Internacional: bufetada al Tribunal Suprem i també a la propaganda processista (pàg. 348)
- L'acord de reforma fiscal amb els Comuns, un acord just i d'esquerres (pàg. 352)
- No ens atacaran pel que fem, sinó pel que som (pàg. 355)
- El PCE al Govern (pàg. 359)
- Recordant l'Holocaust a Mataró (pàg. 363)
- El Manifest del Fossar de la Pedrera, en defensa de la memòria històrica i contra el revisionisme (pàg. 365)
- Papà estat al rescat (pàg. 368)
- On són els sindicats? On sempre, defensant-te (pàg. 371)
- Pròleg al llibre "Artículos e intervenciones (1983-2020)" de Juan Ortiz (pàg. 374)
- Les vuit de la tarda, a un carrer qualsevol de Mataró (pàg. 378)
- La crisi del coronavirus i la bifurcació que ens planteja (pàg. 381)
- Pactes de la Moncloa o fer fora Unides Podem del Govern (pàg. 385)
- Algunes dades per intentar comprendre la "Badalona d'Albiol" (pàg. 395)
- Vint anys del nou Parc Central! (pàg. 402)
- ERC-JxC: judo, Pressing Catch o kickboxing? (pàg. 407)
- Salvini comparant-se amb Berlinguer... S'atreviria Abascal? (pàg. 414)
- Federalistes a ERC (pàg. 418)
- Mascaretes a Badalona per al Mono, Manolo Escobar... i Camarón de la Isla (pàg. 421)
- Nens i cavallets: futur incert (pàg. 422)
- La exasperant agonia del govern JxC-ERC (pàg. 423)
- Josep Benet a Badalona (pàg. 428)

- Menys Abascals i més Aines Vidals (pàg. 429)
- Un president dels Estats Units a Badalona (pàg. 433)
- Un caganer de l'Anís del Mono (pàg. 434)
- Mataró 2020: pandèmia, reconstrucció i mirada optimista (pàg. 435)
- L'efecte Illa i l'ajornament de les eleccions catalanes (pàg. 436)
- Defensar-nos davant el càsting del Draghi espanyol (pàg. 441)
- Elogi del militant (pàg. 445)
- Eleccions catalanes: correlació de febleses, diàleg i pactes (pàg. 448)
- Els resultats de les eleccions catalanes en clau mataronina (pàg. 455)
- 40 anys del 23F: l'intent del cop d'estat a Mataró (pàg. 457)
- Ser jove, ser comunista (introducció al llibre "Memoria colectiva de la Joventut Comunista de Catalunya de Mataró") (pàg. 467)
- Canya al Coscu (pàg. 475)
- La llei d'eutanàsia, per tu i per tanta gent, estimat Romuald Grané (pàg. 481)
- "Rivalidad y venganza" de Laia Balcells, un llibre necessari (pàg. 484)
- 90 anys de la proclamació de la Segona República a Mataró (pàg. 489)
- Història d'una foto amb Pablo Iglesias (pàg. 496)
- Catalunya: els "equidistants" tenien raó (pàg. 499)
- Pablo Iglesias i l'obligació militant de continuar fent política (pàg. 509)
- Vice-o-Presidenta (pàg. 513)
- La centralitat dels Comuns (pàg. 519)
- Un any sense Víctor Nuño, víctima del terrorisme economicista (pàg. 524)
- Agraïments (pàg. 527)
- Mecenes (pàg. 529)

Pròleg de Joan Coscubiela

Fa temps vaig arribar a la conclusió que Mataró manté un idil·li ancestral amb el món de les idees i, a través seu, amb el progrés.

Aquesta percepció no té pretensions científiques. Neix, com ens passa sovint a les persones, de la mirada personal al nostre petit món. I el meu està molt vinculat al sindicalisme i a les esquerres socials i polítiques, que tan bé representa l'amic Miguel Guillén.

Mataró va jugar un paper determinant en el naixement de la CNT i de la UGT. A la ciutat de Mataró va ser on Joan Peiró, lúcid dirigent anarcosindicalista, va fer créixer el millor sindicalisme confederal de la primera meitat del segle XX. Des d'on va impulsar una reforma organitzativa de la CNT de la que érem hereus fins fa molt poc. On Peiró va treballar per agermanar sindicalisme i cooperativisme en una concepció de l'economia que ara podríem identificar amb els béns comuns.

Segur que van ser les oportunitats de feina que oferia Mataró i la seva comarca -abans de la crisi del tèxtil- les que van atraure a la ciutat a molts immigrants arribats a Catalunya. Però a més de feina, a Mataró algunes d'aquestes persones van trobar l'oportunitat de créixer i lluitar -amb vagues i mobilitzacions, però també amb la lluita de les idees-. Moltes d'aquestes persones han estat claus en la construcció de la Catalunya democràtica. Un bon exemple és el company i mestre José Luis López Bulla, el "Gordo", arribat a Mataró als anys 60 del segle passat des de la seva Santa Fe natal.

Llegint el que teniu a les vostres mans he arribat a la conclusió que aquest potent fil conductor, que va des de la Iluro romana fins els nostres dies, i que sobretot irromp amb la industrialització, té continuïtat en els articles que durant 10 anys ha publicat el Miguel. I que ara ens ofereix cuitadament i amorosament seleccionats en forma de llibre.

Totes les seves reflexions estan enganxades a la realitat propera però a la vegada intenten elevar la mirada per no quedar-se en l'anècdota superficial. En tots els articles em sembla veure allò

que a alguns ens agrada anomenar cultura psuquera, que hores d'ara ja és evident va ser la darrera cultura política digna d'aquest nom. Tot sigui dit sense cap nostàlgia, perquè aquesta cultura política continua existint, tot i que submergida com si d'un Guadiana polític es tractés, esperant a trobar uns ulls pels que tornar de nou a la superfície.

En aquests articles està molt present la centralitat dels treballs i el conflicte social que els representa. També una manera d'entendre Catalunya, propera a la idea d'"un sol poble" divers, plural i molt llunyana de la monolítica concepció processista. I un concepte gramscià de la política que no concep les idees sense l'organització que les suporti i les faci avançar.

Tot això i moltes més coses apareixen en els articles de l'amic Miguel Guillén. A més ho fa d'una manera natural, sense forçar els relats, però a la vegada culta. Només cal veure les moltes cites d'autors de tot tipus i ideologia que incorpora a les seves reflexions.

A més, crec veure en els seus articles una empremta llibertària que igual té una explicació personal, a més de la política. Potser ens ho explicarà en una de les futures entrades.

Ha estat una satisfacció poder fer aquest pròleg. Em permet retornar una part de tota l'estima i el suport que sempre he rebut del Miguel i de la bona gent psuquera de Mataró i el Maresme.

I sí, no puc acabar aquest modest reconeixement a la tasca feta sense dir que jo també crec que els "equidistants" tenien raó.

Tenien raó els equidistants dels que parla el Miguel perquè ells i elles mai han estat indiferents. No van ser indiferents davant d'unes concepcions totalitàries de Catalunya que neguen la existència de bona part de la societat catalana. Ni davant de les actituds supremacistes i xenòfobes, ni davant de la falsificació barroera de la història. Tampoc van ser indiferents davant dels intents de trepitjar els drets democràtics. Els equidistants no van ser indiferents davant d'aquells que des d'Espanya van utilitzar el conflicte, el van exacerbar i utilitzar de manera partidària. Els equidistants no han estat indiferents davant l'actitud d'una part del poder judicial que s'ha atorgat la funció de "salvar al Estado" i han

aplicat les lleis de manera venjativa, fent bo l'aforisme romà de "Summun ius, summa iniuria".

Tenien raó els equidistants perquè ells i elles mai van ser indiferents davant de res del que ha passat aquests darrers anys. Només van optar per la més difícil de les posicions en moments com aquests. Es van negar a acceptar que aquest era o és un conflicte entre blocs tancats i homogenis, entre una Espanya monolítica i una Catalunya uniforme. Per això els equidistants tenien raó i per això té raó en Miguel Guillén recordant-ho i reivindicant-ho.

Joan Coscubiela i Conesa
Novembre de 2021

Introducció de l'autor

Quan els fets canvien, jo canvio d'opinió. I vostè què fa?

John Maynard Keynes

Quan un gira la vista enrere se n'adona que les coses canvien, i que sovint ho fan de manera radical, insospitada, fins i tot inimaginable. Hom acostuma a agrupar els fets en etapes, en èpoques, i li agrada fixar la vista en les xifres rodones o significatives. Certament l'any 2021 que just acaba en el moment d'escriure aquestes línies no sembla que sigui una d'aquestes, ni representa cap inici de dècada ni de segle, però prou coses ens han passat col·lectivament en els darrers temps com per fer balanç, ni que sigui de forma arbitrària o personal, tot i que intentaré argumentar perquè he decidit fer un recull dels articles que he publicat a diferents mitjans de comunicació entre 2011 i 2021. Perquè crec que, certament, podem parlar d'una època, malgrat que la línia temporal mai no s'obre ni es tanca de forma sobtada, sinó que evoluciona de forma dinàmica a mida que els fets, per molt pertorbadors o revolucionaris que siguin, li donen color, forma i fins i tot singularitat o carisma. Perquè no ho podem negar: hi ha èpoques que, pel motiu que sigui, adquireixen un protagonisme que no trobem en unes altres. I penso molt sincerament que aquests darrers deu anys ja passats han donat força de si.

Reconec que fins no fa gaire no veia la utilitat que podia tenir recopilar en un llibre una selecció dels articles que he publicat en els darrers anys, malgrat que algunes persones estimades m'havien suggerit que ho fes. En primer lloc, perquè no sóc cap persona influent ni compto els meus seguidors per centenars o milers, i per tant, l'interès de tot allò que escric és certament limitat. En segon lloc, perquè allò que ja està escrit i publicat, i a més majoritàriament disponible a Internet, no té perquè anar a parar a un nou format, en aquest cas un llibre, menys encara si parlem d'articles escrits fa anys. En tercer lloc, perquè sovint em passa que

recupero reflexions antigues i no m'hi veig identificat en elles, perquè he canviat d'opinió o, simplement, perquè no entenc com vaig poder escriure-les, i llavors no veig la necessitat de recuperar-les. Aquests són tres dels motius que em passaven pel cap a l'hora de plantejar-me la publicació d'aquest volum, però finalment vaig decidir fer-ho. Per què? Bàsicament per un motiu, pel mateix que em guia des de fa anys a posar negre sobre blanc les meves reflexions: per ordenar els pensaments. I en aquest cas, addicionalment, per fer balanç, recordar i entendre una mica millor què ha passat. En definitiva, un exercici personal i individual. Ara bé, si a sobre alguna altra persona pot estar interessada en llegir allò que escrius, llavors molt millor. I sí, ho he de reconèixer: la publicació d'un llibre serveix bàsicament per fer alguns actes de presentació, per reunir amics i coneguts, i si bé en aquests temps pandèmics incerts mai no sabem si ens podrem trobar o no, l'excusa d'aquest nou volum apareix com a necessària, segons el meu punt de vista. Perquè segurament estem més àvids i necessitats que mai per trobar-nos, per compartir reflexions i inquietuds més enllà de la pantalla de l'ordinador o el telèfon mòbil.

Les més de cinc-centes pàgines d'aquest llibre no són més que les reflexions personals, polítiques i filosòfiques bàsicament, que, en un moment concret, he anat escrivint i publicant gràcies a la generositat de les diferents persones que han pensat que valia la pena posar-les a disposició del públic. I sí, són les opinions d'una persona concreta en un moment concret, i si bé no és la meva pretensió representar ningú ni molt menys cap col·lectiu, sí em sento fidelment i orgullosament part d'una tradició política determinada, aquella que beu de les fonts inesgotables del moviment obrer i el catalanisme popular. En aquest sentit, és un orgull que aquest llibre porti el segell de la Fundació Nous Horitzons, que generosament l'edita. No és casualitat. I tota ocasió és bona per intentar difondre, ni que sigui amb mitjans modestos, les nostres idees, les que ens defineixen col·lectivament. En alguns articles recollits en aquest llibre faig servir el concepte gramscià d'hegemonia cultural, una idea que s'ha posat molt de moda en els darrers temps i que no podem obviar.

Un fa un cop d'ull a les fotografies que apareixen a la portada del llibre i no pot deixar d'experimentar cert vertigen. Perquè són setze les instantànies que he triat detingudament, però en podrien ser moltíssimes més. Hi apareixen personatges i esdeveniments que han marcat aquests darrers deu anys: la fi d'ETA, la corrupció representada en persones com Jordi Pujol o Rodrigo Rato, les mobilitzacions socials dels sindicats confederals, la PAH o els afectats per les participacions preferents a la meva ciutat, Mataró, les manifestacions independentistes a Catalunya, l'abdicació del rei, l'aparició de Podemos o l'èxit de Barcelona en Comú, personificats en Pablo Iglesias i Ada Colau, el fenomen Trump, l'engany massiu i el fiasco que van portar a terme els líders independentistes la tardor de 2017, el govern de coalició d'esquerres, la pandèmia de la covid-19 i el sorgiment de la figura política de Yolanda Díaz, que he volgut incloure a la portada com a mirada al futur més proper, amb una càrrega d'il·lusió que no puc dissimular.

A través de la lectura dels articles que he seleccionat per a aquest volum, crec que hom pot fer una lectura dels esdeveniments que han anat succeint en aquests anys plens de sobresalts i canvis, a nivell social i polític. En aquest sentit, presto una especial atenció a tot allò que ha passat a Catalunya en aquests esgotadors anys de Procés, des d'un punt de vista determinat, a la mateixa vegada que poso el focus en aquells canvis més importants que ha patit i protagonitzat l'esquerra alternativa, a Catalunya i a tota Espanya. Per això he triat aquest títol per al llibre: "Els 'equidistants' tenien raó", "El PCE al govern" i altres articles. Indubtablement, no cal ser un expert en màrqueting per esbrinar que no es tracta d'un títol amb pretensions comercials, i segurament no és el millor que s'hauria pogut triar, però reconec que mai no se m'ha donat gaire bé trobar eslògans eloqüents i seductors. I no se m'acudia una millor manera a l'hora d'explicar, en dues línies, que això que teniu entre les vostres mans és un recull d'articles, i que tenen un especial protagonisme aquells fets al voltant del Procés i les esquerres alternatives, que per primer cop des de la Segona República van entrar a formar part del govern. I no és poca cosa, venint d'on veníem.

En el títol cito els mal anomenats "equidistants", i així

pretenc fer-los (fer-nos) un modest homenatge. Perquè en moments de màxima tensió política i social, quan primaven els sentiments més viscerals, va haver persones, anònimes i també amb rellevància social i política, que no van voler adherir-se acríticament a cap dels dos bàndols que semblava que calia triar. Van voler donar una oportunitat a la raó per sobre dels sentiments i, segons el meu humil punt de vista, el temps ha acabat per donar-los (donar-nos) la raó. En Joan Coscubiela explica perfectament, i ho fa també en el pròleg d'aquest llibre, que ser equidistant en cap cas significa ser indiferent.

També cito al títol el PCE, el Partit Comunista d'Espanya. Tampoc no és casual. Aquest no és més que un altre petit homenatge a aquelles persones, militants anònims la majoria, que es van deixar la pell durant la llarga i negra nit del franquisme. Quan el més fàcil era callar o fins i tot aixoplugar-se sota els paraigües que proveïa el règim, un grapat de valents van decidir lluitar per recuperar la democràcia, van jugar-se la vida i la llibertat. Avui, sembla que tothom va lluitar contra la dictadura, però sabem que no va ser així. I els militants del PCE, com els del PSUC o les Comissions Obreres, i no només, se la van jugar i van ser determinants en la recuperació de les llibertats al nostre país. Avui, alguns membres d'aquest partit tornen a ocupar seients al Consell de Ministres.

La majoria d'articles van ser publicats originalment en català, una de les dues llengües que utilitzo normalment en les meves reflexions i, per suposat, en la meva vida quotidiana. Alguns altres han estat traduïts del castellà per incloure'ls en aquest volum, que vaig decidir publicar íntegrament en català. Perquè una manera de promoure, defensar, cuidar i estimar la llengua és precisament fent-la servir. I perquè aquesta no és patrimoni de ningú, menys encara d'aquells que pretenen arraconar-la i malmetre-la lligant-la indefectiblement i de forma miop a un projecte polític concret. Perquè sí, el català també és patrimoni d'aquelles persones que, com jo, l'estimem malgrat que no és la primera llengua que vam escoltar a casa, però que vam poder aprendre i fer-nos-la nostra gràcies al compromís de persones com els meus pares, que com molts centenars de milers de persones anònimes van arribar a Catalunya

fugint de la misèria per treballar-se una vida millor. I van saber entendre que per donar un millor futur als seus fills, aquests havien d'aprendre el català, perquè si no no tindrien mai les mateixes oportunitats que els que sí el sabien. Per això, en el moment de recuperar les llibertats democràtiques, la tradició política a què feia referència abans, la meva, va apostar decididament, valentament i encertadament per no separar els nens i nenes a les escoles en funció de la seva llengua, perquè això sí que hagués estat un drama. I malauradament, avui, fites que van costar molts esforços i molt temps aconseguir-les, es poden anar en orris de forma ràpida i brusca, a causa de les decisions de determinats líders polítics i les seves respectives parròquies.

En aquest llibre apareixen, majoritàriament, articles relacionats amb la política general, però he decidit incloure també bastantes reflexions relacionades amb la meva estimada ciutat, Mataró. Perquè trobo que reflexionar sobre la comunitat més propera on vivim és fonamental, i jo mai no he deixat de fer-ho. Perquè si volem transformar la nostra societat, si considerem que hi ha coses per canviar i hi volem posar el nostre granet de sorra, hem de tenir clar que hem de començar per tot allò que tenim a prop: el nostre centre de treball, les nostres entitats i associacions, el nostre barri, la nostra ciutat...

El 2011 va ser l'any del 15-M, la fi d'ETA, el traspàs de poders entre Zapatero i Rajoy, la catàstrofe de Fukushima... Esdeveniments que queden llunyans i que van ser importants, però han estat tantes les coses que han passat en aquests darrers anys que un no deixa de sorprendre's per tot allò que ha viscut. Us convido a fer un repàs a través de la meva mirada personal, mitjançant una selecció d'articles que he publicat en diferents mitjans de comunicació al llarg dels darrers deu anys.

Moltes gràcies!

Miguel Guillén Burguillos
Desembre de 2021

La incapacitat per arribar a acords

Mataró Notícies, 20-3-2011

Les discussions polítiques, les baralles dialèctiques i la crispació omplen planes i planes dels diaris, així com hores i hores dels informatius televisius i radiofònics. Sembla que el polític contemporani hagi d'estar en constant campanya electoral, deixant en segon terme la que hauria de ser la seva principal funció: treballar per millorar les condicions de vida de la ciutadania i intentar que el país, la ciutat o el poble funcioni millor. Per fer-ho, és imprescindible que els polítics de tots els partits i tendències arribin a acords. Però com dic, això queda en segon terme: quan els polítics apareixen en públic aprofiten, bàsicament, per carregar contra l'adversari i intentar desgastar-lo. Un s'indigna quan veu (i escolta) per televisió un debat al Congrés dels Diputats i només sent desqualificacions, insults i crítiques destructives. Si a tot això afegim les rialles, la mala educació i l'absentisme descarat i desvergonyit de moltes senyories la indignació puja de nivell. I aquesta indignació no és una sensació que únicament sent qui signa aquest article...

Es parla molt de desafecció política, i amb raó. Estem parlant d'un símptoma que s'està generalitzant i que hauria de preocupar-nos a tots plegats: no podem permetre que el nostre sistema democràtic pateixi una deslegitimació creixent, quan és un dels principals instruments dels que disposem per millorar les nostres condicions de vida. No seria correcte carregar totes les culpes sobre els polítics, ni tampoc no seria just generalitzar i afirmar que tots ells són iguals, però queda clar que si hi ha algú amb la responsabilitat de fer que la situació millori és precisament el polític.

M'agradaria viure en un país on els polítics es posessin d'acord en els grans temes i fossin capaços d'arribar a acords. M'agradaria viure en un país on no es fessin servir determinats temes per arremetre contra l'adversari i intentar desgastar-lo. I m'agradaria, sobretot, que els polítics fessin servir el seu temps per intentar trobar solucions i arribar a consensos, i no per embolicar-se

en discussions que no porten enlloc. Això, a dia d'avui, sembla difícil, molt més si tenim en compte que tenim dos mesos per endavant de precampanyes i campanyes electorals.

I a Mataró, tres quarts del mateix: tinc la sensació que massa sovint s'avantposen els interessos del partit (i el desgast de l'adversari polític) sobre els interessos de la ciutat. Com s'entén, si no, que algun líder de l'oposició es faci la foto amb els de la plataforma Salvem Can Fàbregas no fa pas gaire i ara voti a favor d'una moció que advoca per l'arribada de El Corte Inglés a la nostra ciutat? Com es pot caure en una contradicció tan greu sense posar-se vermell? Tot i així, cal aplaudir l'actitud de gairebé tots els grups polítics, que van donar el seu suport a aquesta moció de la que parlo. M'agradaria veure més sovint en Baron i en Mora donant-se la mà per escenificar que han arribat a algun acord positiu per la ciutat. No vull dir que no arribin mai a cap acord, però tinc la sensació que podrien fer-ho més sovint si deixessin de banda els interessos dels seus respectius partits. Ara vindran les precampanyes i les campanyes electorals, i molt em temo que els nostres polítics dedicaran més temps a parlar (malament) dels adversaris que no pas a fer propostes per millorar el funcionament de la nostra ciutat. Malgrat tot, donem-los un vot de confiança. Jo, modestament, aprofitaré per demanar que treballin per Mataró, que facin propostes, que arribin a acords i que, si us plau, no malbaratin el seu temps amb desqualificacions, discussions i baralles que no porten enlloc.

El 22 de maig, tretze paperetes per escollir

Mataró Notícies, 22-4-2011

Finalment seran tretze les candidatures que es presentaran a Mataró a les eleccions municipals del proper 22 de maig. Algú pensarà que potser són moltes, però jo crec que no és una mala notícia, doncs el ventall de possibilitats s'amplia i això vol dir que l'elector tindrà més opcions per triar. Això, com dic, em sembla bo. Bo per la democràcia i bo per la ciutat. A les sis formacions amb representació al nostre ajuntament (PSC, CiU, PP, ICV-EUiA, ERC i CUP) s'hi sumen aquest cop set més: Mataronins (agrupació recentment creada pel controvertit Paulí Mojedano), Mataró d'Esquerres (encapçalada per l'ex candidat d'Alternativa Vecinal, Antonio Ruiz); Plataforma per Catalunya, Solidaritat Catalana per la Independència, Els Verds-Grup Verd Europeu, Pirates de Catalunya i Unificación Comunista de España.

Segons el meu punt de vista, és molt probable que les sis formacions que actualment tenen representació tornin a tenir-ne. Fins fa poc tenia el dubte raonable d'ERC, però un cop han aconseguit presentar una llista de caire unitari amb membres d'ERC, Reagrupament i Junts Decidim, penso que està al seu abast obtenir algun regidor o fins i tot dos, tot i que no ho tindran fàcil. És cert que Solidaritat presenta llista pròpia, però les seves possibilitats d'obtenir representació són remotes. Les altres cinc formacions crec que no tindran problemes per obtenir novament representació, i la gran incògnita serà saber si Paulí Mojedano o Antonio Ruiz aconseguiran acta de regidor, malgrat que hauran de treballar de valent durant les properes setmanes si volen formar part del ple municipal durant el proper mandat. El boca a boca, en el cas de les dues formacions que encapçalen, serà determinant. Plataforma per Catalunya, després de veure els resultats de les darreres eleccions al Parlament (un 3,40% dels vots, que el 22 de maig seria insuficient), podria aconseguir també representació, tot i que crec que tampoc no ho tindran fàcil.

Però la gran notícia la nit electoral serà, sense dubte, qui

ocuparà l'alcaldia durant el proper mandat: si en Joan Antoni Baron o en Joan Mora. Jo apostaria per en Baron, però molt em temo que el PSC rebrà un suport sensiblement inferior al del 2007. I aquí és on hi haurà la clau: el nombre de regidors que obtinguin els dos socis del tripartit, ICV-EUiA i ERC. Si tant ICV-EUiA com ERC repeteixen o milloren la seva representació (cosa més probable en el cas dels ecosocialistes que no pas en el dels independentistes), tindran més força que fa quatre anys a l'hora de negociar un acord de govern amb els socialistes, i posaran més cara l'alcaldia a en Baron, malgrat que, òbviament, no deixaran que en Joan Mora esdevingui el nou batlle. No trobo descabellat que la CUP millori la seva representació, però per tots és sabut que no entraran a formar part de cap govern i desenvoluparan la seva acció des de l'oposició.

Partint de la base que CiU millorarà ostensiblement els seus resultats (no en tinc cap dubte que així serà), hi ha la incògnita del PP, que podria ser el seu soci en un hipotètic govern de tall conservador CiU-PP. Si el PP obté uns bons resultats, malgrat el mal que li pot fer la candidatura d'en Paulí Mojedano, i pot ser decisiu en la formació del nou govern, no tinguin cap dubte que en José Manuel López esdevindrà probablement segon tinent d'alcalde i el PP ocuparà alguna regidoria important en un ajuntament presidit per en Mora. Tot i així, m'aventuro a dir que CiU i PP no sumaran suficients regidors per produir un canvi d'alcalde.

Així doncs, penso que hem de tenir clar que el proper 23 de maig els mal anomenats partits minoritaris jugaran un paper determinant i protagonista, i tindran la clau de la formació del proper govern municipal. Per això quan es proposa celebrar un debat a dos entre en Baron i en Mora un es pregunta quina concepció de la democràcia i el pluralisme polític tenen determinats polítics de la nostra ciutat.

Motius per preocupar-se

Mataró Notícies, 23-5-2011

No esperava escriure avui aquest article. Avui volia fer una anàlisi dels resultats electorals i prou, sense gaires consideracions personals. Malauradament, hem de parlar d'altres coses. A l'endemà de les eleccions municipals un té ocasió d'analitzar els resultats electorals amb una mica més de serenor que no pas quan es segueix en directe l'escrutini a través de la televisió. Tot i així, aquest punt de serenor es transforma ràpidament en un sentiment de preocupació per tot el que ha passat a Mataró. I no em refereixo al fet que en Joan Mora hagi guanyat les eleccions i es mereixi ocupar el seient de l'alcalde, que no és més que un exemple de normalitat democràtica, sinó al fet que un partit xenòfob, Plataforma per Catalunya, hagi obtingut representació (tres regidors, ni més ni menys!) al consistori. Un partit, no ho oblidem, liderat a nivell nacional per un franquista militant de l'ultra dreta més reaccionària i amb ideals fonamentats en el racisme desacomplexat i l'odi més cruel contra la població immigrada, en especial la musulmana. Però tampoc no podem oblidar que estem davant d'una persona, sota el meu punt de vista, intel·ligent, que ha estat capaç de captar un bon grapat de vots arreu del nostre país, i en particular a la nostra ciutat, mitjançant un discurs basat en la mentida i la demagògia. Tot i així, no ens enganyem: aquest senyor diu el que molta gent vol sentir, i fa dels falsos rumors i les calúmnies un esquer eficaç a l'hora de pescar vots entre importants sectors de la població: persones treballadores que ni són d'ultra dreta ni han simpatitzat mai amb el franquisme, però que, per culpa de la desinformació i la intoxicació demagògica, estan predisposades a creure's el discurs dels membres de Plataforma per Catalunya. Un partit que, molt astutament, no reivindica el franquisme ni es relaciona amb altres partits que sí ho fan, malgrat que el seu líder hagi estat membre del Frente Nacional i admirador i deixeble del feixista Blas Piñar.

Ara, en Joan Mora té la missió de liderar la nostra ciutat des de la política. No ho tindrà fàcil: la crisi ens afecta de forma directa

a la ciutat de Mataró i la ciutadania li exigirà que es posi a treballar immediatament per implementar mesures eficaces. No dubto que ho farà, i espero que tots i cadascun dels regidors de l'Ajuntament posin el seu gra de sorra. Espero, també, que tots els partits democràtics amb representació a l'Ajuntament (CiU, PSC, PP, ICV-EUiA i CUP) i també altres que no en tenen, com per exemple ERC, facin una reflexió (ja saben a què em refereixo). I m'agradaria que la fessin de forma conjunta, que es convoqués una taula per la convivència i el respecte i que deixessin les diferències de banda. Ara, més que mai, necessitem de la política, necessitem que els polítics de la nostra ciutat estiguin a l'alçada de les circumstàncies.Avui, malauradament, la notícia més important no ha estat que en Joan Mora hagi guanyat les eleccions. Tot i així, la meva enhorabona al líder de CiU. Bona sort i bona feina!

Daniel Innerarity: "Ja no necessitarem grans líders clarividents que ens dirigeixin, perquè no fan falta"

Valors, juny de 2011 (núm. 83)

Fa uns dies apareixia a La Contra de La Vanguardia una entrevista on Daniel Innerarity reflexionava sobre la democracia, els seus governants i fenòmens actuals com el moviment dels "Indignats". El pensador basc creu que "la societat està dividida entre els que defensen els seus valors sense tenir en compte la realitat i els que gestionen la realitat sense tenir valors". Podríem dir, si fem cas a aquestes paraules, que no estem davant d'un panorama gaire estimulant, però Innerarity creu que la realitat actual és "post-heroica: ja no necessitarem grans líders clarividents que ens dirigeixin (...). Perquè no fan falta. La societat ja no té un centre de decisions que requereixi un home providencial al comandament". Xoca una afirmació com aquesta, en un món on el "lideratge" està tant de moda. Jo, personalment, estic d'acord amb Inneratity: abusem del concepte de "lideratge" i deleguem una confiança excessiva en els suposats líders, que al cap i a la fi són els qui prenen decisions per nosaltres. I és que "la pretensió de controlar la societat està antiquada, perquè avui és incontrolable, però sí que es pot governar", diu el filòsof. I aquí està la clau: no hem de confondre "controlar" amb "governar"; i és que de vegades els que juguen el paper de suposats líders abusen de les seves competències i decideixen controlar, quan el que han de fer és cenyir-se a governar. Com molt bé apunta Innerarity. "qui governa avui no és qui imposa les seves idees a una societat que controla, sinó qui articula el que la societat vol". Això, com podem intuir, no és fàcil.

Innerarity parla del concepte d'"intel·ligència col·lectiva", i creu que aquests governants dels que parlem han de saber "dinamitzar un govern cooperatiu que sigui capaç de convertir la intel·ligència col·lectiva en decisions". I és que "en la societat del coneixement, la intel·ligència és una xarxa sense centre. I en ella no sobreviu el més savi, sinó qui és capaç d'aprendre més coses més ràpidament". Tornant a la idea que el governant ha de saber articular

el que la societat vol, Innerarity fa un elogi de la democràcia: "la democràcia és el mitjà més eficaç de govern del sistema. Perquè en ella els mediocres acaben composant una societat col·lectivament més intel·ligent que qualsevol dels seus membres (...). Quan persones molt diverses deliberen col·lectivament, prenen decisions més encertades que les acordades per un grup de persones més uniformes, malgrat que tinguin un major grau individual d'intel·ligència". La fi de les èlits, podríem dir... Fins i tot Innereraty s'atreveix a dir que la "pretensió d'un govern dels millors, la aristocràcia, és avui inútil, perquè la societat del coneixement és intel·ligent en xarxa, no en jerarquia, i per això, si està ben articulada, la democràcia proporciona millors decisions que les èlits". És cert: per molt intel·ligent que sigui un líder, aquest no pot pretendre controlar-ho tot, menys encara quan vivim en una societat sense centre, interconnectada. Tornem al mateix: abusem del concepte de "lideratge" i de les jerarquies.

Llavors, per què fracassa la política? Innerarity creu que "és conseqüència del fracàs del coneixement: els polítics pateixen de rigidesa cognitiva: no entenen el canvi". I llavors que fem, ens "indignem"? El filòsof creu que amb això no n'hi ha prou: "és necessari que siguem tots més intel·ligents. No es tracta de tenir líders brillantíssims, sinó de ser societats més eficaces que resolguin de forma efectiva i pacífica els seus conflictes". En definitiva, per molt que ens intentin vendre la moto de les bondats del "lideratge", cada cop hem de tendir més cap a una societat on deleguem en governants que siguin capaços de fer un bon ús de la democràcia, una democràcia que, no ens enganyem, és el millor dels sistemes possibles. Un sistema que, sense dubte, podem continuar transformant i millorant.

José Luis Sampedro: "No hem après a viure junts i en pau"

Valors, juliol-agost de 2011 (núm. 84)

Les opinions de l'escriptor nonagenari José Luis Sampedro estan gaudint de una notable rellevància mediàtica darrerament, sobretot arrel del naixement de l'anomenat moviment del 15-M, amb el qual s'ha identificat des del primer moment. No és nou que en Sampedro expressi les seves crítiques al funcionament de la societat contemporània i en concret al sistema capitalista. Fins i tot va més enllà: "Crec que el nostre temps és, essencialment, un temps de barbàrie. I no em refereixo només a violència, sinó a una civilització que ha degradat els valors que integraven la seva naturalesa. Un valor era la justícia. Es jutja la gent en virtut de la presumpció de culpabilitat (...). En dos mil anys, la humanitat ha progressat tècnicament de forma fabulosa, però ens continuem matant amb una cobdícia i una manca de solidaritat escandalosa. No hem après a viure junts i en pau". Penso que no li falta raó: passen els anys, les dècades i els segles, però la violència i la guerra no som capaços de superar-les i recorrem a elles una vegada rera l'altra.

Segons Sampedro, "l'home té dues peculiaritats: la paraula, i amb ella el pensament (...). I la sensació de superioritat, pensar que és immortal". La majoria de persones coincidirà que creure's superior a la pròpia natura és un error, i molt més pensar-nos immortals, però els aires de grandesa de determinats líders internacionals ens han portat massa vegades a la catàstrofe. Les guerres, sense dubte, serien una de les conseqüències clares. Sampedro pensa que "els que tenen poder volen més poder; els que tenen diners, més diners (...)". L'ambició desmesurada, la cultura del tot s'hi val, fa que uns trepitgin els altres, i això no es pot permetre. Aquesta és una de les crítiques bàsiques de Sampedro al sistema que regeix la nostra societat, un sistema capitalista que, segons l'escriptor, "s'enfonsa". Diu que "mentre mani el capital, això no té solució". I Sampedro, que veu com arriba la fi del seu pas per la vida, creu que "això s'acaba. No li puc dir com, però ho estic veient,

i a més per degradació ètica i moral, perquè s'han oblidat de la solidaritat, de la justícia, de la dignitat (...). El capitalisme ho converteix tot en mercaderia. Som natura, i posar el diner com a bé suprem ens porta a la catàstrofe". Es pot dir més alt, però no més clar. De vegades, cal escoltar els vells. Per desgràcia, però, cada cop ho fem menys.

Fernando Savater: "Els polítics ens representen, i tant que ens representen!"

Valors, setembre de 2011 (núm. 85)

S'han complert vint anys del famós llibre de Fernando Savater "Ética para Amador". Savater, filòsof atent als canvis que es produeixen a la nostra societat, sempre té a punt una reflexió sobre els esdeveniments del moment. Preguntat sobre el moviment dels anomenats "Indignats", li atordeix "que es tracti de desvirtuar el caràcter d'àgora que té la política, i que es tracti de conduir aquesta com si un pilot automàtic pogués conduir la representativitat política de la població. Que no ens representen, diuen, com que no ens representen! Els polítics ens representen, però depèn de nosaltres que ens representin com cal. Però ens representen, i tant que ens representen!". Estic d'acord amb que hem d'assenyalar les deficiències del nostre sistema democràtic, però correm el risc de passar-nos de la ratlla i dedicar-nos a qüestionar globalment aquest sistema: això, segons el meu punt de vista, pot ser molt perillós i pot donar ales a moviments que no creuen precisament en el desenvolupament i la millora del sistema democràtic, sinó tot el contrari. Hem d'anar amb compte, doncs.

Savater considera que el nostre sistema democràtic no és perfecte, que té mancances: "Democràcia perfecta? Clar que no n'hi ha. Però, què és perfecte? Res no és perfecte; però només l'esperit crític (en l'educació, en la cultura, en la política) transforma en possible i útil aquesta imperfecció democràtica". I reclama el paper fonamental de l'educació, i la importància dels valors en aquesta educació: "s'ha de reivindicar l'interès per l'educació (…). Però si no som capaços d'educar en els valors, acabarem embolcallats en un pandemònium de frases buides en les que nedarem amb la complaença dels que som afalagats pels aplaudiments fàcils de les societats animades per la unanimitat". Té raó Savater, i afirma amb rotunditat: "tot es cura en part amb l'educació". Educació, valors, política i democràcia: quatre conceptes que hom pensaria que sempre han estat íntimament relacionats. Aquesta obvietat, però,

deixa d'estar vigent en l'actualitat, a la vista de tot plegat. I és que hem de lluitar per millorar la nostra democràcia, això està clar, però hem de saber conservar tot allò que ha costat tants i tants esforços a les generacions anteriors: no podem menysprear el significat de la democràcia, creure que podem fer tabula rasa i tornar a començar. I per començar, si no fonamentem el nostre sistema en els valors i en l'educació, no tindrem res a fer. I és que, com diu Savater: "el civilitzat dóna la seva vida per valors en els que no creu del tot".

Lluís Duch: "Tot ciutadà està obligat a fer política"

Valors, octubre de 2011 (núm. 86)

Lluís Duch, antropòleg, teòleg i monjo de Montserrat, reivindica la funció bàsica de la política en la societat. Fuig del narcisisme i la puresa dels qui es pensen superiors pel fet de no fer política, i aposta per què els ciutadans s'involucrin i facin política. Segons Duch, "quan s'ajunten crisi de valors i crisi material activem el mecanisme humà de defensa davant la contingència: l'esperança messiànica. I així, sorgeixen els populismes i els líders carismàtics". Així, creu que "hem confós autoritat amb poder. Manar és el poder: només un mecanisme. Però l'autoritat només s'adquireix amb el testimoni: donant exemple". Perquè "la nostra cultura no és retòrica, sinó ètica: no creiem en les paraules si no van acompanyades de fets". Estic d'acord: no podem deixar la gestió de la nostra societat en mans de suposats messies que potser sí tenen poder (perquè els atorguem), però que mai no tindran autoritat.

Diu Duch que "el populisme degenera en feixisme quan els més vàlids abandonen la política en mans de polítics professionals mediocres". Per això fa una reivindicació: "tot ciutadà està obligat a fer política". A més, creu que "els millors haurien d'estar ja als partits fent política per responsabilitat". Malauradament, la nostra societat cada cop es mostra més desencisada amb el paper dels polítics i amb el funcionament del sistema democràtic en general, i això, a la llarga, pot resultar perillosament negatiu pel progrés de la pròpia societat. Per això faig meva la reivindicació de Duch i invito a tothom, especialment als més preparats, a fer política. I és que, sense fer política, la societat no pot funcionar, i si no ens involucrem tots, uns altres la faran sense tenir-nos en compte.

Els resultats de les generals, en clau mataronina

Capgròs, 23 de novembre de 2011

A hores d'ara poques persones no sabran que Mariano Rajoy serà el proper president del govern d'Espanya, que el PP ha guanyat les eleccions per majoria absoluta, que el PSOE ha patit una desfeta sense precedents o que CiU ha guanyat per primera vegada en la seva història les eleccions generals a Catalunya. Televisions, ràdios, diaris, blogs i xarxes socials van plenes de notícies sobre els resultats electorals del 20-N. A mi, que m'agrada jugar a la política ficció, m'ha donat per traslladar els resultats obtinguts a Mataró al que serien uns comicis a nivell local. Sí, ja ho sé, no es poden extrapolar eleccions, i menys encara unes generals a unes municipals, però es tracta d'un joc ben curiós i que a mi m'agrada practicar cada quatre anys.

A Mataró, segurament tothom ho sap ja, CiU ha guanyat per primera vegada unes eleccions generals. Es tracta d'un esdeveniment històric, com diu l'amic i periodista Joan Salicrú, més tenint en compte el poder i la força històrics del PSC a la nostra ciutat. Alguna cosa s'està movent, sense dubte. Un cop fets els càlculs pertinents, veiem com CiU hagués obtingut 9 regidors en unes eleccions municipals, mentre que el PSC es quedaria amb només 8. El PP els seguiria de prop, amb 7 regidors, mentre que ICV-EUiA seria la quarta força de la ciutat i n'obtindria 2. ERC es quedaria amb només 1, mentre que la resta de formacions no obtindrien representació municipal: la CUP perquè senzillament no es presenta, per convicció, a les eleccions espanyoles, mentre que PxC no arribaria al 5% i per tant no tindria dret a cap regidor.

Sí, ja ho sé, no té cap sentit fer servir els resultats del 20-N per traslladar-los a una hipotètica elecció a nivell municipal, però hi ha tendències que no es poden obviar: o algú s'hagués pensat mai que el PSC no guanyaria unes eleccions generals a la nostra ciutat? O que el PP trepitgi els talons als socialistes? En fi, la política, que mai no deixarà de sorprendre'ns...

Javier Elzo: "ens manca abordar l'oblit reversible, l'impossible oblit d'allò inoblidable"

Valors, desembre de 2011 (núm. 88)

Arrel de la decisió de la banda terrorista ETA d'abandonar la lluita armada, el filòsof basc Javier Elzo reflexiona sobre les víctimes del terrorisme, i en especial sobre el paper que pot jugar l'oblit. Segons Elzo, "mai hem d'oblidar. Paul Ricoeur parla de dues formes bàsiques d'oblit: l'oblit per ocultament, per esborrat de les traces de la memòria, i l'oblit de reserva, el reversible". El filòsof creu que "ens manca abordar l'oblit reversible, l'impossible oblit d'allò inoblidable, els drames que estan a la recambra de la memòria i que, per molt temps que passi, res no podrà esborrar". Segons la meva opinió, les víctimes del terrorisme que continuen vives (per desgràcia moltes altres han mort salvatgement i violentament a mans d'ETA), per molt que ho vulguin, mai no podran oblidar. Estaríem parlant, doncs, d'aquest oblit de reserva, reversible, del què parla Elzo. Una persona que ha estat víctima directa del terror, o que ha perdut un ésser estimat en un atemptat, és impossible que oblidi: malauradament, el record es mantindrà viu per sempre més en la seva memòria, i haurà d'aprendre a viure amb ell. Ara, amb la nova situació a Euskadi, sentirem parlar d'oblit, de l'oblit de les víctimes, però no podem confondre conceptes diferents com oblit i perdó. I el perdó és una altra cosa. Un altre dia en parlarem.

Peter Sellars: "El feixisme està tornant"

Valors, febrer de 2012 (núm. 90)

El director d'escena Peter Sellars es mostra preocupat per la situació que vivim. Quan parla de l'obra Perséphone de Stravinski i Gide, recorda que els autors "van començar a escriure el 1933 i el feixisme ja estava molt present a Europa. Van a la recerca d'un mite fundacional que mantingui la societat unida (...). I descendeixen a l'infern, perquè és on es trobava el món llavors. Com ara". A la seva versió de Perséphone, Sellars baixa a l'infern per un sentiment de solidaritat amb els desafavorits: "és interessant tenir aquesta peça ara, amb la gent al carrer protestant, amb el feixisme tornant, sense cap disculpa ni dissimulació. És impactant".

Probablement tenim motius per estar preocupats, i potser Sellars té raó quan parla del perill que vivim, amb noves formes de feixisme assolint quotes de poder creixents. La demagògia, la mentida i el populisme es barregen de forma hàbil per donar forma a una poció perillosa que amenaça la nostra societat, i determinats líders polítics ho han descobert per aprofitar-se'n. Sellars, quan es refereix al seu país, ho veu així: "l'art reflexa aquesta realitat brossa i grotesca en la qual Amèrica s'està destruint a sí mateixa. Això no acabarà bé, és un temps molt dolorós". És cert, és un temps dolorós, però caldrà sortir endavant sense que el perill del feixisme dels nostres dies acabi per treure'n profit. Potser Sellars s'equivoqui i això acabi bé...

Ana Pastor: "Twitter converteix en propers als desconeguts, però també ens allunya dels íntims"

Valors, maig de 2012 (núm. 93)

La coneguda periodista de TVE Ana Pastor reflexiona sobre el fenomen Twitter, i llança una idea amb la qual estic absolutament d'acord: "Twitter converteix en propers als desconeguts, però també ens allunya dels íntims". És cert que ara, amb el "boom" de les xarxes socials és més fàcil comunicar-se amb qualsevol persona usuària, i sembla que tenim a tocar aquell amic que fa anys que no veiem o podem establir línia directa amb aquell famós que ens agradaria conèixer personalment. Això és cert, i és una de les grandeses d'aquestes eines contemporànies.

Com diu Ana Pastor, Twitter "és una arma fabulosa també en l'aspre territori de la lluita per les llibertats. La televisió va trigar cinquanta anys en arribar a tot el món. Twitter, en només un minut, és capaç de travessar el planeta sencer portant un missatge d'esperança i fins i tot col·laborar en les revolucions que tomben dictadors". És cert, Twitter és una arma fabulosa, que permet expressar-se a persones que fins no fa gaire no podien fer-ho amb la possibilitat d'arribar a tanta gent. Ara, amb aquestes xarxes socials, i tal i com afirma Pastor, "potser amb Twitter el silenci hagi desaparegut, però s'ha aconseguit que els poders absoluts tremolin davant del soroll democràtic dels qui criden, malgrat que sigui en 140 caràcters".

Per a Pastor, "és un món líquid, paral·lel, heterogeni i heterodox. Tots parlem, tots opinem. I el curiós és que tots ho fem pràcticament alhora". Aquesta és una de les grans virtuts de Twitter: atorga a aquell qui pugui i vulgui accedir a Internet la possibilitat d'expressar-se lliurement, i fer-ho de manera que molta gent pugui llegir el que escriu.

Però tornem a l'inici d'aquest article: sí, és cert, Twitter té grans virtuts i potencialitats que hem de saber aprofitar, però m'agradaria aturar-me en la reflexió d'Ana Pastor: "converteix en propers als desconeguts, però també ens allunya dels íntims". Això

és cert, i hem d'anar amb molt de compte: potser ens aproparem a persones a les quals no tindríem accés fent servir els canals tradicionals de comunicació, però no hem d'oblidar que precisament aquests canals tradicionals són els que han fet de l'ésser humà el que és: un animal social per sobre de tot. Hem d'anar en compte i reflexionar: no convertim en propers als desconeguts si això suposa allunyar-nos dels íntims.

Eduardo Galeano "Vivim a un món on l'altre sempre és una amenaça i mai una promesa"

Valors, juny de 2012 (núm. 94)

Que Eduardo Galeano sempre ha representat una veu discordant amb l'ordre establert ho sap tothom, però en èpoques com l'actual les seves reflexions són més necessàries que mai. Podem estar d'acord o en contra del que diu, però està clar que una ment lúcida com la de l'escriptor uruguaià ens obliga a pensar, i això, en els temps que corren, és tot un luxe. Per a Galeano, "som una civilització de soledats que es troben i desencontren contínuament sense reconèixer-nos. Aquest és el nostre drama, un món organitzat per desvincular, on l'altre és sempre una amenaça i mai una promesa". Estic d'acord: malauradament, vivim en una eterna competició entre les persones, on només interessa aconseguir el major nombre de béns materials a costa del que sigui, i fins i tot s'hi val trepitjar l'altre. El sistema social predominant ens ha fet recordar els nostres orígens animals: la llei del més fort, el tot s'hi val, on qualsevol altra persona pot representar una amenaça i on estem obligats a passar per sobre de tot allò que se'ns posi per davant.

Per a Galeano, "els desafiaments de cada dia t'obren una reixa per a escollir entre la dignitat i l'obediència. Lliure és qui es capaç encara d'escollir la defensa de la seva dignitat en un món on, vulguis o no, en algun moment hauràs de prendre partit entre els indignes i els indignats". Desafortunadament, els indignes, que representen la minoria, acaparen la pràctica totalitat del poder al món. Per això, i hem d'estar d'acord amb Galeano, haurem de triar entre ells i els indignats. No hi ha terme mig: o ens indignem (si és que ja no ho estem prou), o claudiquem i acceptem les animalades dels indignes. Si optem per la segona opció, estem abocats al fracàs com a societat i com a espècie humana. Fent servir les paraules de Galeano, haurem de veure l'altre com una promesa, mai com una amenaça. I perdoneu-me si sóc un il·lús.

Jordi Évole: "Estic fart que em diguin que jo he viscut per sobre de les meves possibilitats"

Valors, juliol-agost 2012

Darrerament, les entrevistes de Jordi Évole al programa Salvados de La Sexta estan en boca de molta gent, per com aquest periodista està tractant el tema de la crisi i per la claredat i el desvergonyiment amb que s'adreça als entrevistats, sovint personatges protagonistes d'aquesta crisi que ens està tocant viure. Calia un tractament clar i assequible d'aquest fenomen del que parlem dia sí i dia també, i calia fer-ho com ho fa Évole: amb cert sarcasme, però sense perdre el fil del que interessa a l'espectador.

En una recent entrevista a La Contra de La Vanguardia, Évole s'indignava en recordar aquesta cantarella que darrerament sentim arreu: que si hem viscut per sobre de les nostres possibilitats, que si hem estirat més el braç que la mànega... "Estic fart que em diguin que jo he viscut per sobre de les meves possibilitats! –diu Évole-. No tinc diners a paradisos fiscals. No he obert fons d'inversió. No he comprat pisos per a revendre'ls pel triple. Qui ho hagi fet, que s'aguanti! Jo no! Desnonem a qui no pot pagar la hipoteca de casa seva... I rescatem als que han especulat amb els nostres diners. Ja n'hi ha prou!". Efectivament, ens estan fent creure que tots tenim la culpa de la crisi, i malauradament aquest discurs està calant. Potser per això molts callen quan retallen serveis bàsics com la sanitat i l'educació. Amb l'excusa de la crisi, estan desmantellant l'Estat del Benestar! Però com diu Évole, no tothom ha viscut per sobre de les seves possibilitats, malgrat que ara la gran majoria de la població estigui patint (i pagant) les conseqüències d'aquesta crisi. Per a Évole, "cal canviar ja el xip!: és idiota admirar i envejar qui acumula diners i propietats... Vegem-lo ja com un carallot! Tenir pasta és ja tenir un problema". Es pot dir més alt, però no més clar. Això sí, a dia d'avui és difícil endevinar què (més) ha de passar per canviar el xip...

Rajoy, fidel seguidor de Bismarck (en allò que li convé)

Capgròs, 12 de juliol de 2012

Una de les frases més conegudes d'Otto von Bismarck és aquella de "mai no es menteix tant com abans de les eleccions, durant la guerra i després de la cacera". Penso que qualsevol observador de la realitat política espanyola coincidirà amb mi que la primera part d'aquesta frase la podria afirmar Mariano Rajoy sense cap tipus de problema, això sí, en privat i davant de persones de la seva més estricta confiança. I és que són nombroses les mesures que està aplicant el president espanyol que contradiuen clarament tot allò que va prometre en la darrera campanya de les eleccions generals de novembre de l'any passat.

Ara, Rajoy ha anunciat al Congrés dels Diputats una sèrie de mesures molt importants, com ara la pujada de l'IVA i la retallada dels sous dels treballadors del sector públic, entre moltes altres. A aquestes mesures hem de sumar les que el seu govern ha anat implementant durant els darrers mesos: retallades pressupostàries en educació i sanitat, pujada de l'IRPF, copagament (repagament) en sanitat, augment de taxes en educació, amnistia fiscal, rescats a la banca i un llarg etcètera. En campanya electoral, però, el senyor Rajoy deia que no portaria a terme cap d'aquestes mesures. Així, el 7 de novembre de 2011, en el debat televisiu entre Rajoy i Rubalcaba, el líder popular va afirmar que asseguraria l'ocupació i garantiria "de verdad" les pensions, la sanitat i l'educació. Els fets demostren que, en realitat, el que ha fet ha estat retallar en sanitat i educació: el passat 9 d'abril, Rajoy anunciava que sanitat i educació patirien unes retallades d'uns 10.000 milions d'euros. Sobre el copagament, Rajoy afirmava el passat 17 de març: "no sóc partidari del copagament en sanitat". Tornant a Bismarck, recuperarem una nova frase: "quan algú diu estar d'acord, en principi, en fer quelcom, vol dir que no té la menor intenció de fer-lo". Novament, podríem pensar que és una d'aquelles frases que podria dir Rajoy, però que, lògicament, no s'atreveix a dir. Contràriament, el president va dir, el 19 de desembre

de 2011, una altra de ben diferent, que recupero en versió original: "decir siempre la verdad, aunque duela, decir la verdad sin adornos ni excusas, llamar al pan, pan y al vino, vino". Crec que no cal comentar-la.

Acabarem amb una altra frase de Bismarck: "hi ha ocasions que un govern ha de ser liberal i d'altres que ha de ser dictatorial: aquí tot canvia i no hi ha eternitat". El problema de tot plegat és que Rajoy acabi confonent la majoria absoluta amb una dictadura, i això, òbviament, no hi ha Bismarck que ho suporti. Per sort, no vivim a l'Alemanya del segle XIX ni la figura de Rajoy tindrà la transcendència històrica que va tenir la de Bismarck. Sort en tenim.

Petros Márkaris: "Com més pobre ets, més valors morals i més cultura necessites"

Valors, setembre de 2012 (núm. 96)

En dies com avui, amb la situació de crisi que vivim, és tot un plaer escoltar intel·lectuals com Petros Márkaris. Aquest escriptor coneix profundament la situació que li està tocant viure a la societat grega. Per a Márkaris, "la gent que va viure la postguerra va conèixer la pobresa absoluta (...).Els joves, en canvi, no saben què és la pobresa i ara ho sabran: tenen pànic (...), només pensen a emigrar". Márkaris presenta un panorama absolutament preocupant: quan la joventut d'un país no veu cap futur a la terra on ha nascut, on ha crescut i on s'ha format, probablement sigui molt difícil que aquest país pugui tirar endavant. Per a Márkaris, "si els joves són els perdedors d'avui, tots els grecs serem els perdedors de demà".

Márkaris creu fermament en la importància dels valors morals i culturals en moments de crisi: "Grècia era un país pobre amb un alt nivell cultural (...). Però en 1980 no només vam decidir que havíem acabat amb la pobresa, sinó també amb els valors de la pobresa, morals i culturals. Ara estem tornant a la pobresa, però sense valors. És una de les coses que més em preocupen, perquè com més pobre ets, més valors morals i més cultura necessites". Estic d'acord: és possible que alguns valors s'hagin deixat de banda, i probablement el valor en sí de la cultura hagi estat obviat. Aquest és el perill: als poderosos sempre els ha interessat que només uns quants poguessin accedir a la cultura, i un dels grans èxits d'aquests poderosos ha estat precisament aquest. Sense moral i sense cultura, malauradament, no hi haurà futur sense crisi. Ni a Grècia ni a enlloc.

La bandera ho tapa tot

El blog de Miguel Guillén Burguillos, 16 d'octubre de 2012

Vivim dies de banderes. Sembla ser que les banderes ens salvaran de tot: de l'atur, de les retallades, de la dictadura econocràtica, dels privilegis d'uns quants, etc. De tot, ens salvaran de tot. Banderes, moltes banderes: l'Onze de Setembre i el Dotze d'Octubre. A Catalunya i a Espanya. Fa uns dies, a Veneçuela, els dos aspirants a guanyar les eleccions presidencials també ensenyaven les banderes. "A veure qui la té més grossa", semblava que es desafiaven l'un a l'altre. També en Rajoy i els seus acòlits del PP són força aficionats a enarborar banderes. Constitucionals i de les altres. Els agrada, això de les ensenyes pàtries. Els agrada molt.

Fa un parell de setmanes, un gag màgic del Polònia ho plasmava molt bé: el President Mas havia d'aguantar (quina indecència!) com un metge i una mestra protestaven contra les seves retallades. De sobte, però, el Molt Honorable treia una estelada i... Apa! Assumpte solucionat: del "no a les retallades!" es passava al "in-inde-independència!" de forma automàtica. "Mai no falla", deia amb un somriure trapella el nostre President. Ho sap molt bé: la bandera ho tapa tot, veiem una estelada i se'ns posa dura, ens oblidem de tot. L'altre dia, un veí em deia: el proper 25-N votaré "sí". "Sí a què?", li vaig preguntar, ingenu de mi. "Sí a la independència, collons! Votem això, no? O no?". Amb prou feines li vaig explicar que no, que eren unes eleccions al Parlament i que havíem de votar un partit, com les altres vegades. No va quedar conforme del tot, el meu veí. I sí, aquí ens trobem: molta gent encara pensa que ara votarem sí o no a la independència (o al dret a decidir, o al sobiranisme, o a l'autodeterminació, o a les estructures d'Estat, o a l'Estat propi, o a la interdependència amb Espanya i la Unió Europea... La veritat, ja no sé exactament en quin punt estem...).

Ara és hora d'estar alerta. Més que mai. Amb CiU, Catalunya ni és més rica ni és més plena, sinó tot el contrari. S'ha demostrat. Cal decidir en llibertat quin camí volem seguir, però hem de fer-ho

totes i tots, de forma democràtica. Un referèndum, una consulta popular o el que sigui. Tant si vol el govern central com si no, aquest no és el problema. Hem de decidir els catalans i catalanes, lliurement. Això sí, jo no vull cap messies que em digui com he de pensar, ni que em demani un xec en blanc a la seva gestió. No caiguem en el parany, si us plau.

Sembla ser que el 25-N CiU fregarà, si és que no l'assoleix, la majoria absoluta. Això s'ha d'impedir. Les majories absolutes són molt perilloses. Molt. L'òrgan (quasi) oficial del règim, La Vanguardia, ho ha apuntat a les darreres enquestes: CiU gairebé arriba a la majoria absoluta, li falta poc. Sembla que animin a tothom a votar (per Catalunya, lògicament), perquè només falta una miqueta per fer d'en Mas definitivament el nostre messies particular. Por em fa, un nou mandat d'en Mas: més retallades, menys serveis públics, més patiment. Més pactes amb el PP. I més frustració nacional. La bandera, però, ho taparà tot. I no ho oblidem, la bandera és de tots, no d'uns quants. Ara, sembla ser, toca Catalunya. O això ens diuen des de CiU.

Joseph Stiglitz: "Com més s'inverteix en el que és de tothom, més diners acaben tenint les famílies"

Valors, octubre de 2012 (núm. 97)

En temps com l'actual, on les receptes econòmiques imperants a Europa per sortir de la crisi només contenen conceptes com retallades o austeritat, no va malament llegir els pensaments d'economistes com Joseph Stiglitz, tot un Premi Nobel. En una recent entrevista, Stiglitz afirmava que "l'economia d'un país no és una família, sinó tot el contrari: com més s'inverteix en el que és de tothom -educació, sanitat, innovació, investigació...- més diners acaben tenint les famílies. I així es creix i es paguen els deutes amb menys patiment". A Catalunya, sense anar més lluny, el govern de la Generalitat ha estat fent tot el contrari, aplicant doloroses retallades amb especial duresa a serveis bàsics com l'educació o la sanitat. Molts mesos després de l'inici de les ja (tristament) famoses retallades, no hi ha rastre de cap tipus de millora en la situació econòmica, ans al contrari, i un es pregunta què més ha de passar per què determinats dirigents apliquin mesures diferents. No dic que les que proposa Stiglitz siguin les adequades, però sí crec que s'hauria de donar l'oportunitat a altres economistes, de diferent tendència ideològica (no oblidem que l'economia no s'entén sense la ideologia), de poder aplicar les seves receptes.

Stiglitz pensa que "quan es retalla la inversió pública en capital humà, augmenta la desigualtat, i per tant la ineficiència econòmica, i es frena el creixement". Diu que "la desigualtat ens priva a tots del talent dels pobres i, en concentrar el capital en poques mans, perjudica al consum". En definitiva: inversió, creixement i desigualtat, conceptes que, malauradament, la majoria de dirigents europeus no tenen en compte per lluitar contra aquesta crisi insuportable.

El Roto: "Internet és un riu ràpid, però sense profunditat"

Valors, novembre de 2012 (núm. 98)

Flamant Premi Nacional d'Il·lustració, Andrés Rábago "El Roto", ofereix dia rere dia la seva visió crítica i personal de la realitat. Crític fins a l'exageració, darrerament es mostra especialment punyent amb els mitjans audiovisuals. El Roto es confessa "lector de premsa, que no d'Internet". Diu que, quan vol informar-se d'alguna cosa fa ús "del paper", doncs considera la Xarxa "un riu ràpid, on les notícies canvien constantment, però sense cap profunditat". Potser no cal presentar una actitud tan radical, però si és cert que amb Internet correm el risc d'informar-nos a través de mitjans poc rigorosos. El paper no ens garanteix rigor, però sí penso que encara dóna un plus de seriositat. Igual passa amb els llibres: la temptació de llegir en diagonal augmenta exponencialment quan ens trobem davant de la pantalla d'un ordinador o qualsevol altre dispositiu electrònic. Amb el paper, no tant.

El Roto és molt crític amb el que ell anomena "la desinformació dels mitjans audiovisuals", especialment amb la televisió: "un aparell que quan el connectes, desconnectes la teva consciència crítica". A les seves vinyetes apunta, sobretot, "a la manipulació informativa i la dissolució de l'opinió crítica". No li falta raó: tenim més mitjans a la nostra disposició que mai, però l'opinió (absolutament necessària) ha guanyat tot el terreny a la informació, i això pot resultar molt perillós. Per tal de mitigar aquest perill, la consciència crítica és fonamental. El Roto, irònic, ho té clar: "Què curiós! Cada cop resulta més difícil veure allò que està a la vista".

Els diputats i diputades del Maresme

Tribuna Maresme, desembre de 2012 (núm. 270)

Ja sabem els resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya. M'abstindré de fer cap anàlisi dels resultats, ja que sobre això ja han corregut rius de tinta arreu del món. Sí que vull parlar d'un fet que, com a maresmenc, em crida l'atenció: només tres persones de la nostra comarca ocuparan un escó aquesta desena legislatura que ara comença. Seran el pinedenc Pere Aragonès (ERC) i els mataronins Salvador Milà (ICV-EUiA) i Alícia Romero (PSC). Segons dades del 2011, al Maresme hi viuen 434.897 persones, que representen un 5,77% de la població de Catalunya. Doncs bé, tres diputats sobre 135 representen només un 2,22%. Clar i ras: el Maresme està infrarepresentat al Parlament de Catalunya. Fent un càlcul ràpid, hauria de tenir entre set i vuit diputats.

Aquesta serà la legislatura amb menys diputats maresmencs al Parlament. A la primera, hi havia històrics com els mataronins Ramon Camp (CiU), Antoni Cuadras (PSUC), Ramon Pla (CiU), Jesús Prujà (ERC) o Antoni Subirà (CiU), si bé aquest últim residia a Premià de Mar. També hi havia Josep Fornas (ERC, Vilassar de Mar), Paco Frutos (PSUC, Calella) o el carismàtic Antoni Gutiérrez Díaz (PSUC), premianenc de naixement. En total, vuit persones vinculades al Maresme. Les següents legislatures també hi va haver una notable representació maresmenca, amb diputats com Francesc Xavier Bada (mataroní de CiU, tot i que residia a La Pobla de Segur, d'on va arribar a ser alcalde), Rafael Madueño (PSC, Tiana), Max Cahner (CiU, Sant Vicenç de Montalt), Josep Clofent (PSC, Argentona), Joaquim Ferrer (CiU, Alella), Josep Sánchez Llibre (CiU, Vilassar de Mar), Domènec Sesmilo (CiU, Cabrils), Pere Esteve (CiU, resident a Tiana), Víctor Ros (PP, Sant Andreu de Llavaneres), Josep Mir (PSC, resident a El Masnou), Teresa Capilla (CiU, Vilassar de Mar), Maria Jesús Fanego (PSC, Premià de Mar), Caterina Mieras (PSC, resident a Tiana), Jaume Oliveras (ERC, El Masnou), Teresa Aragonès (ERC, Premià de Mar), Dolors Clavell (ICV-EUiA,

mataronina de naixement), Consol Prados (PSC, Mataró), Joan López (PP, Mataró), Pere Aragonès (ERC, Pineda de Mar), Salvador Milà (ICV-EUiA, Mataró), Benet Maimí (CiU, Arenys de Mar), Joan Morell (CiU, Pineda de Mar) o Roger Montañola (CiU, Premià de Mar).

Aquesta desena legislatura, ja ho hem dit, només hi haurà tres diputats del Maresme al Parlament. Se'ls gira feina, sense dubte. I no ho oblidem: tenim l'obligació d'estar atents a la seva tasca parlamentària i a l'atenció que prestaran a les problemàtiques concretes del nostre territori. Ànims i endavant!

Rafel Nadal: "Abans la justícia que la caritat"

Valors, gener de 2013 (núm. 100)

Actualment estem assistint a un fenomen molt perillós: la substitució de l'Estat per la caritat. Rafel Nadal parla d'aquest fenomen amb preocupació: "avui, reivindicació política i solidaritat no s'exclouen. La gran injustícia és la passivitat, perquè la fam, la malaltia, la soledat i l'exclusió necessiten respostes immediates".

Nadal recorda que, quan era jove, molts pensaven que "la solució als problemes socials s'havia de buscar en la justícia política i la caritat". Estic d'acord: amb l'excusa de la crisi determinats poders públics obliden les seves obligacions i les deixen en mans d'iniciatives solidàries. Per sort, organitzacions com Càritas, per citar un exemple emblemàtic, continuen la seva feina necessària i admirable, però això no pot suposar que l'Estat miri cap a un altre costat. Com diu Nadal, "moltes administracions col·laboren com un ciutadà més i aplaudeixen les iniciatives solidàries que en definitiva tapen els forats que la seva gestió política hauria d'estar arreglant". I l'exemple de La Marató de TV3, que compta amb l'aplaudiment i la promoció del govern de la Generalitat, és un exemple il·lustratiu. I això no vol dir que no haguem de reconèixer i admirar aquesta iniciativa incomparable de La Marató i la feina dels voluntaris.

Aquesta substitució de l'Estat per la caritat és perillosa. En paraules de Nadal: "ens encaminem cap a una economia paral·lela que debilita l'Estat mentre avancem cap a una xarxa de suport social que relleva les administracions en les seves obligacions". I alerta: "assistirem al col·lapse definitiu del nostre Estat del Benestar". Espero aquestes paraules no arribin a complir-se, però molt em temo que no estem seguint el camí adequat per a evitar-ho.

El dogma de l'austeritat

Tribuna Maresme, febrer de 2013 (núm. 272)

L'austeritat està esdevenint, si és que ja no ho és, un dogma. Des de determinats sectors ens volen fer creure (i ens ho estem creient) que no hi ha alternativa a les polítiques basades en les retallades de la despesa pública. Retallades que, no ho oblidem, estan patint en exclusiva els serveis que fan servir les classes populars, com per exemple la sanitat i l'educació públiques. Aquestes polítiques de retallades, però, no estan servint per sortir de la crisi: ja són uns quants els anys que portem patint-les i l'economia no millora; ans al contrari, la situació s'agreuja, l'atur augmenta, l'economia decreix i la precarietat i la pobresa estan destrossant les classes populars. La crisi, en definitiva, l'està pagant qui no l'ha provocat. A més, ens volen fer creure que hem viscut per sobre de les nostres possibilitats. És com si una família humil que fa l'esforç que un fill estudiï a la universitat es plantegi no gastar diners en la matrícula i prefereixi que aquest fill es posi a treballar. Però si està demostrat que aquesta inversió en formació farà que aquest fill pugui tenir en el futur una millor feina! Això, que sembla de sentit comú, no s'està aplicant des dels poders públics.

Recentment, el Fons Monetari Internacional (FMI) ha presentat un informe titulat "Errors en les previsions de creixement i multiplicadors fiscals". Es tracta d'un document on l'FMI fa autocrítica de les polítiques d'austeritat que la pròpia institució ha vingut recomanant en els darrers anys, i arriba a la conclusió que es va subestimar l'impacte en l'atur, el consum i la inversió. En el seu dia, els economistes de l'FMI pensaven que per cada euro que deixava de gastar l'estat es destruïen "només" 0,5 euros d'activitat (l'anomenat "multiplicador fiscal"). La realitat, però, ha demostrat que per cada euro que es deixava de gastar s'han destruït 1,5 euros. Una catàstrofe, aquest "austericidi" del que darrerament tant se'n parla.

Sobre les retallades, la teoria econòmica ens dóna diferents visions. Simplificant, en una banda tindríem els economistes d'arrel

keynesiana, que pensen, grosso modo, que retallar limita el creixement econòmic; i en una altra els clàssics, que opinen que les retallades fan que s'impulsi l'economia. Doncs bé, aquests economistes "clàssics" ja han tingut l'oportunitat que les seves receptes es portin a terme. I han fracassat. La pregunta és: fins quan seguirem aquesta senda destructora? Quan se'ls donarà l'oportunitat d'aplicar les seves alternatives a aquells economistes que creuen que la solució passa pel creixement econòmic i no per les retallades? Potser serà massa tard...

Josep Ramoneda: "El capitalisme no està en perill; la democràcia, sí"

Valors, febrer de 2013 (núm. 101)

Josep Ramoneda escriu, en un recent article d'opinió: "aquest Govern -com l'anterior- (referint-se als govern de Rajoy i Zapatero) es distingeix per un temor reverencial als déus financers". Explica que s'està completant "un procés de transferència de diners públics al sistema financer sense que els culpables d'aquest desastre hagin donat la cara". Té raó: la crisi l'han provocat uns quants, que se n'estan aprofitant, mentre l'està pagant i patint la majoria de la població, les classes populars. Ramoneda culpa de tot això la "cultura de la irresponsabilitat": "els Governs autònoms justifiquen les seves polítiques d'austeritat argumentant que Espanya i Europa els obliguen. El Govern espanyol diu que fa el que Europa li exigeix". El fet és que aquí ningú no assumeix les culpes.

Per Ramoneda, "aquesta cultura de la irresponsabilitat és el caldo de cultiu de la desconfiança, del cinisme i de la corrupció", i recorda unes paraules d'André Glucksmann: "la qüestió del segle XX va ser: totalitarisme o democràcia. La qüestió d'avui és: democràcia o corrupció". Els casos de corrupció relacionats amb partits polítics estan d'actualitat: Bárcenas (PP), Mercuri (PSC), Palau (Convergència) o Pallerols (Unió) són alguns exemples. La clau, per Ramoneda, està en el fet que "l'absència de projectes polítics més enllà de l'horitzó econòmic redueix les motivacions dels que es dediquen a la cosa pública". Tot es redueix a competitivitat, consum, diners, i això ajuda a fer créixer la corrupció, indubtablement. "La democràcia és incompatible amb aquest sistema de governabilitat. El capitalisme no està en perill; la democràcia, sí", sentencia Ramoneda.

Paral·lelismes polítics entre Itàlia i Mataró

Capgròs, 28 de febrer de 2013

Els resultats de les eleccions italianes deixen un Parlament italià difícilment governable. El Partit Democràtic (centre-esquerra) de Pier Luigi Bersani tindrà majoria absoluta a la Càmera de Diputats (en virtut de la llei electoral italiana, que atorga automàticament aquesta majoria a la coalició més votada), però no pas al Senat de la República, on serà molt difícil que els diferents grups puguin formar majories més o menys "naturals", amb una fragmentació típicament (però no exclusivament) italiana. I recordem que el cas del Parlament italià és molt diferent a l'espanyol, doncs existeix un bicameralisme perfecte, no com a Madrid (on el Senat no pinta pràcticament res). Situació incerta la que s'obre a Itàlia, on el fantasma de la ingovernabilitat amenaça amb un caos que pot portar fins i tot a convocar novament eleccions (potser només al Senat, una cosa que mai no s'ha produït). Haurem d'esperar, sobretot, al paper del populista Beppe Grillo, que ara mateix sembla poc disposat a arribar a acords amb Bersani. Tard o d'hora, s'haurà de mullar el carismàtic humorista i nou líder de l'antipolítica italiana, capaç de barrejar missatges racistes (prohibició d'entrada al país dels gitanos romanesos) amb promeses populistes: 1000 euros mensuals per als aturats, rebaixes de sous dels polítics, etc. Berlusconi, com si fos un fènix, ha estat a punt, fins i tot, de guanyar les eleccions, quan semblava que estava acabat. Si la campanya electoral arriba a durar una mica més, tot hagués estat possible. És hora dels acords, o bé dels desacords. A Itàlia tot és possible.

A Mataró, les darreres eleccions municipals de l'any 2011 van deixar també un consistori fragmentat i de difícil governabilitat. I m'ha vingut al cap inevitablement el cas mataroní amb els resultats electorals d'Itàlia. Al nostre ajuntament, CiU va guanyar les eleccions per la mínima, i en Joan Mora és va convertir en el primer alcalde convergent de la democràcia a la nostra ciutat. Tot i així, no era possible cap majoria "natural": l'única que podia garantir una

governabilitat a Mataró passava per un acord CiU-PSC, que de fet s'ha donat a l'hora d'aprovar els pressupostos del 2012 i es tornarà a donar amb els del 2013. A un pacte CiU-PP, desitjable pels dos partits conservadors, li faltava un regidor per sumar els 14 de la majoria absoluta, i malgrat l'acord "secret" que va destapar el PP, signat entre Joan Mora (o Quim Fernàndez) amb José Manuel López, la realitat és que CiU continua governant en minoria. I tot sigui dit, demostrant poca habilitat a l'hora d'establir acords amb la resta de grups.

El cas és que sobta que es doni per fet que els polítics (italians, espanyols, catalans o mataronins, tant és) no puguin arribar a acords, i que la ingovernabilitat i el caos siguin inevitables. Aquesta idea s'ha instaurant en l'imaginari col·lectiu. Sobta que es doni per fet que l'acord, allò que hauria de caracteritzar tota democràcia, no pot donar-se. La política frontista, tan típicament llatina i fàcil de reconèixer, per exemple, en qualsevol debat al Congrés dels Diputats de Madrid (però no només aquí), es va instaurar en les nostres institucions fa temps i sembla difícil que marxi algun dia. I aquells que volen trencar amb el passat, com ara Beppe Grillo a Itàlia, no es caracteritzen precisament per una actitud pactista, doncs no volen ni tan sols seure a dialogar amb els seus adversaris polítics. Temps complicats per l'acord. Temps complicats per la política. La pregunta és: la ciutadania s'ho mereix? El cert és que la pròpia ciutadania és qui ha col·locat aquests governants a les institucions. Com escrivia avui Lucia Annunziata, directora del diari digital Huffington Post italià, "Dio salvi l'Italia"...

John Ralston Saul: "Mai no vam tenir tants diners i tan malament repartits"

Valors, març de 2013 (núm. 102)

John Ralston Saul és un escriptor canadenc que proposa rescatar els ciutadans desnonats abans que els bancs i passar pàgina respecte del deute per a poder prosperar. I no és un anticapitalista: creu en la propietat privada, en el mercat i també en els serveis públics. És molt crític amb la manera com s'estan fent les coses: "el creixement no ens traurà d'on estem; l'austeritat, tampoc (...). Estan posant la democràcia en perill". Estic d'acord: està quedant més clar que mai que val més qui més té, i per suposat, que mana qui té més diners. Hi ha una elit que va causar la crisi i que no l'està pagant: són altres persones, la majoria, qui l'estan patint. Per a Ralston, "la globalització va prometre competència, i ha causat el retorn als oligopolis; va prometre renovació del capitalisme, i ha suposat el retorn al mercantilisme; va prometre creixement, i no en tenim; va prometre ocupació, i no en tenim".

Ralston recorda que "mai no vam tenir tants diners circulant al món i tan malament repartits. I per això, quan ocorre la crisi, la gent que és part de la llunàtica inflació diu: hem de salvar els bancs (...). No hi ha raó per a salvar els bancs, no necessitem tants diners". Ralston proposa, en canvi, alternatives que posen els pèls de punta als magnats del poder: "es pot donar una renda mínima a la gent en comptes que hagi de fer cues per a accedir a prestacions, subsidis i ajuts". I ataca directament les elits: "la classe directiva del sector privat ha aconseguit regulacions que han convertit el frau en quelcom legal". Proposa, directament, acabar amb el deute públic: "el deute públic té pes moral, però el privat no... Si el sector privat es pot lliurar del deute, el sector públic també". Quanta raó, Sr. Ralston, quanta raó...

Petit elogi dels nostres polítics locals

Tribuna Maresme, març de 2013 (núm. 273)

Avui no parlaré dels recents escàndols de corrupció de CiU, PP i PSC. La moda d'aquests dies pràcticament obliga a parlar de polítics corruptes i de conductes delictives, però jo avui vull fer un petit i modest elogi de la política. Sovint es cau en la generalització i s'arriba a la conclusió que tot el sistema està podrit, que tots els càrrecs públics estan corromputs. Partint de la base que escàndols de corrupció com el cas Pallerols (UDC), Palau (CDC), Clotilde (CiU), Bárcenas (PP) o Mercuri (PSC) són absolutament intolerables i condemnables, no vull creure que tot el sistema està corromput, i per això vull fer un petit elogi d'un gest que, al meu parer, dignifica la política: vull parlar de l'acord de tots els grups municipals de l'Ajuntament de Mataró sobre l'estafa de les participacions preferents, i del viatge a Madrid que el passat 13 de febrer van fer polítics de tots els grups per defensar els interessos de les persones estafades, encapçalats pel nostre alcalde i acompanyant la plataforma d'afectats. Volien explicar al Congrés del Diputats el cas excepcional de la ciutat de Mataró, on l'antiga i extinta Caixa Laietana va vendre massivament participacions preferents entre els seus clients. El cas és que aquests clients, un cop es va descobrir l'estafa, van ser novament enganyats en la seva majoria (al voltant d'un 90%), perquè van ser pràcticament obligats a bescanviar les seves participacions per accions de Bankia. Els representants del nostre Ajuntament van anar a Madrid per explicar que el recent acord entre PP i PSOE per tal que els afectats poguessin acollir-se a un arbitratge deixava fora la gran majoria de persones afectades de Mataró. I per això van viatjar a Madrid: per expressar una imatge d'unitat en un tema molt sensible que directament o indirectament afecta uns 15.000 mataronins.

Alguns dels que van estar a Madrid m'explicaven fa uns dies com els diputats del Congrés amb els quals es van reunir se sorprenien de veure que a la representació mataronina hi havia membres de tots els grups: CiU, PSC, PP, PxC, ICV-EUiA i CUP.

Aquesta imatge d'unitat, crec jo, ha estat molt important per tal de poder defensar les persones estafades de la nostra ciutat. Ja sé que la paraula final la tindrà el PP a Madrid, un partit que no es caracteritza precisament per ser sensible amb les persones més humils i desafavorides, però els polítics de la nostra ciutat han fet la seva feina. I l'han fet bé. I això que sembla una excepció hauria de ser la norma. Per això vull fer aquest petit elogi, perquè de vegades diferents partits es poden posar d'acord en temes que, fent servir el sentit comú, precisen d'unitat. Perquè Mataró no es pot permetre que 15.000 conciutadans estiguin patint una injustícia tan clara com aquesta de les participacions preferents.

Josep Fontana: "La història ha fet un gir i és necessària una presa de consciència"

Valors, abril de 2013 (núm. 103)

L'historiador Josep Fontana es mostra indignat i pessimista davant la crisi actual: "s'ha aprofitat el tinglado de la crisi per anar a un procés de destrucció de l'Estat del benestar". "El següent pas és la privatització de l'Estat mateix, el procés de vendre els ciutadans, i l'establiment d'un sistema repressiu eficaç".

Fontana creu que les lluites són imprescindibles, però no té clar que les que s'estan produint siguin prou eficaces: "que surtin en manifestació xavals no importa a ningú (...). S'estan fent coses petites, aïllades (...). Representen només interessos sectorials i no aconsegueixen mobilitzar res en una gran escala". Per Fontana, és imprescindible conèixer la situació actual: "ens hem d'adonar que la història ha fet un gir, global, important (...), i que és necessària una presa de consciència". I aquí, no veu clar que la "vella política" serveixi: "s'ha acabat una època, la de la vella política més o menys socialdemòcrata, en què les coses es negociaven (...). S'ha acabat negociar". Jo opino que la negociació és encara bàsica, però calen eines complementàries que passen indubtablement per les lluites socials. Fontana creu que "un esclat social profund pot posar en perill el sistema; el que passa és que el sistema està ben preparat per evitar-ho".

Fontana creu que cal canviar la concepció de la història tradicional: "vam ser educats en la idea que la història era una narració de progrés continuat, però aquesta història no era veritat, hi ha progressos i descensos i tot està vinculat bàsicament a la capacitat de lluita que hi ha en cada moment determinat per exigir uns drets socials".

Qui té la culpa del drama dels desnonaments?

Tribuna Maresme, abril de 2013 (núm. 274)

El passat 14 de març, el Tribunal de Justícia de la UE va emetre una sentència on s'establia que alguns aspectes de la llei hipotecària espanyola no són compatibles amb la directiva europea de protecció dels consumidors, de l'any 1993. Aquesta directiva recollia que els Estats membres "han de vetllar per què no s'incloguin clàusules abusives als contractes". En vint anys, cap govern estatal ho ha fet. Intolerable i injust. Tot té el seu origen en unes qüestions prejudicials que en seu dia va presentar un jutge de Barcelona, arrel d'una denúncia presentada per Mohamed Aziz, que havia estat desnonat de casa seva. Gràcies a la lluita d'aquest ciutadà, amb l'ajut del seu advocat, ha arribat finalment aquesta sentència.

Amb aquesta sentència, els jutges podran suspendre l'execució i fins i tot impedir un desnonament. També podran establir si les condicions dels contractes són abusives (interessos de demora, etc.), i no cal ser un expert en finances per veure que ho són. No ho oblidem: estem davant d'un dels drames més injustos i indignants que pateix la nostra societat, amb uns 250.000 desnonaments a Espanya entre 2008 i 2012. Una barbaritat. I a un li indigna que aquesta victòria ciutadana hagi arribat per una sentència europea, i que no hagi estat gràcies a una decisió política dels nostres governants. Ara, la llei hipotecària espanyola (un decret del 1946) s'haurà de modificar. Per fi.

El paper de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH) és fonamental en la lluita contra aquesta injustícia que pateixen milers de persones, que veuen com han d'abandonar casa seva i quedar-se al carrer. Recentment, la PAH va presentar una Iniciativa Legislativa Popular (ILP) per demanar la dació en pagament retroactiva, avalada per gairebé un milió i mig de signatures. El govern el PP, però, ja ha dit que alguns punts no podran ser assumits: dació en pagament, paralització dels desnonaments i creació d'una bossa d'habitatges per a lloguer social. Si al final el govern no assumeix aquestes demandes, quedarà retratat, i la lluita

seguirà al carrer.

Des d'aquí, el meu reconeixement a totes aquelles persones que lluiten dia a dia contra aquesta injustícia dels desnonaments, i en especial a la tasca de la PAH. I el meu absolut rebuig a aquells partits que una vegada rera l'altra, des de fa anys, han votat al Congrés dels Diputats en contra de propostes que presentaven grups minoritaris per acabar amb aquest drama social. Aquests partits tenen la culpa del que està passant. Recentment, el referent de la PAH de Mataró, Sebastián Tenés, va estar a punt de ser escollit "Mataroní de l'any". Jo el vaig votar, perquè sabia que no estava votant només a la persona, sinó a tot un col·lectiu que es mereix tots els èxits del món.

El Papa Francesc reivindica la política autèntica

Tribuna Maresme, maig de 2013 (núm. 275)

El passat Dijous Sant, en una missa davant 1.600 religiosos, el Papa Francesc va dir que si el capellà "no surt de si mateix, en lloc de mediador, es va convertint a poc a poc en intermediari, en gestor". També va dir que alguns sacerdots "acaben tristos i convertits en una espècie de col·leccionistes d'antiguitats o bé de novetats, en lloc de ser pastors amb olor d'ovella". Em van semblar unes paraules molt assenyades, que podem compartir moltes persones, catòliques o no, i que es podrien extrapolar a altres àmbits fora del religiós, com per exemple al camp de la política.

Francesc va reivindicar la figura del "pastor", contraposant-la en certa manera amb la del "gestor". Va posar de relleu un mal endèmic que es dóna en molts sacerdots de l'Església Catòlica, però també en molts polítics. Massa sovint tenim la sensació que molts càrrecs electes viuen tancats als seus despatxos, i que la seva visió de la realitat es construeix solament amb el que els arriba dels mitjans de comunicació i les xarxes socials. D'aquesta manera, aquesta visió queda absolutament desfigurada i això representa un problema per al polític, que viu en la seva "bombolla", i de retruc, per a la societat a la que ha de servir i rendir comptes. Existeix la sensació, més o menys generalitzada, que el polític no surt al carrer excepte quan hi ha campanyes electorals. Òbviament hi ha també polítics que trepitgen els carrers dels seus pobles i ciutats i parlen amb els ciutadans a diari, però hem de reconèixer que aquesta sensació de desconnexió entre la mal anomenada "classe política" i el ciutadà és un fet preocupant.

A Mataró, la sensació que el nostre ajuntament està governat per "gestors" ha augmentat en els darrers temps, precisament quan més falta fan polítics de veritat, quan més necessitem "pastors amb olor d'ovella", fent servir l'expressió del Papa Francesc. Exceptuant casos excepcionals com el de les participacions preferents, on l'alcalde està desenvolupant amb èxit el seu paper de polític (amb el suport de la resta de partits del consistori), hi ha la sensació que

alguns membres del govern municipal (menció a part mereix Miquel Rey, amb diferència el millor regidor de CiU) estan desbordats per la gestió del dia a dia (una gestió que hauria de recaure en els tècnics) i estan deixant de banda la política. Segurament aquest fet ve donat per la manca de vocació política d'alguns dels regidors del nostre Ajuntament (no només del govern, sinó també de l'oposició), que mai no han amagat que són professionals que han decidit dedicar uns anys a servir la seva ciutat. I per més que alguns sectors interessats ens vulguin fer creure que en situacions com l'actual (només) calen "bons gestors", ara és hora de la política, més que mai. I cal reivindicar la figura del polític autèntic.

Lucía Etxebarria: "Si la gent pren consciència de les coses que passen, pot haver un canvi"

Valors, maig de 2013 (núm. 104)

L'escriptora Lucía Etxebarria no es mossega la llengua a l'hora d'opinar sobre l'actualitat. Sobre la situació política a Espanya, té clar que "s'ha creat una tendència molt bipolar: o ets del PP, o ets del PSOE; o ets el que ells anomenen roja, o liberal". No li falta raó: fa anys que el debat polític es limita a intentar deslegitimar l'adversari polític sigui com sigui, i la política de trinxera ha esdevingut un tret característic del parlamentarisme espanyol.

Etxebarria creu que la cultura és imprescindible per sortir d'aquesta situació: "el següent pas és que la gent llegeixi llibres com aquest que presento, i prengui consciència de quins són els canvis que es poden demanar (...). Els dos grans partits que hi ha ara al poder no estan en condicions de fer-ho". Etxebarria opina que "les coses es poden aconseguir mitjançant la cultura. Aquest país és tremendament ignorant, i és una ignorància que s'ha anat propiciant. Si la gent comença a informar-se i a prendre consciència de les coses que passen, és molt possible que hagi un canvi". Estic d'acord: el nostre país no es caracteritza precisament per un amor incondicional a la cultura i a la informació, i això és molt perillós: som fàcilment manipulables per les classes dirigents.

Per a l'escriptora valenciana, "tots tenim responsabilitat (...). Hem votat i, en algunes comunitats, s'ha demostrat que ha hagut una manca de responsabilitat política i informació". Segurament té raó: no hem estat prou vigilants amb les accions dels nostres representants. Com diu Etxebarria: "una classe política sola no arruïna un país, ha d'estar secundada per uns altres".

A propòsit del nazisme

Tribuna Maresme, juny de 2013 (núm. 276)

Darrerament assistim a un abús irresponsable i preocupant per emprar el terme "nazi". S'està convertint en costum usar aquesta paraula per a desqualificar les idees i les pràctiques de l'adversari polític. S'ha acusat de nazi la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca per organitzar 'escraches', i també alguns polítics catalans per defensar la immersió lingüística. Fer servir el terme "nazi" de manera frívola és un menyspreu a totes les víctimes del nazisme, un dels episodis més negres i vergonyosos de la història de la humanitat.

El passat mes de maig, la delegada del Govern espanyol a Catalunya, Llanos de Luna, va participar en un homenatge en el qual va lliurar un diploma a la Hermandad de Combatientes de la División Azul, és a dir, excombatents de l'exèrcit de Hitler, voluntaris espanyols que van participar al front rus durant la Segona Guerra Mundial formant part de la Wehrmacht. Aquest acte, en una democràcia, és del tot inadmissible, i algú hauria de donar explicacions convincents, demanar perdó i dimitir. És un acte molt greu, que posa al descobert la manca de sensibilitat i de respecte del Partit Popular vers les víctimes del nazisme. A Alemanya, per exemple, després de la Segona Guerra Mundial es van prohibir les organitzacions nazis, així com l'ús de distintius d'organitzacions inconstitucionals. També hi ha vigent una llei contra la negació de l'Holocaust. Un altre exemple d'aquesta manca de sensibilitat del PP vers les dictadures feixistes va tenir lloc el passat 21 de maig al Congrés dels Diputats, quan el PP va votar en contra d'una proposició de llei d'Izquierda Plural per recordar les víctimes de la dictadura franquista.

Baltasar Garzón afirmava fa uns dies, just després de la mort del dictador argentí Videla, que aquest "mai no va demanar perdó, mai no va demostrar penediment i ha mort a la presó. A Espanya, per desgràcia, va haver-hi un pacte de silenci i mai no ha hagut voluntat de reparar les víctimes". Té tota la raó.

Cal conèixer la nostra Història, estudiar-la i difondre-la. Potser així no empraríem frívolament el terme "nazi". Per respecte i agraïment a les víctimes del nazisme. A la comarca del Maresme, per exemple, he comptat trenta-tres persones deportades als camps nazis entre 1940 i 1945. Aquest article va dedicat a la seva memòria: Esteve Rovira (Cabrera), Màrius Arnijas (Calella), Jacint Hereu, Josep Hereu, Josep Pascual i Joaquim Verdura (Canet), Antoni Ríos (Malgrat), Ramon Amiento, Belis Niabel, Josep Duran, Josep Ferrer, Josep Guasch, Pere Guillaume, Josep Herrera, Josep Maria Julià, Joaquim Mir, Juli Pey, Camil Quintana i Elias Soriano (Mataró), Martí Nualart (Pineda), Patrici Dalmau (Premià de Mar), Antoni del Amo i Eduard Duran (Tiana), Francesc Alom, Joaquim Colom, Miquel Colom, Lluís Gispert, Josep Martori i Joaquim Verdura (Tordera), Magí Galceran i David Llecha (Vilassar de Dalt), Manel Oms i Enric Vehils (Vilassar de Mar).

Emilio Gutiérrez Caba: "El model democràtic no està fallant, fallen els homes"

Valors, juny de 2013 (núm. 105)

Emilio Gutiérrez Caba, un dels actors espanyols més prestigiosos i admirats, interpreta en la seva darrera obra teatral un polític veterà. Per a Gutiérrez Caba, "el teatre polític ha d'existir i els problemes de la societat s'han de pujar a l'escenari". La política ha estat sempre un tema atractiu per al teatre, el cinema o la televisió, i avui, quan la polititització de la societat va en augment (a la mateixa vegada que creix la preocupació pel mal funcionament de les institucions i els partits), és normal que apareguin obres teatrals, pel·lícules i sèries on la política és la protagonista. I cal, ara més que mai, que els artistes donin la seva visió crítica de tot el que envolta la política.

Gutiérrez Caba opina que "la política ha d'exercir-se de la millor manera possible, no amb aquesta impunitat en la qual el poder polític està acabant amb tot". Comparteixo la reflexió, i crec que el concepte d'"impunitat" mai no hauria d'anar lligat al de "política": si els ciutadans no podem controlar els nostres representants, si aquests són impunes quan cometen una irregularitat, llavors el nostre sistema democràtic falla. Per a Gutiérrez Caba, "la majoria absoluta és el pitjor que ens pot passar, perquè genera una impunitat. El problema l'hem de resoldre entre tots". És cert, la implicació de la societat en la política és fonamental, si no correm el risc que s'apropiïn d'ella persones amb interessos personals il·legítims. I podem caure en el perill que la democràcia no estigui controlada per la societat. Gutiérrez Caba ho té clar: "el model democràtic no està fallant, fallen els homes", sentencia.

Umberto Eco: "El veritable racisme és sempre el del pobre contra el pobre"

Valors, juliol-agost de 2013 (núm. 106)

L'italià Umberto Eco, un dels intel·lectuals contemporanis més admirats, ha estat recentment investit doctor honoris causa a la Universitat de Burgos. En una entrevista a El País, Umberto Eco parla, entre d'altres coses, de la idea d'Europa. Per forjar més Europa, Eco reivindica fórmules d'intercanvi com el programa Erasmus: "ha estat una gran idea, no només perquè ha permès conèixer-se, i inclús casar-se, a europeus de diferents països, i permetrà crear en les properes dècades una classe dirigent com a mínim bilingüe". En dono fe: els que hem estudiat a l'estranger amb una beca Erasmus hem tingut la sort de conèixer una altra cultura, un altre idioma, unes altres gents. Alguns, fins i tot, han trobat una parella nascuda a un altre país: una riquesa d'un valor incalculable que ara, malauradament, està en perill.

En relació a Europa, Eco parla del concepte de racisme: "és fonamental que la gent es trobi entre sí en situacions no conflictives, el racisme es produeix no qual un espanyol va a Turquia, sinó quan un turc ve a treballar a Espanya. El veritable racisme és sempre el del pobre contra el pobre, els rics no són racistes perquè no els afecta". Té tota la raó, i aquí sorgeix un altre perill: l'augment del suport a opcions polítiques xenòfobes que fan ús del populisme, a Europa i des de fa algun temps també a casa nostra. Eco ho té clar: "el problema és el racisme degut a la immigració, que no té res a veure amb la possibilitat d'una educació europea. Si desapareix aquest sentit de la unitat europea estem perduts". Estic d'acord: no podem abandonar la idea d'Europa en un sentit positiu, aglutinador i d'oportunitat cultural i també política. Si les institucions europees no funcionen bé s'han de canviar, però això no pot suposar una excusa per acabar amb una idea que ha costat massa construir.

Obituari sentimental de Caixa Laietana

Tribuna Maresme, juliol de 2013 (núm. 277)

La marca Caixa Laietana passa a la Història. Semblava impossible, però la caixa d'estalvis mataronina no complirà el seu cent cinquantè aniversari. Si fa quatre o cinc anys ens haguessin dit que els rètols blaus i grocs de les oficines dels barris de Mataró desapareixerien, no ens ho haguéssim cregut. Segur. I, malauradament, la imatge i el record que quedarà de la "nostra" caixa molta gent l'associarà amb l'estafa de les participacions preferents i la mala gestió de les darreres direccions de l'entitat. Moltes famílies de la nostra ciutat, que havien confiat en la "seva" caixa de tota la vida, han vist com els seus estalvis no els podien fer servir, i això és un veritable drama i una injustícia.

Fa poc, retiraven el rètol corporatiu de Caixa Laietana de l'històric edifici de la plaça de l'Ajuntament. Tot un símbol. La marca també desapareixia de la façana de moltes oficines, que han vist proliferar els rètols de l'estigmatitzada Bankia, i el futur de les sucursals que mantenen els antics no està del tot clar. "Si el rètol de l'oficina del barri no l'han canviat encara, per alguna cosa serà", se sent dir. El dia que treguin els lluminosos de la Torre Maresme o, a Barcelona, el de la plaça de les Glòries, les restes mortuòries de la "nostra" caixa s'hauran esfumat definitivament.

Fa uns anys, ser empleat de Caixa Laietana era una aspiració per a molts mataronins. "Nen, tindràs un bon sou, una seguretat, una estabilitat i estaràs ben vist", deien. Jo, que vaig ser empleat de la caixa, recordo que hi havia un moment que això era veritat fins a cert punt. Ara, això ja no passa. Si no s'ho creuen, preguntin als empleats de Bankia.

La marca "Caixa Laietana", quan jo era petit, estava relacionada amb Mataró, amb Les Santes, amb la Fira de mostres, amb qualsevol esdeveniment important de la ciutat. Tothom havia menjat caramels amb el logotip de la caixa, feia servir a l'escola una regla groga que regalaven a l'entitat o posava al cotxe un parasol de cartró que li havia donat l'empleat de tota la vida. Pel cent vint-i-

cinquè aniversari, fins i tot van regalar unes guardioles de vidre blau que molts mataronins conserven. A la meva habitació, durant molts anys va haver un pòster amb una alineació del Barça campió de Lliga 1984-1985, amb el logo de Caixa Laietana. I qui no recorda sortir d'escola a les cinc de la tarda i anar a la biblioteca del carrer Santa Teresa a buscar llibres per fer un treball? Aquells temps, sense Internet i sense cap altra biblioteca a Mataró, era obligatori passar per allà.

Jo, que vaig fer tota l'EGB a l'escola Jaume Recoder (ara Escola de Cirera), recordo com la porta de l'entrada la presidia un escut antic de Caixa Laietana. I és que aquella escola la va construir la pròpia caixa, com també el Josep Monserrat. Temps era temps, quan la caixa d'estalvis feia de caixa d'estalvis. Quan es feia "Obra Social". Malauradament, aquella manera de fer ja fa temps que va deixar d'existir. Caixa Laietana, descansi en pau.

Guinea Equatorial-Espanya, el partit de la vergonya

El blog de Miguel Guillén Burguillos, 15 de novembre de 2013

Aquests dies s'està parlant, llegint i escrivint molt sobre el polèmic partit amistós de futbol que la selecció espanyola jugarà aquest dissabte a Guinea Equatorial. Això, d'entrada, penso que ja és positiu: amb l'excusa del futbol molta gent s'està assabentant (ja era hora!) que a aquest país africà, ex colònia espanyola, passa "alguna cosa". I el que passa és que hi ha un règim dictatorial dels més durs i corruptes del món, dirigit amb mà de ferro per Teodoro Obiang, en el poder des de l'any 1979 després de donar un cop d'estat. Amnistia Internacional ve denunciant reiteradament les atrocitats comeses pel règim d'Obiang: tortures, execucions, presos polítics, extorsions, desapareguts, eleccions fraudulentes (Obiang les guanya una rere l'altra, amb resultats per sobre del 95% dels vots), etc. Mentrestant, Guinea Equatorial ha protagonitzat els darrers anys un "miracle econòmic" que presenta unes dades impressionants: el PIB per càpita més alt d'Àfrica (24.000 dòlars, segons dades del Banc Mundial de 2012), un creixement anual del PIB mitjà d'aproximadament un 30% en els darrers vint anys, etc. Aquest "miracle" es deu a l'explotació de diversos jaciments petrolífers situats a la costa de Guinea Equatorial (el petroli representa el 90% del PIB). Però aquestes dades contrasten amb les següents: el 76% de la població viu en situació de pobresa (30% de pobresa extrema), l'esperança de vida està al voltant dels 52 anys i la família del dictador Obiang (multimilionària) i els clans propers controlen i acumulen de forma corrupta la riquesa procedent del petroli.

Però tornem al tema del futbol i el partit amistós de la selecció espanyola. Els darrers dies han aparegut veus crítiques que demanaven un boicot i que la selecció de Vicente del Bosque no acudís a Guinea Equatorial, per evitar la fotografia de la vergonya amb el dictador Obiang saludant els membres de l'expedició espanyola. Una foto que en el passat sí s'han fet polítics com Aznar, Zapatero, José Bono, Duran i Lleida, Moratinos o Rajoy. Unes fotos

vergonyoses. Comparteixo els arguments que propugnaven aquestes veus crítiques que citava abans, que han aparegut a la premsa i també a la vida política institucional. Però un cop la Federació Espanyola de Futbol decideix fer cas omís a aquestes peticions de boicot i opten per viatjar a Guinea Equatorial, crec que es presenta una ocasió d'or per a la delegació espanyola. M'explicaré:

L'aspecte positiu d'aquest viatge serà bàsicament que la castigada població equatoguineana gaudirà durant unes hores dels seus ídols futbolístics. Fins aquí, tot perfecte. Però Obiang intentarà aprofitar l'ocasió, no en tinguin cap dubte, per explotar políticament l'esdeveniment, i el farà servir per mostrar la cara "amable" del seu règim i el seu país davant del món. Un rentat de cara en tota regla, absolutament reprovable. I la selecció espanyola no pot fer el paper de "tonto útil". I si ho fa, aquí els jugadors tenen una ocasió d'or. Per què? Sovint es critica la manca de compromís dels futbolistes, més enllà de la seva feina com a esportistes: que si no es mullen, que si quan parlen només diuen tòpics, que si no tenen cap interès per la cultura o la política, etc. etc. És cert que són molt pocs els futbolistes professionals que "es mullen", que diuen el que pensen realment, i molt menys si parlem de política. Però en aquest cas es presenta una ocasió d'or per què els futbolistes de la selecció "es mullin": s'imaginen què passaria si els jugadors espanyols llegissin a Guinea Equatorial un manifest condemnant la dictadura d'Obiang? O si lluïssin samarretes reivindicatives abans, durant o després del partit? Imaginin que li neguessin la salutació a Obiang! Aquestes imatges donarien, sense dubte, la volta al món. Però molt em temo que això no passarà, perquè els futbolistes compromesos, per desgràcia, escassegen. Recentment, el periodista Quique Peinado va publicar el llibre "Futbolistas de izquierdas", al qual parla d'alguns dels futbolistes que al llarg de la història s'han significat políticament per ser d'esquerres. I parla de casos com el de l'ex jugador del Barça Oleguer Presas, el brasiler Sócrates, l'italià Lucarelli, etc. etc. Fins i tot de Vicente del Bosque, que sempre s'ha significat per ser simpatitzant de l'esquerra moderada. Doncs bé, la idea que impregna tot el llibre de Peinado és que aquests futbolistes compromesos i que "s'han mullat" al llarg de la història representen

una excepció, perquè, malauradament, són ben pocs els que opten per significar-se. Perquè saben que això pot suposar-los problemes en la seva carrera esportiva. Molt em temo que aquesta ocasió d'or que tenen els jugadors espanyols a Guinea Equatorial la deixaran perdre. I jo em pregunto: en un país diferent, amb més gent compromesa, les coses ens anirien d'una altra manera? Ens anirien millor?

Fora el feixisme dels camps de futbol, fora el feixisme de la nostra societat

El blog de Miguel Guillén Burguillos, 27 de novembre de 2013

Diumenge passat, com acostumo a fer, vaig seguir el derbi futbolístic Sevilla-Betis a la Peña Bética de Mataró-Román Pacheco, que considero casa meva. El meu equip va perdre 4-0 i això, per a un bètic, ja és motiu de tristor i fins i tot d'indignació. Però durant el partit es va produir un fet que em va indignar profundament, em va preocupar i em va entristir. Molt. Paulao, un dels jugadors del Betis, va ser expulsat, i quan abandonava el camp va ser increpat pel públic sevillista amb insults racistes i sorolls que imitaven els que fan els micos. Ah, per si no ho sabeu, Paulao és negre, com altres jugadors del Betis i també del Sevilla FC. I de molts altres equips. El jugador va abandonar el camp plorant, principalment perquè deixava el seu equip amb deu jugadors, però també perquè es va sentir humiliat i insultat pel públic assistent.

No vull aprofitar l'avinentesa per fer demagògia i dir que el públic sevillista és racista. No ho és en la seva majoria. No sóc un fanàtic i considero l'afició sevillista una afició amiga. Com a bètic, més que cap altra. Tinc amics sevillistes que m'estimo. Malauradament, fets com els de diumenge passat es donen massa sovint a molts camps de futbol, no només al del Sevilla FC. També al del Betis, per desgràcia i vergonya de l'exemplar afició verd-i-blanca. I a molts altres camps d'arreu d'Europa. I per moltes campanyes que faci la UEFA, la FIFA o qui sigui, no hi ha manera que els comportaments racistes s'eradiquin definitivament dels camps de futbol. Un exemple molt dolent per als joves, adolescents i nens futboleros d'arreu del món, que són moltíssims.

Les actituds xenòfobes, racistes i feixistes han de desaparèixer completament dels camps de futbol. Només alguns directius valents com l'expresident del Barça Joan Laporta han plantat cara als violents, amb els riscos personals i familiars que això comporta. Massa pocs ho han fet. I ara, en el context actual de crisi, és un moment òptim per a la difusió dels discursos feixistes de l'odi:

és un moment òptim per enganyar la gent i assenyalar amb el dit els més vulnerables, els més pobres, els diferents, com a culpables de tots els mals. I això ho saben molt bé els líders feixistes, d'aquí i d'arreu. Segurament en les properes eleccions europees (i les que vindran després, a nivell nacional o municipal), els feixistes aconseguiran fer calar el seu discurs i augmentar la seva representació institucional. Una desgràcia que no ens podem permetre, perquè el feixisme, per molt que vulgui presentar-se camuflat darrere d'una cara amable, sempre serà feixisme. I per desgràcia, la història ens ha ensenyat que les atrocitats ocasionades pel feixisme han estat bàrbarament desgraciades i vergonyoses per a la condició humana. No ens deixem enganyar. Cal fer fora el feixisme dels camps de futbol. I cal fer-lo fora també de la nostra societat.

Enric Hernàndez: "Ara el que es porta és la simplicitat"

Valors, desembre de 2013 (núm. 110)

El periodista i director d'El Periódico, Enric Hernàndez, reflexionava recentment sobre la complexitat de l'ésser humà. Per a Hernàndez, "l'humà és un ésser complex per definició", però a la vegada, reconeix que "la complexitat ha passat de moda. Ara el que es porta és la simplicitat (o la simplificació): tot ha de ser bo o dolent, blanc o negre, o amb mi o contra mi. Els matisos estan proscrits". Crec que té raó Hernàndez: vivim en un món on l'excés d'informació, l'estrès i la velocitat ho envaeixen tot. És impossible processar tot el que rebem. I sovint aquesta quantitat ingent d'informació fa que haguem de sacrificar la complexitat i la reflexió i ens haguem de quedar amb el titular, amb la simplicitat... Danys col·laterals de la imposició del Twitter i els seus 140 caràcters davant de la complexitat i la profunditat de les reflexions ben articulades. Això ens porta a l'abandonament del matís, aquell matís que ens fa humans i que tant ens pot ajudar a evitar la cultura del "trinxerisme", del "amb mi o contra mi". Ara més que mai cal reivindicar la complexitat, el matís. Fem-ho.

L'autoritat moral per reivindicar el paper del PSUC

Treball, 28 de gener de 2014

Està clar que a Catalunya vivim un moment històric. I amb els moments històrics, sovint ens esforcem per establir paral·lelismes amb etapes importants del passat. És inevitable. També s'ha posat de moda parlar del PSUC: que si el PSUC hauria dit això, que si el PSUC estaria per aquesta o altra opció... Que ho facin antics i veterans companys m'agrada, que m'expliquin la història del Partit m'interessa, perquè crec que hem de reivindicar, ara i sempre, el llegat del PSUC, del que també els joves ens en sentim hereus. Però del que alguns ja comencem a estar farts és que determinades persones reivindiquin el paper del PSUC. Em sobta que gent que mai no ha militat en l'antifranquisme ni en l'esquerra vulgui apropiar-se ara del llegat del Partit. M'indigna. Ara resulta que tothom va formar part de la resistència antifranquista, tothom va mostrar una actitud ferma davant la dictadura, tothom es va emmerdar (amb perdó)... Antics militants expliquen que no entenen com determinades persones que mai no van moure ni un dit ara vulguin reivindicar la lluita antifranquista (que el PSUC liderava) i llueixin un pedigrí combatiu que mai no va existir realment. Jo em pregunto: després de la propaganda (no dic que no sigui merescuda) del compromís i la lluita antifranquista de Jordi Pujol (amb documental a TV3 en hora punta, generosament difós i publicitat): per quan podrem gaudir a la televisió pública catalana d'un documental sobre Miguel Núñez, Gregorio López Raimundo, Antoni Gutiérrez Díaz o Cipriano García, per citar només alguns noms? Si us plau, abans de reivindicar el paper del PSUC, pensin si tenen l'autoritat moral per fer-ho. Gràcies.

El meu 11-M del 2004

El bloc de Miguel Guillén Burguillos, 11 de març de 2014 (publicada la versió en castellà)

Avui fa deu anys de l'11-M. S'ha escrit molt sobre els atemptats dels trens de Madrid. La justícia s'ha encarregat d'esclarir els qui els van cometre i els qui els van idear. S'ha mentit molt, s'ha fet molt de mal i sembla que, per fi, deu anys després, només uns quants ultres sostenen encara la mentida de l'anomenada "teoria de la conspiració". Mentrestant, les famílies de les persones assassinades s'han vist abocades injustament a un calvari que no es pot desitjar a ningú, i que molt probablement mai acabarà del tot. Primer, van perdre els seus fills, parelles, familiars, amics i companys en aquells trens, i després, per obra i gràcia de la ultradreta espanyola i els seus acòlits, es van veure abocats a un infern de manipulació, mentides i desvergonyiment que semblava no tenir fi . I tot amb la intenció de recollir uns quants miserables vots, a canvi de fer el mal que fes falta a les famílies dels morts. Sense compassió. Sense cor.

Suposo que tots i cadascun de nosaltres recordem què fèiem aquell matí de l'11 de març del 2004. Aquell dia jo em vaig llevar, com solia fer en aquella època, cap a les 8 del matí. La meva mare caminava per casa, a punt de marxar a treballar. Em va dir que posés un moment la televisió, que semblava que hi havia hagut un atemptat d'ETA a Madrid. Les informacions eren confuses encara, no se sabia del cert què havia passat exactament. Amb aquella incertesa me'n vaig anar caminant a la feina, a la seu de CCOO a Mataró, on treballava llavors, sent encara un jove recent llicenciat de 23 anys. Tenia uns vint-i-cinc minuts a peu. Recordo que vaig arribar al sindicat i vam començar a comentar què estava passant a Madrid amb els companys Jaume Roig i Ramon Prat. Les informacions s'anaven precipitant, però encara no érem conscients de la magnitud de la tragèdia. Al cap de poques hores ja sabíem que estàvem davant d'un dels atemptats més salvatges de la nostra història. Aquell matí pràcticament no vam treballar. Estàvem més

pendents de la ràdio i Internet que de qualsevol altra cosa. Jo pensava en els meus amics de Madrid. Feia només uns mesos que havia tornat d'aquella meravellosa ciutat, després d'un any estudiant un programa de doctorat a la Universitat Complutense. Recordava en Carlos, la Tamara, la Jimena, la Mariví... La meva gent madrilenya. Aquell matí ens vam intercanviar uns missatges SMS. Per sort cap d'ells no anava en aquells trens. Però sí moltes altres persones, persones de bé que es dirigien a la feina, a l'escola, a la universitat... Persones que van perdre la vida injustament.

Avui, deu anys després, repasso la premsa d'aquells dies. Tinc per costum guardar exemplars de periòdics de dates importants. He estat buscant per casa i tinc els diaris El País dels dies 12, 13 i 15 de març. L'edició especial de l'11-M, que va sortir a mig matí aquell dia fatídic, no la vaig poder aconseguir. A Mataró em va ser impossible. Crec que és un exercici recomanable repassar diaris de temps enrere. No és el mateix buscar a les hemeroteques digitals dels diferents mitjans que tocar amb les mans les fulles, ja groguenques i amb olor de vell, dels diaris d'aquells dies. El meu admiradíssim Antonio Muñoz Molina, al seu magistral "Tot el que era sòlid", ho explica amb una perfecció impossible d'imitar:

"Aquí hi ha el temps, en estat pur, en present, no només en les paraules escrites i en les fotografies sinó també en el tacte, en l'olor del paper, el temps fregat i olorat, tan respirable com l'aire d'una habitació que va romandre anys tancada. Podria consultar el diari a Internet, però no és el mateix. A Internet tot queda igualat per l'asèpsia de la pantalla i la celeritat de les cerques. Treballant a casa he indagat a Internet notícies del 2007 i del 2008, però no he tingut la possibilitat de deambular per les pàgines, la plaça pública dels titulars de portada i també els carrerons dels anuncis per paraules, els carrerons sòrdids dels anuncis de prostitució, de perdre'm a les espesses pàgines d'ofertes immobiliàries, de distreure'm amb alguna informació menor que en aparença no té res a veure amb allò que jo buscava però que acaba sent molt més reveladora que una notícia espectacular".

Repasso aquells diaris dels dies immediatament posteriors a l'11-M i no puc deixar de sorprendre'm. Les fotos, que fa només deu anys encara eren en blanc i negre, són esgarrifoses. Algunes,

innecessàries. El pas dels anys fa que un barregi els fets, i encara més en un cas tan suat i manipulat com l'11-M. A l'edició d'El País del dia 12 la portada resa, en lletres grans: "Infern terrorista a Madrid: 192 morts i 1.400 ferits". El subtitular recull: "Interior investiga la pista d'Al-Qaida sense descartar ETA". Doncs bé, el mateix dia 12, tot just unes hores després dels atemptats, ja s'intuïa que allò no tenia pinta que fos obra d'ETA. Ja s'apuntava a Al-Qaida. Tot i això, el ministre Acebes, que sempre carregarà amb el pes de ser la cara visible de les mentides del govern del PP durant aquells dies, insistia que "la línia essencial continua sent ETA". A la pàgina 18 d'El País d'aquell 12 de març hi havia un article que portava per títol "El canvi de missatge del ministre Acebes". Efectivament: al matí el polític d'Àvila va dir que era "absolutament intolerable qualsevol tipus d'intoxicació que vagi dirigida per part de miserables a desviar l'objectiu i els responsables d'aquesta tragèdia i d'aquest drama". A la tarda, Acebes va variar el missatge inicial i ja no descartava cap opció. A les pàgines d'El País, articles de referents com Josep Ramoneda o Ernesto Ekaizer (pàg. 21) ja indicaven que darrere aquella massacre hi havia d'estar Al-Qaida. Ignacio Sánchez-Cuenca, a la pàgina 30, encara atorgava l'autoria a la banda terrorista ETA. També ho feia Javier Marías a la pàgina 45. Estic convençut que només unes hores després no haurien signat aquells articles. Recordin que José María Aznar va trucar personalment als directors dels principals diaris espanyols per insistir en el convenciment que ETA era la responsable dels atemptats. A la pàgina 46 es recullen les declaracions del líder de l'oposició, José Luis Rodríguez Zapatero, i del coordinador general d'Esquerra Unida, Gaspar Llamazares. Zapatero cridava a la unitat de la nació contra el terror, mentre Llamazares creia que la divisió dels demòcrates seria imperdonable i rebutjava l'ús polític dels atemptats. Un ús polític a què sempre ha recorregut el PP. Ja saben, "contra ETA vivíem millor". Ara que ETA, sortosament, està acabada, sembla que determinats líders populars tinguin nostàlgia d'èpoques molt negres del terrorisme a Espanya. Sembla que no hagin pogut assumir que ETA va anunciar el cessament definitiu de la seva activitat armada amb Zapatero com a president del Govern i Rubalcaba com a ministre de l'Interior.

Els dies següents, no ho oblidem, a les portes de les eleccions generals del diumenge 14-M, el govern del PP va insistir en l'autoria d'ETA. Seguim amb allò de sempre: "contra ETA vivíem millor". Si no, per què preferien que hagués estat ETA qui va perpetrar el pitjor atemptat de la història del país i no Al-Qaida? Per què no es cansen de dir, fins a la sacietat, que van perdre aquelles eleccions del 2004 per culpa dels atemptats? Ah, amic! La indignació popular va anar augmentant i tot va derivar en una jornada electoral en què la gent va anar en massa a les urnes. Molta gent va votar contra la mentida. Contra la mentida que porta al seu ADN el PP. Aquell 14-M, com de costum, vaig fer d'apoderat d'ICV-EUiA al meu col·legi electoral. Després, vaig celebrar els resultats electorals a la seu d'ICV del carrer Sant Joaquim de Mataró. Una celebració continguda, com no podia ser altrament. I he de reconèixer que, quan la victòria de Zapatero ja era un fet, em vaig dirigir amb altres companys a la seu del PP, que llavors estava situada a la Rambla. Hi havia més gent, i encara tinc fresc el record de l'amic periodista Cugat Comas cridant com un boig. Suposo que no li importarà que recordi aquest fet. Encara estàvem indignats, i una manera senzilla de desfogar-nos era cridar quatre improperis als representants de la mentida a la nostra ciutat.

El País del 13-M obria la seva edició amb una foto de la multitudinària manifestació de Madrid. "Espanya es tira al carrer", titulava a la portada. Un altre titular deia: "Aznar i Acebes insisteixen en apuntar a ETA i la banda ho desmenteix". Als carrers, el famós "qui ha estat" ja anava de boca en boca. A la pàgina 26, un altre titular significatiu: "Palau instrueix tots els ambaixadors perquè confirmin la responsabilitat d'ETA". A la pàgina següent, es recull una cronologia dels fets i declaracions de diferents líders polítics. El desconcert del Govern era evident. A la pàgina 28, un altre titular destacable: "Aznar no aclareix si l'autor dels atemptats és ETA o el terrorisme islàmic". Però com ho aclariria? No li interessava!

L'edició de dilluns 15-M recull la victòria electoral del PSOE. A la portada apareixia el següent titular, amb una fotografia de Zapatero aixecant el polze de la mà dreta: "Zapatero derrota Rajoy en un tomb electoral sense precedents". Aquest "tomb" de què parlava el diari madrileny feia referència a aquell resultat

sorprenent, ja que les enquestes recents apuntaven a una victòria clara del PP. Jo, en honor a la veritat, sempre vaig tenir el convenciment que el PSOE podia guanyar les eleccions. Ara és fàcil dir-ho, però és que va ser realment així. Recordo que el meu company Ramon Prat deia que m'equivocava, que el PP venceria. Després del 14-M m'ho va continuar dient, argumentant que els atemptats van tenir una influència decisiva al resultat electoral. Potser tingués raó, però continuo pensant que el PP no hauria guanyat igualment aquelles eleccions. Però això mai no ho sabrem.

Obro la primera pàgina de la secció Internacional d'El País d'aquell dilluns 15 de març i apareix Putin. L'omnipresència d'aquest home no deixarà mai de sorprendre'm. "Putin és reelegit president de Rússia amb una aclaparadora majoria de vots", posa a la pàgina 2. A la següent, "Geòrgia, a punt d'una nova guerra civil". Passen els anys i segueixen els problemes a les ex-repúbliques soviètiques. I Putin, és clar, a tots els fregats.

Sobre la ressaca electoral, Juan Luis Cebrián titulava un article d'opinió amb un eloqüent "De la mentida". Crec que no cal explicar de què parlava. A les pàgines següents a les dedicades a les eleccions, una evidència: aquells atemptats de l'11-M els havien comès islamistes. La hipòtesi d'ETA ja no apareixia a les pàgines. Segurament si avui estigués revisant una edició d'El Mundo els titulars serien absolutament diferents. Capítol a part mereixeria el tracte que Pedro J. Ramírez va donar als atemptats de l'11-M i tot el que va venir després a les pàgines del seu diari. Inclosa la cinta de casset de l'Orquesta Mondragón i la targeta de Gráficas Bilbaínas. Incloses les entrevistes al miner pocavergonya Suárez Trashorras. El pas del temps, la sentència judicial i les evidències crec que estan posant cadascú al seu lloc. Avui, per sort, la "teoria de la conspiració" té més atributs de novel·la negra que de crònica periodística seriosa.

Deu anys justos després de la tragèdia a un se li posa mal cos veient els reportatges que emeten per televisió o llegint les pàgines dels diaris, que recorden els esdeveniments d'aquells dies tan durs i intensos. Hom pensa: per què ha hagut de patir tant aquella gent? Per què van haver de morir assassinades gairebé dues-centes

persones? M'emociono cada vegada que veig Pilar Manjón, no ho puc evitar. A El País TV podem veure aquests dies un documental en sis episodis sobre l'11-M. Cadascun dura uns deu minuts. Val la pena veure'l. Em quedo amb la imatge de Zahíra Obaya, una noia greument ferida aquell 11-M, practicant el surf a la platja. Va escapar de la mort i avui es refugia al mar. Les víctimes de tragèdies com aquella ens donen lliçons que et gelen el cor, com diria Machado. Però per desgràcia, sovint hi ha qui intenta gelar-nos-el.

Eduardo Mendoza, a la seva columna de la contraportada d'El País d'aquell 15-M, deia, brillantment: "Érem soldats allistats sense saber-ho en una guerra i acabem de patir una formidable derrota. No hi ha més enllà".

Manca d'acords i defunció del bipartidisme a Mataró

Capgròs, 17 de març de 2014

La portada del darrer número de Capgròs em va cridar l'atenció de forma especial. Apareixien, en color negre, les siluetes fàcilment identificables d'en Joan Mora i en Joan Antoni Baron, una d'esquenes a l'altra. En segon pla, una foto difuminada de la Casa Gran. Una portada ocurrent i creativa, d'aquelles que no estem acostumats a veure als setmanaris mataronins. La meva enhorabona al/s responsable/s. El missatge que es volia transmetre era clar: els dos principals líders polítics de la nostra ciutat no s'entenen, no dialoguen, es donen l'esquena. El color negre de les siluetes oferia una impressió enigmàtica d'aquesta circumstància, d'altra banda prou coneguda i habitual al llarg del present mandat. El titular de la portada, interpel·lava directament Mora i Baron: "I el diàleg?".

Tot venia a propòsit de la manca d'acord entre CiU i PSC a l'hora d'aprovar el pressupost municipal de l'any 2014. Com ja s'ha explicat detalladament a Capgròs, el govern liderat per en Joan Mora no va aconseguir que el Ple municipal, en la seva reunió ordinària del passat 6 de març, aprovés el Pressupost per al 2014. La manca d'acord amb els grups de l'oposició, habitual al llarg de tota la legislatura, deixa en evidència un cop més la manca de cintura política de l'alcalde a l'hora de cercar l'enteniment amb la resta de formacions polítiques del consistori, un enteniment absolutament necessari si tenim en compte que el govern municipal el conformen només vuit dels vint-i-set regidors mataronins.

La mala relació personal (i també política) entre en Joan Mora i en Joan Antoni Baron crec que no és en absolut positiva per al funcionament de l'Ajuntament de Mataró. Però com sabem, la precampanya electoral de cara a les municipals del 2015 ja ha començat, i es presenta llarga i feixuga, amb un líder de l'oposició que ja ha dit que plega i amb una situació política, a nivell local i nacional, clarament excitada i incerta. El mapa polític està patint un trasbals sense precedents en la nostra democràcia, i el bipartidisme, a Catalunya i a Espanya, desapareix indefectiblement, i Mataró no

serà una excepció. El proper mandat no descartin un consistori amb set o vuit grups municipals i amb una fragmentació fins ara desconeguda, que farà que els acords siguin imprescindibles. Més que mai. Pot ser que els dos partits més votats no sumin els catorze regidors necessaris per a la majoria absoluta. L'acord i l'enteniment serà obligatori i l'encarregat de liderar el govern, sigui en Joan Mora o qualsevol altre, haurà d'estendre la mà amb generositat. I fer-ho de veritat, perquè al cap i a la fi el que compten són els fets, i no només les paraules. Comença la precampanya que ens portarà a la defunció del bipartidisme a Mataró. Gaudeixin-la.

Toni Servillo: "La ideologia no és quelcom del que ens haguem d'avergonyir"

Valors, maig de 2014 (núm. 115)

Per a l'actor Toni Servillo, gran triomfador amb "La Grande Bellezza", "la política era dictada des dels principis (...). La ideologia no és quelcom del que ens haguem d'avergonyir ni que paralitzi la llibertat de pensament. Un té idees perquè es fa una idea del món". Estic d'acord: cal reivindicar el paper de la ideologia, de la idea que ens fem del món i la societat. Perquè la gestió d'allò públic s'ha de fer en relació als nostres legítims interessos, que la democràcia ha de poder canalitzar. Si oblidem el paper de la ideologia, la política es deshumanitza i existeix el risc que el poder l'ocupin persones amb interessos oposats als del conjunt de la societat. Això està passant.

Servillo parla també del llegat de Berlusconi: "la major part de la classe dirigent ha seguit un home que estava preocupat substancialment de cuidar els seus propis interessos (...). S'ha enaltit el model d'home vencedor que representa el pitjor de la italianitat (...)". El berlusconisme ha estat una etapa fosca que ha comptat amb la condescendència dels italians. Malauradament, mai no es pot donar per acabat Berlusconi, que ara ha estat condemnat a cuidar persones grans. Mai no és tard per ajudar els altres... Una bona metàfora...

Gran Wyoming: "Ens dopen amb el lladrocini, la corrupció... I no reaccionem!"

Valors, juliol-agost de 2014 (núm. 117)

"El Intermedio", programa televisiu conduït pel Gran Wyoming, és un dels més seguits i influents de l'actualitat. La seva crítica perspicaç i àcida sobre l'actualitat està creant escola, i no són poques les persones que prefereixen informar-se amb el seu programa i no pas amb els noticiaris tradicionals. Wyoming és un home molt crític i, per què negar-ho, agressiu amb els polítics de la dreta. Recentment, explicava en una entrevista que "abans hi havia diverses maneres de ser, totes respectades: ara n'hi ha una, i es condemna la resta!". Considera que se'ns obliga a pensar d'una determinada manera i no podem dissentir. Potser la realitat no és tan crua, però crec que aquesta hipèrbole no va del tot desencaminada.

Segons Wyoming, "ens dopen a poc a poc amb el lladronici, la corrupció, la mentida... i a la fi acceptes que el cap del Govern cobri en B, que menteixi al Parlament... I no reaccionem!". No nego que falti a la veritat Wyoming, però tinc la sensació que mica en mica la societat comença a no acceptar determinats comportaments. Més ens val que així sigui.

Zygmunt Bauman: "Estem oblidant l'art del diàleg"

Valors, octubre de 2014 (núm. 119)

Zygmunt Bauman parla dels danys d'aquest "món online" on cada cop passem més hores: davant de l'ordinador, la tableta, el mòbil o qualsevol altre aparell amb connexió a internet. Bauman explica que "estem oblidant lentament (...) l'art del diàleg. Entre els danys (...) més nocius de la vida online hi trobem la dispersió de l'atenció, el deteriorament de la capacitat d'escoltar i de la facultat de comprendre, que porten a l'empobriment de la capacitat de dialogar, una forma de comunicació de vital importància en el món offline". Crec que Bauman té raó: cada cop és més freqüent prendre un cafè amb persones que estan més pendents del mòbil que no pas de la teva conversa o veure com la gent engega el seu telèfon intel·ligent mentre assisteix a la projecció d'una pel·lícula al cine, etc. Whatsapp, Twitter, Facebook... Estem cada cop més enganxats al "món online" del que parla Bauman, i les relacions personals, les de veritat, es veuen inevitablement perjudicades. Esperem que aquest progressiu abandonament del "món offline" no acabi per deshumanitzar-nos del tot.

Dario Fo: "Hi ha l'interès de portar la gent a la ignorància"

Valors, novembre de 2014 (núm. 120)

Dario Fo reivindica el paper de la cultura i mostra la seva preocupació per com la tracten els nostres dirigents. Segons Fo, "hi ha una classe dominant que no paga els impostos i, en canvi, els pobres diables sí han de pagar. Però, sobretot, hi ha l'interès de portar tota la gent a la ignorància. Intenten portar el nivell cultural al mínim perquè així és més fàcil dominar. Perquè la cultura és quelcom vertader, la cultura aparta la violència, la margina, margina l'especulació, fa raonar l'home, li dóna una moral, li dóna una consciència cívica". Estic d'acord amb Fo: una manera de neutralitzar el poder de la gent és dificultar-li l'accés a la cultura. Si no la universalitzem, si no la democratitzem, la societat no tindrà les eines necessàries per rebel·lar-se contra les injustícies. Unamuno deia, amb raó, que "la llibertat que s'ha de donar al poble és la cultura". Sense cultura, la llibertat és més difícil d'aconseguir. Perquè no ens enganyem: si no tenim cultura no tindrem ni tan sols la capacitat d'entendre que no tenim llibertat.

Anàlisi serena del 9N a Mataró

Capgròs, 14 de novembre de 2014

Un cop han passat ja uns dies, crec que arriba el moment de fer una anàlisi serena del procés participatiu que el passat diumenge 9 de novembre va tenir lloc a tot Catalunya, centrant-nos en el cas concret de Mataró. Per començar, cal destacar l'èxit participatiu d'aquesta mobilització a la nostra ciutat, amb un total de 32.981 persones que van decidir votar. Això representaria aproximadament una xifra d'un 32,15% de participació, si tenim en compte que hi ha uns 102.600 mataronins i mataronines que podien participar. I dic que és un èxit de participació perquè es tractava d'un procés ple de dificultats: la impugnació del govern del PP, la posterior suspensió del Tribunal Constitucional, uns locals de participació diferents als que habitualment es fan servir en els comicis electorals, informacions contradictòries, etc. etc. I en el cas de Mataró, també sobta la nul·la informació oferta per part de l'Ajuntament, que no ha publicat una sola notícia ni ressenya sobre el procés participatiu del 9N a la seva pàgina web ni mitjançant cap altre canal. Van ser entitats com Òmnium o l'ANC i els partits proconsulta els que es van moure. Si més no, curiós, tenint en compte que l'alcalde ha mostrat sempre les seves simpaties per l'independentisme, com altres membres del govern, i a més el consistori s'ha posicionat oficialment i de forma democràtica a favor de la consulta. Si amb totes aquestes dificultats es van apropar gairebé 33.000 mataronins i mataronines (més de dos milions a Catalunya) als cinc instituts de secundària que hi havia oberts a la ciutat, hem de parlar d'un èxit sense precedents. Estem probablement davant de la major mobilització de la nostra història recent a Mataró. Feia goig l'ambient festiu d'aquesta festa democràtica al voltant dels cinc instituts durant tot el dia, amb milers de persones votant i signant les denúncies ciutadanes.

A la nostra ciutat, el 83,29% dels vots vàlids emesos corresponia a l'opció del Sí-Sí (cal recordar que els vots nuls no s'han de tenir en compte a l'hora de parlar de percentatges, com

alguns mitjans de comunicació han fet erròniament els darrers dies), un 10,51% de Sí-No, un 4,63% de No, un 1,06% de Sí-Blanc i un 0,51% de vots en blanc. Van haver un total de 1.195 vots nuls. Conclusió: el Sí-Sí, com era d'esperar, es va imposar per una aclaparadora majoria. Cal destacar que la suma de Sí-Sí i Sí-No fa pujar el percentatge fins al 93,80% (29.815 persones): les opcions defensades pels partits proconsulta. Aquesta dada és molt important, i crec que reflexa que els habituals votants d'aquests partits van acudir als locals de participació en massa, mentre que molt probablement els votants de PSC, PP, Cs i PxC van quedar-se majoritàriament a casa.

Una dada significativa: en el darrer cicle electoral (que aniria des de les municipals del 2011 fins a les europees del 2014), el sostre de vots dels partits proconsulta a la nostra ciutat se situa en els 30.853 vots (52,47%), pràcticament el mateix nombre total de persones que el passat diumenge van votar Sí-Sí o Sí-No. Curiós, però no casual. A ningú no se li escapa que la pràctica totalitat de persones que es van mobilitzar el 9N són partidàries d'una consulta legal, i també van decidir donar suport a aquest procés participatiu. L'escàs 4,63% de No deixa ben clar que els partidaris d'aquesta opció no es van mobilitzar, segurament perquè no es consideraven cridats a fer-ho. És un fet que no hem d'obviar.

Atenent a les dades del darrer cicle electoral 2011-2014, tinc més coses a destacar. Si ens fixem en els percentatges aconseguits per cada partit, veurem com les forces proconsulta tenen una tendència clarament alcista, que van d'un 42,03% (municipals 2011) a un 51% (europees 2014). El millor resultat seria el corresponent a les eleccions al Parlament de Catalunya del 2012, amb un 52,47%. Els partits que no donen suport a la consulta, per contra, presenten una tendència inversa: passen del 48,39% al 33,38%.

Fixant-nos en les tendències que presenta cada partit per separat, resulta curiós que només dos partits han augmentat progressivament el seu resultat (en percentatge) elecció rere elecció (2011-2014): ERC i ICV-EUiA. Pel que fa a tendències a la baixa, hi ha dos partits també: PxC i CUP, malgrat que hem de tenir en compte que aquestes dues formacions no s'han presentat a tots els comicis del cicle 2011-2014.

Si mirem les dades absolutes, el sostre dels partits proconsulta durant el cicle electoral 2011-2014 el situaríem en els 30.853 vots de les eleccions al Parlament de Catalunya del 2012. El sostre dels partits que no estan a favor de la consulta el trobem a les generals del 2011, amb un total de 30.713 vots. Curiós: el sostre d'ambdós blocs (si se'm permet parlar de blocs) és pràcticament el mateix, i s'apropa també força al nombre de persones que el passat 9 de novembre van votar Sí-Sí o Sí-No (29.815). És a dir, hi ha una xifra que hem de memoritzar: 30.000. Aquest sembla que actualment és el sostre de qualsevol dels blocs dels que estem parlant. Només el temps ens dirà si algú serà capaç de trencar-lo. Potser en unes properes (o no) eleccions anticipades al Parlament de Catalunya. A dia d'avui, amb totes les coses que estan passant a nivell polític i social, seria una temeritat fer pronòstics al respecte.

Joan Subirats: "Podem canviar de canal de TV, color de cabell, parella... però no se'ns acudeixi canviar el món!"

Valors, gener de 2015 (núm. 122)

El politòleg Joan Subirats es mostra molt crític amb fenòmens recentment importats com el "black friday". En paraules seves, la lògica és "et pago malament, però pots anar tirant i fins i tot consumint comprant xorrades amb grans descomptes". Segons Subirats, "és el tipus d'economia que s'està generalitzant (...). Estem (re)descobrint així en què consisteix la llibertat en l'era de la postmodernitat. Podem canviar de canal de TV, color de cabell, parella, fins i tot el nostre cos, però no se'ns acudeixi canviar el món i les condicions que el fan injust i alienant". Estic d'acord amb Subirats: estem davant d'una "retòrica superficial d'una llibertat individual que en el fons restringeix i limita fins anul·lar la mateixa capacitat individual d'actuar". Sovint em pregunto per què molta gent se sent feliç comprant objectes que segurament no necessita per a res. Potser la resposta és estrictament antropològica, però crec sincerament que és la societat (els qui la dirigeixen) qui ens empeny a consumir per sentir-nos lliures. Si la llibertat i l'autonomia l'alimentem només amb objectes innecessaris, si l'individualisme possessiu és la resposta, estem absolutament perduts.

Revolució política al sud d'Europa. Propera estació: Espanya

Treball, 28 de gener de 2015

La revolució política del sud d'Europa ha començat. La primera parada ha estat Grècia, amb la victòria de Syriza a les eleccions generals. La propera, amb seguretat, serà Espanya, molt probablement abans d'acabar aquest any que acabem d'encetar. Rajoy i la seva Brigada Aranzadi, en paraules d'Enric Juliana, estan buscant la manera de retardar la convocatòria d'eleccions més enllà del final del 2015, però tot sembla indicar que les eleccions generals espanyoles tindran lloc cap al novembre d'enguany, just quatre anys després de la victòria del PP per majoria absoluta.

Les dades que apareixen als sondeigs electorals serveixen bàsicament per veure quines tendències es poden produir en el futur. Tendències i res més que tendències. Són nombrosos els exemples de sondeigs que a l'hora de la veritat (és a dir, a l'hora de les eleccions) erren les prediccions. Els darrers sondeigs, això sí, coincideixen en augurar un canvi radical en el sistema quasi-bipartidista existent fins ara a l'Espanya de la restauració democràtica. La irrupció de Podemos representarà un autèntic terratrèmol en el panorama polític espanyol (i també català, ull!). A ningú no se li escapa que la "cuina" de les enquestes sovint es fa en base a unes condicions interessades que acostuma a marcar qui paga el sondeig, sigui un organisme depenent de l'administració o un mitjà de comunicació privat. Per això pot passar, com ha passat darrerament, que diverses enquestes en les quals Podemos apareix com a primera força en intenció directa de vot després aparegui com a tercer partit en la projecció de diputats al Congrés. Moltes són les persones que en les darreres setmanes m'han preguntat sobre aquesta curiosa qüestió i la resposta sempre és la mateixa: la "cuina", la famosa "cuina".

Doncs bé, aquesta cuina es segueix elaborant en base a guies i eines del passat, fent servir paràmetres com per exemple la simpatia per un partit per decidir què votaran els indecisos. No dic

que no s'hagin de continuar fent servir aquests mateixos paràmetres, però sí m'atreveixo a predir que el comportament dels indecisos serà molt diferent al que els politòlegs esperem. Estem en un canvi de paradigma polític sense precedents, i la manera d'elaborar enquestes haurà de canviar necessàriament en el futur. Els electors (i sobretot els indecisos) no ens comportarem com ho hem estat fent fins ara, això és innegable.

I si es tracta de fer prediccions, a ningú no se li escapa que la irrupció de Podemos representa un autèntic mal de cap per a la dreta política, mediàtica i econòmica. I per què negar-ho? També una part de l'esquerra tradicional veu perillar la seva part del pastís. Estic absolutament convençut que els resultats dels sondeigs més recents no es correspondran amb els resultats que hi haurà a les eleccions generals d'enguany. O com a mínim no de forma clara. Estic segur que les dades reals que han obtingut els analistes a l'hora de fer les enquestes han sorprès extraordinàriament, i no crec que m'equivoqui si dic que no s'han atrevit a publicar-les tal qual. La "cuina" haurà servit per maquillar els resultats que obtindrà realment Podemos (i també coalicions com IU-ICV, que estic convençut que obtindrà uns millors resultats dels que apunten els darrers sondeigs). Els resultats de les opcions de l'esquerra rupturista tinc el convenciment que seran molt millors que no pas els que van apareixent. No m'atreveixo a dir si la suma de Podemos, IU-ICV i altres formacions d'esquerres serviran per què Pablo Iglesias sigui escollit president en primera votació, però no ho descarto. Els mitjans, però, no s'atreveixen a dir-ho. Imaginen un govern amb Pablo Iglesias de president i Alberto Garzón de ministre? Imaginen els resultats que es podrien aconseguir si aquestes formacions d'esquerres confluïssin en una mateixa candidatura? La revolució política del sud d'Europa ha començat a Grècia. A Espanya arribarà abans d'acabar l'any. Temps al temps.

Juan Marsé: "A aquest país es parla i es crida massa"

Valors, febrer de 2015 (núm. 123)

Diu l'escriptor Juan Marsé que "a aquest país hi ha soroll, es parla i es crida massa". Marsé es refereix a la diferència existent entre dos conceptes que a priori no representen el mateix: parlar i fer soroll. Segurament podríem pensar que no hi ha possibilitat de confusió, però si parem atenció ens adonarem que en l'esfera pública hi ha un nombre exagerat de persones que sempre que parlen fan soroll. I aquí és on crec que hauria d'entrar a jugar un paper important el concepte del respecte, un concepte que no tothom té clar. I és que com molt bé explica Marsé, sovint identifiquem "l'enemic" amb massa facilitat: "qui no pensa com jo és contrari a mi". És cert: tenim aquesta tendència insana a pensar que qui divergeix ha de ser necessàriament un enemic nostre. Marsé posa de relleu que "l'enorme proliferació de tertúlies polítiques suplanta el que hauria de ser un debat seriós a les Corts". Ho comparteixo: els "tertulians" s'estan convertint en els veritables creadors d'opinió. Ni els intel·lectuals, ni molt menys els polítics. Llavors passa que hi ha soroll, molt de soroll.

Catalunya, un nou Estat on tothom s'hi senti còmode

Treball, 3 de febrer de 2015

Els propers 27 i 28 de febrer ICV celebrarem a Sabadell una convenció nacional que ha de servir per elaborar la proposta del partit per a una Catalunya sobirana. Això no només significa que haurem de definir el model de relacions amb l'Estat espanyol, que també, sinó que haurem de ser capaços de posar negre sobre blanc la nostra proposta d'Estat pel que respecta a drets socials i de ciutadania, model econòmic i ecològic, educació, sanitat, serveis socials, etc. etc. Perquè primer al PSUC i ara a ICV sempre hem tingut clar que els drets nacionals són indestriables dels drets socials. Per això cal explicar bé quina relació volem amb l'Estat espanyol quan Catalunya esdevingui veritablement sobirana, però també quin Estat volem. Perquè no ens enganyem: mentre alguns diuen que primer cal la independència i després ja veurem què fem, nosaltres volem decidir-ho tot. Perquè l'ocasió és única i no podem desaprofitar-la. Perquè no serveix de res canviar una bandera per una altra si després continuaran fent i desfent els de sempre. Perquè cal ser sobirans davant l'Estat, però també davant dels poders econòmics.

No sé si aquesta convenció nacional arriba potser una mica tard, ho podem debatre, però ara que la tenim a tocar l'hem d'aprofitar per explicar ben explicada la nostra proposta d'Estat: humilment però de forma decidida i descarada, amb orgull i determinació, perquè ens hi juguem molt.

Que a Catalunya no podem seguir com fins ara ha quedat provat. El desencís i el malestar social és general, i la situació s'ha tornat insostenible. No es tracta de ser alarmista, sinó de saber copsar la realitat del país. El primer que cal aconseguir és exercir el nostre dret a decidir com a nació. Exercir-lo lliurement i democràticament, per saber d'una vegada per totes quin país vol la ciutadania, enquestes i sondeigs a banda. No ho oblidem: encara no hem pogut votar en una consulta legal i vinculant.

L'esgotament del model autonòmic del 1978 és un fet. Per

això no serveix una simple reforma de la Constitució: cal un procés constituent, a Catalunya i també a l'Estat espanyol. Per canviar-ho tot. Segons la meva modesta opinió, Catalunya ha d'esdevenir un Estat, per després poder tenir una relació d'igual a igual amb l'Estat espanyol. Un cop s'hagi donat aquest pas, llavors decidirem democràticament quina relació volem tenir amb l'Estat, perquè és obvi que alguna relació haurem de tenir. Aquest ha de ser el punt de trobada tant de les persones que volen la independència de Catalunya com d'aquelles que prefereixen continuar formant part de l'Estat espanyol, se'ls doni el nom que se'ls doni. Jo prefereixo fugir d'etiquetes: idees nobles com el "federalisme" han quedat tan desfigurades al nostre país que ja no serveixen per identificar opcions de model d'Estat. Malauradament.

La proposta d'ICV ha de servir per què tant independentistes com persones que no ho són puguin sentir-se identificades. Un independentista clàssic vol que Catalunya sigui un Estat, i un federalista també, necessàriament, perquè el federalisme no pot suposar cap submissió, sinó una relació d'igual a igual. La tasca és difícil, en sóc ben conscient, però no és impossible: la realitat del país és complexa, no és de blancs i negres, i la pròpia realitat d'ICV ha de ser-ho també. Sé que en qüestions com la identitat nacional, on prevalen els sentiments, això és molt difícil d'aconseguir, però les persones d'esquerres sempre hem perseguit utopies i ara no deixarem de fer-ho. Per això no comparteixo tampoc una idea que darrerament he escoltat sovint: que és impossible entendre's amb l'Estat espanyol. Doncs bé, les persones d'esquerres no podem acceptar arguments d'aquest estil. Siguem ingenus, romàntics o com se li vulgui dir: els impossibles no existeixen. Menys encara en una situació clara de final de règim, on les forces d'esquerres jugaran un paper determinant a l'Estat. Si a sobre aquestes forces són (som) capaces d'arribar a acords i anar totes a una, la situació farà un gir de cent vuitanta graus i l'escenari serà completament diferent. Serà una ocasió d'or per tornar a començar.

El politòleg Lluís Orriols, en alguns dels seus lúcids articles, explica que les enquestes mostren que l'electorat català està

profundament dividit en funció de la seva identitat nacional. Així, els electors que se senten essencialment catalans votarien CiU, ERC o CUP, mentre que els que se senten espanyols o tenen una identitat mixta votarien PSC, PP, Ciutadans o Podem. I explica que només ICV aconseguiria la proesa de trencar aquesta frontera que divideix els catalans. Aquest és un capital que no podem perdre: en aquest sentit, hi ha una massa electoral molt àmplia i ICV pot atreure un electorat heterogeni pel que respecta a la identitat nacional. Això cap altre partit és capaç de fer-ho.

En la nova Catalunya sobirana caldrà que el Parlament (i no un grup de juristes excitats) elabori democràticament una nova constitució on figurin les competències del país, que haurien de ser exclusives en tots els àmbits que vulguem. Pel que fa al model d'Hisenda pròpia, queda clar que els impostos s'han de recaptar a Catalunya íntegrament. A l'Estat, només haurem de pagar les despeses de les competències compartides, en el cas que n'hi hagi. I la participació a Europa i al món ha de ser directa, sense intermediaris. La proposta d'ICV crec que hauria d'anar per aquí.

La convenció nacional dels dies 27 i 28 de febrer a Sabadell ha de servir per posar sobre la taula la nova proposta de país d'ICV: una proposta ferma, decidida i clara. L'oportunitat és excel·lent per dirigir-nos a la nostra societat, de forma humil però compromesa amb el país i el seu futur. Aprofitem-la.

Deixem que reivindiquin els nostres referents

Treball, 16 de març de 2015

Darrerament molts companys i companyes, hereus de la tradició psuquera, veterans i també joves, observem impàvids i sorpresos com persones de tota condició reivindiquen referents que pensàvem que eren patrimoni exclusiu nostre. Hem vist com gent que no té res a veure amb els psuqueros, amb els iniciativeros o amb l'esquerra en general ha reivindicat símbols com en Guti, en Vázquez Montalbán, la Neus Català o fins i tot l'Ovidi Montllor, que tot just ara fa vint anys que ens va deixar. Hem vist com es lloa (ara) la feina del PSUC. Sorprèn veure que persones que en el seu moment no van simpatitzar en absolut amb aquesta organització ara reivindiquin el seu llegat. Sovint, s'ha de dir, per atacar els hereus no bastards del PSUC. Que si el PSUC hagués fet o dit això, que si això altre… També hem vist com ara, els que acaben d'adonar-se que cal lluitar per canviar les coses, volen convertir-se en el referent exclusiu de Syriza al nostre país. Ara, quan guanyen les eleccions gregues. Nosaltres, però, ja ens fèiem fotos amb en Tsipras i el convidàvem als nostres actes fa uns quants anys, quan Syriza era una força minoritària.

Companyes i companys, no ens fem mala sang. Sé que és difícil pair que alguns adversaris de tota la vida reivindiquin (i el que és pitjor, vulguin apropiar-se) els nostres referents més estimats. Sé que quedem perplexos quan alguns parlen del PSUC com si l'haguessin votat tota la vida, quan realment mai no ho van fer ni molt menys hi van militar. I sé que fa mal que algú vulgui dir-nos què hauria dit o defensat en Guti o en Vázquez Montalbán en els temps actuals. Ara que no podem preguntar-los… Doncs bé, crec que això no fa més que demostrar que potser no estàvem tan equivocats, que potser no anàvem errats… Ara que alguns defensen el que nosaltres portem defensant fa molts anys i sembla que sigui una novetat, no ens decebem, felicitem-nos! Potser només ens voldran per recollir les cadires després de les reunions, com diu l'Andreu Mayayo, però crec que cal que hi siguem. Perquè som i

serem. Perquè, permeteu-me la immodèstia, som imprescindibles. Doncs això, nouvinguts: benvinguts a la lluita. I si us plau, reivindiqueu els nostres referents. N'estarem encantats!

Salvador Pániker: "El valor del patiment no serveix per res"

Valors, abril de 2015 (núm. 125)

El filòsof Pániker és un ferm defensor del dret a morir dignament. En una recent entrevista, deixava ben clara la seva declaració d'intencions: "el que importa és la vida, la mort no m'interessa". Pániker reconeix que en la societat occidental es considera "de mal gust" parlar de la mort, i recorda que a Orient (el seu pare era indi) això no passa. Opina que "la vida no és un valor absolut", i que quan sorgeixen aquests valors "absoluts" és quan comencen els crims. Pániker considera, i en això hi estic d'acord, que "no té sentit viure cent anys amb mala qualitat de vida", i no evita parlar d'un tema espinós com l'eutanàsia: "desitjo que les societats del futur desmitifiquin el valor del patiment, que no serveis per res". Sovint, assistim a debats apassionants sobre temes com l'eutanàsia, però jo no puc evitar preguntar-me: algú pot negar-me el dret a disposar lliurement del meu cos i de la meva vida? Per què hem de fer que pateixi innecessàriament una persona si aquesta decideix morir dignament?

Naomi Klein: "Corrupció, atur i desigualtat són un mateix problema"

Valors, maig de 2015 (núm. 126)

L'escriptora i activista alternativa Naomi Klein explicava recentment que "només podem avançar en la lluita contra l'atur, la corrupció i la desigualtat si, al mateix temps, progressem en la lluita contra el canvi climàtic i aconseguim passar de les energies fòssils a les renovables". Aquesta afirmació fa referència a aquella concepció marxista segons la qual "totes les lluites socials són un mateix combat". La pròpia Klein ho reconeix i accepta la vigència d'aquesta afirmació. Explica que en el cas concret d'Espanya, "són un mateix problema la corrupció, l'atur i la desigualtat causada per una elit extractiva que controla els reguladors i els partits". Considero que és cert: totes les lluites estan relacionades d'una o una altra manera, i com diu Klein, "per progressar, cal enfrontar-se a tot a la mateixa vegada". Aquí entra el paper de la política: les diferents lluites socials encaren problemàtiques concretes, sectorials, etc., però ha de ser la bona política qui s'encarregui de vincular aquestes lluites, canalitzar-les i lluitar contra les injustícies. Ara que a la nostra societat s'observa sortosament un interès creixent per la política no podem perdre-ho de vista.

Carta al ministre Wert

El bloc de Miguel Guillén Burguillos, 13 de maig de 2015 (publicada la versió en castellà)

Senyor Wert,

Avui vull ser un ingenu. Vull ser un ingenu i pensar que les seves accions tenen més a veure amb la ignorància que no pas amb la mala llet. I com que la ignorància se supera amb informació, li vull explicar algunes coses sobre Catalunya i sobre el català. Ho explicaré en castellà, que és, com la seva, la meva llengua materna.

Per situar-ho, començaré per dir-li que sóc català. Vaig néixer a Catalunya i he viscut tota la meva vida a Mataró, una ciutat a trenta quilòmetres de Barcelona plena de persones amb orígens diferents, que pensen diferent, que parlen diferent i que conviuen dia rere dia als diferents barris de la població. I que es guanyen la vida com poden o com els deixen. Molts d'aquests barris, sobretot els de la perifèria, es van formar als anys cinquanta i seixanta del segle passat, en ple franquisme, amb milers de persones procedents de diferents llocs d'Espanya. Els meus pares, nascuts a Andalusia, porten a aquesta terra un munt d'anys. I la volen tant o més que jo. Igual que al català, una de les nostres llengües. Aquesta llengua que els feixistes no deixaven que es parlés fa no tants anys i que avui vostè i els seus acòlits també volen perjudicar. Per dir-ho suau.

A Catalunya, sàpiga-ho vostè, no tenim cap problema amb les nostres llengües. Les fem servir indistintament: a l'escola, a la feina, al carrer, a casa... Jo amb els meus pares parlo castellà (amb accent andalús), amb la meva parella en català i amb els meus amics depèn. De què depèn? De segons com es miri tot depèn. Perquè, cregui'm vostè, un no tria (ni ha de triar) les seves amistats en funció de la seva llengua. És igual que la tinguin més o menys llarga. O més o menys grossa.

A l'escola no hi ha cap problema amb la immersió lingüística. De veritat, cregui'm. I no ho dic només jo. Les dades (i no les opinions dels militants del PP) diuen que és un model d'èxit.

Els nens catalans aprenen el català i el castellà. Les dues llengües. Jo, per exemple, que vaig créixer (i encara visc) en un barri humil on gairebé ningú no parlava català, avui faig servir i domino les dues llengües, indistintament, sense problema. No és conya. Com la gran majoria de catalans. Si no hagués tingut l'oportunitat d'estudiar en català, avui segurament no ho podria fer, i això, cregui'm, sí que seria un problema. I dels grossos.

Li demano un favor: dediqui el seu temps a solucionar problemes (que en tenim i molts) en comptes de crear-los. Li agrairem, a Catalunya i a tota Espanya. Ah, i si pot ser, per dignitat, dimiteixi, marxi a casa i dediqui's a alguna cosa que no li permeti fastiguejar la gent normal. I de passada, si té capacitat d'influència (que no ho crec), faci el possible per aconseguir que el seu partit es dissolgui. Milions de persones li ho agrairem.

Cordial, però indignadament,

Miguel Guillén

Reflexions personals sobre els resultats de les municipals a Mataró

Capgròs, 26 de maig de 2015 (es va publicar una versió resumida)

Dels resultats de les eleccions municipals a Mataró podem observar alguns fets rellevants, segons el meu punt de vista particular. El primer, obvi, és que el PSC torna a ser la força més votada a la nostra ciutat. Obté els pitjors resultats de la seva història en unes eleccions municipals, però crec que els socialistes mataronins tenen motius de sobres per estar satisfets: l'objectiu de tornar a ser primera força l'han assolit, en un escenari inicialment complicat, i tot sembla indicar que en David Bote, una persona honesta, treballadora i preparada, es convertirà en el proper alcalde de la ciutat. No sabem quines forces formaran part del govern, i a hores d'ara seria una temeritat fer-ne prediccions.

Una segona conclusió està relacionada amb la davallada clara de les opcions de dreta: CiU perd tres regidors i l'aposta per en Quim Fernàndez ha resultat un fracàs. Segurament si en Joan Mora hagués decidit tornar a encapçalar el cartell convergent els resultats haguessin estat molt diferents. Ara, serà difícil que el veterà regidor nacionalista pugui assolir l'alcaldia.

Respecte de les dues formacions més a la dreta, el PP s'enfonsa i PxC perd dos regidors. Per a la gent d'esquerres això ha de suposar un fet positiu, malgrat que Mònica Lora hagi pogut mantenir la seva acta de regidora. L'estratègia popular de copiar el discurs de Garcia Albiol a Badalona ha resultat un fracàs sense pal·liatius. Sense dubte, els múltiples casos de corrupció del PP arreu de l'Estat han influït. Recordem que el PP ha perdut uns dos milions i mig de vots a tota Espanya. Una dada impressionant.

Cs, és cert, entra amb força a l'Ajuntament de Mataró amb tres regidors. Sense dubte, malgrat presentar uns candidats mediocres i tenir una organització molt feble a la nostra ciutat, la marca Cs-Albert Rivera ha jugat en favor seu. I d'això se n'han aprofitat.

Els excel·lents resultats d'ERC i Volemataró, junt amb la consecució del segon regidor per part de la CUP, també representen un fet destacable. ICV-EUiA aconsegueix tenir representació a l'Ajuntament amb un únic regidor, en un moment absolutament advers, però els resultats dels ecosocialistes, els pitjors de la seva història en unes eleccions municipals, no els poden deixar satisfets de cap de les maneres. Caldrà fer autocrítica.

M'agradaria centrar-me en un fet que considero molt important. Si Volemataró, CUP i ICV-EUiA haguessin confluït en una sola candidatura, s'haguessin quedat a només 78 vots del vuitè regidor. Els mateixos que ha necessitat CiU per governar en minoria durant tot el mandat que ara finalitza. En aquest escenari, i amb la llei d'Hondt a la mà, el PSC hauria obtingut 5 regidors (els mateixos que CiU), ERC 4, Cs 3, PP 2 i PxC 1. Si posem per cas que aquesta candidatura de confluència hagués aconseguit aquests 78 vots de l'abstenció, cosa en absolut descabellada, haguessin esgarrapat el vuitè regidor a Cs, que s'hagués quedat amb 2. Sé que estem parlant de política ficció, però no tinc cap dubte que una candidatura de confluència de l'esquerra alternativa de Mataró hagués provocat un efecte multiplicador. Els casos de Barcelona en Comú i Ahora Madrid són ben representatius: on l'esquerra suma, multiplica vots i aconsegueix guanyar. On es fragmenta, no. Així de senzill. La bona notícia és que persones lluitadores, treballadores i compromeses com la Montse Morón, en Juli Cuéllar, la Sarai Martínez, l'Esteve Martínez, la Carme Polvillo i l'Anna Maria Caballero podran fer molta feina al carrer (molt important!) i a l'Ajuntament de Mataró. Tenen quatre anys per endavant per treballar, lluitar i teixir complicitats. La gent ho necessita.

Per acabar, recupero algunes paraules que he llegit a avui a la premsa i que no fan més que apuntar algunes de les coses que he dit abans. L'escriptor Isaac Rosa, en un lúcid article publicat a Eldiario.es, explica el següent: "sí se puede, vaya si se puede. Nunca pensé que se pudiera tanto, que fuese posible un vuelco como el de ayer. Pero también queda claro que solos no podemos. Que solos no Podemos (...). Lo único que sabemos con seguridad es lo que sí ha funcionado, y a la vista están los resultados: los acuerdos amplios, de partidos, movimientos sociales y ciudadanos (...). Valga un dato: en

Madrid ciudad, Podemos ha sacado 285.000 votos para las autonómicas, mientras Ahora Madrid ha recibido 519.000 votos (...) ¿Qué habría pasado en las autonómicas si se hubiese presentado un "Ganemos"? (...). Habrá que sacar lecciones para las venideras generales". En Rosa ho explica molt bé, crec que no cal fer cap comentari addicional.

Ignacio Escolar també reflexiona a Eldiario.es sobre aquesta qüestió: "el resultado en Madrid y Barcelona es un éxito para Podemos pero no solo: también para todas las demás fuerzas de la izquierda que las dos alcaldesas han sido capaces de coser a su alrededor. La ilusión que ambas candidatas han conseguido generar ha ido de menos a mas. La oportunidad que supone que dos mujeres como ellas, con su trayectoria, gobiernen las dos principales ciudades del país es histórica y emocionante. Un gran poder, una gran responsabilidad".

L'Esther Vivas també fa unes reflexions a Público que considero interessants: "(...) una apuesta que Guanyem Barcelona y Ahora Madrid (...) han materializado como nadie en estas elecciones. Una experiencia que se ha extendido a numerosos municipios y comunidades, con la emergencia de nuevas fuerzas políticas, resultado de la confluencia social, capaces de llegar a los sectores más golpeados, quienes sí se han movilizado y han votado en esta ocasión". Aquí precisament hi ha una de les claus de tot plegat: aconseguir que als barris obrers augmenti la participació en les eleccions.

En Josep Ramoneda, en un article que avui publica El País, també extreu algunes reflexions interessants: "la ciudadanía se ha puesto tozuda: pide la palabra y no quiere resignarse al papel de comparsa que vota cada cuatro años y calla (...). El eje derecha/izquierda sigue funcionando. Podemos o las coaliciones de las que formaba parte, como las de Carmena y Colau, han obtenido sus mejores resultados donde han aparecido inequívocamente como izquierda alternativa. La dialéctica casta/pueblo está verde todavía". Es pot dir més alt, però no més clar. També en Xavier Bru de Sala titula molt explícitament el seu article a El Periódico de Catalunya: "Huracà barrejat d'esquerres".

En conclusió: estem en un moment de canvi (i no només a Mataró, és obvi) que haurem de saber llegir, sobretot des de l'esquerra. Tenim una oportunitat única al davant i la responsabilitat de no desaprofitar-la. Cadascú des de la seva trinxera, des de la seva lluita, amb els seus instruments i amb les seves forces. Si som generosos, si som capaços de sumar per multiplicar, serem capaços de transformar aquesta societat.

Marilynne Robinson: "El laïcisme no és l'enemic de la religió, la protegeix"

Valors, juny de 2015 (núm. 127)

A les novel·les de l'escriptora Marilynne Robinson la religió sempre és present. Recentment, reflexionava sobre conceptes com "religió" i "laïcisme". Robinson opina que "s'ha fet servir molt malament la paraula "laic". (...) el món laic és el gran espai neutral i compartit que garanteix la llibertat religiosa a qualsevol que formi part d'aquest espai. No crec que sigui l'enemic de la religió, crec que la protegeix. S'ha d'estar veritablement compromès amb la idea de l'autoritat d'un culte dominant per veure un enemic en el laïcisme (...). Francament, ha hagut tanta gent que ha comès actes tan perversos en nom de la religió que és impressionant que malgrat això segueixi tenint tanta capacitat de resistència". Estic molt d'acord amb les reflexions de Marilynne Robinson: el laïcisme ben entès no pot ser enemic de cap religió. El problema apareix quan el laïcisme es converteix en una excusa per atacar alguna religió en concret. Per això el paper de les persones autènticament laiques és tan important, perquè respectant tots els cultes estan fent allò que Robinson intueix perfectament: protegeixen la religió, en cap cas en són enemics.

Lliçons de la història per guanyar el poder

Público, 14 de juliol de 2015 (publicada la versió en castellà)

El mestre Josep Fontana recordava fa uns mesos la necessitat d'estudiar la Revolució Russa (1917), relacionant-ne les conseqüències amb l'actualitat política i social que estem vivint. Fontana explicava que el segle XX va començar amb unes societats molt desiguals, però que aquesta situació va començar a canviar als anys trenta i de forma més intensa als quaranta, quan es va produir un repartiment molt més equitatiu de la riquesa i dels ingressos. Aquesta situació es va mantenir aproximadament fins al 1980. A partir de llavors, Fontana ens recorda que van tornar a créixer els índexs de desigualtat. Casualitat? Òbviament no.

Entre la burgesia d'Occident hi havia una por real a la generalització de revolucions "a la russa", i els sindicats van aprendre a fer-ho servir per negociar amb més eficàcia les condicions de treball i els salaris. Com bé apunta Fontana, les millores que es van produir al terreny de la desigualtat des de la dècada dels trenta no es podrien explicar sense el pànic al fantasma soviètic. Pensem per exemple en el maccarthisme, que va ser un producte directament relacionat amb el "pànic contra el roig" que es va produir als trenta. Hi havia una por important que les idees i moviments comunistes s'estenguessin pels països occidentals, i això va fer que hi hagués més polítiques que afavorien un repartiment més equitatiu dels beneficis de la producció i un aprovisionament més ampli de serveis socials universals i gratuïts. Van ser els anys de l'estat del benestar, anys en què trobem uns valors molt menors a l'escala de la desigualtat social, si els comparem amb els actuals.

Però va ser a partir del 1968 quan es va començar a veure que no hi havia motius per témer cap mena d'amenaça revolucionària, perquè ni els mateixos partits comunistes semblaven proposar-s'ho. Per això a mitjans dels setanta els sectors empresarials van començar a reaccionar. Sabem, a més, que l'ofensiva a nivell polític va començar en temps de Carter i va seguir amb intensitat amb Reagan i Thatcher. Com a conseqüència, les

dades demostren que va tornar a créixer la desigualtat, que s'alimentava de la rebaixa gradual dels costos salarials i fiscals de les empreses. Podríem dir que la por al comunisme internacional, a la subversió revolucionària, havia desaparegut.

Tinguem en compte que fins a la sacietat se'ns han repetit les maldats del comunisme, però això no ha anat acompanyat d'un coneixement paral·lel de la història criminal del capitalisme, que ens hagués permès situar les coses en un context més equilibrat. Tot i això, com diu Fontana, el projecte social de 1917 va acabar fracassant. El mestre no es refereix únicament a l'enfonsament de l'URSS el 1989, sinó a la incapacitat de construir aquell model vell d'una societat lliure i sense classes que es va plantejar a l'inici de la revolució.

Lenin deia que per abolir l'explotació primer cal desposseir del poder polític els qui resultarien perjudicats amb el canvi. Com apunta Fontana, pots fer el que vulguis muntant cooperatives, grans o petites, però no canviarà res si mentrestant tens a Madrid un Montoro que té a la seva disposició tot el poder de l'estat per modificar les regles com li convingui. Sóc conscient que citar Lenin pot resultar contraproduent avui dia, però tot i així crec que aquesta idea segueix vigent: si la gent decent no som capaços d'arribar al poder, si aquest segueix en mans de qui governa en contra dels interessos del poble, el nostre marge de maniobra serà molt més limitat.

Aquí vull enllaçar les lliçons de la Revolució Russa amb el moment històric que ens toca viure. Per primer cop en molts anys hi ha una possibilitat real de canvi polític. Són moltes les candidatures ciutadanes, d'unitat popular o com se'ls vulgui anomenar, que han aconseguit arribar al poder a ciutats importants, amb Madrid i Barcelona al capdavant, amb persones com Manuela Carmena i Ada Colau. I quedi clar que únicament amb el poder institucional no serà possible el canvi social, d'aquí la importància que els moviments socials creixin i atreguin un nombre més gran de militants. Aquí entraria en joc el concepte d'hegemonia del mestre Antonio Gramsci, un concepte que de manera molt encertada ha tornat a posar en primera línia de debat el nucli dirigent de Podemos, amb

Íñigo Errejón al capdavant.

Per a Gramsci, les classes dominants exerceixen sobre les sotmeses una hegemonia cultural a través de l'educació, la religió i els mitjans de comunicació, no únicament a través de l'aparell repressiu de l'estat. Errejón defineix "hegemonia" com "aquest tipus de poder polític que construeix una relació en què un actor polític és capaç de generar al voltant seu un consens, en què inclou també altres grups i actors subordinats. És a dir, un grup o actor concret amb uns interessos particulars és hegemònic quan és capaç de generar o encarnar una idea universal que interpel·la i reuneix no només la immensa majoria de la seva comunitat política, sinó que a més fixa les condicions sobre les quals els que volen desafiar-lo ho han de fer.

El grup promotor de Podemos va saber llegir el moment i donar una resposta política al que es coïa als carrers, amb una atenció especial al que va suposar el naixement del 15-M. Si hi afegim la capacitat de lideratge i el carisma d'algú com Pablo Iglesias, el resultat és una opció política, electoral si es vol, amb capacitat de guanyar. Fins ara, Esquerra Unida, siguem francs, no havia estat capaç de mostrar-se com una opció guanyadora, tot i tenir propostes polítiques similars a les de Podemos però que durant anys van estar silenciades mediàticament. I això, juntament amb altres motius, fa que puguem entendre les reticències inicials de Pablo Iglesias a confluir electoralment amb Esquerra Unida. Estic d'acord que podem portar l'esquerra tatuada a foc a les nostres entranyes, però avui les banderes vermelles i les estrelles ja no serveixen per guanyar. En tot cas, poden restar suports, poden espantar determinats votants potencials. Això Iglesias ho sap, però estic convençut que fins al novembre (si Rajoy no anticipa la convocatòria d'eleccions generals) hi haurà temps per construir una candidatura guanyadora que integri tot el que hi ha de bo a Podemos, però també a Esquerra Unida, en altres formacions i moviments, així com altres persones sense militància política. Ara Madrid o Barcelona a Comú ens marquen el camí que cal seguir, com també ho farà la candidatura de confluència que s'està construint a Catalunya de cara a les eleccions del 27 de setembre. La fórmula no sabem quina serà, però sens dubte acabarà cristal·litzant.

No tenim més remei que posar els nostres cervells a treballar i trobar el mecanisme adequat. Estic convençut que estarà a l'alçada del moment històric.

Aquí entren de nou en joc els ensenyaments que el mestre Fontana extreu de la gairebé centenària Revolució Russa: si el poder establert no sent por mai no donarà el seu braç a tòrcer, mai no cedirà en les seves pretensions. Per això és tan necessari que la gent decent governi les institucions, sense descuidar el carrer i la feina imprescindible dels moviments socials. Si Pablo Iglesias arriba a ser president del govern, si Íñigo Errejón, Alberto Garzón, Tania Sánchez, Carolina Bescansa, Luís Alegre, Joan Coscubiela, Mònica Oltra, Gemma Ubasart, Manuela Carmena, Ada Colau, Xulio Ferreiro, Kichi, etc. governen les institucions, al poder establert li tremolaran les cames i no tindran més remei que treure el peu de l'accelerador. No ho dic jo, ho diu la història. Perquè no ho oblidem: massa gent fa massa temps que pateix.

Per tot això és tan important que des d'avui fins al dia que se celebrin les eleccions generals no cometem cap error. Perquè no ho oblidem: a nosaltres no se'ns perdonarà la més mínima relliscada, mentre que a ells se'ls ha permès tot durant massa temps. Treballem, reflexionem i actuem amb cautela però amb valentia i determinació. Potser només tinguem una oportunitat, i no la podem deixar escapar.

Martín Caparrós: "La gana es podria solucionar amb decisions polítiques"

Valors, setembre de 2015 (núm. 129)

Martín Caparrós reflexiona en el seu darrer llibre, "El hambre", sobre la fam. En una recent entrevista explicava que "aquí ens sembla que coneixem la gana. Tenim gana dues o tres vegades al dia i diem: 'ai, quina gana que tinc'". En aquest punt, em sembla molt important la distinció entre les paraules catalanes "gana" i "fam". En castellà parlem d'"hambre" per referir-nos a coses diferents, però la distinció que suggereix Caparrós és imprescindible: mentre que "aquí" podem tenir "gana" en algun moment, ell parla de la "fam" que pateixen "nou-cents milions de persones al món". Es tracta de dos conceptes absolutament diferents. Caparrós explica que "la gana contemporània és canalla perquè, per primer cop en la Història, hi ha menjar per a tothom", i considera que es tracta d'un problema que podríem solucionar "mitjançant decisions polítiques". En aquest sentit, reflexiona sobre el paper de la caritat: "jo preferiria que ningú no necessités la caritat, però mentre això no passi és millor que n'hi hagi perquè això permet a moltes persones diferenciar entre la vida i la mort".

El paper de la política davant la crisi dels refugiats

Valors, octubre de 2015 (núm. 130)

L'anomenada crisi dels refugiats està tenint darrerament un gran protagonisme mediàtic. Tots tenim gravada a la ment la imatge del nen siri Aylan mort a una platja turca. Josep Ramoneda diu que la proliferació d'imatges de violència i mort acaba normalitzant la brutalitat, educant-nos en la indiferència. De tant en tant, una imatge com aquesta esdevé una icona que provoca un estrèpit i es transforma en indignació. I sembla que la ciutadania només funciona políticament a cop d'indignació. I la indignació no fa política però pot ser el pas previ a la política.

Daniel Innerarity diu que en temps d'indignació és més necessària que mai una reflexió sobre la política, els seus instruments, les seves possibilitats i els seus límits. Explica que en un món sense política perdrien la representació dels seus interessos els qui no tenen un altre mitjà per fer-se valer. Hem de fer que la fúria i la crítica siguin capaces d'originar transformacions democràtiques. Potser estem fent un diagnòstic equivocat de la situació, com si l'origen dels nostres mals fos el poder de la política i no la seva debilitat.

Els conservadors diuen que "Europa no pot acollir tothom". El missatge que intenten transmetre és que no hi ha solució i que la política és impotent davant de tragèdies com la dels refugiats. Ramoneda insisteix que hem de sortir d'aquesta paràlisi: Europa té una oportunitat única per retrobar-se amb si mateixa i recuperar els seus valors i salvar-se del naufragi social i moral dels darrers anys.

Els darrers dies hem vist com la gent dirigia les seves mirades als dirigents polítics europeus exigint solucions a un problema global. I la preocupació ha esdevingut indignació a mida que els dies passen i les solucions no arriben, mentre milers i milers de persones fugen de la guerra i busquen un futur millor al nostre continent. Arriscant la seva vida, no ho oblidem. Persones que fugen, societats que han d'acollir-les. Sense política, però, no ens en sortirem. Tinguem-ho clar.

L'edat dels partits polítics

Valors, novembre de 2015 (núm. 131)

Es diu que les fronteres entre unes edats i unes altres s'han tornat líquides. Els joves no volen ser adulta, la vellesa s'allarga i fa anys que moltes persones pateixen la "síndrome de Peter Pan". Amb la política comença a passar una cosa similar. En el número anterior d'aquesta revista parlàvem de l'anomenada "nova política": noves maneres de fer, nous moviments i nous partits han sorgit en els darrers temps al nostre país i arreu d'Europa. A casa nostra, alguns partits amb molta història (i per tant, amb encerts i errors a les seves esquenes) ja no s'han presentat amb les seves sigles a les darreres eleccions al Parlament de Catalunya. Formacions tradicionals han format nous subjectes i coalicions, amb més o menys èxit, i a dia d'avui sembla difícil pronosticar si han arribat per quedar-se definitivament. S'està posant de moda rebutjar tot allò que fa olor a vell pel simple fet de ser-ho i sembla que la novetat és bona per se. Crec que hem de ser curosos: segur que moltes de les persones nouvingudes a la política tenen molt a fer i estan plenes de bones intencions i capacitats. Segur. Però moltes d'aquestes persones no s'implicaven políticament quan la situació social i econòmica ja era molt dolenta des de feia temps. No és cap retret, és un fet. Les seves raons tindrien, no ho dubto. Ara, alguns aterren en un món nou per a ells i s'arroguen la capacitat de dir qui pot seguir fent política i qui no. Opino que la clau de l'èxit estarà en saber combinar l'experiència (la bona experiència) amb les noves energies. Fent net, expulsant la corrupció i els mals vicis, però sense renunciar al bagatge que moltes persones acumulen en anys de lluita travessant el desert amb molt poca companyia. Als que arriben ara, benvinguts, perquè mai no es tard. I als que porten temps fent bona (i vella) política, ànims i energia per continuar la feina. Que la síndrome de Peter Pan no afecti negativament la nostra política. Perquè caldrà mullar-se i prendre decisions. I cometre errors, òbviament.

Tenim dret a una llar?

Valors, desembre de 2015 (núm. 132)

Tant a la Declaració Universal dels Drets Humans, com a la Constitució Espanyola o a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya apareix l'anomenat "dret a l'habitatge". Paraules plenes de bones intencions apareixen als tres textos: "dret a un habitatge digne i adequat", "els poders públics promouran", "generació de sòl i promoció d'habitatge públic", etc. També cal tenir en compte que el passat mes de juliol el Parlament de Catalunya va aprovar una Iniciativa Legislativa Popular "pel dret a l'habitatge". Ara bé, si atenem a la situació real que estem vivint, el "dret a l'habitatge" sembla que queda reduït a paraules recollides en lleis "importants". Mentre l'Estat ha abocat milers i milers de milions d'euros de diner públic en les entitats bancàries per salvar-les, aquestes són propietàries de milers d'habitatges buits: gent sense casa i cases sense gent. Sovint escoltem com alguns dirigents polítics esgrimeixen "la força de la llei" i el "respecte a la Constitució" per imposar les seves idees. Hem vist com la carta magna espanyola s'ha modificat en ple mes d'agost amb l'acord dels paladins del bipartidisme, però també veiem com alguns dels preceptes que es recullen a la "llei de lleis" es vulneren quotidianament mentre més de 500 persones són desnonades cada dia arreu d'Espanya. Una vergonya, però una realitat. En democràcia, la solució ha de passar pel compliment de les lleis, però sabem que no n'hi ha prou, bàsicament perquè els encarregats de fer-les complir no ho fan. La resposta ciutadana, la mobilització i la solidaritat són la garantia per fer efectiu el dret a una llar, un dret universal que, malauradament, es vulnera diàriament, a casa nostra i arreu del món. Quan l'Estat no fa la seva feina, la societat civil té la necessitat i l'obligació d'exigir-la i rebel·lar-se, mobilitzant-se al carrer i fent fora de les institucions els dirigents que no fan complir la llei.

Ada, t'estimo. Pablo, te quiero

Público, 16 de desembre de 2015 (publicada la versió en castellà)

"Madrid pot tornar a ser la nostra capital, va deixar de ser-ho però ho pot tornar a ser. Una capital del segle XXI, que deixi enrere l'obscurantisme, l'immobilisme i el llenguatge de l'amenaça. Volem recuperar-la amb tots vosaltres, necessitem recuperar-la el 20-D". Les paraules són d'Ada Colau i les va pronunciar diumenge passat a la Caja Mágica de Madrid, davant de 11.000 persones. Entre elles, Pablo Iglesias. Les xarxes socials van bullir immediatament, i no van ser pocs els qui des de Catalunya van saltar a la jugular d'Ada, acusant-la de subordinar-se a la capital del Regne i no sé quantes barbaritats més. En campanya, és clar, les subtilitats i els jocs de paraules no compten. Només val el titular interessat i la tergiversació. I és clar, alguns no han pogut deixar escapar l'oportunitat. I jo em pregunto, no sense certa sorpresa i indignació: "però què té de dolent que Madrid i Barcelona puguin portar-se bé?".

El problema per a certs sectors de l'independentisme és que l'oferta de referèndum de Podemos i Izquierda Unida-Unidad Popular els desmunta l'imaginari que fa tant de temps que creen, a través de mitjans de comunicació privats i també a través dels públics, una cosa indignantment escandalosa. Per a aquests sectors, "com pitjor, millor". Com més diputats tregui el PP, millor. I potser no els hi falti raó: les dades demostren que l'independentisme creix (i de quina manera!) quan el PP dirigeix el govern, sobretot quan ho fa amb el rodet de la majoria absoluta. Que cada 11 de setembre surtin al carrer centenars de milers de persones a Catalunya significa que passa alguna cosa, per més que Rajoy ho negui. I una mica gros.

Però, valga'm Déu! Apareix un noi de Vallecas, amb cua i un bon bec i va i ens diu que val, que si ell és president del govern convocarà un referèndum vinculant perquè els catalans i catalanes decidim. Ho ha dit alt, clar i en repetides ocasions, però a Catalunya encara hi ha gent que no es vol assabentar. Precisament per allò que

deia abans: perquè els desmunta el seu imaginari. A l'agressiva campanya electoral prèvia al 27 de setembre Iglesias va visitar diverses vegades Catalunya i ho va repetir fins a la sacietat: "convocarem un referèndum, Catalunya és una nació, té dret a decidir". Més clar, l'aigua. Però no, ni tan sols TV3 se'n donava per assabentada.

En aquesta campanya, el discurs d'Iglesias i la seva companyonia amb Colau han irritat moltíssim determinats sectors de l'independentisme. El cas d'ERC és paradigmàtic: els últims dies les crítiques més ferotges han estat per a Podemos i Iglesias. No per al PP, no per a Convergència o com es digui ara el partit de Pujol i Mas. L'enemic a batre és En Comú Podem, Podemos i Pablo Iglesias. I per suposat, Ada Colau. On s'és vist! L'alcaldessa de Barcelona i un dirigent polític madrileny festejant-se mútuament davant de milers de persones i davant de les càmeres de televisió. On anirem a parar! Si l'Ada t'estimo d'Iglesias ha aixecat butllofes, imagineu-vos el que ha passat amb el Madrid pot tornar a ser la nostra capital de Colau.

A Catalunya determinats mitjans de comunicació (públics i privats), a més dels partits polítics nacionalistes catalans, han anat construint durant anys un relat segons el qual Madrid és l'origen de tots els nostres mals. Citar Madrid és citar la bestiola. Vade retro. Els qui hem tingut la sort de viure en aquesta ciutat, visitar-la freqüentment i tenir-hi bons amics, ens indignem quan es parla de Madrid amb el menyspreu de qui es creu en possessió d'una superioritat moral de dubtosa existència. I el que és pitjor, quan es pretén (interessadament) construir un imaginari sabent que no s'està sent fidel a la realitat. Es tracta d'un recurs que Convergència ha fet servir amb mestria des de fa més de trenta anys. I ha calat, i tant si ha calat. Per a molts catalans viatjar a Madrid representa una heroïcitat, un acte de militància resistent. El problema és que quan trepitges Madrid, quan el vius, te'n pots adonar, i això és un perill, que se't desmunten tots els teus prejudicis. Després podràs inventar que et van cobrar de més a un bar perquè parlaves català, que et van insultar pel carrer.

Sé que no sóc objectiu. Madrilenyes són algunes de les

millors persones que he conegut i a la ciutat em sento com a casa. I sé que la meva visió de Madrid pot ser fins a cert punt idíl·lica. Vaig passar un any a la facultat de Ciències Polítiques de la Complutense a Somosaguas, bressol de Podemos anys després i un oasi per a l'activisme d'esquerres, però sóc plenament conscient que hi ha molts Madrid. Ara bé, espero que algun dia es deixi d'oferir des de la televisió pública del meu país (Catalunya) aquesta imatge del Madrid autoritari, caspós i intolerant que representen Rajoy o Esperanza Aguirre. Perquè aquest no és el meu Madrid. Ni el meu ni el de milers de persones, madrilenyes incloses. I sí, recordeu de tant en tant que l'alcaldessa és una tal Manuela Carmena. Respecte.

I bé, s'acosta el 20-D. Una oportunitat d'or per guanyar. Una oportunitat única perquè la gent decent pugui tenir una vida una mica millor. Una ocasió màgica perquè Pablo pugui dir a Ada "t'estimo" i perquè la meva alcaldessa pugui tornar-li un "t'estimo".

Els resultats de les generals, en clau mataronina

Capgròs, 23 de desembre de 2015

El passat diumenge 20 de desembre En Comú Podem (ECP) va guanyar les eleccions generals a Mataró, com també va fer a Catalunya. El resultat va ser espectacular: 14.778 vots i un 24,2%, pràcticament 4.000 vots i 6 punts més que la segona força, i victòria en vuit dels dotze barris de la ciutat (a Rocafonda es va empatar en el primer lloc amb el PSC i només es van resistir Cerdanyola Sud, Centre i Eixample). Això pel que fa al Congrés. Si ens fixem en el Senat, dos dels tres candidats d'ECP van ser els més votats, mentre que el tercer anava en les llistes d'ERC i el quart a les del PSC. El cinquè era un altre candidat d'ECP.

Si fem una mica de política ficció i traslladem els resultats del 20D al Congrés a unes hipotètiques eleccions municipals mataronines, ECP hagués obtingut 7 regidors, 5 el PSC, 4 Ciutadans, 4 ERC, 4 Democràcia i Llibertat, i 3 el PP. Les esquerres, indubtablement, van guanyar el passat diumenge a Mataró, i en aquest suposat consistori podrien formar govern. Imaginin que hagués passat el passat mes de maig si VOLEMataró hagués volgut participar en una candidatura de confluència, com proposaven ICV i EUiA, i no hagués optat per anar en solitari. Però això, com diem, és política ficció, un exercici per passar l'estona i poca cosa més. A més sabem que darrerament els resultats varien molt entre uns comicis i uns altres.

Algunes valoracions en clau general: la fi del bipartidisme és un fet i tot sembla indicar que ha arribat per quedar-se. Els pactes i els acords (per activa o per passiva) seran, doncs, obligatoris a l'hora de formar govern i investir un nou president (o presidenta). Con ha dit el periodista Enric Juliana, Espanya s'italianitza, però el problema és que aquí no hi ha italians per governar-la. El PP, malgrat ser la força més votada a Espanya, perd 63 diputats i no ho tindrà fàcil per fer Mariano Rajoy president. Ciutadans es queda lluny dels resultats que moltes enquestes pronosticaven i no serà decisiu, mentre que qui tindrà la clau serà el PSOE, segona força al Congrés, però

havent perdut 20 diputats. El vencedor moral de la nit, sense dubte, va ser Podemos, a qui la campanya electoral se li va fer curta. Ah, i un cop més es posa de manifest el frau democràtic de la llei electoral espanyola i la sobrerepresentació de les circumscripcions més petites. No em cansaré de repetir que la culpa no és de la Llei d'Hondt, que tant es cita darrerament sense conèixer-la, sinó d'aquesta sobrerepresentació! Pensin que a Izquierda Unida cadascun dels seus diputats li ha costat uns 400.000 vots, mentre que altres forces en tenen prou amb 60.000.

Els possibles escenaris de futur són, al meu entendre, aquests tres: 1) un acord (per acció o per omissió) PP-PSOE que faci Rajoy (o una altra persona, ull!) president/a; 2) un acord PSOE-Podemos-IU-forces nacionalistes; 3) noves eleccions. Crec que la segona opció és altament improbable, així que d'entrada la descartem. La primera pot produir-se perfectament, però opino que el PSOE podria cavar la seva tomba si fa president algú del PP, sigui Rajoy, Soraya Sáenz de Santamaría o qualsevol altre. El sorpasso de Podemos en el futur estaria servit. A més, estaríem davant d'una fragilitat molt gran del nou govern i la legislatura segurament no tindria un futur massa llarg. Un mandat de transició, podríem dir. Però crec que igualment aquesta opció és la més probable. El politòleg Pepe Fernández-Albertos ho diu ben clar: "si ens atenem a la lògica política, el més probable és que el PSOE no impedeixi un govern del PP". Polítics veterans com Julio Anguita s'han expressat en termes similars. Si en dos mesos, a comptar a partir del primer debat d'investidura, no hi ha president o presidenta (això seria cap a mitjans de març), es convocarien automàticament noves eleccions. Aquesta seria la tercera opció. Una opció que no hem de descartar i que produiria uns resultats incerts. Molt probablement el més perjudicat seria Ciutadans, perquè molts dels seus nous votants tornarien a votar el PP, mentre que Podemos podria estar en situació de superar el PSOE, més encara si arribés a un acord amb Izquierda Unida, un cop les dades han demostrat que allà on hi ha confluències els resultats són molt millors. Estic absolutament que Pablo Iglesias i companyia volen eleccions novament, i com més aviat millor. Veurem com evolucionen les converses entre els diferents dirigents polítics. Encara poden produir-se sorpreses.

A Catalunya, el resultat d'ECP ha estat espectacular. Una gran victòria, sense discussió. El grup català més important al Congrés serà el seu. La defensa prioritària dels drets socials i la reivindicació referèndum ha seduït molts votants que el passat 27 de setembre no van fer confiança a Catalunya Sí Que es Pot. De fet, les dades demostren que molts que llavors van votar Ciutadans ara han optat per ECP. La participació d'Ada Colau i la seva gent en la campanya també ha ajudat, indubtablement. La realitat és que a Catalunya les esquerres han vençut amb claredat. Per a determinats sectors de l'independentisme, la pantalla del dret a decidir ja estava superada, però l'autogol de la declaració d'inici del procés d'independència del passat 20 de novembre i el sainet de les negociacions entre Junts pel Sí i CUP han posat de manifest la dificultat de fer la independència sense l'aval d'un referèndum i amb uns diputats que representen menys de la meitat de la societat. El fracàs estrepitós de Democràcia i Llibertat, nova marca de CiU, només fa que posar de manifest que la pantalla que sí que està definitivament superada és la de fer Mas president. ERC, que ha obtingut un molt bon resultat, ho hauria de tenir clar. Els resultats del 20D desacrediten la via unilateral a la independència i reforcen el retorn a la reivindicació del referèndum, d'on mai no hauríem d'haver sortit. Ara bé, cal tenir en compte que a determinats sectors de l'independentisme els desmunta el seu discurs i el seu imaginari que un noi de Vallecas (i ara també 69 diputats al Congrés espanyol!) defensi que Catalunya és una nació i que té dret a decidir el seu futur.

Seguin i observin, l'espectacle en les properes setmanes serà apassionant. O com a mínim, entretingut. El cert és que els ciutadans i ciutadanes ens hi juguem molt.

Pacte

Valors, gener de 2016 (núm. 133)

Pacte: del llatí pactum, participi de pacisci "fer un tracte", derivat de pax "pau". Convenció formal entre dues persones o més. Queda clar, oi? Potser no. A partir d'ara ens haurem d'acostumar a parlar de pacte en la política de Catalunya i també d'Espanya. Tant els resultats del 27 de setembre com els del 20 de desembre han posat de manifest que els nostres polítics hauran de dialogar, debatre, acordar i pactar. Tenint en compte que la crispació ha envaït la política catalana i espanyola en els darrers temps, i que el pacte ha estat més una excepció que no pas una norma, el futur no es presenta senzill per als dirigents. A Catalunya tenim experiència de governs multicolor, però les dretes política i mediàtica van aconseguir que s'instal·lés en l'imaginari col·lectiu que els executius d'entesa a la Generalitat van ser una olla de grills. La manca de cultura de pacte i les majories absolutes i pràcticament absolutistes pujolistes tenen molt a veure en el fet que aquesta visió interessada calés. El futur, però, no s'entendrà sense els pactes. De fet, en les darreres legislatures ERC ha donat suport a les polítiques convergents sense demanar pràcticament res a canvi. A partir d'ara, però, la necessitat de pactar serà encara més evident i necessària. L'interminable i teatralitzat (permeti'm la paraula) procés de negociació entre Junts pel Sí i la CUP ho ha posat de manifest. I a Espanya, tres quarts del mateix: la fi del bipartidisme és un fet i sembla que Podem i Ciutadans han arribat per quedar-se al Congrés dels Diputats. Opino que el pacte és quelcom positiu. Les societats són plurals i la nostra ho és especialment, i que la meitat d'un parlament governi contra l'altra meitat no és l'escenari òptim. Celebro que els parlaments siguin (també) una mica més plurals i més diversos. I celebro que els pactes s'imposin als corrons de les majories.

L'origen obrerista del Betis (i de la rivalitat entre els dos grans clubs sevillans)

Crític, 6 de gener de 2016

Aquesta és la curiosa història de la gènesi del club sevillà del Betis i la seva relació amb les classes populars. Fora del beticisme, resulta poc conegut l'origen obrerista del que avui és el Real Betis Balompié. El club va celebrar el centenari l'any 2007, amb la qual cosa sembla que hauríem de situar el seu naixement just 100 anys enrere, el 1907. Però la veritat és que aquell any el que realment es va fundar va ser el Sevilla Balompié, un club íntimament lligat a l'Escuela Politécnica de Sevilla. Val a dir que el Sevilla FC havia estat fundat 2 anys enrere. Però, per trobar la gènesi de la famosa rivalitat Betis-Sevilla, o Sevilla-Betis, probablement la més apassionada d'Espanya i una de les més enceses del món, cal anar fins a l'any 1909. Llavors es va fundar el Betis FC, club de futbol que al desembre de 1914 es fusionaria amb el Sevilla Balompié, donant lloc al Real Betis Balompié.

Cal anar al 1909 perquè el naixement del Betis FC té al darrere una curiosa història: llavors hi havia un noi, obrer de la Pirotecnia de Sevilla, que jugava meravellosament bé al futbol al Recreativo de la Calzada. El Sevilla FC es va fixar en ell i va plantejar-se el seu fitxatge, però la polèmica va esclatar en el moment en què alguns membres de la junta directiva del club es van negar a incorporar el noi al seu equip, al·legant que la pràctica de tan noble i gentil esport no podia recaure en un obrer, havent de quedar reservada a esferes de determinat nivell social. Va ser llavors quan una part de la directiva, encapçalada per Eladio García de la Borbolla, disconforme amb aquesta actitud, va decidir escindir-se i fundar el Betis FC. Aquí començarà una intensa rivalitat entre dos clubs de la mateixa ciutat que perdurarà fins avui. I per molts anys!

El sentiment bètic va molt més enllà de la simple afecció futbolística. Que es faci servir el terme "balompié" i es rebutgi l'anglicisme "fútbol" ja diu molt de la singularitat de l'afecció verd-i-blanca. Emilio Carrillo explica el sentiment bètic de forma

magnífica al seu llibre 'El Betis y Sevilla': "[…] no un sentimiento cualquiera, sino el que, vertido y desbordado en el célebre senequismo del 'manque pierda', emana de la identidad sevillana y andaluza de ahora y siempre. Un sentimiento que, a contracorriente, ha pervivido afortunadamente hasta nosotros gracias, entre otras cosas, al club verdiblanco, pues siendo íntimo del alma humana, el Betis sabe transformarlo en manifestación externa y colectiva repleta de sencillez, pundonor, honestidad, lealtad, integridad y solidaridad. Un sentimiento que es hilo conductor, como el Guadalquivir —Baetis— es un cauce natural, de la historia hispalense y de la vida de sus gentes".

La pallissa més gran

El 1918 es va produir la golejada més gran en la història dels derbis sevillans: el Sevilla va guanyar 22 a 0 el Betis. Les causes d'un marcador tan exagerat les trobem en el fet que l'equip verd-i-blanc va jugar amb el seu equip infantil. Es tractava d'un partit del Campionat d'Andalusia marcat per la polèmica: pocs dies abans del partit, el capità general de la Segona Regió Militar va prohibir jugar a futbol als qui estiguessin prestant el servei militar. Llavors, dues de les estrelles bètiques, Canda i Artola, ho estaven fent. Se sospita que darrere d'aquesta decisió militar hi havia el Sevilla FC. La directiva bètica, indignada amb la decisió del capità general, va enviar a jugar el derbi, com a protesta, el seu equip infantil.

Els orígens maçons de l'escut

Tal com explica també Emilio Carrillo, l'actual escut bètic, un triangle invertit contenidor de 13 barres, té el seu origen l'any 1931, quan el va adoptar la junta directiva, encapçalada per l'intel·lectual i polític republicà i maçó José Ignacio Mantecón Navasal. No es tracta d'un escut qualsevol, escollit a l'atzar o per simples gustos estètics, sinó que té clares similituds amb la simbologia maçònica, molt influent a la ciutat de Sevilla en aquells anys de la Segona República.

Guerra civil, postguerra i "manquepierda"

Segons s'explica a 'Sentimiento verdiblanco (Marca, 1994)', "… la mayoría de los jugadores, flor de la juventud, tuvieron que marchar al frente y se dio la circunstancia de que el grueso del grupo bético se alineó con el bando republicano, perdedor en la cruel contienda, por lo que el extraordinario plantel del Real Betis quedó disuelto…". Cal tenir en compte que, poc més d'un any abans del cop d'Estat feixista, a l'abril de 1935, el Betis s'havia proclamat campió (per primera i fins ara única vegada) de la Lliga espanyola, amb un equip format per una base de jugadors bascos: els mítics Urquiaga, Areso, Aedo, Unamuno, Lecue i Larrinoa. Aquella temporada l'entrenador havia estat un irlandès màgic, llegendari dintre i fora dels camps de joc: Patrick O'Connell, que havia estat capità del Manchester United. De profundes conviccions republicanes, va entrenar el Barça en plena Guerra Civil, per tornar al Betis entre el 1940 i el 1942.

La Guerra Civil havia provocat que molts jugadors verd-i-blancs haguessin de lluitar al front en zona republicana. La majoria va morir o es va haver d'exiliar. La derrota militar del règim republicà va ser devastadora per al club, des del punt de vista econòmic i esportiu. Fins i tot l'estadi bètic va servir de magatzem de tancs, guarnicions de soldats feixistes italians, així com de camp de tir per a soldats del bàndol 'nacional'. L'estadi, no cal dir-ho, va patir nombrosos desperfectes.

El club va descendir el 1940 a Segona Divisió i va retornar breument a Primera dos anys després. El 1943, però, va tornar a baixar i després va fer-ho a Tercera. Seran els anys del naixement del mite del "manquepierda": els 10 anys a Tercera Divisió omplint amb milers de seguidors els camps de molts pobles andalusos. El creixement i la resistència popular d'un club que tot semblava indicar que estava abocat a la desaparició va representar un cas únic.

La injusta identificació entre grups 'ultres' i afeccionats populars

Sovint es cau en l'error de relacionar els grups 'ultres' i la seva ideologia amb la de l'afecció del club en general. I això, en el cas del Betis, resulta encara més injust, tenint en compte que la del seu grup 'ultra' més conegut, Supporters Gol Sur, és d'ultradreta. A molts bètics i bètiques això els avergonyeix i no és difícil assistir a un partit a l'estadi Benito Villamarín i veure banderes franquistes i altra simbologia feixista a la grada del fons sud. Per acabar-ho d'adobar, els 'ultres' del Sevilla FC, els anomenats Biris, són d'extrema esquerra, cosa que fa que de forma simplista hi hagi qui titlli els bètics de ser de dretes, a la vegada que els contraposen als esquerranosos sevillistes. Res més lluny de la realitat.

El 1995 es va fundar la penya Frente Pro-soBétiko, sorgida com a iniciativa d'algunes persones de l'òrbita del partit Izquierda Unida, entre les quals l'exalcaldessa Rosa Aguilar, que posteriorment va ser ministra en un dels governs de Zapatero i actualment és consellera de Cultura a la Junta d'Andalusia. A cada carnet de soci d'aquesta particular penya figurava una frase que va emetre Radio Moscou l'any 1946, després que el bètic Antúnez marxés al Sevilla FC: "Apoyamos a los béticos para que continúen su proletaria lucha contra la injusticia social frente a los capitalistas del Sevilla, paladines de las injusticias del sistema español imperante". Un cas curiós d'una penya bètica amb l'esquerranisme com a bandera.

Atenent les dades publicades pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS, 2014), i després de la lectura prèvia d'uninteressant article de Kiko Llaneras a Jot Down, podem veure com el Betis se situa com a sisè equip amb més seguidors arreu d'Espanya, amb un 3,2%. Davant té el Real Madrid (37,9%), el Barça (25,4%), l'Atlético de Madrid (6,1%), el València (3,5%) i l'Athletic (3,3%). El Sevilla se situa en dotzena posició, amb un 1,1%. Segons diverses enquestes, si s'ha de triar entre el Betis i el Sevilla, la primera opció guanya entre els sevillans en particular i també entre els andalusos en general. Es calcula que hi ha aproximadament un milió de bètics i bètiques repartits pel món.

Atenent les preferències ideològiques, un 5% dels votants

del PSOE citen el Betis com a "equip pel qual sent més simpatia", mentre que aquest percentatge baixa fins a un 2% entre els votants del PP. Un 3% dels votants d'Izquierda Unida són bètics, mentre que també ho són un 4% dels que opten per UPyD. Aquestes dades encara no incloïen forces com Podem o Ciutadans. Es pot constatar que els seguidors bètics voten tres vegades més el PSOE que el PP.

Seria injust i simplista dir que les classes populars opten majoritàriament pel Betis, mentre que les benestants ho fan pel Sevilla. Potser en algun moment de la història això havia estat cert, i encara hi ha molta gent que relaciona el Sevilla FC amb els "señoritos". Avui en dia, però, no té sentit fer aquesta classificació. Com a anècdota, hem de dir que la duquessa d'Alba era bètica fins al moll de l'os, com ho era Maria de la Mercè de Borbó, àvia de Felip VI, o l'inefable expresident espanyol Felipe González. Hi ha sevillistes molt d'esquerres i bètics de dretes, i viceversa.

El beticisme a Catalunya

Fem, per acabar, un breu esment de la realitat del beticisme al nostre país. De sobres són conegudes les onades migratòries des del sud d'Espanya cap a la Catalunya dels anys cinquanta i seixanta principalment. Coincidirem que, sense conèixer aquest fenomen, no podríem entendre la Catalunya actual. Fins i tot hi ha qui parla de la "novena província" andalusa.Doncs bé, l'arribada de centenars de milers d'andalusos va comportar la creació de noves penyes futbolístiques d'equips andalusos, fonamentalment del Betis i del Sevilla. Actualment, a Catalunya funcionen 25 penyes bètiques, agrupades en una coordinadora, mentre que són 6 les sevillistes que ho fan. Quan el Betis visita els camps de futbol catalans, una part important de les graderies es tenyeix de verd-i-blanc. Quan ho fa el Sevilla, això no passa. Sorgeix llavors inevitablement una pregunta punyent: per què molts andalusos que van arribar a Catalunya fa 50 anys (i els seus fills i néts), obrers de les classes populars, optaven majoritàriament pel Betis i no pel Sevilla?

Puigdemont i legitimitat. Oxímoron?

Valors, febrer de 2016 (núm. 134)

Darrerament s'ha escrit molt sobre la legitimitat de l'elecció del convergent Carles Puigdemont com a nou President de la Generalitat de Catalunya, tenint en compte que no va ser candidat en les eleccions del 27 de setembre. La llei, però, permet que qualsevol diputat al Parlament pugui esdevenir President si així ho decideixen els diputats i diputades, com així va ocórrer. Legalment, doncs, no hi ha res a dir: Puigdemont ocupava el tercer lloc en la llista de Junts pel Sí per la cincumscripció de Girona i va aconseguir l'acta de diputat. El debat, però, no el trobem en la "legalitat", sinó en la "legitimitat". Partint de la base que tenim un sistema parlamentari i no presidencialista, que la situació política al nostre país és excepcional i que moltes coses estan canviant radicalment, no deixa de sorprendre que una persona semi desconeguda fora de la seva ciutat acabi esdevenint ni més ni menys que President de la Generalitat. Quants dels votants de Junts pel Sí coneixien Puigdemont poques hores abans que Artur Mas li deixés pas? Parlem, doncs, de legitimitat democràtica. Hi ha arguments a favor i en contra per justificar l'elecció, però sobta que un grup molt reduït de persones decideixin en reunions a porta tancada una cosa tan important com el nom de la persona que ocuparà el càrrec de President de la Generalitat, quan pocs mesos abans van celebrar-se unes eleccions en les quals la candidatura guanyadora presentava (lògicament) un candidat, en aquest cas Artur Mas. Veiem doncs com el debat parlamentari esdevé un mer formalisme, un teatre: les decisions importants les pren un petit grup de dirigents polítics (de Junts pel Sí-CUP) sense que la societat conegui el contingut de les converses. Una mala notícia.

El sou dels polítics

Valors, març de 2016 (núm. 135)

En els darrers anys s'ha incrementat l'interès per la política, un fet que considero positiu. La indignació de la gent pels nombrosos casos de corrupció ha estat un dels ingredients més importants (però no l'únic) en el procés de canvi que està experimentant el nostre panorama polític: noves demandes, nous partits, noves persones, noves formes de fer i sobretot de comunicar, etc.

Les remuneracions dels càrrecs públics no han escapat del focus d'atenció: que si els polítics cobren massa, que si no es guanyen el sou... Daniel Innerarity diu, crec que amb raó, que els polítics han d'estar ben pagats. I és que si qui dedica la seva jornada laboral a la política no està ben pagat, probablement només els rics voldran dedicar-s'hi. Segons Innerarity, que els polítics tinguessin un bon sou va ser, ja en els seus inicis, una proposta dels revolucionaris francesos, i considera que això ha de ser una reivindicació d'esquerres. Comparteixo la seva opinió: si caiem en la demagògia fàcil d'exigir que els polítics cobrin poc o fins i tot no cobrin res, hi haurà el perill que només dos tipus de persones, simplificant molt, s'hi dediquin a la política: els rics o els mediocres. Els primers perquè no els cal el diner per viure, i els segons perquè els no-mediocres no trobaran incentius materials per abandonar el sector privat per passar a ocupar un càrrec públic.

Així doncs, ull amb deixar-nos seduir per qui proposa mesures que confonen regeneració democràtica i promoció de la incompetència. Els polítics han de tenir un sou digne. Si no, estarem transmetent perillosament la idea que la política no és una cosa important. I sí que ho és. Necessitem que entri aire fresc, com ja està passant, en la política de casa nostra, però si us plau, que aquest aire sigui respirable. Si no, ens ofegarem.

Els camps de concentració de Franco. Gràcies, Jordi Évole

El bloc de Miguel Guillén Burguillos, 6 de març de 2016 (publicada la versió en castellà)

El Periódico de Catalunya, 9 de març de 2016 (publicada en castellà una versió resumida com a carta al director)

Escric això en calent, després de veure el "Salvados" d'avui, que Jordi Évole ha dedicat als camps de concentració de Franco, en què van treballar forçadament milers de presos polítics republicans després de la Guerra Civil. Entre ells, hi va haver el meu avi Miguel, que si visqués avui tindria 99 anys, els mateixos que l'heroi del programa d'avui, Luis Ortiz. Veig i escolto Luis i me'n recordo del meu avi. Me'n recordo de quan em parlava dels camps de concentració en què va estar quan va acabar la guerra. I recordo que al principi allò em sonava estrany. No entenia que a Espanya haguessin existit els camps de concentració. Allò a l'Alemanya nazi sí, però a Espanya... Doncs bé, van existir, i tant si van existir. El meu avi Miguel va estar en concret al Batalló de Treballadors número 11, un camp de concentració entre Tarifa i Algesires. Allí va treballar en la construcció de la fortificació de la Badia d'Algesires, l'anomenada "Muralla de l'Estret", durant més de vuit mesos. Consultant a internet, t'assabentes que es tractava d'una construcció que va ser un dels principals projectes duts a terme pel règim franquista els primers anys de la postguerra per garantir l'estabilitat de la frontera entre Espanya i Gibraltar davant d'atacs aliats eventuals:

https://ca.wikipedia.org/wiki/Fortificaci%C3%B3n_de_la_bah%C3%ADa_de_Algeciras_en_el_siglo_XX

http://lamuralladelestrecho.blogspot.com.es/p/06-tarifa.html

Del Batalló de Treballadors número 11, van enviar el meu

avi al número 36, a Tetuan, una zona del nord del Marroc que llavors era territori espanyol i on va estar més de set mesos. Luis Ortiz va treballar en la construcció d'una carretera a Oiartzun (Guipúscoa), mentre que el meu avi va estar al sud d'Espanya construint la Muralla de l'Estret i després al nord d'Àfrica. Com bé ha dit Luis al reportatge d'Évole, els joves d'avui pràcticament desconeixen tota aquesta història. Malauradament.

Fa una mica més de quatre anys, vaig aconseguir després d'alguns tràmits, signada del puny i la lletra del llavors ministre de Justícia (socialista), Francisco Caamaño, una declaració de reparació i reconeixement personal, acreditant que el meu avi va patir persecució per raons polítiques i ideològiques, sent injustament destinat a prestar serveis forçosos en dos batallons de treballadors. Més val això que res. Insuficient, però és alguna cosa. Avui dubto que un ministre del PP hagués signat aquell document, que orgullosament tinc emmarcat en una paret de casa meva.

Herois anònims com el meu avi Miguel o Luis Ortiz segueixen desgraciadament en l'oblit. Com els camps de concentració de Franco, una mostra més de la ignomínia que va representar el règim feixista al nostre país. Després vindran els hereus directes del feixisme a donar lliçons de democràcia i convivència. Ens diran demagògicament que no hem d'obrir ferides sinó mirar al futur. Doncs bé, senyors: els pares i els avis es van cagar en els nostres morts. Nosaltres no estem demanant fer el mateix, només faltaria! Només demanem que se sàpiga que ho van fer. Que es van cagar en els nostres morts i que a sobre ho van celebrar durant anys. Fixeu-vos si demanem poc. Avui, i gràcies a Jordi Évole i a "Salvados", potser s'ha fet una mica de justícia. Gràcies eternes.

Rufián representa els xarnegos?

Público, 15 de març de 2016 (publicada la versió en castellà)

Sembla que l'opinió pública espanyola ha descobert el diputat d'ERC Gabriel Rufián durant el darrer debat d'investidura al Congrés. La seva manera peculiar d'expressar-se, calmada i pausada, no passa desapercebuda. Fins ara, l'entranyable Joan Tardà era l'estrella indiscutible d'ERC al parlament espanyol, però sembla que a partir d'ara haurà de compartir estrellat amb Rufián. Almenys, durant els propers quinze o setze mesos (Rufián va prometre el mes de desembre passat que deixaria el seu escó després de divuit mesos -quan espera que Catalunya arribi a la seva independència-).

En la seva intervenció en el passat (i fallit) debat d'investidura del socialista Pedro Sánchez, Gabriel Rufián va explicar que és fill i nét d'andalusos, i va afirmar "sóc el que vostès anomenen xarnego i sóc independentista. Heus aquí la seva derrota i heus aquí la nostra victòria". Jo mateix, xarnego també, hauria subscrit gairebé tot el discurs del diputat d'ERC, si bé no em considero independentista. Però això és una altra qüestió. L'important és saber si veritablement Rufián es pot erigir en representant oficiós dels xarnegos. Una dada que cal tenir en compte: es calcula que aproximadament la meitat de la població catalana té un progenitor nascut fora de Catalunya. En el cas dels catalans d'origen andalús, com ho és un servidor, cal recordar que als anys cinquanta i seixanta van arribar a Catalunya aproximadament uns 800.000 andalusos. Vagi per davant que parlar dels "xarnegos" com si aquests representessin un grup homogeni és un immens error. Ni tots pensen igual, ni viuen als mateixos barris, ni voten el mateix. Que quedi ben clar. Però parlarem l'estereotip del xarnego que parla castellà habitualment, que se sent espanyol i català, que viu a un barri de la perifèria de l'àrea metropolitana de Barcelona, i que els seus pares o avis van emigrar a Catalunya des d'altres zones d'Espanya als anys cinquanta i seixanta.

Una de les qualitats principals d'Oriol Junqueras, president d'ERC, és que és un polític audaç. I considero que audaç va ser la

decisió de proposar a Rufián que encapçalés la candidatura del partit a les passades eleccions del 20 de desembre. La intenció de Junqueras i el seu equip era clara: demostrar que un xarnego pot ser la veu d'ERC a les corts espanyoles i ensenyar que no només els que tenen vuit cognoms catalans poden reclamar la independència de Catalunya. Es tracta d'alguna cosa que les entitats independentistes van saber veure fa temps: o sumem els xarnegos al "Procés", o no hi ha res a fer. Per això es va crear per exemple una associació d'independentistes castellanoparlants (Súmate), amb la intenció que l'independentisme pogués arribar amb més facilitat als barris de l'anteriorment anomenat "cinturó roig". Alguns dels seus membres fins i tot van ocupar llocs destacats a les llistes de Junts pel Sí (Antonio Baños va encapçalar la llista de la CUP) a les eleccions catalanes del 27 de setembre i avui són diputats. Rufián n'és un exemple més. Com bé saben alguns ideòlegs de l'independentisme, el suport a la independència avui dia no és suficient i cal sumar més gent. Sobretot gent amb identitat espanyola i catalana compartida. Perquè no ho oblidem: la identitat compta (i molt) a les demandes d'independència. Indubtablement, altres factors tenen la seva influència, però la identitat i el sentiment potser són els més importants. De Moragas, Galindo i Vidal expliquen que "nombrosos estudis han destacat la primordial importància de la identitat nacional com a determinant per predir el suport al secessionisme a les regions on hi ha aquests moviments -Quebec, Escòcia, País Basc i Catalunya-, encara que també semblen ser influents els factors polítics i l'impacte de les perspectives econòmiques del secessionisme".

ERC va aconseguir un bon resultat a les passades eleccions generals amb Rufián com a cap de llista, però que ningú no s'enganyi: l'objectiu dels republicans era ser la primera força a Catalunya i això no ho van aconseguir. Qui es va emportar el gat a l'aigua va ser En Comú Podem. El cas de Rufián també ho podríem qualificar com a curiós. Fins no fa gaire, des de determinats sectors independentistes (per sort no majoritaris) es criticava iradament que líders polítics catalans utilitzessin el castellà per expressar-se públicament. Però Rufián, malgrat parlar un català perfecte, utilitza

normalment la llengua de Cervantes en les seves intervencions sense rebre la reprovació de ningú, encara menys dels seus correligionaris. No vull ni pensar què hauria passat si el PSC o En Comú Podem haguessin presentat un cap de llista que parlés la majoria de vegades en castellà. Recordem si no com es ridiculitzava Montilla quan cometia alguna errada en parlar català. Resulta saludable recordar de tant en tant que un xarnego va ser president de la Generalitat (amb el suport d'ERC) no fa tant de temps, i convé no oblidar els atacs que va rebre per haver nascut a Andalusia. Recordem l'exprimera dama Marta Ferrusola criticant-lo per dir-se José i no Josep, però també hem de recordar alguns barons socialistes que l'atacaven amb fúria, en aquest cas perquè consideraven que cedia massa davant els independentistes d'ERC.

En els darrers anys són moltes les persones que, dit malament i aviat, s'han apuntat al carro independentista. També molts xarnegos. Gent que fins fa poc ni es plantejava que una Catalunya independent fos desitjable o fins i tot possible, avui acudeix en massa a les manifestacions de l'11 de setembre, penja l'estelada al balcó de casa seva i vota partits que reclamen la independència. Això és així, i negar-ho o ignorar-ho com fa Rajoy no fa més que greixar la màquina de fabricar independentistes. Una màquina que funciona a ple rendiment des que el 2010 el Tribunal Constitucional declarés inconstitucionals catorze articles de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya aprovat el 2006. I no ho oblidem: qui va presentar el recurs d'inconstitucionalitat va ser el PP.

Segurament la manera de pensar de Rufián no és la més estesa entre els xarnegos, però també és cert que els últims anys cada vegada hi ha més persones que han fet el pas que va fer el diputat d'ERC al seu dia: reclamar la independència per a Catalunya. La intenció que hi ha darrere de la fundació de Súmate o la designació de Rufián com a cap de llista és clara: crear la idea que també els xarnegos s'han tornat independentistes. I això potser s'ho puguin creure els que no trepitgen mai els barris de la perifèria de l'àrea metropolitana de Barcelona, però els que hem nascut i hi continuem vivint sabem que la realitat és molt diferent. I els principals caps pensants de l'independentisme també ho saben. Saben que hi ha molt poques estelades als balcons de Sant Ildefons

o Bellvitge, per citar només dos barris emblemàtics de Cornellà i L'Hospitalet, i saben que en aquests barris la gent, que s'expressa majoritàriament en castellà i se sent normalment catalana i espanyola, encara no ha optat de manera majoritària pels partits independentistes. I dic "encara" perquè no se sap què pot passar en el futur. Que l'independentisme ha arribat per quedar-se és un fet, i afirmar que "ja ha tocat sostre", com diuen alguns, em sembla com a mínim una temeritat. El proper president del govern espanyol, sigui qui sigui, haurà de tenir una actitud molt diferent de la que ha tingut Rajoy els últims anys. Si no s'obren vies de diàleg i, segons la meva opinió modesta, si no es convoca un referèndum vinculant a Catalunya (a l'estil d'Escòcia), el futur es presenta com a mínim incert. Haurem d'esperar esdeveniments atesa la complexitat del panorama polític espanyol i també català. Jo no descartaria res. Tampoc que el PP, el PSOE i els Ciutadans pactin in extremis per evitar unes noves eleccions al juny; sense Rajoy a la presidència.

I què ens diuen les dades? En primer lloc, que el factor "llengua" és determinant. Segons De Moragas, Galindo i Vidal, "una persona que la seva primera llengua sigui el castellà, tindrà menys probabilitats de ser independentista en comparació amb algú que la seva primera llengua van ser totes dues, català i castellà, indistintament". Berta Barbet i Edgar Rovira, del Cercle Gerrymandering, expliquen que "si ens fixem en la llengua habitual veiem com entre els castellanoparlants el rebuig a la independència és majoritari tant si són nascuts a Catalunya (50,8% en contra) com si són nascuts fora (65,2% en contra). També entre aquells que utilitzen les dues llengües el suport no és tan clarament majoritari com entre els catalanoparlants: entre els primers només un 36,2% votaria a favor, un percentatge molt allunyat del 68,8% de suport entre els catalanoparlants (que, de fet, arriba al 75,1% si es tenen en compte només aquells catalanoparlants amb els dos pares nascuts a Catalunya)".

Un altre factor determinant és la "identitat". Com expliquen també al Cercle Gerrymandering, "el creixement de l'independentisme s'ha donat gairebé de forma exclusiva entre aquells per a qui la identitat catalana predomina sobre l'espanyola.

Ni entre aquells que se senten tan espanyols com catalans, ni entre els qui se senten més o només espanyols s'observa cap mena de moviment en els darrers anys".

Pel que fa al lloc d'origen, els esmentats Berta Barbet i Edgar Rovira expliquen que "un 57,5% dels nascuts fora de Catalunya votaria contra la independència. Només un 18,4% d'aquells amb els dos pares nascuts fora de Catalunya hi votarien a favor, mentre un 53,9% hi votaria en contra Dades clarament allunyades del suport que rep la independència entre, per exemple, els que tenen els dos pares nascuts a Catalunya (70,5% a favor i 12,3% en contra) o amb només un pare nascut fora de Catalunya (53,7% a favor i 22,4% en contra)".

Ara atendrem el barri de residència. Les eleccions catalanes del 27 de setembre, que la majoria de l'electorat va llegir en clau plebiscitària, van servir per demostrar que als barris de l'anomenat "Cinturó roig" la gent va votar majoritàriament partits que no defensaven la independència (cal tenir en compte que moltes persones fins i tot van votar Ciutadans, a més de les opcions d'esquerres habituals). A les eleccions generals del 20 de desembre, l'opció que va triomfar en aquests barris va ser En Comú Podem, que no defensa precisament el "full de ruta" de Junts pel Sí i la CUP, però que sí que advoca decididament per la convocatòria d'un referèndum vinculant a Catalunya. Sergi Picazo explicava el desembre del 2014 (un mes després de l'anomenat "procés participatiu del 9 de novembre"), que "el nivell de no, sí-no i d'indecisos és molt elevat a barris obrers i castellanoparlants de l'àrea metropolitana de Barcelona tal com van demostrar els mapes de participació del 9-N (...). Un no-lloc, parafrasejant Marc Augé, per al nacionalisme català. Aquí la majoria parla castellà –encara que sovint parla català als fills–, els pares van néixer fora i molts tenen un conflicte a l'hora d'escollir si són únicament espanyols o catalans. No és senzill".

Molts catalans encara pensem, no sé si ingènuament, que l'entesa és possible. Molts seguim defensant la idea d'Espanya com a nació de nacions i propugnem la fraternitat entre els seus pobles. Aquí he de confessar que em va encantar que Pablo Iglesias i Xavi Domènech es besessin a la boca en ple debat d'investidura al

Congrés. La imatge és impagable. Un fet rellevant que no convé oblidar és que el 20 de desembre passat al voltant d'una quarta part dels votants de tota Espanya va optar per partits que defensen aquesta idea de nació i també el referèndum a Catalunya. Que alguna cosa també està canviant a Espanya és un fet. Això potser desmunta el discurs d'alguns independentistes i irrita els sectors més reaccionaris de l'espanyolisme, però la realitat és la que és. Per a molts independentistes, la defensa del referèndum és una "pantalla passada", però crec que el "full de ruta" que defensen Junts pel Sí i la CUP no portarà Catalunya a la independència en tan sols divuit mesos (ara ja setze). L'esperpèntica negociació a porta tancada entre les dues forces independentistes, la proclamació de Puigdemont com a president de la Generalitat (que la CUP voti la investidura d'un convergent no deixa de sorprendre) i la declaració rupturista del 9 de novembre passat no fan més que mostrar a les clares que aquest "full de ruta" no porta enlloc, per diversos motius: per manca de suport popular, per manca de realisme, per manca de cohesió entre les forces independentistes i per excés d'improvisació. El referèndum sembla l'única via plausible, principalment perquè té el suport d'aproximadament el 80% de la societat catalana. La independència "express" no. Aconseguir el referèndum és molt difícil, però assolir la independència unilateralment ho és encara més. Recomano la lectura d'un bon article de Sergi Picazo, que parla directament d'"autogol" quan fa referència a l'abandonament de la bandera del referèndum per part de l'independentisme. Cal tenir en compte que, com també explica Picazo, "hi ha una cosa fonamental: és difícil avançar cap a la independència sense Convergència, però és impossible fer-ho sense les classes populars", concloïa Pere Camps, activista cultural, militant d'ICV i director del BarnaSants en una entrevista a Crític".

Si a Catalunya no es percep en un futur proper un canvi d'actitud per part del govern central, si no s'obren noves vies de diàleg, em temo molt que el nombre d'independentistes continuarà augmentant. I tampoc és descartable que els xarnegos ens acabem sumant en massa a la causa. Però això de les prediccions és millor deixar-ho en mans dels pitonissos.

Per què culpem "Europa" de la gestió de la crisi dels refugiats?

Valors, abril de 2016 (núm. 136)

Una part important de la societat europea assisteix atònita a com s'està gestionant l'arribada de refugiats a les nostres costes. Molts ens hi sentim avergonyits. Una altra part, per contra, no vol ni sentir a parlar d'acollir aquestes persones. Potser no tots ho diuen, però molts sí que ho pensen. I la darrera moda és culpa "Europa" de la gestió de la crisi dels refugiats. "Europa", així en genèric. Arriba un moment que quan es parla d'"Europa" no sabem si hom es vol referir a la Unió Europea, als estats membres, al Parlament Europeu... Reconec que és fàcil perdre's, i més encara amb la proliferació d'opinadors poc rigorosos a molts mitjans de comunicació. Per això crec que cal ser una mica curós a l'hora de referir-nos a "Europa". Cal tenir en compte que part de la sobirania que els estats membres han transferit en els darrers anys no ha anat a parar a instàncies estrictament comunitàries, sinó més aviat a espais intergovernamentals o organismes tecnocràtics. Clubs d'estats membres, podríem dir, on prevalen les aliances interestatals. Parlant en plata: el que compta realment és l'opinió dels diferents estats, sobretot la d'aquells amb un major pes. Les decisions procedents de la Unió Europea són fruït de les majories polítiques que hi ha a cadascun dels estats membres, i cal tenir en compte que els poders econòmics que les condicionen (i molt) tenen interessos similars a molts d'aquests estats. Hi ha gent que va tan perduda que demana que, davant de la gestió de la crisi dels refugiats, els ajuntaments retirin la bandera de la Unió Europea de les seves façanes. Considero que és un greu error: aquesta bandera representa una idea per la que portem molts anys treballant i una mala gestió dels líders dels estats no pot fer que culpem "Europa" del drama que pateixen els refugiats. Canviem Europa, però no reneguem d'ella, si us plau.

Per què crec que no hi haurà noves eleccions

Público, 23 d'abril de 2016 (publicada la versió en castellà)

Tot sembla indicar que ens dirigim cap a unes noves eleccions generals, ja que des del 20 de desembre passat els diferents partits amb representació al Congrés no han arribat a un acord per a la investidura del president o presidenta del govern. Hi ha hagut de tot des de llavors: sainets amb una suposada voluntat d'arribar a acords com a fil argumental, acusacions creuades (fins i tot entre partits que teòricament estaven negociant un acord), dimissió d'un ministre en funcions, etc. L'esperpent. I sembla que estem ja en plena precampanya, d'acord amb les declaracions dels diferents líders als mitjans de comunicació. Fins i tot el ministre Montoro s'ha permès el luxe d'anunciar que tornarà part de la paga extra als funcionaris, en un acte clar d'electoralisme. Doncs bé, malgrat tot, jo crec que no hi haurà noves eleccions. Intentaré explicar per què.

L'estratègia del PSOE i els seus mitjans afins des del 20 de desembre passat no ha estat cap altra que intentar posar en evidència Podemos, i particularment Pablo Iglesias, culpant-los de la impossibilitat d'arribar a un pacte d'investidura. Els titulars de diaris com El País han anat en aquesta línia dia sí i dia també: la culpa de tot la té Pablo Iglesias. El dimoni en persona. L'origen d'aquests atacs indiscriminats és clar: la por que Podemos acabi per superar el PSOE en nombre de vots (i fins i tot d'escons). El temut sorpasso. Però tinc la sensació que "ja no cola". Penso que la gent comença a tenir consciència que és precisament el PSOE qui té la paella pel mànec, i no Pablo Iglesias, que ha mostrat des del primer dia la seva predisposició a formar un govern d'esquerres, un autèntic govern del canvi. La gent ha vist com Pedro Sánchez ha preferit pactar de pressa i corrent amb Ciutadans per intentar posar en dificultats Podemos, quan algú que tingui unes mínimes nocions de matemàtiques comprovarà fàcilment que sumen molts més escons PSOE, Podemos i les seves confluències, IU i Compromís, que no pas el PSOE més Ciutadans. I Pedro Sánchez ho sap, i tant si ho sap. Però insisteix a proposar Podemos que s'incorpori a l'acord

PSOE-Ciutadans, quan la gent sap perfectament quins interessos representa el partit d'Albert Rivera. I a Catalunya en particular això ho sabem molt bé.

Mentrestant, Rajoy és fidel al seu estil. Laissez faire, laissez passer. Deixeu córrer el rellotge. I així ens ha anat els darrers anys: incompetència absoluta per enfrontar-se als reptes importants, com per exemple, sense anar més lluny, les demandes creixents d'independència a Catalunya o més recentment l'acolliment de refugiats a Espanya. Recordem que Rajoy no va tenir la decència de sotmetre's a la investidura quan el Rei li ho va proposar.

Doncs bé, queden pocs dies perquè sortim de dubtes. Sabrem si finalment hi haurà noves eleccions o no. I aquí entra en escena la possibilitat que Podemos i Esquerra Unida concorrin junts als comicis a tota Espanya. Aquests darrers dies s'està parlant molt d'aquesta possibilitat, i hi ha qui apunta que les negociacions ja han començat i que han començat bé. Doncs bé, si aquesta possibilitat es transforma en realitat, cosa en absolut desgavellada, el sorpasso al PSOE estaria servit. I el nerviosisme ja s'ha instal·lat a Ferraz. Ho negaran, però ja s'han posat a tremolar. I aquí hi ha la clau de l'assumpte: o Pedro Sánchez intenta un pacte in extremis amb l'esquerra (no oblidem el pacte a l'últim minut que va tenir lloc a Catalunya el gener), o pot portar el PSOE a ser la tercera força al Congrés. I recordem que Susana Díaz té el ganivet entre les dents des de fa temps, i no desaprofitarà la més mínima oportunitat per convertir-se en la capitana del PSOE. O això (pactar amb Podemos, IU i Compromís i convertir-se en president del govern), o l'abraçada de l'ós, és a dir, pactar amb el PP (i amb Ciutadans) i cavar la seva pròpia tomba política, provocant una més que probable pasokització del PSOE.

Però tot i això, és molt probable que un servidor estigui absolutament equivocat i que hàgim de tornar a votar el 26 de juny. D'aquí uns dies en sortirem de dubtes.

Són iguals tots els polítics?

Valors, maig de 2016 (núm. 137)

Tots són iguals. Tots són uns corruptes. Tots roben. Ens agrada generalitzar i sovint fem afirmacions que no aguantarien cap anàlisi rigorosa. Som així, què hi farem. Quan parlem dels polítics en particular acostumem a generalitzar, i sovint ho fem de forma injusta. He sentit moltes vegades, en tertúlies de cafè o a la barra del bar, però també a programes de ràdio i televisió amb molta audiència, que tots són iguals, que tots roben i que la corrupció afecta a tothom. Que som poc rigorosos quan fem determinades afirmacions és un fet, i quan parlem dels polítics, encara més. No negaré que el nombre de casos de corrupció al nostre país és elevadíssim, intolerable i condemnable. Absolutament. Que aquesta xacra ha esdevingut quelcom endèmic al sistema sembla també obvi. Partits com el PP compten amb nombrosos membres que han estat condemnats per corrupció, i d'altres com CDC fins i tot tenen o han tingut les seves seus embargades. Però no és menys cert que un gran nombre de persones que es dediquen a la política fan bé la seva feina, dediquen moltes hores i esforços i no cometen cap tipus de corrupció. És just dir-ho ben clar: no tots són iguals. Fa poc hem conegut la notícia que el difunt banquer Emilio Botín va oferir 600.000 euros al partit Iniciativa per Catalunya Verds (ICV) si aquest es retirava com a acusació particular en l'anomenat cas de les cessions de crèdit, un afer que afectava el Banc de Santander i que consistia en la venda d'uns productes financers que suposadament servien per evitar el pagament de retencions a Hisenda. Doncs bé, resulta que el llavors president d'ICV, Joan Saura, va rebutjar l'oferta que li va fer Botín. Casos com aquest demostren que també hi ha persones honestes que fan política, dirigents que no es deixen comprar ni corrompre. Per tot això, siguem justos: no tots els polítics són iguals.

Un primer pas cap a la confluència de les esquerres a Mataró

Capgròs, 3 de maig de 2016

La confluència de les esquerres alternatives a Mataró comença a caminar, ni que sigui tímidament. Sí, ja sé que encara queda molt per a les properes eleccions municipals (més de tres anys encara!), però cal posar-se a treballar. Perquè res no està fet i perquè queda molta feina per endavant. Hi ha gent que fa molt de temps que ho tenim clar, hi ha una altra que fa poc, i alguna tot just ara comença a veure la necessitat (i potser l'obligació) que una candidatura d'esquerres forta, diversa i unitària es presenti a les properes municipals a la nostra ciutat. Una candidatura on tothom tingui el seu espai i on no hi sobri ningú. Per guanyar les eleccions, per governar i per aplicar polítiques d'esquerres que beneficiïn la majoria de la gent.

El passat 28 d'abril, en un acte impulsat pel Fòrum de l'Esquerra Rupturista de Mataró (FERM) i organitzat conjuntament per ICV, EUiA, CUP i VOLEMataró, podríem dir que va tenir lloc simbòlicament el tret de sortida de la futura configuració de la confluència de les esquerres alternatives a la nostra ciutat. Que aquestes forces polítiques es posin d'acord per parlar d'emergència social a Les Esmandies és una bona notícia. Ara més que mai cal deixar a banda els sectarismes i tenir clar que sense la suma de les diferents formacions mai no es podrà guanyar l'Ajuntament. Les dades ho demostren: on es conflueix es pot guanyar. Va passar a ciutats com Barcelona, Madrid, La Corunya o Cadis, per citar quatre exemples emblemàtics, i el cas d'En Comú Podem a les eleccions generals també cal tenir-lo en compte. I la configuració d'un nou subjecte polític a Catalunya serà clau en tota aquesta marea. Una marea que cada dia que passa guanya més suports.

Just després de les eleccions municipals de l'any passat, explicava en aquest mateix mitjà que si VOLEMataró, CUP i ICV-EUiA haguessin confluït en una sola candidatura, s'haguessin quedat a només 78 vots del vuitè regidor. En aquest escenari, i amb

la llei d'Hondt a la mà, el PSC hauria obtingut 5 regidors (els mateixos que CiU), ERC 4, C's 3, PP 2 i PxC 1. Si posem per cas que aquesta candidatura de confluència hagués aconseguit aquests 78 vots procedents de l'abstenció, cosa en absolut descabellada, haguessin esgarrapat el vuitè regidor a C's, que s'hagués quedat només amb 2. Sé que estem parlant de política ficció, però no tinc cap dubte que una candidatura de confluència de les esquerres alternatives de Mataró hagués provocat un efecte multiplicador. Les dades són ben eloqüents: per separat, les tres formacions van obtenir l'any passat 6 regidors. Juntes, n'haguessin tret 8, i això sense comptar aquest possible efecte multiplicador del que parlo. Hi ha molts vots que, anant per separat, es perden. Són matemàtiques bàsiques.

ICV i EUiA van insistir fins a la sacietat, abans de maig del 2015, que calia unir forces i confluir, sense condicions i amb generositat. CUP i VOLEMataró no ho van veure clar, argumentant, entre altres coses, que faltava temps per fer-ho possible. Ara, amb tres anys per endavant, la manca de temps no serà el problema.

Cal saludar la iniciativa de la gent del FERM, que estan esmerçant esforços des de fa mesos per aconseguir una candidatura unitària a Mataró. El seu paper pot ser molt important a l'hora de fer d'enllaç entre les diferents formacions i poden convertir-se en la cola d'enganxar.

Bé, sembla que queda molt però el temps passa volant i estem davant d'una oportunitat única per guanyar l'Ajuntament de Mataró. Deixar-la escapar seria imperdonable.

Cap a una segona volta: plebiscit a la casta

Treball, 4 de maig de 2016

Público, 13 de maig de 2016 (publicada la versió en castellà)

Al sistema electoral espanyol no existeix formalment la segona volta, que sí que trobem, per citar un exemple molt conegut, a les eleccions presidencials de França. Al país veí, com sabem, es vota en una primera volta la candidatura que es vulgui, entre un ventall més o menys ampli, i després passen a la segona volta les dues opcions més votades. A Espanya, per primer cop des de l'aprovació de la constitució vigent, han quedat convocades automàticament unes noves eleccions per la no investidura d'un nou govern. Anem, políticament parlant, cap a una segona volta. Aquesta expressió té sense dubte detractors al nostre país, perquè si ens cenyim a la legalitat vigent queda clar que no es pot parlar d'una segona volta pròpiament dita. Però opino que, en termes polítics, hem de parlar necessàriament de segona volta. I perdonin per repetir tantes vegades en tan poques línies la mateixa expressió, però és que hem de ser conscients de cap a on anem i què ens juguem en aquestes noves eleccions.

Els més de quatre mesos que han transcorregut des del 20 de desembre han servit per confirmar, en primer lloc, que al mapa polític espanyol s'ha produït un terratrèmol sense precedents. El bipartidisme ha quedat tocat de mort i dependrà dels resultats del proper 26 de juny que puguem parlar, per fi, de la defunció del turnisme de la segona restauració borbònica. Cánovas i Sagasta, conservadors i liberals. Rajoy i Sánchez, PP i PSOE. Un bipartidisme que ara compta amb la crossa de Ciutadans, una cosa que ha quedat absolutament clara en aquests mesos de sainet político-mediàtic, amb un Albert Rivera que ha insistir una i mil vegades en la seva aposta per una grosse koalition a l'espanyola.

Parlo de segona volta perquè el 20 de desembre vam votar entre diverses opcions, sense saber massa bé per quins pactes apostaven cadascuna d'elles. Ara ja ho tenim clar, i el 26 de juny

podrem decidir si volem un canvi o no. Així doncs, tenim en una banda del tauler a PP, PSOE, Ciutadans i els poders fàctics econòmics i mediàtics afins (que en realitat són els qui manen, i molt), i en l'altra la gent del canvi (Podem, IU-UP, En Comú Podem, En Marea, Compromís i moltes altres persones sense adscripció partidista que apostaran per confluir per guanyar). Aquestes són les dues opcions que ens queden el proper 26 de juny: o casta o poble, així de clar i de cru. O baixem el cap o l'aixequem i ens posem a treballar per guanyar i fer-los fora.

Elogi d'Alberto Garzón (i la bona gent d'IU)

Público, 7 de maig de 2016 (publicada la versió en castellà)

Que Alberto Garzón sigui el líder polític nacional més ben valorat no és casualitat. Segons les dades de l'enquesta publicada pel Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) fa uns dies, Garzón és l'únic que aprova, amb una nota d'un 5,23. Tots els altres líders nacionals suspenen. Una dada molt important. Una dada a tenir molt en compte de cara a la segona volta del 26 de juny, perquè no és poca cosa comptar amb el líder més ben valorat a la teva candidatura. I aquest líder, a hores d'ara, no és cap altre que Alberto Garzón, militant d'Esquerra Unida (IU).

El polític malagueny ha hagut de lluitar contra vent i marea. A casa seva i fora. I ha aconseguit resistir en un entorn absolutament hostil. El gairebé milió de vots aconseguit per IU a les passades eleccions generals té un mèrit que crec que no s'ha valorat prou. I gran part d'aquest mèrit és d'Alberto Garzón. No només seu, però a ningú se li escapa que la imatge de Garzón ajuda (i molt) que una força històrica i imprescindible com a IU no hagi acabat convertint-se en extraparlamentària.

Però parlem del que se'ns acosta. Una virtut inqüestionable de Garzón és l'audàcia. Ha sabut llegir la situació política del país des del primer moment, insistint en la necessitat de confluir, de ser-ne més, de sumar. Perquè sense suma no hi ha victòria possible. I per fi sembla que Podemos i IU, juntament amb En Comú Podem, En Marea, Compromís, Equo, Més, etc., confluiran per presentar candidatures unitàries a tota Espanya. Una excel·lent notícia. Perquè no oblidem tampoc que la injusta distribució de la llei electoral per circumscripcions provincials fa que es perdin centenars de milers de vots si es va per separat. Tinguem en compte que IU va obtenir el 20 de desembre passat només dos diputats (tots dos per Madrid) amb gairebé un milió de vots. Això vol dir que els sufragis de tota la gent que va votar IU fora de la província de Madrid (més de 700.000) es van perdre. Indignant però cert.

La militància d'IU ja ha donat suport a la consulta per tal

que la formació concorri en coalició amb Podemos i altres forces polítiques a les eleccions del 26 de juny. El partit morat consultarà les seves bases en uns dies, i tot sembla indicar que es va pel bon camí. PSOE i també PP ja s'han posat a tremolar. Saben que la suma de les diferents organitzacions d'esquerres pot produir un efecte multiplicador de dimensions desconegudes. Que els mitjans de comunicació i persuasió afins al bipartidisme no cessin en el seu atac a aquesta confluència és simptomàtic.

Crec sincerament que el company Gaspar Llamazares, algú que admiro profundament, s'equivoca en no apostar per la confluència. L'altre dia declarava que aquesta no aniria bé a IU. Doncs bé, crec que aquí hi ha la clau: no es tracta que vagi bé a IU, es tracta de guanyar les eleccions per poder governar i aplicar polítiques en favor de la gent comuna. No ho perdem de vista. I no es tracta de fer el sorpasso al PSOE, es tracta de fer-lo al PP, com bé sovint apunta Pablo Iglesias. No és moment de reivindicar un patriotisme de sigles. I si cal renunciar-hi, quin problema hi ha? La generositat d'ICV i EUiA a Catalunya o Esquerda Unida a Galícia marquen el camí. Dues comunitats on s'han obtingut excel·lents resultats, no ho oblidem.

Cal agrair el paper d'Alberto Garzón i de la bona gent d'IU en tot aquest procés de confluència. Una confluència que ha de servir, en primer lloc, per infondre por als poders fàctics del bipartidisme (ara apuntalat amb Ciutadans), i després, per il·lusionar, multiplicar resultats i guanyar. Potser hi ha una sola oportunitat i seria imperdonable no aprofitar-la.

Rajoy és comunista

Treball, 27 de maig de 2016

Rajoy és comunista. Sempre ha defensat els interessos dels dèbils davant dels poderosos. Va córrer davant dels grisos, va lluitar com qui més contra la dictadura totalitària franquista, es va emportar algunes hòsties i fins i tot va arriscar la seva vida. No sé si va passar per la presó o no, em falta confirmar-lo, però sí sé que molts comunistes com ells van passar un munt d'anys a la garjola. Alguns van tenir que exiliar-se, uns altres van morir assassinats i molts van viure durant anys amb la por al cos. En clandestinitat, sinistra paraula. Per ser comunistes, simplement per això. Amb la mort del dictador es va il·lusionar amb la possibilitat que els seus arribessin a governar. Il·lús! Entre la llei electoral, els diners dels socialdemòcrates alemanys, la soroll de sabres i moltes altres martingales dels poderosos resultava missió impossible. I també les errades pròpies, per què negar-ho? I no ho oblidem: la demonització dels comunistes durant quaranta anys havia produït el seu efecte. I tant si l'havia produït! A més, els comunistes van tenir que veure com al llarg de la història es cometien crims atroços en el seu nom. Com molts es van cometre a través dels segles en nom del cristianisme, per exemple. Però Rajoy és comunista. Treballava dur per tirar endavant la seva família, s'implicava en l'associació de veïns del seu barri, en el sindicat, en l'associació de pares... Durant la Transició, els comunistes van renunciar a moltes coses segurament perquè no podien fer una altra cosa, perquè la correlació de forces els era absolutament desfavorable i el primer era recuperar la democràcia a Espanya. A mitjans dels vuitanta, Rajoy es va implicar a fons en les mobilitzacions pacifistes i anti OTAN i va veure, com molts, que era hora de crear alguna cosa nova, un moviment sociopolític que servís per superar les velles sigles del PSUC i el PCE. I va tornar a il·lusionar-se. Va simpatitzar amb Rafael Ribó i després amb Joan Saura, amb Gerardo Iglesias i amb Julio Anguita, o potser no, això és el de menys. Es va decebre i fins i tot va pensar en claudicar. Es va mobilitzar contra la invasió d'Afganistan i

després d'Iraq, va donar suport a la legalització del matrimoni entre persones del mateix sexe, va lluitar i encara lluita en defensa dels serveis públics i l'estat del benestar. Va estar a les acampades del 15M. Fins i tot ara ha renunciat a les sigles del seu partit si amb això es poden guanyar les eleccions i fer fora la dreta del poder. I ha vist com a molts poderosos els entra la por al cos pensant en tot allò que pot arribar a passar el 26 de juny. Les seves idees eren i són les que són: Rajoy és comunista.

Bé, tot és una broma. Ja ho hauran intuït. Rajoy no és comunista. Quan els comunistes i molts altres opositors al règim franquista que no ho eren corrien davant dels grisos, estaven a la presó, a l'exili o vivien en clandestinitat, el seu pare era president de l'Audiència provincial de Pontevedra, arribant a presidir el judici de l'escandalós cas de l'oli de Redondela. Mentrestant, ell estudiava dret a la Universitat de Santiago de Compostela. Amb el temps, amb el dictador ja mort, arribaria a aprovar les oposicions a registrador de la propietat. Que se sàpiga, no va moure un sol dit durant la dictadura per acabar amb ella. No va lluitar en l'associació de veïns ni en el sindicat. Ja en democràcia, va entrar a formar part d'Alianza Popular. Ha estat regidor, diputat autonòmic, president d'una diputació provincial, diputat nacional, ministre, líder de l'oposició i president del govern de l'Estat. Va estar a favor de la invasió d'Afganistan i més tard d'Iraq. No va votar a favor que les persones del mateix sexe poguessin casar-se, fins i tot va recórrer davant del Tribunal Constitucional la llei que legalitzava aquests matrimonis. I ha donat suport constantment a mesures en contra dels interessos del poble. Ha exercit de corretja de transmissió dels poderosos i ha format part dels governs més lesius per als interessos de la gent comú. Comunista? Definitivament no, Rajoy no és comunista. I menys mal.

Futbol i respecte

Valors, juny de 2016 (núm. 138)

La paraula "respect" apareix a les mànigues de les samarretes de tots els futbolistes que participen en competicions organitzades per la UEFA. A més, aquesta organització difon sovint espots on jugadors de diferents ètnies pronuncien la mateixa paraula o la frase "no al racisme" en les seves llengües maternes. Que es tracta d'una iniciativa lloable no ho posa en dubte ningú, malgrat que les actituds d'alguns d'aquests mateixos futbolistes no es caracteritzin precisament per ser respectuoses, tant dintre com fora dels terrenys de joc. El mateix passa amb les conductes vitals i professionals d'alguns dirigents de la UEFA. La idea, com podem intuir, consisteix en difondre un valor bàsic com el respecte mitjançant un esport i un espectacle de masses com és el futbol, seguit per milions de persones arreu del món i que té uns protagonistes que esdevenen exemples per a molts infants. En les darreres finals de la Copa del Rei de futbol s'ha posat de moda que un bon nombre d'afeccionats del Barça i l'Athletic xiulin l'himne espanyol. Una actitud en absolut respectuosa, segons la meva opinió. Imaginen què passaria si es xiulés Els Segadors o l'Eusko Abendaren Ereserkia? Sense dubte que censuraríem, amb raó, aquest fet. Els símbols nacionals són importants per a moltes persones, perquè representen sentiments. Indiferència i respecte no són incompatibles, i crec que aquesta hauria de ser una qüestió a tenir en compte. Puc arribar a entendre els motius de molta gent a l'hora de xiular la Marxa Reial, però actituds irrespectuoses com aquesta crec que no són correctes ni encertades. Dir que no hem de barrejar futbol i política denota certa ingenuïtat, i de fet l'esport rei no es pot entendre sense l'efecte que aquesta ha tingut en la seva història i difusió. Sí que crec, i potser ara sí amb ingenuïtat, que el respecte pot existir en el món del futbol. Al camp i a la graderia.

Tímida (però necessària) defensa de la CUP

Público, 9 de juny de 2016 (publicada la versió en castellà)

El govern de la Generalitat de Catalunya no ha estat capaç d'aprovar el projecte de pressupostos per al 2016. L'oposició en bloc ha votat negativament la proposta del conseller Oriol Junqueras i el govern de Junts Pel Sí s'ha quedat sol. El president Puigdemont ja ha anunciat que després de l'estiu se sotmetrà a una qüestió de confiança, ja que entén que ha perdut la confiança de la CUP, que en el seu dia va permetre la seva investidura.

Totes les mirades, una vegada més, s'han dirigit a les diputades i diputats de la CUP, que tenien la clau en aquest assumpte, com ja l'han tingut en altres de molt importants i com la seguiran tenint en un futur proper. El que passi al Parlament de Catalunya, simplificant molt, està a les mans del que decideixi l'assemblea de la CUP. S'ha demostrat. Que li preguntin sinó a Artur Mas. I com era també previsible, els atacs cap a la formació independentista i anticapitalista han revifat, principalment des de Junts Pel Sí i el seu entorn. La gent propera a Convergència està sent especialment dura en els seus atacs, a través de declaracions públiques i a les xarxes socials. Torna, si és que alguna vegada se'n va anar, el que s'ha anomenat el "PressingCUP".

Vagi per davant que la CUP no necessita la defensa d'aquest humil articulista, només faltaria, però he cregut necessari fer una sèrie d'observacions. Com a advertiment, ni he votat mai la CUP ni crec que ho faci mentre es presenti en solitari i no aposti per confluències àmplies d'esquerres, malgrat l'estima personal i política a alguns dels seus membres. Però al que anàvem: per què crec que la CUP no es mereix aquest reguitzell d'atacs, insults en molts casos? Senzillament per una raó de pes: perquè aquesta formació és coherent. Ni més ni menys.

Som molts els que pensem que el full de ruta de Junts Pel Sí condueix (si és que condueix a algun lloc) a un atzucac, un cul de sac que diem en català. Puigdemont va prometre 45 lleis i 750 mesures concretes a desenvolupar en tan sols 15 mesos, però la crua

realitat ha evidenciat les mancances i la manca de realisme d'aquest mal anomenat full de ruta cap a la independència. Cap a Ítaca, gosaven dir-ne alguns. Després de gairebé mig any de nou govern de la Generalitat l'activitat legislativa ha brillat per la seva absència, i el desànim ja fa temps que ha començat a estendre's entre els independentistes de bona fe que el 27 de setembre de l'any passat van decidir votar la coalició que van formar les organitzacions CDC, ERC, ANC i Òmnium. La paraula "referèndum" ha tornat a la palestra, i el que semblava una "pantalla passada" ha tornat a aparèixer en boca de no pocs dirigents de Junts Pel Sí. Aquí no és casualitat que En Comú Podem, que va fer bandera del referèndum a l'anterior campanya de les generals, es convertís en primera força a Catalunya. Xavier Domènech ho ha repetit fins a la sacietat: reclamem un referèndum vinculant, que permetria desbloquejar la situació. Cosa que també han reclamat públicament i insistentment líders com Pablo Iglesias, Íñigo Errejón o Alberto Garzón. Perquè, sincerament, crec que sense un referèndum vinculant i sense una negociació amb l'Estat, el procés cap a la independència no és viable. I caldria veure si més del 50% de la societat catalana recolza la independència en aquest hipotètic referèndum...

Però tornem a la CUP. Dic que han estat coherents. I ho han estat perquè, malgrat que són moltes les veus internes en desacord amb el posicionament final en la qüestió dels pressupostos de la Generalitat, no podien donar suport a uns comptes "autonomistes" que consideren insatisfactoris, contraris als principis que defensen. La diputada Eulàlia Reguant ha explicat en la seva intervenció al Parlament que "els plantejaments de política social i econòmica que defensem des de la CUP són radicalment oposats als que es plantegen des de Junts Pel Sí". També ha dit que "aquests pressupostos són millors que els anteriors, però són manifestament insuficients per pal·liar alguns dels problemes que podríem afrontar ja". Segons Reguant, "els pressupostos són insatisfactoris a nivell social, una mostra de l'agenollament de les polítiques públiques als interessos dels poderosos", etc. La diputada anticapitalista ha recordat que "per a nosaltres aquests pressupostos han d'emetre un senyal molt clar de fermesa. Han de mostrar (...) que el procés d'independència va de debò. Davant d'això tenim uns pressupostos

que claudiquen davant Montoro". Una dura intervenció, sens dubte, que ha posat molt nerviosos els diputats de Junts Pel Sí i molts dels seus votants i simpatitzants arreu de Catalunya. I hi ha qui ja comença a dubtar si alguns dirigents de Junts Pel Sí realment volen assolir la independència, o si per contra només pretenen mantenir-se al poder. Que la CUP vol arribar a la seva particular Ítaca no es pot posar en dubte, estiguis a favor o no dels seus plantejaments i actuacions. I si la independència es vol fer unilateralment, en algun moment caldrà desobeir l'Estat espanyol. Una via al meu parer suïcida, però que defensen no pocs diputats independentistes i molts dels seus votants.

Es parla de les dues ànimes de la CUP, no sé si amb raó. Aquí m'agradaria aturar-me breument a explicar els conceptes que Max Weber anomenava "ètica de la convicció" i "ètica de la responsabilitat". El primer faria referència a la convicció d'un polític que es regeix només per principis morals i on sempre cal respectar aquests principis, independentment de les circumstàncies. Fer el contrari seria il·lícit. Per l'altra banda, l'ètica de la responsabilitat seria aquella basada en l'acció, és a dir, la veritat continuaria sent el principi moral de referència, però potser no es pot aplicar sempre de forma automàtica i de vegades caldrà cedir amb qui estiguem negociant. En el cas dels pressupostos de la Generalitat, sembla que a l'assemblea de la CUP ha predominat l'anomenada "ètica de la convicció", és a dir, independentment de la circumstància (en aquest cas decidir si es presentava o no una esmena a la totalitat dels pressupostos elaborats per Junts Pel Sí), els anticapitalistes s'han mantingut ferms en els seus principis, tot i que això pugui produir (això cal veure-ho) un descarrilament del procés independentista a Catalunya. Algunes veus, més en la línia de l'"ètica de la responsabilitat", estaven disposades a cedir i donar suport al projecte de pressupostos de Junts Pel Sí. Es tractaria d'una posició no maximalista, i per tant amb predisposició a fer concessions si amb això es col·labora en la consecució de l'objectiu principal, és a dir, el camí cap a la independència. El politòleg Quim Brugué diu que "quan contrastem els somnis (ideals) amb la pràctica (realitat), la política es converteix en un terreny adobat per a la frustració".

Optar per l'"ètica de la convicció" és lícit. Com ho hagués estat fer-ho per l'"ètica de la responsabilitat". Però ningú no podrà dir que la CUP no ha estat coherent amb els seus principis en la seva decisió. Jo en particular opino que en política ens hem de guiar primordialment per l'"ètica de la responsabilitat", perquè les posicions maximalistes, fèrries i rígides no ajuden a avançar en les decisions. Amb una concessió sens dubte decebràs algunes persones, però la missió d'un polític és prendre la decisió més encertada per al conjunt de la societat, encara que amb això decepcionis determinats sectors.

A la tornada de l'estiu, un nou capítol d'aquest culebró processista de no acabar mai: la qüestió de confiança de Puigdemont. Què decidirà la CUP? Convicció o responsabilitat? Ja ho veurem.

L'alcalde no vol fer-se la foto amb el conseller de Salut

Capgròs, 15 de juny de 2016

Avui hem conegut la notícia que l'alcalde de Mataró, David Bote, ha decidit no reunir-se amb el conseller de Salut, Toni Comín, que aquest dimecres visitarà diverses instal·lacions sociosanitàries de la nostra ciutat. El motiu que esgrimeix l'alcalde per no fer-se la foto amb el conseller és que considera que aquest no ha complert els seus compromisos amb Mataró (referents al trasllat dels serveis sociosanitaris de l'antic hospital de Sant Jaume i al finançament del dèficit del 'nou' hospital), i a més no ha informat de la seva visita amb prou antelació ni l'ha planificat conjuntament amb l'ajuntament. Es tracta d'un gest que pot semblar anecdòtic, però no ho és. Sense remuntar-nos molts anys enrere, en el mandat passat van ser freqüents les rebudes amb honors que va fer en Joan Mora a diversos consellers convergents. Com marca la tradició i potser també el respecte institucional.

No recordo cap precedent i molt em temo que diversos factors han pogut influir en aquest fet, que algú pot arribar a considerar desproporcionat. Un primer element a tenir en compte és que a ningú no se li escapa que estem en plena campanya electoral. Una campanya que ens portarà a unes eleccions generals el proper 26 de juny amb nefastes perspectives per al partit de l'alcalde, que tot sembla indicar que passarà a ser la tercera força a nivell estatal. Cal marcar perfil, doncs. Un segon element és que Bote pot haver pensat que amb aquest gest pot guanyar-se algunes simpaties al sí dels moviments socials que treballen per millorar la sanitat pública a Mataró i el Maresme, especialment actiu i reivindicatiu en els darrers temps. Ara, si bé potser algú aplaudirà el gest, que ningú no es pensi que els activistes deixaran de mobilitzar-se contra el propi alcalde si en algun moment consideren que realitza una mala gestió en l'àmbit de la sanitat pública.

Un fet molt important a tenir en compte és que el govern municipal el formen regidors del PSC, de CDC i un ex militant

d'Unió. I recordem que CDC forma part de Junts Pel Sí, la coalició que en aquests moments ocupa la Generalitat i de la qual forma part el conseller Comín, qui va ser militant del PSC i forma part d'aquell nodrit grup d'ex socialistes que van decidir baixar del vaixell i buscar un millor futur (polític i ¿professional?) amb l'excusa del procés independentista. La pregunta del milió és: haurà consultat Bote amb els seus socis convergents el fet de deixar plantat a tot un conseller de la Generalitat? Es tracta d'una nova contradicció entre socis d'un mateix govern municipal? Què en pensarà al respecte en Quim Fernàndez, cap del grup municipal de CiU i primer tinent d'alcalde, i els seus companys i companyes de partit?

Farà el PSOE com va fer la CUP?

Treball, 17 de juny de 2016

Les enquestes que s'han anat publicant a diversos mitjans durant les darreres setmanes marquen algunes tendències clares, amb una dada clau que fins fa poc temps hagués estat sorprenent: Podem i les seves confluències superarien el PSOE tant en vots com en diputats i es convertirien en segona força a l'Estat. Sorpasso. I cada cop estarien a menys distància del PP, que tornaria a quedar en primera posició. Una altra dada important és que la suma de PP i Ciutadans no arribaria a la majoria absoluta, mentre que si sumem els diputats de Podem, les seves confluències i el PSOE, segurament no s'arribaria a aquesta majoria absoluta però faltaria ben poc. El que queda clar és que Podem, les seves confluències i el PSOE sumarien molt més diputats que no pas el PP i Ciutadans. La investidura de Pablo Iglesias com a nou president del govern seria perfectament possible, doncs només caldria l'abstenció d'alguns diputats nacionalistes, alguns dels quals ja han dit públicament que en cap cas facilitaran la investidura d'un membre del PP. Llavors, i aquí està la clau de volta, tot queda en mans del PSOE. No sé si de Pedro Sánchez, però sí de la gent que mana al PSOE.

Llavors, la pregunta que ens fem és aquesta: facilitarà el PSOE la investidura d'un membre del PP com a nou president o nova presidenta del govern? Una hipòtesi en absolut descabellada seria que els diputats i diputades socialistes s'abstinguessin en la investidura i facilitessin un govern presidit per un/a popular. O potser per un/a independent. Enric Juliana fa temps que apunta múrriament aquesta possibilitat. Noms com els de Cristina Cifuentes, Núñez Feijoo o Ana Pastor ja han començat a aparèixer a les travesses i no podem descartar que Rajoy acabés fent un pas enrere (o al costat, en terminologia arturmasiana). Tot per la pàtria. Si aconseguissin el cap de Rajoy, a can PSOE (i a can Ciutadans) seria molt més fàcil 'vendre' una investidura d'un membre del PP. La gran coalició estaria servida, com moltes veus vénen demanant des de fa temps. Que li preguntin per exemple a Felipe González o a

destacats dirigents de grans corporacions espanyoles, que no volen veure ni en pintura a membres de Podem i les seves confluències asseguts a la bancada del govern. I molt menys a Iglesias presidint-lo. No és casualitat que al llarg d'aquesta campanya Pedro Sánchez no hagi volgut explicitar amb qui estaria disposat a pactar i amb qui no després del 26 de juny.

Mal panorama té al davant el PSOE i especialment el seu secretari general, Pedro Sánchez. Hauran d'enfrontar-se a la difícil decisió de donar la presidència al PP o bé apostar per un govern del canvi, amb Podem, les seves confluències i el propi PSOE. Però la decisió segurament ja no estarà en mans de Sánchez, que té els dies comptats.

Pensar que Podem i les seves confluències hagin d'estar-se quatre anys a l'oposició no és una opció remota, ni molt menys. Julio Anguita ja ho ha apuntat recentment i crec que sap per què ho diu. Però no perdem de vista que quatre anys liderant l'oposició poden servir per acumular encara més forces i aconseguir tombar, més d'hora que tard, un dèbil govern popular, que naixeria amb una data de caducitat propera.

El passat mes de gener vam veure com la CUP permetia la investidura d'un membre de CDC com a nou president de la Generalitat. Suposo que després d'aquesta campanya del 26 de juny, amb Puigdemont fent mítings dia sí i dia també amb faristols amb el logo de la vella CDC, a tothom li ha queda clar a quin partit pertany i quins interessos representa el president. La pregunta és ben clara: farà el PSOE com va fer la CUP? Permetrà la investidura d'un president de dretes? La resposta, en unes setmanes.

Els catalans de 'La Roja': polèmiques, xiulades i futbol

Crític, 21 de juny de 2016

És a punt d'acabar-se la fase de grups de l'Eurocopa de futbol i ja es coneixen la majoria de les seleccions classificades per als vuitens de final. La selecció espanyola ja té el passi assegurat, després de guanyar els dos primers partits -el d'avui contra Croàcia és intrascendent-, i el paper dels jugadors catalans en aquesta classificació ha estat prou important. Els sis catalans seleccionats són Piqué, Bartra, Busquets, Cesc Fàbregas, Bellerín i Jordi Alba.

Amb una hipotètica independència de Catalunya, no sabem si aquests jugadors podrien triar entre la selecció espanyola o la catalana, o bé estarien obligats a participar en la segona. No sabem si podrien triar nacionalitat, si podrien compartir la catalana i l'espanyola, etc. En el supòsit que poguessin triar, molt probablement alguns optarien per jugar amb Catalunya, mentre que d'altres continuarien fent-ho amb Espanya. El que està clar és que aquesta selecció espanyola que ha marcat època no hauria estat la mateixa sense els jugadors catalans. És molt probable que l'absència de futbolistes clau en l'equip com Xavi, Puyol, Piqué, Cesc Fàbregas o Busquets hauria estat definitiva i Espanya ho hauria tingut molt més difícil per aconseguir tots els èxits d'aquests darrers anys.

Mèrits esportius a banda, el que sí sabem és que els futbolistes, i els esportistes en general, no acostumen a mullar-se en qüestions polítiques. Casos com els d'Oleguer Presas o, més recentment, de Pep Guardiola no són habituals. Però d'això ja en parlarem.

Els catalans, majoria a la selecció espanyola

Que la selecció espanyola perdria gran part del seu potencial sense els jugadors catalans és una obvietat. Des de l'any 2008, quan va començar la seva etapa daurada (guanyant dos cops l'Eurocopa i un cop el Mundial), Catalunya ha estat sempre la comunitat o nació

amb més representants en la selecció en una gran cita futbolística. El 2008, van ser sis els catalans que van vestir "la roja" durant l'Eurocopa d'Àustria i Suïssa: Fernando Navarro, Puyol, Xavi, Cesc Fàbregas, Capdevila i Sergio García. El 2010, en el Mundial, set van ser els catalans que es van proclamar campions del món a Sudàfrica: Piqué, Puyol, Xavi, Cesc Fàbregas, Capdevila, Valdés i Sergio Busquets. El 2012, a l'Eurocopa de Polònia i Ucraïna, sis catalans van guanyar el torneig: Piqué, Xavi, Cesc Fàbregas, Valdés, Sergio Busquets i Jordi Alba.

El 2014, en l'estrepitós fracàs del Mundial de Brasil, "només" cinc catalans van ser-hi presents: Piqué, Xavi, Cesc Fàbregas, Sergio Busquets i Jordi Alba. Ara, en l'Eurocopa que es disputa a França, ja hem dit que hi ha sis catalans en la convocatòria definitiva de Del Bosque. A més, hi trobem quatre madrilenys, tres andalusos, dos navarresos, dos valencians, dos canaris, un basc, un gallec, un castellà-manxec i un que va néixer a Itàlia. Una bona foto d'allò que alguns en diem l'"Espanya plurinacional". "Les Espanyes", que diria l'Ernest Lluch, si no l'haguessin assassinat.

Els futbolistes i el seu posicionament polític

Com ja hem apuntat, casos com el d'Oleguer o Guardiola no són habituals. Que jugadors professionals de futbol es pronunciïn políticament no és freqüent. De fet, costa conèixer la seva opinió en un tema tan controvertit com la hipotètica independència de Catalunya.

Pel que fa als catalans que juguen l'Eurocopa de França, l'únic que ha expressat clarament que està a favor del dret a decidir del poble català ha estat Gerard Piqué, que fins i tot ha participat (i n'ha fet ostentació) a les darreres i multitudinàries manifestacions de la Diada de l'Onze de Setembre. El jugador, que darrerament ha estat xiulat per molts afeccionats de la selecció espanyola quan tocava la pilota en ple partit, explicava fa uns mesos en una interessant entrevista a "Papel El Mundo", què en pensa sobre una hipotètica independència de Catalunya: "Jo sóc espanyol, la meva dona es meitat libanesa i meitat colombiana, els meus fills són catalans, espanyols, libanesos i colombians. Estem en un món tan

global que posar-se en un lloc o en un altre és perdre el temps. Sempre cito en John Lennon: no hi ha banderes. "Imagine there's no countries…". Estem tots en un planeta en què hem de compartir moltíssimes coses (…). No té res a veure estar a favor del referèndum amb estar a favor de la independència. Hi ha moltíssima gent que ha donat suport al referèndum, a Catalunya i a la resta d'Espanya, i que està en contra de la independència".

Pel que fa a Marc Bartra, no sabem què en pensa de tot plegat. En una broma telefònica de la què va ser víctima a l'emissora de ràdio d'Almeria Tribuna Rojiblanca el novembre del 2014, en ser preguntat per la seva opinió sobre la independència de Catalunya, Bartra va dir "en això no hi entro, en això no m'hi fico". Una resposta de manual, ben freqüent entre els futbolistes professionals.

Busquets és un altre jugador que no s'ha pronunciat públicament sobre el procés independentista. El migcampista de Badia va ser el centre de moltes crítiques en un partit amistós entre les seleccions catalana i basca, el desembre de l'any passat. En els prolegòmens del matx, els jugadors catalans mostraven una pancarta amb el lema "Una nació, una selecció". Doncs bé, Busquets va ser molt criticat a les xarxes socials perquè no sostenia aquesta pancarta. Un gest premeditat o una simple casualitat? No ho sabem.

Xavi i Puyol, el primer jugant a Qatar i el segon ja retirat, van ser dos dels jugadors més importants en la selecció espanyola que va guanyar el Mundial del 2010. Després de recollir la copa i les medalles que els acreditaven com a campions del món, la imatge de tots dos portant una senyera va donar la volta al món. I no van ser poques les crítiques que van rebre pel gest. No deixa de ser curiós, quan és habitual que Sergio Ramos mostri sovint la bandera andalusa en les seves celebracions, i Villa o Cazorla facin el mateix amb l'asturiana sense rebre cap retret. Segurament no podrem parlar de l'"Espanya plurinacional" fins que no sigui vist com a normal que una persona pugui portar indistintament la bandera estatal i la de la seva nació o regió sense crear cap tipus de polèmica. Pel que sembla, queda camí per recórrer.

Els casos d'Oleguer Presas i Pep Guardiola

Oleguer i Guardiola són dos exfutbolistes professionals que s'han mullat políticament i han expressat la seva opinió respecte al procés independentista a Catalunya. Es tracta de dos casos que no es poden comparar: el sabadellenc mai no va amagar el seu compromís amb l'independentisme i en particular amb un posicionament d'esquerres i alternatiu, arribant a formar part de les llistes electorals de la CUP. Guardiola, per la seva banda, sempre ha defensat el dret a decidir del poble català i va formar part de la llista barcelonina de 'Junts pel Sí' en les eleccions del 27 de setembre de 2015.

Esportivament parlant, Guardiola va defensar quaranta-set vegades la samarreta de la selecció espanyola absoluta amb professionalitat i compromís, mentre que Oleguer no va disputar cap partit, malgrat haver estat convocat en una ocasió a unes jornades de convivència sota les ordres del carismàtic seleccionador Luis Aragonés. El jugador de Sabadell sabem que no tenia cap interès a defensar la samarreta espanyola i així li va expressar en privat a Aragonés, que no el va tornar a convocar i va tancar la polèmica de forma intel·ligent.

Catalunya podria fer un bon paper a l'Eurocopa o el Mundial?

Amb l'Eurocopa a prop de l'equador, Espanya continua sent teòricament una de les favorites al títol. En el cas d'una hipotètica independència de Catalunya, podríem dir el mateix? Com ja hem apuntat, la selecció espanyola perdria molt de potencial amb la no convocatòria dels jugadors catalans, és obvi. Ara bé, una selecció catalana podria fer un bon paper en una Eurocopa o un Mundial?

Si ens fixem, per exemple, en la darrera convocatòria de la selecció catalana (que, recordem-ho, només pot jugar partits amistosos), de desembre de l'any passat, veurem que es tracta d'un equip molt potent:

Porters: Masip (Barça) i Pau López (Espanyol). Defenses: Aleix Vidal (Barça), Montoya (Betis), Piqué (Barça), Bartra (Barça), De la Bella (Real Sociedad), Jordi Alba (Barça), Víctor Álvarez

(Espanyol) i Dídac Vilà (AEK Atenes). Migcampistes: Sergi Roberto (Barça), Busquets (Barça), David López (Nàpols), Piti (Granada), Javi Márquez (Granada), Joan Jordán (Espanyol) i Joan Verdú (Fiorentina). Davanters: Sergio García (Al-Rayyan), Álvaro Vázquez (Getafe), Víctor Rodríguez (Getafe), Keita Baldé (Lazio) i Gerard Moreno (Espanyol). A tots aquests jugadors podríem afegir Cesc Fàbregas i Bellerín, que disputen l'Eurocopa amb Espanya, o Bojan, Tello, Deulofeu, Oriol Riera, Jonathan Soriano, Marc Crosas, Kiko Casilla, Sergi Gómez, Andreu Fontàs, Isaac Cuenca o Sergi Samper, tots ells de gran nivell. Fins i tot jugadors com Xavi o Valdés no estan retirats de la pràctica professional del futbol i podrien integrar una convocatòria catalana.

Es tractaria probablement d'una selecció que podria plantar cara a qualsevol equip, però que difícilment podria guanyar un gran torneig, on l'exigència és màxima. Només el temps ens dirà si Catalunya acaba jugant partits oficials i, si es dóna el cas, pot competir a un bon nivell.

Els resultats de les generals a Mataró

Capgròs, 28 de juny de 2016

En Comú Podem (ECP) ha tornat a guanyar les eleccions generals a Mataró, com també ha fet a Catalunya de forma clara i rotunda. El resultat ha estat novament espectacular a la nostra ciutat: un total de 13.405 vots i un percentatge del 23,66%, més de 3.000 vots i 5 punts més que la segona força, i victòria en vuit dels dotze barris de la ciutat. Això pel que fa al Congrés. Si ens fixem en el Senat, el segon i el tercer candidats més votats han estat també d'ECP, mentre que el primer ha estat el personatge mediàtic Santi Vidal, a les llistes d'ERC (tercera força a Mataró, per darrere d'ECP i PSC).

Si fem una mica de política ficció i traslladem els resultats d'aquest 26 de juny al Congrés a unes hipotètiques eleccions municipals mataronines, ECP hagués obtingut 7 regidors, 5 el PSC, 5 ERC, 4 el PP, 3 Ciutadans i 3 CDC. No deixa de sorprendre (o potser no tant) que CDC sigui la darrera força a la nostra ciutat en aquests darrers comicis. Si comparem aquestes dades amb les del 20 de desembre passat, veurem com C's i CDC perdrien un regidor, mentre que ERC i el PP en guanyarien un cada formació. Les esquerres han tornat a guanyar clarament a Mataró, i en aquest suposat consistori, amb voluntat, podrien formar govern. Una hipotètica confluència de les esquerres mataronines podria obtenir uns resultats molt bons, si bé a ningú no se li escapa que la CUP no s'ha presentat a les eleccions generals i aquesta és una dada clau. Però tot això, com diem, és política ficció, un exercici per passar l'estona i poca cosa més. A més, sabem que els resultats varien molt entre uns comicis i uns altres.

Algunes valoracions en clau general: el PP surt sorprenentment reforçat, amb 14 diputats més respecte del desembre, cosa que cap sondeig no preveia; Units Podem no aconsegueix superar el pitjor PSOE de la història (a la primera no ha anat la vençuda) i Ciutadans perd vuit diputats. Un panorama de difícil solució novament. Tot queda, a priori, en mans del PSOE: o

intenta bastir un govern del canvi de difícil conformació (opció molt complicada), o bé opta per facilitar un govern del PP, segurament abstenint-se en la investidura. A dia d'avui, aquesta darrera sembla l'opció més plausible, si bé ningú no pot preveure els moviments que es produiran en els propers dies, ni tan sols els analistes més lúcids. Fins i tot hi ha qui diu que al PSOE no li caldrà ni tan sols abstenir-se, i que tindrà la clau l'únic diputat de Nueva Canarias, teòricament soci del PSOE però que podria votar la investidura d'un membre del PP per evitar a Pedro Sánchez el mal tràngol d'haver d'abstenir-se. A això, òbviament, caldria sumar els vots afirmatius de C's, PNB i Coalició Canària. La opció no és descabellada.

A Catalunya, el resultat d'ECP ha estat novament espectacular. Una gran victòria, sense discussió, però sense aconseguir els resultats que pronosticaven alguns sondeigs i que milloraven sensiblement els obtinguts el 20 de desembre. La realitat és que a Catalunya les esquerres han vençut novament amb claredat. El país vira a l'esquerra, és una tendència que es veu amb claredat des de fa temps. El que queda clar és que ECP comença a aparèixer com una alternativa clara i seriosa a Convergència i als partits que li donen suport per acció o per omissió.

La solució, ara sembla que sí, arriba al seu final. I malauradament tot sembla indicar que continuarem tenint un president de dretes tant a l'Estat com a Catalunya.

Les clavegueres de l'Estat

Valors, juliol-agost de 2016 (núm. 139)

En la recta final de la darrera campanya electoral, el diari digital Público va publicar en diferents lliuraments converses gravades entre el ministre de l'Interior, Jorge Fernández Díaz, i el director de l'Oficina Antifrau de Catalunya, Daniel De Alfonso. Aquests diàlegs, absolutament sucosos, posaven de relleu i sense filtres que un membre del govern de l'Estat, ni més ni menys que tot un ministre de l'Interior, conspirava d'amagat (això és redundant) contra alguns adversaris polítics. La intenció de Fernández Díaz consistia en buscar suposades irregularitats comeses per familiars de dirigents d'ERC i CDC, unes irregularitats que no es podien demostrar i que, per tant, van quedar en no-res. Però el que és rellevant és que determinats membres del govern facin servir les anomenades "clavegueres de l'Estat" per lluitar contra els seus adversaris polítics. Una lluita que, legítimament, hauria de lliurar-se en altres àmbits, mitjançant el debat polític pròpiament dit. Com passa a les democràcies "normals". Malauradament, s'ha posat de manifest el que moltes persones sospitàvem des de fa temps: que el govern, controlat pel PP, està al servei (pràcticament només) dels interessos que defensa aquest partit. I si cal fer servir les males arts per deslegitimar els adversaris polítics, alguns dels seus dirigents no dubten en fer-ho. Aquest cop ha estat el ministre Fernández Díaz l'involucrat, però un no pot deixar de preguntar-se si no déu ser una pràctica habitual aquest de fer servir les influències i les irregularitats per fer (mala) política. Perquè segurament Fernández Díaz no és l'únic que manté o ha mantingut converses d'aquest tipus. I sobta també que un dels partits ara perjudicats (o electoralment beneficiats al capdavall), CDC, fos un dels que donessin suport al nomenament del senyor De Alfonso el 2011. Coses de la vida.

Política i Jocs Olímpics

Valors (web), 10 d'agost de 2016

Les relacions entre política i esport han estat, són i seran intenses i inevitables. Separar ambdues activitats és impossible, per molt que es reclami que una no influeixi sobre l'altra. La Carta Olímpica estipula que "no es permetrà cap tipus de manifestació ni propaganda política, religiosa o racial a cap emplaçament" olímpic. Però com sabem, la història de la política internacional es podria explicar a través dels Jocs. En l'antiguitat, les primeres Olimpíades gregues van sorgir de la guerra i els conflictes polítics. Ja a l'era moderna, els Jocs del 1916 no es van poder celebrar per la Primera Guerra Mundial, mentre que els de 1940 i 1944 van anul·lar-se per la Segona. De Berlín 1936 recordem la manipulació propagandística que Hitler va fer dels Jocs i també les quatre medalles d'or de Jesse Owens.

Entre 1968 i 1976, nombrosos països africans van boicotejar els Jocs per protestar contra l'Apartheid sudafricà, mentre que de Mèxic 1968 es recorda la imatge de dos atletes afroamericans fent al podi la salutació dels Panteres Negres per denunciar la segregació racial als Estats Units. El 1972, uns terroristes van assassinar onze atletes israelians a Munich. El 1980, Estats Units i una cinquantena de països més van boicotejar les Olimpíades de Moscou, mentre que quatre anys després, a Los Àngeles, la URSS i els seus satèl·lits van fer el mateix. Coses de la Guerra Freda.

El 1996, dues persones mortes i 111 ferides van ser el balanç d'un atemptat perpetrat per un militant d'extrema dreta a Atlanta. Un fet molt destacat en aquests darrers Jocs de Rio 2016 ha estat la participació d'un equip format per persones refugiades, amb esportistes originaris de diferents països competint sota la mateixa bandera. Com podem veure, resulta impossible separar política i esport. I encara menys en un aparador tan extraordinari com els Jocs Olímpics.

Polítics políticament incorrectes

Valors, setembre de 2016 (núm. 140)

Darrerament s'està donant el fenomen a nivell internacional que diferents partits polítics i candidats concrets que podríem anomenar "antiestablishment" o "insurgents" veuen augmentar de forma molt destacada el seu suport electoral. Es tracta d'un fenomen que es dóna a dreta i a esquerra, arreu d'Europa i també fora d'ella, que posen en qüestió el "sistema" i han vist com el seu suport popular ha augmentat molt notablement en el moment que moltes persones han optat per reaccionar davant les situacions de crisi econòmica i social, que molta gent considera que han estat causades pel propi "establishment". Es parla, segurament amb raó, de crisi de representació. I aquí sorgeixen alguns partits i candidats que podríem qualificar d'inclassificables, com el candidat republicà a la presidència dels Estats Units, Donald Trump.

Per què triomfa Trump als Estats Units o Marine Le Pen a França? Una resposta podria ser que apel·len a les baixes passions amb un discurs senzill i planer, que connecta amb una part important de l'electorat que ha deixat de confiar en les opcions tradicionals. El problema és si les mesures que proposen després les podrien portar a la pràctica si assolissin el govern. Una altra resposta és que molta gent busca la manera de fastiguejar l'"establishment", l'"statu quo", el sistema o com li vulguem dir, i per fer-ho decideixen votar aquell que el qüestiona clarament, fins i tot amb discursos xenòfobs i políticament incorrectes. Un fet com el recent Brexit és ben il·lustratiu, com ho és també la possibilitat real que Trump esdevingui president dels Estats Units. La pregunta és: per canviar un sistema que no ens agrada cal recórrer a opcions que malgrat semblar trencadores poden acabar representant un perill per a la democràcia?

Política i agressivitat verbal a les xarxes

Valors, octubre de 2016 (núm. 141)

El nivell d'agressivitat verbal a les xarxes socials està arribant a quotes veritablement insuportables en l'àmbit polític (i no només en aquest). No se'n lliura ningú: ataquen i són atacats activistes i militants de les diferents forces i sensibilitats, en un foc creuat que fa augmentar l'acritud i està creant una sensació malaltissa i contaminant que dubto que serveixi per cap cosa més que per crear mala maror i per accentuar les diferències (polítiques i malauradament també personals): els militants més actius i més agressius són persones absolutament convençudes i partidàries acèrrimes de la seva formació política o del seu ideari, sigui un partit o organització en concret, sigui l'aposta per la independència de Catalunya, la investidura de Rajoy o qualsevol altra qüestió. I amb actituds agressives i fins i tot insultants en cap cas s'aconseguirà sumar adeptes a la causa. Ans al contrari. De la discrepància es passa a l'atac amb massa facilitat, i l'anonimat i la impunitat que poden oferir les xarxes esdevenen uns aliats perfectes per als covards i els activistes digitals amb mala llet continguda. Els trols, que se'n diu. Expliquen els experts que l'afany de notorietat i l'exhibicionisme pot tenir la seva explicació en la baixa autoestima: hi ha qui necessita atacar per generar suports virtuals. I quan la legítima discrepància, quan el (sa) debat polític esdevé un atac agressiu a nivell personal, llavors es traspassa una línia vermella. Les xarxes han ofert una excel·lent oportunitat a l'hora d'interactuar amb els nostres representants i amb persones que abans eren inaccessibles. Però de vegades cal pagar un preu, i el que estem pagant ara mateix és aquesta creixent acritud que no fa cap favor al diàleg i a la convivència.

La gesticulació en política

Valors, novembre de 2016 (núm. 142)

Els gestos en política són importants. Ho són en la mesura que els representants públics, com a referents polítics i socials, influeixen sovint de forma molt notable en la societat que representen. Les seves actituds i gestos, per tant, juguen un paper indiscutiblement important. El problema és quan la gesticulació esdevé excessiva i protagonista principal de l'acció política (o de la manca d'acció política). I darrerament tinc la percepció (subjectiva, és clar) que els nostres polítics cauen amb excessiva freqüència en l'abús de la gesticulació. Desconec si es tracta d'una moda passatgera, però a mi particularment la situació em preocupa. Ho hem vist en reiterades ocasions al voltant del procés sobiranista català, on el nombre de gestos simbòlics (a una i altra banda del a trinxera) supera de forma exagerada el nombre d'accions concretes (acció política, debat, negociacions efectives, lleis). Ho hem vist recentment en la jornada del 12 d'octubre passat a Badalona i ho veiem sovint també en les institucions, on la vestimenta dels diputats o regidors s'ha convertit en una de les prioritats dels nostres representants, quan crec que no ho hauria de ser. Sembla que hi hagi una lluita per veure qui porta la samarreta més reivindicativa o més estrident. I no ho negaré, la gesticulació, les samarretes i les fanfarronades a les xarxes socials són efectives, vaja si ho són! La prova és que els mitjans de comunicació l'hi presten una atenció al meu judici excessiva. El perill de tot plegat és la paràlisi, l'entrada en bucles esgotadors i la manca d'acció política. I no ho oblidem: aquesta manca porta indefectiblement a la desconnexió amb els problemes reals de la societat (especialment dels més dèbils i desafavorits), al desinterès per allò públic i a la desconfiança vers els nostres representants. Cal més acció i menys gesticulació.

El PSOE investeix, Unidos Podemos envesteix

Treball, 7 de novembre de 2016

Investir: concedir a algú la investidura. Envestir: anar impetuosament a l'encontre d'algú o d'alguna cosa, anar a topar / Escometre per demanar quelcom. Doncs bé, per primer cop en la història de la segona restauració borbònica un membre del PP ha estat investit president del govern gràcies a l'abstenció de la majoria de diputats del PSOE. Si ens ho expliquen pocs anys enrere no ens ho haguéssim cregut. Després del recent assassinat en el comitè federal, la immolació del PSOE estava cantada. El cert és que la realitat supera moltes vegades la ficció, i llàstima que ja no ens acompanyi en Manolo Vázquez Montalbán, perquè molt em temo que en Pepe Carvalho tindria molta feina. Molta.

Els esdeveniments que han tingut lloc els darrers dies al Congrés dels Diputats han evidenciat que no pot liderar l'oposició un partit que facilita la investidura del president del govern. Perquè no es pot menjar molt i pair bé. O com es diu en castellà, no es pot estar "en misa y repicando". A dia d'avui, el PSOE no té un projecte alternatiu per al país: no el tenia fa uns mesos i a la vista està que molt menys ara, després de lliurar el poder a Rajoy i no haver intentat conformar una majoria alternativa de govern, amb l'esquerra parlamentària i els nacionalistes. Si es volia, es podia. En l'entrevista de Jordi Évole a Pedro Sánchez en el darrer programa Salvados, el fins fa poc secretari general del PSOE va reconèixer que no havia estat encertat durant aquests darrers mesos, i que potser hauria d'haver intentat construir aquest govern alternatiu. Com molt bé ha dit Pablo Iglesias, aquest reconeixement ha arribat tard. Malgrat tot, cal saludar-lo i pensar (potser des de la ingenuïtat) que el futur passarà necessàriament per una entesa PSOE-Podemos. Perquè si no, i com alguns analistes han senyalat els darrers dies, segurament el PP tindrà el poder durant molt de temps. I és que realment existeix el risc que hi hagi només un partit amb capacitat de governar (amb les crosses del PSOE i C's) i un partit de l'esquerra alternativa a l'oposició, sense possibilitats reals de sumar

en cap de les majories possibles. I l'esquerra seriosa ha de voler governar, com volen fer Unidos Podemos i les seves confluències.

El trist paper del portaveu socialista Antonio "Groucho" Hernando en el debat d'investidura ("Tu quoque, Antonio, fili mi", deu haver-li dit ja Pedro Sánchez) ha fregat l'esperpent. I que algú com Sánchez aparegui ara com el paladí de l'esquerranisme i la dignitat psoeísta no deixa de ser sorprenent, malgrat les seves darreres valentes declaracions i accions. De Rajoy podem esperar un discurs buit i ambigu, com és habitual en ell, però que el portaveu del PSOE no estigui a l'alçada de les circumstàncies en tot un debat d'investidura podem qualificar-lo com un esdeveniment històric lamentable.

Unidos Podemos i les seves confluències apareixen doncs com la principal força de l'oposició. No hi ha més que escoltar els discursos de Pablo Iglesias, Alberto Garzón i Xavier Domènech per adonar-se'n. I comparar-los amb el d'Antonio Hernando, i ja no diguem amb el d'Albert Rivera. Mentre el PSOE investeix Rajoy, Unidos Podemos i les seves confluències envesteixen (i durament) contra el màxim mandatari del PP de la Gürtel i el Luis sé fuerte. Perquè aquesta és (o hauria de ser) l'obligació de qui vulgui representar una majoria social esgotada per la corrupció i l'atac sistemàtic i constant contra els seus drets socials i laborals. Mentre Rajoy queda novament proclamat president del govern, Pablo Iglesias és investit líder de l'oposició. Perquè ja n'hi ha prou d'esquerres d'ordre, d'aquelles que investeixen i no envesteixen.

La gran virtut de Xavi Domènech

Treball, 23 de novembre de 2016

Xavi Domènech té, entre moltes altres, una virtut que no abunda entre els dirigents polítics, i que l'esquerra catalana no pot permetre's el luxe de desaprofitar. Parlo de la virtut d'aglutinar i generar simpaties i confiança entre persones procedents de diferents tradicions, formes de llegir la realitat i d'actuar sobre aquesta per transformar-la. Però que comparteixen l'objectiu comú que les institucions estiguin al servei de la majoria social. M'estic referint a la virtut de generar consensos, quelcom que s'està guanyant a pols el líder d'En Comú Podem. Vinc d'escoltar-lo en una conferència que ha tingut lloc a l'Ateneu de Barcelona i no puc més que reafirmar-me en les meves paraules: Domènech ha de jugar un paper protagonista en la construcció de la nova confluència de les esquerres transformadores catalanes. Com també l'han de jugar persones que tots tenim en ment, com Ada Colau o Ernest Urtasun, per citar tan sols dos exemples significatius. I com l'han de jugar els milers de persones cridades a participar en la construcció del nou subjecte polític: gents de militàncies llargues i també curtes, militants d'ICV, EUiA, de Podem, de Barcelona en Comú, d'Equo, de Procés Constituent, persones sense afiliació partidista, sindicalistes, activistes socials i veïnals, treballadors, jubilats, aturats, estudiants, feministes, ecologistes...

El paper dels lideratges serà important, no ho podem negar, i el rol de persones com Xavi Domènech (no ho oblidem, persona molt propera a un referent de tothom com Ada Colau) serà fonamental. Perquè caldrà establir ponts entre persones i organitzacions de tradicions diferents que ara confluiran per estar en disposició de guanyar el canvi a Catalunya i col·laborar en el canvi a Espanya, fraternalment, junt als companys i companyes d'Unidos Podemos i les seves confluències. Canvi, aquesta paraula que no ens cansarem de repetir fins que no es produeixi de forma efectiva. Per construir aquests ponts seran molt necessaris el consens i la generositat, perquè es tracta de fer quelcom nou, no de

preparar una altra coalició electoral. I Domènech s'està guanyant merescudament el paper d'artesà de consensos: s'identifica amb ell el veterà militant que ja va lluitar al PSUC i després a ICV o EUiA, i també el jove que participa activament al cercle de Podem de la seva ciutat. I també molta altra gent que no té per què haver militat mai en un partit polític, però que està interessada en ajudar a construir el nou subjecte polític. Existeix el risc, com en qualsevol altre procés d'aquesta naturalesa, de l'aparició de sectarismes, adanismes i lliçons de suposada puresa ideològica, però si disposem de figures respectades i que tothom s'escolta amb atenció serà molt més senzill arribar a acords per aconseguir tirar del mateix carro amb força i determinació. Perquè l'oportunitat històrica de construir el PSUC del segle XXI no la podem deixar escapar. Ens hi juguem massa.

El sospitós rebuig unànime a Trump

Valors, desembre de 2016 (núm. 143)

L'endemà de les recents eleccions presidencials als Estats Units molts ens vam sorprendre de la victòria de Donald Trump, malgrat que de cop i volta van sorgir nombrosos comentaristes, tertulians i opinadors que deien que a ells no els havia agafat per sorpresa, que ells ja ho havien dit. La realitat, però, és que abans de les eleccions no eren molts els qui donaven un duro per la victòria del controvertit empresari de Nova York, ara ja president electe. Més aviat eren pocs els analistes seriosos que dubtaven de la victòria de Clinton. A casa nostra, la victòria de Trump ha suscitat principalment rebuig, per les seves formes excèntriques i els seus comentaris masclistes i xenòfobs, entre d'altres coses. Tinc la sensació que potser ens agafa una mica lluny el què passa a Estats Units i que potser no coneixem massa bé com funciona aquella societat, malgrat que en les darreres setmanes hagin proliferat els experts en política i cultura nord-americana. Però el que realment m'ha sorprès d'aquesta ressaca post-electoral ha estat la gran quantitat de reaccions que ha suscitat a les xarxes per part de molta gent anònima, pràcticament tothom mostrant públicament la seva contrarietat per la victòria de Trump. I m'ha sorprès perquè moltes d'aquestes persones són les mateixes que asseguren no creure en la política, perquè tots els polítics són iguals i tant és qui guanyi. Si això fos així, per què troben poc menys que apocalíptica la victòria d'aquest personatge? Mencció a part em mereix aquest comentari d'Artur Mas: "semblava impossible que guanyés i ha guanyat. Allò que semblava gairebé impossible esdevé possible. Apliquem-nos-ho des d'una òptica catalana". No tot s'hi val per guanyar adeptes a la causa, molt menys acudir a Trump com a referent polític i fins i tot humà.

Discrepar entre companys en públic

Valors, gener de 2017 (núm. 144)

Darrerament apareixen sovint als mitjans de comunicació les discrepàncies públiques entre els dos principals líders de Podemos, Pablo Iglesias i Íñigo Errejón. Ambdós dirigents, amics íntims des de fa molts anys i companys en mil i una batalles, fa força setmanes que debaten en públic, a les xarxes socials i també als mitjans tradicionals, sobre el model de partit i com aquest ha de funcionar en el futur, un cop sembla que no hi ha noves eleccions generals a l'horitzó i el partit morat s'encamina cap a la seva segona Assemblea Ciutadana. El cas és que ja es parla directament de dues (o fins i tot tres) corrents diferents dintre de Podemos: els "pablistes" i els "errejonistes", amb dirigents i militants que prenen partit públicament per una de les dues. Els adversaris polítics dels morats s'han afanyat a criticar aquestes discrepàncies, intentant mostrar la imatge que el partit està a punt de trencar-se i que no és més que una olla de grills. Crec que no n'hi ha per tant. Mentrestant, des de Podemos s'insisteix que el debat en públic és sa i recomanable. Bé, des del meu punt de vista estic d'acord que el debat i la discrepància són quelcom inherent a la política, i que és positiu, però no tinc tan clar que mostrar-los en públic sigui bo per al partit. Un dels mals endèmics de l'esquerra ha estat tradicionalment la desunió, una cosa que ha portat sovint al trencament, del qual se n'ha aprofitat la dreta. Una dreta que, per cert, sempre ha estat més partidària de rentar la roba bruta a casa i no fer ostentació de les discrepàncies internes, que també les tenen. Que aquest debat al sí de Podemos no es transformi en cap trencament està en mans dels seus dirigents i la seva militància. Estan a temps de no cometre errors que ja s'havien comès en el passat.

Si no es fa el referèndum, la culpa serà dels Comuns?

Públic, 27 de gener de 2017

Diu el president Puigdemont que aquest 2017 es celebrarà el referèndum a Catalunya. Un referèndum que, no ho oblidem, era una "pantalla passada" per a determinats sectors de l'independentisme. Frases com "ja hem votat", "hem guanyat" o les referències al "vot de la teva vida" volien transmetre la idea que ja s'havia decidit sobre el futur de la relació entre Catalunya i la resta de l'Estat (9N, 27S), i que calia tirar pel dret. El lema de la darrera Diada, no ho oblidem, era "A punt", que semblava voler dir que la independència estava a tocar (un cop més). Ara ningú sembla recordar aquells divuit mesos que es preveien al full de ruta de Junts pel Sí per assolir l'Estat propi. Ja ha transcorregut un any de la investidura de Puigdemont i un any i quatre mesos de les eleccions "plebiscitàries" del 27S, i ara, quan hauríem d'estar a punt de la independència, torna la reivindicació del referèndum, quan durant la campanya d'aquell 27S només Catalunya Sí Que Es Pot va defensar aquesta opció. És admirable la capacitat que té l'independentisme mainstream a l'hora de variar el seu discurs sense que ningú es posi les mans al cap. Fins i tot s'han recuperat les reunions pel "dret a decidir", amb la participació, entre moltes altres entitats i partits, dels Comuns, amb l'Ada Colau al capdavant.

L'organització d'un referèndum unilateral no és senzilla, a ningú no se li pot escapar. I és molt possible que durant aquest 2017 el Govern de la Generalitat només tingui dues opcions: 1) repetir el procés participatiu del 9N o 2) convocar eleccions anticipades (una vegada més) al Parlament. I el discurs durant la campanya serà fàcil de construir per a ERC i la refundació de Convergència: no ens han deixat fer el referèndum, i la culpa és dels Comuns! Crec que a les files del nou subjecte polític en construcció, els seus membres ho tenen en compte, perquè saben com se les gasten determinats sectors de l'independentisme. Ja vam veure com en les campanyes electorals anteriors, sense anar més lluny, els atacs més furibunds procedents d'ERC es dirigien precisament als Comuns, i no al PP o

a Ciutadans. L'explicació és senzilla: la legítima defensa de l'interès del partit. No es pensa en l'interès del país, que hauria de ser aconseguir una base més àmplia en la defensa del referèndum, es pensa en clau partidista, deixant desgastar-se soleta a la refundada Convergència intentant esgarrapar vots que van a parar als Comuns. I mentrestant, Junqueras fregant-se les mans perquè té a tocar la presidència de la Generalitat. En aquest punt, plantejo la següent pregunta: estarà disposat Junqueras a ser inhabilitat en algun moment i no poder optar al càrrec? No ho tinc clar…

El paper dels Comuns i el sector social que representen és clau, i a les files d'ERC i Convergència ho tenen clar. Perquè els números no donen i l'independentisme no té a dia d'avui prou suport popular per tirar endavant la independència de forma unilateral. I malgrat que els Comuns han estat l'espai que sempre ha defensat el referèndum, fins i tot quan per a alguns era una "pantalla passada", en els propers mesos se'ls intentarà culpabilitzar de la no celebració d'aquest referèndum. Perquè en el fons sembla que busquin que els Comuns es desmarquin en algun moment per poder-los penjar la llufa. Per això la referència constant a la unilateralitat en la convocatòria, que portaria indefectiblement a un nou 9N. Espero que Colau, Domènech, Urtasun, Fachín i companyia ho tinguin clar (crec que ho tenen), perquè els atacs que rebran seran molt durs. I caldrà estar preparats. Preparin-se per a la Diada del 2017, perquè ERC, Convergència i les seves corretges de transmissió (social i mediàtica) intentaran transmetre la idea que el referèndum no ens l'han deixat fer, sobretot per culpa dels Comuns. Perquè de vegades sembla que no interessa caminar cap a la independència (o cap al referèndum), sinó mantenir viva la flama del processisme sine die. I mentrestant, molta gent de bona fe vivint enganyada en la bombolla de la independència, quelcom que tenim a tocar però que mai no arriba.

Quaranta anys dels assassinats del carrer Atocha

Valors, febrer de 2017 (núm. 145)

El passat 24 de gener es van complir quaranta anys dels assassinats, a mans de terroristes de la ultradreta, de cinc advocats laboralistes del despatx del carrer Atocha de Madrid, vinculats al PCE i a CCOO, un dels moments clau de la Transició espanyola. Aquells temps semblen llunyans, més encara per a persones que, com un servidor, encara no havien nascut. Perquè el pas del temps col·labora a oblidar la història o a que aquesta aparegui tergiversada. Aquest pas del temps sembla haver esborrat en determinades ments la tragèdia quotidiana que es vivia arreu d'Espanya durant aquells anys: assassinats, violència, terror... Per això sobta que s'insisteixi en la idea que les forces democràtiques cedissin "massa" davant de les forces franquistes, un cop havia mort el dictador. Certament l'autocrítica ha de ser fonamental en l'anàlisi d'aquells anys per part de les forces antifranquistes i en particular de l'esquerra, però a ningú no se li pot escapar que l'anomenat "ruido de sables" existia en aquells anys on tot penjava d'un fil. Probablement determinada esquerra va cedir molt més del que s'esperava d'ella, però a mi m'assalta un dubte: hi havia més remei, amb la correlació de forces existent aleshores? És avantatgista analitzar aquells temps des de l'òptica de l'actualitat, en què militar en un partit d'esquerres o un sindicat no suposa jugar-te la vida, per molt que alguns vulguin guarnir d'èpica la militància actual. Jugar-se-la avui al nostre país no té comparació amb jugar-se-la a l'Espanya de finals dels setanta, ja no diguem en ple franquisme. Ara sembla que tothom va lluitar contra en Franco, però la realitat és que la gent que se la va jugar militant en organitzacions clandestines era una minoria. Que la suposadament modèlica Transició espanyola no ho va ser tant crec que és fàcil d'argumentar, però això es va deure principalment a que la correlació de forces era extraordinàriament favorable als hereus de la dictadura totalitària de Franco.

30 anys d'Iniciativa, un futur en Comú

Públic, 28 de febrer de 2017

Iniciativa per Catalunya Verds acaba de complir els seus primers trenta anys de vida. Va néixer el 1987 de la confluència del PSUC, el PCC, l'Entesa dels Nacionalistes d'Esquerra i moltes altres persones sense adscripció partidista, i ara, tres dècades després, camina cap a una nova confluència, la que el proper mes d'abril donarà lloc al nou subjecte polític que conformaran les militàncies de la pròpia ICV, EUiA, Podem, Equo i Barcelona en Comú, junt amb moltes altres persones actives en les lluites socials però que no pertanyen a cap partit. Ernest Urtasun diu, amb raó, que ICV és el pont entre dues hegemonies, la que representava el PSUC i la que representarà el nou subjecte polític.

Divendres passat es va celebrar a la seu nacional de CCOO l'acte de celebració d'aquest 30è aniversari. En el seu parlament, Joan Saura va parlar del paper que ICV ha de jugar en la construcció del nou subjecte polític confluent. Per al veterà dirigent ecosocialista, ha d'aportar, entre altres coses, les seves tres lluites bàsiques, representades pels colors roig, verd i violeta: la centralitat del món del treball, la lluita imprescindible per la justícia ecològica i el paper troncal del feminisme. Probablement en els darrers temps hem vist com la necessitat de regeneració democràtica ha guanyat un urgent i creixent protagonisme, i l'aparició de noves formes d'exercici de la política ha esdevingut una emergència. Si no, l'esclat del 15M primer, i el sorgiment de Podem o Barcelona en Comú després, seria impossible d'entendre. Corrupció i crisi econòmica s'han barrejat per produir un còctel explosiu que ha derivat en una innegable crisi sistèmica. És possible que el conflicte entre elits i poble hagi deixat en un segon terme, potser involuntàriament, el conflicte de classe, la lluita ecologista i el feminisme compromès. I és necessari que no oblidem aquestes tres lluites, perquè si no hi ha el risc que l'esquerra, també la nova esquerra, perdi la seva identitat. Perquè aquesta identitat també és fonamental a l'hora de construir qualsevol organització. Aquí, el paper de la gent d'ICV, i també

d'EUiA, és imprescindible, perquè l'experiència en la defensa dels drets de la classe treballadora i els vincles amb el sindicalisme confederal, la lluita per la justícia ecològica i el paper fonamental del feminisme representen un capital valuosíssim. Un capital que es posa a disposició de la nova organització i que, sense dubte, l'enriquirà enormement.

El nou projecte dels Comuns, extraordinàriament engrescador, ja s'ha posat a caminar amb la voluntat clara de construir una nova hegemonia a Catalunya, una nova esquerra no subordinada a Convergència i els seus successors, amb voluntat i capacitat de governar per transformar el país. Un projecte sobirà però amb vincles forts amb la resta de pobles d'Espanya i Europa. Com diu Xavi Domènech, l'objectiu és crear un gran espai polític català que pugui construir una alternativa de país més enllà de les eleccions. Per fer-ho, serà necessari barrejar capitals mestissos de gents amb orígens diferents. No serà fàcil, però l'emergència d'una esquerra catalana que no es plegui als interessos dels que han manat gairebé sempre ha de fer que allò que uneix als diferents actors prevalgui sobre els matisos que, si bé són necessaris, no han de representar un obstacle per confluir generosament.

Una altra Europa per caminar cap a una Unió més justa i democràtica

Espacio Público, 7 de març de 2017 (publicada la versió en castellà)

Se'm demana des d'Espacio Público que dediqui unes línies a reflexionar sobre una pregunta de resposta molt difícil, però que sens dubte hem de formular-nos: s'obren o es tanquen les oportunitats de canvi en favor de més justícia social i millors garanties democràtiques? Es tracta d'una qüestió fonamental que s'ha d'abordar necessàriament des d'una perspectiva global, aixecant la vista més enllà de les nostres fronteres. Vivim en un país situat a la perifèria d'Europa (a nivell geogràfic i no només a aquest nivell), que forma part de la Unió Europea i que en els darrers anys ha viscut una sèrie de canvis, a nivell econòmic, polític i social, molt importants. L'Espanya, l'Europa i el món del 2017 tenen poc a veure amb els de fa deu anys, després d'una crisi que ha canviat moltes coses i que ha estat devastadora per a les classes populars i molt particularment per a les del sud d'Europa. I aquí podríem llançar una pregunta nova: l'Espanya, l'Europa i el món d'avui són millors que els de fa una dècada? Probablement poques persones respondrien afirmativament.

El polític italià Nichi Vendola explica que el projecte europeu és l'herència de dos processos històrics fonamentals: la Il·lustració i les conquestes del Moviment Obrer. Quan es posen en qüestió els valors que deriven d'aquests dos processos, com passa ara, podem continuar parlant de projecte europeu? Només cal veure com s'està tractant els refugiats que arriben de Síria i altres països a les portes d'Europa. Com diu Noam Chomsky, "la crisi dels refugiats és la crisi moral d'Occident". L'eurodiputat Ernest Urtasun sosté, amb raó, que Europa es troba en fase deconstituent: primer va ser la crisi de la zona euro, que va servir d'excusa per destrossar el pacte social que va arribar després de la Segona Guerra Mundial i que va servir per construir unes estructures socials que, encara que insuficients a molts països, van servir per millorar les condicions de

vida de les classes populars. Ara, la vergonyant gestió de l'anomenada crisi dels refugiats està servint per vulnerar de manera fragrant drets i llibertats que s'havien anat construint fatigosament durant molts anys, fins i tot dècades. Molts parlen directament de crisi del projecte europeu i es qüestionen si val la pena continuar formant part d'aquesta Unió Europea. L'auge de formacions xenòfobes al voltant del continent és una altra qüestió que posa els pèls de punta, però que és una realitat a combatre. La victòria de Trump als Estats Units és un altre factor que demostra que la realitat supera la ficció, també al panorama polític. A la ponència que inicia el present debat, Francisco Louça parla dels malsons o "cignes negres" que s'han anat fent realitat. El Brexit o l'elecció de Trump són dos bons exemples.

Parlant de la Unió Europea, Julio Anguita ja va advertir en el seu dia dels perills del Tractat de Maastricht, mentre alguns es prenien a conya aquests mals auguris i es fregaven les mans. En un article publicat el juny de 1992, el cordovès demanava renegociar el tractat, assenyalant quatre aspectes fonamentals. Val la pena recordar-los: 1) Superar l'alarmant dèficit democràtic i que el Parlament Europeu pogués controlar democràticament el Consell i la Comissió. 2) Avançar en la convergència real, perquè la matriu neoliberal i conservadora es posava clarament de manifest en els criteris de convergència (inflació, tipus d'interès, dèficit públic...), deixant de banda altres paràmetres sense els quals no seria possible una convergència real (taxa de desocupació, despeses de protecció social, desigualtats socials i territoris...). 3) Superar el dèficit social: carta social europea, política redistributiva i sistema fiscal europeu que en garanteixi l'harmonització. 4) Una política exterior i de defensa realment independent, perquè el Tractat de Maastricht consolidava la subordinació d'Europa a l'estratègia politicomilitar dels Estats Units (OTAN i UEO). El temps i la crisi del projecte europeu, sota el meu punt de vista, han donat la raó a Anguita. Però probablement la solució no és menys Europa, sinó precisament més Europa. I sobretot, una altra Europa. Les demandes que feia el polític comunista fa vint-i-cinc anys podrien ser útils ara. Cal un Banc Central Europeu que, com apunta sovint el meu antic

professor Vicenç Navarro, deixi d'actuar com a lobby de la banca i sigui una autèntica Reserva Federal, compri deute públic als països, emeti eurobons i controli efectivament el sistema financer i monetari de la zona euro. Una Unió Europea, en definitiva, més democràtica i que no es plegui als designis dels poders financers.

La principal conseqüència de la gran recessió a Europa, i en particular a Espanya, és que res no tornarà a ser el que era. I ara com ara sembla que estem anant a pitjor. Aquí m'agradaria fer referència a la "Doctrina del xoc" de Naomi Klein: parlaríem d'una estratègia pensada per Milton Friedman i que més tard han anat posant en pràctica al seu servei diferents i poderosos paladins del neoliberalisme, i que consisteix, a grans trets, en "esperar que es produeixi una crisi de primer ordre o estat de xoc, i després vendre al millor postor els trossos de la xarxa estatal als agents privats mentre els ciutadans encara es recuperen del trauma, per ràpidament aconseguir que les reformes siguin permanents". Més clar, l'aigua: amb l'excusa de la crisi s'ha aprofitat per destrossar el sistema social europeu, un sistema per altra banda subdesenvolupat en alguns països com per exemple a Espanya i en general al sud d'Europa. La factura l'han pagat les classes populars i treballadores, mentre que uns quants han fet caixa mitjançant la privatització de serveis públics. Perquè no oblidem el factor de classe en tot aquest desmantellament, i és que com diu el multimilionari Warren Buffet, "hi ha una guerra de classes, d'acord, però és la meva, la dels rics, la que està fent aquesta guerra, i anem guanyant". Doncs això. Mentre unes poques elits extractives se n'han beneficiat, i de quina manera, d'aquesta estafa consentida per les institucions públiques, les classes populars han patit l'atur i l'empobriment, mentre que la desigualtat ha assolit nivells impensables fa no gaires anys. Com bé diu Susan George, a la situació actual "ja no se la pot seguir anomenant crisi, perquè la pròpia definició de la paraula estableix una època amb principi i fi. És un capítol més de la lluita de classes que està en marxa, encara que la gent ara no utilitza aquest vocabulari". El cas és que la crisi del capitalisme no se solucionarà amb més capitalisme, i ja fa massa anys que estem perduts veient com s'apliquen suposades solucions que no fan més que empitjorar les condicions de vida de les classes populars.

Una altra conseqüència clara de la gran recessió ha estat la modificació de les pautes de conducta de les persones com a electors. Intentaré explicar-me. La gestió de la crisi per part dels partits tradicionals ha fet augmentar la desconfiança envers aquests, amb el conseqüent auge de noves opcions electorals. Però aquestes noves opcions han estat molt diferents als diferents països d'Europa: mentre que en alguns estats han agafat força partits d'extrema dreta, en altres ha estat l'esquerra alternativa qui ha vist augmentar els suports. A França el Front Nacional s'ha fet cada cop més fort, a Grècia Syriza va guanyar les eleccions, mentre que a Espanya Podemos s'ha convertit probablement en l'única alternativa real al Partit Popular. Aquests són només tres exemples paradigmàtics de forces polítiques incomparables entre elles, però n'hi ha molts més, com l'inclassificable moviment Cinc Estrelles a Itàlia. Pel camí, líders antany inqüestionables com Cameron, Hollande o Renzi s'han quedat pel camí. Els pobles britànic, francès i italià s'han rebel·lat contra els deliris de grandesa dels presidents. Resulta dramàtic que en alguns països com França, Àustria o Hongria estiguin sent els partits d'ultradreta els que es beneficiïn de gran part del descontentament per la crisi. Com ha passat als Estats Units, on paradoxalment un membre destacat de l'establishment, Donald Trump, ha rebut el vot de moltes persones descontentes precisament amb aquest establishment. Ara molts recorden Bernie Sanders, que era probablement el candidat amb més possibilitats de derrotar Trump, però que va ser vergonyosament boicotejat per l'establishment que representava com ningú Hillary Clinton. A Espanya, per sort, ha estat una força com Podemos qui ha aprofitat el descontentament de moltes gents per erigir-se com una alternativa seriosa al govern del Partit Popular. Com a Grècia, on Syriza ha patit a les seves pròpies carns l'esclafament dels poders fàctics que controlen les institucions europees. Una Grècia que segurament s'ha sentit molt sola defensant els interessos del seu poble: sense una Unió Europea controlada efectivament pels seus pobles, sense unes institucions democràtiques al servei de la majoria, per més que Grècia (avui ha estat Grècia, però demà pot ser Espanya) intenti jugar el paper de David contra Goliat mai podrà

resistir. I sense una aliança dels pobles, començant pel sud d'Europa, cada país no podrà fer la batalla individualment. Perquè mentre ens anomenen despectivament PIGS, hem de prendre consciència que el canvi a Europa pot arribar des d'un Sud desacomplexat i lluitador. Si els països del Sud haguessin comptat amb governs forts que defensen els interessos dels seus pobles i que s'haguessin mostrat inflexibles davant de la injustícia grega, un altre gall hauria cantat. Per això és tan important el paper de la política a l'hora de guanyar les institucions, a Espanya però també als països del nostre entorn, amb els quals compartim cultura, tradició i greuges. S'imaginen, d'oest a est, Portugal, Espanya, Itàlia i Grècia plantant cara a la troica amb uns governs forts al servei dels seus pobles? Anguita explica que quan es negociava el Tractat de Maastricht es va imposar una Unió Europea en què els països competissin entre si quant a costos fiscals i laborals. Així es van aprofundir els desequilibris econòmics entre els diferents països: el nord fabricava mentre el sud comprava, el nord estalviava i el sud invertia, malgastava i creava bombolles amb aquests estalvis. I així ens ha anat.

Però recuperem la pregunta inicial d'aquest debat: s'obren o es tanquen les oportunitats de canvi a favor de més justícia social i millors garanties democràtiques? Em vull centrar en el vessant polític de la qüestió, que ja he intentat introduir al paràgraf anterior. La Unió Europea s'ha convertit en un ens estrany que defensa els interessos de les elits, on es treballa d'esquenes a la gent i que, com ja hem apuntat, està en plena crisi i en risc clar de procés deconstituent, si és que aquest ja no és una realitat palpable. Per això el paper de la política és tan important. Perquè la política és un instrument imprescindible que ha d'estar al servei de la gent, no pas a mercès dels designis de les elits o els poders financers. Perquè sense política i sense democràcia la gent comuna no tenim cap possibilitat de donar la batalla. I quan parlo de política parlo de guanyar les institucions, sí, però sense descuidar la feina al carrer, en el conflicte social. No es tracta d'escollir entre una cosa i l'altra, sinó de mantenir la tensió a les dues esferes. Com bé diu Alberto Garzón, "la mobilització social i la participació institucional han de ser estratègiques, és a dir, coherents amb un projecte polític definit".

O com explica Pablo Iglesias, "cap partit substitueix la força del carrer". Aquest projecte polític definit a què es refereix Garzón ha de ser necessàriament inclusiu, plural i heterogeni, com la societat mateixa, i ha de ser capaç de canalitzar les demandes de la gent comuna al voltant dels problemes importants: treball, sanitat, educació...

Hi ha doncs una oportunitat de canvi en favor de més justícia social i millors garanties democràtiques? Sens dubte, siguem optimistes, però tinguem clar que per molt que aconseguim canviar les coses a Espanya (i de moment Rajoy segueix sent el president del govern), si no aconseguim una aliança dels pobles, començant pel Sud d'Europa, probablement tot quedi en aigua de borratges. El canvi polític és imprescindible, sens dubte, però el que és veritablement necessari és la construcció d'una nova hegemonia que esdevingui una alternativa al model capitalista i neoliberal que ens ha portat al fracàs. Es tracta d'una cosa extraordinàriament ambiciosa, però els cignes negres de què parla Francisco Louça, els malsons improbables, s'han acabat convertint en realitat, i això ens ha de fer pensar que res no és impossible.

Urdangarin, la infanta i la justícia

Valors, març de 2017 (núm. 146)

Iñaki Urdangarin ha estat recentment condemnat a sis anys i tres mesos de presó per prevaricació, tràfic d'influències, frau a l'administració pública i estafa a hisenda. També haurà de pagar més de mig milió d'euros de multa i afrontar set anys i un mes d'inhabilitació especial. El seu soci a l'Instituto Nóos, Diego Torres, ha estat condemnat a vuit anys i mig de presó, vuit anys d'inhabilitació i a pagar més d'un milió set-cents mil euros de multa. Dies després de conèixer-se la sentència, se sabia que mentre aquesta no sigui ferma, ni Urdangarin ni Torres hauran d'ingressar a la presó ni pagar fiança. Cristina de Borbó haurà d'afrontar una multa de 265.088 euros en qualitat de responsable civil a títol lucratiu, però no ha rebut condemna de presó. Tot plegat, i a tenor de la indignant magnitud del frau, sembla poc, més tenint en compte les condemnes que reben altres persones per fets molt menys greus. La pregunta, doncs, està servida: la justícia és igual per a tothom? Indubtablement, a nivell social hi ha la percepció, força estesa, que hi ha una justícia per als poderosos i una altra per als febles. Des del segle XV se sol representar la justícia com una dona amb els ulls tapats. La realitat, però, és que fa temps que la societat té la sensació que se li està prenent el pèl. Casos com el d'Urdangarin i la infanta porten indefectiblement a la indignació de moltes persones, però malauradament en pocs dies l'atenció mediàtica sobre el cas desapareixerà. Ens podem permetre com a societat tenir un sistema judicial considerat injust i podrit per molts? He sentit a dir darrerament que la indignació ciutadana està en fase decreixent. Casos com el de la germana i el cunyat del rei, però, no fan més que ajudar a que la flama no s'apagui. Fins quan?

Entrevista a Miguel Guillén: "A Mataró l'esquerra ha de confluir si vol guanyar, però li manca un líder clar"

Vern Bueno, Capgròs, 23 de març de 2017

Miguel Guillén (Mataró, 1980) acaba de publicar 'Podemos - Izquierda Unida. Del desamor a la confluencia'. Un títol que analitza com es va gestar la coalició entre aquests dos partits de l'esquerra estatal, i que serveix al politòleg i activista mataroní per teoritzar sobre la necessitat que les forces progressistes conflueixin com a única via per conquerir el poder. Seguint els exemples de les victòries dels 'comuns' a ciutats com Barcelona o Saragossa, o els fracassos d'altres intents de coalició (per exemple a Mataró el 2015), Guillén analitza en aquesta entrevista els problemes endèmics de desunió que afecten els partits d'esquerres, el sacseig que ha suposat la irrupció de Podemos i com aquest nou panorama pot suposar un canvi de paradigma polític, també a la seva ciutat natal. Guillén ha estat secretari d'organització d'ICV a Mataró, col·labora amb diversos mitjans de comunicació i actualment dirigeix la fundació Unió de Cooperadors de Mataró. L'autor presenta el llibre aquest divendres, dia 24, a les 19h a la biblioteca Pompeu Fabra, acompanyat de la Senadora d'En Comú Podem Maria Freixanet, qui firma el pròleg del volum.

D'on surt la idea d'escriure aquest llibre?

La política es una de les meves passions. Com a persona propera als moviments d'esquerres, em sobten els atacs molt durs que percebo entre la gent de Podemos i d'Izquierda Unida (IU) des del sorgiment dels primers. L'esquerra tradicional viu aquest sorgiment amb desconcert. Un partit nou amb un discurs que ells portaven defensant des de fa anys. Però els nous tenen èxit, surten als mitjans i a la gent els agrada la música. Apareix un moviment que els avança per l'esquerra sense que s'ho esperessin.

Pablo Iglesias i companyia eren els únics que hi

confiaven.

A les Europees de 2014 Podemos treu cinc eurodiputats quan absolutament ningú s'ho esperava. Es tracatava d'un partit que no deixava de ser l'experiment d'uns amics de la facultat de politiques de la Complutense de Madrid que veuen una finestra d'oportunitat. Pablo Iglesias, persona molt propera a IU, votant i assessora del partit, parla amb la cúpula per oferir un projecte conjunt per les Europees, però la direcció el frena .Ell entra en còlera perquè veu que hi ha una oportunitat que la vella guàrdia del Partit Comunista no accepta, i decideix presentar-se en solitari. És conscient que és un rostre molt conegut, molt mediàtic, que té carisma, que a través de les tertúlies televisives molta gent s'hi identifica, i ho aprofita per llançar-se a la piscina muntant el projecte Podemos.

S'hi va lluir, IU, ignorant Iglesias...

La decisió nefasta d'IU en el fons va ser positiva a la llarga per l'esquerra, que avui té 71 diputats a la confluència Unidos Podemos. Siguem simples i anem als resultats: IU en el millor dels casos hauria estat de nou la Izquierda Unida de Julio Anguita, amb menys de 30 representants. Feia falta una reformulació de l'esquerra, IU ja ho defensava però només en el pla teòric, la renovació de discurs i formes es van guardar en un calaix. Iglesias i Errejón tenen clar que sí s'ha de portar a la pràctica, és ara o mai, en un context de crisi economica, politica, institucional...

I com s'ho fan per penetrar allà on IU és incapaç de fer-ho?

En el context de crisi absoluta, Podemos presenta un conflicte que sona novedós, entre elits i poble. No deixa de ser el conflicte clàssic de l'esquerra entre els de dalt i els de baix, però en els darrers anys s'ha visualitzat de manera especialment clara. Els innumerables casos de corrupció dels partits tradicionals (Bárcenas, Púnica, Pretoria...) indignen la gent com mai. Una ciutadania que veu com ho està perdent tot i que se sent orfe d'una opció política que els representa, i això Iglesias i Errejón ho veuen.

Però si el discurs és, en el fons, el de sempre, perquè qualla en la gent quan abans no ho feia?

El discurs de Podemos és similar al de les forces tradicionals, sí. Però la gent percebia que tot allò preexistent no servia. Tots els partits tradicionals, a ulls de molts ciutadans, eren el mateix, encara que no haguessin rascat mai poder, i la culpa del que passava, de que tot s'estigués enfonsant, era de tots ells. Per això calia una nova força, encara que arribés amb un discurs no tan diferent a l'antic. El mateix passa, a la dreta, amb Ciutadans: se'ls percep com a nous, que estan nets i no han robat.

El fenomen Podemos és tot un trauma per a la vella guàrdia

I tant!. Els apareix una gent mes jove, nova, que aconsegueix parlar més clar, que surt molt més a la televisió, que el seu discurs qualla entre la gent, i que en pocs mesos de vida les enquestes els situen com a possible segona força. Van ser un huracà. Noms de la vella guàrdia d'IU com Cayo Lara o Gaspar Llamazares se senten atacats. No pas sense raó, ja que en els primers temps les batzegades de Podemos contra IU van ser molt dures, i els veterans perceben que el nou moviment vol carregar-se tot el bagatge i la història que porten a l'esquena. En canvi noms com Alberto Garzón aposten des del primer moment per l'acord i la confluència amb ells. Quan l'huracà els passa per sobre, la vella guàrdia ha de marxar, la direcció d'IU es renova i amb Garzón al capdavant, serà clau en el bastiment d'Unidos Podemos.

La senadora d'En Comú Podem Maria Freixanet explica, citada al llibre, que durant dècades els que venien del PSUC s'han sentit minoria. Això ha canviat ara, oi?

Del que es tracta ara és de guanyar. L'experiència ha demostrat que sent soci minoritari en el govern costa molt canviar les coses, i serveixi com a exemple ICV al tripartit català o a l'Ajuntament. I si el plantejament passa per la victòria, l'única manera que té l'esquerra d'aconseguir-la és fer-ho unida. ICV sempre ha apostat per aquesta línia, fins i tot abans del sorgiment de

Podemos. No com IU, on ha existit massa gent patriota de les sigles. Al final què més donen, les sigles, si pots aconseguir 71 diputats?

Però la recerca d'aquestes àmplies majories no implica renunciar a massa postulats de l'esquerra?

El filòsof Max Weber parlava de l'ètica de la conviccio i l'ètica de la responsabilitat. La primera es basa en tenir unes conviccions i no moure's per no trair-les. Però en política real entra en joc la segona, que entén que també has de saber cedir, renunciar. Mira la CUP investint un president convergent, va decidir fer-ho per l'ètica de la responsabilitat. Per aconseguir l'objectiu final has de fer quelcom contrari a les teves conviccions. La política és això. Quan entres en responsabilitat de govern ho has d'assumir. Quan tens poder mai podràs acontentar tothom, tampoc els teus.

La contradicció i manca de coherència es penalitza molt avui, té un alt cost polític.

Però llavors l'alternativa és no canviar res i que segueixi governant el PP.

Que és precisament el que ha acabat passant...

Hi havia partidaris a Podemos d'investir Pedro Sánchez. Però cal tenir en compte que se'ls va enganyar. PSOE i C's van negociar entre ells, van acordar investidura de Sánchez, i llavors van a buscar a Podemos per exigir-li que entrés en aquest pacte. Això és xantatge.

Unidos Podemos trenca amb el paradigma que l'esquerra sempre va desunida. Dóna grans esperances als seus votants però al final els resultats no són els esperats. Què va passar?

Jo crec que igualment va ser una unió molt positiva, mai sabrem que hagués passat si anessin en separat. Mai ningú a l'esquerra del PSOE ha tingut 71 diputats. Cal tenir en compte que la gent en aquell moment estava cansadíssima, eren les segones eleccions en molt poc temps, la campanya electoral contínua va acabar sent esgotadora. Manolo Monereo, un dels meus referents,

clau en la formació d'Unidos Podemos i diputat per Còrdova, defensa que per molta gent era molt difícil entendre que dues formacions que s'havien dit de tot en declaracions creuades i entrevistes duríssimes, ara anessin juntes de la mà. En aquelles províncies on més vots va perdre la coalició va ser en aquelles on IU era mes forta, així que la gent que no va anar a votar segurament eren simpatitzants d'Izquierda Unida que s'havia sentit atacada per Podemos i que tenia recança cap a ells. Votants que pensaven "porto 25 anys matant-me anant a manifestacions, penjant cartells, a l'AMPA, al sindicat, lluitant pels serveis públics, presentant-nos a les eleccions i sempre perdent, traient menys del 10% dels vots. I ara vénen aquests que no els he vist mai enlloc, que ningú sap on eren fins ara, i em volen donar lliçons".

Cites el periodista Jordi Évole qui a la vegada cita el seu avi dient "la izquierda sólo está unida en la cárcel". Amb Unidos Podemos això no es va complir, però amb el cisma Iglesias-Errejón n'hi ha hagut més que suficient.

Es tracta d'un cas caricaturesc d'aquesta divisió. Pablo i Íñigo són amics íntims! És el mal endèmic de l'esquerra, que sempre sol fixar-se en allò que la separa i no en el que la uneix. I el que pretenc aportar amb aquest llibre és que la confluència és imprescindible. Que allà on ha guanyat l'esquerra és perquè ha confluït. Barcelona, Madrid, Saragossa, Ferrol, Corunya, Cadis... Si va per separat, en canvi, ho té molt més difícil. I quan no aconsegueix unir-se, sovint és per qüestions d'interessos personals i per egos.

A Catalunya el nou partit que promouen Ada Colau i Xavier Domènech ja sembla néixer coix perquè Podem ha amenaçat amb no sumar-s'hi. El mateix de sempre?

No s'entendria que en una nova força de confluència de l'esquerra catalana Podem no hi fos, no tindria cap sentit que no fos un actor clau. En tot cas aquest moviment ha d'anar més enllà dels partits, si tan sols es queda en una suma de sigles i de quotes, no servirà per res. Els partits hi han de ser, la gent organitzada

políticament ha de jugar un paper important; com deia Gramsci, les idees sense organització no viuen. Però també s'ha d'engrescar altres col·lectius.

A Mataró, per les municipals de 2015, l'esquerra no va confluir, al contrari que a altres municipis. Creus que s'aconseguirà a les properes eleccions?

Sí l'esquerra pretén guanyar a Mataró -que no ho sé, potser no vol- ha de confluir, és de calaix. Avui per separat VoleMataró, CUP i ICV-EUiA sumen 6 regidors. Junts, amb els mateixos vots, n'haurien tret 8. Però si aquests partits volen anar plegats hauran de tenir en compte allò que els uneix; si tan sols miren el que els separa, no hi haurà manera.

I qui hauria de liderar aquesta confluència a la ciutat?

A Mataró no hi ha una Ada Colau o una Dolors Sabaté (l'alcaldessa de Badalona). Malgrat que els projectes són col·lectius els lideratges són molt importants. Sense Pablo Iglesias Podemos no existiria, i sense Colau avui a Barcelona governaria Xavier Trias (CiU). A Mataró no hi ha ningú en qui tothom pensi com un futur líder de la confluència. Quin seria el perfil ideal? Algú que generi molt més consens que antipaties, que no hagi estat mai regidor de l'Ajuntament, que tingui carisma... No és pas fàcil. Tenim algun perfil que ho compleixi? No ho sé.

Entrevista a Miguel Guillén: "Una Espanya en Comú és possible"

Xavier Puig Sedano, El Periódico de Catalunya, 23 de març de 2017 (publicada la versió en castellà)

De les "botellades" als "botellins". Aquest és el camí que descriu el politòleg i antic secretari d'organització d'Iniciativa per Catalunya a Mataró, Miguel Guillén (Mataró, 1980), a "Podemos-Izquierda Unida. Del desamor a la confluència". Un llibre que vol posar llum a com, partint d'un context més o menys hostil, s'ha arribat al conegut com a "Pacte dels botellins" amb què es va forjar la coalició Unidos Podemos. Sens dubte, Alberto Garzón i Pablo Iglesias van ser els dos màxims baluards d'aquest trànsit i és aquest fet el que pren el relat per explicar el camí cap a la gran coalició de l'esquerra a Espanya. Parlem amb el seu autor, que presentarà el llibre el divendres 24 a les set del vespre a la biblioteca Pompeu Fabra, acompanyat de la prologuista i senadora d'En Comú Podem, Maria Freixanet.

És possible una Espanya en Comú?

Crec que sí. S'han començat a posar les bases, cosa que semblava impossible fa tres anys. L'espai a l'esquerra del PSOE ara té 71 diputats, cosa que seria impensable fa uns anys. Crec que una Espanya en Comú és possible. A les primeres generals del 2015 no ho va ser per raons òbvies. Podemos tenia la intenció d'explicar-se, de saber quina era la correlació de forces. Això és legítim, però a la segona es va veure que era inevitable aquesta coalició entre Podemos i Esquerra Unida (IU). Al llibre intento transmetre que cal fer un pas més en aquesta coalició. Sense que els partits perdin la identitat, han d'unir forces i centrar la seva activitat pensant en la confluència, en el treball en comú.

Quines passes creus que cal fer a partir d'ara per arribar a aquesta fórmula?

No ens podem oblidar d'una cosa: està molt bé treballar a la

institució però no hem de descuidar la feina al carrer. Tota la gent que creu que cal un canvi a nivell de l'estat ha de tenir clar que ha de continuar treballant als moviments socials. La gent ha d'estar a les AMPES dels col·legis dels seus fills, a les marees blanques, als sindicats de classe.

Si descuides la feina al carrer, la feina a la institució t'acaba menjant tot el temps. Si la militància de Podemos i IU es va trobant de manera natural en aquestes lluites al carrer serà més fàcil que hi hagi una translació d'aquest treball al partit. Unidos Podemos (UP) el que ha de fer és organitzar-se als barris i treballar de forma natural als moviments socials amb una altra gent que no té perquè ser votant seu.

Com es crea aquesta base a partir d'un pacte que s'ha fet més des de dalt que des del carrer?

Crec que s'ha fet de dalt a baix per la situació, perquè a corre-cuita s'ha d'afrontar una "segona volta" de les eleccions quan no hi ha investidura. No hi havia temps material per fer res més. Es va fer una negociació entre partits, és així. Ara que a l'horitzó no hi ha eleccions generals, és el moment de posar-se a treballar. Podemos ja ha tancat el debat intern i ha de centrar-se en construir aquest nou subjecte polític.

I creu que s'està fent aquesta feina?

Tinc la sensació que sí. Sé que a diferents pobles i ciutats la gent ja treballa de manera normal com UP. Això passa perquè la gent ja s'ha anat trobant en els darrers temps. Ja s'han creat llaços personals que fan que sigui molt més fàcil treballar. Els partits crec que han estat molt ocupats definint la seva estratègia particular i ara, un cop acabat Vistalegre II, és el moment en què es posaran a treballar de debò per construir el nou subjecte polític.

Precisament a nivell local potser han de treballar juntes persones que han competit electoralment i tenen mal clima...

On s'ha guanyat és perquè primer s'ha confluït. Hi ha casos en què això no va ser possible i no s'ha guanyat. Crec que la idea de fons ha de ser aquesta. És cert que hi ha hagut moments de tensió

perquè han estat competint electoralment i ara han hagut de fer campanyes plegats. Al llibre em centro molt en les disputes entre IU i Podemos i com IU viu el sorgiment de Podemos amb desconfiança, perquè diuen "tota aquesta gent que surt de sobte, on estava fins ara, perquè jo hi era i em sentia sol?".

Des de Podemos es feia una crítica a tota la classe política preexistent i en alguns moments també es posava al mateix sac IU. Pablo Iglesias va ser curós, però hi havia moments en què posava en evidència el que havia fet malament l'esquerra alternativa tradicional. Com, una gent que ha acabat confluint, durant els mesos anteriors s'havien dit de tot a nivell públic? Manolo Monereo ho diu de manera molt clara. Per a molta gent, a l'hora d'anar a votar UP, semblava estrany votar un partit on hi ha gent que s'havia atacat mútuament.

Què vols transmetre amb el llibre?

La idea que vull transmetre és que cal fixar-se en allò que ens uneix i no en allò que ens separa. Al final, dedicar tot el temps a conflictes interns acaba fent que mani la dreta. Ara hi ha dos líders a Podemos i a IU que ho tenen clar. És gent que veu clar que cal caminar cap a la cooperació. La idea és aquesta: on s'ha guanyat és perquè s'ha confluït. El títol del llibre és del "desamor a la confluència". Jo parlo de tot el desamor, però crec que hem de tenir clar que hem d'anar cap a la confluència.

Més Europa 60 anys després dels Tractats de Roma

Valors, abril de 2017 (núm. 147)

S'acaben de complir seixanta anys de la signatura dels Tractats de Roma que van donar origen a la CEE i la CEEA. En una Unió Europea indubtablement en crisi, una efemèride com aquesta ha de servir per aturar-nos a reflexionar sobre el projecte europeu i el seu futur. El polític italià Nichi Vendola explica que aquest és hereu de dos processos històrics fonamentals: la Il·lustració i les conquestes del Moviment Obrer. Quan es posen en qüestió els valors que deriven d'aquests dos processos, com està passant ara, podem seguir parlant de projecte europeu? No cal més que veure com s'estan tractant els refugiats que arriben de Síria i altres països a les portes d'Europa. Com diu Noam Chomsky, "la crisi dels refugiats és la crisi moral d'Occident". L'eurodiputat Ernest Urtasun sosté, amb raó, que Europa es troba en fase deconstituent: primer va ser la crisi de la zona euro, que va servir d'excusa per destrossar el pacte social posterior a la Segona Guerra Mundial. Ara, la vergonyosa gestió de l'anomenada crisi dels refugiats està servint per vulnerar de manera flagrant drets i llibertats que s'havien anat construint fatigosament durant molts anys, fins i tot dècades. Molts parlen directament de crisi del projecte europeu i es qüestionen si val la pena seguir formant part d'aquesta Unió Europea. L'auge de formacions xenòfobes al voltant del continent és una altra qüestió que posa els pèls de punta, però que és una realitat a combatre. Opino que la solució no és "menys Europa", sinó precisament "més Europa". I sobretot, una altra Europa. Cal una Unió Europea més democràtica. I entre d'altres coses, cal un Parlament Europeu fort i poderós i un Banc Central Europeu que no actuï com a lobby de la banca i sigui una veritable Reserva Federal. Més Europa en una Unió més forta i diferent.

El partit de la fraternitat

Públic, 11 d'abril de 2017

Grândola, vila morena
Terra da fraternidade
O povo é quem mais ordena
Dentro de ti, ó cidade

Es diu sovint que el concepte "fraternitat" és el "germà pobre" de la divisa de la Revolució Francesa. Llibertat i igualtat han estat dos conceptes llargament reclamats: l'esquerra ha emfasitzat històricament la defensa de la igualtat sense oblidar mai que amb manca de llibertat aquesta no es podrà aconseguir, mentre que la dreta ha volgut apropiar-se en exclusiva del principi de llibertat, entès de forma interessada i gairebé sempre circumscrit a l'àmbit econòmic. Existeix la sensació, justificada sota el meu punt de vista, que massa sovint la fraternitat ha quedat injustament relegada a un segon o tercer terme. Doncs bé, crec que ha arribat el moment de tornar a reivindicar i practicar la fraternitat, també en l'àmbit polític. Aquest és, sense dubte, un dels grans objectius i reptes del nou partit dels Comuns, que el passat dissabte 8 d'abril va celebrar la seva assemblea fundacional. Un veterà i estimat militant psuquero m'ho va fer notar en el seu transcurs.

Parlar de fraternitat és fer-ho de la necessitat d'aprofundir els lligams entre les persones que, en la diversitat, tenen un objectiu comú, en aquest cas la defensa dels interessos de la majoria social. Aquí crec que hi ha una de les claus del nou partit dels Comuns: aconseguir que persones procedents de diferents tradicions es posin d'acord, aportant el millor de sí mateixes i de les seves organitzacions d'origen, per guanyar el país i posar les institucions a disposició de la gent comuna. Per això considero que l'assemblea del passat 8 d'abril va ser un punt d'inflexió: gent diversa, heterogènia, mestissa i variada es reunia per posar les bases d'un nou partit polític català que pugui plantar cara a l'hegemonia dels que manen fa massa temps (i que ara ho fan amb el suport d'organitzacions que es

reclamen d'esquerres). Perquè l'objectiu, no ho perdem de vista, no és guanyar les eleccions, sinó guanyar el país a mig termini. L'emergència social dura ja massa temps i ha arribat el moment de deixar de banda les diferències per centrar els esforços en lluitar pels objectius compartits, que són els veritablement decisius en la vida quotidiana de les persones: el treball, l'educació, la sanitat, l'habitatge, etc. I també la defensa del dret a decidir i la lluita pel referèndum. No cal oblidar tan ràpidament que l'espai que ara representarà el nou partit ha estat l'únic que sempre ha defensat la necessitat d'escoltar la veu del poble català mitjançant un referèndum efectiu. D'altres, van considerar que era una "pantalla passada". El temps, però, posa tothom al seu lloc. Bentornats, però.

Quan parlem de fraternitat cal parlar també de la fraternitat entre pobles. M'aventuro a afirmar que aquest serà també un dels trets distintius del nou partit dels Comuns: el foment de la fraternitat amb els pobles germans de les Espanyes i també a nivell internacional. Perquè per guanyar el referèndum, i crec que és un tema cabdal, cal buscar aliats fora de Catalunya, mentre alguns s'entesten a crear i buscar enemics. Curiós. La realitat, però, és que al Congrés dels Diputats hi ha més diputats que mai que defensen el dret a decidir de Catalunya, de forma fraterna i decidida. Qui negui que moltes coses estan canviant darrerament a les Espanyes viu d'esquenes a la realitat. Per tot això és i serà tan important la fraternitat, dintre de Catalunya i fora d'ella. Llibertat, igualtat i fraternitat, tres branques d'un mateix arbre. Hi ha persones que reguen els arbres, mentre d'altres preparen la destral. Més aigua i menys destrals, si us plau!

Trama? Quina trama?

Valors, maig de 2017 (núm. 148)

Un nou concepte ha aparegut amb força en el panorama polític espanyol: "trama". I els divulgadors del terme no podien ser uns altres que els dirigents de Podemos, que en el seu dia ja van situar en el centre del debat una altra paraula com "casta", extraordinàriament efectiva i il·lustrativa. Un significant buit, que diria Ernesto Laclau. Manolo Monereo i Héctor Illueca ja van parlar de la "trama" en un article publicat el novembre de 2015. Per a Monereo, veterà dirigent comunista i ara diputat d'Unidos Podemos per Còrdova, "casta es una definició sociològica i només dirigida als polítics. Jo faig servir trama com quelcom conscient, com una estructura organitzada permanentment, on estan els poders econòmics, determinats poders mediàtics i de la classe política". Ras i curt: ens estaríem referint a aquella xarxa d'empresaris, periodistes i polítics que són els qui exerceixen el veritable poder. En una democràcia, però, se suposa que el poder emana d'aquelles institucions escollides democràticament, valgui la redundància. Però tothom sap que sovint qui realment mana no necessàriament ha hagut de passar per unes urnes. Seríem molt ingenus si penséssim que determinats poders econòmics i mediàtics no tenen cap influència en les decisions que es prenen des de les institucions públiques. I per senyalar aquest fet, aconseguir situar en el centre del debat un nou concepte com "trama" pot ser molt útil. Diu Pablo Iglesias que "la trama ha estat capaç de transformar-se per seguir manant i reconfigurar el comandament però mai, ni tan sols fa quaranta anys, es va veure tan amenaçada com ara". Una amenaça que, d'altra banda, no podrà arribar únicament i exclusivament des de les institucions. I això a Can Podemos ho tenen ben clar. A més de Laclau, també han llegit Gramsci.

No tothom va callar davant el pujolisme

Públic, 10 de maig de 2017

Els escàndols relacionats amb la família Pujol no deixen d'omplir portades de diari d'ençà que el patriarca, president de la Generalitat durant vint-i-tres anys, confessés que tenia diners sense declarar a l'estranger. I la indignació ciutadana no cessa. Aquella confessió sui generis va servir per desemmascarar i posar en primera línia de l'actualitat els negocis del matrimoni Pujol-Ferrusola i els seus fills. Un "cràter radiactiu" des de llavors, en paraules d'Enric Juliana. De moment, el primogènit està a la presó i és possible que altres membres del clan també hi ingressin en el futur. Les investigacions judicials i les posteriors filtracions a la premsa estan mostrant a l'opinió pública com actuava suposadament la família. El surrealista episodi de Marta Ferrusola ordenant transferències bancàries com a "mare superiora de la congregació" sembla extret d'una pel·lícula de Berlanga, i ha estat el darrer episodi d'un serial que sembla que serà llarg i intens. El cas és que darrerament s'està escampant interessadament la idea que tothom va callar davant el pujolisme en aquells anys en què CiU governava la Generalitat amb mà de ferro. Una idea que, cal aclarir-ho, no es correspon amb la realitat.

No es pot negar que determinats mitjans de comunicació molt importants i molt influents van tenir un paper destacat a l'hora de silenciar l'oposició (no només política) al pujolisme, en uns anys en què les xarxes socials no existien. I aquest fet, indubtablement, va contribuir a difondre amb èxit la idea que ningú no es va atrevir a aixecar la veu contra el pujolisme i les suposades pràctiques corruptes d'algunes persones molt properes a l'ex molt honorable. Però la realitat, i és de justícia recordar-ho avui, és que hi va haver periodistes, fiscals, activistes i polítics que no van callar davant Pujol i van atrevir-se a confrontar amb l'omnipotent ex president, una persona extraordinàriament intel·ligent i hàbil que va ser capaç de fer confondre la idea de país, partit i persona de forma brillant. Avui cal tornar a recordar els noms dels fiscals José María Mena i Carlos

Jiménez Villarejo i el paper d'aquests en el cas Banca Catalana, que van haver d'aguantar els atacs més furibunds per atrevir-se a desafiar Pujol. En aquest sentit, recomano llegir el llibre de Pere Ríos "Banca Catalana: caso abierto". Cal recordar també els reportatges d'alguns periodistes a determinats mitjans de comunicació, com els que es van publicar en el seu dia a El Triangle.

Avui cal recordar també que polítics com Rafael Ribó (diputat del PSUC i després d'Iniciativa) sí van confrontar amb Jordi Pujol. I que ho van fer quan molts diputats, també de l'oposició, van decidir callar i fins i tot votar les seves investidures com a president de la Generalitat. Recupero un fragment d'una intervenció de Ribó en el debat d'investidura de desembre de l'any 1995: "senyor candidat, vol dir també mans netes. Vol dir també moralitzar la vida pública. I li demano solemnement, senyor candidat, un compromís explícit per acabar amb totes les irregularitats i corrupteles que hi ha a l'entorn del Govern de la Generalitat de Catalunya. El pluralisme també ha de servir per fer una Catalunya neta; (...) bastim una gran honestedat col·lectiva a base de l'honestedat individual, senyor candidat". Un altre exemple, dels molts que podríem trobar a la maleïda hemeroteca, el trobem el mes d'octubre de 1999, quan el mateix Ribó va exigir a Pujol que aclarís els suposats casos de favoritisme que afectaven els seus familiars, després que els llavors president hagués declarat que tenia els seus fills "col·locats". Ribó va dirigir en seu parlamentària diverses preguntes a Pujol: si considerava normal que la seva pròpia esposa tingués un negoci que podia aprofitar contractacions de la Generalitat, si sabia que alguns dels seus fills havien obtingut contractes de l'administració amb tractes de favor, etc. Només una dada per acabar: el PSUC i després Iniciativa per Catalunya són els únics que sempre van votar en contra en les sis investidures de Pujol (el Partit Socialista d'Andalusia també ho va fer el 1980). Els únics. Tothom va callar? No, tothom no. El temps posa tothom al seu lloc. Cal fer justícia amb aquells que sí es van atrevir a plantar cara al pujolisme.

L'esquerra havia de demanar el vot per a Macron?

Valors, juny de 2017 (núm. 149)

Fa unes setmanes Macron es va imposar de forma clara a la ultradretana i xenòfoba Marine Le Pen en la segona volta de les eleccions presidencials de França, amb un 66% dels vots. Però això no vol dir que la majoria del poble francès consideri que Macron és el millor president que pot tenir la República. De fet, el jove polític liberal va rebre el suport de tan sols el 24% dels votants en la primera volta. El cas és que, després d'aquella primera volta, i un cop es van conèixer els dos candidats que es disputarien la presidència, els diferents actors polítics, líders, partits i organitzacions del país veí es van haver de mullar i definir clarament si demanaven el vot per a Macron o bé ho feien per a Le Pen. Els partits tradicionals, així com el president sortint, François Hollande, no van trigar a demanar el vot per a Macron, argumentant que calia crear un cordó sanitari davant l'ultradreta i el feixisme representat per Le Pen. Però altres líders com Melénchon, líder de la França Insubmisa i una de les grans revelacions d'aquestes darreres eleccions, no van voler demanar explícitament el vot per a Macron, argumentant que ambdues opcions eren molt dolentes per a França. Podem pensar com Melénchon, i molt probablement són molts els francesos que no estan contents amb haver de triar entre una opció dolenta i una de pitjor, però no podem perdre de vista que quan parlem de Le Pen estem parlant d'una líder que propugna una sèrie de valors que França i Europa en el seu conjunt no poden normalitzar de cap de les maneres. I des de l'esquerra caldria tenir meridianament clar que un dels seus valors definitoris és l'antifeixisme i la defensa de la democràcia per sobre de tot. Macron pot no agradar-nos, però davant l'amenaça de la ultradreta no hi ha més remei que mullar-se i confrontar-la amb totes les eines democràtiques que tenim al nostre abast. I un cop derrotada Le Pen, confrontar amb Macron i les seves polítiques.

Irene Montero, Pasionaria 2.0

Público, 15 de juny de 2017 (publicada la versió en castellà)

Advertiment previ: sé que em diran de tot per gosar comparar una dirigent política contemporània amb un mite com Dolores Ibárruri, La Pasionaria. De vegades, però, resulta inevitable recórrer als referents històrics per situar simbòlicament els que aspiren a convertir-se també en referents. El cas de la protagonista d'aquest article, Irene Montero, crec que és paradigmàtic, perquè s'ha erigit en poc temps en una líder política influent i respectada, pel que diu i per com ho diu. I no és que la portaveu de Podem aspiri a convertir-se en referent, és que ja ho és per a moltes persones.

La moció de censura ha servit per confirmar la dimensió de Montero, a més de com a dirigent dins del seu partit, com a parlamentària solvent. El periodista Enric Juliana ho resumia diàfanament al seu compte de Twitter durant el debat de la moció de censura: "mai s'havia escoltat al Congrés un implacable discurs com el d'Irene Montero, amb 71 diputats al darrere". Implacable és la paraula exacta. Un dels moments clau de la seva intervenció al Congrés, i de tota la jornada maratoniana de dimarts, va tenir lloc quan Montero va citar, parsimoniosament i contundent, els nombrosíssims casos de corrupció del Partit Popular. Les cares que posaven Rajoy i els seus acòlits eren eloqüents: com gosen desafiar-nos aquests passerells a nosaltres, que hem manat tota la vida? Però què s'han pensat aquests bruts populistes bolivarians! En el precís moment en què Rajoy va pujar al faristol, Unidos Podemos va guanyar, sense necessitat de guanyar-la, la moció de censura. Així de clar. Perquè era inevitable recordar els anys durs de l'aznarisme, quan el president del govern, més que exercir com a tal, actuava com a oposició de l'oposició. I això va fer Rajoy en el debat de dimarts: presentar-se com a oposició de l'oposició, és a dir, com a alternativa a Iglesias i Unidos Podemos. Com va escriure José Antonio Zarzalejos en la seva crònica a La Vanguardia, "el presidente blandea".

Montero simbolitza com ningú el canvi generacional que s'està produint en la política espanyola: és jove, està molt preparada i diu les coses clares. I és una dona. Planta cara als lladres, als masclistes i als que estan en les institucions per servir-se'n. I el que és fonamental: expressa com ningú la indignació de la majoria social davant la corrupció dels pocavergonyes. En el debat de dimarts va sorprendre, sobretot a les files enemigues, per la solvència demostrada des del faristol. Lluny d'acovardir-se, es va créixer i va donar un repàs memorable a Rajoy i al PP. I va situar Unidos Podemos com a alternativa de govern, i no solament com a força de protesta. Hi va haver qui va recordar les arengues i mítings de la Pasionaria, a les places, al front i al parlament, actualitzats als nous temps. Des del màxim respecte a la figura i la memòria de Dolores Ibárruri.

Les revetlles de Sant Joan als barris mataronins de la meva infantesa

Capgròs, 21 de juny de 2017

S'apropa la revetlla de Sant Joan i m'és impossible no recordar com vivíem al meu barri anys enrere els dies previs al 23 de juny. Jo sóc de Cirera, però el que explicaré serveix també per a la gent de la resta de barris de la meva ciutat. Estic parlant del Mataró de fa vint-i-cinc anys aproximadament, quan les barriades estaven físicament separades del Centre i l'Eixample per camps i descampats. No existia la Via Europa ni el nou Parc Central, ni Camí de la Serra ni l'autopista. Encara avui, quan baixem al Centre, diem que baixem "a Mataró". Els nens passàvem hores i hores jugant al carrer i a aquells camps que ens semblaven selves immenses. Sembla que hagin passat moltes dècades, però la transformació de la nostra ciutat es va produir en poc temps i no fa tants anys com pugui semblar. El cert és que segurament la infantesa que vam tenir els nens de barri com jo que ens apropem a la quarantena d'anys no té massa a veure amb la dels nens d'ara, i no només per la transformació de la ciutat, que també, sinó pels canvis socials i en particular tecnològics. Ara els nens es comuniquen per Whatsapp, quan en la meva època baixaves al carrer i et trobaves als amics al lloc de sempre, o els picaves al intèrfon i simplement deies: "¿te bajas un rato?".

Recordo com el mes de juny estàvem ja pensant en les llargues vacances d'estiu, en els partits interminables de futbol, en les excursions en bicicleta a llocs suposadament llunyans com Els Burots, avui Plaça Granollers... Molts recordem colar-nos a la casa que avui és l'alberg de Can Soleret, absolutament abandonada, que nosaltres anomenàvem la "Casa de las siete ventanas". I molts recordem, ara amb tristor, com els pares ens advertien abans de sortir al carrer: "¡si ves alguna jeringuilla en el suelo no la toques!". Eren els anys de l'heroïna que va segar la vida de tants i tants veïns. Però si hi ha un moment màgic d'aquells anys per a mi sempre serà la nit de Sant Joan, i sobretot els dies previs. Només a Cirera,

recordo que els nens muntàvem cinc fogueres diferents: una al descampat on ara hi ha l'escola Antonio Machado, una altra a la zona que ara ocupa el Parc Rafael Alberti, una altra davant de la ronda Joan Peiró, on ara hi ha els blocs de pisos de la Via Europa, una altra al descampat del carrer Càceres, una altra al costat de la ja abandonada fàbrica de l'Abanderado... Recordo com els nens del barri competíem per veure qui feia la foguera més grossa, com anàvem d'amagat a robar fustes i mobles a les fogueres "rivals", com ens moríem d'enveja quan visitàvem les fogueres gegants de La Llàntia o el Triangle dels Molins... Aquells dies ens fèiem un fart de pencar: recollir mobles i fustes per tot arreu, col·locar-los a lloc, fer torns de vigilància per controlar que ningú no ens pispés material... Recordo com treballàvem en equip i com ens divertíem fins que arribava el moment màgic de la nit de Sant Joan, quan calàvem foc a aquell munt de fustes amb un ninot a dalt del pal major. Tiràvem petards i, davant de casa meva, al parc Antonio Machado, semblava un infern ple de petits dimonis embogits.

Ara, he de reconèixer que em posa trist quan veig que els nens del meu barri (i dels altres barris) ja no fan fogueres de Sant Joan (a Mataró se'n fan ben poques), i maten les hores jugant amb la tablet o mirant les pantalles dels seus mòbils. Hi ha qui diu que la nostàlgia és quelcom conservador i fins i tot carca, però permeteu-me compartir amb vosaltres aquests records, uns records que any rere any em vénen a la ment. Potser m'estic fent gran...

Moció de censura

Valors, juliol-agost de 2017 (núm. 150)

La moció de censura d'Unidos Podemos ha suscitat opinions ben diverses sobre la conveniència del seu plantejament. Polítics, analistes i opinadors d'ideologies diverses s'han posicionat a favor o en contra, amb arguments ben dispars. Un d'aquests arguments consistia en el fet que, com que els números no sortien, Pablo Iglesias no hauria d'haver presentat la moció de censura. De fet, el líder d'Unidos Podemos va perdre la votació i Rajoy continuarà com a president. La història, però, ens diu que aquest mecanisme parlamentari pot servir també per posar en el centre d'atenció mediàtica un tema concret, en aquest cas la corrupció del PP, amb la voluntat de transmetre la idea-força que un partit corrupte no pot continuar ocupant el govern espanyol. Felipe González ja va presentar una moció de censura l'any 1980 contra Adolfo Suárez, sabent que no la guanyaria, però el líder del PSOE va erigir-se com a alternativa clara al govern de l'UCD i, sense guanyar-la, va ser el gran triomfador. No m'atreviria a dir que Pablo Iglesias ha aconseguit els mateixos resultats que González el 1980, però sí opino que Unidos Podemos ha obtingut uns grans rèdits de la moció, quan no ho tenien gens fàcil. En el moment que el propi Rajoy va ser l'encarregat de debatre amb Irene Montero i Pablo Iglesias des del faristol, crec que la confluència d'esquerres va guanyar simbòlicament la moció. La bona actuació tant de Montero com d'Iglesias, que van preparar a fons el debat, va obligar Rajoy a defensar ell mateix en persona la tasca del seu govern i el seu partit. La pregunta que em faig és la següent: ens falta maduresa política per entendre que una moció de censura es pot presentar perfectament malgrat que s'acabi perdent? Montero, Iglesias i companyia han demostrat que no només es pot presentar, sinó que tenien l'obligació moral de fer-ho.

El milió de vots que "va perdre" Unidos Podemos i la reclamació de més visibilitat per part d'Esquerra Unida

Público, 1 de juliol de 2017 (publicada la versió en castellà)

Després de les eleccions generals del 26 de juny de l'any passat s'ha parlar molt del milió de vots que aproximadament havia "perdut" Unidos Podemos respecte als comicis del 20 de desembre del 2015, quan Podemos i Esquerra Unida van concórrer per separat a les urnes a la majoria de províncies. Aquest assumpte s'ha tornat a recordar els últims dies després que Alberto Garzón presentés un informe davant l'Assemblea Político-Social d'IU en què feia autocrítica i reconeixia insuficiències en l'aliança amb Podemos, inclosa una "notable absència d'una justa visibilitat". Els titulars a la premsa i la simplificació de la reflexió de Garzón i els seus col·laboradors va fer saltar les alarmes en determinats sectors de l'espai polític que avui representa Unidos Podemos: "ja hi tornem a ser... L'eterna desunió de l'esquerra... No tenim remei". Però la reflexió de Garzón considero que és absolutament justificable i fins i tot necessària, perquè és evident que hi ha una proporció important de votants que es referencien fonamentalment en IU, i no en UP o Podemos. Com també hi ha gent que s'identifica amb Podemos i en absolut amb IU o altres formacions. Tot i així, crec que els dirigents d'aquest espai polític han de tenir en compte que qualsevol reflexió o document que surti a la llum serà simplificat convenientment, i els titulars que apareixeran no sempre es correspondran amb la idea de fons o amb la complexitat d'un assumpte com aquest. Per això cal entendre que molts no estiguin d'acord amb Garzón i la conveniència de reclamar una visibilitat més gran d'IU dins d'UP, quan se suposa que s'està caminant cap a una confluència que vagi més enllà de la coalició electoral. Al meu llibre "Podemos-Izquierda Unida. Del desamor a la confluencia" (2017) dedico moltes pàgines a la reflexió entorn d'una idea que considero fonamental: el gruix del treball s'ha d'adreçar des d'ara mateix a aprofundir en la construcció d'un nou espai polític d'ampli

espectre, on òbviament han d'estar Podemos i Esquerra Unida, les seves confluències plurinacionals, i també activistes a títol individual que no se sentin cridats a formar part de l'estructura d'un partit polític concret. I tot això, i crec que és perfectament possible fer-ho, sense que es perdin les identitats preexistents ni les estructures de les organitzacions que han funcionat fins ara. Però perquè això tingui èxit, les militàncies dels diferents partits i els activistes sense adscripció partidista hauran de trobar-se en el dia a dia, als seus barris, pobles, sindicats, associacions, moviments socials, centres de treball... Una cosa tan antiga com el conflicte social, la combinació de la tasca a les institucions amb la imprescindible presència al carrer. Si de manera natural aquestes militàncies treballen per a fins concrets, serà molt més fàcil aconseguir una confluència a nivell polític.

Vull recuperar breument diverses anàlisis de politòlegs on apareixien algunes hipòtesis sobre el destí del famós milió de vots que Unidos Podemos "va perdre" entre desembre del 2015 i juny del 2016. Just després del 26-J van aparèixer ràpidament moltes anàlisis, però encara no disposàvem de enquestes postelectorals, de manera que havíem de ser cautelosos a l'hora d'emetre qualsevol tipus de judici. La politòloga Berta Barbet, per exemple, parlava de les dues destinacions més probables d'aquells vots "perduts": per una banda, feia referència a la idea que haguessin anat a parar al PSOE com a candidatura alternativa de l'esquerra, i de l'altra, recorria a la idea que aquells votants s'havien desmobilitzat després de sis mesos d'ardu debat i van decidir quedar-se a casa. Barbet explicava que "Podemos va treure millors resultats a les províncies amb uns nivells de participació més alta al desembre". Ignacio Sánchez-Cuenca deia que el més lògic era pensar que la major part del vot perdut hagués acabat en l'abstenció, i que les dades demostraven que aquelles províncies en què IU va obtenir un percentatge més alt de vot a les eleccions de 2015 eren justament les que van registrar una pèrdua més gran d'Unidos Podemos. Ignacio Jurado i Lluís Orriols explicaven que la coalició amb Podemos va generar una gran desafecció en una porció dels votants d'IU, i que les enquestes mostraven taxes de fidelitat de fins i tot el 50-60% i

importants transferències cap al PSOE. A més, molts votants d'Esquerra Unida eren explícitament molt hostils cap a Podemos. També assenyalaven que, encara que els votants desafectes d'IU s'haguessin finalment abstingut o votat a altres partits, això només podria explicar una part del desastre electoral d'Unidos Podemos. Els resultats també indicarien una desmobilització de l'electorat de Podemos.

Si ens fixem en l'enquesta postelectoral que el CIS va publicar després de les eleccions del 26-J, podem observar com els votants d'IU van ser els que van mostrar una menor fidelitat de vot respecte de les eleccions del 20-D, entenent que si van votar IU el desembre de 2015, partiríem de la hipòtesi que la major part votaria a UP el juny de 2016. Doncs bé, a la pregunta referent al record de vot, creuant les respostes de l'enquesta del 2016 amb la del 2015, veiem com "només" un 60,3% dels votants d'IU el 2015 va votar UP o Compromís-Podem-EUPV el 2016 (en el cas del PP, la "fidelitat" puja fins al 86,3%, la del PSOE al 77,3 %, la de Podem al 77,9%, i la de C's al 64,3%). En el cas dels votants d'IU el 20-D, a les eleccions del 26-J un 16,7% va decidir votar el PSOE, un 4,6% C's, mentre que un 8% no va votar. Les dades són clares: qui va votar Podemos el desembre del 2015 es va mantenir fidel a UP en un 77,9%, mentre que en el cas del votant d'IU aquest percentatge va baixar al 60,3%. La resta, bàsicament se'n va anar al PSOE o a l'abstenció.

Després del 26-J no hi van faltar els oportunistes que van aparèixer amb el clàssic "jo ja ho vaig dir", en referència al fracàs de la coalició UP i la pèrdua del famós milió de vots. La pregunta és: s'haurien aconseguit més vots -fixeu-vos que no dic diputats- anant a les eleccions novament per separat? Això mai no ho sabrem. En aquest punt vull recuperar una reflexió de Manolo Monereo, veterà dirigent del PCE, d'IU, i ara diputat d'Unidos Podemos per Còrdova: "dues formacions polítiques enfrontant-se durísssimament en una campanya electoral pel mateix espai només serviria perquè l'espai comú es reduís. Per què? Perquè hi hauria una part de la gent que davant el conflicte no votaria, i de tot això el principal beneficiari seria el règim, el bipartidisme, i específicament, en aquest cas, el PSOE". La reclamació per part d'IU d'una visibilitat més gran

dins de l'espai d'UP em sembla justificable, però el repte a què s'enfronta aquest espai polític ampli és massa gran per no treballar per la unitat popular: vèncer el PP i portar la dignitat a les nostres institucions. Per tot això, ara més que mai cal un espai polític fort, ampli (insisteixo en aquesta paraula) i també divers, però que treballi unitàriament en defensa dels interessos de la gent comuna. Centrem els nostres esforços en això i no en altres coses. ara més que mai cal un espai polític fort, ampli (insisteixo en aquesta paraula) i també divers, però que treballi unitàriament en defensa dels interessos de la gent comuna. Centrem els nostres esforços en això i no en altres coses.

Fer servir la cara d'en Franco. Així no, companys

Públic, 18 de juliol de 2017

Aquest dimarts 18 de juliol, just quan es compleixen 81 anys del cop d'estat que va donar inici a la guerra civil espanyola, alguns carrers de Catalunya s'han despertat amb cartells amb la cara de Franco amb el lema "No votes el 1 de octubre. No a la república". Cartells que, paradoxalment, no ha penjat cap militant de Falange, sinó que han estat membres de l'associació independentista "República des de baix" els qui ho han fet.

El primer que he pensat és que veure la cara d'en Franco representa per a moltes persones un impacte molt desagradable que pot ferir la seva sensibilitat. Per què? Perquè encara són moltes les persones vives que van patir la repressió franquista. Perquè van ser moltes les que van ser assassinades per un règim totalitari que va causar el terror sense escrúpols sobre milions d'espanyols. I perquè són molts els desapareguts en milers de cunetes i fosses comunes de tot el país. De fet, Espanya és el segon país del món amb més persones desaparegudes per causes polítiques, només superat per Cambodja. Els qui tenim (teníem) familiars represaliats i desapareguts sabem què vol dir tot això. No frivolitzem, si us plau.

Molt probablement qui ha ideat aquesta desafortunada campanya no ha estat represaliat pel franquisme, i segurament no té cap familiar ni cap desaparegut ni assassinat pel règim. Òbviament puc estar equivocat, però no hi trobo una altra explicació. La banalització del franquisme, el feixisme o el nazisme és un problema que només superarem amb més cultura i difusió de la història, a l'escola, a casa, a les associacions i organitzacions civils. No ens en sortirem si no som conscients com a societat de la dimensió de la barbàrie franquista. També a Catalunya, on hi va haver represaliats i repressors.

Fer servir la imatge d'un dictador sanguinari com Franco fa mal, sigui quin sigui l'objectiu que es vulgui aconseguir, en aquest cas igualar amb el dictador qualsevol persona que no voti en la mobilització que es preveu per a l'1 d'octubre, si és que finalment es

convoca i s'acaba duent a terme. Potser alguns militants de l'esquerra independentista que donen suport al govern de Junts pel Sí, que van votar la investidura del convergent Puigdemont i que van aprovar els pressupostos antisocials de la Generalitat tenen alguna manera d'exercir influència sobre el Govern per tal que convoquin i organitzin un referèndum algun dia. Perquè aquest atzucac s'hauria de resoldre votant; en això crec que estem d'acord.

Avui, determinats sectors que no van moure un dit contra la dictadura franquista volen erigir-se en ferms defensors de la desobediència i el desafiament (alguns per edat no van poder, d'altres sí). Em sembla perfecte. Sense aplicar desobediència efectiva (no només simbòlica) vers aquelles lleis que es consideren injustes, mai no seria possible la independència unilateral de Catalunya. Quedi clar que desobediència era per exemple jugar-se-la en la negra nit del franquisme, quan t'hi exposaves a dures penes de presó o fins i tot a ser assassinat. Avui, alguns consideren valenta desobediència estripar fotocòpies, cremar papers o draps o fer tuits suposadament desafiants, que com a molt et poden portar a declarar a comissaria o al jutjat. Crec que la comparació no se sosté. Ara, a sobre, alguns tenen el poc respecte vers les víctimes de fer servir la cara d'en Franco per ficar en el mateix sac a qualsevol persona que no combregui amb el full de ruta de JxS-CUP. Potser no són conscients que, fent-ho, banalitzen el franquisme. Cal una mica més de tacte i sensibilitat; amb la memòria dels represaliats no s'hi juga. Així no, companys.

Joc de Trons 7, unitat popular i moció de censura

Público, 31 d'agost de 2017 (publicada la versió en castellà)

És impossible no veure els capítols de la sèrie Joc de Trons sense atendre als secrets de caràcter polític que hi apareixen. Impossible. A qui no hagi llegit el llibre "Ganar o morir. Lecciones políticas en Juego de Tronos", coordinat per Pablo Iglesias, li recomano la seva lectura, tot i que es va escriure quan només havien transcorregut tres temporades de la celebrada sèrie d'HBO. Des d'aquí aprofito per desafiar Iglesias a coordinar un nou volum que tingui en compte les set temporades. Crec que ja està trigant a publicar-se.

La setena temporada que acaba de concloure (compte als spoilers!) no ha defraudat els que seguim la sèrie amb les ulleres politològiques posades, que som molts, i no cal haver estudiat Polítiques. En el meu cas, no he pogut deixar de pensar en l'actualitat política espanyola, i en concret en dos temes específics: la unitat popular i la necessària moció de censura al Partit Popular. Intentaré posar alguns exemples il·lustratius en aquest article.

Quan parlem d'unitat popular, parlem de la necessitat peremptòria que diferents organitzacions polítiques confluexin per reforçar-se mútuament, amb l'objectiu central de fer fora el PP de les institucions i guanyar el poder per governar en benefici de la gent comuna. És un objectiu que compartim moltes persones. Unidos Podemos, sens dubte, és un primer pas que, tot i que avança lentament, marca el camí a seguir. La unitat de Podemos, Esquerra Unida i els diferents subjectes polítics plurinacionals em sembla imprescindible. I veient els capítols de la finalitzada setena temporada de Joc de Trons no he pogut evitar pensar en Podemos i Esquerra Unida, en Pablo Iglesias i Alberto Garzón. Al tercer capítol hi ha una conversa entre Daenerys Targaryen, Jon Snow i Tyrion Lannister que em va remetre irremeiablement als temps en què Podemos i Esquerra Unida encara no havien unit forces i anaven a la grenya. Jon Snow acudeix a Daenerys per demanar la seva ajuda per derrotar l'enemic comú (els Caminants blancs), i

aquesta li demana que s'inclini davant seu i li juri lleialtat, en virtut d'una antiga promesa d'un avantpassat dels Stark. Jon Snow es nega, argumentant que ell no és culpable del que fessin els seus ancestres i perquè els senyors del Nord hi van confiar per governar-los. Em sembla que el paral·lelisme Snow-Garzón és evident: no es vol humiliar davant Daenerys, si bé sap que la unitat és necessària. I consti que no crec que la reina Khaleesi sigui el personatge de la sèrie que millor representa Pablo Iglesias. Però això és una altra qüestió. Jon Snow es dirigeix a Daenerys perquè considera que la unió entre tots dos és imprescindible per guanyar l'enemic comú: "no sóc el vostre enemic. Els morts són l'enemic", diu Snow a la reina Targaryen. Després, li deixa anar: "si sobrepassen el Mur i estem guerrejant entre nosaltres, estarem perduts". I ja sabem que històricament les esquerres han perdut un temps valuós en barallar-se entre elles mentre l'enemic comú aconseguia el poder. Sembla que, per fi, hi ha dos líders entestats a desmentir la Història.

Un altre exemple el trobem al capítol quart, quan Jon Snow condueix Daenerys a una cova on hi ha pintures molt antigues a la paret. S'hi veuen avantpassats guerrers, i també Caminants blancs. Jon Snow explica a Daenerys que aquells homes "lluitaven junts, contra l'enemic comú. Malgrat les seves diferències, malgrat totes les seves sospites. Junts. I hem de fer el mateix si volem sobreviure. Perquè l'enemic existeix, sempre ha existit". Daenerys li diu a Jon Snow que lluitarà per ell, però quan clavi el genoll, però Snow es nega novament.

Però un tema que sens dubte serà central els propers mesos és la possible moció de censura, liderada pel PSOE de Pedro Sánchez, per desallotjar el PP del govern. En aquesta setena temporada de Joc de Trons no he pogut evitar trobar alguns paral·lelismes. Es parla al llarg dels set capítols de l'enemic comú (els Caminants blancs), i si bé en els primers es descriu l'aliança entre Daenerys i Jon Snow, cap al final de la temporada són els que van a Desembarcament del Rei per negociar una treva amb la reina Cersei Lannister, amb la voluntat de lluitar junts contra aquest enemic comú de què parlem. A l'escena de la negociació de la treva, Tyrion inicia la conversa explicant que "som un grup de persones

que no caiem gaire bé (...). Hem patit tots a mans dels altres. Hem perdut éssers estimats a mans dels altres. Si només volguéssim més del mateix no caldria congregar-se. Som totalment capaços de lliurar la guerra entre nosaltres sense veure'ns cara a cara". Més endavant, i davant la incredulitat de Cersei després d'escoltar les paraules del seu germà, Jon Snow explica que "no es tracta de viure en harmonia, sinó només de viure. La mateixa cosa ve a per tots. Un general amb qui no podeu negociar, un exèrcit que no deixa cadàvers al camp de batalla". Cersei no està per la feina, però quan veu el caminant blanc capturat més enllà del Mur que li han portat davant dels seus ulls, canvia d'opinió. Pren consciència de la gravetat del perill, de l'enemic comú. Les paraules de Jon Snow són ben eloqüents: "només hi ha una guerra que importi: la gran guerra. I ja és aquí". Però la firma de la teva se'n va en orris quan Snow reconeix que no pot jurar lleialtat a Cersei, perquè ja ho ha fet abans a Daenerys".

En un interessant i posterior diàleg entre Jon Snow i Theon Greyjoy, aquest s'estranya per la confessió del primer davant Cersei, i li diu: "podríeu haver mentit a Cersei. Sobre això d'agenollar-te davant Daenerys. Ho vas arriscar tot per dir a un enemic la veritat". Al que Snow li respon: "vam signar la pau. I hem de ser sincers entre nosaltres si combatrem junts". Amb tota seguretat el personatge de Cersei Lannister s'assembla a Pedro Sánchez com un ou a una castanya, però en aquest cas crec que se'm permetrà la llicència d'establir el paral·lelisme entre aquesta trama de la sèrie i la necessitat que el PSOE accedeixi a presentar la moció de censura al govern de Rajoy. Per això, és ben cert que Unidos Podemos haurà de mostrar lleialtat al partit de Sánchez, indubtablement. Estarem d'acord que el PP no és exactament el mateix que els Caminants blancs (més voldrien ells), perquè els fils del poder els mouen més enllà del carrer Gènova, però un pas imprescindible serà sens dubte el desallotjament del PP del govern. Seran capaços d'unir les seves forces contra l'enemic comú els partits d'esquerres amb els nacionalistes? Guanyar o morir. L'hivern va arribar al nostre país ja fa massa temps.

Montse Mompart, la "Pasionaria" dels Molins

Capgròs, 5 de setembre de 2017

L'enyorada Montse Mompart, la "Pasionaria" dels Molins, tindrà per fi una plaça amb el seu nom al seu estimat barri. I no serà una plaça qualsevol, sinó la placeta que hi ha davant del bar que va regentar durant molts anys, al carrer de l'Esperança, on l'any 2006, després de la seva mort, van escampar les seves cendres. Com explica el seu fill Miquel Ponce, ella sempre deia que quan morís tiressin les cendres a la placeta de davant del bar, per estar amb el nens i el gossos que allà hi juguen.

La Montse, durant els anys de formació del barri dels Molins i de carència total de serveis i drets dels ciutadans, es va convertir en una persona a què els veïns i veïnes acudien davant de qualsevol problema, i el seu bar va esdevenir un element imprescindible de cohesió social, referent de compromís polític amb les idees de llibertat i democràcia durant la negra nit del franquisme. Des d'allà s'organitzaven activitats solidàries i clandestines i es donava suport a qualsevol causa adreçada a construir un barri millor i més just. Tothom sabia als Molins què representava la Montse, els seus fills, el bar, la política... Allà s'organitzaven recol·lectes per pagar el trasllat i enterrament de difunts, es donava de menjar a persones necessitades, s'estimulava i recolzava qualsevol reivindicació veïnal. El seu bar, el "Bar de la Montse", es podia considerar una mena d'escola popular. Aquell establiment va ser durant els últims anys de la dictadura un centre de lluita clandestina del PSUC. Allà es guardava en un doble fons del sostre el material de propaganda, que després es distribuïa o repartia, es coordinaven accions i es va convertir en tot un referent i un símbol polític a Mataró. Des del "Bar de la Montse" es van impulsar les primeres mobilitzacions dels Molins: per l'enllumenat públic, per asfaltar els carrers, per fer la primera escola bressol i el primer casal dels avis, per fundar una associació de veïns veritablement democràtica.

Fa unes setmanes el Ple municipal de l'Ajuntament aprovava formalment que la placeta de l'Esperança passi a dir-se "Plaça de la

Montse Mompart". Però aquest homenatge va més enllà del reconeixement al treball i la lluita d'una persona concreta, en aquest cas de la Montse. Aquest homenatge servirà, com ella hagués volgut, per reconèixer la feina imprescindible de totes aquelles persones que es van jugar el seu futur durant la dictadura, que van lluitar per retornar la democràcia i per fer uns barris, una ciutat i un país millors.

Allende, Unitat Popular i el camí a seguir a Espanya

Público, 11 de setembre de 2017 (publicada la versió en castellà)

Aquí va todo el pueblo de Chile
aquí va la Unidad Popular
campesino, estudiante y obrero
compañeros de nuestro cantar.

Venceremos, venceremos,
con Allende en septiembre a vencer.
Venceremos, venceremos,
¡La Unidad Popular al poder!

Passejar per davant de la Moneda et desperta un calfred difícil de descriure. Igual que visitar el mausoleu de Salvador Allende al Cementiri General de Santiago o les exposicions del Museu de la Memòria i els Drets Humans. O la tomba de Víctor Jara. O passar amb el cotxe davant de l'Estadi Nacional. Qualsevol que hagi visitat aquests llocs sap de què parlo. Ara que fa quaranta-quatre anys de l'ignominiós cop d'estat de Pinochet i la mort d'Allende, em sembla un bon moment per recordar el projecte col·lectiu que va representar la Unitat Popular liderada per l'històric i recordat polític i metge xilè. Un projecte que superava les sigles històriques dels partits d'esquerres i populars amb l'objectiu clar d'assolir la victòria electoral gràcies a una unitat multiplicadora necessàriament. Una unitat que va servir, primer, per contagiar il·lusió i elevar la moral de les classes populars de tot Xile cap al 1970, i després per guanyar les eleccions i portar en volades Salvador Allende fins a la presidència de la república, amb l'horitzó clar de explorar la via xilena al socialisme. La revolució amb gust a vi negre i empanades. Aquell somni, com sabem, es va truncar violentament i abruptament l'11 de setembre de 1973.

Aquella Unitat Popular creada el 1969 va estar formada en un inici per partits tan diferents com el Partit Socialista (PS), el

Partit Comunista (PCCh), el Partit Radical (PR), el Moviment d'Acció Popular Unitari (MAPU), el Partit de Esquerra Radical (PIR) i l'Acció Popular Independent (API). La Central Única de Treballadors (CUT) també la recolzava. A més, els simpatitzants independents del projecte van formar els anomenats Comitès de la Unitat Popular (CUP), als barris, fàbriques, etc. Allende, com és ben sabut, pertanyia al Partit Socialista. El projecte troncal consistia en fer caminar el país cap al socialisme per la via democràtica, cosa inèdita que va despertar les simpaties de gran part de l'esquerra a nivell mundial. Mentrestant, els sectors més privilegiats del poder, a Xile i fora de les seves fronteres, van veure perillar els seus interessos. Com és ben sabut, el paper del govern dels Estats Units, amb el president Nixon al capdavant i Henry Kissinger a la Secretaria d'Estat, va ser clau en el cop militar del 1973, com també ho va ser durant els anys de govern de la Unitat Popular, amb la promoció d'un embargament al coure xilè i la negació de crèdits externs.

Cal recordar que Salvador Allende, revolucionari i demòcrata alhora, va ser el primer president marxista del món que va accedir al poder a través d'eleccions. Al programa de la Unitat Popular destacaven propostes com l'estatització de les àrees considerades clau de l'economia, la nacionalització de la mineria del coure, l'acceleració de la reforma agrària, el congelació dels preus de les mercaderies, l'augment dels salaris de tots els treballadors i la modificació de la constitució. El repte era majúscul, indubtablement, encara més havent d'afrontar el sabotatge promogut pels poderosos enemics del projecte col·lectiu de la Unitat Popular, a Xile i a l'estranger.

A principis dels anys 70 del segle passat (com avui), els mitjans de comunicació xilens estaven a mans de la dreta. Però els carrers no. Per això es van pintar murals per tot el país amb motius de la Unitat Popular i en particular de Salvador Allende. "Els mitjans són seus, però els murs són nostres", deien. Aquesta bella metàfora crec que ens ha de servir per aprendre alguna cosa, quaranta anys després i a l'altra banda de l'Atlàntic. Perquè no tenim els mitjans, ni els bancs ni les elèctriques. Per construir una alternativa al Partit Popular, per desallotjar Rajoy de la presidència del govern, ha

quedat demostrat que les diferents sensibilitats de les esquerres han de cooperar i deixar de dedicar el seu temps valuós a atacar-se entre elles. El mal endèmic de les esquerres, que es diu... No em cansaré d'explicar que les forces alternatives i populars haurien d'aprofundir en la confluència: Podemos, Esquerra Unida, Equo, En Comú, En Marea, Compromís, etc. etc. han de seguir el seu procés de col·laboració i fer un pas més en el que va ser la coalició electoral d'Unidos Podemos. Sense perdre cada partit la seva autonomia ni la seva identitat, només faltaria. Però amb un horitzó clar: provocar una suma multiplicadora que serveixi per guanyar el poder i governar per a la gent comuna.

Tinc la sensació, potser equivocada, que no s'ha prestat tota l'atenció que mereixia al fet que al PSOE es torni a reivindicar "l'esquerra". Ni a la derrota de Susana Díaz a les primàries. Sí, la intenció de presentar-se com a autèntica esquerra davant l'auge d'Unidos Podemos és clara i a alguns els pot semblar fins i tot cínica. Però no em sembla anecdòtic que el partit torni a parlar d'esquerra i de plurinacionalitat després que la candidata de González i Guerra fos humiliada per les bases del partit. I a pocs se'ns escapa que sense el sorgiment de Podemos res d'això no hagués estat possible. Ara, malgrat la desconfiança mútua i les picabaralles del passat recent, crec que les direccions del PSOE i Unidos Podemos tenen clar que han d'unir esforços per desallotjar el PP del poder. Com el meu estimat i antic professor Vicenç Navarro, que va treballar per a Salvador Allende, ha explicat moltes vegades aquí a Público, la desunió de les esquerres representa un obstacle per resoldre l'endarreriment social del nostre país.

Allende i el seu exemple de dignitat ens han de servir per recordar que mai no és fàcil lluitar contra el poder establert. Però si Xile alguna vegada va somiar la victòria va ser gràcies a la unitat de gent diversa i comuna que va veure clar que no hi havia més camí que la cooperació. Si a Espanya es vol vèncer no hi ha més camí que aprofundir en la confluència d'Unidos Podemos, primer, i cooperar lleialment amb el PSOE després. Malament que a alguns els pugui pesar.

La meva pàtria és el meu barri

Público, 31 d'octubre de 2017 (publicada la versió en castellà)

Jordi Évole explica sovint que la seva pàtria és el seu barri. Es tracta d'una afirmació que compartim moltes persones a Catalunya, i més concretament en aquesta Catalunya que surt poc als mitjans i que per a moltes altres persones és invisible. El meu barri, on vaig créixer i on segueixo vivint, es va construir en els anys seixanta del segle passat, gràcies a l'esforç i al treball de persones que arribaven a Catalunya fugint de la pobresa i la misèria des d'altres zones de les Espanyes. Els meus avis, sense anar més lluny, van trigar més de quinze anys a construir-se com van poder el seu humil habitatge, de diumenge en diumenge, gràcies al seu treball i a l'ajut dels veïns, en molts casos paisans dels seus pobles d'origen. "Les meves mans el meu capital", que deia un antic cartell del PSUC. En aquell barri dels seixanta no hi havia llum, ni aigua corrent, ni escoles, ni ambulatori, ni arribava l'autobús. El meu pare, molt jovenet en aquella època, se'n recorda perfectament d'això. La lluita i l'esforç d'aquella generació heroica van servir perquè avui nosaltres sí disposem d'aquests serveis i hàgim pogut estudiar a l'escola pública del barri o puguem posar la vacuna als nostres fills a l'ambulatori, tot i la infrafinanciació dels serveis públics que gestiona la Generalitat (governada la majoria d'anys per la dreta). Perquè els nostres avis i després els nostres pares es van fer un fart de treballar: de paleta, fregant escales o en una fàbrica tèxtil, on fos. I així alguns vam poder fins i tot estudiar a la universitat pública. Al meu barri, fins no fa tant hi havia descampats on jugàvem els nens, esquivant les xeringues que van segar la vida de tants i tants veïns víctimes de l'heroïna. Avui a molts això els sona a pel·lícula de l'Eloy de la Iglesia, però es tracta d'una cosa que molts vam viure en primera persona. Els meus pares, abans de deixar-me sortir a jugar al carrer, sempre em deien el mateix: "ni se t'acudeixi tocar cap xeringa". Els meus amics escoltaven a casa el mateix advertiment.

Al meu barri es parla castellà amb un accent estrany, barreja d'andalús, murcià i extremeny, com a tants i tants barris obrers de la

Catalunya metropolitana. Moltes vegades he hagut de justificar davant d'amics d'altres parts de les Espanyes el perquè de la meva manera de parlar. Un accent que els nostres pares i avis mai van perdre i que la meva generació encara conserva. Molts, als nostres fills avui els parlem en català. O en castellà, tant se val. Perquè el suposat conflicte lingüístic només existeix en la ment d'alguns polítics oportunistes i malintencionats.

Parlant de política, al meu barri gairebé sempre va guanyar el PSC, i en les dues últimes generals ho va fer En Comú Podem. A les autonòmiques del 2015, va guanyar Ciutadans (prenguem nota). Gairebé ningú vota CiU, ERC o la CUP i són molt pocs també els que es van sentir cridats a participar en les mobilitzacions del 9-N (2014) o l'1-O (2017). La independència de Catalunya és una cosa que aquí, al meu barri, molt poca gent reclama. El meu antic professor Vicenç Navarro ho ha explicat moltes vegades aquí a Público, així que no insistiré en el tema. Si en els últims anys les banderes estelades que hi havia als balcons es podien comptar amb els dits d'una mà, des de fa alguns dies han proliferat les banderes espanyoles, com quan Iniesta li va marcar el gol a Holanda a la final del Mundial. Sort que ens havien dit que això no anava de banderes! I els que no ens sentim identificats amb l'una ni amb l'altra no tenim més sortida que l'atonia.

Al meu barri hi ha molta gent que les ha passat molt magres en els últims anys: atur, desnonaments, tristesa i dolor. Tinc la sensació que fa massa temps que són poques les veus que denuncien els seus drames. Tinc la sensació que hi ha un tema que tot ho tapa amb un tros de tela, sigui la que sigui. I tinc la sensació que això és la gran derrota de l'esquerra. I de la gent de barri. Fa ràbia que determinats sectors d'esquerres s'acomplexin i es mimetitzin amb l'independentisme mainstream. Els que no necessitem disfressar-nos ni tallar-nos els cabells de determinada manera no ens hem acomplexat mai, perquè venim d'on venim i som el que som. Perquè això, crec que val la pena recordar-ho, va de classes socials, no d'orígens. I permetin-me exercir el dret a dubtar de les mobilitzacions "transversals" o "interclassistes". No me les crec massa, la veritat... Per això no podem permetre que determinats

personatges que han estudiat en col·legis de pagament ens donin ara lliçons. Que vinguin a viure una temporadeta a barri, seria molt recomanable per no parlar en nom de cap poble escollit. "El Poble Català", diuen alguns sense ruboritzar-se.

Molta gent es va il·lusionar quan un noi amb cueta i un grup de profes universitaris van revolucionar el nostre panorama polític. Espanya era irreformable, deien alguns, i aquests joves acadèmics es van encarregar de desmentir-los. Aquí, a la meva terra, una activista de la PAH va posar en escac l'establishment convergent, avui encara en el poder a Catalunya gràcies al suport de determinada esquerra. Molts vam creure que sí es podia. Però ara, i aquests dies amb més intensitat, el desemparament s'estén pels barris de la Catalunya metropolitana i sembla que els que tenen la responsabilitat de governar han preferit optar pel "com pitjor, millor", per satisfer els seus interessos partidistes i els seus instints més primaris. I el que és pitjor: comencem a sentir-nos desemparats també pels que teòricament haurien de representar-nos. Falten dirigents que coneguin la realitat dels barris metropolitans, indubtablement. També en el que s'ha qualificat com a "nova política".

Tornant a l'estratègia del "com pitjor, millor": s'ha optat per aquesta estratègia irresponsable i suïcida en un i altre costat de la trinxera, amb diferents graus de (ir)responsabilitat. En una banda, la tradició hereva del franquisme continua controlant moltes estructures de l'estat i no dubta a utilitzar salvatgement la violència si ho considera necessari. Un problema polític s'ha decidit intentar resoldre-ho per la via judicial i repressiva, cosa que no servirà per solucionar el conflicte de fons i només generarà més problemes. A l'altra banda, uns polítics irresponsables han decidit proclamar la independència sense tenir el suport popular i democràtic suficient, enganyant a la gent que, de bona fe, s'ha cregut que tot sortiria gratis i ens anàvem a convertir a la Dinamarca del Sud d'un dia per l'altre. Els dirigents saben de sobres que això no seria així, per això han dubtat tantes vegades, per això la bancada de Junts pel Sí semblava un funeral en el moment solemne d'aprovar-se la declaració d'independència el passat divendres. Esperem que no sigui massa tard, però el pessimisme fa efecte. I tant que el fa. Ni 155 ni DUI. No en el nostre nom.

La solució Domènech

Públic, 2 de desembre de 2017

Ara que es van acostant inexorablement les eleccions catalanes del 21 de desembre, intentaré parlar d'una possibilitat remota però no impossible: que Xavi Domènech es converteixi en President de la Generalitat. Sí, ho sé, les (maleïdes) enquestes no donen a Catalunya en Comú Podem més d'un 11% dels vots i, en el millor dels casos, 13 diputats. Uns resultats clarament modestos, en la línia dels aconseguits per Catalunya Sí Que Es Pot el 2015 o en legislatures anteriors per ICV-EUiA, res a veure amb les victòries d'En Comú Podem a les generals de 2015 i 2016. Amb 13 diputats, se'm dirà amb raó, no hi ha possibilitat d'investir President el teu candidat. Però si la política ens ha ensenyat alguna cosa en els últims temps és precisament que res no és impossible, especialment a la Catalunya del processisme. Només un exemple: algú s'hagués imaginat que el gener de 2016 Junts pel Sí i la CUP investissin President un militant de Convergència que anava de número 3 per la província de Girona i que era pràcticament desconegut per a la majoria de ciutadans del país?

I per què Xavi Domènech, malgrat tot, pot acabar sent el nou President de la Generalitat? En primer lloc, vull expressar una intuïció: els resultats de Catalunya en Comú Podem crec que no seran tan modestos com assenyalen les enquestes publicades fins ara. Difícilment arribaran als 20 diputats (qui sap!), però tinc la sensació que si la candidatura d'esquerres fa una bona campanya, com va fer en les dues últimes eleccions generals, tindrà molt a guanyar (recordem que, abans de les generals de 2015, van ser molt pocs els que van vaticinar la victòria d'En Comú Podem). El paper i el protagonisme de Domènech, i també d'Ada Colau, sembla decisiu. Compten amb la gran dificultat i el gran repte de voler situar l'eix social en el centre del debat (Catalunya Sí Que Es Pot no va ser capaç d'aconseguir-ho el setembre de 2015), però és indubtable que, després dels últims i vergonyants esdeveniments, molts catalans tenen la sensació que va sent hora d'abandonar el

monotema i tornar a parlar dels problemes reals de les classes populars. Ja es veurà què acaba passant en campanya…

Moltes enquestes coincideixen que ni el bloc independentista unilateralista (ERC, Junts per Catalunya i la CUP) ni el bloc constitucionalista (Ciutadans, PSC i PP) sumaran majoria absoluta d'escons. Tinc els meus dubtes que ERC, JxC i CUP no arribin als 68 diputats, però hi ha una tendència fàcil d'extreure de les darreres enquestes: aquest bloc, a mesura que passen les setmanes, va perdent força. Si aquest fet s'acaba produint, el paper de Catalunya en Comú Podem serà decisiu, com ho va ser el de la CUP la legislatura passada. I aquí entraríem en un escenari absolutament nou, perquè els Comuns només donaran suport a un President o a una Presidenta d'esquerres. Els seus portaveus ho han dit molt clar en els últims dies: no donaran el seu suport ni a l'antiga Convergència, ni a Ciutadans, ni al PP. Si finalment, com tot sembla indicar, ERC és la força amb més diputats, els Comuns hauran de decidir si investeixen Oriol Junqueras o Marta Rovira (ja es veurà qui dels dos). Però què passaria si els resultats d'ERC no són tan bons com s'espera i, en canvi, Catalunya en Comú Podem dóna la sorpresa i queda per sobre del PSC? Què passaria si ERC, Comuns i PSC sumessin una majoria suficient d'escons i es plantegessin seriosament la possibilitat d'arribar a un acord d'investidura? Quina condició podrien posar els d'Iceta? Aquí opino que està la clau: el PSC podria acabar exigint la "solució Domènech", que podria acabar sent el candidat de consens per a la investidura. Una solució que acceptaria ERC? Difícil, molt difícil, però no impossible. La resposta, bastants dies després del 21 de desembre.

Els 5,5 milions de cartes de Puigdemont

Públic, 13 de desembre de 2017

Aquests dies els catalans estem rebent a casa la tradicional propaganda electoral, que aquest any ens arriba a manera d'avançat regal nadalenc. Avui, en arribar a casa, he trobat un sobre on posava que al seu interior hi havia una carta de Carles Puigdemont. El President. El meu President. El nostre President. Legítim, sobra dir-ho. Res d'ex. Tan legítim que en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya anava en el tercer lloc de la circumscripció provincial de Girona. Tan legítim que ha renunciat a la seva pensió com a ex President, al mateix temps que ha sol·licitat que li restitueixin la seva paga de diputat, a la qual va renunciar en el seu dia, tal i com informava fa uns dies Guillem Martínez a les pàgines (digitals) amigues de Ctxt.

Un apunt important, molt important, sobre la carta de Puigdemont: ni una paraula de drets laborals, ni de l'atur, ni de corrupció, ni d'educació, ni de la sanitat pública, ni de serveis socials, ni d'habitatge, ni de pobresa energètica. Perquè això "ara no toca", sembla ser.

Diu Puigdemont en la seva carta que, per primera vegada en la història, les eleccions no les ha convocat el President de Catalunya. Raó no li falta. L'aplicació de l'article 155, junt amb els empresonaments de diferents líders socials i polítics, són una ignomínia. Ho condemno enèrgicament. I vull deixar-ho ben clar, negre sobre blanc. Però el que no diu Puigdemont és que les eleccions no les va convocar (ell que podia fer-ho) perquè no va voler, o perquè es va espantar quan alguns dels seus el van acusar de traïdor a les xarxes socials. De vegades, en política, cal més coratge, més valor i menys pusil·lanimitat i refugi a les càlides (i escalfades) xarxes socials.

Segons Puigdemont, els catalans (entre els quals suposo que em deu comptar) sempre hem defensat que la democràcia és l'únic camí. Quan diu "els catalans" no sé si inclou també les insignes famílies franquistes que també hi havia i hi ha a Catalunya, i que

llueixen amb honor insignes cognoms catalans al seu DNI. Ara, això sí, sembla com si tothom hagués lluitat en la resistència antifranquista. Quan Puigdemont parla de democràcia suposo que no es referirà a la legitimitat del 47,8% dels vots suposadament suficient per proclamar la independència. La fake DUI.

Diu també Puigdemont en la seva carta que el futur de Catalunya es decideix a Catalunya. Faltaria més, dic jo. Però també dic jo que no es pot enganyar la gent prometent que s'aconseguirà la independència unilateralment, gratis i sense negociar res. Suposo que ja ha quedat clar que aquell independentisme màgic de Junts pel Sí i les seves corretges de transmissió social i mediàtica ha quedat sobradament desacreditat durant les últimes (i accelerades) setmanes.

Diu Puigdemont que la candidatura de Junts per Catalunya neix recollint el clam del carrer. De quin carrer? Convido un dia (només un) a Puigdemont a que faci una tomb pel meu barri, on de ben segur la seva candidatura no serà el 21D la més votada (com no ho era tampoc quan l'encapçalaven Jordi Pujol o Artur Mas). I diu que es presenten amb una llista de caràcter transversal, que supera l'esquema dels partits. Llavors per què Marta Pascal, coordinadora general de la refundada Convergència, diu que les grans decisions de Junts per Catalunya les prendrà el PDECAT?

Diu que el 21 de desembre tindrem l'oportunitat de restituir el Govern de la Generalitat. Segur? I si els electors decideixen una altra cosa? Seguirà vostè reivindicant-se com el President legítim? Què passarà si la candidatura encapçalada per Junqueras, que està injustament a la presó, és la més votada?

Una de les frases més importants de la carta de Puigdemont és aquesta: "l'endemà seguirem construint un Estat independent". Seguirem? Sembla ser que el fred belga ha afinat el sentit de l'humor de Puigdemont. Això sí que crec que pot ser una bona notícia, la veritat. I diu que ho faran amb els set milions i mig de catalans. Sí? I per què ha governat durant aquest any i escaig a la presidència contra més de la meitat del país?

Diu també Puigdemont que faran un estat més pròsper i amb més cohesió social. No sé a què es pot referir, la veritat... A la cohesió social que ofereix la privatització de la sanitat pública? A les

subvencions milionàries a les escoles que segreguen per sexe? A l'augment de les llistes d'espera als hospitals? Al no finançament de la Llei de Barris? A votar a favor de la reforma laboral del PP?

La traca final la trobem en l'últim paràgraf de la carta: Puigdemont parla de Junts per Catalunya com un espai que supera la política. Sí? Segur? Però si precisament ara és quan cal la política més que mai! Passarem directament de la no-política a la post-política? Potser estaria bé experimentar, després de tant de temps, un govern i un Parlament on la política tornés a tenir el protagonisme que mai hauria d'haver perdut. Un protagonisme basat més en la racionalitat i el diàleg, i menys en la identitat i els sentiments. Una política en la que es torni a parlar dels interessos de les classes populars, d'ambulatoris i escoles, de treball i cases sense fred a l'hivern. D'esquerres i de dretes. I de classes socials.

La situació, de tota manera, no sembla d'allò més falaguera: observo els primers llocs de les llistes electorals i massa noms ocupaven escons i càrrecs a la(es) darrera(es) i penosa(es) legislatura(es). El pessimisme de la raó, que ens acompanyarà per molt de temps. Malauradament.

Els resultats de les eleccions del 21D en clau mataronina

Capgròs, 22 de desembre de 2017

Les eleccions al Parlament de Catalunya ens deixen dos titulars principals: "l'independentisme revalida la majoria absoluta" i "C's és la primera força en vots i escons". També cal destacar el fet que, definitivament, les eleccions catalanes giren al voltant de l'eix identitari, amb dos blocs clarament diferenciats que, si bé no arriben a la meitat de l'electorat, s'hi apropen. La sorpresa de la jornada ha estat que la candidatura de Puigdemont ha quedat per davant d'ERC, amb la qual cosa sembla que el "gen convergent", en paraules d'Enric Juliana, continua viu, i de quina manera! L'enfonsament del PP mereix capítol a part, tenint en compte que les eleccions havien estat convocades per Rajoy en virtut d'una interpretació més que discutible de l'article 155 de la Constitució. Segurament el president espanyol és el gran perdedor dels comicis i les conseqüències seran, indubtablement, d'abast estatal. Rajoy volia retornar la política catalana al que ell considera que és la normalitat, i ara sembla que la situació és encara més complexa.

Si ens fixem en els resultats a Mataró, el titular és molt clar: "C's guanya les eleccions de forma clara arrasant als barris populars". De fet, la candidatura encapçalada per Inés Arrimadas guanya a tots els barris de la ciutat, a excepció, com era de preveure, del Centre i l'Eixample, on els partits independentistes obtenen els seus millors resultats. Un fenomen que es dóna pràcticament a tota la zona metropolitana de Barcelona, en el que anys enrere s'anomenava el "cinturó roig". Aquest és un dels efectes més clars del Procés: l'auge de C's. I sota el meu punt de vista, tot un drama per al catalanisme històric. Que els barris obrers optin per una opció clarament de dretes ens hauria de fer rumiar també. Ara ja no està de moda parlar de l'eix social tradicional, però hi ha una dada que cal retenir: a Mataró, les dretes han obtingut un 53,2%, mentre que les esquerres s'han quedat en un 45,2%. Les dades a nivell de Catalunya tampoc no són esperançadores per a les esquerres.

Definitivament, els qui deien que el Procés tirava el país cap a l'esquerra estaven molt equivocats, a tenor de les dades. L'eix nacional s'imposa sobre el social, i això segurament és una gran derrota per a les esquerres. Les banderes tot ho tapen, també les retallades i la corrupció.

C's obté un 30,46% a Mataró, seguit, a més de 10 punts, per ERC (19,9%), Junts per Catalunya (18,53%), PSC (14,77%), Catalunya en Comú Podem (6,78%), PP (4,21%) i CUP (3,75%). Els resultats de C's són impressionants si atenem a les dades per barris, amb percentatges per sobre del 40% a La Llàntia, Cerdanyola Nord i Cerdanyola Sud. Definitivament, l'eix identitari dibuixa dos ciutats dintre de la mateixa: uns barris populars que voten majoritàriament partits constitucionalistes, amb uns resultats molt bons per a C's, i un Centre i un Eixample que voten principalment partits independentistes. Mataró, com ja s'ha vist en anteriors comicis, és una ciutat que de forma clara no és independentista: "només" un 42,18% vota ERC, JxC o CUP, més de 5 punts menys que la mitjana catalana, que per cert tampoc no arriba a la meitat de l'electorat.

Si fem política ficció, i sabent que els resultats d'unes eleccions al Parlament no es poden extrapolar a un hipotètic Ajuntament de Mataró, obtindríem els següents resultats en unes municipals: C's aconseguiria 9 regidors, ERC 6, Junts per Catalunya 6, PSC 4 i Catalunya en Comú Podem 2. PP i CUP, com que no arribarien al mínim del 5%, no obtindrien representació. En aquest cas, els Comuns sí que tindrien la clau de la governabilitat de la que van parlar durant tota la campanya i que, finalment, no tindran al Parlament. Però això és una altra història: amb total seguretat els resultats en les municipals del 2019 seran molt i molt diferents. Haurem d'esperar encara un any i mig, i aquest període de temps, en la política catalana, és tota una eternitat.

Els Comuns tenen la clau a Catalunya

Públic, 7 de gener de 2018

Durant la passada campanya electoral a Catalunya la idea força dels Comuns era que tindrien la clau de la governabilitat, partint de la base que els seus escons serien decisius per formar majories al Parlament. Xavi Domènech es va fer un fart d'ensenyar la clau de casa seva al final de cada acte electoral. Però la jornada del 21 de desembre va deixar uns resultats modestos per a Catalunya en Comú Podem: un 7,43% dels vots i 8 diputats, 3 menys dels que va obtenir Catalunya Sí que es Pot el 2015, en una llista encapçalada en el seu dia pels veterans Lluís Rabell i Joan Coscubiela. El cas és que la suma de les tres candidatures independentistes (Junts per Catalunya, ERC i CUP) sumen 70 diputats, 2 menys que el 2015 però per sobre de la majoria absoluta.

El bloc format per JxC, ERC i CUP va sumar un 47,33% dels vots, mentre que el que formen Ciutadans, PSC i PP va arribar al 43,30%. El panorama, clarament polaritzat, deixa la foto d'una Catalunya partida pràcticament per la meitat en termes electorals. Per això el paper dels Comuns, tot i no ser a priori imprescindible en la suma de majories, seguirà sent clau a nivell social i polític. Potser no en aquesta legislatura al Parlament, però això està per veure. No cal anar massa enrere en el temps per recordar per exemple el paper de Coscubiela en la passada legislatura: potser els vots de CSQEP no eren imprescindibles, però sí que ho van ser alguns discursos i advertiments del veterà sindicalista de CCOO, un dels pocs que va ser capaç de posar els punts sobre les is davant l'esdevenir erràtic de la legislatura i les seves improvisacions esperpèntiques i tramposes. El temps li ha donat la raó, i de quina manera.

Tant el bàndol unilateralista com el que va donar suport a la injusta aplicació de l'article 155 ho saben: sense els Comuns no hi ha majoria possible en cap de les dues riberes. Ni n'hi ha ni probablement n'hi haurà. Per això resulta tan important el paper de la política en majúscules en els propers temps, i recosir el danyat

catalanisme històric és una tasca que no es pot postergar, perquè hi ha massa coses importants en joc. Que un partit com Ciutadans sigui la primera força en vots i escons, sobretot en els barris obrers, ens hauria de fer reflexionar. I és que no cal oblidar que el partit taronja va néixer com a reacció al catalanisme, a la llengua i particularment al model d'escola catalana, patrimoni de tots. Els hereus de Convergència (i també Unió), ERC, PSC i els Comuns hauran d'arribar a acords ho vulguin o no en els temes troncals del país, perquè el perill taronja existeix i s'enforteix per moments. Que li preguntin si no a Aznar... Si això no s'entén o no es vol entendre i se segueix imposant la política de blocs, no hi haurà sortida possible. Aquest és precisament un dels drames del processisme: la ruptura del catalanisme i l'auge de Ciutadans. Si alguns segueixen pensant en el poder i el partit, i no en el país, tot es posarà molt complicat. Més encara.

En el sí dels Comuns conviuen independentistes i no independentistes. Com en moltes famílies catalanes. Com passa a tot el país. Però la pregunta és: a hores d'ara, poden conviure indepes i no indepes en un mateix partit? Porto temps donant-li voltes a l'assumpte, i reconec que la resposta no és senzilla. Però vull inclinar-me pel sí. Vull. Modestament, opino que si els Comuns volen tenir la clau i ser imprescindibles en la recomposició del catalanisme i la governabilitat del país, han de semblar-se més al país. I que en el seu sí convisquin independentistes i no independentistes s'ha de percebre més com una riquesa que no pas com un obstacle. Els que es van deixar seduir per l'unilateralisme o fins i tot per algun càrrec remunerat processista ja van abandonar fa temps el vaixell i no tornaran.

Les victòries d'En Comú Podem a les generals de 2015 i 2016 no han d'oblidar-se mai. Cal recordar que el projecte dels Comuns té com a horitzó clar la reforma de l'Estat en un sentit plurinacional. És a dir, adaptar la llei a la realitat del país. Per això, a ningú no se li escapa que és fonamental guanyar al PP (i a Ciutadans), i és obvi que els catalans sols no podem. El paper d'Unidos Podemos a nivell estatal serà clau, i malgrat els mals auguris (potser interessats) que dibuixen les darreres enquestes, ja

s'està reflexionant profundament sobre les repercussions dels esdeveniments de Catalunya en els suports a Unidos Podemos a la resta de les Espanyes. I la realitat és que aquest espai polític, encara en construcció, ha donat sobrades mostres d'adaptabilitat i resiliència. Qui els descarti anticipadament per a la batalla encara es durà una sorpresa.

Potser hi haurà qui pensi que els Comuns no s'han desmarcat prou de l'independentisme. Hi ha qui diu que si ho fessin recuperarien gran part dels vots que van obtenir a les generals de 2015 i 2016 i que ara han anat a parar a Ciutadans. Honestament: crec que ara la missió prioritària a Catalunya ha de passar per recosir el catalanisme i la societat i no aprofundir en la bretxa dels bàndols irreconciliables, cosa que s'ha demostrat funesta per al país. Però tot això no és incompatible amb la necessitat que l'esquerra perdi definitivament els seus complexos davant del nacionalisme (català i espanyol), perquè per molt que ens diguin que no, això cada vegada va més de banderes i símbols i menys d'altres temes. No són pocs els que han sucumbit en els últims anys a la temptació d'acostar-se al processisme i més recentment a l'unionisme. I és que cal reconèixer que, de vegades, no hi ha confort lluny de la calor identitària. Han volgut que triem entre blanc o negre i molts no han pogut negar-se, quan Catalunya ha estat sempre un país pintat de milers de tonalitats de grisos. Per això quan em diuen que la solució a tots els nostres mals és un referèndum de sí o no torço el gest i em poso a tremolar. La meva opinió és que el projecte de les esquerres catalanes en el seu conjunt, si vol ser útil, no pot deixar-se seduir ni pel fracassat unilateralisme ni per ocurrències delirants i malintencionades com Tabàrnia. I si algú pot seure a la mateixa taula a indepes i no indepes i posar-los a debatre, no se m'acut un altre espai més necessari que el que avui construeixen els Comuns.

Un segle de Marcelino Camacho

Público, 21 de gener de 2018 (publicada la versió en castellà)

Ni nos domaron, ni nos doblegaron, ni nos van a domesticar

Aquests dies de gener Marcelino Camacho hauria fet cent anys. Un segle de lluita, dignitat i compromís, tres de les característiques definitòries de la trajectòria vital, sindical i política del sindicalista i militant comunista sorià. Convé recordar especialment en aquests temps figures imprescindibles del moviment obrer del nostre país com Camacho, i la commemoració del seu centenari sembla una oportunitat d'or per reivindicar la vigència dels valors que ell va defensar durant tota la seva vida. Des d'aquí vull aplaudir la iniciativa del sindicat, CCOO, i els partits, el PCE i Esquerra Unida, d'organitzar diversos actes amb motiu de l'efemèride. L'ocasió ho mereix.

Quatre notes biogràfiques: Marcelino Camacho va ser un treballador metal·lúrgic, fill de ferroviari, compromès des de ben jove amb els valors d'esquerres. Va lluitar defensant la República durant la Guerra Civil. Va patir als camps de concentració i a les presons franquistes. Va organitzar les Comissions Obreres a la clandestinitat i va ser el seu primer secretari general, càrrec que va desenvolupar fins al 1987. També va ser diputat pel PCE a les Corts Generals en la legislatura constituent i en la primera legislatura de la restauració democràtica, fins a la seva dimissió a principis de 1981.

És cert que les coses han canviat molt en els darrers temps i que el mantra de la fi de les ideologies ha anat calant en amplis sectors de la nostra societat, però per combatre determinats discursos és convenient armar-se d'arguments i reivindicar el llegat de persones com Marcelino Camacho, estendard d'una generació que ens ha anat deixant però el record de la qual ha de romandre més viu que mai. Es diu que això ja no va ni d'esquerres ni de dretes. S'insisteix que no hi ha classes socials i es burxa els joves insistentment amb la idea que el paradís està en el consum i l'individualisme. Fes-t'ho tu. Tot és al teu interior. Si vols, pots. Els

sindicats estan antiquats, ja no serveixen. Els polítics són tots iguals... Però si alguna cosa ha demostrat la tossuda història de la humanitat és que si les persones no ens agrupem i organitzem per aconseguir els nostres objectius comuns, les elits del poder sempre portaran les de guanyar. I sabem que van guanyant encara que nosaltres siguem més. Això Marcelino Camacho i molts militants de la seva generació ho van tenir meridianament clar, i per això la importància del moviment obrer (i especialment el PCE i CCOO) durant la llarga nit del franquisme, cosa que interessadament a poc a poc va desapareixent dels llibres d'història. Sense la seva lluita, sense el seu sacrifici i sense la seva feina moltes de les conquestes socials del nostre país mai no haurien arribat. Perquè, malgrat el que molts creuen, no van arribar de franc. I convé tenir present que encara queden moltes conquestes pendents, sobretot en temps de retrocés, corrupció i espoliació. Convé recordar-ho ara que comença a calar un cert discurs des de l'esquerra que renega del paper del PCE o CCOO a la Transició. Sí, potser les coses es van poder fer millor, no hi ha dubte, però avui juguem amb avantatge quan diem que es va cedir massa en aquells temps tan complicats i violents, amb una correlació de forces extraordinàriament favorable als sectors conservadors i hereus del règim totalitari de Franco. No dic que s'estiguin menyspreant els anys de presó, tortures, exili i patiment de persones com Marcelino Camacho, però els que ja vam néixer als vuitanta o fins i tot més tard tenim l'obligació de posar-nos al lloc d'aquella generació heroica que s'ho va jugar tot per nosaltres. Tot, també la llibertat i la vida. Quants avui hi estaríem disposats sincerament? Per això crec que quan parlem avui de presos polítics o exili hem de ser molt curosos, recordar aquesta generació i fugir de la frivolitat veloçment. I no tothom ho fa.

Avui em pregunto què pensaria Marcelino Camacho de la situació política que ens toca viure. Què pensaria de tot el que estem perdent les classes populars en els darrers anys? Com reivindicaria la vigència dels seus ideals de joventut? Què pensaria de les victòries de les dretes i la manca d'entesa de les esquerres? Quin paper jugaria a la construcció d'Unidos Podemos i la unitat de l'esquerra transformadora a les Espanyes? Què pensaria de Catalunya i de com certa esquerra ha anteposat la identitat nacional a la classe social,

pactant fins i tot amb la dreta? Què pensaria de Trump, de l'auge de l'extrema dreta a Europa o del Brexit? Mai no ho sabrem, malauradament. I no seré jo qui aventuri els suposats pensaments d'algú que ja no hi és entre nosaltres.

Avui hem de brindar tots per la memòria de Marcelino Camacho. Tots: sindicalistes de classe, comunistes i gent d'esquerres en general els primers, sí. Però qualsevol demòcrata de convicció i cor ha de saber que té molt a agrair a aquella generació que Camacho representa com pocs. Perquè aquells valors que ell defensava avui tenen la màxima vigència: la defensa dels drets de la majoria davant dels injustos abusos de les elits del poder.

ERC comença per fi a desacomplexar-se

Públic, 5 de febrer de 2018

Sembla que Esquerra Republicana comença per fi a desacomplexar-se. Suposo que veure Puigdemont de canyes per Bèlgica ha de causar indignació entre els membres d'un partit que té el seu líder a la presó. Encara que segurament aquest no és el motiu (únic) pel qual els dirigents d'ERC comencen a dir en públic el que fa temps que pensen i no s'atrevien a explicitar. Les declaracions del respectat Joan Tardà fa uns dies en una entrevista a La Vanguardia són diàfanes: "si cal, caldrà sacrificar Puigdemont". I la decisió de Roger Torrent, flamant nou President del Parlament, d'ajornar el ple d'investidura, deixa ben clar que ERC no valida l'estratègia de Puigdemont i els seus acòlits. El "combat de judo" a què sovint fa referència Enric Juliana torna a prendre protagonisme. La ruptura del bloc independentista, diuen alguns... No cantin victòria tan ràpid, no siguin ingenus.

Crec que és interessant recordar un fet importantíssim. Com sabem, el 26 d'octubre el llavors President de la Generalitat va estar a punt de convocar eleccions. Calia preservar les institucions catalanes i la decisió estava presa. El paper del lehendakari Urkullu va ser imprescindible en les hores prèvies per convèncer Puigdemont de la necessitat de no posar en safata al govern de Rajoy l'aplicació de l'article 155 de la Constitució. Però aquell matí, quan es van conèixer les intencions de l'avui ex President, les xarxes socials van bullir i nombrosos dirigents processistes van començar a titllar Puigdemont de traïdor. "155 monedes de plata", va escriure a Twitter Gabriel Rufián, diputat d'ERC al Congrés. El president va entrar en mode pànic i es va fer enrere. No podia quedar com el dolent de la pel·lícula i molt menys com un traïdor a la pàtria i al "Poble català". En definitiva, no convocava eleccions i la via fake-unilateralista tirava endavant, tot i que la simbòlica República Catalana va durar menys que un caramel a la porta d'una escola. A la Moncloa encara se sorprenen de com de fàcil ha estat aplicar l'article 155, de com d'obedients han estat els funcionaris i càrrecs

de confiança de la Generalitat, molts d'ells fidels a la doctrina processista. Perquè amb les coses del menjar no s'hi juga.

Puigdemont és un home enganxat a les xarxes socials, particularment a Twitter, i això va ser fonamental a l'hora de no poder aguantar la pressió aquell 26 d'octubre. No és difícil aventurar que si hagués quedat com un traïdor ERC s'hagués beneficiat a nivell electoral, i mirin ara com han canviat les tornes. Al cap i a la fi, el processisme també consisteix en una lluita per l'hegemonia del nacionalisme català. L'error d'ERC en aquell moment va ser no donar suport a la decisió que ja havia pres Puigdemont. El tuit de Rufián el va simbolitzar a la perfecció. El gran error d'ERC. Suposo que a la seu del carrer Calàbria de Barcelona comencen a adonar-se ja que els tuits de Rufián poden tenir la seva gràcia durant uns minuts, però la fama a Twitter és efímera i la política consisteix en una altra cosa. Comparin Rufián amb Tardà. No hi ha color. De vegades penso que el veterà polític de Cornellà deu estirar-se els cabells amb algunes de les peripècies del seu company d'escó.

Avui, com sabem, Puigdemont gaudeix de gran suport popular no només entre les files neoconvergents, sinó també entre l'electorat d'ERC i la CUP. S'ha erigit com el gran messies del processisme i ERC té bona part de responsabilitat en la creació del monstre. La manifestació de Brussel·les, amb nodrida representació de dirigents i militants d'Esquerra, no va ser més que un gran acte electoral a favor de Puigdemont. Un altre error de càlcul de l'històric partit de Macià i Companys, que no sé què pensarien si aixequessin el cap. La història del 21 de desembre ja la sabem: Puigdemont i el gen convergent (en expressió d'Enric Juliana) van guanyar la batalla per l'hegemonia processista. El puigdemontisme va vèncer. El gen convergent mai mor, i la capacitat dels seus a l'hora de crear discurs i amplificar-lo mediàticament és digna d'elogi i estudi. Expliquin el que expliquin, el seu electorat compra el missatge. Sigui el que sigui. I és que la fe mou muntanyes. Guillem Martínez ho explica magistralment a les seves imprescindibles cròniques a CTXT.

Però Puigdemont és humà. És una persona, i el risc de passar a l'oblit en poc temps sempre hi serà. Per això s'aferra al càrrec, perquè sap que si no és investit President pot anar a parar a

la cruel paperera de la història abans del que ens pensem. Perquè la vida segueix i el processisme seguirà, amb unes o amb altres persones. Per això també alguns dirigents neoconvergents ja comencen a parlar de repetir les eleccions, perquè probablement estarien davant d'una ocasió d'or per enfonsar ERC i els seus coqueteigs amb la traïció a la pàtria. La megalomania puigdemontista, si bé a més de la meitat de la població catalana li produeix al·lèrgia, sedueix amplis sectors del processisme, i això els seus estrategs ho saben. Durant el franquisme tocava callar i quedar-se a casa, als vuitanta i noranta tocava votar Pujol, avui toca votar Puigdemont. Siguin obedients, si us plau.

El que està quedant cada cop més clar és que el processisme està beneficiant clarament les dretes. No perdem de vista que els dos partits més votats a les eleccions del passat 21 de desembre van ser Ciutadans i JxC. Es demostra una vegada més que l'increment del fervor nacionalista (espanyol o català) beneficia les dretes, que històricament han patrimonialitzat el pedigrí identitari que funciona com a perfecte anestèsic contra els problemes reals de les classes populars. La pregunta que hem de llançar a l'aire és clara: s'ha tancat la finestra d'oportunitat que va obrir el 15-M i més tard Podemos? Perquè no ho oblidem: pot ser que el PP surti tocat de tot això, però no es perd ni un sol dels seus vots, perquè els desencantats votaran religiosament, via cosmètica, Ciutadans. Més del mateix, però amb una imatge menys casposa i (de moment) neta i polida.

La passada setmana van cridar l'atenció els missatges que es van intercanviar Puigdemont i Toni Comín que va captar un càmera de Telecinco. S'ha arribat a dir que el processisme està acabat. Segur? No siguin ingenus, si us plau. La nova temporada d'aquesta sèrie acaba de començar i promet oferir-nos noves trames i emocions. Ara es parla de crear una presidència simbòlica, que ocuparia Puigdemont, i una altra d'efectiva, que exerciria un testaferro seu. Fixeu-vos: la capacitat creativa del processisme no té límits, bàsicament perquè compta amb xollo valuosíssim: el seu electorat compra qualsevol tripijoc (astúcia en llenguatge processista) i qualsevol missatge, per esperpèntic que sigui. Per això sorprenen errors en allò simbòlic com que Puigdemont hagi arribat a plantejar-se llogar una mansió ni més ni menys que a Waterloo. És

inevitable que se t'escapi el riure, més quan el processisme ha cuidat fins al més mínim detall i amb particular cura el simbolisme i l'escenografia: des de les performances dels 11 de setembre a tot tipus de concentracions i accions, passant pel tour brussel·lès de Puigdemont de la maneta de la dreta identitària flamenca.

Aquests dies he arribat a pensar que ERC s'està desacomplexant i pot ser que trenqui el seu ja llarg matrimoni amb els neoconvergents. L'abraçada de l'ós. Però igual sóc un ingenu. Això potser no s'acabarà mai. Potser ERC mai arribi a plantejar-se una aliança amb les esquerres catalanes. Però somiar és gratis: pot ser que ERC es desacomplexi definitivament i aposti algun dia per sumar a l'esquerra i no a la dreta. Que pensi en allò social i no anteposi allò identitari. Mai és tard si la dita és bona.

OT com a mostra de l'Espanya plurinacional

Público, 16 de febrer de 2018 (publicada la versió en castellà)

La darrera edició del programa-concurs Operación Triunfo (OT) ha tingut un èxit que ha saltat de les pantalles de televisió a les converses familiars, les tertúlies de bar i fins i tot ambients polítics. Pablo Iglesias va dir fa uns dies que OT és més important que el Telediario. I té raó. Un bon lector d'Antonio Gramsci ho sap perfectament. Pura hegemonia cultural.

El cas és que encara que no segueixis les gales dels dilluns, és impossible no conèixer cap detall de la darrera edició d'OT. Tret que visquis en una bombolla, com sol passar a determinats dirigents polítics, absolutament allunyats de la societat a la qual haurien de servir. I encara que no faltin els guardians de les essències intel·lectuals i culturals que titllen el programa de "populatxer" i teleporqueria, a ningú no se li escapa que la capacitat d'influència dels protagonistes d'aquest concurs pot arribar a ser molt més important que la d'alguns suposats líders d'opinió. Ja ho veurem.

Revisant les biografies dels concursants de la recent acabada edició d'OT un no pot evitar pensar en la idea d'Espanya plurinacional que molts considerem que va com a anell al dit a aquest país de països, nació de nacions, que habitem, estimem i odiem. Les Espanyes, que deia Ernest Lluch. Avui manca massa gent que parli més d'Espanyes i menys de l'Espanya una, gran i lliure que ni va existir ni existirà mai. I mires les biografies d'aquell grup de nois de vint anys que ja és tot un fenomen de fans i penses… Això és l'Espanya plurinacional! Una productora catalana que fa un programa d'èxit, ben fet, per a la televisió pública estatal. Un andalús que condueix el programa sense amagar-ne l'accent. 18 concursants de diferents llocs de les Espanyes: quatre catalans, tres gallecs, dos andalusos, dos canaris, un madrileny, una navarresa, un basc, un mallorquí, una extremenya, una madrilenya criada a Andalusia i un brasiler criat a Galícia que viu a Madrid. És cert que hi ha comunitats que no han estat representades al certamen i en aquest aspecte el concurs ha quedat una mica coix. Però el

programa ha obtingut excel·lents índexs d'audiència a tota la geografia espanyola. A tota.

Ara que estem en any de Mundial de futbol em ve al cap aquella mítica selecció espanyola que va ser campiona del món el 2010. L'entrenava un castellano-lleonès i a les seves files hi havia set catalans, tres andalusos, dos madrilenys, dos canaris, dos asturians, un valencià, un aragonès, un castellano-manxec, un basc, un navarrès, un de La Rioja i un madrileny criat a Catalunya amb cor cordovès. Esportistes de totes les Espanyes, unint forces i remant en la mateixa direcció, sortejant un obstacle darrere l'altre. A la celebració després de guanyar la final a Holanda, Xavi i Puyol es van fotografiar amb una senyera, mentre que Villa treia la bandera asturiana i Ramos l'andalusa. Sense problemes, si bé no hi van faltar els recalcitrants que es van indignar perquè a més de la rojigualda van aparèixer altres ensenyes sobre la gespa de l'estadi. Són els mateixos que segueixen sense entendre el que som: diversos en les nostres identitats. Plurals. Vuit anys després, com han canviat les coses! Les Espanyes segueixen i continuaran sent plurinacionals, però mentre els qui les governen segueixin pel mateix camí, mentre es neguin a escoltar i a pactar i tot ho fiïn a la via judicial, la convivència es farà cada cop més complicada. El pessimisme de la raó, raó que alguns no trobaran mai. Disculpin però és així. El pessimisme de la raó, raó que alguns no trobaran mai.

Els andalusos de Catalunya i el processisme

Público, 4 de març de 2018 (publicada la versió en castellà)

El darrer article del professor Juan Carlos Monedero publicat en aquest diari, dedicat a Andalusia, m'ha motivat a escriure aquestes breus reflexions sobre aquesta terra on van néixer els meus pares i que molts catalans estimem tant com Catalunya. Monedero deia que Andalusia "no ha avançat en la seva identitat nacional i tampoc en justícia social. La identitat andalusa i l'espanyola estan molt agermanades. I l'orgull patri que tenen les andaluses i els andalusos no viu de la diferència amb Espanya. Molts andalusos a Catalunya, on se'n van anar a treballar perquè a la seva terra no els volien (t'estima la terra que no et dóna feina?), s'han vist reivindicats com a espanyols després que l'independentisme trenqués els taps i han tornat a la bandera. I és una reivindicació que neix amb ràbia, com si els haguessin estat robant alguna cosa durant tot aquest temps. Cal reinventar Espanya o ens menjaran les rancúnies". En llegir aquestes paraules, he pensat que és difícil explicar millor aquest assumpte a com ho fa el nostre estimat i irreverent professor. Catalunya hi ha moltes, com hi ha moltes Espanyes. I molts catalans d'origen andalús (recorden allò que és català qui viu i treballa a Catalunya?) han viscut determinats capítols del serial del Procés com una agressió. Així de cru, i així de cert. Quan s'equipara el "Poble Català" únicament a la part independentista de la societat, s'està deixant fora més de la meitat de Catalunya, i això és un error gravíssim, per no dir una altra paraula. El que es va trigar llargs anys a construir ara pot quedar destrossat en molt poc temps gràcies a la irresponsabilitat d'uns quants malvats. I dic malvats perquè crec que són perfectament conscients de la magnitud de la tragèdia.

El meu barri va sorgir d'un raval inhòspit a principis dels anys seixanta, amb l'arribada en massa de centenars de pàries de diferents zones de les Espanyes: andalusos, extremenys, murcians, castellans, aragonesos, gallecs... Gents que fugien de la misèria i arribaven a Catalunya amb allò posat, en la majoria de casos amb una maleta de cartró i poca cosa més. Entre ells, els meus avis i els

meus pares. Van construir casa seva com van poder, de diumenge en diumenge, amb l'ajuda i solidaritat dels veïns, moltes vegades paisans amb els quals es comprava una petita parcel·la a mitges. La meva família va trigar dotze anys en acabar el seu humil habitatge, on encara hi visc. I com ells, centenars de milers de persones que van arribar a Catalunya fugint, com dic, de la misèria. Convé recordar d'on venim perquè no ens cegui la desraó que en els darrers temps ho tapa tot a la meva terra. Perquè això també va de classes socials, senyors meus.

Fins fa pocs mesos, al meu barri no hi havia banderes als balcons. Estelades, òbviament, ni una. Ara sí, i ja podeu imaginar quines: la mateixa que llueix a la seva esquena el Borbó cada vegada que ens dóna la brasa amb el seu discurs de la nit de Nadal. És el que diu Monedero, i té més raó que un sant: molts andalusos a Catalunya "s'han vist reivindicats com a espanyols després que l'independentisme trenqués els taps i han tornat a la bandera. I és una reivindicació que neix amb ràbia, com si els haguessin estat robant alguna cosa durant tot aquest temps". Més clar, l'aigua. Només cal prendre una cervesa al bar de la cantonada al migdia per assabentar-se de què va la història. I de vegades els nostres dirigents polítics haurien d'entrar més als bars dels barris i sortir de la bombolla en què es converteixen les institucions. És el que els està passant per exemple als Comuns a Catalunya: si no aconsegueixen crear un relat propi, si no es desmarquen sense complexos del processisme en les seves diferents variants, ho tindran molt difícil per sortir de la irrellevància. Perquè no cal perdre de vista que una part important de l'electorat natural d'aquest espai polític ha decidit votar Ciutadans a les últimes autonòmiques. Estem parlant d'un drama que, si no es posa remei aviat, afectarà també Unidos Podemos (ja ho està fent) a nivell estatal, perquè la crisi catalana està servint per enfortir la ira identitària a les dues trinxeres, en un conflicte que es presenta de manera maniquea. I en els conflictes entre nacionalismes sempre guanya la dreta, sigui el PP, Ciutadans o l'antiga i requetefundada Convergència. O aprenem de la història o estem perduts. Pablo Iglesias va dir que havien despertat el feixisme i alguns hiperventilats del processisme se'l van tirar a sobre. És clar,

hi ha veritats com punys que fan mal quan es diuen, i allò que va dir Iglesias era més cert que la rodonesa de la terra. Si alguns som tan crítics amb el processisme és precisament perquè ho percebem com una cosa que possiblement hagi tancat la finestra d'oportunitat que primer va obrir el 15-M i després Podemos. Perquè les banderes, al final, tot ho tapen. Però siguem optimistes, perquè potser no tot estigui perdut.

Als barris obrers de Catalunya va arrasar En Comú Podem a les generals del 2015 i 2016. A les últimes autonòmiques, el gat a l'aigua se l'ha endut Ciutadans. Anys ha, guanyava el PSC. En aquelles barriades es van forjar també moltes agrupacions del PSUC i es van formar molts militants de les CCOO, dues organitzacions que van jugar un paper primordial en la lluita antifranquista i en la construcció del lema "Catalunya un sol poble", una idea que avui està seriosament a perill. Avui, si el conflicte se situa únicament en clau identitària, si allò social queda arraconat sine die, els que perden són aquells que des dels barris obrers assisteixen atònits (i indignats) al menyspreu desacomplexat que arriba des del processisme. I molts d'aquells andalusos que van arribar a Catalunya als seixanta han viscut tot aquest serial sense fi com una agressió al més íntim: a la seva identitat, als seus orígens. De tant en tant a alguns processistes se'ls veu el plomall, com quan fa uns dies l'exdiputat de la CUP Antonio Baños ridiculitzava l'accent dels andalusos a les xarxes socials. O com quan anys enrere Marta Ferrusola s'indignava perquè un català nascut a Còrdova (els catalans, com els de Bilbao, naixem on volem) arribava a la presidència de la Generalitat. És com si ens haguessin entrat a robar a casa, deia la primera dama d'aquell pujolisme del 3% que molt pocs es van atrevir a desafiar. Andalusia, recordin, és la terra on van néixer Sèneca, Velázquez, Bécquer, Falla, Picasso, Juan Ramón, Aleixandre, Lorca, Machado, Alberti, Chaves Nogales, Carlos Cano o Paco de Lucía, per citar només alguns noms.

Després hi ha els que volen usar el suposat (i fals) conflicte lingüístic com a arma llancívola i electoralista. Només cal passar uns dies a Catalunya per adonar-se que no hi ha cap conflicte en aquesta qüestió, i que si ens podem sentir orgullosos d'alguna cosa els catalans, és de poder viure en dues llengües indistintament. I sí, la

preposició està ben utilitzada: vivim "en" català i vivim "en" castellà. Com ens dóna la gana. I pretendre carregar-se el model d'escola catalana és una barbaritat que no podem tolerar de cap manera. En el meu cas particular, com centenars de milers de nens d'origen immigrant, si avui em puc expressar de la mateixa manera en castellà i català és perquè vaig tenir la sort d'estudiar en una escola i un institut públics a Catalunya. Voler separar els nostres infants per raó de llengua és una bogeria. No tot s'hi val, senyors del PP i Ciutadans. Perquè aquelles lluites que van sorgir de la dignitat dels barris obrers de Santa Coloma (i després d'altres ciutats del cinturó metropolità) ja fa quaranta anys demostren que els beneficiats més grans del model d'escola catalana som precisament aquells nens que no escoltàvem parlar català a ningú, perquè als nostres barris ningú no ho parlava. Perquè en aquest tema també compta, i molt, la classe social, no només la identitat. I als barris obrers es parlava i se segueix parlant castellà. I per sort, també cada cop més català. Ara que alguns estan interessats en reescriure la història, cal reivindicar com mai el paper de les classes treballadores d'origen immigrant en aquella lluita en defensa de la llengua catalana, gran part de les quals s'organitzava a les associacions de veïns, al PSUC i a CCOO. Perquè al final algú s'acabarà creient que la lluita antifranquista la va liderar el nacionalisme.

Acabo. Diu Juan Carlos Monedero que "cal reinventar Espanya o ens menjaran les rancúnies". Doncs això, o reinventem les Espanyes i adaptem l'ordenament jurídic a la realitat plurinacional o això no ho arregla ningú. I encara menys els nacionalistes que es retroalimenten els uns als altres. Potser fins i tot ja és massa tard, perquè la irresponsabilitat d'alguns dirigents polítics no té límits ni té fi. Disculpin que sigui tan pessimista.

El llibre del Coscu com a reconstituent energètic

Públic, 15 de març de 2018

En el moment d'escriure aquestes línies el llibre que ha publicat recentment el company Joan Coscubiela, "Empantanados. Una alternativa federal al sóviet carlista", és el segon més venut en la llista de no ficció en castellà a Catalunya. Alguna cosa déu voler dir això. Després de devorar àvidament les poc més de tres-centes pàgines que té el volum, intentaré explicar per què cal llegir-lo. Crec que no em serà difícil convèncer aquella gent que milita des de fa anys en l'espai polític i sindical del que forma part el Coscu (CCOO, PSUC, ICV...), però crec que, més enllà de l'adscripció o les simpaties que el potencial lector pugui tenir cap a aquestes organitzacions, estem davant d'un assaig imprescindible per a qualsevol persona interessada en la política en general i en la situació que vivim a Catalunya en particular.

Dic que no serà difícil convèncer un militant de CCOO, el PSUC o ICV perquè el Coscu ha estat, és i serà un referent absolut d'aquest espai polític, un espai que ha apostat sempre pel catalanisme popular i que ha defensat sense ambigüitats el lema de "Catalunya un sol poble" des de l'esquerra. És un referent d'aquest espai polític per la seva llarga i sòlida trajectòria en defensa dels interessos de la classe treballadora a CCOO, pel seu paper com a diputat d'ICV al Congrés i com a portaveu del grup de Catalunya Sí Que es Pot en la darrera legislatura al Parlament de Catalunya. Però el llibre crec que no només va adreçat als companys i companyes de lluites del Coscu. La seva intervenció al ple del Parlament aquell trist 7 de setembre de l'any passat va fer tremolar les parets del palau de la Ciutadella, i molts catalans i catalanes, més enllà de la seva simpatia vers el grup parlamentari que representava el Coscu, van sentir-se plenament identificats amb les seves paraules. La seva defensa dels drets de les minories quedarà per a la història perquè, com defensava Rosa Luxemburg, cal defensar la llibertat de tothom, sobretot de qui pensa diferent. Tot el que el Coscu explica en aquestes tres-centes i pico pàgines crec que val la pena llegir-lo

perquè presenta, des del respecte més absolut, la visió de la situació actual d'un polític d'esquerres i catalanista que té una lucidesa i una serenor difícils de trobar en aquests temps d'empantanament (en paraules seves) i fúria que ens estan tocant viure al nostre país. I a sobre, ho fa amb una habilitat narradora que fa que vagis passant pàgines sense pràcticament adonar-te'n. Estem, sota el meu punt de vista, davant d'un tractat de política catalana de primer ordre.

Tinc la sensació que som molts i moltes els qui hem rebut aquest llibre com aigua de maig. Durant els darrers tres o quatre anys, una part important de la veterana militància del PSUC i ICV (i també de gran part de les CCOO) ha aguantat estoica les lliçons arrogants de persones que tot just ara començaven a moure's socialment i política. En alguns moments, l'adanisme desacomplexat de determinats nous dirigents, companys i companyes d'espai polític (un espai encara en construcció) ha assolit nivells d'impertinència que segurament no eren necessaris ni justos. Mentrestant, molts i moltes ens preguntàvem, des de l'atonia: i aquesta gent, on era fins ara? Doncs bé, aquest llibre del Coscu serveix, entre moltes altres coses, per donar veu a una part important de la militància d'aquest espai polític a què faig referència que va sentir-se molt sola durant anys i panys i que en els darrers temps assisteix il·lusionada a la possibilitat d'un canvi polític en benefici de les classes populars. Un canvi polític que, sigui dit de passada, potser serà molt més difícil d'aconseguir amb el processisme pel mig. Moltes d'aquestes persones de les que parlo, i no sé si el Coscu n'és conscient, s'han vist representades com mai per la feina d'ell i de la resta de l'anomenada Patrulla Nipona en la darrera legislatura al Parlament. Capítol a part mereix Lluís Rabell, que va acceptar encapçalar la candidatura en un moment gens fàcil, i que ha exercit de cap de files amb una dignitat que a molts i moltes ha emocionat. Una dignitat que és marca de la casa, i que en temps no massa pretèrits (tot i que ho pugui semblar), van demostrar companys de la talla d'en Joan Herrera, la Dolors Camats o en Ricard Gomà, per citar només tres exemples ben representatius. Tinc la sensació que aquest llibre del Coscu servirà de reconstituent energètic per a moltes d'aquestes persones a què faig referència. Perquè diu el que molts pensem, i ho

diu des de l'autoritat que dóna una trajectòria com la seva, des de la lluita antifranquista a la defensa constant dels drets dels treballadors i les treballadores, passant per la secretaria general de les CCOO, el Congrés dels Diputats i el Parlament de Catalunya. Ara que tot és líquid (també en política), els referents com el Coscu són més necessaris que mai, perquè no són de cartró-pedra. Són autèntics.

No vull fer spoilers del llibre innecessaris. Però sí que vull intentar tirar l'esquer a aquells potencials lectors que encara no s'hagin decidit. En els darrers temps, som molts els que pensem, com el Coscu, que part de l'esquerra del nostre país ha assumit en moments importants el marc mental del processisme, en comptes de presentar una proposta definida, pròpia i desacomplexada, desmarcant-se clarament d'algunes de les performances que han tingut lloc en aquests anys tan trepidants. Això, penso jo, ha fet perdre suports a l'espai polític a ambdós costats del front que s'ha creat a Catalunya. Perquè no ho oblidem, el 2012 ICV-EUiA va aconseguir 13 diputats, quan en les darreres eleccions Catalunya en Comú-Podem s'ha quedat amb 8. Alguns i algunes es pregunten si calien tantes alforges per aquest viatge, perquè això anava (o havia d'anar) de sumar per multiplicar, no de substituir sigles i persones. Segurament la resposta no és simple, indubtablement, però és cert que el procés de confluència de les esquerres transformadores catalanes està sent certament complex. Però davant del pessimisme de la raó, l'optimisme de la voluntat. Perquè hi ha massa en joc en el futur més proper com per no bastir una confluència on la fraternitat sigui el valor-guia, on la diferència sigui una riquesa que es respecti i s'aprofiti. Perquè l'esquerra serà diversa i plural o no serà.

Una de les idees-força del Coscu al llarg del seu llibre té a veure amb una cosa que els sindicalistes de pedra picada com ell tenen sempre ben present: quan no és possible arribar a acords, cal pactar el desacord. Un pacte del desacord que, si bé és probablement l'única solució possible arribats a aquest moment, quan els responsables polítics són uns irresponsables es transforma en quelcom quimèric. No avançaré les propostes que el Coscu presenta al capítol final del llibre, però no deixin de llegir-les perquè si realment volem tocar de peus a terra i reconstruir el que aquests irresponsables dels que parlo han destruït en poc temps, molt em

temo que seran de molta utilitat. El subtítol del llibre parla d'una "alternativa federal" que segurament caldrà posar en primera línia de forma desacomplexada, com a proposta de futur viable i necessària. Perquè segurament el temps de les astúcies i els enganys ha d'arribar a la seva fi, malgrat que la lluita per l'hegemonia nacionalista entre ERC i les restes mutants de CDC faci veritablement difícil l'assoliment de pactes amplis amb la resta de forces catalanistes, sumat tot això a la dificultat clara que suposa reconèixer que s'ha enganyat deliberadament a centenars de milers de persones que, de bona fe, s'havien il·lusionat amb l'arribada imminent i gratuïta a Ítaca. Alguns, però, ja han començat a reconèixer que potser sí que hi ha hagut engany, quan temps enrere gent com el Coscu eren titllats de traïdors per dir-ho. Un país ple de traïdors, aquest estimat país nostre.

Són temps nous, on caldrà més serenor, més propostes (complexes, si cal) i menys eslògans simplistes. I les anàlisis de persones com el Coscu, acompanyades de propostes concretes, són absolutament necessàries.

Joan Peiró: anarquisme, federalisme i ètica de la responsabilitat

Públic, 13 d'abril de 2018

Aquests dies es commemora el 87è aniversari de la proclamació de la Segona República Espanyola. Vull aprofitar l'efemèride per recordar un fet importantíssim però desconegut per a alguna gent, i és que en aquella República, ja en temps de guerra, van participar durant uns mesos com a ministres del govern de Largo Caballero quatre anarquistes, membres de la Confederació Nacional de Treball (CNT): Federica Montseny, Joan Garcia Oliver, Juan López i Joan Peiró. Es tracta d'un fet extraordinari, sens dubte, que quatre persones profundament compromeses amb els ideals de l'anarquisme participessin en una institució de l'estat tan important com és el seu govern. Una cosa que va representar un fet inaudit a nivell mundial. L'excepcionalitat de la situació (feia pocs mesos del cop d'estat del 18 de juliol) i la necessitat d'unir esforços per lluitar contra el feixisme van fer que la CNT acceptés participar en aquell govern. Em vull centrar en la figura de Joan Peiró. En primer lloc, perquè l'any passat es va complir el 75è aniversari del seu ignominiós afusellament per part del règim franquista, i més enllà dels merescuts i participats homenatges que va rebre a Sants, Badalona i Mataró (llocs on va desenvolupar la seva vida i activitat política, sindical i cooperativista), tinc la sensació que, més enllà d'aquestes localitats, no va rebre l'homenatge que es mereix una personalitat de la talla de Peiró. Cal recordar que, a més de ministre, va ser secretari general de la CNT. Una persona compromesa amb la classe obrera, d'una honestedat extraordinària i molt poc amiga de les actituds sectàries. En segon lloc, vull remarcar el fet que aquest cap de setmana s'estrena a Madrid (ja es va projectar en diferents indrets de Catalunya mesos enrere) el documental Peiró42, dedicat a la seva figura. Un treball que també es podrà visualitzar a Público.tv gràcies a la gentilesa de la productora Clack, que ha estat l'encarregada de dur a terme aquest projecte.

No és difícil intuir que aquella decisió d'entrar a formar part

del govern de la nació no va ser en absolut senzilla per a la CNT, ja que una part important de l'organització considerava una traïció als seus ideals col·laborar amb les institucions de l'estat. Podríem dir que la responsabilitat es va imposar a la doctrina. L'ètica de la responsabilitat, que deia Max Weber, va guanyar a l'ètica de la convicció. Joan Peiró va arribar a escriure que "si la Història no es posa d'acord amb l'anarquisme, que sigui l'anarquisme el que es posi d'acord amb la Història". Peiró va pagar primer amb la presó el seu compromís amb l'anarcosindicalisme durant la dictadura de Primo de Rivera, en diverses ocasions. Anys després, i després del seu exili i captura per les autoritats de la França ocupada, va ser afusellat després de no acceptar un càrrec en el sindicat vertical, malgrat els diferents testimonis a favor seu. Era l'any 1942. Aquesta decisió de no trair els seus ideals tot i sabent que seria assassinat és un gest que molt probablement avui dia molt poques persones estarien disposades a protagonitzar.

Peiró, persona autodidacta, va ser també un teòric fonamental de l'anarcosindicalisme. M'agradaria prestar especial atenció als seus escrits sobre el nacionalisme i en particular sobre el fet nacional català, perquè en temps de fúria com l'actual les reflexions d'algú que va viure fa ja unes quantes dècades ens poden aportar una llum que sovint ens falta. La velocitat dels esdeveniments ens cega, indubtablement. Mai no podrem saber què pensaria Peiró de la situació actual a la seva estimada Catalunya, perquè per desgràcia ja no es troba entre nosaltres. No em sembla just ni honest dir avui què hauria dit o pensat tal o qual persona respecte dels esdeveniments polítics actuals. No podem saber-ho, no li donem més voltes.

Sí que podem saber què pensava i escrivia Joan Peiró allà pels anys trenta del segle passat. Especialment interessants són alguns articles d'opinió i editorials del diari que va arribar a dirigir, Solidaridad Obrera, que està digitalitzat i disponible a Internet al web del CEDALL. Vull compartir alguns fragments molt interessants que són una bona mostra de com abordava Peiró el fet nacional català. En un article titulat "El nacionalismo y la libertad de los pueblos", publicat per Solidaridad Obrera el 5 de maig de 1931,

deia (original en castellà) que "la moció del Ple de la C.N.T., molt lluny d'acceptar el més lleu contacte amb cap dels absolutismes, té per objecte evitar el perill de l'absolutisme que conseqüentment deriva de tots els separatismes, ja que mai cap ideari nacionalista ha deixat de conjugar amb el sentit reaccionari i inhumà de la política dels pobles". Continuava Peiró explicant que "la línia divisòria que separa el nacionalisme del federalisme i de la llibertat basada en la solidaritat universal entre els pobles, és el fonament de la posició de la C.N.T. davant del balbucient separatisme català, que, si en aparença pot significar la llibertat nacional de Catalunya, per l'experiència històrica dels nacionalismes no representa la més petita garantia per a les permanents llibertats polítiques, econòmiques i socials dels catalans (...). Com bé explícitament consigna la moció del Ple de Madrid, la C.N.T. està disposada a aixecar-se i a oposar-se per tots els mitjans el mateix contra l'imperialisme d'Espanya que contra el separatisme de Catalunya". Unes paraules molt contundents que no precisen cap comentari addicional. Sabem que Peiró era un ferm defensor del federalisme, i que bevia concretament de les idees de Pi i Margall, a qui va llegir amb atenció. Avui, en determinats cercles, sobretot propers a cert independentisme, parlar de federalisme equival a cridar el mal temps. El mantra que "Espanya és irreformable" s'ha anat expandint de tal manera que fins i tot gent d'esquerres ho ha anat assumint amb sorprenent facilitat. Una idea, sota el meu punt de vista, de matriu purament reaccionària. En el mateix article, Peiró escrivia que "la C.N.T. es disposa a defensar, com a punt de partida cap a un món millor que el present, la màxima llibertat per a tots els pobles hispans dins de la solidària federació dels mateixos. I en esmentar la màxima llibertat que per a tots els pobles volem, hem acceptat el principi de les nacionalitats ibèriques, però sense fronteres, de manera que un castellà, que un gallec, que qualsevol individu de més enllà de l'Ebre no sigui mai un estranger a Catalunya...". Novament, les paraules del dirigent anarcosindicalista són molt clares. En un altre paràgraf, Peiró afirmava el següent: "la diferència que ens separa dels separatistes que es manifesten amb la divisa de "Nosaltres sols" està en què aquests reclamen la llibertat de Catalunya en tant que la C.N.T. la reclama, potser més àmplia, per a

tots els pobles d'Espanya. I hi ha una altra diferència: mentre aquells, egoistes i somiant amb una força i amb una representació que no tenen, tracten d'aixecar fronteres, la C.N.T., més generosa i moguda d'un sentiment d'universalitat, es pronuncia contra les fronteres, que, es vulgui que no, són la negació dels principis internacionalistes que tant interessen al proletariat de Catalunya i de tot el món". Per concloure, Peiró utilitzava aquesta frase lapidària: "veig la tètrica ombra del nacionalisme, que mai ha deixat de conjugar amb el sentit reaccionari de la vida política dels pobles, i veig a grans legions de burgesos que giren al voltant del separatisme i semblen enormes esbarts de voltors tot esperant clavar el bec en el proletariat català. Així acaben tots els nacionalismes". En un editorial del mateix diari, publicat el 19 d'abril de 1931, es proclamava el que segueix: "la vostra República federal ha d'abraçar els ciutadans de totes les regions, i no consentir que els excessos nacionalistes s'imposin per declarar com a enemics nostres els que viuen a l'altra riba de l'Ebre". Els sona?

Sens dubte, ens pot sorprendre la manca de complexes de Joan Peiró davant del nacionalisme, en contrast amb les actituds de determinats sectors de les esquerres actuals. No cal dir que nacionalisme i anarquisme són, o haurien de ser, com l'aigua i l'oli, però la situació actual ha portat a amplis sectors de les esquerres a abdicar de la imperant necessitat de presentar un projecte de nació que inclogui el federalisme com a doctrina fonamental en l'organització de l'estat. Peiró i els anarquistes dels anys trenta ho tenien absolutament clar. La pregunta és: per què costa tant a alguns sectors de les esquerres parlar clar i treballar per un projecte plurinacional solidari, federal i fonamentat en valors tan bàsics com la llibertat, la igualtat, la fraternitat o el treball? Ara que commemorem, un any més, el 14 d'abril, convindria fer un repàs a la Constitució Espanyola de 1931. És fàcil trobar-la googlejant. Perquè, permetin-me, segurament la sopa d'all ja es va inventar fa temps, i a molts pot sorprendre el que es recollia en aquell text de fa ni més ni menys que 87 anys.

Fa 90 anys hi havia a Espanya i a Catalunya persones que veritablement podríem considerar "d'estat", dirigents d'alçada

política, compromesos amb un projecte de nació inclusiu, solidari i il·lusionant, on no sobrava ningú. De ben segur avui segueix havent-ne, a banda i banda de l'Ebre. Encara hi ha dones i homes disposats a trobar solucions i no a provocar problemes, dones i homes amb voluntat d'acordar en favor de la convivència. Per què avui alguns malvats irresponsables s'entesten a judicialitzar la política i deixar que els problemes es podreixin? Per què s'opta per la repressió desmesurada i injusta i no pel diàleg? Per què es banalitzen termes tan durs com rebel·lió o terrorisme? És ja massa tard per seure's a parlar? Massa preguntes, molt poques respostes.

L'aznaritat es tenyeix de taronja

Públic, 30 de maig de 2018

És qüestió de temps que Aznar anunciï la seva baixa del PP i formalitzi la seva adhesió a Ciutadans. Es veu a venir. El seu allunyament del Partit Alfa de les classes mitjanes espanyoles, en expressió d'Enric Juliana, ha estat paral·lel a l'evaporació quasi miraculosa del que va ser el fosc mostatxo aznarià. A mesura que el bigoti ha anat desapareixent, els abdominals i la cabellera han anat creixent i l'allunyament respecte del PP s'ha fet escandalosament evident. Coses de la maduresa, se suposa, que a uns se'ls hi posa pitjor que als altres. Si a finals del 2016 Aznar renunciava a la presidència d'honor del PP, el següent pas està cantat. Els seus festejos ataronjats cada vegada són més desacomplexats: llegeixin algunes de les últimes i apassionants notes editorials de la FAES i jutgin vostès mateixos. La mà d'Aznar es nota, i tant que es nota. I el plàcet i la benedicció a Rivera estan donats. Aznar se'n va anar, però mai del tot, i continua sent un referent per a molts electors, sobretot per als nostàlgics del règim pre-1978 i l'Espanya del 'pelotazo'.

El cas és que a ningú se li escapa que Aznar mai no ha volgut estar al costat dels perdedors, i ara que l'amortització accelerada del PP sembla no tenir marxa enrere (pensin en la sentència de la Gürtel i, el que és pitjor, les que queden per dictar-se), és fàcil intuir que l'expresident donarà el pas definitiu per acompanyar Albert Rivera en el seu ascens meteòric a la presidència del govern d'Espanya. Perquè sí, perquè els que realment manen no pararan fins que aquest insigne lector de Kant arribi a La Moncloa. Al temps. El Podemos de dretes que suplicava Josep Oliu, president del Banc de Sabadell, és una realitat molt més perillosa del que ens podem pensar. Podem fer totes les caricatures i memes que vulguem sobre el partit taronja i el seu líder, però la realitat és que la seva arribada a La Moncloa, més aviat que tard, és una cosa plausible que posa els pèls de punta. I encara som a temps d'evitar-ho.

Dic que posa els pèls de punta perquè Rivera ho va dir molt claret fa uns dies, en el mateix acte en què Marta Sánchez va

obsequiar els assistents amb la seva versió pop i amb lletra de la Marxa Granadera (que Déu ens agafi confessats, també als ateus). Va dir Rivera que recorrent Espanya no veu treballadors o empresaris, sinó que només veu espanyols. Aprofitant que es compleixen 200 anys del seu naixement, no estaria de més recuperar algunes lectures seves, però molt em temo que a la tropa taronja li interessarà més posar tota la carn a la graella identitària. Perquè no cal ser un expert en estratègia política (i particularment electoral) per adonar-se dels rèdits que poden donar, sempre a les dretes, les proclames nacionalistes, a un i altre costat de l'Ebre. Per molt que diguis que no ets nacionalista ni de dretes. Ja! I mentrestant, les esquerres es queden tremolant, unes acomplexades davant del nacionalisme català (cada vegada més lliure de màscares, i si no recuperin els articles d'opinió del Molt Honorable Quim Torra o observin la preeminència de símbols religiosos en les performances processistes -la Moreneta, les creus cristianes-) i altres acostant-se al no menys nacionalista discurs de Ciutadans. Mentrestant, els nacionalistes de les dues riberes de l'Ebre estiren la corda i es van retroalimentat. Es necessiten els uns als altres. Perquè el botí no és menor: la jivarització de les esquerres i la progressiva irrellevància dels discursos socials i la defensa dels interessos de les classes populars a l'agenda política. Rivera es frega les mans amb la proclamació d'un ultranacionalista com Torra a la presidència de la Generalitat, i molt em temo que Puigdemont i el seu testaferro fan el mateix en veure que un altre ultranacionalista com Rivera es va acostant a poc a poc a La Moncloa. L'art de la piromania compta amb bons professionals a Madrid i a Barcelona, desgraciadament. Perquè no busquen l'acord, sinó la tensió per mantenir el seu modus vivendi. Si s'arribés a una solució, alguns veurien desaparèixer la seva raó de ser i se'ls acabaria el xollo. No hi ha incentius a nivell particular i això és clau.

La solució, si es pretén aconseguir alguna, no pot passar per l'eterna defensa de maximalismes impossibles. Ni l'independentisme pot imposar les seves demandes a més de la meitat de la població de Catalunya ni el nacionalisme espanyol més reaccionari pot pretendre arrasar i enfonsar una part molt important de la societat. Sí, l'estat té la força (molta) i l'independentisme no la va saber o no la va voler

calibrar el setembre i l'octubre de l'any passat, però això no pot ser excusa per humiliar un percentatge gens menyspreable de ciutadans catalans. El pacte és l'única solució i la política l'única via. Parlem d'una vegada per totes, seriosament, de pluranacionalitat i solució federal? Tornem a situar com a prioritats en l'agenda política nacional els salaris, les pensions, l'habitatge, les infraestructures, la sanitat i l'educació públiques?

Vaig acabant. Ciutadans és Albert Rivera i Inés Arrimadas. És Juan Carlos Girauta i Luis Garicano. És el somni humit dels capitostos de l'Ibex-35. I també és Aznar, el president que va rescatar la idea de l'Espanya carpetovetònica, imperial, centralista, gran i lliure i que va posar en els seus consells de ministres a un bon grapat d'(avui) imputats i / o condemnats per corrupció, alguns fins i tot a la presó. I mentrestant, les esquerres segueixen temptades a mirar-se el melic i enredar-se en lluites intestines. No aprendrem mai. L'enemic compta amb tots els recursos que necessita i està ben preparat. T'explica que el problema és la unitat d'Espanya, no l'atur ni les pensions. Et diu que és una vergonya que els líders d'un partit s'hipotequin a trenta anys, no que el teu salari cada vegada sigui més baix i el teu contracte de treball més curt. Recordin: l'enemic no està dins, està allà fora i cada vegada sembla més evident que va vestit de taronja. Surtin a guanyar perquè tenim molt a perdre.

És el parlamentarisme, estúpid!

Públic, 10 de juny de 2018

Amb la recent moció de censura ha ressorgit novament el desafortunat debat sobre si pot governar qui no va quedar en primera posició en les eleccions, cosa que també passa cada vegada que hi ha comicis autonòmics o municipals. Convé recordar que són els diputats i regidors els que escullen el president o l'alcalde, no els electors de forma directa. I dic que és un debat desafortunat perquè si acceptem les regles del joc i sabem que la democràcia espanyola està basada en el parlamentarisme aquest debat no tindria raó de ser. La tan grapejada Constitució Espanyola de 1978 és molt clara al respecte en els seus títols IV i V: són els diputats al Congrés els qui tenen la responsabilitat d'escollir el president del govern, qui al seu torn tria els membres del consell de ministres. És a dir, el poder legislatiu tria i controla el poder executiu. Crec que no està de més recordar que 38 dels 50 estats europeus tenen sistemes parlamentaris.

En la seva roda de premsa de comiat, el ja expresident M. Rajoy es va atrevir a afirmar, sense ruboritzar-se, que suposava "un precedent greu en la història de la democràcia espanyola" que governés qui no havia guanyat les eleccions generals. Va afegir que Pedro Sánchez havia estat "rebutjat sistemàticament pels espanyols" i que "no ha guanyat unes eleccions mai". Un greu precedent? Per què? És que la moció de censura no va complir escrupolosament tots els tràmits democràtics necessaris? Insinua que Sánchez no gaudeix de la legitimitat necessària per ser president? El discurs, com era d'esperar, va quedar adornat amb les previsibles referències als partits "populistes" i independentistes catalans i bascos, com si aquests no fossin democràtics ni haguessin aconseguit els seus vots per la via electoral. En paraules de M. Rajoy "un desordenat conjunt de formacions polítiques". El discurs, dit amb claredat, va ser un despropòsit absolut, i segurament va perdre una oportunitat d'or per anar-se'n amb dignitat i elegància.

Cal recordar a M. Rajoy que el PP va obtenir en les darreres

eleccions al Congrés dels Diputats 137 escons de 350. Si atenem al vot popular, un 33,03% dels votants van votar el PP. I això què vol dir, entre moltes altres coses? Doncs que hi ha gairebé un 67% de votants que no van triar la papereta de PP. Ho recordo perquè sembla que a alguna gent se li ha oblidat. El que hauria de fer reflexionar els líders del partit conservador és per què formacions tan diverses s'han posat d'acord en aquesta ocasió per desallotjar M. Rajoy del poder. De forma democràtica, que quedi clar.

Un dels avantatges principals dels sistemes parlamentaris respecte de la resta rau en el fet que el consens adquireix una rellevància molt més important que en altres sistemes com el presidencialista. És a dir, en aquest últim el president pot ser-ho amb el vot del 51% dels electors i exercir el poder amb absoluta legitimitat, però sempre tindrà un 49% al davant. En el parlamentarisme, es busca una major representació de la societat i "s'obliga" a que els diferents partits amb representació dialoguin, negociïn i, per fi, es posin d'acord per triar un president.

Com a desavantatge del parlamentarisme, se sol assenyalar el fet que el poder executiu pot arribar a dependre excessivament del legislatiu, de manera que la separació de poders pot quedar atenuada, a més que el partit polític majoritari al parlament pot ostentar en ocasions un poder que podríem denominar com a excessiu. Recordem si no les majories absolutes que hi ha hagut a Espanya des de la recuperació de la democràcia.

Vull recomanar a M. Rajoy, ara que disposarà d'una mica de temps lliure, que vegi la primera temporada de la sèrie danesa Borgen. En els seus primers capítols, Birgitte Nyborg, líder d'un partit minoritari, acaba sent la presidenta del país després d'arribar a un acord de coalició amb els laboristes, que són la segona força, i així s'evita l'arribada al poder dels conservadors, partit més votat. "L'art del possible", es titula el tercer capítol de la sèrie. No sé si a Espanya estem preparats per a una sèrie de ficció com Borgen, però d'acord amb els arguments que utilitzen determinats líders polítics per desacreditar l'arribada al poder de Pedro Sánchez, tinc la sensació que queda encara un bon camí per recórrer.

No em vull estendre en excés, però crec convenient insistir

en el fet que el sistema polític espanyol és de tipus parlamentari. Si M. Rajoy o qui sigui vol canviar les regles del joc no té més que proposar una reforma de la Constitució. És així, no hi ha més.

No hi ha dubte que són moltes les coses que estan canviant a Espanya a nivell polític en els últims i vertiginosos anys, i era qüestió de temps que triomfés una moció de censura per desallotjar del poder un partit condemnat judicialment per corrupció com ho és el PP. En aquesta nova etapa, més val que s'assumeixi aviat que la pàgina del bipartidisme cal passar-la definitivament i acostumar a l'acord i a la negociació entre partits de forma natural i sana. I també, per què no, a tenir governs de coalició, amb membres de diferents formacions. Fa anys que això ja passa en diferents comunitats autònomes i en multitud d'ajuntaments de tot el país. En les democràcies del nostre entorn és habitual. Per què no assumim d'una vegada per totes que ens haurem d'acostumar a la col·laboració entre diferents partits per governar (també) l'estat? La salut de la nostra democràcia ho agrairà, sens dubte.

Pròleg al llibre "Siempre en la brecha. Memorias de Antonio Rodríguez Avellaneda"

Juny de 2018 (publicada la versió en castellà)

Començo aquest pròleg amb un advertiment: no puc ser objectiu a l'hora de parlar del camarada Antonio Rodríguez Avellaneda. I no ho puc ser perquè és una persona que estimo i admiro especialment, com a persona i com a militant i dirigent polític. Si això ja era així des de fa uns quants anys, després d'haver-hi compartit moltes hores preparant aquest llibre, aquesta estima i aquesta admiració han augmentat. I vull agrair a l'Antonio la seva amistat i confiança per col·laborar humilment en aquest volum. Perquè per a mi és un honor escriure aquest pròleg i haver contribuït amb el meu granet de sorra a que, per fi, s'hagi decidit a escriure les memòries.

Si d'alguna cosa em puc sentir orgullosament responsable és haver insistit en nombroses ocasions l'Antonio de la necessitat de posar negre sobre blanc les seves memòries polítiques, tasca en què m'ha ajudat la seva estimada companya Juani Cantero. Els anys van passant i aquella generació heroica de què ell forma part, i a la qual devem tantes coses els qui venim darrere, té molt a explicar als qui no vam viure els intensos anys de la lluita antifranquista, la Transició i els difícils inicis de la restauració de la democràcia al nostre país, a les nostres ciutats i als nostres barris. I l'Antonio representa com pocs aquella generació que va arriscar la seva vida i es va batre el coure en uns anys molt durs i molt foscos, quan el més fàcil era quedar-se a casa a esperar temps millors, que va ser el que va fer la majoria. Per això l'Antonio pertany a aquella minoria imprescindible que sense la seva lluita avui viuríem en una societat encara pitjor. Ell és un d'aquells herois anònims a qui els joves i no tan joves devem tant.

No vull anticipar el contingut d'aquest llibre, però sí que em vull referir succintament al paper de la gent del PSUC (i del PCE) i de CCOO en la lluita antifranquista. L'Antonio ho explica molt millor que jo i ofereix nombrosos detalls de la seva militància en

aquestes formacions, a les quals va dedicar moltes hores de la seva vida, però crec que és de justícia recordar que la tradició política comunista, i en particular la representada pel PSUC i el PCE, a nivell polític, i CCOO a nivell sindical, va tenir un paper protagonista i hegemònic durant la dictadura totalitària franquista. Avui, dècades després de la mort del dictador, és fàcil presentar una visió interessada de la història i manipular-la al gust, sobretot quan es disposen dels mitjans (privats i públics) i dels recursos necessaris. Per això és tan important que militants com l'Antonio expliquin en primera persona el seu paper en la lluita antifranquista, perquè correm el risc que ens l'acabin explicant aquells que no van moure un dit en aquells anys tot i que tenien prou edat per fer-ho. Perquè amb la lluita antifranquista comença a passar el mateix que amb el Maig del 68, que sembla que tothom va ser a París. I sabem que no va ser així.

La veritat és que la lluita antifranquista, amb els comunistes del PCE, del PSUC i les CCOO al capdavant, la van formar un grapat d'homes i dones que es van deixar la pell i van arriscar el seu futur i la seva vida somiant amb una societat millor, més justa i en democràcia. Un grapat de valents que eren una minoria, no ho oblidem, perquè no hi ha dubte que si haguessin estat molts més el dictador no hagués mort al llit. I tot i així, el seu paper va ser determinant. Perquè aquella correlació de debilitats de què parlava Manolo Vázquez Montalbán, militant també del PSUC, hauria estat molt més desfavorable per a les classes populars si els comunistes no s'haguessin guanyat a pols el seu prestigi encapçalant la lluita democràtica contra el franquisme. Un altre gall hauria cantat en aquells anys sense els comunistes, el seu poder organitzatiu, la generositat i la visió política. Perquè també em sembla avantatgista criticar, quaranta anys després, les concessions que es van fer des de l'esquerra. De veritat som conscients que se sortia d'una dura dictadura de quatre dècades de durada i que existia un soroll de sabres ensordidor? Jo, ho sento molt, no m'apuntaré gregàriament a aquesta línia que han adoptat molts companys de generació (generació, no ho oblidem, nascuda en democràcia) que censuren la feina i la lluita dels nostres majors en circumstàncies molt adverses. No em sembla pas just. Crec que convé fugir de l'adanisme,

sobretot quan l'espai polític de què formem part té una llarga història de la qual crec que ens hem de sentir orgullosos. Perquè venim de lluny i anem encara més lluny.

L'Antonio representa l'arquetip de militant que aquesta societat líquida a què es referia Bauman tendeix a infravalorar i fins i tot menysprear. Avui la militància política consisteix per a alguns en donar lliçons des de les xarxes socials, asseguts còmodament al sofà de casa, o votant telemàticament a les plataformes que els mateixos partits posen a disposició dels inscrits. Perquè avui es parla d'inscrits, no de militants. I si demà no hi estàs d'acord, et dónes de baixa amb un clic. L'Antonio representa a la perfecció el valor de la militància com ho representaven aquells veterans militants del PSUC i de CCOO que van lluitar infatigablement per deixar una societat una mica millor als seus fills i néts. El compromís i la fidelitat són dos valors fonamentals que l'Antonio continua practicant. I avui que els èxits que es van assolir àrduament després d'anys de batalla semblen estar en qüestió, avui que per primera vegada a la història la generació dels joves viurà pitjor que la dels seus pares, l'Antonio i molts antics companys segueixen en la lluita. A les marees pensionistes, enfrontant-se a les retallades en sanitat o on sigui. Sempre "en la brecha", com diu el títol d'aquest llibre. I és que els militants com l'autor d'aquestes memòries són veritablement una espècie de risc d'extinció.

L'Antonio també il·lustra de manera excel·lent el paper d'aquells centenars de milers de persones que van fugir de la misèria de les terres d'origen i van participar activament en la construcció social de la Catalunya contemporània. Perquè crec que no hem d'oblidar que si en algun moment ens hem pogut sentir orgullosos d'aquell lema de "Catalunya, un sol poble" és fonamentalment gràcies a persones com l'Antonio, que van deixar enrere la seva terra i van saber des del principi que la d'acollida passava a ser també la seva. I que la reivindicació social anava junta amb la nacional, sota una dictadura que no tolerava més que una identitat, una llengua, una cultura, una religió i una manera de pensar. Avui, la irresponsabilitat de determinats dirigents polítics ha posat seriosament en risc aquella idea d'un sol poble, i és preocupant que

una cosa que va trigar molt de temps i molt esforç a construir-se avui es pugui ensorrar en pocs instants per culpa d'uns malvats irresponsables. Al final del llibre, l'Antonio reflexiona sobre aquesta qüestió i crec que és important tenir en compte la seva perspectiva, que és la d'algú que sap de què parla.

Abans de finalitzar aquest pròleg vull fer referència a una cosa que apareix en aquestes memòries i que em sembla fonamental: l'orgull d'Antonio a l'hora de referir-se al seu ofici de paleta. No vull anticipar les seves paraules, però la manera com es refereix a l'art de la paleteria diu molt de la concepció que té el nostre protagonista del treball. De la dignitat del treball ben fet.

Aquestes memòries que l'Antonio ha tingut la generositat de voler compartir amb tots nosaltres em semblen fonamentals. Fonamentals per a tots aquells que compartim idees i anhels amb ell, però també per a tots aquells que vulguin conèixer de primera mà un capítol fonamental en la història de la lluita antifranquista a la nostra ciutat, Mataró, i per extensió, a Catalunya i a Espanya. Gràcies, Antonio. Gràcies de tot cor.

Quim Torra prepara el terreny per dir que la reunió amb Sánchez ha estat un fracàs

Treball, 5 de juliol de 2018

Vagin preparant-se. La propera reunió entre Pedro Sánchez i Quim Torra, prevista per al 9 de juliol, serà un fracàs. O millor dit: Quim Torra i les corretges de transmissió política i mediàtica del processisme (la Divisió Mediàtica Ítaca, en una expressió del Coscu) diran que ha estat un fracàs. L'Espanya irreformable i tal. Aquest país de toreros, bailaores de flamenc, siesta i fatxes que no ens estima. Volem marxar. Fem república. El pitjor de tot plegat és que aquesta propaganda del processisme més recalcitrant seguirà sent efectiva, no sé sap fins quan. Potser eternament. O és que algú té algun dubte que, com sempre diu el periodista Guillem Martínez, això del Procés no ha estat més que una brillant i efectiva operació propagandística per mantenir en el poder als de sempre? Pels seus fets els coneixereu. I els fets són els que són: fum, merder i crispació. Però de política efectiva, independència i república res de res. Més aviat tot el contrari: pèrdua de l'autonomia, polítics en presó preventiva i fugits a l'estranger, increment de la crispació identitària i nacionalista, patiment i gestió de les retallades socials. Ah, i eleccions (autonòmiques, no ho oblidem) i victòria del nacionalisme de dretes espanyol (C's) i segona posició per al nacionalisme de dretes català (JxCat). Res de paelles insubmises.

Dic que la reunió entre Sánchez i Torra serà un fracàs perquè hi ha una part que no vol negociar. Fins fa unes setmanes, cap de les dues parts no ho volia, però la voluntat de distensió demostrada pel nou govern del PSOE es presenta com un mal de cap per al processisme (i en particular per als sectors més hiperventilats), perquè s'havia apostat tot a l'estratègia del "com pitjor, millor", i cada cop sembla més evident que un president com Rajoy era un xollo per a alguns processistes. Sánchez trenca tots els esquemes, perquè ell i el seu govern presenten una imatge d'una Espanya que poc té a veure amb la que la propaganda processista porta creant des de fa ja massa anys. Al final, l'èxit de la moció de

censura que ha servit per fer fora Rajoy serà el pitjor dels malsons per al processisme.

Per tot això no queda més remei que atacar a la desesperada. És com quan un equip de futbol està a punt de ser eliminat i el porter puja a rematar un còrner en l'últim minut. En la majoria de casos, el que acaba passant és que reben un gol al contraatac perquè no hi ha ningú que defensi la porteria, i així l'eliminació és inevitable. A hores d'ara, quan qualsevol observador no contaminat veu que l'estratègia suïcida de l'unilateralisme ha estat un fracàs absolut, hom pensaria que caldria buscar la distensió i una negociació per trobar una sortida política. Una solució. Política, repeteixo. O potser hi ha sectors que no volen de cap de les maneres una solució? Potser l'objectiu no és la independència, sinó desitjar-la i viure en una eterna reivindicació, de la qual la confrontació seria una condició sine qua non. I mentrestant, eleccions autonòmiques, formació de governs autonòmics i nomenaments de càrrecs. Convenientment remunerats, clar.

Però es veu a venir l'estratègia de l'actual govern de la Generalitat: anar preparant el terreny per poder dir, en sortir de la reunió amb Sánchez, que ha estat un nou fracàs, que no volen negociar, que no hi ha res a fer. Que Espanya és irreformable i que no ens estimen als catalans. I blablabla. I la seva parròquia, extraordinàriament nombrosa, s'ho creurà un cop més.

De totes maneres, molt em temo que aquesta parròquia comença a estar cansada i farta de les estratègies partidistes. Cada cop són més les veus, particularment a ERC, PDeCAT i Òmnium, que aposten per la distensió i el diàleg per trobar solucions. I segurament fan falta més Tardàs i menys Torras en aquest moment. No podem oblidar que es va vendre la il·lusió que Catalunya seria independent de forma ràpida, neta i gratuïta, i una part molt important de la societat va obeir disciplinadament totes i cadascuna de les consignes: participació en manifestacions, concentracions, concerts, dies històrics, vots de la teva vida... El risc que corre el processisme és que una part d'aquesta parròquia (digueu-me il·lús) comenci a adonar-se que els han enredat. O una cosa pitjor: que captin que només hi ha una part que vol dialogar i buscar la distensió, i malauradament aquesta part no és la que representarà

Quim Torra en la reunió del proper dia 9 de juliol. Potser sóc un il·lús, però l'etapa de distensió que indubtablement s'ha obert en les darreres setmanes em permet ser moderadament optimista. Deixeu-me que ho sigui una mica.

L'orgull de barri a Mataró

Capgròs (4-9-2018)

Diumenge passat al vespre, el pati de l'escola de Cirera estava ple a vessar, gràcies a la feina immensa i impagable dels homes i dones de la Comissió de Festes del barri. Tres mil persones assistien al concert del mític grup de Los Chichos, mentre alguns centenars més es van quedar fora del recinte, escoltant i veient el que podien. No es pot dir que es desbordessin totes les previsions, perquè ja se sabia que l'esdeveniment seria un èxit absolut, però aquest èxit crec que serveix com a exemple del que significa a Mataró (i a tantes altres ciutats de la Catalunya metropolitana) l'orgull de barri. Perquè ser de barri és precisament això, un orgull per als que hi vivíem i encara hi vivim, per als que vam passar la infantesa als descampats i camps que ja no existeixen, als carrers que ara són plens de cotxes, de casa en casa dels amics i cosins, jugant a qualsevol cosa que se'ns acudís, llavors que no hi havia tablets ni telèfons mòbils. Llavors que en teníem prou amb picar a l'interfon i dir simplement: "¿te bajas un rato?". Perquè un sempre és del barri on va créixer, per molt que es traslladi en casar-se o emancipar-se.

Diumenge vaig pensar en la quantitat de vegades que havia trepitjat aquell pati, llavors de sorra, durant els nou anys que vaig passar a aquella escola, en aquells temps anomenada "Colegio Público Jaime Recoder", en la mítica etapa de l'EGB. I no era difícil recordar aquella època perquè mentre centenars de persones cantàvem plegades les cançons de Los Chichos, m'estava prenent una cervesa amb alguns amics amb els que vaig compartir escola allà pels anys vuitanta i principis dels noranta, dia rere dia, i amb els qui ens vam fer un fart de jugar en aquells llargs estius, malgrat que alguns se'ls passaven al "pueblo", a centenars de quilòmetres de distància. Ai, els nostres (també) estimats pobles d'Andalusia, Extremadura, Múrcia, Castella...! Només cal passejar pels carrers de Cirera, Cerdanyola (Pueblo Seco), La Llàntia, Vista Alegre o Molins, per citar només cinc dels nostres barris, i fixar-nos en les construccions que van sorgir del no-res allà pels anys seixanta, quan

els nostres avis i pares van arribar fugint de la pobresa, deixant enrere els seus llocs d'origen però mantenint sempre intacte l'orgull de ser andalús, extremeny, castellà o murcià. Un orgull que es va barrejar després amb el de ser català, mataroní, de barri. Sempre d'origen humil, perquè a aquells milers de persones que van construir Mataró i Catalunya mai ningú els va regalar res. Mai ningú no els va "donar" feina, perquè la feina se la guanyaven dia rere dia, treballant. Encara avui, quan parles amb els veïns més veterans, escoltes accents diversos que els fills i néts hem heretat orgullosament, barrejats ara amb els dels veïns llatins o africans, que també, ai las! van venir a la nostra ciutat i al nostre país buscant un futur millor. Allò tan antic i tan vigent de les classes socials, se'n recorden?

Perquè ser de barri vol dir haver crescut o viure en determinades zones de la ciutat, però també, i principalment, compartir una història vital i familiar comuna amb el veí, amb l'amic, amb el company d'escala. Una història de dificultats esdevingudes en orgull per tot el que s'ha aconseguit a través de la feina, mitjançant el treball, que avui en molts casos torna a estar en risc. Que li preguntin a tots aquells herois (i heroïnes) anònims que van arribar als nostres barris i van construir les seves cases amb les seves pròpies mans al llarg d'anys, que es mataven a treballar de dilluns a dissabte en les fàbriques de la burgesia mataronina i treien forces de no se sap on per aixecar el seu humil habitatge, gràcies a la solidaritat del veí, del familiar, del company. "Mis manos, mi capital". El meu barri, Cirera, no és més que un d'aquests centenars de barris obrers, diversos i plurals que existeixen a tot el món. Simplement això. Com la resta de barris de Catalunya, d'Espanya, del món. Perquè no som més que una petita gota d'aigua en un oceà immens.

Diumenge recordava les cassettes de Los Chichos que tothom tenia a casa seva i a la guantera del cotxe i que havíem escoltat milers de vegades, també en aquells viatges interminables en aquells vehicles sense aire condicionat ni direcció assistida. Se'm va posar la pell de gallina quan escoltava centenars de persones (de totes les edats) al pati de la meva escola cantant les cançons el passat

diumenge. Contentes de veure que Los Chichos havien vingut al nostre barri. Unes cançons i un grup musical que, no ho oblidem, van triomfar a finals dels setanta i principis dels vuitanta perquè cantaven allò que vivia i experimentava la gent dels barris: dificultats, droga, violència... Dificultats que continuen existint als nostres barris i que algú hauria de cantar. El meu barri no va ser una excepció: tothom té un familiar o un veí d'escala que va veure segada la seva vida per una sobredosi d'heroïna. Ja no parlem d'altres problemes com l'atur.

Per acabar, no em puc estar d'afirmar amb rotunditat que no es pot ser de barri i no saber-te de memòria les cançons de Los Chichos. Almenys al meu barri, el meu estimat barri de Cirera de Mataró. Ni más ni menos.

Contra el frontisme

Públic, 13 de setembre de 2018

Mai és tard, i probablement faci ja massa temps que la situació política i social a Catalunya requereix d'un gir important per fugir del frontisme que sembla que a poc a poc va instal·lant-se en determinats sectors, a un i altre costat del espectre polític. Les últimes polèmiques sobre els llaços grocs i l'actitud irresponsable de determinats líders, particularment de Ciutadans, no fa més que incrementar la tensió, ja de per si destacada, que fa temps que es viu a les nostres institucions i fora d'elles. Per això cadascun de nosaltres hem d'aportar humilment el nostre petit gra de sorra a favor de la concòrdia i rebutjant categòricament l'estratègia del frontisme que practiquen irresponsablement determinats líders, amb especial atenció al nacionalisme identitari i de dretes, català i espanyol.

Alguns dirigents han optat des de fa algun temps per l'estratègia del "com pitjor, millor", que potser els pugui aportar determinats rèdits a nivell electoral, però que sense dubte no ajuda en absolut a calmar els ànims i col·laborar en la recerca d'una solució que, sense pecar d'ingenus, s'aventura difícil i llunyana, si és que aquesta pot arribar a existir algun dia. La batalla incruenta entre Ciutadans i el PP per hegemonitzar l'espai de la dreta nacionalista espanyola no ajuda en absolut a calmar els ànims, com tampoc ho fa l'estratègia de Puigdemont i els seus seguidors per hegemonitzar el nacionalisme català i deixar en evidència una Esquerra Republicana a la qual volen presentar com a traïdora a la causa independentista, amb l'indissimulat objectiu d'ocupar el màxim del seu espai polític i electoral.

Però hi ha brots verds. Les recents declaracions de polítics com Oriol Junqueras (des de la presó, no ho oblidem), Joan Tardà o Gabriel Rufián crec que no les hem de menysprear. El primer feia fa uns dies una crida a superar la política de fronts, el segon va afirmar recentment que resulta estúpid pretendre imposar la independència al 50% que no la vol, mentre que el tercer advocava directament per punxar la bombolla de l'"independentisme màgic" a una entrevista

en un programa de TV3. Declaracions que no provenen de dirigents dels Comuns o del PSC, sinó de membres d'ERC.

El primer pas que cal donar imprescindiblement és assumir la realitat tal com és. Per això sorprèn que tot un President de la Generalitat com Quim Torra afirmi que es nega a acceptar que els independentistes no tenen la majoria social. Si no s'assumeix la realitat, serà absolutament impossible intentar canviar-la. De forma democràtica, és clar. Perquè també cal posar de relleu el procés de desdemocratització que s'ha produït en determinades visions i actuacions de l'independentisme.

Un segon pas consistiria a esforçar-nos per empatitzar amb qui no pensa com nosaltres. És cert que factors com el sentiment i la identitat juguen un paper fonamental i això dificulta l'entesa, però cal comprendre que ni tots els independentistes són uns colpistes, ni tots els que no volen la independència són uns feixistes, permetin-me el simplisme. Perquè cal tenir-ho en compte, és un error presentar el conflicte polític català de forma maniquea. No ho és, com gairebé res en política. Perquè estem parlant d'un tema polític que requereix d'una solució política, oi?

Indubtablement la solució mai no podrà arribar de la mà dels qui agiten l'enfrontament, perquè en el fons no volen l'acord ni la distensió. El seu aliment és l'acritud. Però cal tenir en compte que en tots els espais polítics hi ha persones que poden actuar com a ponts per al diàleg imprescindible. En tots, estic segur. El problema és que en determinats sectors s'imposen les veus del frontisme i qui s'atreveixi a contradir-les correrà el risc de ser titllat de traïdor, una paraula de la qual s'ha abusat i s'abusa imprudentment en els últims temps. Resultarà fonamental en aquest diàleg el paper de persones amb entorns formats per gents amb posicions diferents i fins i tot oposades pel que fa al conflicte català. Qui viu en una bombolla on sembla que tothom és independentista o tot el contrari (família, amistats, mitjans de comunicació, xarxes socials) segurament tindrà moltes més dificultats per ajudar en aquest assumpte que qui viu en un entorn més representatiu de la realitat social catalana. Per això és tan important el paper d'aquestes persones "pont", perquè tenen un coneixement més realista de la societat. Molt em temo que alguns líders del frontisme no el tenen, d'acord amb les seves declaracions i

estratègies. Viuen en una bombolla i això no ajuda.

Opino que també resultarà fonamental que tothom assumeixi els seus errors: els que van optar per l'estratègia de la unilateralitat i els que van pensar que l'immobilisme i la judicialització de la política eren la solució. Ningú ha de renunciar a les seves reivindicacions, simplement s'ha de ser honest i assumir responsabilitats i errors, amb el compromís ferm de no enganyar la societat que es pretén representar. No és la meva intenció entrar en retrets, però crec que és de justícia recordar que alguns líders que ara advoquen per fugir del frontisme el van alimentar temps enrere, i de forma vehement i amb responsabilitats de govern. Però com vaig dir abans, mai és tard.

Hi ha un element clau, i és el dels líders que es troben en presó preventiva, una presó preventiva sens dubte desproporcionada i injusta, que condiciona de manera substantiva la recerca del diàleg. Amb aquestes persones fora de la presó tot seria més fàcil. Existeix a més la previsió que les penes que se'ls imposin d'aquí a uns mesos siguin exemplaritzants i tinguin un aire venjatiu i alliçonador, però són molts els juristes (també no independentistes) que afirmen que l'acusació de rebel·lió no és possible de sostenir de cap de les maneres. La veritat és que resulta difícil d'entendre que els esdeveniments de la tardor de l'any passat encaixin amb el que seria un "alçament violent i públic".

Antonio Gramsci parlava del pessimisme de la intel·ligència i l'optimisme de la voluntat. Aquests últims anys ha estat el primer el que ha ocupat fonamentalment els meus pensaments pel que fa al conflicte català, però avui vull ser optimista. Vull pensar en l'acord, i per això crec que aquest diàleg que encara es troba en una fase incipient ha de servir per iniciar un camí ple d'obstacles i dificultats, però que pot desembocar en alguna cosa que serveixi per pactar el desacord, l'única opció que veig factible. Perquè tothom haurà de fer concessions, com passa en tota negociació. Obstacles? Molts: el missatge frontista és atractiu per a (per desgràcia) importants capes de la nostra societat i la competició electoral sempre està a la vista, i això ho contamina absolutament tot.

Acabo amb un prec i una petició. El prec: tots aquells que

fugim del frontisme hem de posar el nostre granet de sorra a l'hora de construir ponts, en la mesura de les nostres possibilitats. Se m'acut bàsicament una manera: parlant amb les persones del nostre entorn, especialment si no tenen la mateixa visió que nosaltres. Parlant. La petició va dirigida als nostres líders polítics: siguin imaginatius, dialoguin i fugin del frontisme. És la seva obligació, guanyin-se el sou. Perdonin la meva ingenuïtat, però no tenim més remei que ser una mica ingenus i treballar per l'acord. És ja massa el temps de soroll i fúria que hi ha a les nostres esquenes.

1 d'octubre de 2017 a Mataró. Les dades

Capgròs, 28 de setembre de 2018

L'1 d'octubre de 2017 va ser per a una part important de la societat catalana (i també mataronina) un dia històric. 2,2 milions de persones (un 43,03% del cens) van participar en el que la Generalitat va qualificar com a "Referèndum d'autodeterminació de Catalunya", una jornada marcada indubtablement per les càrregues policials que es van produir a diferents col·legis del país. Les imatges de persones anònimes sent salvatgement agredides per la policia van donar la volta al món i són impossibles d'oblidar, sobretot per a qui les va patir en primera persona. Una vergonya.

A Mataró, segons dades oficials de la Generalitat, la participació en aquella mobilització va ser d'un 36,34%, és a dir, un 63,66% de les persones convocades a les urnes no van sentir-se cridades a participar-hi. 31.382 van votar, mentre que 54.969 no ho van fer. No perdem de vista les dades objectives, perquè permeten tenir una foto de la realitat de la nostra ciutat en aquesta jornada de l'1 d'octubre de 2017, més enllà de les construccions de les nostres pròpies realitats, que sorgeixen dels nostres entorns subjectius (família, amistats, barri, mitjans de comunicació que consumim, xarxes socials...). Les realitats, com sabem, poden variar, i molt, entre una persona i una altra. I aquell 1 d'octubre de l'any passat, que sense dubte va ser un dia històric per a gran part dels mataronins i mataronines, segurament va ser un diumenge normal per a molts altres.

Pel que fa als resultats de la jornada, en el conjunt del país un 90,18% de les persones participants van optar pel sí a la independència de Catalunya (2,04 milions de votants), mentre que un 7,83% ho van fer pel no. Els resultats, doncs, van ser els previstos, doncs la pràctica totalitat de les persones que es van sentir cridades a participar eren partidàries de la independència. A Mataró, els partidaris del sí van ser un 90,72% (28.266 persones). Quina conclusió podem extreure de tot plegat? És ben òbvia: quasi tots els participants a la jornada de l'1 d'octubre eren partidaris de la

independència, ja que els que no ho són majoritàriament no hi van participar. Va ser, doncs, una mobilització de part, amb excel·lents efectes propagandístics a conseqüència de les salvatges càrregues policials, i que va servir per evidenciar (un cop més) que a Catalunya hi ha dos milions de persones que desitgen la independència. No és poca cosa, però en cap cas es pot parlar seriosament i democràticament de "mandat del poble". El cas de Mataró és flagrant: gairebé dos terços de les persones convocades no van anar a votar.

Si agafem les dades de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre, on la participació va ser molt elevada i aquí sí que gairebé tothom es va sentir cridat a participar, veurem com la suma de votants de C's, PSC i PP arriba a les 35.297 persones (un 49,44%), mentre que la suma JxCat, ERC i CUP va ser de 30.114 (un 42,18%). Els Comuns, per la seva banda, van obtenir 4.842 vots a la nostra ciutat. La conclusió és clara: l'electorat mataroní és majoritàriament contrari a la independència. I un altre fenomen a tenir molt en compte: la diferència entre centre i perifèria és molt marcada a Mataró (com també a altres ciutats de la Catalunya metropolitana): mentre que el vot independentista es concentra bàsicament al Centre i l'Eixample, els barris opten majoritàriament per partits no independentistes, amb una especial preeminència de Ciutadans, almenys en les darreres eleccions al Parlament de Catalunya (aquest és el gran drama per a les esquerres i per al conjunt del catalanisme, però això ja és una altra qüestió). Algun dia haurem d'estudiar atentament per què l'independentisme té poca penetració entre les classes de rendes més baixes i d'origen immigrant d'arreu del país.

Aquestes són les dades. Ara, la construcció que ens fem cadascun de nosaltres sobre l'1 d'octubre de 2017 o de qualsevol altre esdeveniment vindrà determinada prioritàriament per la nostra percepció subjectiva de la realitat. Ja sabem que en això de la política, sobretot en els darrers temps, tenen més importància les percepcions i sobretot els desitjos que no pas la realitat. Malauradament.

78 anys de l'assassinat de Lluís Companys, home d'esquerres, republicà i federalista

Públic, 14 d'octubre de 2018

Aquest 15 d'octubre es compleixen 78 anys de l'ignominiós afusellament de Lluís Companys al castell de Montjuïc de Barcelona, després d'haver estat capturat a França per la Gestapo i torturat i sotmès a un consell de guerra per les autoritats franquistes. Toca, doncs, commemorar l'efemèride i recordar i honorar la figura d'un dels grans dirigents que ha tingut la nostra esquerra.

Advocat de sindicalistes, periodista i polític destacat, Companys va ser diputat a les Corts Generals, president del Parlament de Catalunya, president de la Generalitat, governador civil de Barcelona (ambicionava ser alcalde de la capital catalana, però tan sols va ocupar el càrrec provisionalment durant unes hores, ja que Macià no hi estava d'acord) i ministre de la Marina del govern Azaña, entre altres càrrecs. Va participar en la fundació de la Unió de Rabassaires el 1922 i d'Esquerra Republicana de Catalunya el 1931. Abans, havia format part de partits com Unió Republicana, Unió Federal Nacionalista Republicana, Partit Reformista, Bloc Republicà Autonomista i Partit Republicà Català. Un dels fets més coneguts de la seva trajectòria va ser la proclamació de l'Estat Català de la República Federal Espanyola el vespre del 6 d'octubre de 1934, des del balcó de la Generalitat de Catalunya.

Lluís Companys era un home d'ideals profundament d'esquerres, republicans i federalistes, que a més estava ben relacionat amb l'anarcosindicalisme. Era íntim amic des de la infància de Salvador Seguí, "el Noi del Sucre", destacat sindicalista i dirigent de la CNT. Era, com se sol dir, una persona que podia actuar com a pont entre diferents sensibilitats polítiques d'esquerres, cosa que avui en dia escasseja i que és més necessari que mai. En un interessant reportatge sobre la figura de Companys publicat pel diari Ara l'11 d'octubre de 2015, es recullen declaracions de diferents historiadors que crec que convé recuperar. M'ha semblat especialment interessant aquest comentari de Joaquim Aloy: "Macià

i Companys venien d'unes tradicions molt diferents. Hi ha un factor molt important però que no s'ha de menystenir. Companys és l'home pont entre republicanisme, anarcosindicalisme, federalisme i catalanisme. Potser ara faria falta una figura així (...). Quan es va proclamar la República, Macià era independentista però Companys encara no". Alguns correligionaris seus acusaven Companys de ser poc nacionalista. L'historiador Arnau González explica que "a diferència d'avui, al llarg de la trajectòria de Companys el terme catalanista tenia una interpretació bastant ambigua. Companys venia d'una tradició catalanista clara, de les esquerres catalanes, però aquesta qüestió no estava al centre del seu discurs". També explica González que "el 1934 li demanen que demostri que és un veritable nacionalista i quasi un independentista. Quan proclama l'Estat Català dins de la República Federal Espanyola sembla acontentar aquells que li criticaven el poc compromís nacional". Segons González, "la formació del govern Josep Tarradellas el 29 de setembre del 1936 amb la CNT va escandalitzar molta gent, que lamentava l'estratègia dilatòria de Companys davant la violència desfermada als carrers. Un sector minoritari del catalanisme, de l'independentisme radical i una sèrie d'elements d'ERC consideren que Companys era un obstacle per portar Catalunya a la independència. Es va plantejar assassinar o segrestar Companys". Per a un altre historiador que coneix bé la seva figura, l'exdirigent de Catalunya en Comú i Podem Xavier Domènech, "si afrontem Companys només des de la perspectiva de la seva mort seria com tornar-lo a condemnar a mort. Hem de recordar la vida de Companys, perquè al capdavall si va ser afusellat va ser per la seva vida, una vida enormement complexa".

Durant molts anys, la figura de Companys va ser obviada, particularment per sectors pujolistes que mai no el van considerar un dels seus. Avui, és freqüent veure líders neoconvergents participant amb entusiasme en homenatges a Companys, potser per la manipulació que s'ha fet en els últims temps dels seus ideals, obviant interessadament el seu activisme en defensa dels sindicalistes i les seves conviccions radicalment d'esquerres i incorporant un independentisme que no va existir en Companys. Es diu que avui seria o diria tal o qual cosa. La veritat és que

malauradament va ser vilment assassinat fa 78 anys i mai no ho podrem saber, per moltes conjectures que ens vinguin al cap.

Crec que convé recordar que l'Estadi Olímpic de Montjuïc porta el nom de Lluís Companys des del 2001 gràcies a una campanya impulsada i molt treballada per militants del sindicat de classe Comissions Obreres (CCOO). Una campanya que va comptar amb importants reticències procedents de les dretes catalanes quan es va iniciar allà per l'any 1988.

En un altre interessant reportatge de Xavi Tedo al diari Ara (6-10-2017) es recullen diverses declaracions d'il·lustres historiadors com Borja de Riquer, Enric Ucelay o el recentment desaparegut Josep Fontana. Per a Fontana, "Companys no va fer de cap manera un plantejament de separació, reivindicava un estat federal". De Riquer emmarca aquella proclamació de Companys en clau espanyola: "la Generalitat va assumir, en nom de les esquerres espanyoles, que no tenia poder a Espanya, el no reconeixement del govern d'Espanya per l'entrada en l'executiu de la CEDA, de tendències autoritàries". De Riquer reitera que no hi va haver cap declaració d'independència: "el Govern apel·la a l'esperit fundacional de la República del 1931 per reivindicar que fos federal i no centralista i ho imposa de facto amb una sobirania compartida que demostra la seva insatisfacció". Enric Ucelay remarca el component social dels fets del 6 d'octubre: "era un conflicte entre esquerres i dretes, no una confrontació entre Catalunya i Espanya. A Europa avançava el feixisme i el conflicte tenia ressonància internacional".

Avui, 78 anys després del seu assassinat, hem de recordar Lluís Companys com el que va ser: un home d'esquerres, republicà i compromès amb la defensa dels interessos de la classe obrera i la fraternitat entre els pobles. "Madrilenys, Catalunya us estima", va exclamar el 14 de març de 1937 en un míting a la plaça de toros Monumental de Madrid. Lluís Companys va ser un home que, en vida, va ser admirat i estimat a Catalunya, òbviament, però també a la resta de les Espanyes. El febrer de 1936, després de ser alliberat de la presó al costat d'altres consellers del govern català, Companys havia de viatjar del Puerto de Santa María a Madrid. Primer va ser

traslladat a Còrdova, on va pernoctar. Allà va oferir un míting en què va ser aclamat per molts cordovesos, de la mateixa manera que va ser victorejat en les diferents parades que el tren va anar efectuant en el seu viatge.

Avui, Companys hauria de tenir molts més carrers i places amb el seu nom, a Catalunya i fora d'ella. Perquè és patrimoni de les classes populars, pel que va ser, pel que va fer i pel que va defensar fins al seu assassinat. Avui, hem de reivindicar la seva figura més que mai, per les retallades en les nostres llibertats, per l'amenaça del feixisme i per una crisi sistèmica en què els principals damnificats són, com sempre, les dones i homes de les classes més desafavorides. "Tornarem a sofrir, tornarem a lluitar i tornarem a vèncer".

Esquerres del món, llegeixin al mestre Boaventura de Sousa Santos i deixin-se d'hòsties

Públic, 28 de novembre de 2018

Fa poques setmanes l'editorial Icària va publicar un llibre del mestre Boaventura de Sousa Santos que hauria de llegir tota persona que es consideri d'esquerres, particularment si forma part de la direcció d'un partit polític o exerceix algun tipus de lideratge en els anomenats moviments socials. La raó és simple: en tan sols 150 pàgines el mestre, a qui tenim el privilegi de llegir sovint aquí a Públic, dóna algunes claus per què l'esquerra deixi de mirar-se el melic i torni a ser una eina útil per a la gent comuna, per a la majoria social. Aquí a Espanya, però també a Portugal, Brasil, Colòmbia o Mèxic, països dels quals de Sousa Santos analitza la seva realitat política al llarg del text. Països on la trajectòria i el paper de les esquerres en els darrers anys han seguit passes diferents, però avui s'enfronten a un repte comú: ser útils per a la vida de les persones davant la multitud de reptes que la situació política internacional ens llança. Perquè les forces d'esquerres haurien de ser útils per millorar realment la vida de les persones, tot i que de vegades, en alguns casos, sembli que només serveixen per què els seus membres alimentin el seu ego, se sentin realitzats i s'erigeixin en portadors de la veritat absoluta, còmodament des de la seva talaia. És a dir, passa que de vegades tot queda en un discurs molt interessant però poc més que això, i ara calen forces d'esquerres que s'arremanguin, que es mullin i que busquin la manera d'arribar a acords per millorar les condicions de vida de la gent comuna. Embrutant-se si cal. Allò que Weber explicava de l'ètica de la convicció i l'ètica de la responsabilitat. Perquè sí, l'ètica de la convicció és important, però sense l'ètica de la responsabilitat no és possible canviar la societat. Jordi Évole ha explicat en més d'una ocasió que el seu avi sempre li deia que les esquerres només estan unides a la presó. Una cosa semblant em deia a mi el meu. I ja va sent hora que les esquerres del món, com demana Boaventura en el títol del seu nou volum, s'uneixin. D'una vegada per totes.

El primer que han de tenir clar les esquerres, seguint a de Sousa Santos, és que han de treballar amb la convicció que pot i ha d'existir un futur postcapitalista, una societat alternativa que satisfaci les necessitats reals dels pobles, on l'exercici de la llibertat sigui efectiu. Diu Boaventura que ens trobem en un moment reaccionari global que exigeix la convivència entre diferents forces d'esquerres. Parla d'un interregne sorgit de la caiguda del Mur de Berlín, on el nou món en què ens tocarà viure encara no s'ha definit. I explica que, amb el col·lapse de la URSS, va sorgir una agenda explícita que va suposar la fi definitiva del socialisme com a sistema social, econòmic i polític liderat per l'Estat. Però apunta que l'agenda implícita, que va constituir la fi de qualsevol sistema social, econòmic i polític liderat per l'Estat, va ser la que va comptar veritablement. There is no alternative, que va dir Margaret Thatcher, perquè el mercat és més que suficient per fer-nos feliços. El mercat, el capitalisme, l'imperi. Perquè Boaventura no s'acomplexa a l'hora de parlar clarament d'imperialisme i anticapitalisme, perquè en aquests temps que ens ha tocat viure no està el pati per a eufemismes ni edulcorants del llenguatge.

De Sousa Santos realitza una anàlisi comparada, com he apuntat a l'inici d'aquest article, dels casos de Portugal, Brasil, Colòmbia, Mèxic i Espanya, centrant-se en el paper que les esquerres han vingut desenvolupant en els darrers temps. El primer, que coneix a la perfecció, pot servir-nos per albergar una esperança que la unitat de les diferents forces d'esquerres pot ser útil per a les classes populars, i per què no, serveixi de guia a Espanya, cosa que tímidament ja s'han atrevit a apuntar tant Pedro Sánchez com Pablo Iglesias, si bé a mesura que s'acosti la inevitable convocatòria d'eleccions generals els poders fàctics collaran fort perquè el PSOE retorni a principis de 2016 i miri a la dreta i no cap a l'esquerra. Al temps.

El mestre Boaventura explica que ens trobem en un moment de lluites defensives en què la democràcia, fins i tot la de baixa intensitat, corre el seriós risc de ser durament segrestada per forces antidemocràtiques i "feixistitzants". Suposo que no cal recordar els casos de Trump, Salvini o Bolsonaro. Per tot això, l'enteniment de les forces d'esquerres, incloses lògicament les d'arrel

socialdemòcrata, ha de ser una realitat per crear un cordó sanitari i defensar els interessos de les classes populars. Pot sonar derrotista i poc ambiciós, però opino que cal ser conscients de la situació en què ens trobem. De vegades els problemes domèstics que vivim a casa nostra, i ben importants que són, no ens permeten prestar atenció al que passa al món. I la situació que tenim davant requereix d'una unitat d'acció a nivell internacional que ha de passar per l'entesa entre les esquerres, si no volem ser atropellats. Boaventura de Sousa Santos reclama la construcció de coalicions que facin possibles governs d'esquerres en diferents països, per aconseguir una idea de conjunt dels obstacles que s'han de superar i dels camins per fer-ho. Parla fins i tot d'una nova internacional d'esquerres. Paraules majors.

Com no podia ser d'una altra manera, de Sousa Santos parla de la necessitat de tenir un peu a la institució i un altre al carrer, en les lluites socials. Una cosa que pot sonar a obvietat, però la veritat és que quan les forces d'esquerres entren en les institucions la burocràcia i la moqueta poden arribar a absorbir, i de quina manera, la major part de les seves energies. I es corre el risc d'abandonar el carrer i sorgeix el perill que forces d'extrema dreta sedueixin els que s'hagin pogut sentir abandonats pels que pensaven que eren els que havien de defensar-los. Els sona? Per què hi ha barris sencers on abans arrasava el PCF i ara guanya el Front Nacional de Le Pen? Com s'entén que Salvini lideri el govern del país del PCI? Per què al Brasil Bolsonaro ha guanyat les presidencials? I Trump? Per què ha crescut tant en els últims temps Alternativa per a Alemanya? A Alemanya! Seguim? Si les esquerres no es posen, no ens posem, les piles, el camí cap a la irrellevància és pla i molt curt. I si la nostra gent no és capaç de sentir-se identificada amb les esquerres, altres vindran a ocupar el seu espai, amb tots els riscos que això suposa. Perquè sembla que mai aprenem dels ensenyaments de la història. En les properes eleccions al Parlament Europeu se'ns situarà interessadament davant del dilema de triar entre el neoliberalisme de Macron o la barbàrie de l'extrema dreta. Doncs bé, aquí les esquerres han de presentar una alternativa clara, unitària i sortir a l'ofensiva, plantejant que molt han de canviar les institucions de la

Unió Europea per què la gent comú les percebi com una cosa útil per a les seves vides.

El cicle reaccionari global del que parla Boaventura de Sousa Santos en el seu llibre ha suposat uns greus retrocessos en les conquestes populars. A mesura que la dreta es vagi consolidant en el poder, la democràcia anirà perdent el seu caràcter fins que es converteixi en un nou règim dictatorial disfressat amb una façana democràtica. I com que les forces d'esquerres sempre han tingut clar que és imprescindible la unitat d'acció en la lluita antifeixista, per això el mestre els demana que siguin humils i s'articulin de manera pragmàtica per resistir amb els mínims danys possibles aquest període (provisional) de lluites defensives al voltant del planeta. Si s'és capaç d'aconseguir aquest primer objectiu, preservant cada força la seva identitat i autonomia, s'estarà en disposició d'aconseguir en el futur altres articulacions més avançades. Pessimisme de la raó? Segurament, però és que potser no ens queda una altra opció. Per això coincideixo amb el mestre i dic: esquerres del món, llegeixin a Boaventura de Sousa Santos i deixin-se de hòsties.

Els Pressupostos Generals de l'Estat i la tàctica Txernishevski

Públic, 16 de gener de 2019

A Nikolai Txernishevski, líder revolucionari rus (1812-1889) i font d'inspiració de Lenin, se li atribueix la idea del "com pitjor, millor", tant de moda en la política espanyola actual. Txernishevski partia del supòsit segons el qual un empitjorament de les condicions de vida de les classes populars faria més factible l'esclat de la revolució. Les Espanyes contemporànies poc tenen a veure amb la Rússia del segle XIX, però l'aforisme està en ment de no pocs dirigents, que amb tal d'assolir la seva particular Arcàdia feliç (això és, la seva perpetuació al poder), són capaços de tensar la situació fins a l'extrem. Enric Juliana parla directament de "pinça" al referir-se a l'actitud dels dirigents de la dreta tripartida "pata negra" i els de l'unilateralisme processista màgic català. Ara, la tramitació i posterior aprovació dels Pressupostos Generals de l'Estat representen un nou episodi d'aquesta lluita sense treva entre dues propostes enfrontades (ambdues radicalment i fonamentalment nacionalistes) però que es necessiten i retroalimenten mútuament: d'una banda, el "trio calavera" d'una dreta cada cop més extrema representat per PP, Ciutadans i Vox, i de l'altra, l'unilateralisme irresponsable d'aquesta constel·lació activista-governamental que cada vegada està menys clar qui conforma i lidera, però que diríem que està representada per la cort puigdemontista de Waterloo, l'ANC i les diferents mutacions de Convergència (Junts per Catalunya, la Crida, etc.). Enmig, trobaríem diferents forces polítiques heterogènies que, cadascuna des del seu espai, intenten estendre ponts i col·laborar en la governabilitat, així com en la distensió i la recerca de solucions polítiques: el govern de Pedro Sánchez (no m'atreviria a dir el PSOE), Unidos Podemos i les seves confluències, PNB, ERC, part del PDECAT, Òmnium Cultural... Se'm dirà que agrupar aquest batibull en un sol conjunt és poc menys que temerari, però arriba un moment en què la recerca d'una simplificació de la realitat ens obliga a establir categories que ens

ajudin a entendre aquest desgavell en què s'ha convertit la política espanyola (i la política catalana a ningú se li escapa que és genuïnament espanyola). Ha arribat un moment en què se m'acut dividir aquest ecosistema en dues categories: els partits del desordre (és a dir, els del "com pitjor, millor") i els partits d'ordre. Ordre, aquesta paraula que sona tan autoritària però que considero que cada vegada és més necessari que es reivindiqui des de les esquerres.

Personalitats destacades de l'independentisme català (no confondre amb processisme ni tampoc amb unilateralisme) han reclamat en les darreres setmanes que ERC i el PDECAT votin al Congrés a favor de la proposta de Pressupostos Generals acordada entre PSOE i Unidos Podemos i les seves confluències. Andreu Mas-Colell i Dolors Bassa (aquesta última des de la presó, convé no oblidar-ho) així ho han defensat. Fins i tot Jordi Cuixart (també des de la presó) ho ha insinuat en una recent entrevista a la ràdio pública catalana. A dia d'avui hi ha pocs dubtes que el projecte de pressupostos aprovat recentment pel Consell de Ministres i que ara haurà d'aprovar-se a les Corts representa un clar avenç per als interessos de les classes populars en comparació amb els pressupostos del PP: 12.599 milions d'euros més en despesa social, augment de la despesa en dependència, un 10% més de diners per a beques, pla de xoc per a l'ocupació juvenil, augment de les pensions, pujada d'impostos per a les rendes més altes, creixement de la despesa en polítiques actives d'ocupació, més diners contra la violència de gènere, etc. La pregunta és: si el projecte de pressupostos és beneficiós per a la majoria social, per què no el voten a favor? La resposta té el seu origen precisament en l'aforisme amb què obríem aquest article: hi ha qui considera que "com pitjor, millor". Què vull dir amb això? Per al PP, Ciutadans i Vox està clar: no poden votar a favor d'uns pressupostos "d'esquerres" elaborats pel govern de Sánchez i acordats amb els "chavistes trencaespanyes" d'Unidos Podemos. Mentrestant, per a l'unilateralisme màgic puigdemontista, els incentius per aprovar-los no existeixen tampoc en els seus raonaments: cal provocar la caiguda de Sánchez, anar a eleccions, que governin les dretes i que rebenti tot. Ha de calar la idea que Espanya sencera és fatxa. I aquí arribaria el tan anhelat "momentum" a què feia referència Quim Torra fa algun temps.

Aquest és el raonament, no hi ha més. Un raonament que no és unànime dintre de l'independentisme, i les discrepàncies entre els seus diferents líders i partits cada cop són més públiques i manifestes.

Mentrestant, cada vegada hi ha més veus a ERC, PDECAT i Òmnium que advoquen per un exercici de pragmatisme i responsabilitat que permeti avançar, potser a poc a poc, però avançar. I aprovar uns pressupostos permetria explorar les possibilitats que va obrir la caiguda de Rajoy. Només algú que negui la realitat i subestimi la intel·ligència del ciutadà pot afirmar que Sánchez no ha arriscat amb gestos clars cap a Catalunya. I que la situació s'ha desinflamat. Es reclamen gestos més contundents pel que fa a la situació dels presos i el dret a l'autodeterminació. La pregunta és: si realment defensem la separació entre els poders de l'Estat, perquè reclamem ara que el poder executiu s'immisceixi d'alguna manera en tasques que corresponen al judicial? Comparteixo que la presó incondicional és injusta i que les acusacions de rebel·lió i sedició són absolutament desproporcionades. Perquè la veritat és que aquests dirigents (al costat d'altres que no van donar la cara) van fer creure al seu públic que es proclamava la independència mentre a l'Estat se li deia, sense publicitat en els mitjans processistes, que tot tenia un mer valor simbòlic. El problema és que no es va calibrar prou la força de l'Estat i l'afany de venjança d'una part important de la judicatura. Es van passar de frenada. I d'aquella pols vénen aquests fangs, per desgràcia dels bocs expiatoris en què s'han convertit aquestes nou persones que es troben en presó preventiva, acusades, des del meu punt de vista, de delictes que no van cometre. Vagi des d'aquí la meva solidaritat amb elles, tot i considerar que van actuar de forma absolutament irresponsable en aquells dies de setembre i octubre de 2017. Estic d'acord en què se les jutgi, però només pels delictes que van cometre, que sens dubte van existir encara que probablement no comportin penes de presó. O no recorden les sessions dels dies 6 i 7 de setembre al Parlament de Catalunya? Es diu ara, i es repeteix com un mantra, que hi ha un 80% de la societat catalana que comparteix un posicionament comú respecte a la situació dels

presos i el dret a decidir. Estan segurs? Recordin que en les eleccions del 21 de desembre de 2017 només entre Ciutadans i el PP van sumar un 30% dels vots. Tinguin en compte aquesta dada. També se sol dir que el discurs del Rei del 3 d'octubre de 2017, particularment dur, va allunyar definitivament els catalans de la Corona. Tinc els meus dubtes, sincerament. Aquell dia, després d'escoltar a Felip VI, molts catalans es van sentir alleujats, especialment en els barris obrers de la zona metropolitana on després, el 21 de desembre, va arrasar Ciutadans.

L'estratègia del "com pitjor, millor", com dic, no la comparteix tot l'independentisme. Estan segurs els qui la defensen que convé a Catalunya una aplicació dura de l'article 155 de la Constitució ad aeternum? Estan disposats a arriscar-se a una intervenció radical de TV3, Catalunya Ràdio o el sistema català d'ensenyament? Algú dubta que un govern dirigit per Casado, Rivera i Abascal no inflamaria tot el que pogués i més per tal d'erigir-se en salvadors de la (seva) pàtria? "Santiago y cierra España". Perquè l'auge de la ultradreta no és, com sostenen alguns sectors de l'independentisme, un problema espanyol que no ens afecta en res als catalans. Tot el contrari: ens afecta i molt. O és que algú dubta que quan s'obrin les urnes a Catalunya el proper mes de maig no hi haurà cap vot a la ultradreta? Espero equivocar-me, però molt em temo que si entre tots no ens posem les piles és qüestió de temps que això passi, com ha passat a Andalusia i en moltes altres parts d'Europa i el món. No som tan diferents.

Per tot això, si ens omplim la boca amb la reclamació d'una "solució política", per què renunciem a aquesta oportunitat d'avanç que representa l'aprovació dels Pressupostos Generals de l'Estat? La victòria és doble: millora de les condicions de vida de la gent i una oportunitat al diàleg, tancant el pas al govern a les dretes radicalitzades. Molt em temo que les lluites intestines al sí de l'independentisme i els interessos electorals tenen alguna cosa a veure en aquesta, de moment, negativa a votar a favor dels pressupostos. Molt a veure. Esperem que la tàctica Txernishevski no s'acabi imposant.

Unes notes sobre el meu amic Sergio Morales, candidat de Catalunya en Comú a Mataró

El bloc de Miguel Guillén Burguillos, 20 de gener de 2019 (publicada la versió en castellà)

El meu gran amic Sergio Morales ha fet, per fi, el pas que moltes persones feia anys que li reclamàvem: encapçalar la nostra candidatura a les eleccions municipals a Mataró. Conec en Sergio de tota la vida, ja que som del mateix barri, el nostre estimat barri de Cirera. Tot i que ell va néixer un any abans que jo i per tant anava un curs més avançat, vam anar a la mateixa escola, Jaume Recoder, l'escola pública del nostre barri. Després, tots dos vam anar també al nostre no menys estimat institut Satorras, on en Sergio, sempre un estudiant excel·lent, es va convertir en un dels líders del moviment estudiantil de Mataró en aquella època. Encara conservo una portada del diari El Punt del 15 de novembre de 1996 on apareixia un grup de xavals mirant la càmera amb el puny enlaire, esperant el tren en una estació de Mataró a rebentar. Doncs bé: un servidor és un dels protagonistes d'aquella foto, però era simplement un més dels centenars d'estudiants que aquell dia vam anar a la manifestació estudiantil de Barcelona. Si algú es mereixia sortir en aquella foto era en Sergio, que va ser un dels líders i principals responsables de l'èxit de convocatòria que aquella mobilització va tenir als instituts de secundària de la ciutat. Ell deu recordar perfectament aquell dia.

Guardo molts i bons records al costat d'en Sergio, gran part durant les festes de Cirera, que any rere any tenen lloc entre finals d'agost i principis de setembre, i que són l'orgull de la gent del nostre barri i, per què no dir-ho? de tota la ciutat. Recordo en Sergio sempre al peu del canó, venent tiquets o posant cerveses o frankfurts a la barra del bar, anant a encarregar el pa de l'endemà a altes hores de la nit, organitzant la comissió infantil o el que calgués. I és que si hi ha una característica que defineix en Sergio és el lideratge. És un líder nat, des de molt jovenet. I no ho dic jo: pregunteu-li a qualsevol persona que hagi treballat colze a colze amb ell: a l'esplai, a la comissió de festes, a l'associació de veïns, a la

cooperativa, o quan se'n va anar a Galícia a netejar a les platges el xapapote del Prestige. De les festes recordo les primeres cerveses en gots de plàstic que nosaltres mateixos ens servíem, la quantitat d'hores organitzant les festes, als locals de l'associació o al pati de l'escola, les sortides amb la colla gegantera del Guardavinyes, o el molt que vam aprendre de grans mestres com en Manuel Molina o en Miguel López, per citar només dos noms de les desenes de persones que any rere any fan que Cirera organitzi la millor festa de barri de Mataró.

Amb en Sergio sempre hem compartit també la nostra passió per la política, que en el nostre cas des de molt jovenets practiquem militant al nostre partit, Iniciativa per Catalunya Verds. Tinc molts records, però n'hi ha un que tinc gravat i que sé que li agradarà que expliqui: un dissabte, després d'una jornada completa d'assemblea del partit a Barcelona, a l'hora de tornar a Mataró tots dos ho vam fer amb el nostre estimat i recordat Romuald Grané, al seu vell i petit cotxe, i amb ell al volant. Feia goig compartir bones estones amb en Romuald. No sé per què, però tinc aquest record al meu cap. Crec que la darrera vegada que vaig veure amb vida en Romuald, a la residència de la Gatassa, va ser precisament amb en Sergio. Sempre ens deia que si hi havia un acte al qual mai no havíem de faltar, és al que cada mes de febrer s'organitza al cementiri de Montjuïc per recordar els camarades del PSUC que van ser afusellats pel règim franquista. Em ve a la memòria també aquella època en què jo em vaig distanciar de l'organització i em trobava amb en Sergio a finals de quadrimestre a la universitat, per fer els exàmens de la UOC. Recordo la seva insistència que m'havia de reactivar i tornar a militar activament. I he de reconèixer que ell, juntament amb un altre dels meus bons amics, Esteban Martínez, va tenir molt a veure en el fet que tornés a implicar-me al partit i a dedicar una part important del meu temps a la militància.

En Sergio no és dels que va despertar fa poquet ni es va apuntar a cap moda. Ell sempre va saber que la política o la fas o te la fan, i es va implicar fa molt, quan molts que avui pretenen donar lliçons des d'un adanisme infantil ni sabien què era un partit, una entitat o un moviment social, ni havien mogut mai un dit. Per això en Sergio, malgrat la seva joventut, té en la veterania i l'experiència

moltes altres qualitats.

Tinc a la memòria una xerrada que vam tenir dinant fa un parell d'anys, en un calorós dia del mes de gener al centre de Santiago de Xile, on aleshores ell vivia i treballava. Vam estar xerrant de política i, en un moment del dinar, li vaig deixar anar (i ell sabia que ho faria): "bé, què? Quan tornis a Mataró has de fer el pas, eh?". Ell ja sabia a quin pas em referia, un pas que moltes persones li venien reclamant des de feia molts anys. Gent de diferents sensibilitats dins del nostre espai polític hi ha vist sempre una persona perfecta per liderar la nostra candidatura a Mataró, perquè una altra de les grans qualitats d'en Sergio és que té una gran capacitat per aglutinar i fer que diferents persones participin en els projectes que germinen al seu cervell. Que preguntin als qui fa molts anys al barri veien una bogeria desvincular l'esplai de la parròquia i crear un nou projecte laic, que al final va acabar esdevenint l'associació juvenil Pampayuga.

En Sergio té davant seu ara un repte difícil però molt il·lusionant. Agafa el testimoni de les persones que durant quaranta anys ens han representat amb tanta dignitat a l'ajuntament, primer amb el PSUC, després amb Iniciativa, i ara amb Catalunya en Comú-Podem. Persones que han tingut un paper fonamental en la transformació de la nostra ciutat. Penso en el treball d'en Salvador Milà, en Manuel Molina, l'Antonio Rodríguez, en Pep Illa, la Carmen Ortega, en Miqui Ponce, la Kitty Guirao, en Pep Comas, la Conxita Calvo o l'Esteban Martínez, entre altres regidors i regidores del nostre espai, un espai que sempre s'ha caracteritzat pel treball, honestedat, compromís i coherència. Venim de lluny i anem més lluny encara, que diem sempre, amb un peu al carrer i un altre a la institució. Dic que és un repte difícil perquè la situació política és especialment complexa, ho sabem de sobres, i perquè el repte és majúscul, tenint en compte que la nostra candidatura surt a guanyar, no a tenir una posició subalterna. Cal una representació ben nodrida de regidors d'esquerres, perquè sense les esquerres, sense l'entesa entre les diferents sensibilitats i sense la unitat imprescindible, no serà possible aplicar polítiques en favor de la gent comuna, que és la que més necessita unes institucions forts i al seu servei. Polítiques

que se centrin en els problemes reals de les classes populars i treballadores: treball, sanitat, educació, habitatge, transport públic, seguretat... Però alhora és un repte il·lusionant, perquè hi ha un equip de persones preparat i amb energia per governar, i perquè ser l'alcalde de la teva ciutat potser és l'honor més gran que pot tenir una persona implicada en la gestió del comú com és el meu amic Sergio Morales. Perquè en temps líquids o fins i tot gasosos, calen persones sòlides com ell.

Fa anys que en Sergio desenvolupa brillantment la seva carrera professional en el món de l'economia social i els serveis d'atenció a les persones, en diferents cooperatives i altres empreses. Al nostre país i a l'estranger, fent voltes per mig món, coneixent gent diversa i gestionant equips de molt diferent tipus, sempre amb èxit. Ara que torna a ser a la seva estimada ciutat de Mataró, ha decidit fer un pas més, aparcar generosament la seva carrera professional i dedicar uns anys importants de la seva vida a representar-nos a l'ajuntament. Està il·lusionat i amb molta força, ho sé de bona tinta, i no tinc cap dubte que aquesta serà una altra etapa d'èxit a la seva vida. Sap que compta amb el suport de moltes persones i que tot és a l'abast. Ser l'alcalde de Mataró també.

Una abraçada company, amic.

Estem preparats a Espanya per fer pel·lícules i sèries polítiques?

Público, 24 de gener de 2019 (publicada la versió en castellà)

Estem ja preparats els espanyols per produir pel·lícules i sèries amb la política com a absoluta protagonista? En altres països ja fa temps que la producció d'aquest tipus d'històries està més que normalitzada: *L'ala oest de la Casa Blanca*, *House of Cards*, *Veep* o *Scandal* als Estats Units, *Sí, Primer ministre* al Regne Unit, *Börgen* a Dinamarca, *Loro* a Itàlia… Això, per citar només uns poquíssims exemples de sèries. Però a Espanya, excepte algunes excepcions com les pel·lícules *B (Bárcenas)* o la recent *El Reino*, sembla que les productores no s'acaben d'atrevir actualment amb la política com a eix central, explícit i protagonista.

En els anys de la Transició i durant els vuitanta van ser força els films polítics que es van rodar (*El diputado*, *Siete días de enero*, *La mujer del ministro*, *Asignatura pendiente*, *El disputado voto del señor Cayo*, etc.), però amb els anys sembla que el cinema polític va anar caient en l'oblit.

"Espanya no està preparada per fer pel·lis polítiques, amb què està caient i la mala premsa que tenen els polítics al nostre país", he escoltat en innombrables ocasions. En els darrers anys ens hem atrevit amb els programes d'humor, però poca cosa més.

I sorprèn, en una època en què la política és al centre de tot i desperta l'interès d'una gran part de la nostra societat. Sí, hi ha moltes pel·lícules modernes amb rerefons polític i en particular amb la corrupció com a tema principal, però hi ha pocs treballs (o almenys són pocs segons la meva opinió) que parlin explícitament de la política, i molt menys que s'atreveixin amb personatges reals ocupant la pantalla. Hi ha molt pocs biopics. El que va fer David Ilundain amb *B (Bárcenas)* em sembla absolutament valent i necessari. Chapeau. De vegades amb pocs recursos i molt de talent és possible crear productes imprescindibles. També hi ha bons documentals, com ara *Política. Manual de instrucciones* de Fernando León d'Aranoa, sobre els primers temps de Podemos. Però més

enllà, considero que el nombre de treballs és insuficient.

S'han fet pel·lícules sobre el 23-F o Salvador Puig Antich, telefilms sobre les figures de Franco, Suárez, Clara Campoamor, Lluís Companys, Francesc Macià, Joan Carles de Borbó o Felip i Letizia. S'han rodat moltíssimes sobre ETA: *La muerte de Mikel*, *El proceso de Burgos*, *La huida de Segovia*, *Operación Ogro*, *Días contados*, *Yoyes*, *El viaje de Arián*, *Lobo*, *GAL*, *Lasa y Zabala*, *Negociador*, *El padre de Caín*… O l'imprescindible documental *La pelota vasca.*

Però es troba a faltar una gran sèrie espanyola amb la política com a protagonista absolut. No ho sé, una sèrie sobre l'Aznaritat, que deia Vázquez Montalbán, una sobre l'arribada al poder del PSOE el 1982, una mica sobre el Procés, sobre la desintegració del PCE, sobre el paper del PP després dels atemptats de l'11-M… Penso en mil temes i segur que no poques productores han pensat en aquestes i moltes altres idees, però sembla que no acaben de fer el pas. Ara acaba de sortir *Vota Juan*, amb Javier Cámara com a protagonista. A veure què tal és...

La setmana passada vaig anar a veure *El vicio del poder*, pel·lícula sobre un personatge fonamental en la història recent dels Estats Units com Dick Cheney i, en sortir del cinema, el primer que vaig pensar va ser: però si a Espanya tenim personatges absolutament cinematogràfics! Aznar! Com pot ser que ningú no hagi fet una pel·lícula sobre Aznar? Algú dubta que es produiran sèries i pel·lícules sobre Trump a mansalva? S'imaginen un biopic sobre Felipe González o Santiago Carrillo?

S'imaginen Javier Bardem en el paper de Felipe González? Antonio de la Torre d'Aznar? Antonio Banderas d'Alfonso Guerra? Luis Tosar de Rajoy? Gabino Diego de Zapatero? Juan Diego Botto de Pablo Iglesias? Antonio Resines de Fraga? Javier Cámara de Carrillo? Blanca Suárez de Soraya Sáenz de Santamaría? Carmen Maura d'Esperanza Aguirre? José Coronado de Tierno Galván? Javier Gutiérrez de Miguel Ángel Revilla? Jordi Mollà de Pasqual Maragall? Raúl Arévalo d'Anguita? Mario Casas de Pedro Sánchez? Úrsula Corberó d'Irene Montero? Victoria Abril de Dolores Ibarruri? Belén Rueda de Cristina Cifuentes? Concha Velasco de Manuela Carmena? Manuela Velasco d'Ada Colau? Aitana Sánchez-Gijón de Carmen Alborch? Sergi López d'Oriol Junqueras? Eduard

Fernández de Lluís Companys? I filo encara més prim... Albert Boadella de Jordi Pujol? Jo sí, a tots i a totes.

Em dóna al nas que les pel·lícules i sèries polítiques no trigaran a proliferar al nostre país. Ja estem trigant.

Eleccions generals: mala peça al teler per a Unidas Podemos i les seves confluències

Públic, 5 de març de 2019

Mala peça al teler en les eleccions generals del 28 d'abril per a l'espai polític (electoral, diria jo) d'Unidas Podemos i les seves confluències. Cal ser realistes. No cal ser un expert analista per saber que aquesta opció política no passa pel seu millor moment: conflictes interns, desgast i un perill que no sé si s'ha valorat en la seva justa mesura: el fantasma del vot útil al PSOE i Pedro Sánchez. Bé és cert que els atacs furibunds i en la majoria de casos infundats han vingut des dels adversaris (polítics, mediàtics, etc.), però no es pot negar que la capacitat de l'esquerra transformadora per ficar-se en fangars de creació pròpia és d'allò més sorprenent. O potser no tant. Hi ha casos per totes les Espanyes, així que no cal personalitzar ni citar cap en concret, si bé és cert que el sainet madrileny és perfectament il·lustratiu. S'ha trobat a faltar més treball a nivell organitzatiu des de les darreres eleccions generals, on no s'ha apostat decididament per una confluència a nivell orgànic més enllà de la coalició electoral. Si en els barris, pobles i ciutats s'hagués començat a treballar en clau "Unidas Podemos", segurament la situació seria diferent. Bolcar-se en la institució, en l'ardu i feixuc treball parlamentari, és una obligació però té també un efecte col·lateral: es descuida el carrer i l'organització. El mestre Manolo Monereo ho adverteix sovint, però sembla que no se li ha fet gaire cas. A més, el patriotisme de partit i els egos segueixen tenint un protagonisme segurament innecessari i contraproduent.

A la gent comuna, a moltes d'aquelles persones que es van il·lusionar amb el 15-M i el sorgiment de Podemos, i també als que portaven tota la vida votant IU, ICV, o abans PCE o PSUC, se'ls escapen algunes actituds personalistes i egocèntriques d'alguns dirigents. Quan no tens ni aspires a cap càrrec, quan veus els toros des de la barrera, penses: com és possible dinamitar tant en tan poc temps, amb tan sols un gest d'irresponsabilitat imperdonable? I torna a relluir aquella idea, segurament fonamentada, que aquest

caïnisme és un mal endèmic de l'esquerra. Unitat, es cridava a Vistalegre 2. Ni mitja ximpleria, deia Pablo Iglesias. Cas omís. El que sí és cert és que el cas d'Andalusia hauria de servir com a advertiment per deixar de banda els conflictes interns i posar-se a treballar per construir i oferir a la ciutadania una alternativa sòlida i seriosa. Perquè ningú no dubta que capacitat i talent existeix, i per a mostra un botó: no es perdin el discurs de tancament de legislatura de Pablo Bustinduy al Congrés. El que avisa no és traïdor, i Andalusia ha avisat: molta gent d'esquerres, atònita, enfadada i desanimada, es pot quedar a casa i servir en safata de plata la victòria a les dretes. I més si l'eix identitari o nacional preval, com està passant, sobre l'eix social o econòmic. No estem en 2015-2016, convé no oblidar-ho.

L'eix identitari i l'hegemonia nacionalista (espanyola i perifèrica) s'han anat imposant en els últims temps. Negar que la crisi de Catalunya ha estat clau és com intentar convèncer-nos que el Sol gira al voltant de la Terra. I ningú no pot ignorar que el desmesurat protagonisme de Vox en els mitjans de comunicació arran de les eleccions andaluses té molt a veure amb la preeminència de la qüestió identitària sobre la social (un protagonisme mediàtic, no ho oblidem, del qual no han gaudit Unidas Podemos i les seves confluències, que han estat curiosament silenciades). I aquí, en aquest terreny, l'esquerra no es mou amb comoditat. Que li diguin si no a la gent de Catalunya en Comú-Podem. És com si tinguéssim Lebron James a la nostra plantilla, però en un equip de futbol. Per molt que l'espai polític d'Unidas Podemos s'hagi esforçat des del principi a explicar que defensa un referèndum acordat per què la ciutadania de Catalunya decideixi el seu futur, el processisme (no confondre amb independentisme) sempre considerarà aquest espai com un adversari, quan no com un enemic. I per molts gestos que els dirigents facin de cara al processisme, aquests mai seran convenientment agraïts. Ja es pot posar Ada Colau el llaç groc o donar suport a l'1-O i ja pot Pablo Iglesias visitar els presos a la presó, que mai en tindran prou. I mentrestant, la sagnia de suports a En Comú Podem (que, no ho oblidem, va guanyar les eleccions generals de 2015 i 2016 a Catalunya) sembla ser que no cessa. De

vegades un es pregunta si els estrategs d'aquest espai polític coneixen els barris on viu la gent que va fer guanyar aquelles dues eleccions generals, si parlen amb les persones que hi viuen, si tenen idea de l'opinió que tenen del processisme. El problema és el següent: els processistes identifiquen En Comú Podem com una opció tèbia, unionista i espanyolista, mentre que molta de la gent que no és partidària del processisme creu que Ada Colau i els seus sempre s'acaben posicionant del costat dels processistes. Difícil solució a un problema extraordinàriament complex, ja que el maniqueisme inunda la política catalana (i també espanyola) des de fa temps. Per això és tan important l'opció que representa En Comú Podem a Catalunya, encara que alguns la vulguin esborrar del mapa: perquè no es deixa (o no s'hauria de deixar) seduir pels cants de sirena dels identitarismes i està en condicions d'actuar com punt de trobada de les diferents sensibilitats nacionals. Hi ha un fet que ens ha de fer reflexionar: com s'explica que Ciutadans arrasés en molts barris populars catalans a les eleccions autonòmiques de 2017? No és aquest un fet dramàtic per a les esquerres? Una de les claus està també en la necessitat de no rebutjar tan alegrement l'herència del PSUC i ICV, perquè es corre el risc de deixar orfes d'opció política a molts milers de persones. Si se sap combinar la saba nova amb la tradició i la veterania, serà molt més fàcil construir una confluència veritablement aglutinadora i amb capacitat guanyadora. Si no, la irrellevància està a només un pas, sobretot si es segueixen colant oportunistes egocèntrics i deslleials en els llocs més importants de les candidatures.

Respecte del vot útil, a ningú se li escapa que no pocs votants d'esquerres estan satisfets amb el paper de Pedro Sánchez i el seu govern des de la moció de censura que va desallotjar Rajoy i el PP del poder. I això farà que probablement el PSOE sigui el partit més votat el 28 d'abril. La gran incògnita és si les tres dretes sumaran majoria absoluta. Si els vots que perdi Unidas Podemos, que potser no són tants com apunten les enquestes, van a parar al PSOE en la seva pràctica totalitat, si l'esquerra en el seu conjunt no augmenta els seus suports, es distingeixen dues opcions a l'horitzó: un govern PP-C's-Vox, o bé una opció reformista PSOE-Ciutadans, que segurament és la preferida pels poders fàctics. Se m'acut que la

millor idea no és que les diferents opcions d'esquerres confrontin entre si (bàsicament PSOE i l'espai d'Unidas Podemos), sinó que surtin a desmuntar els discursos dels adversaris reals, que es troben a fora i amenacen irresponsablement la nostra convivència amb propostes cada cop més extremades a la dreta. No és moment de repartir carnets de veritables esquerrans, sinó de treballar per aconseguir un govern plural i multicolor que estigui al servei de les classes populars. Manolo Monereo potser matisaria aquesta argumentació, dient, no sense raó, que en els últims temps Unidas Podemos ha estat poc exigent amb el PSOE i que això no ha ajudat a que se'ls percebi com una autèntica alternativa. Veurem que acaba passant, perquè també cal recordar que les enquestes en els últims temps solen ser poc fiables, perquè el comportament dels indecisos ha variat, i molt, i és molt complicat pronosticar què faran a l'hora de dipositar el seu vot a la urna.

Però davant el pessimisme de la raó, l'optimisme de la voluntat, que diria Antonio Gramsci. Perquè no tot està perdut i hi ha molta feina a fer. Hi ha més d'un mes i mig per endavant per sortir a l'ofensiva i presentar una alternativa sòlida que desperti confiança. Si preval l'egocentrisme, si s'anteposen els interessos personals i partidistes a les necessitats de les classes populars, no hi haurà res a fer. Si la generositat, la serietat i la solidesa cobren protagonisme, hi haurà novament remuntada, com en 2015-2016. Cal ordre, encara que soni poc d'esquerres. Ordre, sí, perquè ens hi juguem massa com a societat. Per això tantes persones es desesperen davant de tanta frivolitat. Ni mitja ximpleria, si us plau, perquè no estem per a bromes.

Esteban Martínez, el regidor clau d'aquest mandat

El blog de Miguel Guillén Burguillos, 8 de març de 2019

Després dels resultats electorals de les municipals de 2015 semblava que el paper d'ICV-EUiA i el seu únic regidor a l'Ajuntament de Mataró, Esteban Martínez, seria poc més que irrellevant durant el mandat que s'obria. La coalició roig-verda es convertia en la novena candidatura en nombre de vots al consistori i quedava relegada a un paper purament simbòlic en una oposició absolutament fragmentada i un ajuntament difícilment governable. La coalició de govern PSC-CiU, tot i que no arribava a la majoria absoluta, semblava l'única sortida per aconseguir una mínima governabilitat. I així va ser.

Però l'octubre de 2017, pocs dies després de la jornada de l'1-O, CiU va decidir trencar el pacte i deixava el PSC, amb només 6 regidors, com a únic grup municipal en el govern. I aquí, de forma inesperada, l'únic regidor d'ICV-EUiA, Esteban Martínez, va passar a tenir un protagonisme sobrevingut però decisiu. Les forces independentistes del consistori van plantejar informalment la possibilitat de tirar endavant una moció de censura per desallotjar David Bote de l'alcaldia, i el vot de Martínez passava a ser clau. CiU, ERC, CUP i una de les regidores de Volem sumaven 12 vots, mentre que els grups que amb total seguretat no donarien mai suport a la moció en sumaven 12 també (PSC, C's, PP i PxC). El vot d'Esteban Martínez (ICV-EUiA) i també els de dues de les regidores que el 2015 s'havien presentat a la llista de Volem passaven a ser determinants. Els tres regidors militants de Catalunya en Comú tenien la clau.

Esteban Martínez, fidel al seu estil, no va voler abonar el camp a les especulacions i de seguida va explicar que no votaria a favor d'una eventual moció de censura. Una moció, no ho oblidem, en clau nacionalista o inclús podríem dir que processista, que en cap cas tenia en compte els interessos dels mataronins i mataronines. Una moció legítima, indubtablement, però difusa i d'objectiu incert, més enllà de la voluntat de desallotjar el PSC del govern municipal.

Perquè no ho oblidem, les mocions de censura s'han de construir en clau positiva, és a dir, s'ha de presentar una candidatura a l'alcaldia i un programa alternatiu, coses que en cap moment van quedar definides. Es demanava a Martínez un xec en blanc, i això, no cal ser un expert en anàlisi política, és molt poc seriós. El #pressingmartinez desapareixia amb la mateixa rapidesa que va sorgir. Davant la liquidesa de la proposta, la serietat i la fermesa d'un sindicalista de pedra picada com és Esteban Martínez. Serietat, si us plau, perquè no ho oblidem: Martínez va liderar CCOO en una entitat hostil al sindicalisme de classe com era l'antiga Caixa Laietana, on el més fàcil era callar o com a molt donar suport al sindicat groc de l'empresa.

En els darrers mesos, Martínez ha tornat a situar-se al centre de la política mataronina, aquesta vegada liderant les negociacions amb el PSC per aprovar els pressupostos municipals, cosa que finalment es va produir ahir a la nit al ple de l'ajuntament (gràcies, cal dir-ho, a la generositat de pràcticament tots els grups, que d'una manera o una altra van facilitar-ho). Martínez ha demostrat savoir faire (una expressió que li agrada fer servir) tant en l'exigència de més mesures socials en la proposta inicial socialista, com en la pedagogia dintre del nou espai d'En Comú Podem Mataró per convèncer els companys i companyes d'espai polític de la necessitat de treballar per uns pressupostos que millorin les condicions de vida de la gent comuna de la nostra ciutat. Aquest nou espai dels Comuns, encara en construcció, ha demostrat a la nostra ciutat una maduresa i una valentia fora de tot dubte, estirant el PSC cap a l'esquerra i exercint la responsabilitat de força de govern. Ha arribat un moment en què considero que hi ha bàsicament dos tipus de formacions polítiques: les que són útils per a la gent treballant per l'acord i el pacte en funció d'uns interessos polítics determinats, i les que basen la seva activitat en el fum, el soroll i la teatralització, i que al capdavall no exerceixen cap tipus d'influència real en les condicions de vida de la gent. En aquest cas, Esteban Martínez, i també Sarai Martínez, cal dir-ho, han demostrat representar extraordinàriament bé els valors de l'esquerra útil, l'esquerra que es mulla, que arriba a acords amb qui pensa diferent per millorar la

vida dels nostres conciutadans i conciutadanes. El futur de Mataró passa, indubtablement, per un govern d'esquerres plural que treballi per trobar solucions als problemes reals de la gent comuna. I estic convençut que Sergi Morales és la persona adequada per liderar aquest govern.

Ho sé, no puc ser objectiu perquè Esteban Martínez és un bon amic. Però en aquest escrit no he parlat de les seves condicions humanes i personals, que són també extraordinàries, sinó de la capacitat que ha demostrat (i no només en el darrer any i mig, sinó durant els quasi vuit anys que fa que és regidor) per arribar a acords, per treballar sense fer soroll innecessàriament i per demostrar amb fermesa que des d'un grup municipal amb només un regidor es poden fer moltes coses per a la nostra ciutat, des d'una perspectiva d'esquerres, desacomplexada i útil. Gràcies, Esteban.

L'ecologisme polític seguirà tenint representació al Congrés dels Diputats

Públic, 14 de març de 2019

Dimarts passat es va presentar públicament el preacord entre Equo i Podemos per tal que el partit verd formi part de la candidatura Unidas Podemos a les eleccions generals del proper mes. Segurament aquesta notícia no ocuparà les portades dels principals diaris, però es tracta de quelcom més important del que sembla. Perquè sense aquest acord, probablement no seria possible que en el pròxim Congrés dels Diputats hagués cap persona en representació directa d'un partit verd, en aquest cas Equo, més enllà dels diputats o diputades que militen a Iniciativa per Catalunya Verds (ICV), i que ja compten amb una àmplia trajectòria defensant els valors de l'ecologisme polític durant molts anys a les institucions. Bona notícia, doncs.

En l'última legislatura, el partit Equo ha estat representat al Congrés per l'històric Juantxo López de Uralde (diputat per Àlaba), Rosa Martínez (diputada per Biscaia) i Jorge Luis (diputat per Osca). En el cas d'ICV (que formava part de la coalició En Comú Podem i que és membre del Partit Verd Europeu, com Equo), Josep Vendrell i Aina Vidal van ser elegits per la circumscripció de Barcelona, mentre que al Senat han representat al partit català Maria Freixanet, Joan Comorera i Sara Vilà. Com ja he comentat, ICV compta amb una llarga trajectòria a les Corts Generals, i són diversos els diputats i diputades que han treballat durament i dignament defensant els valors de l'ecosocialisme (ICV es defineix com a "ecosocialista"), en moments en què no era fàcil fer-ho. Des d'aquí el meu reconeixement a persones com Joan Saura, Joan Herrera, Laia Ortiz o Joan Coscubiela, per citar només uns pocs exemples de persones que han portat durant anys a les Corts propostes de les que molt pocs parlaven però que afectaven (i afecten) directament a la nostra qualitat de vida i la que tindran els nostres fills i néts.

L'acord signat entre Podemos i Equo és una bona notícia perquè, com s'explica en el text, l'agreujament de la crisi ecològica

requereix d'una resposta política a gran escala. A dia d'avui, només els que es beneficien del sistema poden negar que l'actual model econòmic és insostenible i ens condueix al desastre. Cal situar la sostenibilitat i l'ecologisme en el centre del debat, tot i les dificultats i malgrat que la crispació identitària i la lluita de banderes ho tapin tot. En el document presentat per Equo i Podemos es presenta una sèrie de compromisos que haurien de gaudir d'un protagonisme fonamental. Perquè és absolutament necessari lluitar contra el canvi climàtic, proposant les mesures legislatives que garanteixin la reducció progressiva i contínua de les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Perquè cal treballar incansablement per a una transició energètica amb l'objectiu d'un model basat al 100% en les energies renovables. Perquè cal seguir avançant en la descarbonització de l'economia i la desnuclearització. Perquè cal seguir defensant la conservació de la biodiversitat com l'element clau per a la sostenibilitat del nostre planeta. Perquè cal promoure iniciatives de defensa dels drets dels animals... Sé que no serà fàcil situar aquests temes en els principals titulars dels mitjans de comunicació en els temps que corren, però estic convençut que els diputats i diputades ecologistes treballaran insistentment per aconseguir-ho.

Aquesta setmana joves de tot el món participen en una mobilització global reclamant mesures en defensa del clima. La sueca Greta Thunberg ha marcat el camí, s'ha convertit en un fenomen d'escala global i ha aconseguit situar en primera línia mediàtica la urgència d'actuar en defensa del nostre planeta. Com va dir Thunberg a la cimera del clima de l'ONU de l'any passat, "la nostra biosfera s'està sacrificant perquè les persones riques en països com el meu puguin viure en el luxe. Són els sofriments de molts dels que paguen pel luxe d'uns pocs (...). Vostès diuen que estimen als seus fills per sobre de tot, però els estan robant el seu futur davant els seus propis ulls (...). Necessitem mantenir els combustibles fòssils a terra i hem de centrar-nos en l'equitat. I si les solucions dins del sistema són tan impossibles de trobar, potser hauríem de canviar el sistema en si mateix". Es pot dir més alt, però no més clar.

La lluita ha de seguir al carrer, però també en les institucions. I a les Corts Generals la presència de l'ecologisme polític és més necessària que mai. Perquè no hi ha Planeta B.

L'escàndol de les clavegueres de l'Estat: votar amb el vot entre les dents

Públic, 10 d'abril de 2019

Val. Ja. Fins aquí. De debò no passarà res? De veritat no rebentarà tot després de les revelacions sobre la guerra bruta de les clavegueres de l'Estat contra Podemos i els seus dirigents? Val. Sí. Ja sé que no. Ja sé que no rebentarà tot. Ja sé que això de ser demòcrata no és més que un significant buit, una paraula tan grapejada que ja no vol dir pràcticament res. Si de veritat es tingués una concepció real del que és la democràcia, els dirigents de la resta de partits polítics haguessin sortit en tromba, sense pensar-s'ho ni un moment, a condemnar amb claredat aquesta vergonya i aquest escàndol, i s'haguessin posat a disposició, en aquest cas concret, de Podemos i els seus dirigents. Solidaritat, se li diu. Fraternitat, la germana pobra de la divisa republicana i que tanta falta ens fa. Però no. No ho han fet i s'han posat de perfil, i això és també un escàndol. Perquè una actitud democràtica s'ha de caracteritzar per, en moments com aquest, deixar de banda els interessos partidistes i defensar qui ha estat clarament i injustament perjudicat. També en campanya electoral. Ho va dir Iñaki Gabilondo fa uns dies: en aquest assumpte, "Pablo Iglesias és dels nostres". Es pot dir més alt, però no més clar. Per què la majoria dels periodistes amb més rellevància mediàtica no han fet d'aquest assumpte una qüestió central en les últimes setmanes? Per què hi ha tan poques declaracions clares i contundents com les ja citades d'Iñaki Gabilondo o les de la directora d'aquest diari, Ana Pardo de Vera? Per què molts periodistes influents es posen de perfil o directament s'amaguen? Què passa aquí? De veritat cap periodista demanarà disculpes per haver obert els seus programes i noticiaris amb notícies falses no fa tant de temps?

Ho sento si els avorreixo amb el tema, però per més articles que s'escriguin sobre la qüestió no en seran prous. Perquè el que ha passat és molt gros. Tot sembla indicar que les clavegueres de l'Estat van fabricar notícies falses sobre Podemos poc després del fulgurant

naixement d'aquesta formació política, per danyar la seva breu reputació i posar en qüestió l'honorabilitat dels seus principals dirigents, com van fer també amb dirigents de l'independentisme català (bon moment per recuperar el documental "Les clavegueres d'Interior", dirigit per Jaume Roures i amb guió de Jaume Grau). Que si el finançament de Veneçuela, que si els diners de l'Iran... Tot mentida, tot inventat i convenientment difós per mitjans de comunicació que sembla ser que actuaven com a corretja de transmissió del govern del PP. I ara, el pirateig de la càmera de seguretat de la casa on viuen Irene Montero i Pablo Iglesias amb els seus fills. Quina vergonya! Quina indignació! La justícia definirà què va passar i si algú ha de pagar per això, però estem davant d'un problema eminentment polític. Per això és tan escandalós que la resta de partits no hagin mostrat una actitud més ferma davant aquest atropellament. Per què no es va acabar constituint una "Comissió Villarejo" al Congrés dels Diputats? Algú protegeix Eduardo Inda? Per què ha estat tan tèbia la reacció del govern i del PSOE? Com haguessin reaccionat els diferents partits en un altre país del nostre entorn? Segueixen operant les clavegueres de l'Estat? Massa preguntes, però molt poques respostes clarificadores.

Repeteixo: el que ha passat és molt gros i hauria de canviar per complet el panorama a les portes d'una campanya electoral que serà decisiva. De debò tota aquesta vergonya no repercutirà en la campanya? De debò el diari Público serà dels pocs que tracti amb rigor i importància aquest assumpte tan delicat i escandalós? De debò no hi haurà una declaració institucional clara i contundent de Pedro Sánchez? De veritat? Va dir Ana Pardo de Vera fa uns dies que probablement estem davant de l'escàndol més greu des dels GAL. No em sembla una afirmació desgavellada: estem parlant d'una possible conspiració entre importants poders de l'Estat i alguns mitjans de comunicació, amb un únic objectiu: desprestigiar determinats adversaris polítics, que s'erigien com una amenaça per a uns interessos concrets. Quin paper va jugar en tot això l'exministre Fernández Díaz? I Rajoy? De veritat: estem davant d'un escàndol que no pot quedar impune. Ja veurem quin és el camí que segueix la via judicial, però aquí el més important és que, de manera urgent i clara s'han de depurar responsabilitats polítiques. I els ciutadans i

ciutadanes tenim una eina important: el nostre vot. Potser és hora de votar una altra vegada "amb el vot entre les dents", en expressió d'Enric Juliana. Comença la campanya electoral i a alguns no els interessarà parlar de les clavegueres de l'Estat. Preguntem-nos per què. A mi sí.

Els resultats de les generals en clau mataronina

Capgròs, 3 de maig de 2019

Les eleccions generals del passat diumenge ens deixen dos titulars principals: "el PSOE de Pedro Sánchez és el clar guanyador dels comicis" i "ERC és la força més votada Catalunya". Ara, l'interès girarà entorn al pacte de govern i la clau la tindrà el propi Pedro Sánchez, futur president, que podrà triar entre pactar amb C's (l'anomenat "govern de l'Ibex-35") o Unidas Podemos, les seves confluències i també el suport de partits del nacionalisme perifèric, entre els quals ERC és el que tindrà més pes, amb 15 escons. El cert és que al proper Congrés hi haurà més diputats i diputades d'esquerres que no pas de dretes, i aquesta dada és important. La nit del 28 d'abril, la militància del PSOE congregada a les portes de la seu del carrer Ferraz de Madrid ho tenia clar, cridant "con Rivera no" i "sí se puede". Ara, però, ningú no dubta que Sánchez rebrà pressions de totes bandes per pactar amb C's, malgrat que això podria comportar el desencís de molts votants d'esquerres que van triar diumenge passat la papereta del PSOE. Per l'altra banda, Albert Rivera segurament té més incentius per quedar-se a l'oposició i treballar la imatge d'autèntic líder de la dreta espanyola. De totes formes, tot està per veure, i de ben segur haurem d'esperar a després de les eleccions municipals, autonòmiques i europees, doncs en pocs dies comença una nova campanya electoral.

Si ens fixem en els resultats a Mataró, el titular és molt clar: "el PSC guanya amb claredat". De fet, els socialistes són la força més votada a tots els barris de la ciutat, a excepció, com era d'esperar, del Centre i l'Eixample, on guanya ERC. El PSC obté un 25,37% a Mataró, seguit per ERC (22,09%), En Comú Podem (14,86%), C's (13,45%), JxC (9,56%), PP (5,02%) i Vox (4,43%). La resta de forces no arriben entre totes al 5%. Si atenem als blocs, les esquerres aconsegueixen un 66,9% dels vots, mentre que les dretes sumen un 32,5%. Pel que fa a l'eix identitari, l'independentisme aconsegueix un 34,25% dels vots. Un cop més, queda clar que Mataró no és una ciutat que majoritàriament opti per les forces

independentistes.

Si fem política ficció, i sabent que els resultats d'unes eleccions generals no es poden extrapolar a un hipotètic Ajuntament de Mataró, podem calcular els resultats en unes municipals, i ja sabem que les tenim a la volta de la cantonada, el proper 26 de maig. Cal tenir en compte que les eleccions generals seran molt recents i estaran encara en la ment de l'elector, i això fa que la influència d'uns comicis sobre els altres sigui més elevada que en altres ocasions. D'això se'n diu "lluna de mel", doncs l'elector acostuma a tenir més en compte el vot que ha dipositat en l'elecció més recent (en aquest cas menys d'un mes abans). Amb la llei d'Hondt a la mà, i comptant els vots del passat diumenge, obtindríem els següents resultats en unes municipals a Mataró: el PSC aconseguiria 8 regidors, ERC 7, En Comú Podem 4, C's 4, Junts per Catalunya 3 i el PP 1 (un regidor en perill, doncs va superar per molt poc el llindar del 5% i, en cas que no hi arribés, aquest passaria a mans d'En Comú Podem). Sembla clar que les esquerres podrien formar govern còmodament, com ja van fer en les legislatures 2003-2007 i 2007-2011. Tripartit is coming? Després del 26 de maig en parlem.

Ada Colau ha de continuar sent l'alcaldessa de Barcelona

Públic, 30 de maig de 2019

Un cop transcorreguts alguns dies des de les eleccions municipals del passat 26 de maig, i com no podia ser d'una altra manera, ja han començat els contactes, trucades, pressions, suggeriments, pors i expectatives sobre els possibles pactes d'investidura i/o govern als diferents pobles i ciutats. I el cas de Barcelona, amb un resultat tan igualat entre ERC i Barcelona en Comú, es presenta com la mare de totes les batalles. Perquè és la capital de Catalunya i pel valor simbòlic que té ser alcalde o alcaldessa de la ciutat, no ens enganyem. Ernest Maragall crida a fer un govern amb Barcelona en Comú i Junts per Catalunya (ja se sap que ERC no fa mai fàstics al suport –recíproc- de i a les dretes), mentre que Ada Colau prefereix un govern d'esquerres, amb ERC, Barcelona en Comú i el PSC. Maragall no vol ni parlar de governar amb el PSC, mentre que Colau no accepta fer-ho amb JxC. Mentrestant, ha sorgit la possibilitat que Ada Colau pugui continuar sent l'alcaldessa pactant amb el PSC (Comuns i socialistes sumen 18 regidors), amb el suport de tres regidors de la candidatura encapçalada per Manuel Valls (21 en total, majoria absoluta i investidura assegurada). Valls ja ha dit que vol evitar que hi hagi un alcalde independentista i que està disposat a donar tres vots a Colau sense demanar res a canvi, sense condicions. I aquí s'han encès tots els senyals d'alarma i ha començat la cridòria, sobretot des del món independentista: que si ha de ser alcalde Maragall perquè ha estat el més votat, que si és una vergonya que Colau accepti els vots de Valls, i blablabla. Aquest darrer argument és especialment sorprenent (o potser no tant), per la seva debilitat i pel cinisme que amaga, ja que és difícil d'argumentar que Colau no pugui acceptar (sense condicions, no ho oblidem) tres vots de Valls mentre ERC i la CUP ens tenen acostumats a pactar, investir i governar amb els hereus de la dreta del 3%, sense complexes i durant anys. Bé, a banda de tot això, intentaré explicar perquè opino que Ada Colau ha

de continuar sent l'alcaldessa de Barcelona.

En primer lloc, considero que el balanç del govern de Barcelona en Comú (durant un temps governant amb el PSC) ha estat molt positiu per als interessos de les classes populars i treballadores de la ciutat, i amb quatre anys no n'hi ha prou per consolidar un projecte de govern en favor de la gent comuna. Barcelona s'ha convertit en la primera ciutat espanyola en inversió social, augmentant un 50% la despesa, s'han destinat 150 milions d'euros al Pla de Barris, s'ha establert un mínim de 30% en habitatge protegit en les noves promocions, s'ha començat a sancionar els bancs amb pisos buits i les companyies elèctriques que no garanteixen els drets energètics de les famílies, s'ha posat en marxa una unitat antidesnonaments, s'ha començat a posar ordre en la massificació turística, s'han remunicipalitzat serveis, s'ha creat una companyia energètica, un dentista i una funerària municipals, el metro per fi ha arribat a la Marina, s'han desbloquejat obres pendents durant feia massa temps, s'ha apostat decididament per l'economia social i solidària, s'ha posat en marxa el Centre LGTBI... S'ha governat en favor de la gent comuna i treballadora, i com era d'esperar això ha posat molt nerviosos als sectors tradicionalment vinculats al poder. Que una dona de classe treballadora i d'origen humil arribi a ser alcaldessa hi ha qui encara no ho ha païtdesprés de quatre anys. Per aquests sectors mai no deixarà de ser una intrusa.

Doncs bé, si Colau no continua sent l'alcaldessa de Barcelona molts d'aquests projectes es posaran en risc o directament quedaran suspesos i oblidats. Calen quatre anys més per poder consolidar aquesta obra de govern, d'això no pot haver cap dubte. Més encara si l'alternativa és un govern d'ERC (liderat per un senyor que porta tota la vida vivint de la política institucional i amb trànsfugues a les seves files), que és el mateix partit que comparteix la Generalitat amb la dreta postconvergent i que fa servir les institucions només com a eines propagandístiques del projecte independentista, però que ni governa ni sembla que tingui cap intenció de fer-ho. Ja no parlem de fer-ho aplicant polítiques d'esquerres que beneficiïn les classes populars, això ja seria demanar

massa. I la gent treballadora no pot permetre's un ajuntament aturat, una maquinària gripada i sense engreixar, perquè els hi va la vida. Potser a les classes mitges i benestants els pot donar igual i ja els pot anar bé que l'Ajuntament de Barcelona esdevingui un altre altaveu propagandístic, però a les classes desafavorides socialment això no els faria cap gràcia. A més, amb els resultats a la mà, cal tenir en compte que en aquest nou consistori hi haurà 15 regidors que donen suport al projecte independentista, mentre que els 26 restants no. Barcelona no és una ciutat independentista, la realitat i les dades són ben tossudes.

Cal un govern liderat per Ada Colau i format pels regidors i regidores de Barcelona en Comú i el PSC, que sàpiga aprofitar el bagatge i la tradició d'ambdues formacions, que treballi en favor dels barcelonins i les barcelonines i que continuï posant l'ajuntament al servei de les classes populars, com ja s'ha fet durant els darrers quatre anys. Entenc que Ada Colau reclami un govern d'esquerres d'ampli espectre, però a ningú no se li escapa que aquesta proposta, a dia d'avui, no la pot acceptar ERC, menys encara amb la sentència del judici de l'1-O a la volta de la cantonada i unes previsibles eleccions autonòmiques abans de finals d'any. Després, ja en parlarem, perquè a llarg termini la col·laboració entre ERC, Comuns i PSC serà necessària i fins i tot obligatòria per sortir de tot aquest atzucac on (no oblidem) ERC també ens va ficar de forma absolutament irresponsable.

Aquests dies ho sentirem a dir, perquè la por fa dir coses sense argumentar seriosament: que si és una vergonya acceptar els vots de Valls i el bloc del 155, que si això serà el final polític d'Ada Colau, que si blablabla... Prou cinisme, si us plau. Crec que ara no toca fixar-nos en els objectius a curt termini ni els interessos de partit. Toca consolidar una obra de govern i transformar la ciutat, posant-la al servei de les classes populars. La fi justifica els mitjans? Si es tracta d'acceptar tres vots de Manuel Valls per fer polítiques en benefici de la gent comuna i treballadora, sí, la fi justifica els mitjans. I tant si els justifica.

Llarga vida a la fira de Mataró!

Capgròs, 7 de juny de 2019

Cada any, quan arriba la fira, no puc evitar recordar quan era nen i esperava amb impaciència i il·lusió que arribés aquest moment tan especial de l'any per a la gent de Mataró. O almenys, era molt especial per als nens i nenes amb qui comparteixo generació, d'això no en tinc cap dubte. Durant els anys vuitanta i a principis dels noranta segurament no hi havia la mateixa oferta lúdica per als infants, i com a molt els pares et portaven un cop l'any al Tibidabo, al parc d'atraccions de Montjuïc, que ja ni existeix, o a l'estiu a la Isla Fantasía o Marineland. Però poca cosa més.

La fira de Mataró era un moment molt especial. Jo personalment recordo amb alegria com el dilluns previ al seu inici començaven a arribar els camions amb les atraccions desmuntades. "Los cacharros", que deien els meus avis i els meus pares. Ho recordo perfectament perquè vaig fer tota l'EGB a l'escola Jaume Recoder (ara escola Cirera), i la fira la muntaven just al costat, al llarg de tota l'avinguda Corregiment, que llavors tenia una fesomia ben diferent a l'actual i que servia de precària artèria de connexió de Cirera amb el centre de Mataró. Per aquell carrer "anàvem a Mataró", que dèiem i continuem dient els que vivim a determinats barris de la ciutat. Conservo ben viu el record de baixar tota l'avinguda al migdia, en sortir de l'escola, per veure com els feriants muntaven les atraccions. Els pares sovint ens tenien prohibit fer-ho si no hi anàvem acompanyats d'adults, però ja sabeu que no sempre en fèiem cas. Jo recordo anar-hi molts dies acompanyat del meu avi, esperant amb impaciència que arribés el divendres i les atraccions comencessin a funcionar. I recordo la por que em feia el dimoni que hi havia (i encara hi és) a sobre de la taquilla del tren de la bruixa, amb aquelles ungles vermelles tan llargues.

Recordo atraccions mítiques, moltes de les quals encara existeixen: el mític "látigo", on gairebé tots els mataronins i mataronines de la generació dels meus pares conserven alguna fotografia, l'anell, el martell, el "saltamontes", el pop, la Tagada, el

Skylab, el "tapiz", el Tokito, la muntanya russa, el tren de la bruixa, el "Coche de papá" dels pallassos de la tele, la "noria" òbviament, els cotxes de xoc del Lupotto i l'Aragón, aquell túnel de la por on s'hi entrava amb cotxe i que tunejaven depenent de la sèrie de TV d'èxit (recordo que durant alguns anys recreava la sèrie V)... Atraccions que pagàvem amb les pessetes que ens donaven els pares i avis, especialment i específicament per gastar durant la fira, que era un moment molt especial de l'any. On sonava a tota castanya la música de Rick Astley en aquells anys vuitanta... Hi ha un valuós vídeo al canal de Mataró Retro de Youtube que us recomano veure, perquè dóna testimoni audiovisual de tot això que explico. Me n'he deixat moltes atraccions, ho sé.

Recordo també aquelles tómboles plenes a rebentar: que si la "muñeca chochona", que si el "perrito piloto"... Les paradetes de tir amb escopeta, que sempre dèiem que estaven trucades i que per això era difícil encertar... Llegenda urbana? Per als més petits hi havia (i hi ha) les parades dels aneguets... I què seria de la fira de Mataró sense el Montroy, "el tío de la bota" que encara diuen alguns avis, amb el seu vi ranci i les seves rodanxes de fuet? I què faríem sense la pluja? Perquè la fira de Mataró no és autèntica si la pluja no t'espatlla alguna tarda o alguna nit, o vàries o totes. Després hi havia la fira de mostres, a l'antic Parc Central, on els pares t'obligaven a anar mentre tu reclamaves tornar ràpidament a les atraccions, perquè volies pujar a no sé quina... Recordo quan la Caixa Laietana regalava pòsters del Barça i bolígrafs, o quan la Creu Roja organitzava concursos de dibuix...

Amb l'adolescència, quan ja no hi anaves amb els pares, hi havia zones de la fira on era millor no apropar-se, perquè els "quillos" et demanaven vint duros. "Una libra", que deien ells, i t'amargaven la tarda. Passen els anys, les dècades fins i tot, i la fira de Mataró segueix sent un dels pocs esdeveniments on hi participen les gents d'arreu de la ciutat, aquesta ciutat plural i complexa que tant ens estimem. Potser només la nit dels focs artificials del 27 de juliol o la cavalcada de Reis aconsegueixen aglutinar la Mataró transversal i diversa. Ara hi portem els fills i algun dia voldrem portar els néts. Llarga vida a la fira!

Sánchez, el PSOE i l'anhel del bipartidisme

Públic, 23 de juliol de 2019

Semblava que després del pas enrere de Pablo Iglesias el camí quedava expedit per arribar a un pacte de govern de coalició amb ministres del PSOE i Unidas Podemos, però en l'actual panorama polític espanyol no hi ha qui pugui fer un pronòstic sense una alta probabilitat d'equivocació. Però el gest d'Iglesias no s'ho esperaven a les files socialistes, o almenys no s'ho esperaven tal i com es va produir, perquè la situació es clarificava absolutament: Sánchez es quedava sense excuses.

En aquest primer debat d'investidura ha quedat meridianament clar que Pedro Sánchez estirarà la corda tot el que pugui i més, fins i tot quan sembla que ja no queda temps material per arribar a un acord de govern. Un acord, no ho oblidem, que el votant d'esquerres porta mesos esperant, i no són poques les persones que assisteixen atònites a aquest espectacle vergonyós de les últimes setmanes: "posin-se d'acord d'una vegada i deixin-se de bestieses, que alguns ens juguem molt si tornen a manar les dretes en aquest país". De vegades sembla que els palaus, les moquetes i les butaques folrades de pell enterboleixen la ment dels nostres dirigents polítics. Perquè si no, no hi ha qui pugui entendre aquesta distància sideral que es percep entre els seus interessos i els dels seus votants. Entenc que alguns assessors àulics exerceixin una influència exagerada en determinats líders polítics, com també sabem que els que manen de veritat al nostre país estan utilitzant la seva capacitat d'influència i pressió aquests dies, però la responsabilitat d'algú que accedeix a un càrrec públic hauria de ser, en primer lloc, representar els interessos dels qui els han posat aquí, permetin-me una petita dosi de candidesa. El "amb Rivera no" de la nit electoral del 28 d'abril sembla que ha caigut en oblit sense remissió. I de vegades sembla que es pretengui arribar al poder simplement pel poder, per res més, i s'oblida que per a milions de persones és fonamental que les institucions s'utilitzin per defensar els seus interessos. Moltes famílies es juguen el seu treball, la seva sanitat, la seva educació, les

seves pensions. Es juguen que els seus fills es puguin besar lliurement i amb qui vulguin pel carrer o que les seves filles puguin tornar a casa de nit sense por. Ens juguem que puguem respirar un aire més net a les nostres ciutats i ens juguem no passar vergonya quan els nostres dirigents ens representin fora del país.

Aquests dies s'ha repetit força vegades, però em veig en l'obligació de tornar a recordar-ho des d'aquesta humil tribuna: aquell 28 d'abril el PSOE va guanyar les eleccions amb 7,5 milions vots (un 28,7%, 123 diputats), mentre que Unidas Podemos i les seves confluències van obtenir 3,7 milions de vots (un 14,3%, 42 diputats). En total, més d'11 milions de persones són les que estarien darrere d'un hipotètic govern del PSOE i Unidas Podemos. I no ho oblidem, la proporció seria de 2/3 per als socialistes i 1/3 per als podemites. Ho repeteixo perquè aquests dies sembla que no s'ha tingut prou present aquesta dada, com tampoc s'ha valorat en la seva justa mesura el gest de Pablo Iglesias en renunciar a ocupar un seient en el consell de ministres. No sembla una bona manera de començar una legislatura vetant el màxim representant dels teus possibles socis, però al meu entendre aquesta situació pot aportar beneficis a Unidas Podemos, perquè permetria al seu líder dedicar-se a l'organització i marcar perfil propi, una cosa que sembla imprescindible en uns moments en què el suport electoral a la formació s'ha vist ressentit i l'estructura organitzativa necessita d'un major desenvolupament. L'esquerra transformadora ha de demostrar que és una força de govern, sens dubte, però no ha de perdre de vista que les institucions i les seves dinàmiques fan que hagis de dedicar la majoria de les teves forces a elles, quan és més necessari que mai que Unidas Podemos consolidi la seva organització en tot el país. Per això, que Pablo Iglesias estigui alliberat de responsabilitats de govern pot ser una oportunitat, no en tinc cap dubte.

Tornem a la investidura de Pedro Sánchez. Existeix, i això ho estem veient clarament aquests dies, la temptació de forçar una repetició de les eleccions. No són pocs els estrategs del PSOE que consideren que una eventual repetició aportaria un millor resultat als de Sánchez, prèvia convenient difusió de la idea (fàcil de vendre, és clar) que Unidas Podemos ha estat la formació culpable que haguem

de tornar a les urnes. El mantra del vot útil tornaria amb força: "votin al PSOE, l'única esquerra possible, per donar una majoria clara a Sánchez i que hi hagi estabilitat". I és que per a molts, el PSOE ha de manar per gràcia divina, i els que estan a la seva esquerra no tenen més que ajupir el cap, claudicar i regalar el teu vot. "Trágala", que es diu en castellà. El problema és que hi ha vegades en què t'ajups tant que se t'acaba veient el cul, i no em sembla que Iglesias i el seu grup parlamentari accedeixin a aquest tipus d'humiliacions. I sí, això ve de lluny: la desconfiança entre la socialdemocràcia i l'esquerra d'origen comunista no és cosa de fa un parell d'anys. Vagin als llibres d'història i ho veuran.

La temptació, com dic, existeix, com existeix també el risc que la dreta pugui governar si hi ha eleccions el novembre. Una dreta que, amb un Albert Rivera que ha perdut el nord i un Vox cada vegada més caricaturitzat, pot ser que agrupi els seus vots novament al voltant del PP d'un dirigent mediocre com Pablo Casado. Perquè la meva reflexió principal és la següent: amb la creació d'un govern de coalició d'esquerres es crearia un precedent i s'obriria un meló a Espanya que per a molts dirigents socialistes seria un dels seus pitjors malsons, estigui Pablo Iglesias o no en el consell de ministres. El PCE, Izquierda Unida i ara Unidas Podemos consideren que havien de (i han de) jugar un paper subaltern que serveixi de crossa a la que ells consideren l'única esquerra. Que callin, regalin els seus vots i permetin governar. Doncs bé, aquest temps ja ha passat, i qui no vulgui veure-ho s'ha de posar al dia. Dit això, també em sembla una temeritat dir que el bipartidisme va morir per sempre, una idea que fins i tot jo vaig arribar a pensar que podia ser certa, perquè l'aposta és clara: cal aprofitar la teòrica debilitat d'Unidas Podemos, repetir eleccions, trencar-los la columna vertebral i que tornin a la subalternitat de la qual mai no haurien d'haver sortit. Els poderosos estan molt interessats en això, hi ha un anhel clar del bipartidisme. El problema és que Sánchez pot incórrer en una greu temeritat: a veure si volent omplir les seves bosses amb un munt de vots que suposadament perdria Unidas Podemos resulta que la gent es queda a casa, envia també el PSOE a fregir espàrrecs i ens trobem amb Casado de president i Rivera i Abascal de ministres.

Les dretes no ho dubtarien ni un minut, així que si us plau, concloc amb un prec: deixin-se ja d'estratègies de tot a cent i organitzin un govern d'esquerres. De debò, surtin al carrer i escoltin: la gent, la seva gent, la nostra gent ho està desitjant.

Un President de la Generalitat indigne

Públic, 29 d'agost de 2019

Que Quim Torra no està capacitat per desenvolupar un càrrec de la importància del President de la Generalitat de Catalunya ho posa de manifest la seva inoperància i paràlisi més enllà del simbolisme que impregna generalment qualsevol activitat o ens processista. Gestos, paraules i poca cosa més. Mentrestant, la utilitat de la institució cada cop més gent la posa en qüestió, i això és perillós, perquè pot acabar calant la idea que no cal que existeixi, perquè les seves (in)accions no afecten en el dia a dia de les persones, que al cap i a la fi és per al que han de servir les nostres institucions i els diners que dediquem a mantenir-les. Va costar massa recuperar i aixecar la Generalitat, amb totes les seves dificultats i les crítiques que es puguin fer, com per què ara una colla d'incompetents minin la seva reputació institucional a causa de la seva inacció i temeritat. Es pretén construir un nou estat quan no s'és capaç de gestionar una comunitat autònoma. Més contradictori no es pot ser.

Però, a més d'incompetent, Quim Torra és també un President indigne. Ja se n'ha parlat a bastament dels seus escrits i comentaris a les xarxes socials abans de ser President, amb tons clarament supremacistes. Però el senyor Torra ha continuat donant mostres de la seva indignitat en l'exercici del càrrec. No se n'ha amagat ni moderat, o no ho ha fet de la forma que requereix el càrrec i la institució. Per això dic que Torra és un President indigne. Indigne amb totes les lletres, i serveixi com a mostra (una més, i ja n'hi ha un bon grapat), un darrer gest: el text d'un tuit publicat pel propi senyor Torra el passat 24 d'agost sobre el 75è aniversari de l'alliberament de París del nazisme i el paper que van tenir els lluitadors antifeixistes espanyols, amb "La Nueve" com a veritable exemple de dignitat, desfilant per uns Camps Elisis plens de gom a gom, amb milers de persones rebent els soldats com a herois. Textualment, el tuit deia el següent: "Lamento haver de precisar que el paper espanyol a la II GM fou l'enviament de milers de soldats de

la División Azul a lluitar al costat de Hitler (1941-1943). Els soldats republicans de La Nueve continuaven lluitant precisament contra el feixisme i l'Espanya del dictador Franco". La intenció del senyor Torra és clara: continuar amb la difusió de la idea que Espanya i els espanyols, per se, representen un poble antidemocràtic i alineat amb el feixisme, perquè no ho oblidem: una bona part del nacionalisme català basa el seu discurs en l'atac a Espanya i els espanyols, amb el victimisme i la manipulació com a eines de primera necessitat. Per això parla injustament i interessadament del "paper espanyol". Cert és que el règim franquista va enviar milers de soldats de la División Azul a defensar el règim nazi (es calcula que uns dos mil eren catalans, cal tenir-ho en compte), però també cal recordar que molts altres soldats espanyols van lluitar en la resistència antifeixista, i l'exemple de "La Nueve" hauria d'estudiar-se a tots els instituts de secundària. 160 valents formaven aquesta companyia, mentre que es calcula que uns 4.000 espanyols van participar en la insurrecció de París i l'alliberament de la ciutat. Torra omet voluntàriament recordar que aquests lluitadors eren espanyols, confon interessadament "Espanya" amb "l'Espanya del dictador Franco" mentre que en cap cas equipara "Alemanya" amb "Hitler", òbviament. Per suposat, cal fer calar la idea que tota Catalunya era antifranquista quan Espanya al complet era partidària del règim totalitari de Franco.

Mentrestant, la maquinària propagandística processista continua a ple rendiment, fins i tot difonent les tesis de pseudohistoriadors revisionistes, algunes de les quals són del tot delirants. Algun dia caldrà fer un estudi de com el processisme ha volgut (també) apropiar-se de la lluita i la simbologia antifranquistes i la defensa de la democràcia al nostre país, quan una part no menyspreable d'activistes del processisme tenien edat de sobres per lluitar en l'antifranquisme i no van moure un sol dit. Sigui per por, cosa del tot comprensible, o per mera adhesió al règim. Una part del nacionalisme català "oblida" que a Catalunya, durant el franquisme, també hi havia catalans partidaris del règim de Franco. I no pocs. O com quan no es parla prou de la gran quantitat d'alcaldes franquistes que de la nit al dia van passar a presentar-se a les municipals de 1979 en les llistes de Convergència i van continuar exercint el càrrec ja en

democràcia. Ni per exemple del Tercio Nuestra Señora de Montserrat i el seu paper en la Guerra Civil. Ni de la gran quantitat de catalans franquistes que van donar suport al règim fins al final, molts d'ells pertanyents a famílies que, oh sorpresa!, avui donen suport al processisme. D'això se'n parla poc, com tampoc del fet que les files de l'activisme antifranquista estaven plenes de persones que van emigrar des de diferents zones de les Espanyes, defensant la democràcia i les llibertats nacionals de Catalunya. Només cal fer un cop d'ull al nombre de persones represaliades pel franquisme per províncies i hom se n'adonarà que no només a Catalunya es va patir la barbàrie feixista. És més, i a tall d'exemple, les tres províncies amb més represaliats, amb diferència, van ser les de Còrdova, Sevilla i Màlaga.

El tuit de Torra sorgeix com a resposta a un desafortunat tuit del Ministeri de Justícia espanyol, que deia que "España tuvo un papel crucial en la liberación de @Paris hace 75 años". Caldria matisar que aquella Espanya de 1945 era un estat amb un règim totalitari aliat de l'Alemanya nazi. Per això hauria estat més correcte parlar de "republicans espanyols" (que estaven exiliats i lluitaven també contra el règim franquista) que no pas d'"Espanya". El ministeri també explicava, en un altre tuit, que "es la primera vez en 75 años que un representante del Gobierno español acude de manera oficial a la celebración de la #liberacióndeParís para poner en valor la contribución de los exiliados a este hecho histórico que fue crucial en el desenlace de la II Guerra Mundial". M'entristeix i avergonyeix que hagin hagut de transcórrer més 40 anys de democràcia per tal que un representant del govern hagi participat en els actes commemoratius de l'alliberament de París. Cal que d'una vegada els republicans espanyols que van lluitar a la resistència antifeixista rebin un homenatge i un reconeixement oficials per part del seu país tal i com mereixen.

Fer servir la memòria de la lluita antifeixista manipulant-la d'aquesta forma tan barroera i desvergonyida per interessos partidistes com ha fet el senyor Quim Torra no mereix un altre qualificatiu que el d'indigne. Fins quan aquest senyor continuarà sent el President de la Generalitat de Catalunya?

La immersió lingüística a Catalunya i els atacs de Vox, el PP i C's

Públic, 7 de setembre de 2019

La web de la Junta d'Andalusia recull, textualment en una notícia publicada el passat 3 de setembre, que "la Conselleria de la Presidència, Administració Pública i Interior inclourà una línia de subvencions per a activitats i programes destinats a evitar un abandonament progressiu de les arrels culturals entre els descendents d'andalusos a l'exterior afectats per processos d'immersió lingüística". La notícia, com era d'esperar, ha tingut impacte mediàtic a Catalunya i també a la resta d'Espanya, i la majoria de mitjans de comunicació se n'ha fet ressò. Es tracta d'una mesura fonamentalment propagandística que arriba perquè Vox ha insistit, però a ningú no se li escapa que tant PP com Ciutadans s'hi senten còmodes, perquè dipositen gran part de les seves esperances electorals en l'atac interessat i demagògic a temes com el sistema d'immersió lingüística català. No oblidem tampoc que la gènesi del partit liderat per Albert Rivera està relacionada precisament amb aquesta qüestió. Doncs bé, començaré aquest article confessant-me: sóc un dels centenars de milers de catalans d'origen andalús "víctimes" del sistema d'immersió lingüística. I aviso: estic orgullosíssim de les meves arrels i estimo amb passió la cultura andalusa i Andalusia, terra on van néixer els meus pares, avis i besavis fins on jo sé. Ah, adverteixo també: no sóc independentista i sembla que el suposat adoctrinament que es practica a les escoles catalanes no ha tingut gaire èxit en el meu cas. Vull explicar algunes coses de primera mà, perquè sovint tinc la sensació que existeix un profund desconeixement de la qüestió i la realitat i hi ha el perill que gents de bona fe s'acabin empassant la propaganda i les mentides. Per part dels dirigents de Vox, el PP i C's, però, aquest desconeixement no és tal, sinó que el discurs antiimmersió obeeix simplement a instints molt més primitius amb un interès electoralista al darrere. Un interès malvat, perquè crea un problema on no n'hi ha simplement per obtenir rèdits de forma absolutament

imprudent i irresponsable.

Fa anys que es qüestionen alguns aspectes del sistema educatiu català, una situació que ha revifat en els darrers anys, coincidint amb l'anomenat procés independentista. S'incideix principalment en la impossibilitat de triar la llengua en què s'imparteix l'ensenyament dels infants, i es manté que els pares i mares haurien de tenir l'oportunitat de poder escollir el castellà com a llengua vehicular en l'educació dels seus fills i filles, queixant-se que se'ls obliga a estudiar en català. Aquests grups, interessats en fer veure problemes on no n'hi ha, diuen que s'estan marginant els castellanoparlants, que no se'ls dóna l'oportunitat d'estudiar en la seva llengua materna, que s'està arraconant la llengua castellana a Catalunya, etc. La gran majoria de famílies, però, no veu cap tipus de problema a l'hora d'inscriure els seus fills i filles en les escoles catalanes. I els resultats acadèmics són clars: els i les alumnes de Catalunya, en acabar l'ensenyament secundari, tenen un coneixement del castellà similar al que hi ha a altres comunitats autònomes.

En el meu cas particular, i crec que no és cap cas excepcional sinó un entre molts milers, tinc la sort de dominar a la perfecció dues llengües (ni millors ni pitjors que altres, simplement dues llengües), les dues llengües del meu país, m'expresso indistintament en castellà o en català (a casa, a la feina, al carrer...), i no hi ha cap tipus de problema. Com la majoria de catalans i catalanes. Mai no m'he sentit marginat per ser castellanoparlant, ni per parlar castellà en qualsevol situació. Si a Catalunya, en comptes d'optar per la immersió lingüística en català, s'hagués optat per qualsevol altra opció, jo segurament avui no dominaria el català, i això sí que seria un problema. Això és així, i qui digui el contrari menteix. A casa sempre hem parlat castellà, i amb els amics del barri també fem servir normalment el castellà, com a fills de la immigració que som tots. Si a l'escola no haguéssim tingut l'oportunitat d'estudiar amb l'aplicació de la immersió lingüística, avui cap de nosaltres no dominaria el català. Mentrestant, els i les catalanoparlants de la meva edat dominarien ambdues llengües, i no cal explicar que tindrien unes oportunitats socials i particularment

laborals diferents a les nostres. Qui digui que això és mentida desconeix per complet la realitat de Catalunya.

Durant els anys vuitanta i noranta, anys en què vaig escolaritzar-me en una escola i un institut públics, el sistema d'immersió lingüística encara s'estava desenvolupant. Durant l'EGB encara no estava establert del tot, almenys a la meva escola, i pràcticament tot l'ensenyament bàsic el vam fer en castellà, en un entorn absolutament castellanoparlant. No va ser fins als catorze anys, en iniciar l'educació secundària en un altre centre, quan molts companys del barri vam descobrir que teníem companys que es comunicaven normalment en català i, ara sí, la majoria de classes es feien en català. Va ser llavors quan, almenys en el meu cas, vaig començar a escoltar el català diàriament, vaig aprendre a estimar la llengua, a emprar-la i a fer-la meva. Reconec que vaig tenir la sort que les professores de llengua catalana que vaig tenir eren excepcionals, i gran part de l'èxit que aprengués perfectament el català els hi dec a elles. Mai no els hi estaré prou agraït a persones com l'Àngels Jubany o la Roser Trilla. Fins aquí, la meva experiència personal, que no és més que la d'un noi de classe treballadora que sempre ha viscut en un barri obrer d'aquells que van construir-se del no-res gràcies al treball i a l'esforç d'aquella gent que, com els meus pares i els meus avis, van arribar d'altres zones de les Espanyes només amb una maleta de cartró, en el meu cas d'Andalusia, des d'on van arribar pràcticament un milió de persones a Catalunya entre els anys 50 i 70 del segle passat.

El sistema d'immersió lingüística és millorable? Sense dubte, com tot a la vida, i no ens hauria de fer por revisar-lo si cal, però sempre amb unes línies vermelles clares: cal defensar i promoure l'ús de la llengua catalana, i no podem separar els nostres infants per raó de llengua. Queda clar que segurament en zones del país on no es fa servir pràcticament el castellà a casa i al carrer caldria reforçar l'ensenyament d'aquesta llengua, mentre que a zones on passa el contrari s'hauria d'actuar reforçant l'ensenyament del català. Aquesta és la meva opinió. En aquesta qüestió, però, caldrien amplis consensos, mirada llarga i fugir d'electoralismes i partidismes, retornant als grans consensos del catalanisme ("Catalunya, un sol poble", recorden?) que ara estan deteriorats, cal reconèixer-ho. I

existeix un risc, no cal tapar-se els ulls per no veure'l: que persones amb els seus orígens a altres zones de les Espanyes, gens partidàries del procés independentista, facin erròniament el paral·lelisme "català-independentisme" i renunciïn a la riquesa que representa sentir la llengua catalana com a pròpia, i no només circumscrita a una comunitat lingüística o fins i tot ideològica determinada. "El català, cosa de tots", que deia un afortunat lema de fa ja molts anys. Això és.

A finals dels setanta i principis dels vuitanta, molts castellanoparlants (pares i mares d'alumnes, activistes socials, pedagogs, mestres, polítics, etc.), van veure-ho clar: s'havia de fer la immersió en català si volien que els seus fills i filles aprenguessin el català, doncs el castellà estava clar que l'aprendrien (a casa, al carrer, veient la tele, escoltant la ràdio, etc.). Que avui a Catalunya tots els nens i nenes (i ja no tan nens ni tan nenes) hagin tingut l'oportunitat d'aprendre el català és gràcies, principalment, a aquells pares i mares castellanoparlants de classe treballadora que van veure en la immersió lingüística una oportunitat, gent anònima que va lluitar des de diferents fronts per tal que els seus fills i filles tinguessin l'oportunitat de gaudir d'un futur millor, un futur on, estava clar, calia parlar, a més del castellà, el català, i fer-se'l seu.

La mesura anunciada per la Junta d'Andalusia dirigida per Vox, el PP i C's és nefasta perquè només fa que tirar llenya al foc, amb un únic objectiu propagandístic, perquè tothom sap que no persegueix ajudar cap comunitat concreta (en aquest cas els descendents d'andalusos a Catalunya) ni efectuar cap actuació política amb resultats determinats. En temps de propaganda i notícies falses, sembla que tot s'hi val, però amb aquest tema no s'hi pot jugar. Precisament perquè ens hi juguem molt a Catalunya i a tota Espanya.

Nivell de renda i suport a l'independentisme a Mataró

Capgròs, 20 de setembre de 2019

Recentment, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) ha publicat una eina molt útil on es pot consultar la renda mitjana per càpita per seccions censals a tota Espanya l'any 2016. El diari El País, per la seva banda, ha posat a la nostra disposició un mapa interactiu on es pot visualitzar clarament i de forma senzilla com es distribueix la renda per seccions, també òbviament les de Mataró. I això és el que he fet, fixar-me en la distribució de la renda a la meva ciutat. Els resultats no són especialment sorprenents, perquè qualsevol persona que conegui Mataró intueix quines són les zones on viu la gent amb més renda per càpita i quines on viu la gent amb rendes més baixes. Com era d'esperar, les rendes per càpita anuals més elevades es concentren al Centre i l'Eixample (obviant les urbanitzacions), especialment al voltant de La Riera, mentre que entre les zones amb rendes més baixes destaquen seccions de Cerdanyola, Rocafonda i El Palau. El Pla d'en Boet, Cirera i Molins també presenten rendes baixes. Aquí es pot observar el mapa, extret de l'eina publicada per El País. Una imatge val més que mil paraules:

Font: El País

Com es pot veure, a la nostra ciutat hi ha una desigualtat de rendes molt destacada entre diferents zones i barris, quelcom que ens hauria de fer reflexionar. Perquè la zona on vius diu molt de la probabilitat que hi ha que tinguis una renda anual alta o baixa. No és res nou, però penso que no ho hem de perdre de vista. Deixo, però, una anàlisi més acurada d'aquest fet per a un altre dia. Avui em vull centrar en la correlació que existeix entre la renda per càpita i el suport a l'independentisme a la ciutat de Mataró:

He comparat les dades que acaba de publicar l'INE sobre la renda mitjana per seccions amb els resultats (també per seccions) en les eleccions al Parlament de Catalunya de setembre de 2017, unes eleccions especialment significatives perquè el vot es va polaritzar de forma molt clara al voltant de l'eix nacional i a més van comptar amb molta participació. Les dades obtingudes, i sobretot l'elevadíssima correlació entre vot independentista (JxCat+ERC+CUP) i renda per càpita elevada crec que mereix un comentari. Com he dit, m'he dedicat a comparar les dades de renda per seccions de l'INE amb els resultats electorals per seccions a les eleccions autonòmiques de 2017 publicades per l'Ajuntament de Mataró. Tal i com es pot observar clarament al gràfic següent que he elaborat, es veu molt clarament que a mida que augmenta la renda per càpita, augmenta el suport en percentatge a partits independentistes, i viceversa: a menors rendes, menor suport a opcions independentistes. Un cop més, una imatge val més que mil paraules:

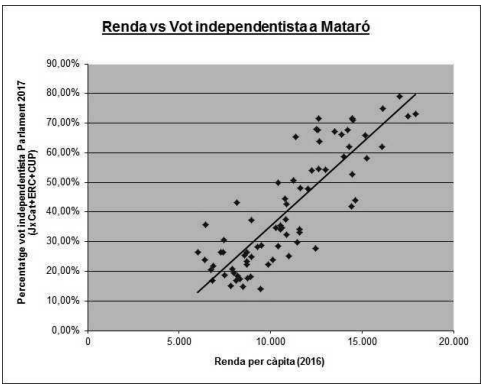

Elaboració pròpia a partir de dades de l'INE i l'Ajuntament de Mataró

Podem veure-ho clarament: les seccions amb renda per càpita més elevada presenten els percentatges de vot a partits independentistes més alts, mentre que les zones amb rendes més baixes opten per opcions no independentistes. El coeficient de correlació obtingut és d'un 85,15%, és a dir, elevadíssim. A mode d'exemple, destaco que les quatre seccions amb rendes més elevades (la 01003 amb 17.915 euros de renda per càpita anual, la 01002 amb 17.499 euros, la 01004 amb 17.040 euros i la 01005 amb 16.132 euros) són precisament les quatre seccions amb major suport a partits independentistes (73,11%, 72,21%, 79,06% i 74,98% respectivament). Totes quatre estan situades al Centre històric. No és una opinió, són les dades, que sovint són molt tossudes.

Però aquest fet que es produeix de forma especialment clara a Mataró no és exclusiu de la nostra ciutat. Segons dades del Baròmetre d'Opinió Política (2a onada 2019) del Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya (CEO), es tracta d'un fet general a tot el país. Així, i a mode d'exemple, el percentatge més baix de suport a la independència de Catalunya el trobem entre les persones sense cap tipus d'ingrés (un 14,3%), mentre que més elevat el trobem precisament entre les persones amb més de 6.000 euros d'ingressos mensuals (un 66,7%). Novament, les tossudes dades.

Conclusió: vivim en una ciutat, Mataró, amb destacades diferències de renda entre les seves diferents zones i barris, amb zones clarament "més riques" i zones clarament "més pobres", si se'm permeten aquestes expressions. Després, i era l'objectiu principal d'aquest article, observem clarament com les persones amb rendes més elevades, que sovint es concentren a zones determinades de la ciutat, són partidàries en major proporció de l'independentisme, mentre que les persones amb rendes més baixes ho són en molta menys mesura. Les dades, simplement això. Extreguin les seves pròpies conclusions al respecte.

Després de la tempesta arribarà la calma? Reflexions sobre la sentència i el futur

Públic, 15 d'octubre de 2019

Escric aquestes línies, bàsicament, perquè sempre m'ha semblat terapèutic posar negre sobre blanc els meus pensaments, i perquè representa un exercici molt recomanable ordenar idees i guardar-les, per tornar a llegir-les quan es vulgui i comprovar, com em passa a mi sovint, que en tal o qual moment pensava una cosa que temps després matisaria o fins i tot modificaria de dalt a baix. Si a sobre aquestes reflexions es poden publicar i ser útils a una sola persona, l'èxit de la tasca és absolut. Un cop passades ja unes quantes hores de la intensa jornada del 14 d'octubre, vull plasmar les meves sensacions davant la publicació de la sentència 459/2019 del Tribunal Suprem i els escenaris que se'ns presenten en el futur més immediat.

Una part molt important de la societat catalana s'ha indignat en conèixer les penes als líders independentistes jutjats: 13 anys de presó i inhabilitació absoluta a Junqueras, 12 anys a Turull, Romeva i Bassa, 11 anys i 6 mesos a Forcadell, 10 anys i 6 mesos a Forn i Rull, 9 anys a Sànchez i Cuixart, i multa de 60.000 euros i 1 any i 8 mesos d'inhabilitació especial a Borràs, Mundó i Vila. S'esperaven que les penes fossin severes i així va ser, però he de reconèixer que personalment tinc la sensació que els jutges han tingut en compte la realitat política a l'hora de redactar la sentència. Tot i que són, repeteixo, severes, moltes persones ens esperàvem que ho fossin molt més, perquè no ho perdem de vista: el delicte de rebel·lió no apareix a la sentència, i aquesta és una gran derrota per a l'ultradreta i l'ultranacionalisme espanyol en el seu conjunt, no només per a l'acusació popular en aquest judici. Important: la sentència no ha deixat satisfeta a cap de les parts més polaritzades, un fet a tenir en compte. Com diu Kepa Aulestia en un article a La Vanguardia, "l'independentisme s'hauria d'obrir un cop passi el xoc a una lectura menys apassionada d'una sentència que ho diu gairebé tot sobre els límits d'aquella quimera anomenada república".

No vull treure importància a la contundència amb què ha actuat el poder judicial a l'hora d'aplicar la llei (recuperem l'aforisme ciceronià de "summum ius summa iniuria"), sota el meu punt de vista excessiva, però el fet que en els propers mesos els diferents presos puguin començar a beneficiar-se de permisos penitenciaris crec que és destacable, i un cop passada aquesta necessària etapa de dol i emotivitat per a una gran part de la societat catalana, aquest fet començarà a agafar rellevància. I ja veurem què passa amb Junqueras, si finalment gaudeix d'immunitat parlamentària en haver estat escollit eurodiputat. Sànchez i Cuixart, si tot va segons el previst, podran gaudir de permisos penitenciaris a principis d'any, i crec que això serà una bona notícia, més si tenim en compte que han estat dos anys en presó preventiva sense tenir cap càrrec institucional ni haver signat cap document oficial, una cosa molt difícil de justificar i que els qui no tenim els coneixements suficients de les lleis ens costa molt d'entendre, perquè aquests dos senyors han estat condemnats per liderar dues organitzacions socials que van convocar determinades mobilitzacions. Perillós, molt perillós. Espero personalment, des de la més profunda de les discrepàncies polítiques, que Sànchez i Cuixart puguin tornar a reunir-se amb les seves famílies el més aviat possible. Ho dic de tot cor, però també fent servir el cap.

Tampoc crec que els processats no hagin de pagar pels errors que van cometre i per les vulneracions de les lleis, i per això no comparteixo la petició d'absolució de les organitzacions polítiques i socials independentistes. Alguns venim d'una tradició més basada en la responsabilitat (els actes que un comet tenen conseqüències), que no pas en el perdó d'arrel judeocristiana (faci el que faci sempre existeix el recurs del perdó). Perquè absoldre equivaldria a reconèixer que no va passar res de res aquells dies de la tardor de 2017. Tothom sap que, com a mínim, va haver desobediència, perquè fins i tot algun advocat defensor ho ha arribat a reconèixer en seu judicial, però aplicar penes de presó em sembla desproporcionat i, el que és més important, no ajuda en absolut a encaminar la solució del conflicte, tot i que aquesta tasca no hauria de correspondre al poder judicial. Multes econòmiques i inhabilitacions, potser? No ho sé, això queda en mans dels jutges. I

després, què? Indult? Després de la irresponsable repetició de les eleccions generals caldrà veure quin panorama queda i quins escenaris s'obren, perquè no es pot descartar res. Parlar d'amnistia, sincerament, pot ser un terme potent de cara a engegar una nova campanya propagandística, però no crec que serveixi per res més que per intentar cohesionar un moviment absolutament dividit en torn a un nou significant buit.

No entenc prou de lleis i ja fa força anys que vaig estudiar assignatures de dret a la universitat, però paraules com "rebel·lió" o "sedició" em semblen molt gruixudes, més encara quan tothom sap que ni ha hagut independència, ni secessió, ni república, ni cop d'estat, ni res de tot això. I quan se sap també que no ha existit violència en les mobilitzacions de l'independentisme durant els darrers anys. Sabem que tot va ser una enganyifa d'uns dirigents irresponsables i negligents (amb càrrec públic i també sense) que van jugar amb els sentiments de moltíssima gent i, tal i com va arribar a reconèixer una ex consellera, "anaven de farol". També cal tenir en compte que molts dels acusats (i ara ja sentenciats) han afirmat en seu judicial que tot tenia un caràcter simbòlic, que no van declarar res amb efectes pràctics i que tot ho feien per forçar una negociació amb l'estat que mai no va arribar. Tanmateix, sabem perfectament que aquells dies de setembre-octubre de 2017 molta gent ho va passar malament. Sí, és clar, les persones agredides per la policia l'1 d'octubre i en general els participants en aquella gran mobilització, però també molta gent que ha viscut bastants episodis del procés com una agressió, perquè s'ha parlat del "poble català" sense incloure-la, i perquè es van vulnerar els drets parlamentaris dels seus representants (minoria parlamentària però majoria en vot popular) en les nefastes sessions del 6 i 7 de setembre de 2017. Moltes persones, no ho oblidem, que viuen als barris obrers de la Catalunya metropolitana, que no són partidàries en general de la independència, que tenen els seus orígens a altres zones de les Espanyes i que s'han sentit ignorades, també per aquells partits d'esquerres que suposadament les havia de defensar i no han tingut la sensació que hagi estat així. El fet que molts dirigents d'aquestes formacions siguin de classe mitja i no de classe obrera, que no

visquin als mateixos barris que els seus potencials votants, fa que de vegades es produeixin aquestes disfuncions. Per això moltes d'aquestes persones van votar Ciutadans en les eleccions autonòmiques de desembre de 2017, un partit que, no ho oblidem, és el que compta amb un major nombre de diputats en el Parlament de Catalunya actualment. I per això moltes d'aquestes persones van escoltar amb alleujament les paraules de Felip de Borbó el dia 3 d'octubre, per molt que a alguns pugui sorprendre aquesta afirmació. Tot plegat, un drama absolut per a les esquerres. Aquí la identitat nacional juga un paper determinant, tal i com indiquen les enquestes disponibles. En Francesc-Marc Álvaro ho explica molt bé en el seu darrer llibre, "Assaig general d'una revolta", quan parla de les identitats i diu que una part molt important dels catalans i catalanes se sent vinculada emocionalment a Espanya, i que això l'independentisme no ho va saber tenir en compte. Els qui tenim els nostres orígens a diferents zones de les Espanyes i vivim en aquests barris obrers sabem perfectament a què es refereix Álvaro.

Permeteu-me que parli del paper de les esquerres alternatives: cal preservar aquest tresor que representa ser un punt de trobada de persones amb diferents sensibilitats en la qüestió nacional. Això fa que aquest espai polític, això que algun dia hauria d'esdevenir una organització robusta i seriosa, s'assembli més a la nostra societat, a les nostres famílies, als nostres grups d'amics. De vegades, sensacions com la indignació o el desacord fan que vinguin ganes d'abandonar la lluita, de trencar ponts, de claudicar. No és la solució, això ho saben millor que ningú aquells companys i companyes més veterans que s'ho van jugar tot en la lluita antifranquista amb el PSUC i les CCOO principalment i que avui viuen amb cert estupor i fins i tot indignació que els donin lliçons persones que no van moure un dit durant la dictadura, quan tenien edat de sobres per fer-ho. Cal serenor, calma i habilitat a l'hora de cercar un discurs propi, diferenciat, singular i útil, sobretot útil i que fugi de la propaganda, que no faci seguidisme de cap tendència per molt de moda i molt políticament correcta que pugui semblar, sobretot als dirigents de classe mitja que sovint viuen molt allunyats dels problemes quotidians dels treballadors i treballadores i dels barris on aquests viuen. Es presenta sovint l'espai que representen

Catalunya en Comú i Podem com a "equidistant", de forma pejorativa. Però com diu molt encertadament Joan Coscubiela, ser equidistant no vol dir ser indiferent ni indefinit, perquè no es pot caure en la trampa d'haver d'escollir entre dos blocs excloents. L'espai dels Comuns i Podem, doncs, és fonamental a Catalunya si algun dia es volen tendir ponts i no dinamitar-ne els que puguin quedar. El mateix que Unidas Podemos, perquè no ho oblidem: les propostes hauran de venir de Catalunya, però també de la resta de les Espanyes. Això és molt important.

Ara s'obre una nova etapa, una etapa on el reconeixement mutu ha de ser la clau de tot plegat, principalment entre els nostres representants institucionals, però també a la societat en el seu conjunt. Una etapa presidida per la política, perquè mai no s'hauria d'haver traspassat al poder judicial una responsabilitat dels polítics. Perquè el PP té probablement el major grau de culpa en tot aquest empantanegament, perquè mai no ha volgut entomar el conflicte amb valentia i l'ha deixat podrir, o el que és pitjor, ha tirat més llenya al foc. Però també els principals dirigents de l'independentisme van obrar amb imprudència i incompetència, ignorant l'opinió de la majoria de la societat catalana, tancant-se en la seva bombolla i actuant amb candidesa davant l'estat, pensant que aquest no actuaria amb total contundència i amb tots els mitjans al seu abast, que són molts. No hi havia res preparat per al dia després de la declaració (fake) d'independència i no es comptava amb cap tipus de reconeixement internacional. Molt greu.

És cert que arriba tot seguit una campanya electoral extraordinàriament inflamada i aspra, però el dia 10 de novembre arribarà. I després l'11. Arribarà un moment en què els nostres representants polítics hauran de fer política, negociar, pactar. I cedir, sobretot cedir. Perquè la solució, si és que algun dia arriba, no deixarà totalment satisfet a ningú, i això s'ha de tenir en compte. Els sindicalistes sabran a què em refereixo. Per això parlar de referèndums amb resposta binària o solucions senzilles em sembla, a dia d'avui, poc útil i desconnectat de la realitat del moment. Com també explica el mestre Coscubiela, cal pactar el desacord, partint de la base que probablement no hi ha una solució a mig termini,

perquè l'empantanegament és palmari. I com que aquesta solució no està a la vista, caldrà anar trobant microsolucions que ajudin a anar avançant. Per arribar un dia, ara sí, a votar l'acord a què s'hagi pogut arribar.

Fracassades les propostes polaritzadores, ara més que mai el paper de les persones i les organitzacions "pont" es presenta imprescindible. Els extremistes d'una i altra banda ja han tingut la seva oportunitat i han fracassat estrepitosament. Cal una renovació de lideratges en tots els àmbits. Es difícil, en sóc conscient, però cal passar de l'emotivitat i la indignació a la serenor, a fer política, seure a parlar, establir espais de confiança, negociar i cercar solucions, una a una, reconeixent qui pensa diferent, intentant entendre'l sense necessitat d'adoptar els seus postulats, transaccionant, cedint i fent cedir. Uns defensen la independència de Catalunya, uns altres l'status quo i uns altres pensem que la solució passa per avançar cap a un estat federal. Segurament tots tenim la nostra part de raó i tots haurem de posar les nostres propostes sobre la taula. Difícil tasca, oi? Doncs no hi ha una altra sortida, perquè la solució només pot ser política si de veritat perseguim la concòrdia, la reconciliació i la convivència. Coratge, deia l'ex president José Montilla en la seva declaració institucional del dia 14. Fraternitat és un altre concepte que caldrà recuperar. Conceptes que hauran d'anar acompanyats irremeiablement del més important de tots: po-lí-ti-ca.

Els resultats de les darreres generals en clau mataronina

Capgròs, 15 de novembre de 2019

Les eleccions generals del passat diumenge ens deixen dos titulars principals: "Vox augmenta molt significativament el seu suport" i "els blocs es mantenen similars i continua el bloqueig". La presentació per sorpresa el passat dimarts del pacte de govern de coalició PSOE-Unidas Podemos per part de Pedro Sánchez i Pablo Iglesias, comença a clarificar el panorama de la investidura, però encara falten alguns suports per poder iniciar la legislatura i desbloquejar la situació política. El paper d'ERC, sense dubte, serà determinant. Haurem d'esperar als propers dies i setmanes per veure què acaba passant, però sembla que la possibilitat d'un govern de progrés amb membres d'un partit a l'esquerra del PSOE està més a prop que mai, una cosa que no passava des dels temps de la Segona República. L'auge de l'extrema dreta, indubtablement, ha precipitat els esdeveniments i la pluralitat de les esquerres sembla que són conscients de l'excepcionalitat del moment. Sembla que, ara sí, un govern "a la mataronina" és possible també a Espanya. Dimarts a la nit, a la seu d'En Comú Podem Mataró va córrer el cava i els militants més veterans no podien ocultar la seva emoció i alegria, que comparaven a la que van sentir quan es va legalitzar el PCE i el PSUC l'any 1977, o quan el 2003 PSC, ERC i ICV-EUiA van pactar governar plegats la Generalitat després de vint-i-tres anys de governs de dretes.

Si ens fixem en els resultats a Mataró, el titular és que "el PSC torna a guanyar". De fet, els socialistes són la força més votada a tots els barris de la ciutat, a excepció, com era d'esperar, del Centre i l'Eixample, on guanya ERC. El PSC obté un 23,08%, seguit per ERC (20,40%), En Comú Podem (13,83%), JxC (11,39%), Vox (8,02%), PP (7,67%), C's (6,57%) i CUP (5,42%). La resta de forces no arriben entre totes al 3%. Si atenem als blocs, les esquerres aconsegueixen un 65,65% dels vots, mentre que les dretes sumen un 33,65%. Pel que fa a l'eix identitari, l'independentisme aconsegueix

un 37,21% dels vots. Un cop més, queda clar que l'independentisme és clarament minoritari a Mataró, com també ho és a tota Catalunya elecció rere elecció, sigui del tipus que sigui.

Si fem política ficció, i sabent que els resultats d'unes eleccions generals no es poden extrapolar a un hipotètic Ajuntament de Mataró, podem calcular els resultats en unes municipals, força diferents als que es van produir el passat mes de maig a la nostra ciutat. Amb la llei d'Hondt a la mà, i comptant els vots del passat diumenge, obtindríem els següents resultats en unes municipals a Mataró: el PSC aconseguiria 7 regidors, ERC 6, En Comú Podem 4, Junts per Catalunya 3, Vox 2, PP 2, C's 2 i la CUP 1. M'atreveixo a suggerir que a la nostra ciutat es va produir el passat mes de maig un "efecte Bote" molt clar: gent que no vota en altres comicis al PSC va decidir apostar per la candidatura de l'alcalde. És molt probable que els 6 regidors de diferència (en les municipals els socialistes van obtenir 13 regidors) es reparteixin pràcticament a parts iguals entre persones que el passat diumenge van votar En Comú Podem, C's, PP o Vox. Pel que fa al bloc independentista, sembla clar que els 2 regidors que "perdria" ERC anirien a parar, a parts iguals, a JxC i la CUP. El gran tema és el resultat de Vox, també a Mataró, on aconsegueix el suport de 5.019 votants, pràcticament el mateix nombre de votants de PxC en les municipals de 2011 (4.684). Aquesta és la gran qüestió: molts veïns i veïnes aposten per l'ultradreta a la nostra ciutat. Totes aquestes persones són feixistes? Si us plau, fugim del simplisme perquè òbviament no ho són, i aquest és el gran tema: què passa per què tanta gent, a Mataró, a Catalunya, a Espanya, a Europa i al món, decideixi votar l'extrema dreta? Per què no confien en qui teòricament hauria de defensar els seus interessos? Per què l'identitarisme passa a ser prioritari i la pulsió nacionalista és protagonista? Temps complicats, també a la nostra ciutat. Prenguem nota.

L'informe d'Amnistia Internacional: bufetada al Tribunal Suprem i també a la propaganda processista

Públic, 20 de novembre de 2019

Ja coneixem el contingut de l'esperat informe d'Amnistia Internacional on s'analitza la sentència del Tribunal Suprem en la causa contra els líders polítics catalans. Aquest informe es troba disponible a la pàgina web de l'ONG i consta de set pàgines, cosa que facilita fer alguns comentaris sobre el seu contingut. Això intentaré modestament en aquest article:

En primer lloc, Amnistia Internacional expressa "la seva preocupació per la definició del delicte de sedició a la legislació espanyola i la interpretació que ha fet el Tribunal Suprem d'aquest delicte que, des de la perspectiva de l'organització, vulnera el principi de legalitat i permet imposar restriccions desproporcionades a conductes que, si bé podrien representar la vulneració d'una llei, poden estar emparades pels drets a la llibertat l'expressió i reunió pacífica". Considero que l'ONG l'encerta en posar el focus en un problema existent a la legislació vigent, doncs el delicte de sedició no queda clarament definit i això pot crear una situació d'indefensió en les persones que puguin ser condemnades per aquest delicte, com és el cas que ens ocupa. Amnistia Internacional es refereix particularment als casos de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, i crida l'atenció que no cita pels seus noms i cognoms a la resta de dirigents condemnats. Un detall que no podem perdre de vista, perquè posa de manifest que els casos de Sànchez i Cuixart són clarament diferents als del dirigents que ostentaven càrrecs públics en aquella tardor de 2017. No ho perdem de vista. En l'informe s'afirma rotundament que "en particular, l'organització considera que la condemna contra Jordi Sànchez i Jordi Cuixart suposa una restricció excessiva i desproporcionada de l'exercici pacífic dels seus drets humans".

També apareix una afirmació rotunda que representa una bufetada contundent contra la propaganda processista. Es diu, textualment, que "l'organització no ha trobat elements per afirmar

que el procés judicial seguit en contra dels 12 líders catalans hagi vulnerat les garanties d'un judici just". Com sabem, durant mesos els mitjans de comunicació d'obediència processista, així com gran part dels seus líders socials i polítics, han reiterat que no estàvem davant d'un judici just. Doncs bé, Amnistia Internacional considera que sí que ha existit un judici just. No cal que els digui que aquesta informació serà convenientment obviada en els propers dies en determinats mitjans de comunicació, públics i concertats, així com en les intervencions de determinats líders, en els mitjans tradicionals i en les xarxes socials.

Repecte de les declaracions d'algunes autoritats durant el judici, que podrien posar en qüestió la separació de poder o inclús la imparcialitat del tribunal, Amnistia Internacional conclou que "tals expressions no semblen haver tingut impacte en el procés judicial". Una altra bufetada a la propaganda processista.

L'informe explica que "el tipus penal de sedició es troba definit de manera molt general", i que "per complir amb el principi de legalitat, qualsevol conducta ha d'estar clarament definida de manera que sigui accessible i previsible". Com sabem, i com també s'indica al document, "la sedició no recull explícitament en la seva definició el recurs a la violència o l'amenaça de violència", i això, com ja s'ha dit al principi d'aquest article, pot generar indefensió. La pilota passa, doncs, al poder legislatiu, que hauria de posar fil a l'agulla.

S'explica a l'informe que "les accions directes no violentes, incloent actes de desobediència civil, es troben protegides pels drets a la llibertat d'expressió i reunió pacífica -fins i tot quan suposin una vulneració de la llei- sempre que no es cometin de forma violenta". En aquest sentit, "Amnistia Internacional no comparteix l'afirmació del tribunal que "les actuacions dels dies 20 de setembre i 1 d'octubre del 2017 van estar lluny d'una pacífica i legítima manifestació de protesta"". Una bufetada en tota regla al Tribunal Suprem. Comparteixo l'afirmació de l'ONG, i per això segurament el cas de Sànchez i Cuixar és flagrant, perquè no ostentaven cap càrrec públic i les seves accions es limitaven al seu paper com a líders de dues importants associacions civils partidàries de la independència de Catalunya. Per a Amnistia Internacional, "el

tribunal ha fallat a l'hora de demostrar que l'aplicació del delicte de sedició i la imposició de sancions penals d'aquesta severitat siguin mesures previsibles, necessàries i proporcionals davant dels fets que, com la mateixa sentència reconeix, van ser eminentment pacífics". Estic d'acord, el legislador haurà d'intentar mitigar aquest problema, com haurà de fer-ho a l'hora de definir els límits del delicte de sedició, perquè a la sentència es vincula al fet que les mobilitzacions van ser multitudinàries amb que fossin "tumultuàries". Opino que és molt perillós que una condemna per sedició pugui anar lligada al nombre de persones que es manifestin. Amnistia Internacional, amb bon criteri sota el meu punt de vista, "veu amb preocupació que la sanció, tant als membres de la societat civil com als qui exercien un càrrec oficial, es basi en el delicte de sedició, vagament definit i interpretat de forma extensiva".

La clau de tot plegat és que el poder legislatiu (el parlament) haurà de posar-se les piles, si se'm permet l'expressió. En aquest sentit, l'ONG "urgeix a les autoritats espanyoles a assegurar que les disposicions del Codi Penal que regulen delictes que puguin ser comesos per manifestacions o protestes distingeixin clarament entre conductes violentes i conductes pacífiques que podrien ser objecte de determinades restriccions". L'informe recull que "en particular, l'organització fa una crida al Poder Legislatiu perquè revisi substancialment la definició del tipus penal de sedició per garantir que no criminalitza indegudament l'exercici de les llibertats d'expressió i reunió pacífica, ni imposa penes desproporcionades a actes de desobediència civil pacífica". Per tot això, Amnistia Internacional demana que es posin en llibertat de forma immediata als senyors Sànchez i Cuixart, ja que es tracta d'una pena excessiva i desproporcionada. Comparteixo el criteri de l'ONG. Una solució política a aquest problema polític passarà, indubtablement, per la llibertat de les persones condemnades.

Però com ja he dit abans, les bufetades no només van dirigides als poders de l'estat. Una altra bufetada a la propaganda processista queda clarament expressada en aquesta afirmació que conté l'informe: "Amnistia Internacional reconeix -i així ho ha expressat en repetides ocasions- que els ex membres del Govern i

del Parlament van poder haver comès algun delicte legítimament enjudiciable en virtut del càrrec oficial que exercien en aquell moment. En aquest sentit, cal assenyalar que la sentència els atribueix responsabilitat per fets que no es trobarien emprats per l'exercici de la seva llibertat de reunió i expressió o de la desobediència civil i, per tant, poden ser legítimament sancionables de conformitat amb els estàndards internacionals de drets humans, sense que correspongui a Amnistia Internacional determinar quin tipus de sanció s'ha d'imposar per aquests actes". En definitiva: el delicte de sedició és desproporcionat perquè no està clarament definit en l'ordenament jurídic i els fets jutjats no es van caracteritzar per ser violents, però en cap cas es pot reclamar l'absolució d'aquests líders, com de forma repetida van defensar molts líders processistes i els seus mitjans de comunicació. Perquè és obvi que els líders polítics amb càrrec públic van cometre algun delicte, d'això no hi ha cap dubte. Desobediència? Segurament, tal i com va reconèixer algun advocat defensor durant el judici.

Aquests dies líders polítics, socials i mediàtics d'ambdues bandes de la trinxera, si se'm permet l'expressió, faran una interpretació interessada del què diu l'informe d'Amnistia Internacional. Des del processisme s'insistirà en aquelles afirmacions que qüestionen els poders estatals i la legislació vigent, mentre que s'obviaran aquelles afirmacions que desautoritzen molts dels mantres que el processisme ha vingut repetint en els darrers temps. Per contra, des de l'altra banda es farà èmfasi en les bufetades que Amnistia Internacional propina a la propaganda processista sense aturar-se davant les importants crítiques que es fan a l'aplicació d'una sentència desproporcionada i al paper dels poders de l'estat. Per això considero imprescindible fer una anàlisi acurada del contingut de l'informe d'aquesta prestigiosa ONG, perquè és un element útil i conté unes recomanacions que el poder legislatiu hauria de tenir en compte en un futur proper, més encara ara que s'albira un govern de coalició d'esquerres. Sempre podem córrer el risc que ens ataquin dient-nos "equidistants" o una cosa pitjor, però creguin-me, no es tracta d'equidistància, sinó d'equanimitat. Que bona falta ens fa en aquests temps que corren.

L'acord de reforma fiscal amb els Comuns, un acord just i d'esquerres

Públic, 17 de desembre de 2019

El passat dilluns es va presentar l'acord de reforma fiscal progressiva entre el govern de la Generalitat i el grup de Catalunya en Comú Podem. Un acord que haurà de servir per disposar de 543 milions d'euros més a l'any que podran destinar-se a mitigar els efectes de les retallades dels darrers anys i blindar l'estat del benestar a Catalunya. Es tracta d'un acord més important del que pugui semblar, perquè representarà una reforma fiscal més justa, progressiva (que pagui més qui més té), verda (que pagui més qui més contamina) i que haurà de servir per beneficiar la majoria social, que és qui més ha patit la retallada en els recursos destinats als serveis públics i qui, a més, ha hagut de pagar la factura de la crisi. Ah, i de retruc sembla que podem tornar a parlar de coses tangibles, reals, d'aquelles que afecten la nostra quotidianitat i les nostres butxaques.

L'acord, no ens enganyem, no resoldrà tots els nostres problemes en pocs mesos, però sense dubte indica la direcció a seguir en el futur, un futur on Catalunya en Comú Podem ha de ser un actor clau. Ara ho és en l'oposició, però a ningú no se li escapa que una eventual entrada en el govern espanyol i, qui sap, en un futur govern català d'esquerres, reforçarà el paper d'aquest espai polític i de les esquerres en general. No podem ser ingenus: ERC no ho tindrà fàcil per decidir-se a pactar atenent a l'eix social i no a l'identitari, però la política veu canviar els seus escenaris a una velocitat sideral, i ningú no sap què pot passar després de les pròximes (i potser properes) eleccions autonòmiques. No seré jo qui faci pronòstics al respecte, però a ningú no se li escapa que la tensió entre ERC i l'espai postconvergent cada cop és més elevada i indissimulada. I no són poques les veus republicanes que comencen a parlar sense complexes de futurs pactes de govern diferents als que s'han fet en els darrers anys.

Aquest dimarts La Vanguardia obria la seva edició amb

aquest titular: "El Govern pacta amb els Comuns una pujada d'impostos". Pujada? Per a qui? Perquè la realitat de l'acord és que es baixa l'IRPF a aquelles persones que cobren menys de 12.450 euros a l'any (més de 200.000 persones a tota Catalunya). Per què no han titulat que "El Govern pacta amb els Comuns una baixada d'impostos a les rendes més baixes". Ai carai! Es vol fer calar la idea que si es pugen els impostos a qui més guanya s'està perjudicant a tothom. Molt tendenciós. La realitat és que es beneficiarà a qui menys guanya i s'augmentarà l'IRPF a qui guanya més de 90.000 euros a l'any. Qui més guanya, més paga. D'això se li diu redistribució de la renda i justícia social, i les esquerres han de sortir defensar aquesta proposta sense complexes. Només faltaria.

L'acord anunciat també representa una reforma en clau verda, on les empreses amb beneficis milionaris que més contaminen pagaran més. Es crea un nou impost que gravarà la producció, emmagatzematge i transformació d'energia elèctrica, així com el seu transport i el de la telefonia i les telecomunicacions. Es preveu que amb aquesta mesura es puguin ingressar al voltant de 145 milions d'euros. També es crearà un impost sobre emissions de CO2 als vehicles, que aportarà 155 milions d'euros més. Pel que fa a l'impost de successions, s'eliminen les rebaixes fiscals al 10% que més hereta, cosa que permetrà disposar d'aproximadament 190 milions d'euros més a l'any. Un cop més, qui més té és qui més ha de pagar. I repeteixo: a això se li diu redistribuir en base a una política social justa. No ens deixem enganyar, perquè aquestes mesures han de servir per millorar els nostres serveis públics i caminar cap a un blindatge de l'estat de benestar a Catalunya.

L'anunci de l'acord, però, ha comportat les esperades reaccions en contra de la dreta política, econòmica i mediàtica, amb diferents declaracions criticant les mesures recollides al pacte. Valgui com a exemple el sermó de Pilar Rahola al seu espai habitual de TV3 el mateix dilluns a la tarda, defensant l'eliminació de l'impost de successions i dient que s'està perjudicant les "classes mitges" amb aquest acord de reforma fiscal. Classes mitges? Qui guanya 90.000 euros a l'any? El pitjor de tot plegat és que aquest discurs apareix a la televisió pública catalana en el programa estrella de la tarda, amb una presentadora que no és capaç d'interpel·lar la senyora Rahola

quan menteix descaradament i on no hi ha dret de rèplica ni contrast d'opinions, perquè les idees d'aquesta opinadora professional van a missa. Escandalós tot plegat. Ladran, luego cabalgamos.

Ara, quedarà pendent avançar en altres mesures per poder assolir un acord general per als propers pressupostos de la Generalitat. De moment, Catalunya en Comú Podem ha aconseguit per exemple una rebaixa del 30% de les taxes universitàries, però encara hi ha temes importants per desencallar, com ara una millora de la situació de les llistes d'espera a la sanitat pública catalana, revertir retallades en altres serveis públics, destinar recursos a les escoles bressol, etc. Ningú no va dir que fos fàcil, però quan s'assumeixen responsabilitats polítiques és per intentar millorar les condicions de vida de la gent. I el paper de Catalunya en Comú Podem, ara des de l'oposició, va en la bona direcció. Com va dir la presidenta del grup parlamentari, Jéssica Albiach, en declaracions a Catalunya Ràdio el matí d'aquest dimarts, "portem des de 2017 sense pressupostos i podem entrar en un moment crític. Tenim els serveis públics al límit, i la nostra responsabilitat és resoldre problemes, arribar a acords i no muntar pollastres ni seguir amb el culebrot". És això precisament: treballar per ser una esquerra útil per a les classes populars. Menys soroll, menys propaganda i més política en majúscules. Si us plau.

No ens atacaran pel que fem, sinó pel que som

Públic, 7 de gener de 2020

Per a l'Aina Vidal Sáez

Per fi. La investidura de Pedro Sánchez ha sortit endavant i s'obre una nova etapa política a Espanya, amb govern de coalició inclòs. Si bé és cert que els governs formats per diferents partits han estat habituals des de la recuperació de la democràcia en ajuntaments, diputacions i comunitats autònomes, fins ara no s'havia format cap a nivell estatal més enllà dels governs unicolor d'UCD, PSOE i PP . Hauríem de remuntar-nos als temps de la Guerra Civil per trobar un executiu amb membres de diferents partits i això suposa una singularitat i, m'atreviria a dir, una anomalia que havia d'acabar tard o d'hora. Sens dubte, serà històric veure asseguts al consell de ministres persones com Pablo Iglesias, Irene Montero, Alberto Garzón o Yolanda Díaz, totes elles amb passat o present de militància comunista. I dic anomalia perquè durant massa anys una part significativa de la societat espanyola no ha estat directament representada al govern de la nació.

Les persones d'esquerres hem de felicitar-nos per la investidura i la formació d'un nou govern, en aquest cas fruit de l'acord entre PSOE i Unidas Podemos que després ha estat apuntalat per PNB i ERC. Hi ha una oportunitat històrica d'obrir pas a la distensió i a un nou i llarg camí per trobar solucions als grans reptes que hi ha plantejats. La prova que els acords signats representen una bona notícia és que els que s'han afanyat a criticar-los són aquells que viuen i s'alimenten de la crispació i el conflicte, les opcions més extremades i amb una major necessitat d'acudir a la pulsió nacionalista. Veient qui han votat en contra de la investidura de Pedro Sánchez queda ben clar que la política espanyola es dirigeix en bona direcció. "Ladran, luego cabalgamos". Com diu Enric Juliana, potser d'aquí un temps haurem de parlar de constitucionalistes i constitucionals.

El missatge de les dretes ha quedat ben clar durant les dues

sessions del debat d'investidura: el govern encapçalat per Sánchez és il·legítim. I ho consideren així per la simple raó que no poden acceptar que les esquerres assumeixin responsabilitats de govern, perquè aquest els pertany als que han manat a Espanya durant segles. Per això sempre han considerat els governs progressistes com un mer accident, una provisionalitat que s'acaba quan les dretes arriben al poder, i no sempre de forma neta (aquests dies ha tornat a sobrevolar el fantasma de l'escandalós episodi del "Tamayazo" de 2003). Creuen que Espanya és seva i que el seu (des)govern els pertany per la gràcia de déu, per això al llarg de la història han recorregut a qualsevol tipus d'ardit per fer que això sigui així. Per tot això s'obre una oportunitat probablement única: les esquerres en la seva pluralitat han de demostrar altura de mires, capacitat i responsabilitat a l'hora de governar, i fer-ho en favor de molts, de la majoria social, i no en contra de ningú. Espanya no és patrimoni de ningú, i molt menys dels que curiosament més diuen defensar-la quan el que fan és precisament el contrari. Hi ha una idea d'Espanya que ha d'anar guanyant l'hegemonia, i no només des de les institucions. Per tot això cal començar a treballar al màxim de revolucions i demostrar en els primers compassos que aquest govern ha nascut per ser útil a la majoria social, aplicant des del primer minut mesures útils per a la gent comuna, que és la que més necessita de les institucions. Treball, habitatge, sanitat, educació, pensions, cultura, lluita contra la violència masclista, contra el canvi climàtic... Hi ha massa gent esperant urgentment mesures que facin possible arribar a finals de mes i tenir una vida més digna. Si la gent veu que hi ha resultats tangibles, es pot començar a caminar cap a la reconciliació entre una part important de la població i la política. El millor que es pot fer per callar les boques dels iracunds és governar bé. Perquè no hi ha nova ni vella política, sinó simplement bona o mala política.

Pablo Iglesias, en la seva intervenció en la sessió definitiva de la investidura, ho va dir clarament i encertada: "no ens atacaran pel que fem, sinó pel que som". És exactament això: les dretes no assumeixen que aquells que van lluitar en l'antifranquisme, aquells que van defensar la democràcia quan era realment difícil fer-ho,

aquells que sempre han defensat els més desfavorits, arribin a tenir responsabilitats i poder. Però ja va sent hora que comencin a assumir la realitat: Espanya, les Espanyes, s'assemblen molt més a aquest nou govern i als que han facilitat la investidura de Sánchez que no al que ells representen. Joan Baldoví ho va dir ben claret en la seva intervenció en el mateix debat: "aprenguin a perdre". Ja va sent hora.

La duresa (i rudesa) de la dreta en el debat d'investidura només és un petit avís del que ens espera durant els propers mesos, setmanes o dies diria jo, perquè no donaran treva ni un sol instant. Atacaran des del primer moment per terra, mar i aire. I quan dic per terra, mar i aire, dic per terra mar i aire: mitjans de comunicació, patrimonialització dels tribunals, agitació... I no cal ser molt espavilats per intuir que els dirigents del PSOE i Unidas Podemos no tindran gens fàcil l'exercici de les seves responsabilitats. Les clavegueres sempre estan en funcionament i els seus col·laboradors no trigaran a fer ús del ventilador a l'hora d'escampar la seva femta. La dreta extrema i l'extrema dreta no acceptaran un govern com el que ara neix sota cap concepte, i cal estar preparats per al pitjor, també per a la violència. Perquè són capaços de tot. Sento ser tan cru.

Per acabar, m'agradaria aturar-me un moment en algunes consideracions sobre el paper d'Unidas Podemos i les seves confluències davant aquest nou escenari. En primer lloc, cal celebrar l'entrada de cinc ministres que ho seran a proposta d'aquest espai polític. I dic celebrar perquè és important expressar i compartir l'alegria davant un fet tan significatiu i històric per a les esquerres en el seu conjunt. Perquè no és habitual tenir massa a celebrar i perquè, ja ho sabem, l'alegria dura poc a la casa del pobre. En primer lloc, cal tenir clar que estant al govern no s'aconseguirà que se solucionin tots els problemes del país de la nit al dia. Les institucions són una eina útil per transformar la societat, però hi ha altres eines també poderoses que segueixen controlant els que manen i han manat sempre. No ho perdem de vista. En segon lloc, cal dotar de cohesió el govern, demostrar que l'espai polític d'Unidas Podemos i les seves confluències està a l'alçada del moment històric com qui més, que hi ha capacitació, responsabilitat i preparació, i que no s'ha entrat en

l'executiu per fer soroll ni per crear un govern dins del govern, sinó per realitzar un treball que sigui útil per transformar la societat i millorar les condicions de vida de la gent comuna. En tercer lloc, que els principals referents polítics ocupin responsabilitats molt importants en el govern no ha de suposar en cap cas que es descuidi l'organització. Cal ser perfectament conscients que la institució suposa una càrrega de treball extraordinàriament aclaparadora, i que això pot repercutir negativament en el treball organitzatiu, en la mobilització social. Per això no podem oblidar un vell lema que ara es presenta molt útil: cal tenir un peu al carrer i un altre a la institució. Perquè la dreta farà l'impossible per "recuperar" el carrer, i aquest és un perill a què cal prestar atenció. Com deia Gramsci, les idees no viuen sense organització, i aquesta s'ha de consolidar per tot el país, com a eina electoral però (sobretot), i recuperant un vell axioma del PSUC, com a partit de lluita i de govern. Per tot això també cal dotar de més protagonisme la formació de quadres, perquè cada vegada serà més necessària l'aparició de noves persones capacitades per liderar l'organització i donar la cara davant la societat i particularment davant els mitjans de comunicació.

S'obre una etapa difícil, sens dubte, però tremendament il·lusionant. I davant el pessimisme de la raó, l'optimisme de la voluntat: si es treballa bé, si es governa en benefici de la majoria social, el que per a alguns no és més que un accident en la història d'Espanya pot convertir-se en una realitat que doti d'estabilitat la política del nostre país. Per molts anys. Siguem optimistes per una vegada a la vida. Que ja ens toca.

El PCE al Govern

Públic, 13 de gener de 2020

Als i les militants del PCE i el PSUC que van lluitar durant la dictadura

Alberto Garzón, en la seva intervenció en la primera sessió del recent debat d'investidura, va afirmar amb orgull que està molt content i satisfet de pertànyer, a més de fer-ho a Izquierda Unida, al Partit Comunista d'Espanya, sense el qual, va dir, no s'entendria la democràcia espanyola ni la constitució de 1978. Qualsevol persona que conegui mínimament la història recent del nostre país i la trajectòria del PCE i el PSUC i els seus dirigents durant l'antifranquisme i la transició coincidiran amb Garzón que, efectivament, el paper d'aquests partits va ser fonamental en el trànsit de la dictadura a la democràcia. En pocs dies es compliran 43 anys de la matança del despatx d'advocats laboralistes del carrer Atocha de Madrid i el successiu i multitudinari enterrament de les seves víctimes, un moment clau en la transició. A l'enterrament d'aquelles cinc víctimes de la ultradreta van assistir més de cent mil persones, i com sabran, aquell esdeveniment va representar la primera manifestació multitudinària de militants comunistes després de la mort del dictador Franco, una manifestació que es va caracteritzar pel seu silenci, respecte i bona organització. Dos mesos i mig després, el PCE i el PSUC eren legalitzats.

En els últims temps, l'auge de l'extrema dreta ha coincidit amb atacs desacomplexats i furibunds des de diferents fòrums polítics i mediàtics de marcat caràcter "anticomunista". La por al "comunisme" ha ressuscitat, coincidint amb la possibilitat real que militants del PCE poguessin seure al consell de ministres, amb els nomenaments d'Alberto Garzón com a Ministre de Consum i Yolanda Díaz com a Ministra de Treball. Aquest anticomunisme folklòric i caricaturesc de què fan gala diferents dirigents i portaveus de la dreta i la ultradreta apareix com una cosa ridícula i penosa que remet a les etapes més negres de la nostra història recent. Perquè cal

recordar que si hi va haver una ideologia perseguida durant la dictadura totalitària franquista va ser la comunista.

Cal reivindicar sense cap tipus de complex el paper dels i les militants del PCE i el PSUC durant aquella llarga i tràgica etapa, així com durant la transició. I qualsevol demòcrata que s'enorgulleixi de ser-ho hauria de reconèixer el paper d'aquestes organitzacions en aquells temps, perquè probablement ningú es va partir la cara com ho van fer els seus militants. Ho recordava fa uns mesos, i de forma molt encertada, Enric Juliana: "el PCE (juntament amb el PSUC) no es va limitar a "acceptar" la Constitució. El PCE "va fer" la Constitució. Va impulsar també els pactes de la Moncloa, sense els quals la Constitució no era possible. El PCE és força fundacional de la democràcia a Espanya". Crec que és difícil dir-ho més clar. Es podrà criticar des de determinats sectors de les esquerres el paper del PCE i el PSUC i d'alguns dels seus dirigents en aquella difícil etapa, però a ningú no se li escapa que resulta avantatgista parlar des de la comoditat que ofereix, amb totes les dificultats que es vulgui, la situació política i social actual, així com el coneixement dels fets passats. Perquè qui va viure aquells anys sap que el soroll de sabres era ensordidor, l'arribada de la democràcia no estava en absolut garantida i la correlació de forces existent era la que era. Perquè en l'antifranquisme va militar molta menys gent de la que després es va voler posar medalles adornant un passat de lluita que en realitat no va existir.

I bé, en el pròxim consell de ministres del primer govern de coalició de l'actual etapa democràtica s'asseuran Alberto Garzón i Yolanda Díaz, dirigents d'Izquierda Unida i el PCE, però també Pablo Iglesias i Irene Montero. Iglesias, que serà Vicepresident del govern, va militar en la Unió de Joventuts Comunistes d'Espanya (UJCE) entre els 13 i els 21 anys, organització de la qual també va formar part Montero, que serà Ministra d'Igualtat. Quatre persones que formen part d'Unidas Podemos, el nomenament de les quals ha estat motiu d'alegria per a moltes persones. Perquè m'atreveixo a afirmar que representava una anomalia que mai, en més de 40 anys de democràcia, els centenars de milers de votants del PCE, PSUC, IU, Podemos i les seves confluències al llarg d'aquestes dècades no

hagin tingut representació directa en el govern de la nació. Una anomalia a la qual, per fi, es posarà remei.

Hem de remetre'ns a la Segona República per parlar de governs de coalició, tant de dretes com d'esquerres. Dos membres del PCE, Jesús Hernández (Ministre d'Instrucció Pública i Belles Arts, i després d'Instrucció Pública i Sanitat) i Vicente Uribe (Ministre d'Agricultura), van formar part dels dos governs de la Segona República dirigits per Largo Caballero (1936-1937) i els dos de Negrín (1937-1939), ja en temps de la Guerra Civil. Després de la restauració de la democràcia, com sabem, hi ha hagut governs dirigits en solitari per membres de la UCD, el PSOE o el PP, tot i que les coalicions han estat habituals en comunitats autònomes, diputacions provincials i ajuntaments al llarg dels anys.

M'agradaria fer esment també a la presència d'antics militants d'organitzacions comunistes que han format part de governs del PSOE en el passat, com Jorge Semprún (Ministre de Cultura entre 1988 i 1991, antic i destacat militant del PCE), el seu successor Jordi Solé Tura ("Pare de la Constitució" en representació del PCE i el PSUC, Ministre de Cultura entre 1991 i 1993, també destacat militant del PSUC i de Bandera Roja), la seva també successora Carmen Alborch (Ministra de Cultura entre 1993 i 1996, antiga militant de Bandera Roja), José Luis Ábalos (actual Ministre de Foment, antic militant de les Joventuts Comunistes entre 1976 i 1978 i després del PCE entre 1978 i 1981) o María Jesús Montero (actual Ministra d'Hisenda i propera portaveu del govern, també amb passat proper a les Joventuts Comunistes). També cal fer menció especial a diferents ministres del PP a l'època d'Aznar com Josep Piqué (Ministre d'Indústria i Energia entre 1996 i 2000, Ministre d'Afers Exteriors entre 2000 i 2002 i Ministre de Ciència i Tecnologia entre 2002 i 2003, antic militant de Bandera Roja i del PSUC), Pilar del Castillo (Ministra d'Educació, Cultura i Esports entre 2000 i 2004, antiga militant de Bandera Roja) o Celia Villalobos (Ministra de Sanitat i Consum entre 2000 i 2002, antiga militant també de Bandera Roja). Com poden observar, el PCE, el PSUC o Bandera Roja han estat escoles de militants i quadres que després van passar a formar part de partits de diversa ideologia i van assumir importants responsabilitats. Després de tot, potser els i les

comunistes espanyols no són tan dolents ni fan olor de sofre, i el que és més important, capacitat de treball i intel·ligència, almenys a les persones esmentades, no els va faltar.

Ha arribat el moment de reivindicar orgullosament la història, la lluita i la responsabilitat del PCE i el PSUC, que van liderar i organitzar la resistència antifranquista i van saber llegir la situació política durant la transició. Una responsabilitat que ja s'havia posat de manifest l'any 1956, amb la declaració del PCE "per la reconciliació nacional, per una solució democràtica i pacífica del problema espanyol", que recollia que "en la present situació, i en acostar-se el XX aniversari del començament de la guerra civil, el Partit Comunista d'Espanya declara solemnement estar disposat a contribuir sense reserves a la reconciliació nacional dels espanyols, a acabar amb la divisió oberta per la guerra civil i mantinguda pel general Franco". Sense el paper del PCE (i el PSUC), sense el seu treball, dedicació i sense el preu que es va pagar en vides humanes, exili, tortures i anys de presó, la nostra democràcia seria sense cap dubte més dèbil i precària. Sense anar més lluny, la Constitució de 1978 recull uns quants articles de clar contingut social i la seva lectura avui pot sorprendre a més d'un, on es nota de forma diàfana la mà del PCE i el PSUC. Com bé diu de tant en tant Julio Anguita, complir el que diu la Constitució seria revolucionari. No li falta raó.

L'entrada en el govern de persones com Alberto Garzón, Yolanda Díaz, però també, i de la mateixa manera, de Pablo Iglesias i Irene Montero, hauria de ser motiu de celebració per a les gents que procedeixen de la tradició de lluita del PCE i el PSUC. I els que vivim per veure-ho hauríem de brindar moltes vegades, perquè persones com Dolores Ibárruri, Santiago Carrillo, Marcelino Camacho, Miguel Núñez, Antoni Gutiérrez Díaz, Gregorio López Raimundo o Marcos Ana, per citar només uns pocs noms, no van poder fer-ho. La seva memòria ho mereix. Ara més que mai toca posar el govern d'Espanya al servei de la majoria social, de la gent comuna i treballadora del nostre país. Que ja va sent hora. A treballar s'ha dit!

Recordant l'Holocaust a Mataró

Capgròs, 30 de gener de 2020

Vaig visitar els camps d'extermini nazis d'Auschwitz fa gairebé onze anys, en un dia plujós i fred de febrer. Recordo que, en l'autobús que vam agafar ben d'hora al matí a Cracòvia, anàvem pensant en què ens trobaríem en aquells llocs, conscients que estàvem a punt de fer una visita que no oblidaríem mai de la vida, i que ens disposàvem a experimentar sensacions de dolor, indignació, horror, pena i tristor. Com així va ser. El camp d'Auschwitz-I ens va rebre amb el conegut rètol "Arbet macht frei" ("El treball us farà lliures"). Treball. Lliures. Res d'això: patiment, reclusió i mort va ser el que van experimentar les persones que van passar per allà. La visita es va allargar durant tot el matí, primer al camp d'Auschwitz-I, i després al d'Auschwitz II-Birkenau: espais curosament museïtzats, però també amb filats, tanques, fang, vies de tren, barracons de fusta amb lliteres i latrines, forns crematoris, cambres de gas... Crec que mai no ens podrem fer a la idea de la barbàrie que va suposar el nazisme, però considero que visitar un lloc com Auschwitz hauria de ser obligatori. Tant de bo tots els adolescents poguessin tenir l'oportunitat de visitar-lo amb els seus instituts de secundària. Segurament seria més fàcil fer-se una mínima idea del que va suposar l'Holocaust, el patiment injust i ignominiós de tants milions de persones, i potser la nostra societat seria més democràtica i desacomplexadament antifeixista. Sabem que queda molt camí per recórrer, a Mataró, al nostre país i arreu d'Europa i del món. Malauradament.

Tot just aquesta setmana commemorem 75 anys de l'alliberament d'Auschwitz per part de l'Exèrcit Roig. Cal recordar que l'URSS va ser la potència que va posar més tropes, més morts i que més decisivament va lluitar en la derrota del nazisme, per molt que les pel·lícules de Hollywood s'esforcin en transmetre una idea diferent. A Mataró, com cada 27 de gener, Dia Oficial de la Memòria de l'Holocaust i Prevenció dels Crims contra la Humanitat, unes quantes desenes de persones ens vam apropar al monument

"Intolerància" que hi ha a la plaça dels Drets Humans, al passeig de Carles Padrós de la nostra ciutat. Hi havia persones a títol individual, membres d'entitats memorialístiques com el Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Mataró, que tan bona tasca desenvolupa, sindicats, associacions i partits democràtics, així com una representació oficial del nostre consistori. Enguany, els encarregats dels parlaments van ser tres membres de la comunitat gitana mataronina. I és que els gitanos van representar un dels col·lectius que més cruelment van patir el nazisme. Els estudiosos no es posen d'acord en les xifres de persones gitanes exterminades, però el ventall que trobem espanta: entre 220.000 i 1.500.000. Es parla que, en total, al voltant d'onze milions de persones van ser exterminades pels nazis durant l'Holocaust, pel simple fet de ser jueves, gitanes, homosexuals, discapacitades, comunistes i altres militants d'esquerres, així com presoners de guerra soviètics.

Durant l'acte del dia 27 a Mataró, i com ja és tradicional, dues joves estudiants van llegir els noms dels 26 maresmencs deportats als camps nazis: Esteve Rovira (Cabrera), Màrius Arnijas (Calella), Jacint Hereu, Josep Hereu i Josep Pascual (Canet), Antoni Ríos (Malgrat), Ramon Amiento, Josep Duran, Josep Ferrer, Josep Herrera, Josep Julià, Joaquim Mir, Juli Pey, Camil Quintana, Elies Soriano i Francesc Verdalet (Mataró), Martí Nualart (Pineda), Antoni del Amo i Eduard Duran (Tiana), Francesc Alós, Joaquim Colom, Miquel Colom, Francesc Martori i Josep Martori (Tordera), Magí Galceran i David Llecha (Vilassar de Dalt). Properament, està previst que a Mataró s'instal·lin, com ja s'ha fet a moltes ciutat, les conegudes "stolpersteine", literalment "pedres que fan ensopegar", unes petites llambordes amb les dades de les persones víctimes de l'Holocaust, i que se solen situar a la vorera davant de la casa on vivien. Esperarem impacients a l'acte que servirà per retre aquest sentit homenatge a les "nostres" víctimes del nazisme. Perquè no podem oblidar, perquè ara que l'auge de l'extrema dreta és un fet lamentable arreu, hem de cridar més fort que mai: "Mai més!".

El Manifest del Fossar de la Pedrera, en defensa de la memòria històrica i contra el revisionisme

Públic, 19 de febrer de 2020

L'Associació Catalana d'Ex-Presos Polítics del Franquisme va fer públic el passat diumenge 16 de febrer al Fossar de la Pedrera de Montjuïc un manifest per mostrar el seu desacord amb l'aprovació al Parlament Europeu, el mes de setembre passat, d'una resolució que equipara el nazisme amb el comunisme, considerant ambdues ideologies com a responsables de règims igualment totalitaris, genocides i nocius per als drets humans. Cal recordar que una amplíssima majoria del Parlament Europeu va donar suport a aquesta resolució: 535 vots a favor, 66 en contra i 52 abstencions.

S'arriba a afirmar en la resolució que la URSS va ser la causant de la Segona Guerra Mundial, quan la realitat és que els soviètics van ser els principals protagonistes de la victòria aliada contra el nazisme, per més pel·lícules que la indústria de Hollywood produeixi per enaltir (només) el paper dels Estats Units. Mentre que van morir 8,6 milions de soldats i 13,3 milions de civils de la URSS durant la guerra, per part de la pàtria de l'Oncle Sam van caure 220.000 soldats. I és que cal tenir en compte que es calcula que el total de morts de la Segona Guerra Mundial va ascendir a uns 55 milions de persones. Facin els seus càlculs.

Però no només la URSS va jugar un paper decisiu en la derrota del nazisme. Com s'explica al Manifest del Fossar de la Pedrera, "es menysté, quan no es menysprea, el valor de la contribució militar de les forces comunistes franceses, italianes, belgues, iugoslaves o gregues en la derrota de la Wertmacht". Com també molts comunistes espanyols van lluitar en la resistència, després de perdre la guerra civil i haver d'abandonar el seu país. Com també s'obliden, interessadament, "les decisives contribucions dels comunistes francesos i italians als governs de reconstrucció de postguerra, entre 1944 i 1947, i la seva contribució a la construcció de l'Estat de benestar social tal com l'hem conegut fins fa poc. A França van ser ministres comunistes els que van implantar el sistema

de salut pública, el sistema de pensions, els subsidis familiars, el reconeixement dels comitès d'empresa, la cogestió sindical als sectors productius nacionalitzats, l'assistència mèdica laboral, la reglamentació de les hores extraordinàries i l'estatut de la mineria".

Cal també recordar el paper capdavanter dels comunistes a Catalunya i a la resta de les Espanyes durant la negra nit de la dictadura franquista. Partits com el PCE o el PSUC, o sindicats d'inspiració comunista com les CCOO, van ser determinants en l'organització de l'antifranquisme, per molt que determinada propaganda vulgui ocultar o minimitzar aquest fet i per molt que, ara en democràcia, moltes persones que no van moure un dit malgrat tenir edat per fer-ho, ara reivindiquin l'antifranquisme, fins i tot atacant persones que, en aquells temps, sí van lluitar i van patir persecució, tortures i presó. El súmmum del desvergonyiment, en aquests temps complexos a Catalunya, a Espanya, a Europa i al món.

El poder ha anat aconseguint, en les darreres dècades, emetre una propaganda molt determinada per deslegitimar ideologies com el comunisme, equiparant-la de forma simplista i interessada a l'estalinisme i la ignomínia que va representar, per exemple, el gulag. És com si es pretengués igualar, sense cap tipus de matís, nacionalisme amb terrorisme, o cristianisme amb la Inquisició o la pederàstia. Oi que seria profundament injust? Doncs amb el comunisme passa exactament el mateix.

L'auge de la ultradreta arreu i l'impuls del revisionisme històric ens obliga a sortir a l'ofensiva, per defensar la memòria de totes aquelles persones que van donar-ho tot per deixar als seus fills i néts un món millor, basat en els ideals de la llibertat i la democràcia. Perquè la batalla cal donar-la arreu, no només a les institucions. Perquè fa massa temps que els poderosos estan imposant la seva hegemonia. Com molt bé recull el Manifest del Fossar de la Pedrera, "qualsevol equiparació entre nazisme i comunisme és moralment injusta, històricament errònia i políticament menyspreable". Perquè "els comunistes, hereus d'una de les grans corrents filosòfiques de la contemporaneïtat, han contribuït a configurar la civilització tal com l'hem coneguda; els

nazis, fills de la barbàrie anti-il·lustrada, van aspirar a destruir-la".

Des d'aquí expresso el meu suport al Manifest del Fossar de la Pedrera i encoratjo els lectors a enviar les seves adhesions al correu electrònic de l'Associació Catalana d'Ex-Presos Polítics del Franquisme: expresospolitics@gmail.com. No passaran.

Papà estat al rescat

Públic, 11 de març de 2020

Els neoliberals es refereixen sovint al nostre estat de benestar, pejorativament, com a "papà estat". La idea que es pretén transmetre és clara: si depens del papà, és que no ets capaç de independitzar-te. Vola sol! Depèn de tu mateix! Per a què necessitem un estat? Que desapareguin els impostos, que jo ja sé com gestionar els meus diners! No hi ha alternativa al capitalisme. No és difícil escoltar arguments d'aquest tipus, ja que els apòstols del neoliberalisme disposen d'amplis fòrums on emetre la seva propaganda, la seva ideologia, i els mitjans de comunicació de masses acostumen a acudir a aquests suposats "experts economistes" perquè pontifiquin davant la soferta audiència. A TV3, per exemple, l'economista de capçalera és l'omnipresent Xavier Sala i Martín, d'ideologia marcadament i desacomplexadament neoliberal. Però clar, és un acadèmic de reconegut prestigi i el que emet és informació objectiva, no ideologia. Ja.

A principis de curs acostumo preguntar als meus alumnes, a manera d'enquesta improvisada, per noms d'economistes que els vinguin al cap. I, oh sorpresa!, sempre apareixen els mateixos: Adam Smith, Milton Friedman... I els televisius Niño Becerra o Sala i Martín. Per plorar. O per sortir corrent. La realitat de la nostra universitat és que es dedica molt temps als economistes clàssics i poc o cap a d'altres com Keynes, Stiglitz, Krugman o Milanovic, que no són precisament comunistes. Ja no parlem d'altres com Marx o el mediàtic Piketty, per citar tan sols uns pocs noms. Doncs bé, jo a les meves classes sí que parlo d'aquests últims. Perquè al final això de la mà invisible i el mantra de l'autoregulació del mercat ha fet forat, no només al món acadèmic, sinó a la societat en el seu conjunt. Quan es parla d'introduir alguna mesura en l'economia, es diu que, tècnicament, aquesta intervenció "pertorba" el mercat. El llenguatge, com sabem, mai no és gratuït. "Pertorba", anotin la paraula.

I l'estat? Per a què serveix l'estat? El necessitem? No és difícil escoltar importants gurus del neoliberalisme imperant defensar la iniciativa privada, l'emprenedoria, la creació de llocs de treball que duen a terme els soferts i altruistes empresaris, el poder de les idees, els self-made men... Sempre tenen a mà els exemples de Steve Jobs, Mark Zuckerberg o Bill Gates, o els "nostres" Amancio Ortega o Juan Roig. Tots ells, homes intel·ligents que van arriscar els seus diners, que van crear llocs de treball i van fer el bé a la societat. Homes fets a si mateixos. Arrisca, emprèn. Tot està en el teu interior, tot és possible. Si ho somies pots fer-ho realitat. Els sona el discurset?

Com diu Thomas Piketty, les ideologies són determinants. L'organització de l'economia o la desigualtat social no són fenòmens naturals, sinó que tenen la seva base en unes mesures concretes que ha decidit l'ésser humà, o determinats éssers humans, en funció d'una sèrie de valors i una ideologia concreta. No ens deixem enganyar: la ideologia dels qui ostenten el poder s'intenta imposar amb una màscara d'objectivitat, argumentant que les mesures que es proposen són merament tècniques. Fals. Sempre hi ha uns interessos darrere, uns interessos al servei de poder, així com una propaganda degudament preparada per defensar uns postulats molt concrets: baixada d'impostos, llibertat de mercat, eficiència, contracte únic, acomiadament lliure, etc.

Doncs bé, arriba la crisi del coronavirus i totes les mirades es dirigeixen a les accions del govern (o dels governs, perquè l'expansió del virus no entén de fronteres). Volem respostes, protecció, i ens les ha de donar l'estat. Volem que la sanitat pública respongui. Perquè quan tot va bé, deixem actuar el mercat, no el molestem. En canvi, quan vénen mal dades, ah, amic!, necessitem l'estat. Que per això paguem impostos, encara que uns més que uns altres. I si no, que li preguntin a la població assalariada. Arriba la psicosi per l'epidèmia i volem tenir la seguretat que, en cas de contagi, ens atenguin a l'hospital públic més proper. Per això resulta indignant escoltar determinats líders polítics d'alguns partits parlar amb indissimulat cinisme de la resposta que la sanitat pública i el govern han de donar a la crisi, quan en alguns casos han apostat durant anys per la privatització dels serveis sanitaris,

desvergonyidament. Quan amb l'excusa de la crisi van aprofitar per desmantellar el ja de per si limitat estat de benestar. Crec que els exemples dels governs de CiU a Catalunya o el PP a la Comunitat de Madrid són ben il·lustratius.

Aquestes setmanes no crec que li passi pel cap a cap aquells gurus del neoliberalisme advocar per la baixada d'impostos o deixar en mans del mercat (també) la sanitat. Aquests dies de pànic no sentirem cap polític de la dreta parlar de deduccions fiscals als que contractin una mútua. O sí. O potser sí. Perquè als líders de la patronal els ha faltat temps per demanar que no s'obligui les seves empreses a pagar les cotitzacions a la Seguretat Social o, fins i tot, es donin facilitats per acomiadar els empleats, perquè si baixa el negoci a causa de la crisi del coronavirus cal facilitar que els soferts empresaris puguin desenvolupar la seva tasca i no perdin diners. Perquè quan les coses van bé, el benefici sempre és privat, però quan van malament, se socialitzen les pèrdues. Se'n recorden del rescat a la banca i els 70.000 milions d'euros que ens va costar a tots els espanyols? La reflexió és clara: som liberals quan ens interessa, però quan no, volem que la festa ens la pagui papà estat. O algú s'atreviria a deixar en mans del sacrosant mercat la gestió de la crisi del coronavirus?

On són els sindicats? On sempre, defensant-te

Públic, 18 de març de 2020

Aquests dies tornen a ressorgir amb insistència les crítiques als "sindicats". Que si on estan amb la que està caient, que si no se'ls veu, que si els alliberats es queden a casa cobrant, que si tal, que si qual... Res de nou: és una vella tàctica del poder realment existent, que consisteix en desprestigiar amb falsedats aquelles organitzacions que més mal li poden fer, i a ningú no se li escapa que el sindicalisme de classe és una de les principals trinxeres de què (encara) disposa la classe obrera. Potser el contrapoder més important dels treballadors i treballadores (gairebé dos milions d'afiliats compten només entre CCOO i UGT, diguin-me vostès organitzacions de qualsevol tipus amb una base social tan àmplia). La tàctica és vella, com dic, però han estat molts anys de discurs antisindical des d'importants altaveus arreu del món, i això té les seves conseqüències. Per això aquest mantra ha calat també en àmplies capes de la classe treballadora, que també s'adhereixen acríticament i comparteixen memes i missatges de whatsapp durant aquests dies, queixant-se del paper dels "sindicats", dels seus alliberats, dels seus dirigents. Capítol a part mereix la suposada esquerra "pura", que no desaprofita l'ocasió per deslegitimar el paper de les organitzacions sindicals que compten amb major representació, la que atorguen els treballadors i treballadores mitjançant el seu vot als centres de treball. Centres de treball on, oh sorpresa!, aquesta esquerra "pura" no sol estar ni se l'espera, perquè el seu paper es circumscriu probablement a fer proclames vàcues a les xarxes i, com a molt, a enganxar adhesius i cartells. Poc més. Divideix i venceràs, com bé sabien Juli Cèsar o Napoleó Bonaparte, dos personatges que avui en dia dubto molt que fossin sindicalistes.

Aquest discurs segons el qual no se sap on són els sindicats va tenir certa repercussió i èxit fa alguns anys, quan la crisi econòmica colpejava amb més duresa. "On són els sindicats?", se sentia en alguns fòrums. Curiosament, els que emetien malvadament aquesta pregunta acostumaven a ser persones de certa adscripció

ideològica i amb uns interessos determinats, però allunyades de la realitat dels centres de treball i la tasca sindical quotidiana. On eren els sindicats? L'hi dic jo: on sempre, en la lluita, defensant els interessos de la classe treballadora, organitzant vagues, negociant convenis col·lectius, al carrer i als centres de treball. Especialment en aquells anys tan difícils, quan en molts casos els i les sindicalistes arriscaven els seus propis llocs de treball. El problema és que aquesta tasca acostuma a tenir poca rellevància a nivell mediàtic, i això en el millor dels casos, perquè el que passa normalment és que és silenciada deliberadament i sistemàtica. I això va passar durant la crisi: els milers i milers de sindicalistes es partien la cara a les seves empreses i després hi havia qui deia que no se'ls veia. Però com els anaven a veure des del saló de casa?

Amb la crisi sense precedents del coronavirus retruny aquesta pregunta amb sorna: "on són els sindicats?". Doncs bé, hi són aquí, a peu de canó, defensant els treballadors i les treballadores d'aquest país, sense importar el sector en què desenvolupen la seva tasca professional. Perquè això també és molt important: en temps com els que ens han tocat viure cal fugir més que mai dels corporativismes i reivindicar l'orgull de classe i la unitat, per això els sindicats confederals són tan importants, per això són les organitzacions que realment actuen com a contrapoder. I el que és més important: són útils al conjunt de la classe treballadora, de la població assalariada. Útils. Perquè de vegades perdem de vista que, com deia l'enyorat dirigent del PSUC Miguel Núñez, "allò revolucionari és avançar". I el discurs de l'esquerra de saló potser serveixi per reconfortar determinats activistes en els seus postulats més radicals, en la seva ètica de la convicció weberiana, però són poc útils a aquells a qui diuen defensar, que freqüentment estan físicament molt lluny, batent-se el coure a les fàbriques, comerços, obres, administracions, camps... Al treballador li és útil aquell sindicalista que s'arremanga, que negocia, es mobilitza i fa mobilitzar, que està a peu de canó. I això estan fent particularment els sindicalistes del nostre país en aquests dies difícils.

Milers de delegats, delegades i dirigents sindicals es troben garantint la seguretat de les persones, reunint-se amb les direccions

de les empreses i també amb les administracions. Perquè la gent necessita aquesta seguretat, per garantir la seva pròpia salut, el seu lloc de treball i els seus ingressos. Són milers els sindicalistes del nostre país enganxats al telèfon, atenent trucades, consultes, inquietuds... Defensant els seus companys i companyes, comprovant les condicions de treball, negociant expedients de regulació d'ocupació temporal, evitant acomiadaments, empenyent les empreses i també els governs. Aquí hi ha els sindicats, senyores i senyors. En la lluita, com sempre. No es deixin enganyar. No s'equivoquin d'enemic i remem tothom en la mateixa direcció per superar aquest repte que tenim com a societat. És la nostra responsabilitat.

Pròleg al llibre "Artículos e intervenciones (1983-2020)" de Juan Ortiz)

Març de 2020 (publicada la versió en castellà)

Vaig conèixer el company Juan Ortiz ja fa força anys, militant a l'agrupació local de Mataró d'Iniciativa per Catalunya Verds, el que sempre serà el nostre partit. Seguim compartint també el carnet de Comissions Obreres i, ara, militància a Catalunya en Comú o En Comú Podem Mataró a la nostra ciutat. No tinc dubte que sempre compartirem militància, adoptin les nostres organitzacions els noms que adoptin, perquè sempre seguiran aquell fil roig que ens retrotrau a la nit dels temps, a la millor tradició de lluita de la humanitat i, més concretament, de Catalunya i de la resta de les Espanyes. Perquè si avui podem gaudir al nostre país d'una democràcia, amb tots els seus defectes, però sobretot amb totes les seves virtuts, és gràcies principalment al paper de la gent del PSUC, del PCE, de CCOO. I cal reivindicar-ho amb orgull, ara que sembla que tot aquell que pentina canes va lluitar a l'antifranquisme, quan sabem que no va ser així. Ni de bon tros.

La meva amistat i la meva complicitat amb en Juan van sorgir principalment del gust per comentar l'actualitat política, articles de premsa, llibres i altres lectures. I puc dir sense por d'equivocar-me que ha estat un dels meus mestres en la meva militància política i també sindical. Perquè si d'alguna cosa puc enorgullir-me en la meva pertinença a Iniciativa o a CCOO és dels mestres i les mestres que he tingut la sort de conèixer, que n'han estat uns quants. Però avui em toca parlar d'en Juan, d'en Juanito Ortiz.

En Juan és una de les persones amb més capacitat de treball que conec, almenys pel que fa a la lectura, l'anàlisi i l'escriptura. Mai no deixarà de sorprendre'm (i sé que no sóc l'únic a qui li passa) que en poques tardes sigui capaç de llegir llibres d'innumerables pàgines i després enviar-te per correu electrònic un resum detallat de vint o trenta pàgines. Per si no tens temps de llegir el llibre, com a servei al camarada. Un luxe.

Aquest llibre que teniu a les vostres mans és una recopilació valuosa d'articles dels darrers trenta-set anys, gairebé l'edat d'un servidor, perquè en Juan sempre ha sentit la necessitat de posar negre sobre blanc les seves opinions i reflexions sobre la realitat, política, però no només política. Perquè, en això coincideixo amb ell, aquesta sana activitat representa un exercici utilíssim. I si, a més, allò que escrius resulta útil per a les altres persones que el llegeixin, bingo!

Aquests articles d'en Juan representen un testimoni extraordinari per conèixer la visió d'un militant d'esquerres radicat a Mataró al llarg de tots aquests anys, concretament des del 1983. Perquè ha plogut molt des de llavors. A través de la lectura d'aquest llibre, es pot construir una història particular dels esdeveniments que s'han desenvolupat des d'aquell any a Mataró, a Catalunya, a Espanya i al món, des d'un punt de vista concret, òbviament, des del punt de vista duna persona que s'adscriu a una tradició política concreta. A la nostra tradició política.

Resulta especialment interessant recuperar articles de fa diverses dècades, perquè de vegades sorprèn com el món ha canviat en algunes coses, de manera radical potser, però en altres es manté pràcticament estàtic. La misèria humana existia fa trenta-set anys, ha continuat existint fins als nostres dies i seguirà més enllà, sens dubte. En Juan parlava ja fa molt de temps de la necessitat, per exemple, del moviment pacifista, i sembla que avui aquest moviment no ha perdut gens ni mica de la seva raó de ser. També sorprèn llegir articles amb l'ecologisme com a protagonista, ara que tothom es reivindica ecologista. Potser és una altra característica de la nostra tradició política: el paper avantguardista de la seva militància, la capacitat d'anticipació als temps. Ara sentim diàriament parlar d'ecologisme, feminisme o republicanisme, però fins no fa tant érem molt pocs els qui fèiem bandera d'aquestes reivindicacions, tan necessàries ahir, avui i demà.

També és interessant recuperar articles dedicats a referents com ara Miguel Núñez, Enrico Berlinguer, Manuel Vázquez Montalbán, Eduardo Galeano, Montse Mompart, Joan Herrera, Joan Coscubiela, Salvador Milà, Esteban Martínez o el nostre estimat i enyorat Romuald Grané. Ara més que mai convé fixar

clarament qui són els nostres fars polítics i ideològics, en temps en què els lideratges són efímers i fins i tot líquids. I davant aquesta liquiditat baumiana, solidesa. La solidesa de les idees i les persones de la nostra ja veterana tradició política.

L'estil d'en Juan a l'hora d'analitzar l'actualitat és peculiar i autèntic. Només ell és capaç de fer-ho recorrent a referents populars com Jorge Valdano, Johan Cruyff, George Clooney, el programa Gran Hermano o fins i tot el lema comercial d'una coneguda cadena d'electrodomèstics. Aquesta capacitat d'enllaçar la cultura pop de la nostra societat amb una anàlisi rigorosa de l'actualitat no és a l'abast de qualsevol. Sí del meu amic Juan Ortiz.

Durant anys m'he dedicat a animar, gairebé a perseguir, companys i companyes de militància a escriure les seves reflexions, publicar-les a la premsa local, posar-les a disposició de qui les vulgui llegir. Perquè sabem que la militància no s'acaba al partit, al sindicat, l'associació o el moviment social que sigui. I si algun dia volem assolir l'hegemonia cultural de què parlava Antonio Gramsci, cal ser a tot arreu, també als mitjans de comunicació, sigui una revista local, un bloc, un canal de Youtube o un diari digital. A tot arreu, com dic. I en Juan, ell ho sap, ha estat una de les meves víctimes favorites a l'hora d'animar-lo a escriure, a publicar, ja fos al Capgròs, al seu bloc personal o a la web d'ICV.

Doncs bé, no fa gaires setmanes se'm va acudir que en Juan havia de recopilar els seus articles en un volum. Li ho vaig comentar, el vaig animar a fer-ho i, crec que sense dubtar-ho gaire, es va posar fil a l'agulla. I com era d'esperar, en molt poc temps ja tenia una primera versió que em va enviar per correu electrònic. El seu dubte principal era respecte a la utilitat que podia tenir aquest llibre, perquè, modest com és, no tenia clar que algú pogués tenir interès a llegir-lo o recuperar articles a priori antics o desfasats. Res més lluny de la realitat: aquest treball és útil, com li vaig dir, principalment per a ell, per fer un exercici de memòria, ordre i expressió. Un exercici personal. En segon lloc, perquè sens dubte és interessant recuperar aquesta memòria particular per entendre on és la nostra societat, la nostra ciutat i concretament la nostra tradició política. I, finalment, perquè tot llibre que es publica requereix d'un

acte de presentació, i qualsevol excusa és bona per trobar-nos militants veterans i joves, familiars i amics.

Avui estic molt content d'haver posat el meu granet de sorra a la confecció d'aquesta publicació. Content, molt content, perquè en Juan és una d'aquelles persones que aprecio de debò. Espero que gaudiu amb la lectura com jo he gaudit ajudant l'autor en la seva confecció i edició.

Perquè van ser, som. Perquè som, seran.

Una abraçada!

Les vuit de la tarda, a un carrer qualsevol de Mataró

Públic, 6 d'abril de 2020

El meu carrer és un carrer qualsevol d'un barri qualsevol de Mataró. Tant és. Ara, visquem on visquem, hem de col·laborar en la sortida d'aquesta crisi del coronavirus quedant-nos a casa i respectant les normes. Estem preocupats, indubtablement. Molta gent està angoixada. Molta ha perdut la seva feina i no sap que passarà quan això se superi. I el que és important de veritat: massa persones estan morint i molts familiars ho estan passant malament de veritat, també a la nostra ciutat. I aquells que no hem contret el virus ni hem patit la mort d'algun familiar directe hem de quedar-nos a casa. Per nosaltres, però sobretot per les persones més vulnerables que poden contreure una malaltia que pot ser letal. Cal responsabilitat i disciplina.

Aquests dies de confinament establim rutines, intentem treballar a distància, parlem telemàticament amb familiars, amics i companys de feina, inventem activitats aquells que tenim nens a casa, cuinem, fem les tasques domèstiques, dediquem el temps que podem a l'oci: llibres, pel·lícules, sèries, jocs... Però avui vull parlar d'aquest gest que molta gent fa a les vuit de la tarda, també al meu carrer, i que ja s'ha convertit en una autèntica rutina no només a Mataró, sinó a tota Espanya: sortim al balcó, aplaudim, ens saludem i xerrem amb els veïns. I ara, amb el canvi a l'horari d'estiu, fins i tot ens veiem les cares amb més claredat, cosa que agraïm.

Als barris que, com el meu, van sorgir de la immigració dels anys seixanta, hem crescut amb una cultura comunitària que probablement no existeix a tot arreu. És fàcil d'entendre: pobles sencers d'Andalusia, d'Extremadura, de Múrcia, de les Castelles i d'arreu de les Espanyes es van traslladar a la nostra ciutat i van construir nous barris. A qualsevol mataroní li sonaran localitats com La Roda de Andalucía, Cehegín, Villanueva del Trabuco, Sierra de Yeguas... I en aquells durs anys seixanta, fugint de la misèria, moltes famílies van "fer barri", comunitat, de forma natural: ajudant-se a construir les seves pròpies cases diumenge rere diumenge,

compartint menjar, lluitant per aconseguir uns serveis públics llavors inexistents, muntant escoles i consultoris amb molt d'esforç, etc. La generació dels meus pares encara recorda perfectament aquella època. Preguntin si no... Aquella sensació de pertanyença a un barri, a una comunitat, s'ha anat transmetent a fills i a néts, i molts encara la conservem amb orgull. No l'hem perduda mai i intentem transmetre-la als nostres fills.

Ara, amb aquesta crisi del coronavirus es torna a parlar als mitjans de comunicació del concepte de "comunitat", de la necessitat de sentir-se'n part, de l'ajut mutu, etc. I penso en tot això quan sortim a aplaudir cada dia a les vuit del vespre. Pensem, òbviament, en totes aquelles persones del sector sanitari a qui dirigim el nostre modest homenatge diari, però també en aquelles amb oficis amb molt menys reconeixement social però igualment necessaris: caixeres de supermercat, transportistes, gestors d'empreses, policies, agricultors i ramaders, personal de neteja, mossos de magatzem...

I sortim al balcó: ens saludem amb un somriure còmplice amb els veïns de davant, l'Albert i la Sandra, i ens el retorna la seva filla, la Candela, que aplaudeix també. També diem "hola" a la Lourdes i el Paco, que ha d'anar a treballar i torna a casa amb la preocupació de qui pot portar el virus a casa. Ens saludem amb en Juan i la Fina, amb la Susana i l'Ivan, amb la Montse i la Cristina... Veiem com hi ha força gent als balcons del carrer perpendicular, aplaudint també. Els veïns de la planta baixa de l'edifici on visc, el Manolo i la Carmen, no s'atreveixen a sortir, perquè són molt grans i estan vivint espantats aquesta crisi, m'ho diuen quan els veig al seu pati del darrere. Vivim en un carrer petit, amb cases d'autoconstrucció que hem anat reformant cada família al llarg dels anys i que avui fan goig de veure, permetin-me que ho digui. I una gran sort en aquests dies: cada finca té un terrat, i cal reconèixer que no tothom té aquesta oportunitat, tampoc a Mataró, on moltes famílies amb pocs recursos han de passar tot el dia entre les quatre parets d'habitatges petits, en situacions de greu vulnerabilitat social.

Després d'uns deu minuts ens acomiadem fins a l'endemà, dient que ja queda un dia menys per què passi tot això. I llavors hi ha alguns veïns que posen música: el "Resistiré" i moltes altres, de

tot tipus. Aquests dies s'han celebrat aniversaris on es cantava el "cumpleaños feliz" des dels balcons i els terrats, posant la famosa cançó de Parchís, s'han compartit cerveses, s'ha jugat al bingo i s'han fet concerts improvisats. Un dia algú haurà de fer un reportatge de la vida als terrats i terrasses durant el confinament.

Ja queda menys per tornar a omplir els nostres carrers, ni que sigui gradualment... Queda menys per anar a abraçar els nostres pares, familiars, amics. Per prendre una cervesa en una terrassa o a la barra del bar del barri. Per anar a treballar, a portar el nen a l'escola, recuperar la nostra quotidianitat, que segur que costarà... Per abraçar i donar el condol a l'Eva, a qui se li ha mort el seu pare i no el va poder acomiadar. Per tornar a valorar allò que tenim i que no valorem prou. Per no oblidar mai què és allò important de veritat, per saber que necessitem uns serveis públics de qualitat que responguin (també) davant de les situacions complicades. Quedem-nos a casa aquells que no tenim professions "imprescindibles" o que podem treballar des de casa, sortim el mínim possible a fer la compra o tirar la brossa, respectem les normes i siguem disciplinats. Col·laborem en superar aquesta crisi el més aviat possible. Som-hi!

La crisi del coronavirus i la bifurcació que ens planteja

Espacio Público, 7 de abril de 2020 (publicada la versió en castellà)

Em sembla molt pertinent aquest debat que es proposa des d'Espaicio Público arran de la crisi del coronavirus i des d'aquí vull saludar la iniciativa. La pregunta que es planteja és senzilla, però de molt difícil abordatge: "Què ens estem jugant en aquesta crisi?". Intentaré esbossar algunes idees que em ronden pel cap des de fa alguns dies, i reconec que la primera intervenció d'Orencio Osuna em facilitarà molt escriure aquestes modestes notes:

Tal com explica Osuna al seu escrit, "la catàstrofe afectarà molts dels models i valors sobre els quals s'assenta la nostra vida personal i social". D'això suposo que no hi pot haver cap dubte. Aquesta afectació ja s'està produint, però la gran pregunta és si es descobrirà en positiu o si, per contra, ho farà negativament. Vet aquí la bifurcació que ens planteja la crisi, i he d'anunciar que en sóc pessimista. Diu Orencio Osuna que "potser aquesta sinistra distòpia obri pas a un temps de canvis i transformacions que impedeixi que el ferotge capitalisme neoliberal continuï sotmetent el planeta a una veloç carrera cap a la seva destrucció o, per contra, que aquesta crisi faciliti la consolidació d'un model encara més destructiu". Confesso que, avui, i atenent el panorama global, em decanto amb tristesa i preocupació per la segona opció. Tinc la sensació que hi ha un risc clar d'involució, de replegament identitari, de retorn al nacionalisme més recalcitrant. Ho hem vist els darrers anys arreu del món i el perill és que aquesta tendència surti reforçada d'aquesta crisi. No tinc clar que Trump, Johnson, Bolsonaro, Vox o el que representa Puigdemont puguin sortir debilitats, sinó més aviat al contrari. A riu regirat, guany de pescadors. Vox o allò que representa Puigdemont puguin sortir debilitats, sinó més aviat al contrari. Si hi ha maror, peix en abundor.

Però davant del pessimisme de la raó, l'optimisme de la voluntat. Per això també recupero una cosa que comentava Orencio

Osuna en la seva intervenció inicial, aterrant al cas concret de les Espanyes: "el que ha de fer el govern de coalició és guanyar-se la majoria de la societat amb mesures concretes i eficients, essencialment que s'enforteixi el sistema sanitari i es creï un potent escut social que protegeixi realment tots els sectors colpejats per la profunda crisi que produirà inexorablement". Crec que aquí hi ha el quid de la qüestió, una idea que podríem extrapolar a altres països, especialment als que poden ser els nostres aliats naturals, sobretot en aquests temps (parlem sense subterfugis) de ruptura al si de la Unió Europea: Portugal, Itàlia, Grècia i (ull!) fins i tot la França de Macron. Cal aterrar a allò quotidià, a aquelles mesures que la ciutadania pot palpar en el seu dia a dia, perquè està en joc el més bàsic. Aquesta crisi està servint per recordar (perquè sembla que ho havíem oblidat) què és important de debò a la societat: la necessitat d'un estat fort i al servei de les classes populars, uns serveis públics ben finançats i de qualitat, unes institucions que donin resposta als problemes, etc. Fins i tot alguns neoliberals radicals han tingut el desvergonyiment de demanar en públic la intervenció estatal. En aquest sentit, opino que ens hem de felicitar sincerament per la sèrie de mesures que està adoptant el govern, valentes i ambicioses des del meu punt de vista, per més que alguns mai estiguin contents, bé des de la dreta, com era d'esperar, o bé des de la suposada esquerra "pura", ben refugiada a la seva ètica de la convicció, al saló de casa o les xarxes socials, i ben allunyada ideològicament del que significa el concepte de correlació de forces, ja no diguem dels llocs de responsabilitat. Qui no frega plats no en pot trencar cap, això és obvi.

I aquí em vull aturar un instant, perquè crec que no estem valorant prou què suposa tenir un govern d'esquerres en aquests moments. I voldria llençar a l'aire unes preguntes ben senzilles per posar-nos en situació:

Ens hem aturat a pensar què passaria si en comptes de Pedro Sánchez aquest govern estigués presidit per Pablo Casado?

Ens hem aturat a pensar que en comptes de Yolanda Díaz estigués Fátima Báñez de ministra de Treball?

Ens hem parat a pensar que en comptes de Carmen Calvo i

Pablo Iglesias les vicepresidències les ostentessin Rivera i Abascal?

Ens hem parat a pensar que en comptes de Salvador Illa estigués al capdavant del ministeri de Sanitat Dolors Montserrat o Ana Mato?

Sí, ho entenc, tots som epidemiòlegs, metges, científics i, és clar, polítics acostumats a prendre decisions difícils, d'aquelles que afecten tota una societat, sota pressió. Tots sabem de tot, com no sabríem gestionar una crisi com aquesta? Si us plau, poseu-me a mi, que ho arreglo tot en un tres i no res! El problema no és el cunyadisme general de l'espanyolet corrent, que també, sinó que líders polítics sense competències ni escrúpols es dediquin a cunyadismejar. Preguntin si no a Isabel Díaz Ayuso, Quim Torra o López Miras, que per cert no aborden els problemes derivats de les competències que sí que tenen, o a destacats dirigents de l'oposició dels noms dels quals no me'n vull recordar. El problema és que aquí no estem parlant de quins 23 jugadors seleccionaríem per al Mundial o l'Eurocopa, sinó de gestionar una crisi global sense precedents. Siguem seriosos, si us plau. Des d'aquí el meu reconeixement als responsables de les diferents administracions, amb especial atenció al món local, el més proper a la ciutadania i el que sovint menys recursos té al seu abast per donar respostes a les demandes i necessitats dels veïns i veïnes.

Retorno a la intervenció inicial d'Orencio Osuna en aquest debat. Diu amb encert que "caldrà liquidar ja el nociu cicle austericida i teixir les aliances que empenyin la UE a una política de reconstrucció, caigui qui caigui i costi el que costi. Si no fos possible aquest canvi a la UE, el seu futur serà una descomposició progressiva i molt tensa i un pas cap a la irrellevància geopolítica d'Europa en la nova correlació de forces mundial". Suposo que a hores d'ara ningú no dubta que el projecte de la UE està en perill seriós, i no per culpa precisament dels països del sud, sinó més aviat per l'actitud de determinats dirigents de països com Alemanya o Països Baixos, que en els últims dies han mostrat una aporofòbia impresentable. Recordin que aquestes actituds tenen a veure amb l'identitarisme i el nacionalisme, sens dubte, però també amb la defensa d'uns interessos de classe social determinats. Rics i pobres, recorden?

Prossegueix Osuna explicant que "només així -defensant la salut de la població i recolzant els treballadors i els sectors més colpejats per la nova crisi- el govern progressista trobarà el suport d'una 'resposta popular' democràtica. Si es fracassa en aquesta estratègia, és molt probable que es vagi construint una majoria social i política contrària, que acabi confiant el govern a un bloc de forces composat per una extrema dreta populista ultranacionalista i xenòfoba, el conservadorisme nacional catòlic i el catecisme neoliberal". Crec que Osuna dóna al clau, i aquí hi ha la bifurcació davant la qual es pot trobar la nostra societat quan passi aquesta crisi: una sortida en positiu o bé una altra en clau nacionalista i de dretes. Les últimes setmanes ha emergit, com sol passar, cert discurs naïf segons el qual sortirem indefectiblement reforçats d'aquesta crisi, perquè tota crisi ofereix oportunitats, etc. etc. No m'adheriré acríticament a aquest tipus de posicionaments.

La qüestió central és que la ciutadania, principalment les classes populars, percebi que les institucions, l'estat en les seves diferents dimensions i administracions, és útil per als seus interessos quotidians. I no hi ha alternativa a intervenir, a posar tots els recursos que siguin necessaris, a gastar i endeutar-se, parlem clar, perquè tenim massa recent la crisi del 2007-2008 i aquesta vegada no es poden quedar tirats a la cuneta els de sempre. Si davant d'aquesta crisi es dóna una resposta, si s'ofereix protecció davant del desemparament, potser no tot està perdut. I aquí les esquerres tenen molt a dir i, sobretot, a fer.

Pactes de la Moncloa o fer fora Unides Podem del Govern

Públic, 20 d'abril de 2020

Les notícies no van ser encoratjadores, corria el rumor que s'anava a formar immediatament un govern d'unitat i salvació nacional

José Saramago, Assaig sobre la ceguesa (1995)

Després de molts dies (i els que ens queden) de sentir parlar d'uns nous "Pactes de la Moncloa", no he pogut deixar de pensar des del primer moment en una cosa que m'inquieta, i és que no estiguem parlant realment d'aprofitar per fer fora Unides Podem (i especialment Pablo Iglesias) del Govern. Les declaracions dels dirigents del PP, Ciutadans i Vox, així com de diferents poders econòmics, van en aquesta direcció. I molt de compte, perquè com diu Raimundo Viejo, "els Pactes de la Moncloa comencen a ser un significant buit".

Pablo Casado parlava fa uns dies de la possibilitat que el Govern faci servir l'eventual pacte per fer "un canvi de règim encobert". Canvi de règim? A ningú no se li escapa a què s'estan referint, i no cal ser molt avesat per intuir que intenten fer calar la idea que amb Unides Podem en el Govern s'està instaurant a Espanya un nou règim, comunista, bolivarià i demés. Com explicava Lluís Rabell fa alguns dies en un article al seu bloc, "des de la FAES d'Aznar caminen ja esbossant una perspectiva que, d'una manera o altra, estarà sobre la taula davant l'angoixant panorama del "dia després" -i que, per descomptat, no beu de l'experiència de 1977: una gran coalició PSOE-PP- per descomptat, sense els "comunistes bolivarians" ni, probablement, Sánchez tampoc". La idea és clara: amb Unides Podem en el Govern, no comptin amb el PP per signar cap pacte d'estat. Però bé, no perdem de vista que gairebé tots els grans pactes d'estat s'han signat amb el PP al Govern (és a dir, amb el PSOE a l'oposició).

Javier Pérez Royo explicava fa uns dies a eldiario.es que "la

reclamació d'uns nous Pactes de la Moncloa té el seu origen en el fracàs de l'operació que es va posar en marxa per torpedinar la investidura de Pedro Sánchez com a president d'un Govern de coalició amb Unides Podem. Aquests segons pactes de la Moncloa no són pactes a favor de res, sinó en contra d'un govern la formació del qual no s'ha pogut impedir". Crec que aquesta és la clau de l'argumentació que vull posar sobre la taula. Pérez Royo feia referència encertadament a l'anticomunisme com a esquer de les dretes, partint de la base que "un govern de què formi part Pablo Iglesias no té legitimitat per la seva contaminació comunista". Per al professor sevillà, uns segons hipotètics Pactes de la Moncloa "es reclamen perquè es qüestiona la legitimitat del Govern de coalició presidit per Pedro Sánchez. Ja que no s'ha pogut evitar la seva formació, veurem si li podem exigir condicions d'impossible compliment, que permetin organitzar una "croada" contra ell, si, com és lògic, no accepta el que se li proposa (...). No ens hem d'enganyar. No són pactes projectats per garantir la governabilitat, sinó per a tot el contrari: per fer fracassar la primera experiència de Govern de coalició". És exactament això.

La periodista Lola García s'expressava en termes similars fa uns dies a La Vanguardia: "no seria d'estranyar que Pablo Casado posés com a condició la sortida de Pablo Iglesias del Govern per contemplar un acord d'aquestes característiques. I no falta qui pensa que es busca més la gran coalició PSOE-PP que uns Pactes de la Moncloa". Estem barrejant naps amb cols? Estem parlant del mateix quan fem referència a un govern de concentració nacional o a un pacte d'Estat? A priori no, doncs són coses diferents, però a ningú no se li escapa que es barrejaran les dues idees amb l'objectiu indissimulat de projectar una idea segons la qual l'un és condició sine qua non de l'altre. Parlant clar: voleu Pactes de la Moncloa? Doncs això va lligat a un govern de concentració nacional PSOE-PP (sense oblidar el paper de Ciutadans).

Julio Anguita deia fa alguns dies en una entrevista a cuartopoder.es que "els governs d'unitat nacional es manifesten en crisi extremes. A mi m'agrada veure quines mesures volen prendre. No fos cas que el que s'intenti sigui, en primer lloc, treure l'aliança

amb Unides Podem i treure'ls de Govern. En segon lloc, treure a Pedro Sánchez. En tercer lloc, buscar un candidat d'acord amb els interessos del PP, Ciutadans i, fins i tot, de Vox, i arribar a un consens al voltant de mesures econòmiques que signifiquin tornar enrere". Com veuen, la meva tesi en aquest article té poc de nou, però convé donar-li difusió, perquè la idea de fons no apareix en els mitjans de comunicació de major difusió i audiència. Un altre referent de l'esquerra i company de batalles d'Anguita, Manolo Monereo, explicava fa poc en el mateix mitjà que les dretes "han arribat a proposar poc subtils cops de força (...). El debat sembla ser la figura de Pablo Iglesias i el rellevant poder d'UP. Cal anar amb compte, que el dit no oculti la lluna perquè la força ve de el sol. El que hi ha veritablement darrere són els poders fàctics, la trama que està ja marcant el territori per a la segona fase; és a dir, per a les mesures a prendre quan es controli la pandèmia. Repeteixo, primera i segona fase estan unides. Sobredimensionar a Pablo Iglesias i UP és part d'una estratègia, el seu objectiu és Pedro Sánchez. El poders ho saben. Ara del que es tracta és de trencar el govern per debilitar la posició del president i que s'estovi i s'avingui a uns nous Pactes de la Moncloa i, si és possible, un govern de concentració amb el PP, amb el suport del que queda de Ciutadans. Vox, presumiblement, no obstaculitzaria aquesta operació". És bo escoltar els savis, per això em permeto recuperar aquí les paraules d'aquests dos titans.

Sato Díaz comentava també a cuartopoder.es que "l'operació treure Sánchez de la Moncloa i, amb ell, Unides Podem del Govern està en marxa. Sempre ho ha estat. El relat que s'estén: la solitud de Sánchez en aquesta crisi creix i cal un Govern de concentració nacional per afrontar les dificultats. Els empresaris i els grans grups mediàtics pressionen en aquesta direcció. L'estratègia d'Inés Arrimadas, acabada d'arribar al lideratge de Ciutadans, de no confrontar directament amb l'Executiu i separar-se de la línia dretana o ultradretana que havia defensat aquest partit facilita aquesta jugada. Pot semblar un pont entre PSOE i PP. A Unides Podem són conscients d'aquesta maniobra. Davant d'això, tenen l'esperança que la defensa dels drets socials i les mesures d'aquest calibre preses per l'Executiu arrelin a la societat, que la ciutadania faci d'aquestes conquestes cosa pròpia". La clau està probablement

en aquesta última idea: si la societat percep que les actuacions del Govern davant la crisi són útils i serveixen per esmorteir el cop, no tot estarà perdut. Aquí el paper d'Unides Podem particularment consistirà en saber transmetre la idea que sense el seu concurs al Govern, les mesures preses haurien estat molt menys ambicioses. A ningú no se li escapa, i a "la trama" tampoc, de tenir com a ministra Yolanda Díaz no és el mateix que tenir Fátima Báñez, flamant fitxatge de la patronal.

Daniel Bernabé explicava en un article aquí a Público que "s'entén que la peça a cobrar és Unides Podem, fins i tot arribat el cas el mateix Sánchez, però sobretot preocupa que la sortida a la crisi, si la gestió del Govern es demostra comparativament encertada amb els països del nostre entorn, pugui donar ales al reformisme més progressista per alterar determinats privilegis que per als reaccionaris resulten intocables. Davant l'avanç social, escalada regressiva". Un cop més, "les coses de menjar" a què fèiem referència abans. El gran repte del Govern és que les classes populars percebin la utilitat de les seves accions, la diferència entre un executiu d'esquerres i un de dretes.

Guillem Martínez, amb el seu particular estil, explicava fa algunes jornades a Ctxt que "PP-Vox, en dues modalitats, emeten la necessitat d'un govern d'Unitat Nacional". I que per fer-ho, sembren "la necessitat d'un govern competent, es dibuixa la incompetència del Govern. A través de la declaració i, novetat en la seva intensitat, de la mentida a xarxes i en premsa ex-paper i ultra-cyber". Martínez, que sol estar ben informat, parla de "pressions de l'Ibex", de "bancs, de Felipe González, del rei. Es parla, fins i tot, de soroll de sabres". A més, adverteix el següent: "veurem, en breu, o no, si el Judicial pren partit en aquesta epidèmia. Judicialitzant la política. Una política que, per primera vegada, emet despesa, en la primera crisi enfrontada amb despesa". No descartem res, tampoc això.

Explicava fa alguns dies Enrique del Olmo aquí a Público que "per al PP la crisi és una gran ocasió per desgastar i si és possible fer caure el Govern de coalició (...). No poden deixar de fer gestos de complicitat d'un gran acord amb el PSOE, és a dir, el seu objectiu és treure Podem d'escena, no hi ha gran diferència entre la

negativa de la FAES a negociar amb el govern socialcomunista i la posició de la direcció del PP en l'atac a la presència de Podem al gabinet. Té un clar i únic objectiu, fer caure el govern. Si això se'ls posa fàcticament complicat, el seu pla B innegociable serà que es remodeli amb l'expulsió de Podem (...). El comunisme o el chavisme no és el que els irrita (saben que no és res més que una fórmula d'agitació); el que els atordeix, al que realment tenen pànic, és que l'esquerra demostri que és possible una major justícia social amb una redistribució equitativa de la riquesa ". Prenguem nota.

El passat cap de setmana, en un article periodístic publicat a El País, es recollia en el seu titular que "els empresaris recelen de l'actitud de Podem i rebutgen les posicions extremes de Vox". S'explicava que per a diferents empresaris consultats pel diari "el recel és compartit", i que consideren que la presència d'Unides Podem al govern "és un fre per avançar cap a qualsevol pacte, perquè no creuen ni en l'empresa privada ni en la banca". Sobre Pablo Iglesias, es comentava que "fa un discurs marginal i sectari". Per a Antonio Huertas, president de Mapfre, cal plantejar propostes dins el model d'economia de mercat i "prescindint de visions extremes", en referència a Podem i a Vox. El poder econòmic, com veiem, també empeny en la mateixa direcció: pactes sí, però amb Unides Podem fora del Govern.

En un altre recent article a El País, es titulava que "PP i Vox concentren els seus atacs a Iglesias per forçar la seva sortida del Govern". Arrimadas és clara: s'ofereix per arribar a un acord amb Sánchez, però si aquest "fuig del populisme". A més, va llançar a Sánchez una disjuntiva: "menys ideologia populista, no cal canviar el sistema econòmic, ni enfrontar el sector públic i el privat, ni atacar el Rei. Nosaltres o Pablo Iglesias i els globus sonda?". No se li pot negar claredat la líder de Ciutadans. El mateix que a Álvarez de Toledo, del PP, que relaciona Unides Podem amb una sortida cap a la nacionalització en aquesta crisi: "amb un Estat més fort, més ingerent, amb més despesa pública i trencant un equilibri entre allò públic i allò privat". Pel que fa al paper de Vox, en el citat article s'explica que la portaveu de Vox, Macarena Olona, advocaria per un govern PSOE-PP, amb "persones de reconegut prestigi i tècnics" com "Rosa Díez, José María Aznar i Felipe González". S'imaginen?

A la FAES d'Aznar ho tenen clar: el PP ha d'acudir a la cita amb Sánchez per parlar d'un eventual pacte d'Estat, però cal rebutjar-lo mentre governin "els comunistes". Per a la fundació de dreta, a Espanya hi ha "una esquerra inassimilable a qualsevol altra esquerra europea perquè en cap altra part de la Unió governen els comunistes, rearmats a Espanya amb el repudi del compromís constitucional dels seus antecessors". Unes recents declaracions de Felipe González apunten en una direcció semblant: "si Podem vol trencar la Constitució, s'estarà excloent de qualsevol acord".

Però tornem a la idea de pacte d'Estat, de "Pactes de la Moncloa" o com se'ls vulgui anomenar. Per començar, hem de plantejar-nos si és una bona idea recuperar aquest concepte que ens condueix als anys de la Transició. Enric Juliana recorda que "els pactes de la Moncloa van ser un acte heroic dels treballadors espanyols, que es van baixar el sou per salvar la democràcia", i que potser s'ha endolcit el moment 1977 per part del relat oficialista de la Transició. També explica que aquells acords no van ser una baixada de pantalons de l'esquerra, com s'ha entestat a escriure la literatura més crítica amb la Transició. Per a Jordi Amat, "la mitificació dels pactes de la Moncloa actua com el ansiolític de la nostàlgia. El 1977, en el món anterior a la globalització, els pactes van ser possibles. Ja no. Aquell acord es va poder subscriure perquè una moderació salarial severa va actuar internament com a base material del pacte transversal quan la indústria seguia sent un pilar bàsic de l'estructura econòmica del país i l'objectiu compartit era l'estabilització democràtica. Ja tampoc". Tinguem en compte l'advertència: no estem en 1977. Com bé assenyala Joan Coscubiela, "necessitem grans acords d'Estat per afrontar aquests reptes, però dubto que presentar-los com uns nous Pactes de la Moncloa ajudi. Potser el primer seria despullar aquesta proposta de tota mística, fugir d'una visió omnicomprensiva i posar-se a treballar". Per a Toni Valero, coordinador d'Esquerra Unida a Andalusia, "dels Pactes de la Moncloa es pot recuperar la voluntat d'acord i, com en aquell temps, posar llums llargues. Però en absolut és vàlid el receptari neoliberal ni una gran coalició disfressada per a l'ocasió". Té raó, com la té Juan Carlos Monedero quan adverteix que "aquests que es

diuen constitucionalistes estan demanant un govern al marge del que diuen les urnes". Constitucionalisme sí, però quan a mi m'interessa i quan atenem només a determinats articles de la constitució. Constitucionalistes i constitucionals, com diu Enric Juliana.

Segons algunes enquestes, una proporció molt elevada de la societat espanyola reclama un pacte d'Estat per superar aquesta crisi. En aquest sentit, comparteixo les paraules de Joan Coscubiela, que explicava recentment a eldiario.es que "la proposta del Govern pretén, com destaca Enric Juliana, crear un marc mental de què sigui molt difícil escapar. En situacions excepcionals, les respostes requereixen d'un elevat consens social i això és el que la ciutadania en general espera. Els que s'oposen tindran problemes per explicar-se". Per a Coscubiela, "la resposta a aquesta catàstrofe no pot venir només de l'àmbit institucional, es precisa de la participació concertada de molts sectors socials, especialment organitzacions sindicals i empresarials (...). I en un Estat compost com el nostre no n'hi ha prou amb la intervenció del Govern central, es fa imprescindible implicar a comunitats autònomes i ajuntaments". A més, el veterà dirigent sindical explica que "es requereix generar un gran consens social, que és com es construeixen les hegemonies culturals. Avui aquestes idees les comparteixen sectors socials molt amplis, que voten coses molt diferents però que a hores d'ara semblen tenir clara la importància de la solidaritat, la cooperació i el paper clau del sector públic, a què tots, sense distinció d'ideologies, li exigim que vingui a salvar-nos del naufragi". En un bon article de resposta a la intervenció de Coscubiela, Rafa Espinosa explica encertadament que "la idea d'una reedició d'una cosa semblant als Pactes de la Moncloa va començar com una manera de posar pressió al govern per disminuir el pes d'Unides Podem i de l'ala més esquerrana del PSOE a les mesures que es vagin adoptant. El càlcul era simple i simplista, simple era la idea inicial que si entren més actors en joc tendiran a portar les respostes cap a posicions més moderades, simplista era pensar que en una crisi d'aquest calat aquest conduir a posicions més moderades que poguessin portar fins i tot a la ruptura de la coalició de govern (somni humit final de no pocs caps pensants d'aquest país) transitaria sense contratemps

(...). Ha encertat el govern en acceptar el repte per prendre la iniciativa, però crec que hauria de pensar en alternatives al bloqueig que preveig, a l'intent de guanyar temps més que previsible". Comparteixo l'advertència d'Espinosa.

També em sembla interessant recuperar un advertiment d'Unai Sordo, secretari general de CCOO, en un recent article a Ctxt: "les primeres passes anunciades sota la primera denominació de nous Pactes de la Moncloa no donen molt peu a l'optimisme. Un dels grans problemes per arribar a un pacte d'Estat serà, em temo, les càbales que determinades forces polítiques faran sobre com reforçarà el Govern liderar un consens d'aquest tipus". S'arriscaran les dretes a deixar de pensar en el seu interès partidista i permetre que, eventualment, el govern d'esquerres en surti reforçat? Difícil, d'acord amb l'actitud dels seus dirigents en aquestes difícils setmanes de crisi, en què han aprofitat el dolor i les morts per carregar contra l'executiu. Unes dretes sense escrúpols, pensaran en l'interès general? Millor no ser ingenus.

Per acabar, crec que Pablo Iglesias sintetitzava oportunament en una extensa entrevista a eldiario.es el que opina una part molt important de la societat espanyola en aquests moments: "si això significa que tots assumim que el constitucionalisme democràtic, que els articles de la nostra Constitució que es van introduir precisament per afrontar situacions com aquestes són el mínim comú denominador que ens ha de servir perquè ens agrupem tots els sectors polítics... Quan la Constitució diu que hem de tenir un sistema fiscal progressiu, que cal garantir el dret a l'habitatge, que els salaris han de ser dignes, que lògicament l'interès general, especialment en situacions com aquestes, ha d'estar per sobre de qualsevol interès econòmic de determinats grups empresarials. Si la Constitució espanyola, en la seva dimensió més social i democràtica, és el mínim comú denominador que ens vincula a tots els sectors polítics i socials, jo crec que aquest gran acord és necessari". La pregunta és: les dretes comparteixen això que diu Iglesias, que és de pur sentit comú? Perquè com diu el vicepresident i líder d'Unides Podem, "és un bon moment perquè tothom llegeixi la Constitució i vegi com els drets socials que

apareixen protegits en ella són imprescindibles en aquest moment (...). A mi em sembla que s'imposa de manera consensuada la idea de la importància de la cosa pública, dels dispositius de protecció del comú, dels serveis socials, de la nostra Constitució i dels articles socials de la Constitució espanyola per afrontar com a país els reptes que tenim (...). La història mai es repeteix de manera lineal. Entenc que alguns utilitzin el significant Pactes de la Moncloa. Com aficionat a la història política, jo també visc i em condiciona aquest element de tractar de veure el present amb els ulls d'experiències passades. Però les coses mai es repeteixen exactament igual. Estem en un context molt diferent i seran altres significants, altres narratives, les que defineixin el desafiament de les generacions que afronten una crisi que canviarà per complet el món i el nostre país (...). És evident que hi ha sectors que podrien ser qualificats de colpistes frustrats, perquè no ho aconseguiran, però no cal dedicar-los ni 30 segons. Aquest govern ha de salvar vides, ha de prendre decisions, ha d'orientar una estratègia de país en un moment molt complex i crec que no pot atendre les baixes passions de certs sectors que per molt alt que cridin, no produeixen més que el cant final del cigne". Em sembla convenient recuperar aquests comentaris de Pablo Iglesias per situar-nos correctament.

Per si hi ha algun dubte de tot això que he intentat exposar, recuperin les intervencions de l'oposició de dretes en l'última sessió de control al Govern. Recuperin les referències dirigides a Pablo Iglesias: Veneçuela, la manifestació del 8-M, el comunisme, etc.. Amb la que està caient, el PP i Vox dediquen els seus torns de paraula en el control al Govern per parlar d'aquests temes i no de la crisi del coronavirus. La resposta d'Iglesias al PP va ser la següent: "deixin de competir amb Vox per veure qui diu la major barbaritat, tornin a la Constitució i al patriotisme". A les barbaritats de Vox va preferir no contestar, com és lògic. No ho perdem de vista: la peça de caça major era, és i seguirà sent Pablo Iglesias. I per extensió, Unides Podem.

En els propers dies i setmanes augmentaran, cada vegada de forma més desacomplexada, el nombre de veus que reclamaran, sense embuts, la sortida d'Unides Podem del Govern, darrere d'un necessari pacte d'Estat per sortir de la crisi. Les pressions seran

fortes, com hem explicat en aquest article, i arribaran des dels diferents flancs de què disposa el poder: partits polítics, mitjans de comunicació, grans empreses, bancs i fins i tot sectors de la judicatura. La missió del Govern d'esquerres, i particularment del sector representat per Unides Podem, consistirà en aguantar el xàfec, primer, i sortir a l'ofensiva, sense complexos i demostrant el que ja porten uns mesos fent: serietat, professionalitat i determinació a l'hora d'aprovar mesures en favor de les classes populars. Perquè amb les coses de menjar (i de viure) no es juga, i d'aquesta no podem sortir una altra vegada pagant els plats trencats els de sempre. Si Pedro Sánchez i el PSOE mantenen amb força la defensa de la unitat i la cohesió del Govern, si defensen l'acord amb Unides Podem i no titubegen, serà molt més difícil fer caure de forma antidemocràtica el primer Govern de coalició d'esquerres des de la Segona República . A governar s'és dit.

Algunes dades per intentar comprendre la "Badalona d'Albiol"

Públic, 13 de maig de 2020

La dimissió del ja exalcalde Álex Pastor (PSC), primer, i l'elecció de Xavier García Albiol (PP), després, com a nou batlle de Badalona, han fet que la quarta ciutat més poblada de Catalunya hagi ocupat portades de diaris i hagi obert noticiaris de ràdio i televisió, a més de propiciar nombrosos comentaris a les xarxes socials. El fet que un polític del PP obtingui molt bons resultats en les eleccions locals en un municipi tan important és quelcom infreqüent a Catalunya, i a ningú no se li escapa que la singularitat de Badalona fa que el que ha passat en les darreres setmanes a la ciutat traspassi el seu terme municipal i esdevingui un tema de màxim interès polític i periodístic.

Però l'objectiu d'aquest article no és analitzar el que ha passat en els darrers dies ni més concretament el fet que les forces polítiques progressistes badalonines hagin estat incapaces de pactar una alternativa per evitar que una persona polèmica (per dir-ho suaument) com Albiol torni a ser l'alcalde. Si bé a darrera hora semblava que el PSC i Guanyem Badalona en Comú (el grup encapçalat per l'exalcaldessa Dolors Sabater) s'alternarien en l'alcaldia durant els tres anys que resten de mandat, finalment l'acord no es va produir. El problema no és només, sota el meu punt de vista, els ponts trencats entre les diferents forces progressistes de la ciutat (començant per Guanyem Badalona i ERC, que van presentar-se juntes amb la candidatura de la Badalona Valenta, encapçalada per Sabater), que també, sinó quelcom més important i que precisaria d'una anàlisi més profunda i detallada.

Ara, però, no disposem de prou espai i em limitaré a esbossar algunes hipòtesis basades en l'anàlisi de dades per entendre perquè el fenomen Albiol ha esdevingut únic a més d'exitós. Més enllà de l'estratègia personalista, directa i ambiciosa que va ajudar a idear Iván Redondo, actualment cap de gabinet del president Pedro Sánchez, cal analitzar algunes dades socioeconòmiques que poden

servir per entendre algunes coses (no totes). Perquè no ho oblidem: els bons resultats del PP en les municipals després no es donen en les generals o autonòmiques: en les darreres generals el PP va ser quarta força amb un 9,33% dels vots, mentre que en les autonòmiques del 2017 va quedar en sisena posició amb un 8,29%. En les darreres municipals, recordem-ho, la candidatura d'Albiol va obtenir un 37,58%.

La gran qüestió és la següent: què ha passat a Badalona per què els ciutadans i ciutadanes dels barris obrers de rendes més baixes optin sense complexes per la papereta d'Albiol en les eleccions municipals? Per què en zones on anys enrere guanyaven les esquerres ara ho fa amb tanta claredat un dels dirigents més significats del PP a Catalunya? Aquesta pregunta hauria de fer posar la cara vermella als membres dels partits d'esquerres, malgrat que no estem parlant d'un cas aïllat ni a Catalunya, ni a Espanya, ni m'atreviria a dir que a Europa. La desvinculació de l'electorat tradicionalment d'esquerres dels partits que teòricament defensen els seus interessos apareix de forma absolutament crua a Badalona, i aquest fet hauria de fer reflexionar als quadres polítics progressistes de la ciutat, però també de tota l'àrea metropolitana de Barcelona i de més enllà. La crisi econòmica, el procés independentista, l'auge de certes propostes de caire populista i altres qüestions, sense cap mena de dubte han format un còctel que, en el cas badaloní, ha comportat que existeixi simbòlicament una clarísima polarització a la ciutat al voltant de la figura d'Albiol: mentre el ja alcalde guanya a vint-i-quatre dels trenta-quatre barris de la ciutat, la candidatura encapçalada per Dolors Sabater fa just un any ho feia als deu restants. Si ens fixem en el mapa de la ciutat, observarem un fenomen que no és exclusiu de Badalona: mentre als barris de la perifèria (els de menys renda, nascuts fonamentalment de la immigració dels anys seixanta del segle passat) guanya Albiol, als barris més cèntrics i mariners (amb rendes més altes) ho fa Sabater. A ningú no se li escapa que no només la renda té alguna cosa a veure en aquest fenomen, sinó que la qüestió identitària hi juga un paper fonamental. I això Albiol ho sap perfectament, per això sap on ha d'anar "a pescar", perquè probablement també sap que les

formacions tradicionals d'esquerra han descuidat el seu electorat tradicional. Per això també no té cap problema en amagar les sigles del PP quan fa campanya. Recordem una dada: mentre que en el mandat 1979-1983 l'alcaldia la va ostentar Màrius Díaz, del PSUC, entre 1983 i 2011 el càrrec va anar a parar a membres del PSC: Joan Blanch, Maite Arqué i Jordi Serra. A partir d'aquell any, com saben, el fenomen Albiol va arribar per (fins al dia d'avui) quedar-se.

Com he dit al començament d'aquest article, em proposo oferir una breu anàlisi d'algunes dades per entendre una mica millor aquesta "Badalona d'Albiol". He analitzat les dades de l'estudi "Elaboració del mapa de barris i de les àrees estadístiques de referència, de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona, de desembre de l'any 2016, un treball molt útil de Fernando Antón, Albert Cónsola, Carles Donat i Sergio Porcel. Les dades que s'ofereixen respecte de la ciutat de Badalona, per barris, les he comparat amb els resultats de les eleccions municipals del 2019 al municipi. Concretament, m'he detingut a analitzar què passa si correlacionem els percentatges de vot al PP i a la candidatura La Badalona Valenta (GBEC-ERC) amb les següents variables: % de població amb rendes baixes, % de població amb nivell formatiu baix, taxa d'atur censal, % de població ocupada no qualificada, % de població nascuda fora de la UE-15, i % de llars amb tots els seus membres amb més de 75 anys.

Pel que fa al percentatge de població amb rendes baixes (l'estudi considera que ho són les que estan per sota del 50% de la mediana de la distribució de renda metropolitana), si el correlacionem amb el percentatge de vot a la candidatura encapçalada per Albiol, veurem com hi ha una correlació positiva de 0,76, mentre que si ens fixem en la candidatura de Dolors Sabater aquesta correlació és negativa: -0,82. Clarament, hi ha una relació molt positiva entre viure en un barri amb major proporció de rendes baixes i votar el PP, mentre que en el cas de la Badalona Valenta (GBEC-ERC) passa exactament al contrari: si vius en un barri amb més percentatge de rendes baixes, hi ha molt poca probabilitat de votar aquesta candidatura. Al barri de Sant Joan de Llefià, per exemple, trobem el percentatge de vot més alt al PP (55,35%), on el percentatge de població amb rendes baixes és d'un

18,20%. En el cas de la Badalona Valenta, obté el seu millor resultat al barri de Casagemes (52,25%), on la població amb rendes baixes baixa fins al 14%.

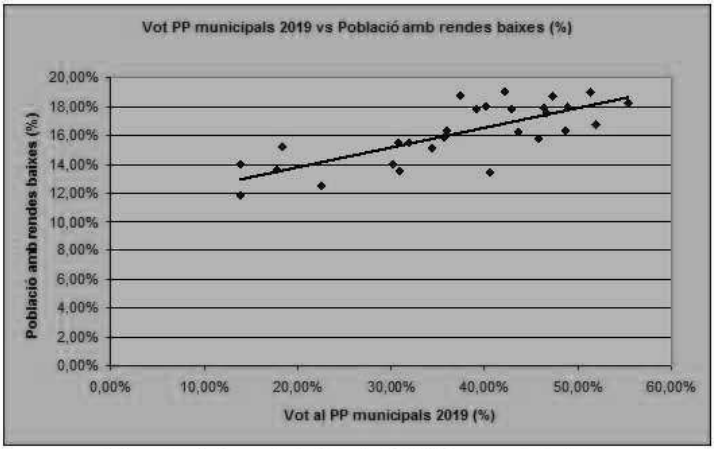

Elaboració pròpia a partir de dades de AMB i Ajuntament de Badalona

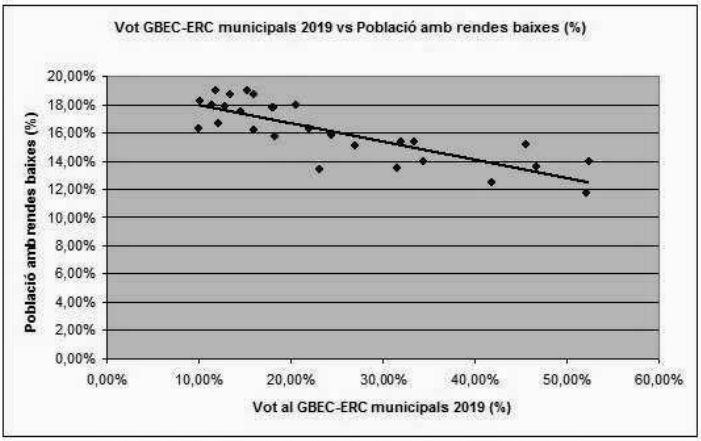

Elaboració pròpia a partir de dades de AMB i Ajuntament de Badalona

Si ens fixem en la taxa d'atur censal, trobem el mateix fenomen: la correlació entre aquest indicador i el percentatge de vot al PP presenta una correlació positiva de 0,61, mentre que la

correlació amb el percentatge de vot a la Badalona Valenta és negativa: -0,65. Queda clar, doncs, que els barris amb majors taxes d'atur presenten una probabilitat de votar Albiol clarament positiva, mentre que en el cas de la candidatura de Sabater és exactament a l'inrevés. Al barri de Sant Joan de Llefià (recordem, 55,35% de vot al PP), la taxa d'atur censal és d'un 30,50%. A Casagemes (on la Badalona Valenta obté un 52,25%), aquesta baixa fins al 21,70%.

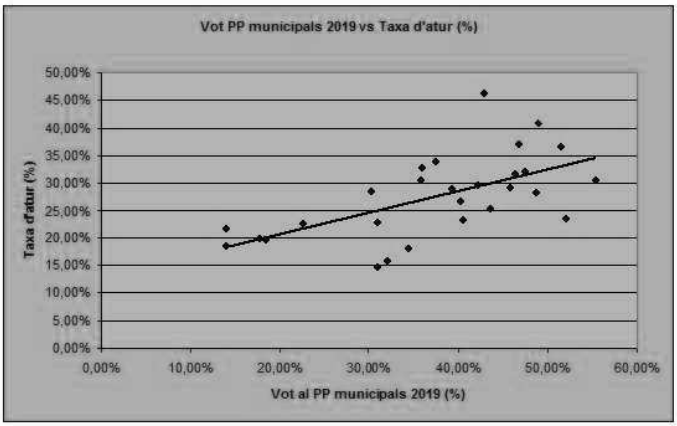

Elaboració pròpia a partir de dades de AMB i Ajuntament de Badalona

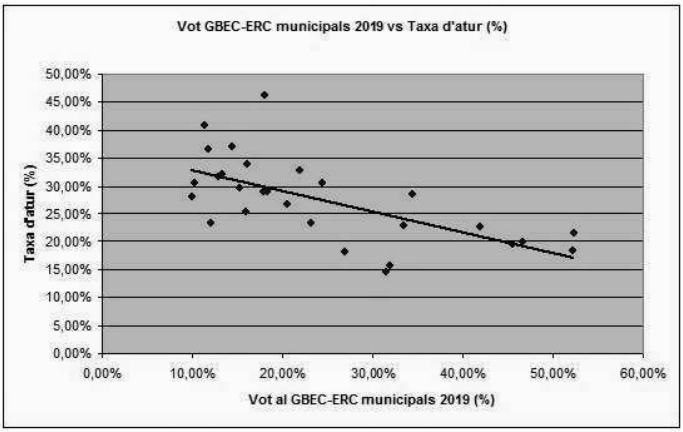

Elaboració pròpia a partir de dades de AMB i Ajuntament de Badalona

Aquestes són les dues variables amb unes correlacions més

elevades. Pel que fa a la resta que hem proposat abans, trobem els següents fets: respecte del percentatge amb nivell formatiu baix, podem observar com quan ho correlacionem amb el vot al PP hi ha una correlació positiva de 0,28, mentre que en el cas de la Badalona Valenta aquesta és negativa: -0,35. Respecte de la població ocupada no qualificada, tres quarts del mateix: la correlació és positiva amb el vot al PP (0,41), mentre que és negativa amb la Badalona Valenta (-0,47). Ras i curt: als barris amb menys nivell formatiu i més treballadors no qualificats és més probable votar al PP. Pel que fa a l'edat, les correlacions són baixes (negativa de -0,10 en el cas del PP, positiva de 0,13 en el cas de la Badalona Valenta). No considerem significatiu el factor edat.

Capítol a banda mereix el tema de la immigració, que Albiol sempre ha fet servir per polaritzar i tensionar, com en el seu moment feia també Plataforma per Catalunya en diferents pobles i ciutats del país. En aquest cas, observem que si correlacionem vot al PP amb percentatge de població nascuda fora de la UE-15, hi ha una correlació positiva de 0,36. En el cas de la Badalona Valenta, la correlació és negativa: -0,39. És a dir, en aquells barris amb més immigració, és on és més probable que votar al PP.

Com a reflexions finals, m'agradaria incidir en el fet que Albiol obté els seus millors resultats en aquells barris amb rendes més baixes, amb un atur més elevat, amb més professionals no qualificats. La qüestió identitària també intuïm que juga un paper important, doncs es tracta dels barris perifèrics amb una proporció de la població molt important originària de la immigració espanyola dels anys seixanta, que majoritàriament se sent (en diferents graus) catalana i espanyola a la vegada, i que en les eleccions autonòmiques i generals opta per partits no partidaris de la independència de Catalunya. En el cas de la Badalona Valenta, aquesta candidatura obté els seus millors resultats als barris de baix a mar i centre de la ciutat, on les rendes són més altes i l'atur més baix. Són les zones on els partits independentistes acostumen a obtenir els seus millors resultats, ja que els seus veïns i veïnes presenten en major proporció una identitat "només catalana". El factor identitari, com sabem, determina en molt gran proporció ser partidari o no de la

independència de Catalunya, segons tots els estudis i enquestes.

Com veiem, diversos són els factors que serveixen per explicar aquesta "Badalona d'Albiol" (permetin-me aquesta expressió provocadora que he fet servir també al títol d'aquest article): factors socioeconòmics, identitaris, la personalitat i lideratge d'Albiol, i com a crítica final: una inoperància dels partits d'esquerres per seduir el seu votant tradicional, quelcom que es dóna en altres pobles i ciutats, però que en el cas de Badalona esdevé un fet dramàtic.

El futur que s'obre passarà inevitablement per reconstruir una societat marcada dramàticament per la crisi del coronavirus, i en el cas de Badalona sembla que la seva gestió municipal més immediata anirà a càrrec de Xavier García Albiol i el seu equip. Les formacions progressistes i d'esquerres de la ciutat haurien de començar a treballar des d'ara mateix per bastir una alternativa, tornar a seduir el seu electorat tradicional, bastir nous ponts i apostar per nous lideratges. I molt important: fixar-se en allò que els uneix i no en allò que els separa. Si no, hi ha Albiol per estona.

Vint anys del nou Parc Central!

Capgròs, 22 de maig de 2020

Tot just ara es compleixen vint anys de la inauguració del nou Parc Central de Mataró. Com cantava en Serrat, fa vint anys que tinc vint anys, i per tant, recordo perfectament com era aquella zona on ara tenim aquest parc del qual crec que ens podem sentir molt orgullosos els mataronins. I ho recordo perfectament perquè hi vaig passar moltes hores amb el meu germà, caminant amb el meu avi i jugant amb els meus amics, per aquells prats i descampats que exercien de frontera entre Cirera i la resta de la ciutat de Mataró. Endinsar-te en aquella zona, per a uns nens de barri que encara no havien arribat a l'adolescència, era una autèntica aventura.

Baixant pel Torrent de la Pólvora, aquest deixava d'estar asfaltat a l'alçada de la zona on ara hi ha la rotonda de Lluís Lligonya (insigne sindicalista de CCOO, treballador del tèxtil i, més tard, impulsor de TV Mataró). A partir d'allà, els nens teníem absolutament prohibit per part dels nostres pares baixar més enllà, perquè el torrent, ens deien, era molt perillós. I el cert és que ho era, en una època en què als barris com el meu l'heroïna va fer estralls i on no eren infreqüents els robatoris i atracaments. Que li preguntin si no als empleats de l'oficina de Cirera de la Caixa Laietana durant aquells anys vuitanta, com el meu amic Antonio Ortiz... En aquella zona ara hi ha l'escola bressol Elna, on durant els darrers tres anys s'ha educat el meu fill gran gràcies a l'extraordinària feina del seu equip d'educadores. Llavors hi havia un gran descampat, on cada mes de juny muntàvem la millor foguera de Sant Joan del barri, però on també acostumàvem a trobar cotxes abandonats, cremats de vegades, a més de brossa, brutícia i, per suposat, xeringues usades. Hi haurà gent jove i no tan jove que això els sonarà exagerat, però els que ens hem criat en determinats barris sabem que és absolutament cert. Just allà hi havia un col·lector d'aigües residuals que, quan plovia, s'omplia de canyes, restes de tot tipus i rates. Era com un frontó de ciment amb una cova enreixada al mig que, amb la transformació urbanística de la zona, per sort, va quedar soterrat.

Doncs bé, a partir d'aquell lloc, i passada la "Casa de los Ricos" (realment dita Bell Rost, de la família Coll, una de les més riques de Mataró), començava el torrent de veritat: pedres, sorra de platja, canyes, herbes de tot tipus... I caminant caminant passaves al costat de la Casa Capell (Can Masjoan), avui patrimoni de la ciutat, i arribaves en pocs minuts a les antigues pistes d'atletisme de Mossèn Plandolit, del Centre Atlètic Laietània, per de seguida sortir al Camí de la Geganta, ben a prop dels Vivers Pera. A més de les citades, aquelles propietats, revisant mapes antics de la ciutat disponibles a la web de l'Ajuntament, apareixen sota els topònims de Can Pera, El Palmer, etc. Arribar fins allà, per a un nen de Cirera, era saltar-se totes les normes.

Entre el Torrent de la Pólvora i el Torrent de Can Boada (abans Torrent d'en Trisach), el que ara seria la Via Europa, hi havia unes quantes hectàrees de prats, descampats, horts, alguna casa en ruïnes... I a nosaltres, en aquells anys, ens semblava una selva on viure mil i una aventures, sobretot en els mesos d'estiu. Hi havia qui saltava als horts, agafava figues o altres fruits, i fins i tot es banyava a les basses, a risc que el pagès t'enxampés i sortís corrent darrere teu. Hi havia uns camps verds a mig camí, m'atreviria a dir que aproximadament a la zona on ara hi ha els carrers Marià Ribas i Esteve Albert, on jugàvem grans partits de futbol. El "campo de césped", li dèiem, però allà no hi havia gespa, sinó herbes de tot tipus que, com que eren verdes, a nosaltres ens semblava com si estiguéssim jugant en un camp de Primera Divisió. Això sí, amb dues pedres o dues dessuadores fent la funció de porteries i amb equips que podien arribar fàcilment als vint jugadors per banda, jugant tots simultàniament. Aquells partits d'estiu duraven hores i hores, des de just després de dinar fins que les nostres mares ens cridaven per sopar. Normalment tenien lloc a la part de dalt de la plaça d'Antonio Machado, però quan anàvem al "campo de césped" és que es tractava d'un esdeveniment important, fins i tot jugant contra equips de nens d'altres barris. Per a nosaltres era com disputar la Champions League.

Endinsar-te en aquella selva amb la teva bicicleta BMX era una autèntica aventura. Tot just per sota del que ara és la prolongació de la Ronda Doctor Ferran fins a la plaça Itàlia, el que

sempre l'hem dit la "Curva del coño", hi havia una zona de garrofers amb un camí de sorra per on passaven els ramats d'ovelles i cabres (sí, ovelles i cabres per Mataró en plens anys vuitanta i noranta) que era un autèntic circuit. Recordo que passava pel costat d'unes xaboles fetes de fusta i ferros on hi vivia gent, entre ells un personatge mític del barri, que molts recordem: "El Africano", un indigent que es passejava per Cirera i que tothom coneixia. Doncs bé, per aquell camí de sorra podies arribar pràcticament fins al Torrent de Can Boada, a l'encreuament que, ja asfaltat, si giraves a la dreta et portava fins a la Llàntia, mentre que si seguies recte, arribaves a Rocablanca. Si tiraves a mà esquerra podies baixar fins als Burots, on ara hi ha la plaça de Granollers. Una vegada, recordo que amb els amics vam arribar per casualitat fins a una fàbrica abandonada que hi havia gairebé arribant als Burots, baixant pel Torrent de Can Boada. Se'ns feia tard i vam decidir que la setmana següent hi tornaríem, ben equipats, amb entrepans, begudes i tot. I així ho vam fer: vam tornar, però a la fàbrica no hi havia res de valor, més enllà de revistes antigues, papers i motlles d'estampació. Revisant mapes antics de la ciutat, podria ser "Can Vila".

I òbviament, quan arribava la fira, que era un esdeveniment llargament esperat pels nens i no tan nens de Mataró, el dilluns anterior començaven a arribar els camions de les diferents atraccions, que després muntaven al llarg de la setmana a l'avinguda Corregiment, a tota la banda nord del que ara és el nou Parc Central. L'any passat vaig escriure aquí a Capgròs un article sobre aquest tema, si els ve de gust el poden recuperar.

Doncs bé, ja entrats els noranta la transformació urbanística de Mataró era un fet, i molts la vam viure en primera persona. Durant una fira comercial, l'Ajuntament havia organitzat unes rutes gratuïtes en autobús per la ciutat, fent parades als llocs on es produirien les principals transformacions. Recordo perfectament haver fet una d'aquestes rutes amb els meus pares, amb un guia que anava explicant amb detall aquests canvis. I recordo haver-nos aturat al descampat on després es construiria la biblioteca Pompeu Fabra, i sobretot, com ens van explicar la transformació de la zona del nou Parc Central. Jo, que devia tenir 12 o 13 anys, vaig al·lucinar. No em

podia creure que la meva ciutat patiria aquella transformació tan brutal. Però així va ser: en pocs anys el meu estimat barri de Cirera, com també els altres barris de la part alta de Mataró, van quedar integrats urbanísticament en la ciutat. I malgrat que encara diem que "baixem a Mataró", des d'aquell moment ens sentim una mica (o molt) més mataronins. Podrà semblar una tonteria, però no ho és en absolut. On abans hi havia descampats i brutícia, ara hi ha escoles bressol, parcs i carrers. Poca broma!

Es podran criticar moltes coses als responsables de la transformació urbanística de Mataró, però ningú no podrà negar que a mitjans dels noranta es va aconseguir integrar els diferents barris de la ciutat de forma intel·ligent, i em consta que no va ser fàcil. Perquè si avui tenim un pulmó verd al bell mig de Mataró (el centre fa temps que es va traslladar uns quants centenars de metres cap a la plaça de Granollers) no és per casualitat, sinó per una sèrie de decisions polítiques que van fer-ho possible, en comptes que, per exemple, s'haguessin aixecat blocs de força plantes on avui tenim aquest nou Parc Central on podem anar a jugar amb els nostres fills, fer esport, reunir-nos, celebrar fires i esdeveniments de tot tipus... Seria injust personificar la responsabilitat de la gestió urbanística de la ciutat en aquells temps, però vull citar dues persones destacades: en Manuel Mas, alcalde la Mataró durant vint-i-un anys, i en Salvador Milà, regidor d'urbanisme en diferents mandats amb el PSUC i Iniciativa per Catalunya, probablement el gran cervell de la transformació urbanística de la nostra ciutat, malgrat que l'any 2000, quan es va inaugurar el nou Parc Central, estava a l'oposició. En Manuel Mas, en un altre article publicat fa uns dies en aquest mateix mitjà recordant l'efemèride, donava més detalls i noms de persones clau en la ideació i construcció del nou Parc Central, així que els convido a llegir-lo. Ningú millor que ell per explicar aquesta història.

Ara que sembla que comencem a veure una mínima llum en aquest malson de la crisi del coronavirus, no se m'acudeix millor opció a la nostra ciutat que celebrar els vint anys del nou Parc Central fent-hi una passejada, i valorar en la seva justa mesura poder gaudir d'aquest espai. Tot i que els confessaré un secret: a mi sempre m'ha agradat més anar al parc vell, caminar sota els cada cop més escassos eucaliptus, beure de la font i seure en un banc a l'ombra,

per veure la gent passar. I recordar la quantitat d'hores que, de petit, vaig passar allà amb el meu germà Carlos, el meu avi Miguel i la meva àvia Dolores.

ERC-JxC: judo, Pressing Catch o kickboxing?

Públic, 5 de juny de 2020

Gabriel Rufián, líder d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) al Congrés dels Diputats, va atacar durament Junts per Catalunya (JxC) en el passat debat de la proposta d'estat d'alarma que va tenir lloc el passat dimecres a la cambra baixa. Si bé és cert que el desamor entre les dues formacions és públic i notori des de fa temps, en els últims mesos els retrets i els intercanvis d'acusacions es produeixen sense dissimulació ni necessitat de missatges velats. En la seva intervenció de dimecres, Rufián no va poder ser més clar. En referència a les crítiques rebudes per membres de JxC davant l'abstenció d'ERC en la votació de l'última pròrroga, el diputat es va defensar, no sense raó, argumentant que "parla i decideix Esquerra Republicana, des de Brussel·les fins a Martorelles, passant pel Congrés fins al Parlament de Catalunya, no som les minyones de ningú". També va afirmar que el seu partit treballa per l'interès del ciutadà de Catalunya, "i a aquest només li serveixen els fets, no la màgia", en clara al·lusió a una afirmació que ja va fer el setembre de 2018 en un programa de TV3 amb molt seguiment entre l'electorat independentista, quan va dir que calia "punxar la bombolla de l'independentisme màgic i dir la realitat", cosa que li va comportar no pocs atacs irats per part del nacionalisme català més excitat i inflamat.

En la seva intervenció d'aquest passat dimecres, Gabriel Rufián va treure pit dels èxits d'ERC en la seva negociació amb el govern de Pedro Sánchez, presentant-se com una opció útil que fa política en benefici de la ciutadania, quelcom del que sempre havia fet gala històricament Convergència, l'històric partit ja liquidat i durament condemnat per corrupció, del qual els seus membres ara formen part principalment de les files de JxC. Rufián va reivindicar els èxits d'ERC en aquestes últimes setmanes i mesos, arribant a afirmar, en clara referència a JxC, que "a qui li sembli poc això, que se'n vagi a la cua d'un banc d'aliments". El líder republicà va ser meridianament clar a l'hora de diferenciar la forma de treballar i

pactar del seu partit amb la que tenia l'antiga Convergència, l'arxiconeguda política del "peix al cove": "a mi no em consta que Pujol fos independentista, nosaltres sí; a mi no em consta que Pujol fos d'esquerres, nosaltres sí; a mi no em consta que hàgim investit Aznar, Convergència sí". Això sí, Rufián va obviar en la seva intervenció que el seu partit sí que ha investit Presidents de Convergència i JxC, de Pujol a Torra, passant per Mas i Puigdemont. En la seva rèplica, la diputada de JxC Laura Borràs es va mostrar clarament enfadada davant de les paraules del diputat d'ERC, afirmant que "hi ha coses que ens molesten com el discurs innecessari, ofensiu i que només mira al passat del senyor Rufián. Mirem al present i al futur i deixem d'atacar-nos a nosaltres mateixos en lloc d'apuntar a qui tracta d'impedir que puguem sobreviure com a nació". Un cop més, una dirigent de les dretes nacionalistes catalanes reclamava la unitat de l'independentisme, una unitat que a ningú no se li escapa que a alguns els va de meravella sempre que estigui liderada pel seu partit i els seus membres, tinguin els cognoms Mas, Puigdemont o Torra. I sembla que a les files d'ERC comencen a estar farts d'aquest xantatge segons el qual qui s'atreveixi a trencar la sacrosanta unitat independentista serà acusat de traïdor, botifler i qui sap quantes coses més. Polítics com Aragonès, Torrent o fins i tot Rufián han provat recentment en pròpia pell com les gasta la torba ultranacionalista a les institucions, a les xarxes socials i també al carrer. Rufián recordarà perfectament com el passat mes d'octubre va ser increpat en una manifestació a Barcelona per persones que li cridaven "botifler" i "ves-te'n a Madrid".

Doncs bé, a ningú no se li escapa que a Catalunya es viu en una contínua campanya electoral, on l'hegemonia dins de l'independentisme segueix sent una de les grans batalles a lliurar. Algú dubta que el Procés, entre altres coses, és sobretot una lluita pel poder, els càrrecs i els sous generosos que depenen de l'administració de la Generalitat, i no només d'aquesta? I si bé és cert que ERC ha guanyat recentment importants comicis, la veritat és que se li segueix resistint la peça de caça major: les eleccions al Parlament. Tot semblava indicar que el desembre del 2017 per fi

arribava l'hora de liderar la Generalitat, però al final, com sol passar, el gen convergent de què sovint parla Enric Juliana es va acabar imposant en la contesa, en unes eleccions que, no ho oblidem, va guanyar per primera vegada en la història un partit no catalanista (Ciutadans). Juliana també sol parlar de l'etern combat de judo existent entre ERC i JxC (nom actual de la Convergència de tota la vida), una expressió molt gràfica per entendre el que passa o ha passat en els últims anys: hi ha contacte, es lluita, s'utilitzen claus per desestabilitzar l'adversari, però mai se li arriba a colpejar. Doncs bé, sembla que ha arribat l'hora de passar del judo a un altre tipus de lluita on sí es fan servir els cops. La qüestió, a la meva manera d'entendre, no és si es tria la boxa o alguna altra art marcial en què es poden utilitzar totes les extremitats. El problema no és si s'opta per un esport més o menys noble. Intentaré explicar-me.

Quan jo era petit, en els primers anys de les cadenes de televisió privades, recordo que a Telecinco es va fer molt popular el programa "Pressing Catch", en què s'emetien combats de lluita lliure nord-americana (WWF) que no eren més que pur teatre, un espectacle de ficció amb actors musculats i empatxats d'anabolitzants: Hulk Hogan, el Último Guerrero, el Enterrador, Macho Man, Terremoto Earthquake, André el Gigante, Mr. Perfecto, el Marinero Tarugo... Aquells personatges van causar furor entre molts nens de la meva generació. Anys després, en el meu primer viatge als Estats Units, vaig poder comprovar que es tracta d'un fenomen de masses en aquest país. Doncs bé, aquells combats eren memorables, perquè es produïen tota mena de cops, claus i estratagemes antireglamentàries, però resulta que tot era mentida, estaven actuant. Recordo que quan ho vaig descobrir em vaig endur una gran decepció, perquè jo creia que tot era real. Això és el que, al meu parer, espero que no acabi passant amb aquesta actitud cada cop més desacomplexada dels dirigents d'ERC a l'hora de fugir de la tutela de l'actual JxC. Perquè a l'hora de la veritat, en massa ocasions l'històric partit de Macià, Companys i Tarradellas ha acabat sucumbint als temors de ser assenyalat com el traïdor o el botifler que impedeix que Catalunya arribi a ser independent. És tot un teatre per diferenciar-se del rival i després pactar igualment després de les eleccions? O estem realment davant d'un canvi de rasant en la

política de pactes d'ERC, també a la Generalitat? Estem parlant de Pressing Catch o realment podem dir que s'està produint un combat de kickboxing?

Cert és que ERC, al llarg de la seva història recent, ha protagonitzat diversos episodis desafortunats i ha mostrat una trajectòria erràtica que fan que per a molta gent sigui difícil confiar-hi. El 1980, just fa ara 40 anys, van optar per fer President Jordi Pujol en lloc d'apostar per una majoria d'esquerres, cosa que va impulsar una hegemonia convergent que va durar (i dura) molts anys. Després de molt temps de travessia en el desert, Carod Rovira va saber tornar a situar ERC en la centralitat política. El 2003, després de molts titubejos i de mantenir amb el cor encongit bona part de la gent d'esquerres durant molts dies, aquest cop sí, van apostar per un govern progressista, enviant CiU a l'oposició. Però la seva actitud en els governs de Maragall i Montilla va deixar bastant que desitjar, protagonitzant sonats episodis polèmics que van dificultar molt la cohesió d'aquells executius, per dir-ho de manera elegant. Capítol a part mereix la seva aposta pel "no" al referèndum de l'Estatut celebrat el juny de 2006. El que ha passat en els darrers anys és de sobres conegut: ERC ha apostat per una estratègia d'unitat amb CiU i les seves mutacions que encara a dia d'avui es manté en el govern de la Generalitat, arribant fins i tot a compartir llistes electorals, com va passar amb la de Junts pel Sí a les eleccions al Parlament de setembre de 2015. L'objectiu de la independència era la gran fita, l'única prioritat, i tot havia de sacrificar-se en favor seu. Fins i tot quan Puigdemont estava decidit a convocar eleccions, en aquella fatídica nit de reunions del 25 al 26 d'octubre de 2017, Marta Rovira, dirigent d'ERC, va ser una de les persones que més va pressionar Puigdemont per què no ho fes i declarés la independència, mentre que Junqueras, fidel al seu estil, no es va mullar i va donar la callada per resposta. El desenllaç el coneixem prou bé: Puigdemont, aterrit davant la idea de passar a la història com un traïdor a la pàtria, va desestimar la idea de convocar eleccions i el 27 d'octubre Carme Forcadell, presidenta del Parlament, va llegir aquella esperpèntica declaració d'independència "sense efectes jurídics", després de ser votada favorablement per

una majoria de diputats. Dos dies després, Puigdemont i alguns dels seus acòlits van fugir del país, mentre que altres consellers, com el mateix Junqueras, es van quedar i van ser detinguts i empresonats. Un cop ha quedat clar que la independència no arribarà pròximament, però un cop també sabem que la seva reivindicació no és un suflé i la seva base social és certament robusta, l'estratègia d'ERC, com bé sabem, ha virat sensiblement en els últims temps, apostant pel pragmatisme per tal d'aconseguir l'objectiu de Junqueras d'"ampliar la base" (assumint així que no hi ha una majoria suficient de catalans favorables a la secessió), en el que es preveu un camí de llarga distància en l'arribada a la seva particular Ítaca. JxC, com sabem, aposta per un discurs basat predominantment en la identitat, la propaganda i el sentimentalisme, certament agressiu contra tots aquells que no comparteixen els seus posicionaments, entre els quals cada vegada queda més clar que es troba ERC.

Però, si bé el passat cal tenir-ho en compte, convé mirar endavant, ser generosos i tenir voluntat d'acord. I les opcions d'esquerres en la seva pluralitat probablement tenen més coses en comú de les que pugui semblar a priori i, sobretot, després de tot el que ha passat en els últims anys. Hi ha molt en joc, i serà més necessari que mai tenir altura de mires, tenint en compte que la crisi del coronavirus obre un futur incert i molt complicat, especialment per a les classes populars. Cada vegada són més les veus dins d'ERC que reclamen un gir en les aliances del partit, exigint a més que Torra convoqui eleccions el més aviat possible. La intenció de JxC ara, pel que sembla, passa per allargar al màxim la legislatura, intentant que ERC es cremi en la gestió de les seves conselleries (recordem que ostenten, per exemple, les d'Economia, Salut, Treball i Educació) i treure tota l'artilleria disponible per atacar la suposada feblesa dels republicans en la reivindicació independentista. Joan Tardà és un clar exponent d'aquests dirigents d'ERC que parlen clarament d'explorar la possibilitat de pactar amb partits d'esquerres, guanyant-se les antipaties de l'ultranacionalisme conservador més exaltat, convertint-se en els últims temps en una de les bèsties negres de determinats sectors de l'independentisme. Veure per creure: un independentista de tota la vida atacat per persones

radicalitzades (polititzades fins i tot) en els darrers anys que ara es dediquen a repartir carnets de patriota.

L'escenari que s'obre davant de les noves eleccions al Parlament sembla indicar que situarà ERC al centre del tauler, perquè tindrà la clau de la nova majoria de govern, sempre que sigui la força independentista més votada, que això també està per veure (el gen convergent sabem que sempre és competitiu i guanyador). És bastant probable que ERC tingui l'opció de poder pactar amb JxC o canviar l'estratègia dels últims anys i apostar per una majoria d'esquerres. Una cosa difícil, tenint en compte que les relacions entre ERC i el PSC són molt dolentes i cap dels dos partits sembla estar per la labor de pactar amb l'altre. Aquí, el paper d'En Comú Podem sembla fonamental, i pot actuar de "cola de contacte", tot i que no es pot caure en la ingenuïtat en aquest espai polític: les ganes d'entrar a la Generalitat de la mà d'ERC pot transmetre una sensació de subalternitat davant dels republicans poc recomanable a l'hora de demanar el vot a molts catalans i catalanes, fonamentalment dels barris obrers de la zona metropolitana, molt majoritàriament contraris al projecte independentista. Si en el passat hi havia qui acusava ICV de crossa del PSC, ara pot passar el mateix amb els Comuns i ERC. Per això, sense perdre mai de vista la realitat i la correlació de forces, En Comú Podem hauria de presentar-se com una opció clarament autònoma, amb voluntat de governar però no a qualsevol preu. I recordar que el 2015 i 2016 va ser la més votada a Catalunya, dada important per presentar-se davant de la societat com una força potencialment guanyadora. Algun dia, tant ERC com el PSC hauran de deixar de banda les rancúnies i fugir dels vetos, sabent que en els últims anys han passat moltes coses i és difícil normalitzar les relacions, en ambdues direccions. La llibertat dels presos opino que serà condició necessària per poder apropar-nos a una normalitat que probablement trigarà molt a arribar, si és que arriba. Hauria de ser possible, i l'anomenada "Via Asens" es presenta com la millor opció: reformar el Codi Penal per modificar el delicte de sedició de forma retroactiva. L'ocasió és única, amb un govern espanyol d'esquerres. Molts, sense ser independentistes i sent molt crítics amb la manera d'actuar dels que estan a la presó,

pensem que no haurien d'estar empresonats, molt menys pel delicte de sedició.

Tornant al tema principal d'aquest article, sembla que aquesta vegada sí que va de debò i ERC surt a guanyar amb una actitud menys acomplexada davant JxC. Veurem, de tota manera, què passa quan s'acostin les eleccions al Parlament, perquè de vegades fins i tot al millor dels jugadors li tremolen les cames quan ha de saltar a la gespa del Camp Nou, el Bernabéu, o la pista del Madison Square Garden, no s'enfadin els aficionats al bàsquet. S'acosta l'hora de la veritat i un govern d'esquerres, si bé encara pot semblar llunyà, està una mica més a prop. Permetin-me ser una mica ingenu.

Salvini comparant-se amb Berlinguer... S'atreviria Abascal?

Públic, 11 de juliol de 2020

Llegeixo amb sorpresa i estupor que Matteo Salvini, líder de la Lega, s'ha atrevit a comparar-se amb Enrico Berlinguer, històric secretari general del Partit Comunista Italià (PCI). Segons Salvini, "els valors d'una certa esquerra que va ser, la de Berlinguer, de la feina, dels artesans, ara els recull la Lega". El secretari del Partit Democràtic, teòricament hereu (almenys en part) del PCI, Nicola Zingaretti, s'ha afanyat a afirmar a les xarxes socials que li feia pena que Salvini es comparés amb Berlinguer, i convidava el líder de la Lega a trucar al 118 (el telèfon d'emergències mèdiques a Itàlia). Tot ve arran de l'obertura d'un nou local de la Lega a Roma, a la històrica Via delle Botteghe Oscure, on durant cinquanta anys va tenir el PCI la seva mítica seu. Els periodistes van preguntar a Salvini pel simbolisme de la decisió d'obrir oficina en aquest carrer i el polític milanès, que no acostuma a tenir pèls a la llengua ni a deixar indiferent ningú, va gosar citar Berlinguer i el PCI. Boom!

Quan fins i tot la ultradreta italiana reivindica els valors d'aquella esquerra que representava el PCI, la gent d'esquerres podem reaccionar, així d'entrada, de dues formes diferents: la primera, des dels budells, indignant-nos perquè un dirigent com Salvini reivindiqui Berlinguer i el PCI. Però què s'ha pensat! Sacrilegi! I la segona, aturant-nos a pensar deu segons, intentant esbrinar què ha hagut de passar per què el màxim dirigent de la Lega consideri positiu parlar de Berlinguer i el PCI per captar votants. Perquè a molts joves els quedarà molt lluny o potser ni els sonin aquests noms, fins i tot a càrrecs públics i dirigents de partits d'esquerres a Itàlia i a tot Europa. I potser aquí trobem una de les respostes: des de determinats sectors de les nostres esquerres s'han perdut de vista, s'han rebutjat alegrement, els valors, el treball i el bagatge de referents històrics com sense dubte ho van ser Berlinguer i el PCI, com també els hi ha a Catalunya, a Espanya i a tot el món. Què ha passat per què els militants, fins i tot els

dirigents d'avui, no coneguin en profunditat els orígens polítics de les esquerres?

El PCI va ser el partit comunista més important d'Europa occidental, un autèntic maldecap per als que veien en el comunisme la major de les amenaces internacionals. El suport popular del PCI era immens i representava una autèntica alternativa de govern a Itàlia, tot i que mai va arribar a fer el sorpasso a la Democràcia Cristiana, més enllà de la victòria en les mítiques europees de 1984, quan el gran Berlinguer va morir en plena campanya després d'un ictus sofert en ple míting electoral a Pàdua. La grandesa del PCI va ser que va recollir el suport popular d'àmplies capes de la societat, més enllà d'aquelles persones que podien sentir-se veritablement "comunistes". Representava molt més que un partit comunista a l'ús, era una autèntica organització de masses, ben implantada en la societat, hegemònica, i Berlinguer tenia un paper fonamental, com a exemple de dignitat, serietat i referència. I això Salvini ho sap: sap que si algun dia vol ser president del consell italià ha d'ampliar la base social de la Lega. No em sembla que el PCI sigui un mal exemple a seguir.

Quan ens reclamem d'esquerres, o comunistes, o anticapitalistes, o ecologistes, o feministes, o el que sigui, podem córrer el risc que molta gent senti que es queda fora, que això no va amb ells o amb elles. Enteneu-me: això no vol dir que deixem de ser d'esquerres, o feministes, o que rebutgem qualsevol altra identitat. Ni que deixem de reivindicar-nos-en públicament. Això vol dir que una organització que aspiri a aconseguir la majoria electoral (la majoria social és una altra cosa) ha d'interpel·lar intel·ligentment el poble amb un missatge inclusiu, basat en valors consensuals, en el sentit comú. Òbviament sense deixar de ser d'esquerres. I la crisi del coronavirus ens pot brindar una oportunitat d'or. Algú s'atreveix a atacar públicament el paper dels serveis públics? Algú s'ha atrevit a votar en contra de l'ingrés mínim vital?

No crec que cap organització política espanyola es pugui comparar al PCI, perquè a més el moment històric que ens toca viure és un altre, però sí que crec que hem d'estudiar en profunditat els exemples i referents que ens ofereix la nostra història. I que Salvini reivindiqui el PCI o una figura tan important com Enrico

Berlinguer crec que ha de servir com a toc d'atenció.

La tradició d'esquerres espanyola, i particularment la catalana, ha tingut sempre un ull posat en la feina i la lluita dels camarades italians. Això Pablo Iglesias sé que ho té clarissim, en gran part gràcies al mestre Manolo Monereo. Gramsci, Togliatti, Berlinguer... Tots ells segueixen sent referents, però convindria que el seu llegat no caigués en l'oblit amb la inevitable amortització de generacions. Per això és tan important que els quadres de les organitzacions polítiques d'esquerres estiguin en continu procés de formació, per això és tan important que algun dia hi hagi també una FAES d'esquerres, com ha dit alguna vegada el professor Juan Carlos Monedero, a qui cada vegada que veig no em canso de recordar-li la idea. La formació en història de les esquerres, del moviment obrer, em sembla fonamental, perquè convé conèixer la feina dels que ens van precedir. Potser es vol fugir d'aquesta herència de forma intencionada i conscient, perquè un pot no sentir-se part d'aquesta tradició. Llavors no tindria res més a afegir. El meu punt de vista és que la innovació i l'adaptació als nous temps han de ser fonamentals, i de fet aquesta idea és profundament marxista, però això no és obstacle perquè es pugui aprofitar tot allò bo, que va ser molt, de les lluites que hi va haver en el passat. Entenc que en el cas per exemple d'Unidas Podemos i les seves organitzacions germanes com Catalunya en Comú, conflueixen diferents tradicions polítiques, cosa que sense dubte és positiu, però precisament aquesta riquesa basada en el mestissatge ideològic fa que hi hagi més referents humans i organitzacionals. I cal recuperar-los, actualitzar-los i estudiar-los. Tots ells, sense sectarismes, adanismes ni providencialismes.

Daniel Bernabé adverteix des de fa algun temps que les esquerres estan intentant fer política en l'àmbit que marca el neoliberalisme, acceptant les seves regles (individualisme, consumisme) i abandonant allò essencial que podria unir les classes populars, com ara el conflicte entre capital i treball. "La trampa de la diversidad", es titula el llibre on Bernabé ho explica extensament i clarament. S'han rebutjat aquells subjectes polítics tradicionals i s'ha optat en gran mesura per les polítiques basades en la identitat. Van

arribar les anomenades guerres culturals, conflictes al voltant dels drets civils i representació de col·lectius que no situen la problemàtica en allò econòmic o laboral, sinó en camps merament simbòlics: matrimoni homosexual, memòria històrica, llenguatge de gènere... Això no vol dir , com injustament i mediocrement han afirmat alguns crítics dels postulats de Bernabé, que tot això no sigui important. Ho és i molt, però es posa el focus en allò que ens diferencia, i no pas en allò que ens pot unir. S'exageren les nostres especificitats i s'obvia la identitat de classe. Les classes populars no poden sentir-se orfes d'opcions polítiques i plantejar-se optar per la dreta, la ultradreta o directament l'abstenció.

Al final, acabarà passant que Santiago Abascal s'atreveixi a reivindicar la lluita del PCE i CCOO i citi Santiago Carrillo o Marcelino Camacho? Ho dubto, sincerament. Però tant se val. El cas és que quan qualsevol es pot reivindicar "d'esquerres", ja ningú no ho és. Quan això es converteix en un significant buit, qualsevol persona pot reivindicar qualsevol cosa, tot es desnaturalitza i tot serveix. O res. Quan la ultradreta parla de sentit comú un ja no sap això què és. I considero que cal tenir en compte que quan perdem de vista els nostres referents, estarem absolutament perduts. L'extrema dreta aguaitarà, interpel·lant les classes populars, articulant un discurs plebeu, anunciant fins i tot que organitzarà sindicats al marge dels existents, com ja està fent. Apel·lant al sentit comú. Abans que sigui massa tard, abans que Vox obri una seu al carrer Olimpo de Madrid o al carrer Ciutat de Barcelona, posem-nos mans a l'obra.

Federalistes a ERC

Public, 2 d'agost de 2020

Descobreixo aquests dies un perfil de Twitter d'un "grup de votants i simpatitzants d'ERC que creuen que una solució federal asimètrica podria donar resposta al conflicte polític". Es tracta d'un compte on es comparteix simultàniament informació d'ERC, entitats independentistes i els seus principals dirigents, referències a la llibertat dels presos, a la vegada que es fa pedagogia de l'opció federal com a solució per superar el conflicte polític. Contradictori? No ho crec pas, partint de la base que nombrosos votants d'ERC es defineixen com a federalistes i no com a independentistes. Fem un cop d'ull a les dades del darrer baròmetre d'opinió política del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) de la Generalitat de Catalunya, publicat recentment.

A la pregunta "Creu que Catalunya hauria de ser...", un 25,3% dels votants d'ERC enquestats respon "un Estat dins una Espanya federal". L'opció "un Estat independent", com era de preveure, és la preferida pels votants del partit d'Oriol Junqueras, amb un 63,9%. Però crec que no es pot menystenir de cap de les maneres aquesta quarta part de votants que aposten per l'Estat federal, una opció que tria, tanmateix, un 8,9% dels votants de Junts per Catalunya i un 16,3% dels de la CUP. Què estem dient amb això? Doncs que hi ha un bon grapat de partidaris de formacions independentistes que, en el cas que s'ofereixin més opcions més enllà del sí o el no a la independència, apostarien per l'opció federalista. Si atenem a les dades generals al país, sense tenir en compte el partit que vota cada enquestat, trobem que un 33,9% dels catalans optaria per "un Estat independent", un 29,6% per "una comunitat autònoma d'Espanya", un 22,9% per "un Estat dins una Espanya federal", un 6,8% per "una regió d'Espanya", mentre que un 5,2% no ho sap i un 1,7% no contesta. La pregunta que cal plantejar crec que és clara: un referèndum de sí o no, en una societat clarament polaritzada al voltant de la independència de Catalunya, podria ajudar a trobar una solució? A tenor d'aquestes dades, sembla

qüestionable. Sí que queda clar que pràcticament el 80% dels enquestats opina que d'una o una altra manera Catalunya ha de poder decidir el seu futur, però enlloc està escrit que això hagi de produir-se mitjançant un referèndum d'autodeterminació de resposta binària. Res que no estigui inventat i que no s'hagi produït en el passat, sigui dit de passada. La societat catalana és plural en multitud d'aspectes, també a l'hora d'opinar sobre la qüestió territorial i el conflicte polític obert. I crec que intentar classificar una societat entre blancs i negres, quan els grisos tenen un paper primordial, no faria més que enquistar el conflicte. L'evidència dels darrers anys no s'hauria d'ignorar.

L'opció federalista arrasa entre els votants de Catalunya en Comú-Podem, amb un 58,9% (la segona opció, "una comunitat autònoma d'Espanya", és d'un 21,5%, mentre que l'opció independentista baixa fins al 8,2%). Pel que fa al PSC, un 27,7% dels seus votants tria també l'opció federalista, mentre que l'opció majoritària seria "una comunitat autònoma d'Espanya", amb un 47,9%. Sobta també la gran quantitat de partidaris de l'opció federalista entre els votants de C's (10,6%) i el PP (20%).

Intueixo que els dirigents d'ERC tenen en compte el fet que un quart dels seus votants aposti per l'opció federalista. Quan parlen d'"independentisme pragmàtic", de "negociació amb l'Estat" o de la "gestió del mentrestant", el senyal que volen emetre és clar: "som independentistes, no ens amaguem, però no podem espantar en excés i deixar escapar la base electoral federalista de què disposem". Obvi, oi? Perquè a ningú no se li escapa que un bon nombre de partidaris de l'Estat federal considera que cal donar suport a l'opció independentista tàcticament per acabar forçant una negociació que, amb cessions a ambdós costats de la taula, pugi conduir a una Espanya federal.

Malgrat que s'havia dit amb força freqüència que, de facto, Espanya era ja un estat federal, fets importants que s'han produït en els darrers anys posen en qüestió aquesta afirmació, sobretot en l'àmbit judicial. No és objectiu d'aquest article fer un repàs de les característiques dels sistemes federals que trobem arreu del món (més d'un 40% de la humanitat viu a estats federals), però no se'ns pot escapar que Catalunya es troba en un moment de paràlisi

institucional i política on allò primordial, ara mateix, és la cerca de solucions per sortir d'aquest cul de sac. Microsolucions, si cal. I l'opció federalista ha d'estar sobre la taula, indubtablement, perquè probablement sigui la que pugui oferir un encaix territorial de Catalunya amb la resta de les Espanyes basat en el respecte i el reconeixement mutus, la cooperació i la corresponsabilitat en la gestió de competències, principis bàsics del federalisme. Segurament adaptar la legislació, i particularment el bloc de constitucionalitat, a la realitat plurinacional de les Espanyes, passi per una reforma estructural que ens porti a un Estat veritablement federal. Una reforma que, inexorablement, passarà per una llarga negociació política que porti, òbviament, a la seva validació per part de la ciutadania de Catalunya. Un primer pas hauria de passar per la llibertat dels líders independentistes que es troben a la presó, sota el meu punt de vista acusats injustament del delicte de sedició. La recent suspensió del tercer grau de què gaudien per part del Tribunal Suprem no fa més que entorpir el diàleg i donar munició als extremistes, a aquells que no volen solució, sinó conflicte, a ambdues bandes. Són temps de solucions, de generositat i d'altura de mires. Un cop els empitjoradors han fracassat, cal escoltar i deixar treballar els milloradors. Perquè estic convençut que n'hi ha.

Mascaretes a Badalona per al Mono, Manolo Escobar... i Camarón de la Isla

El Periódico de Catalunya, 3 d'agost de 2020

Poc més de 1.600 metres separen a Badalona l'estàtua de l'Anís del Mono de la de Manolo Escobar. La primera, una de les icones de la ciutat, dona la benvinguda a tot el que passa pel Pont del Petroli. La segona és a la Salut, a l'altre costat de la frontera que marca l'autopista i que continua partint en dos la ciutat, físicament, simbòlicament i mentalment. Dubto que algun badaloní de la Salut no conegui l'estàtua del Mono, mentre molts conciutadans no coneixen la de Manolo Escobar. Probablement no existeix la necessitat d'anar a la Salut si no s'hi viu, quan tothom passeja pel carrer del Mar, per la Rambla o es banya a la platja, ara que (de moment) es pot.

Durant les setmanes de confinament, molt pocs han pogut saludar el Mono o Escobar ni fer-se una selfie al costat d'ells. Alguns veïns del passeig de la Salut, quan sortien a aplaudir a les vuit de la tarda, comprovaven que allà aguantava, estoica, la figura de l'etern cantant que va arribar molt jovenet d'Andalusia per guanyar-se la vida a Badalona, com tants milers de persones. Les dues escultures, que aquests dies també s'han cobert boca i nas amb mascaretes, són obra de Susana Ruiz: dos treballs diferents però complementaris que expliquen molt d'aquesta ciutat, la gent de la qual assisteix ara expectants, preocupades i atentes a l'evolució de la pandèmia.

Mentrestant, una altra estàtua espera al taller de Ruiz, dedicada a Camarón de la Isla, que precisament va morir a l'hospital de Can Ruti fa ja vint-i-vuit anys. Si la pandèmia i l'autoritat competent ho arriben a permetre (compte, perquè l'escultura pot acabar a Madrid), saludarà els veïns d'un altre barri, Sant Roc, i la història de la ciutat serà més fàcil d'explicar. Estàtues, barris i gent. I Badalona, com el món sencer, desitjant que aquest malson acabi. Llavors, potser descobrim que val la pena «pujar» a la Salut o Sant Roc, ara que comencem a valorar una mica més allò a què no donàvem importància i tenim tan a prop.

Nens i cavallets: futur incert

El Periódico de Catalunya, 2 de setembre de 2020

Un dels motius per conservar el pont del Petroli de Badalona després que deixés de servir per descarregar hidrocarburs era preservar l'ecosistema marí que s'havia format a la base dels seus pilars, més concretament una colònia de cavallets de mar. Un pastisser de la Morera, Josep Valls, es va erigir ja fa més de 10 anys en símbol de les reivindicacions per conservar el pont. Avui segurament són pocs els que discuteixen l'encert en la decisió de conservar-lo i posar-lo a disposició de la ciutadania: el pont del Petroli és un emblema que, a més, ha servit com a escenari de rodatges d'anuncis, videoclips i pel·lícules. No sabem si els seus cavallets de mar han agraït les llargues setmanes de confinament, però el futur del pont no està gens clar després dels danys que va patir la seva estructura al gener, quan el temporal Gloria va arrasar el litoral. S'haurà d'esperar per veure què passa amb aquest emblema i, de retruc, amb els seus cavallets de mar. En un altre lloc, algú amb visió comercial hauria explotat la imatge d'aquest simpàtic animal marí relacionant-la amb la ciutat, i s'hauria fabricat marxandatge per a tots els gustos. Però això ja és una altra història.

No s'haurà d'esperar gaire per veure què ens ofereix aquest inert inici de curs escolar. Nens, pares, mestres i societat en general assisteixen preocupats a l'evolució de la pandèmia i la qüestionable planificació de les administracions. També començarà ben aviat la temporada dels esports de base. Badalona és coneguda pel seu amor al bàsquet, més enllà del professionalisme de la Penya. Perquè sí, és cert que jugadors com Tomic o Ribas vestiran de verd-i-negre aquesta temporada, hi hagi públic o no en els partits de l'Olímpic, però preocupa què passarà amb els més de 3.000 nens i nenes que juguen a bàsquet a la ciutat. Com els milers que practiquen qualsevol altre esport. Els cavallets de mar no saben quin futur els espera a Badalona. Com tampoc els seus nens i nenes, tant si practiquen esport com si no.

La exasperant agonia del govern JxC-ERC

Públic, 4 de setembre de 2020

La darrera remodelació del govern de la Generalitat, amb el canvi de tres dels consellers de Junts per Catalunya (JxC), no fa més que accentuar la sensació d'agonia existent en l'executiu encapçalat (almenys teòricament) per Quim Torra. Agonia que, òbviament, també pateix una legislatura que fa massa temps que està tocada de mort. Cal recordar que a finals del passat mes de gener (ja fa més de set mesos), Torra va dir que donava per esgotada la legislatura per la desconfiança existent entre els socis de govern, en un indissimulat atac a Esquerra Republicana (ERC), i que properament convocaria eleccions anticipades. Aquests tres canvis en les conselleries d'Interior, Cultura i Empresa només es poden llegir en clau partidista, i qualsevol persona mínimament informada veurà que s'han fet per intentar que JxC pugui treure algun benefici particular, sobretot arrel de la ruptura amb el PDECAT i el procés (encara incipient) de creació del nou partit liderat per Carles Puigdemont des de Waterloo. Només els crèduls incondicionals del puigdemontisme poden empassar-se que la remodelació del govern es fa per reforçar la Generalitat o beneficiar el país.

El periodista Enric Juliana parla sovint del "gen convergent", referint-se a la idiosincràsia, maneres de fer política, capacitat de mutació, resistència i esperit guanyador dels hereus de Convergència (partit i militància). La nova mutació, en aquest cas Junts per Catalunya, vol presentar-se com un nou partit lliure de tot lligam amb l'antiga Convergència, però per molts esforços que es vulguin fer, la gran majoria de líders i quadres del partit tenen el seu passat al partit de Jordi Pujol, ja no diguem al recentment repudiat PDECAT. Quan pensàvem que les picabaralles internes i el caïnisme eren exclusives de les formacions d'esquerres, vet aquí que assistim al lamentable espectacle que ens han mostrat desacomplexadament JxC i PDECAT en les darreres setmanes. Algú pensarà, i no sense raó: si no saben governar-se ells mateixos, com volen governar un país?

En els darrers dies un bon grapat de membres del PDECAT han anunciat que estripen el carnet per entrar a formar part exclusivament de JxC, seguint Puigdemont. Però a algú li hauria de fer sospitar que els noms que han anat sortint a la premsa són exclusivament de persones amb càrrec (i sou) o expectativa de càrrec (i sou), a nivell nacional i també local. A ningú no se li pot escapar que són molts els càrrecs que depenen de la lleialtat al partit, o millor dit, a Puigdemont, i qui es mogui acabarà per no sortir a la foto. Diguin-me malpensat, però de vegades fa l'efecte que tot això no va d'independència ni grans projectes de país, sinó quelcom més mundà: la subsistència personal, el càrrec, el sou. Càrrecs i sous autonòmics, sigui dit de passada.

Sembla ser que Quim Torra ja tenia pensat fer una remodelació del seu govern abans del trencament de JxC amb el PDECAT, però és impossible no vincular el cessament d'Àngels Chacón amb aquest fet, tenint en compte que era l'única consellera que quedava a l'executiu amb carnet del PDECAT. Els casos de Buch i Vilallonga obeeixen a altres qüestions, indubtablement, però que els mitjans de comunicació i també destacats dirigents del PDECAT parlin directament de "purga" no és en absolut estrany. En definitiva, es remodela el govern i el missatge és clar: no hi ha cap intenció de posar fi a la legislatura, almenys de forma immediata. Menys quan el nou partit de Puigdemont encara ha de construir-se, nacionalment i territorial. Posar les institucions al servei d'un sol partit és una cosa que ja s'ha fet en el passat, i no només al nostre país, però això no vol dir que no sigui igualment condemnable que es posi la Generalitat al servei d'una sola opció política, cada cop més aïllada en la suposada puresa independentista. Tanmateix, sobta que ERC no mostri una major contundència en la denúncia d'aquesta utilització tan descaradament partidista de la institució, una institució que, malauradament, cada cop està més desprestigiada. Que Torra faci una remodelació de govern sense consultar amb els socis d'ERC, si més no, ho podríem qualificar de deslleial. Si a sobre un neoliberal com Ramon Tremosa és una de les persones triades per esdevenir consellers, és difícil creure que a les files d'ERC ningú no s'hagi posat les mans al cap. Segurament

Gabriel Rufián ho ha fet, tenint en compte que considera que a l'hora de pactar els pressupostos de l'Estat fer-ho amb Ciutadans és incomptatible, "no només per a ERC, sinó per a les esquerres".

Parlem per exemple de Ramon Tremosa. Hi ha qui ha llegit el seu nomenament com una provocació en tota regla, a ERC i també en menor mesura a Catalunya en Comú-Podem, que va facilitar l'aprovació dels darrers pressupostos de la Generalitat. Tremosa va ser eurodiputat de CiU entre 2009 i 2019, i cal tenir en compte que en 2009 el vell partit de Pujol i Mas no es proclamava (encara) com a independentista, sinó que pactava amb el PP sense problema i en quant va recuperar el poder a la Generalitat va actuar com a una formació considerada alumna avançada dels postulats de l'austeritat promoguts pel neoliberalisme. De fet, Tremosa no es va amagar mai i són prou conegudes les seves opinions clarament de dretes i neoliberals. Fins i tot va arribar a publicar algun article qüestionant el dret de vot de les persones migrades, insinuant que votarien opcions com el PSC i això no convenia. Els altres dos nous consellers, Miquel Sàmper (Interior) i Àngels Ponsa (Cultura) també han tingut una destacada militància a les files de CiU: el primer, va ser candidat de la coalició a l'alcaldia de Terrassa i diputat a la Diputació de Barcelona, mentre que Ponsa va ocupar diversos càrrecs també amb CiU, com per exemple diputada al Parlament i tinenta d'alcalde a l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Així que, novament, dir que JxC no té res a veure amb Convergència sembla més un acudit poc elaborat o una broma de mal gust.

Que ens espera en el futur més immediat i en aquest inici de curs a Catalunya, doncs? Està previst que les properes setmanes Quim Torra sigui cessat del seu càrrec de President si el Tribunal Suprem ratifica la sentència del Tribunal Superior de Justícia per desobediència (recordin el lamentable espectacle de la pancarta col·locada al balcó del Palau de la Generalitat durant la campanya electoral), cosa força probable. Torra ha afirmat recentment que ha desobeït i que segurament tornarà a desobeir en el futur. Desobeir, s'entén, sempre i quan la pena sigui assumible, com és el cas, perquè a ningú no se li escapa que cessar un President que està desitjant abandonar el càrrec és un càstig que li sortirà molt barat per immediatament erigir-se en màrtir de la causa (no sabem quina

exactament) i poder visitar les fires populars els caps de setmana com a ex President, fent-se fotos i gaudint de la flama heroica que els seus partidaris més acèrrims li atorgaran i agrairan. Torra ha explicat també que, si és cessat, en cap cas la majoria independentista hauria de triar un nou President, sinó que hauria de deixar el càrrec vacant. S'aproxima doncs un nou xoc entre JxC i ERC, doncs Pere Aragonès, com a Vicepresident, hauria de substituir provisionalment Torra fins a les noves eleccions. Imaginin la jugada, perquè és fàcil de preveure: Torra s'aferra al càrrec (o bé exigeix que es deixi vacant) i obliga ERC a fer cas al tribunal espanyol i obligar-lo a abandonar, per situar Pere Aragonès en el seu lloc. Ja s'ho poden imaginar: els atacs que ha patit Roger Torrent en aquesta legislatura per part de JxC quedaran en una mera anècdota comparats amb els que rebria Aragonès si acaba situant-se com a President provisional. I mentrestant, cal recordar-ho, Junqueras, líder d'ERC, és a la presó, mentre que Puigdemont no.

Els atacs de JxC a ERC estan perfectament previstos i planificats, i l'argumentari a fer servir és ben senzill i conegut per tothom. El gen convergent apareixerà en la seva versió més inflamada per evitar allò que no ha passat en els darrers quaranta anys: que ERC guanyi unes eleccions al Parlament de Catalunya. Perquè no siguem ingenus: potser les enquestes apunten a que aquesta victòria és possible, però tothom sap que en l'últim minut la truita pot girar-se. Tanmateix, cal recordar que en els darrers comicis la primera força va ser Ciutadans, la segona JxC i la tercera ERC. Ningú no preveu que C's torni a guanyar les eleccions, però de ben segur que ningú no s'atrevirà a apostar diners a la victòria d'ERC sobre JxC. Jo, personalment, no ho faria.

Torra (amb el permís de Puigdemont) té accés al botó vermell de la convocatòria d'eleccions, sí, però ERC també té la seva part de responsabilitat en l'allargament de l'agonia d'aquesta legislatura i aquest govern. I potser seria el moment de deixar anar llast, enfrontar-se definitivament amb JxC i abandonar l'executiu. Arriba un moment en què els desaires són tants i tan greus que la dignitat ha de prevaldre en política.

M'agradaria anar concloent aquest article amb un avís a les

esquerres catalanes: la trencadissa de la dreta independentista caldria explotar-la amb més decisió. Poques coses allunyen més l'electorat que els conflictes interns als partits, i l'ocasió que brinden aquestes noves eleccions pot ser d'or, amb probablement tres candidatures diferents que representen branques del mateix arbre convergent. Segurament encara falten anys i moltes ferides per guarir per tornar a tenir un govern d'esquerres a Catalunya, però la situació actual és especialment delicada. Si la crisi política i institucional ja era greu a Catalunya i a tota Espanya, la pandèmia fa que siguin més necessàries que mai unes institucions fortes al servei de la ciutadania. Unes institucions que deixin enrere aquesta etapa de desprestigi que ha patit particularment la Generalitat. Perquè pot ser dramàtic que una part important de la ciutadania, i això ja està passant, percebi les institucions com quelcom innecessari i prescindible. Això, particularment les classes populars, no s'ho poden permetre. Per això, a més de l'eix esquerra-dreta o l'eix nacional, caldrà contemplar en aquests propers comicis un nou eix on tinguem en compte si una candidatura està capacitada per gestionar les institucions o no. Si les posarà al servei de la ciutadania per resoldre els seus problemes quotidians o, per contra, només les necessita per beneficiar un partit determinat i repartir càrrecs i sous. L'actitud dels dirigents de JxC és molt irresponsable en aquest sentit. I insisteixo: ERC és corresponsable de la gestió de la Generalitat, on a més dirigeix importants conselleries.

Comença un curs polític que serà determinant, molt més del que ens podem pensar. I no és una bona notícia que un govern de la Generalitat tocat de mort, farcit de desconfiances i en plena guerra freda entre socis, sigui l'encarregat de gestionar la crisi sanitària, econòmica i social que ja estem patint. Per responsabilitat, posin les urnes. Volem votar.

Josep Benet a Badalona

El Periódico de Catalunya, 1 d'octubre de 2020

Aquest any se celebra el centenari del naixement de Josep Benet, activista, intel·lectual, polític, historiador, advocat, editor... Una de les personalitats més importants de la societat civil catalana de la segona meitat del segle XX i peça clau del catalanisme d'esquerres durant la Transició. Va ser un dels impulsors de l'Assemblea de Catalunya i va encapçalar la candidatura del PSUC en les eleccions al Parlament del 1980, i va arribar a liderar una moció de censura contra Jordi Pujol. Està considerat el creador de la frase «Catalunya, un sol poble», concretament en un acte d'homenatge a Pompeu Fabra a Badalona el 24 de març del 1968.

Benet, flanquejat per Manuel Sacristán i Joaquim Molas, tal com explica Jordi Amat en la seva magna biografia 'Com una pàtria', va pronunciar aquestes paraules: «En aquest combat ens trobem tots els ciutadans d'aquest el nostre país que volem viure en democràcia i llibertat. Tots, tant els catalans d'origen com els altres catalans. Tots reclamant que l'ensenyament de l'idioma català sigui una realitat per a tothom, perquè a Catalunya ningú es pugui sentir discriminat per raó d'idioma. Perquè uns i d'altres, catalans de llinatge i nous catalans, formem un sol poble». Es tractava d'una època en què centenars de milers de persones arribaven a Catalunya procedents d'altres llocs de les Espanyes, fugint de la misèria i buscant un futur millor. Badalona va passar de 61.000 habitants el 1950 a més de 225.000 el 1980, i nous barris i noves realitats van aparèixer gairebé sense planificació.

Aquella idea de Benet, que després d'altres van fer seva, va ser determinant per a la convivència i la construcció d'un país que estava experimentant uns canvis extraordinaris, especialment en ciutats com Badalona. El treball, la tenacitat i la responsabilitat de molts va fer que, després d'anys i esforços, la idea benetiana d'«un sol poble» triomfés. Però els temps canvien, i per desgràcia es demostra que el que va costar molt construir es pot destruir en molt poc temps. El fanatisme i la irresponsabilitat semblen imposar-se.

Menys Abascals i més Aines Vidals

Públic, 23 d'octubre de 2020

La moció de censura dels postfeixistes de Vox, com era d'esperar, ha estat derrotada al Congrés dels Diputats i no ha aconseguit més vots que els cinquanta-dos del grup parlamentari liderat per Santiago Abascal. Ni el PP ha donat suport, i aquesta és una dada a tenir en compte. Derrota sense pal·liatius. Però ha servit per posar de rellevància, si és que no ho teníem clar ja, que la ultradreta del nostre país ha perdut tots els complexos que podia tenir, amagada abans a les files del PP, per presentar-se com una alternativa de país amenaçant, perillosa i agressiva, i molt em temo que no faríem bé els demòcrates en prendre'ns a broma la cutresa característica de l'ultranacionalisme més ranci i camforat que representa Vox, per molt que aquesta setmana Abascal hagi fet el ridícul. Per això cal confrontar i fer-ho decididament però amb arguments, serietat i solidesa, fugint d'aquest suposat antifeixisme folklòric de saló que de vegades, més que ser útil, fa que no se'ns prengui seriosament. Per això crec que cal saludar el manifest en favor de la democràcia que s'ha presentat aquesta setmana i que signen PSOE, Unidas Podemos, ERC, JxC, PNB, EH Bildu, Más País, CUP, Compromís i BNG. El meu aplaudiment per a totes i cadascuna d'aquestes forces polítiques, perquè en aquest assumpte han demostrat altura de mires, cosa no del tot habitual. Perquè en la lluita contra el feixisme no valen mitges tintes. El text és clar al respecte: "reiterem el nostre compromís en la lluita contra els discursos i les actituds d'odi, que de cap manera han de quedar impunes, així com en el rebuig a qualsevol tipus de suport de l'extrema dreta, especialment quan afecti la governabilitat de les institucions, ja sigui per activa o per passiva". Ens hi juguem molt, més del que ens puguem pensar. Compromesso storico.

Han estat diverses les intervencions destacables de diferents diputats durant la moció de censura, però em quedaré amb la que ha fet en el matí d'aquest passat dijous Aina Vidal, del grup confederal d'Unidas Podemos-En Comú Podem-Galicia en Común. Perquè

sincerament penso que calen menys Abascals i moltes més Aines Vidals a la nostra política i a la societat en general. Recuperin el seu discurs de catorze minuts, perquè val la pena escoltar-lo.

Com sabran, Aina Vidal reapareixia al Congrés després d'uns llargs i durs mesos de lluita contra el càncer, i ha estat rebuda a l'hemicicle amb un càlid aplaudiment per part dels diputats i diputades de tots els grups parlamentaris. De tots menys un, lògicament. Perquè ni davant la malaltia i el patiment els membres de la bancada de Vox són capaços de sentir empatia, humanitat o solidaritat. Necessitem empatia i emotivitat, com humans que som, i la política també precisa d'elles, però a més, cal més que mai trenar un discurs ben elaborat, basat en arguments, valors i fets que serveixin per confrontar eficaçment contra l'odi, la mentida i la miserabilitat que representa la ultradreta. I desmuntar, en la mesura del possible, aquesta espiral d'odi que s'expandeix pel món de forma espectral i desenfrenada.

Deia Vidal en la seva intervenció que es respirava odi a l'hemicicle i que la moció de censura no l'havia plantejat Vox per buscar un canvi de govern, sinó per crear soroll, confrontació, crispació i caos. A hores d'ara a ningú li deu quedar cap dubte al respecte: es buscava protagonisme a costa de polaritzar (encara més) la nostra societat, fins i tot utilitzant la pandèmia, la malaltia i la mort, una cosa que per desgràcia ja es feia anys enrere, quan les morts les provocava el terrorisme en comptes del coronavirus. Curiosa manera de defensar la que diuen que és la seva pàtria. Una pàtria basada en banderes, símbols i monarques, però mai en la gent que pobla i fa funcionar honradament el nostre país.

La ultradreta segueix sense acceptar les normes democràtiques ni assumir que en les reunions del consell de ministres hi ha membres del PSOE i d'Unidas Podemos. No atorguen legitimitat al govern de coalició, perquè això de manar els hauria de correspondre als de sempre, als que des de la nit dels temps han tallat el bacallà a Espanya i arreu. Per això, quan no són al govern ni tenen prou força al parlament, utilitzen tot el que està al seu abast per seguir manant: clavegueres, lawfare, mitjans de comunicació... I aquí és on cal lliurar la batalla, perquè si el seu

discurs d'odi i confrontació segueix calant, els nostres barris i pobles seran més insegurs i el feixisme aguaitarà a cada cantonada, no únicament en els passadissos del Congrés ni dins de l'hemicicle. Han començat per assetjar miserablement i agressivament dirigents destacats com el vicepresident Iglesias o la ministra Montero i els seus fills, però quan una bola de neu comença a rodar per la vessant d'una muntanya és molt difícil d'aturar.

Parlava Aina Vidal de les nostres pors, de les legítimes pors que podem tenir i sobre les quals hem de manar nosaltres. I davant la por, les institucions han d'estar al servei de la ciutadania. Per això les classes privilegiades continuen dient que tots els polítics són iguals, que no ens fan falta, perquè els poderosos no necessiten les institucions més que per extreure tots els recursos que puguin i posar-los en les seves butxaques. I no les necessiten perquè ja tenen els seus hospitals i col·legis privats, perquè gairebé tot poden comprar-ho. Per això volen injectar odi i crispació en les institucions, per desprestigiar-les i així poder campar al seu aire dins i fora d'elles. Per tot això cal defensar més que mai, amb ungles i dents, unes institucions al servei de la gent comuna. S'imaginen aquesta pandèmia gestionada per un govern de coalició PP-Vox? S'imaginen de ministra de Treball a Fátima Báñez en el lloc de Yolanda Díaz? A Ana Mato o Alfonso Alonso en lloc de Salvador Illa dirigint el ministeri de Sanitat? No, no tots són iguals, senyors meus. Perquè com bé va recordar Aina Vidal en la seva intervenció, no hi ha en aquests moments a Espanya una dreta amb sentit de país i d'estat, perquè la CEOE es troba sola negociant i dialogant.

Vidal ha tingut temps durant el seu discurs per recordar les persones que han patit i segueixen patint la malaltia, les que han mort a causa de la covid-19 i els seus familiars, que no han pogut acomiadar-les com es mereixien. Ha reconegut la feina d'aquells treballadors i treballadores essencials, també el personal sanitari, que segurament mai havíem valorat justament. Ha parlat dels treballadors de Nissan, que es van mobilitzar i van lluitar pels seus llocs de treball mentre els "Cayetanos" sortien al carrer amb pals de golf a dir que no estaven disposats a assumir la part de l'esforç que els corresponia per superar aquesta crisi. Perquè com sempre, les castanyes les han de treure del foc les classes populars, mentre els de

dalt les segueixen esprement miserablement.

Per a Vidal, cap país es pot construir des de l'odi, i té raó. Perquè ara més que mai necessitem serenitat, diàleg, escolta, ciència, indústria, investigació, cultura... I amor, com bé va dir també la diputada catalana d'En Comú Podem. Per tot això, necessitem menys Abascals i més Aines Vidals. Més dones i més homes, més enllà del partit o ideologia que representin, compromesos amb els valors de la democràcia i els drets humans, cosa que sembla bàsica però que la història ens demostra que podem perdre molt ràpidament i que els nostres avantpassats no ho van aconseguir de forma gratuïta. Necessitem més Aines Vidals, més dirigents polítics sòlids, amb preparació i bagatge, independentment de la seva edat (Vidal té tan sols trenta-cinc anys), que basin el seu discurs en la feina, la militància i la formació. Perquè no oblidem d'on ve aquesta jove parlamentària, experimentada en moltes batalles en Comissions Obreres i Iniciativa per Catalunya Verds, dues organitzacions fonamentals per entendre la lluita obrera i d'esquerres a Catalunya i a les Espanyes. Una "estirp de titans", com diu Vidal. O potser és casualitat que una de les ministres més ben valorades i reconegudes de la història de la nostra democràcia, en aquest cas Yolanda Díaz, tingui també el seu passat i el seu present a CCOO i el PCE? Alguns fins i tot s'han sorprès que una persona preparada, dialogant i eficaç sigui comunista. Observin, valorin i comparin, i no s'oblidin dels orígens d'uns i altres, perquè la història cal conèixer-la. Mentre la gent d'esquerres, singularment aquelles que formaven part de CCOO, el PCE o el PSUC, encara que no només d'aquestes organitzacions, es jugaven la vida per portar la democràcia al nostre país, allò que avui representa Vox i també una gran part del PP lluitava exactament pel contrari. I avui el món ha canviat, sens dubte, però mai s'ha de perdre de vista que el fantasma del feixisme sempre aguaita, i aquesta batalla cal donar-la i guanyar-la. Amb determinació, però amb bagatge, serietat i solidesa.

Visca la vida! Visca l'amor! Gràcies, Aina.

Un president dels Estats Units a Badalona

El Periódico de Catalunya, 26 d'octubre de 2020

Queden pocs dies per a les eleccions presidencials dels Estats Units i, més enllà de l'interès de l'esdeveniment i la inquietant incertesa sobre si el guanyador serà Donald Trump o Joe Biden (no oblidem que fa quatre anys hi va haver sorpresa), em vull aturar en una curiositat poc coneguda amb interès local a Badalona: hi va haver un president dels Estats Units que va passar per la ciutat el 1878, Ulysses S. Grant, just a l'any següent de deixar el càrrec.

Segurament altres nord-americans han deixat una empremta més profunda a la ciutat, i no puc deixar de pensar en els integrants del 'dream team' de 1992, i és que és innegable que persones com Michael Jordan, Magic Johnson i Larry Bird, per citar només tres dels colossos d'aquell equip, han tingut una influència popular molt més important en la nostra societat, ja no diguem a una ciutat extraordinàriament baloncestística com Badalona. Perquè, tot i que algun despistat pugui arribar a pensar-ho, no només rebem influències de la política.

És cert que, el maig de 1877, Ulysses S. Grant va emprendre una gira a nivell mundial que va durar més de dos anys i que el va portar a visitar diferents llocs d'Europa, l'Àfrica i l'Àsia. A Espanya i Portugal, va visitar Sant Sebastià, Vitòria, Madrid, El Escorial, Toledo, Lisboa, Còrdova, Sevilla, Cadis, Gibraltar, Granada i Màlaga, embarcant-se allà cap a Barcelona, si bé se sap que va parar també a Cartagena i Alacant. Explica la ruta el mateix Grant en una carta dirigida a l'oficial de marina Daniel Ammen redactada a Gibraltar el 15 de novembre de 1978, recollida en els 'Papers of Ulysses S. Grant. La següent epístola ja l'escriu a Pau (França), el 6 de desembre.

Se sap que Grant es va aturar a Badalona camí de França, però no coneixem detalls de la seva visita, més enllà que va passar inadvertida per als badalonins. A partir d'aquí, podem fer volar la nostra imaginació, o potser pensar en una futura visita de Trump, ja com a expresident dels EUA. O millor que no.

Un caganer de l'Anís del Mono

El Periódico de Catalunya, 20 de novembre de 2020

S'acosta Nadal i un any més proliferen els caganers dels personatges d'actualitat, compartint protagonisme amb les tradicionals figures del típic pastor amb barretina en ple acte de defecació, que eren les úniques que existien abans. Ja fa anys que van aparèixer caganers d'esportistes, artistes, polítics o personatges populars i aquest any, com no podia ser de cap altra manera, tenim a la nostra disposició figures de Fernando Simón, Joe Biden, Ansu Fati i Greta Thunberg, per esmentar alguns exemples.

Recentment ha aparegut també el caganer de l'Anís del Mono, un dels símbols indiscutibles de Badalona, que va molt més enllà de la cultura popular local, ja que es tracta de la marca d'anís més venuda d'Espanya. La seva icònica ampolla ha sigut objecte d'obres d'art de Picasso, Dalí, Juan Gris i Diego Rivera i ha aparegut en diferents pel·lícules. Aquest 2020, la fàbrica modernista del Diamante, fundada pels germans Bosch i Grau, on s'elabora el licor, fa 150 anys i és un bon moment per recordar que la fabricació d'anís va ser una indústria pròspera a Badalona i en altres ciutats pròximes que tenien les seves pròpies marques: Anís España o Anís Diana (Badalona), Anís del Gato o Anís Marta (Barcelona), Anís Cisa (el Masnou), Anís de l'Avi (Mataró), Anís del Tigre (Arenys de Munt), Anís Morera (Arenys de Mar)... Tradicionalment, els anisats de tot Espanya portaven noms d'animals, gentilicis o fins i tot toreros –a diferència dels brandis, que solien tenir noms de reis o nobles–, cosa que convertia l'anís en una beguda autènticament popular, a diferència del brandi més exclusiu.

L'ampolla d'anís és un clàssic en les nostres celebracions de Nadal perquè, tot i que continua servint per prendre una copeta o elaborar delicioses postres, també és útil com a instrument musical per acompanyar nadales. Difícilment Badalona podrà trobar un ambaixador més popular que l'Anís del Mono, que ara també podrà figurar al nostre pessebre.

Mataró 2020: pandèmia, reconstrucció i mirada optimista

Revista Iluro, 18 de desembre de 2020

Acomiadem 2020, l'any de la covid-19, que ha canviat de dalt a baix les nostres vides. Mataró també ha patit els estralls de la pandèmia i l'Ajuntament ha hagut d'aplicar diferents mesures i modificar dues vegades el seu pressupost, mobilitzant 16 milions d'euros. També s'han hagut d'augmentar ingressos, perquè no ens enganyem: cal fer-ho per mantenir uns serveis públics de qualitat i redistribuir la riquesa. I no podem deixar d'exigir a la Generalitat que pagui allò que deu a Mataró, que són molts milions d'euros.

Deia Mafalda que "com sempre, allò urgent no deixa temps per allò important". La política apareix com a eina imprescindible: tothom, singularment aquells que reneguen d'ella, han exigit una resposta de les administracions públiques a la crisi. A Mataró, govern, oposició i agents socials han creat la Taula per a la Reconstrucció Social i Econòmica, establint unes prioritats centrades en el suport a treballadors, autònoms i empreses, habitatge, atenció a persones amb dependència, cobertura d'alimentació i subministres bàsics, atenció psicològica, cultura, etc. Les competències municipals són limitades, però hem d'exigir un bon funcionament a l'administració més propera, també en la cooperació amb la resta. El govern de coalició d'esquerres d'Espanya ha portat a terme una mobilització de recursos públics sense precedents, però no serà fàcil. I malgrat el patiment, el dolor i la mort, que encara duraran, tenim motius per ser moderadament optimistes. Ens en sortirem.

L'efecte Illa i l'ajornament de les eleccions catalanes

Públic, 13 de gener de 2021

Durant els darrers dies s'ha parlat molt de l'anomenat "efecte Illa" i les repercussions que tindrà en els propers resultats electorals a Catalunya el fet que el ministre de Sanitat encapçali la candidatura del PSC, en substitució de Miquel Iceta. Malgrat que en temps com els actuals cal tenir molta cautela a l'hora d'analitzar les enquestes que es van publicant, tot sembla indicar que la candidatura de Salvador Illa ha suposat un autèntic cop d'efecte en la precampanya electoral. En els diferents sondeigs que han aparegut en els darrers dies, el PSC milloraria clarament el seu resultat i estaria en condicions de lluitar amb ERC i JxC per la primera posició, mentre que el seu cap de llista apareix com el candidat preferit per al major percentatge de persones enquestades, fins i tot entre els votants de partits diferents al PSC. Què vol dir tot això? Que existeix una tendència innegable que apunta que la candidatura de Salvador Illa comportarà conseqüències a nivell electoral. I m'atreveixo a dir que la principal serà que es reduirà l'abstenció que inicialment s'anava a produir, principalment entre els no partidaris de la independència. Probablement aquest ha estat un dels motius valorats per la direcció del PSC a l'hora de decidir que Illa encapçalés la seva llista. Intentaré explicar-ho.

Històricament i fins al 2012, a les eleccions al Parlament de Catalunya es donaven dos fenòmens prou coneguts, com són el de l'abstenció diferencial i el vot dual. És a dir, la participació era notablement més baixa que en les eleccions generals i hi havia un bon nombre de persones que canviaven el seu vot entre uns comicis i els altres. En un treball de Clara Riba ("Voto dual y abstención diferencial. Un estudio sobre el comportamiento electoral en Cataluña", REIS 91/2000), es confirmaven quatre hipòtesis que serveixen per explicar aquest fenomen del que parlo:

- En primer lloc, els votants de CiU en les generals també votaven normalment a les eleccions al Parlament de Catalunya i ho feien al mateix partit.

- En segon lloc, una part important dels votants del PSC en les generals s'abstenia en les autonòmiques.

- En tercer lloc, una part important dels votants del PSC en les generals votava CiU en les autonòmiques.

- I en quart lloc, el número d'abstencionistes diferencials era superior al número de votants duals, és a dir, el PSC perdia en les eleccions autonòmiques al voltant d'un 40% dels seus votants en les generals, quantitat que representava aproximadament un 10% del cens electoral. De cada 10 votants del PSC en les generals que després no tornaven a votar-los en les autonòmiques, aproximadament 6 s'abstenien i 4 votaven CiU.

En un altre treball de Robert Liñeira i Josep Maria Vallès ("Abstención diferencial en Cataluña y en la Comunidad de Madrid: explicación sociopolítica de un fenómeno urbano", REIS 146/2014), s'arribava a dues conclusions principals que també cal tenir en compte:

- En primer lloc, s'arriba a una explicació comuna de l'abstenció diferencial: els ciutadans menys integrats en el procés polític (joves, desocupats i persones nascudes fora) són els que amb més freqüència s'allunyen de les urnes. Es tracta d'un tipus de persones que es concentra bàsicament en les grans àrees urbanes.

- L'estudi també suggereix que el context polític és fonamental per entendre les pautes de mobilització electoral. Així, tot sembla indicar que el PSC no ha arribat a presentar una proposta electoral autonòmica atractiva per a determinats sectors de la població que sí voten socialista en les eleccions generals.

Fins aquí, algunes aportacions de dos estudis sobre la qüestió que pretenc abordar en el aquest article, per situar el lector. N'hi ha molts més, però aquí no disposo de prou espai per citar-los. Respecte dels percentatges de participació des de la recuperació de les institucions polítiques catalanes, trobem que la dada més elevada és la corresponent a les eleccions al Parlament de Catalunya de l'any 2017 (un 79,09%), mentre que la més baixa va ser la del 1992 (un 54,87%). Entre 1980 i 2012 els percentatges van moure's entre la dada de 1992 i el 67,76% de 2012. El 2015 va pujar fins al 74,95%, en unes eleccions que gran part de l'electorat va identificar com si

fossin un plebiscit al voltant de la proposta de la independència, per després assolir el seu rècord en els ja citats comicis del 2017. En definitiva, en els darrers anys l'interès en votar a les eleccions autonòmiques catalanes ha augmentat arrel de l'anomenat Procés, i si bé una gran part dels votants més allunyats del nacionalisme català durant anys no va votar en aquestes eleccions, aquest fenomen de l'abstenció diferencial va desaparèixer en 2015 i 2017, degut al procés de tensionament i polarització que es va produir al país i que va fer que una bona part dels votants no partidaris de la independència de Catalunya percebessin un risc de secessió que els "obligava" a anar a les urnes. Això explica gran part de l'èxit de Ciutadans en les eleccions de 2017, en què va ser primera força en vots i en escons, i cal tenir en compte que a les províncies més partidàries del nacionalisme català el vot val més que el de la província de Barcelona. Per això en les darreres legislatures l'independentisme ha tingut majoria absoluta al Parlament, malgrat no haver arribat al 50% dels vots. El fet que Catalunya no disposi encara d'una llei electoral pròpia i s'hagi de regir per la general espanyola és quelcom que ens hauria de fer reflexionar a tots plegats, però no és objectiu d'aquest article analitzar aquest dèficit que té el país, per manca de voluntat política sobretot dels partits que surten beneficiats del fet que els vots de Girona o Lleida tinguin més pes que no pas els de Barcelona, és a dir, CiU, ERC, i després JxS i JxC.

Tornant a l'inici de l'article, aquest "efecte Illa" del que tant s'està parlant pot representar una decisió important a l'hora de lluitar contra aquella abstenció diferencial de la que parlàvem abans, i que pateix especialment el PSC, que ha vist històricament com els seus votants en les eleccions generals no els donaven suport en les autonòmiques. La imatge de Salvador Illa, moderada, dialogant, seriosa i ben valorada en diferents enquestes arrel de la seva tasca com a ministre de Sanitat durant la gestió de la pandèmia, pot fer indubtablement que un nombre gens menyspreable de votants se'n sentin atrets i decideixin introduir la papereta del PSC a l'urna, quan probablement amb Iceta de candidat potser no ho haguessin fet, bé perquè s'haguessin quedat a casa o bé perquè haguessin votat una

altra candidatura. Sense dubte, el nomenament d'Illa com a presidenciable ha estat un revulsiu i la notícia més destacada en aquesta precampanya que encara no sabem si acabarà en vigílies del 14 de febrer o més endavant. I aquí vull enllaçar amb el títol de l'article.

Seria versemblant pensar que s'ajornaran les eleccions previstes per al 14 de febrer per motius que vagin més enllà dels estrictament sanitaris? Cal ser sincers, i segurament les opinions dels epidemiòlegs tindran un pes determinant en la decisió final, perquè la conjuntura que estem vivint és extraordinàriament complexa i difícil, de la mateixa manera que ho és la situació en què es troben els nostres governants de les diferents administracions a l'hora de prendre decisions complicades. Des d'aquí vull expressar la meva empatia i comprensió, però permeti'm que llenci una pregunta a l'aire: si JxC i ERC, els dos partits del govern, perceben que el nomenament de Salvador Illa com a presidenciable del PSC els pot perjudicar electoralment, aquest fet no influirà en la decisió d'ajornar les eleccions? A ningú no se li escapa que una fita de l'independentisme en aquests comicis era assolir el simbòlic 50% dels vots, segurament perquè una part d'aquell abstencionisme diferencial tornaria i molts votants no independentistes es quedarien a casa el dia de les eleccions, perquè ja no veuen cap perill que la independència es pugui consumar. Ara, amb la candidatura de Salvador Illa, i atenent a les tendències que marquen les darreres enquestes, sembla que un bon nombre de potencials abstencionistes, sobretot a les zones obreres metropolitanes, podrien sentir-se atrets per la papereta del PSC. I la tremolor ha aparegut en les cames de no pocs dirigents d'ERC i JxC. Perquè si bé és cert que el partit d'Oriol Junqueras se les prometia molt felices, i malgrat que és la formació favorita en aquestes eleccions, no seria descartable que quedés en tercera posició com el 2017. Res no és descartable i fer prediccions es presenta com quelcom poc menys que temerari.

S'obren moltes incerteses davant dels propers comicis. Aviat farà un any que Quim Torra va dir que la legislatura estava esgotada, i aquí ens trobem: en plena pandèmia i amb un govern on els dos socis viuen en una contínua picabaralla, atacant-se mútuament i fent electoralisme també arrel de la gestió de crisi sanitària i social. En la

banda no independentista, el PSC agafarà amb tota probabilitat el relleu de C's (algun dia haurem d'analitzar en profunditat com ha malbaratat el seu espectacular resultat electoral del 2017) com a força principal, però a ningú no se li escapa que els socialistes surten a per totes i volen governar. I jo, a aquestes alçades de la pel·lícula, i malgrat que la fita la considero pràcticament inabastable, no descartaria res. Tampoc un canvi de govern en qualsevol de les seves múltiples i possibles combinacions, que són moltes. Perquè bona falta ens fa una mica d'aire fresc en els temps que ens estan tocant viure. Els experts no paren de dir darrerament que cal ventilar les estances. Potser també cal que ho fem a la Generalitat de Catalunya.

Defensar-nos davant el càsting del Draghi espanyol

Públic, 4 de febrer de 2021

La primera vegada que vaig tenir consciència que Mario Draghi podia substituir Giuseppe Conte a la presidència del govern italià va ser després de llegir un article d'Enric Juliana a La Vanguardia ("Quan vegis Conte trontollar"), a mitjans del mes passat. Venint d'una altra persona potser no hagués atorgat credibilitat a l'afirmació, però venint d'algú com Juliana, que coneix el que es cou a la política italiana com pocs, vaig pensar que la conjectura podia convertir-se en realitat. I sembla que pot acabar passant, un cop la Cambra i el Senat ho aprovin.

La política italiana mai deixa de sorprendre'ns. Fins no fa tant, es parlava de Giuseppe Conte com un gran líder emergent que havia aconseguit bones dades de popularitat al seu país arran d'una gestió exemplar de la pandèmia del coronavirus. Però va arribar (millor dit, va tornar) Matteo Renzi. L'antic premier va decidir retirar les dues ministres del seu petit partit (Itàlia Viva) del govern, en plena crisi sanitària, obrint una crisi política que gran part de la població italiana ha seguit amb una barreja de sorpresa (sempre limitada en el cas dels italians), indignació i resignació. Renzi sap que en la política italiana té un futur potser improbable, però la seva acció determinant potser tingui la seva recompensa en altres organismes d'abast internacional. Al temps.

Enric Juliana es qüestionava en un interessant fil a Twitter per a qui treballa Renzi: "es tracta d'una maniobra 100% italiana o ha estat inspirada d'alguna manera des de Brussel·les com va passar amb la caiguda de Berlusconi el 2011, en el moment més salvatge de la crisi de l'euro, per formar el govern tècnic de Monti?". Aquesta crec que és la qüestió. Segons Juliana, "el nucli de la crisi ha estat el desacord sobre la gestió dels fons europeus que rebrà Itàlia (209.000 milions d'euros). Renzi acusava Conte de voler acaparar la gestió dels fons per ordir un projecte cesarista". Potser aquí tinguem part de la resposta. Juliana mai dóna puntada sense fil. Tampoc en aquests fils de Twitter.

Però qui és Mario Draghi? Aquests dies estem escoltant i llegint en els principals mitjans internacionals i també espanyols que es tracta d'una de les personalitats més prestigioses d'Itàlia. Val. Però potser convé recordar breument alguns aspectes importants de la seva biografia, que se solen passar per alt:

Entre 1985 i 1990 va ser director executiu del Banc Mundial. Entre 1991 i 2001, president de Comitè de Privatitzacions italià, portant a terme algunes de les més importants privatitzacions d'empreses públiques de país transalpí. Va formar llavors part del consell d'administració de diversos bancs i empreses públiques, com l'Ens Nazionale Idrocarburi (ENI), l'Istituto per la Ricostruzione Industriale (IRI) o la Banca Nazionale del Lavoro. Molt important: entre 2002 i 2006 va ser vicepresident per a Europa del banc d'inversió Goldman Sachs. En aquella època va ser responsable d'empreses i deute sobirà dels països europeus, i entre les seves funcions es trobava vendre productes financers concrets per ocultar part dels deutes sobirans. Així es van falsejar els comptes de Grècia, per exemple, un fet clau per entendre l'enorme crisi del deute de país hel·lè. Entre 2006 i 2011 va ser el governador del Banc d'Itàlia, per després ocupar la presidència del Banc Central Europeu fins al 2019, sent rellevat per Christine Lagarde.

Es tracta d'una biografia indubtablement destacada, però al mateix temps plena de forats negres que haurien de preocupar. Als italians i no només a ells. Perquè com bé intueix Enric Juliana, el disbarat italià i la designació de Draghi com a premier pot comportar repercussions a Espanya, sense anar més lluny. El periodista català explicava en el seu article "Quan vegis Conte trontollar" que "darrere de la maniobra hi ha la hipòtesi d'un govern d'àmplia base encapçalat per Mario Draghi, expresident del Banc Central Europeu. Un govern que agradaria a Brussel·les, que plauria als poders forts de l'economia i que podria arribar a obtenir consens social tot i els disgustos del govern tecnocràtic que va presidir Mario Monti entre el 2011 i el 2013". I assenyala alguna cosa inquietant en clau espanyola: "un major debilitament polític d'Itàlia no és bo per a Espanya, tot i que aquesta estranya crisi a la romana revaloritzi temporalment la relativa estabilitat espanyola després de l'aprovació

dels pressupostos. La maniobra contra Claudi, dic Conte, xiuxiueja un avís a Pedro Sánchez: compte amb la gestió dels fons europeus, no perdis de vista els que segueixen sospirant per un govern d'unitat nacional, compte amb la Catalogna, la regió més occidental d'Itàlia...". Efectivament, en la gestió dels fons europeus que arribaran arran de la crisi de la covid-19 (150.000 milions d'euros per a Espanya) està també una altra de les claus, com també a les eleccions catalanes, si ERC no obté un bon resultat i es veu obligada a esmenar la seva política de pactes de funàmbul amb el govern espanyol. Mentrestant, personalitats com Felipe González es freguen les mans, perquè els vents que bufen dels nostres veïns mediterranis contenen aromes de "govern de concentració nacional". I recordem que en els moments més durs en els inicis de la pandèmia no van ser poques les veus (singularment des de l'extrema dreta) que reclamaven un executiu d'aquesta naturalesa, per aprofitar l'ocasió i tombar la primera experiència de coalició d'esquerres al nostre país des de la Segona República. A vegades fa la sensació que s'està jugant una partida d'escacs en la qual les elits europees, amb Alemanya jugant un paper destacat, van eliminant peces. L'última ha estat el govern italià, i a ningú no se li escapa que la Península Ibèrica representa cada vegada més una posició incòmoda que també caldrà assetjar. Potser no triguem molt en sentir parlar d'una "Majoria Úrsula" a l'espanyola. Potser el càsting del Mario Draghi espanyol ja ha començat.

En un article de Norma Rangeri al diari Il Manifesto ("Arriva Draghi. Missione compiuta") s'explica molt encertadament què significa el nomenament de Draghi com a president del govern italià: "s'eliminen les diferències polítiques i es confia el destí del nostre país a un il·lustre economista (...). I quan la política fa un pas enrere per deixar el camp als homes de les finances, vol dir que la democràcia té una dolenta, molt dolenta salut. Una raó més per mantenir la guàrdia alta". En un altre interessant article, aquest cop de Mario Ricciardi a la revista Il Mulino ("Draghi i la sfida democràtica"), s'explica que estem davant d'una suposada "tornada a la normalitat": la victòria final del competent sobre l'incompetent, el triomf de la meritocràcia sobre la supèrbia del mediocre. Són aquests sentiments els que no s'adapten a una democràcia liberal

basada en el respecte igualitari. La idea d'una aristocràcia que s'autoproclama com a tal és una il·lusió perillosa, que només pot augmentar encara més, i de manera perniciosa, la bretxa entre institucions i societat civil, entre classes dominants i ciutadans (...). Una aristocràcia cosmopolita que el seu principal interès és la mobilitat del capital financer no pot arribar molt lluny quan entra en conflicte amb una part substancial de la població. Aquest és el desafiament d'època de què depèn la sostenibilitat de les nostres democràcies. També tenim aquest problema a Itàlia, i no hi haurà una solució estable a la nostra crisi fins que hàgim trobat un equilibri virtuós entre la classe dominant i la resta de país".

En tot això que expliquen Rangeri i Ricciardi resideix una de les claus de tot l'assumpte: es defuig la voluntat democràtica de la ciutadania per situar a la presidència de govern a algú al servei de les elits, perquè la pandèmia no aconsella anar a eleccions i a més no hi ha alternativa: cal tenir bona relació amb Brussel·les pel bé dels italians. Imaginen alguna cosa similar a Espanya? Pot semblar quimèric, però no seria la primera vegada que es comença a parlar-ne. Sentirem a parlar de Luis de Guindos, Pedro Solbes o fins i tot Nadia Calviño. Suposo que el nom de Margarita Robles no tornarà a sortir. Que Pablo Iglesias, Yolanda Díaz o fins i tot algú com Pedro Sánchez formin part del consell de ministres segueix coent, i els vents que bufen d'Itàlia no beneficien en absolut als que desitgem llarga vida a aquest govern de coalició. Com diu Rangeri, mantinguem la guàrdia alta. Defensem-nos davant el càsting del Mario Draghi espanyol.

Elogi del militant

Treball, 9 de febrer de 2021

Aquests dies de campanya electoral he pensat en la figura del militant polític de tota la vida: aquella persona que sempre està al peu del canó, participant en les reunions, assemblees, penjant cartells, repartint octavetes, sent actiu a les xarxes socials, representant al partit en les plataformes, òrgans municipals, demanant el vot en els seus cercles familiars, d'amistats i feina… Aquella persona que forma part d'un projecte polític i el defensa arreu, sense demanar res a canvi. Segurament mai no cobrarà cap sou per la seva tasca política, mai no tindrà un càrrec d'assessor ni regidor, ja no diguem de diputat. Perquè mai ni tan sols s'ho ha plantejat ni li ha plantejat ningú. Aquella persona que no participa de la vida del partit per engrandir el seu ego, sortir a la televisió, tenir càrrecs ni aconseguir cap recompensa econòmica. Aquell militant arquetípic que defensa el projecte col·lectiu, el critica les vegades que faci falta però de portes endins, que segueix pensant (crec que amb raó) que els partits polítics són una eina utilíssima per transformar la nostra societat. Perquè les idees no viuen sense organització. Segur que a totes i a tots aquells que fa anys i panys que militem ens ve al cap el nom de diverses persones. Persones que segurament admirem i estimem.

Recupero un fragment del llibre 'La trampa de la diversidad', de Daniel Bernabé, on es defineix de forma brillant allò que abans enteníem per militant, en aquest cas comunista: "El 1978 qui es deia comunista era molt probable que milités en un partit, un sindicat o algun tipus d'organització formal. Acudia a manifestacions, a mítings, a la seva agrupació, on discutia amb altres comunistes sobre teoria, successos de política internacional i nacional, però també aquells que es donaven en el seu àmbit més proper. El comunista també ho era a la seva feina, on, amb les precaucions degudes, procurava tractar amb aquells companys que simpatitzaven amb l'esquerra. Aquell militant comunista segurament viuria al mateix barri des de feia anys, per la qual cosa participaria sense amagar la

seva condició ni militància en associacions de veïns, col·lectius culturals i qualsevol espai grupal que allà es donés. Segurament tenia unes idees molt marcades, però l'acció quotidiana el portava a compartir trinxera amb gent d'altres grups polítics i, sobretot, amb gent que no pertanyia a cap. Prenia responsabilitats si així li requeria el seu partit, al que segurament defensava amb convicció en públic però criticava durament en privat […]. Qui deia ser comunista, qui s'identificava amb el comunisme, vivia d'acord amb la seva forma de pensar. És a dir, la seva identitat era donada pel seu context, les seves condicions, la seva materialitat, la seva vida". Sí, ja sé que no està de moda reivindicar aquesta forma de militància, i segurament hem de ser capaços d'adaptar-nos als temps actuals. Però d'aquí a acceptar acríticament una idea de militància fugaç, líquida i a conveniència crec que hi ha un bon camí a transitar.

En els darrers temps, temps líquids que diria en Zygmunt Bauman, cal reconèixer que no cotitza a l'alça la figura del militant a què feia abans referència. D'un temps ençà no és difícil trobar persones defensant un projecte polític de forma fanàtica i al cap de poc veure-les defensant un altre fins i tot antagònic, aprofitant per carregar contra aquell partit en què militaven fins fa poc, de vegades ostentant responsabilitats importants. Va haver-hi una època en què canviar-se de camisa, políticament parlant, estava molt mal vist. Ara, però, de vegades sembla que passar d'un partit a un altre obté fins i tot recompensa, no només entre militants de base, sinó sobretot entre dirigents, òbviament amb aspiracions de càrrec i sou. A tots i a totes ens vindrien uns quants exemples al cap sense haver de pensar-hi gaire. Persones que en legislatures no gaire pretèrites eren diputades d'un determinat partit i ara ho són d'un altre, i que són capaços de defensar idees contraposades sense que els caigui la cara de vergonya. Els trànsfugues de tota la vida, vaja. Aquests són els meus principis, i si no els agraden en tinc uns altres, que diria en Groucho Marx. Crec que cap partit no escapa a aquest tipus de situacions, més intensament en els darrers anys.

Un altre fenomen que no deixa de sorprendre'm és aquell segons el qual certes persones, fins fa poc dirigents importants d'un partit determinat, abandonen les seves responsabilitats i

pràcticament l'endemà apareixen als mitjans de comunicació com si la seva etapa com a dirigent polític (d'una opció política determinada, és clar) no hagués existit, presentant-se com a activista social o només amb el nom de la seva professió, la que sigui. No és difícil veure'ls aparèixer a les tertúlies televisives o radiofòniques defensant postulats que fins fa poc no s'atrevien a defensar mentre ocupaven càrrecs polítics. Els mitjans, ho sabem bé, acostumen a recompensar aquells exdirigents que passen a criticar públicament i amb entusiasme les interioritats de les organitzacions on militaven fins fa quatre dies, normalment partits amb els que el mitjà de comunicació en qüestió no simpatitza pas. Tant se val si aquestes crítiques feroces estan basades en mentides: del que es tracta és de fer mal a l'adversari polític.

Però el que em produeix sorpresa de veritat no és aquest fet, que fins i tot puc arribar a entendre: quan un ostenta un càrrec polític ha de defensar públicament el que es decideix col·lectivament, no les seves opinions personals. El que em produeix sorpresa i fins i tot un xic d'indignació és que aquestes persones no donin un cop de mà, per petit que sigui, al projecte polític que fins fa poc va decidir col·lectivament atorgar-los la confiança. Es passa de dirigent i cara visible a deixar la militància, directament. I aquí no puc deixar de pensar en referents com en Cipriano García, que va ser dirigent, diputat… I que va morir penjant una pancarta durant una campanya electoral. Per què costa tant que determinats dirigents, que fins no fa gaires anys abjuraven dels partits polítics, passessin a dirigir-los i, després, no es quedin a militar-hi des de la base? Hi ha una elit de persones que passen dels moviments socials a la direcció dels partits però no poden ser militants anònims com aquests a què feia referència a l'inici de l'article? Hi ha, concretament, una aristocràcia en els espais polítics d'esquerres? No és una contradicció en sí mateixa aquest fenomen?

Per tot això val la pena reivindicar la figura del militant i elogiar-la, especialment en moments com l'actual, en què construir organitzacions fortes i vinculades amb el teixit social sembla més necessari que mai. Perquè allò sòlid sempre serà imprescindible, i els valors del compromís, la lleialtat, la fidelitat o la militància potser caldria recuperar-los, defensar-los i lluir-los amb orgull.

Eleccions catalanes: correlació de febleses, diàleg i pactes

Públic, 15 de febrer de 2021

Ja tenim resultats de les eleccions al Parlament de Catalunya, uns comicis marcats sens dubte per la pandèmia del coronavirus i que mostren diferents fets, tot i que probablement cap conclusió definitiva, com d'altra banda era d'esperar. El PSC de Salvador Illa és la força més votada, l'independentisme surt reforçat i ERC s'imposa a Junts en la seva batalla particular. Aquests serien els principals titulars, sota el meu punt de vista. I d'aquí, parteixen innombrables derivades que intentaré posar sobre la taula.

En primer lloc, vull aturar-me en la lliçó de civisme de la societat catalana en aquestes eleccions, en una situació sense precedents. Sí, la dada de participació ha estat molts punts per sota respecte de les (excepcionals) darreres eleccions al Parlament, però que un 54% del cens electoral exercís el seu dret a vot en les circumstàncies actuals em sembla una dada important. Es van constituir totes les meses electorals a primera hora del matí, i la jornada es va desenvolupar amb normalitat gràcies a la bona organització dels diferents estaments implicats. Va quedar demostrat que es podia votar, tot i la campanya de la por de determinats sectors. Tinguem en compte que una cosa tan important i tan seriosa com un procés electoral (el dret a vot) va estar a punt de ser suspès sine die, i s'hagués creat un preocupant precedent. Una bona notícia que aquestes eleccions s'hagin pogut celebrar, sens dubte.

La participació s'ha quedat en el 54%, molt lluny del 79% del 2017. La pandèmia, com és obvi, ha estat clau en aquest fenomen, però també hem d'apuntar a l'avorriment de determinats sectors amb la situació política del país, a l'atipament i al cansament. Les primeres dades apunten que podríem estar retornant a una situació "pre-Procés", en què es produïa una abstenció diferencial respecte de les eleccions a Corts Generals: determinats sectors, bàsicament a la zona metropolitana de Barcelona, procedents de la immigració, amb identitat mixta catalana-espanyola, s'abstindrien en

identificar que les eleccions al Parlament "no van amb ells" o "no són tan importants". El fet que el perill de secessió hagi desaparegut seria determinant, ja que el 2017 aquests sectors sí van percebre que el xoc de trens per la independència estava proper i van agrupar el seu vot fonamentalment al voltant de la candidatura de Ciutadans, que de fet va ser la força més votada.

Pel que fa als resultats electorals de les diferents candidatures, vull començar pel PSC. Des dels temps de Pasqual Maragall el partit de la rosa no era la força més votada en unes eleccions a Parlament, i sens dubte es pot afirmar que l'anomenat "efecte Illa" ha tingut una importància fonamental. Els dirigents del PSC sabien que el fins fa poc ministre de Sanitat gaudia de bona valoració entre l'electorat (i no només entre els votants socialistes), i sembla que la jugada els ha sortit bé. Una jugada que, no ho oblidem, també es va cuinar a la Moncloa, amb Pedro Sánchez i Iván Redondo a la sala de màquines. Punt per a ells, indubtablement, perquè a més el resultat obtingut tindrà les seves repercussions en la política espanyola, amb un clar damnificat: Pablo Casado. Hi ha qui ha dit que els resultats de les eleccions són més del mateix, perquè l'independentisme segueix sumant majoria parlamentària i el PSC "substitueix" el Ciutadans de 2017. Crec que és una anàlisi equivocada: ni el PSC és Ciutadans, ni és anecdòtic que ERC hagi obtingut un millor resultat que Junts. La implantació territorial, la història i l'organització del PSC no són comparables a les que podem trobar en un projecte clarament gasós com el que representa o representava Ciutadans, que s'encamina a la dissolució de forma inevitable des de la famosa "foto de Colón", un dels errors polítics més importants que es recorden en els últims anys i que ja va tenir una víctima clara: Albert Rivera, el major responsable d'aquell despropòsit. Illa ja ha anunciat que es presentarà a la investidura, i és que cometre el mateix error que Arrimadas el 2017 és una cosa que no es pot permetre. Algun dia algú haurà d'estudiar en profunditat com Ciutadans va desaprofitar el resultat espectacular que va aconseguir en les anteriors eleccions a Parlament. I repeteixo: el PSC no és Ciutadans, i a ningú se li escapa que l'oposició que pugui exercir Illa en res s'assemblarà a la que efímerament va dur a terme Arrimadas.

Catalunya requereix de solucions, de distensió, i aquestes seran molt més fàcils de perseguir amb uns resultats com els del 14-F. Que el PSC sigui la força més votada no és el mateix que si ho hagués estat Ciutadans, i que ERC pugui tenir la presidència de la Generalitat no és el mateix que la pugui ostentar Junts. Sota el meu punt de vista, la moderació guanya, i això és una bona notícia per als que considerem que als problemes polítics cal donar-los solucions polítiques. Amb una ERC per sota de Junts, s'hagués posat en qüestió l'estratègia possibilista de Junqueras, i això hagués estat una mala notícia, en primer lloc, per als catalans i catalanes que demanen solucions, i en segon terme, per als partidaris de l'actual govern d'Espanya.

Illa parla de retrobament i em sembla una bona manera de començar la legislatura. Però més que "passar pàgina", com ha vingut reclamant durant la campanya electoral, segurament serà molt més útil analitzar els errors comesos per totes les forces polítiques en els darrers anys, aprendre d'ells i posar solucions damunt de la taula. Raimon Obiols parla de "milloradors" i "empitjoradors". Doncs bé, crec que els milloradors s'han imposat als empitjoradors en aquestes eleccions, i no és poca cosa. Seria convenient que els nostres dirigents polítics sabessin aprofitar aquesta oportunitat, per modesta que pugui semblar. Toca dialogar, debatre, fins i tot discutir. Aquesta hauria de ser la prioritat. Massa persones ho estan passant malament: la desigualtat creix, la gent no pot pagar les seves factures, la crisi econòmica serà (està sent) de conseqüències incalculables i les classes populars són les que pagaran la major part de la factura, com sempre passa. Potser els que tenen unes perspectives vitals assegurades puguin permetre's un escenari de confrontació simbòlica com el dels últims anys. Les classes populars, treballadors, autònoms i petits empresaris demanen solucions i resultats materials plausibles. Que les esquerres en el seu conjunt sumin 83 diputats i diputades hauria de servir per a alguna cosa.

ERC s'imposa a Junts, i aquesta és una de les dades més importants, si no la més important d'aquestes eleccions. A priori, això permetria que Pere Aragonès fos el nou President de la

Generalitat, com així va celebrar Oriol Junqueras en la mateixa nit electoral. Tot sembla indicar que les tres forces independentistes amb representació parlamentària estan condemnades a entendre's i pactar la investidura, però no m'atreviria a fer d'aprenent de vident. La CUP, força clau novament, posarà les seves condicions a la investidura d'Aragonès, i a Junts li pot convenir una repetició electoral, perquè a ningú no se li escapa que amb el PDECAT i, en menor mesura, el PNC fora de combat, podria tornar a ser la força independentista més votada (no oblidem que l'independentisme està més dividit que mai). No crec que el fantasma de la repetició electoral hagi desaparegut del tot.

Se sol dir que, a l'hora de la veritat, ERC sempre acaba perdent les eleccions al Parlament davant el gen convergent, en expressió d'Enric Juliana, un gen convergent que la seva millor i més resistent expressió és Junts. El cas és que en aquestes eleccions per fi ERC s'ha imposat en vots i escons a la candidatura de Puigdemont i Borràs, però el marge ha estat estret i això fa que no puguem dir que el partit de Junqueras hagi guanyat l'hegemonia independentista. Segurament encara no disposarà de suficient força com per a "independitzar-se" definitivament de l'anomenat gen convergent. Les cares dels diferents dirigents en la nit electoral ho deien tot: ningú ha guanyat de forma clara, no és moment d'eufòries i la incertesa es prolongarà durant almenys unes setmanes més.

Al programa especial de La Sexta a la nit electoral, un dels analistes convidats a la taula d'anàlisi va ser Sergi Sol, una de les persones amb més influència a ERC, autèntica mà dreta d'Oriol Junqueras. Quan se li va preguntar sobre un eventual pacte entre ERC, el PSC i els Comuns, Sol va respondre que ara no es pot donar, però que no ho descarta en el futur. Em sembla una afirmació significativa que hauríem retenir. Com va dir Jordi Cuixart en una entrevista de fa alguns mesos que aquests dies s'ha recuperat, que ningú no s'enganyi: no hi haurà solucions al problema polític sense el PSC. Això ho sap tothom encara que molts no ho vulguin reconèixer.

De tota manera, aquesta legislatura que ara s'obre ofereix a primera vista dues alternatives: o bé un govern amb el suport d'ERC, Junts i la CUP, o bé un en clau d'esquerres. Si descartem la

segona opció, que a dia d'avui sembla complicada, potser podríem parlar d'una derivada de la qual s'ha parlat poc però que no em sembla impossible: un executiu liderat per Aragonès amb la participació dels Comuns o fins i tot la CUP (que no sembla estar per la labor), facilitat per una abstenció del PSC d'Illa. No hi ha res descartable, tot i que la primera opció potser és la més realista, malgrat les desavinences entre els fins ara socis de govern. Dit això, no hem de perdre de vista que són molts els càrrecs i sous a repartir en l'administració autonòmica, i aquesta no és una dada menor. Ningú no voldrà renunciar-hi. Situar a personatges com Canadell en un govern amb el suport d'ERC o la CUP sembla, a priori, un mal de cap, encara que tots dos partits han trobat sempre fórmules imaginatives per justificar per exemple les investidures de dirigents clarament de dretes com Puigdemont o Torra, o compartir projecte amb polítics com Tremosa.

Els resultats de Ciutadans i el PP són desastrosos, i Arrimadas i Casado tenen una part de responsabilitat molt important. L'estratègia de tots dos partits davant l'auge de Vox s'ha demostrat temerària i errònia, i ara es pagaran les conseqüències. La foto de Colón, com ja hem dit, va suposar el tret de sortida a un procés de radicalització que ha fet que Vox millori resultats i a Catalunya s'erigeixi en primera força de la dreta nacionalista espanyola. Dramàtic. Si a això sumem la també irresponsable estratègia d'utilització de la crisi pandèmica per intentar fer caure el govern de coalició d'esquerres, tenim un còctel explosiu que ha acabat explotant a les mans de Casado. En termes partidistes, potser això suposi una bona notícia per a Pedro Sánchez, però que una força d'ultradreta com Vox segueixi augmentant la seva representació institucional suposa una amenaça i un perill per a la nostra societat, com ja s'està demostrant en altres països. En el cas català, a més, es produeix un fenomen que hauria de preocupar principalment a les forces d'esquerres: Vox pesca fonalmentalment en barris obrers i entre les classes populars, en un procés que recorda massa a la lepenització de determinades zones de França. O les esquerres en la seva pluralitat es posen mans a l'obra, aplicant polítiques socials eficaces i perceptibles per a les classes

treballadores, o serà molt difícil contrarestar el discurs de l'odi que tant de mal pot fer a la convivència. Aquest és el camí: trepitjar carrer, estar en els barris amb més problemes i ajudar els seus veïns i veïnes.

Pel que fa als resultats d'En Comú Podem, se salven els mobles mantenint els 8 escons de 2017. Jéssica Albiach ha estat una de les sorpreses positives de la campanya, amb un discurs clar, ben elaborat i allunyat d'alguns tics processistes que altres líders podien tenir. A dia d'avui, la candidatura dels Comuns és l'única que no se situa en cap dels blocs que ha vingut traçant el Procés en els últims anys, i el seu paper en l'arquitectura de ponts entre diferents sectors socials i polítics no hauria de desaprofitar-se. Que a dia d'avui l'espai polític hereu del PSUC, el PCC, ICV i EUiA no hagi desaparegut crec que demostra la solidesa i implantació social d'unes idees que beuen d'una font que mai no deixa de brollar aigua, per poca que sigui. Si abans parlàvem del gen convergent, també hi ha un "gen psuquero" que mai no mor. Si a això sumem la bona tasca de la seva candidata i el seu equip, unit a la feina d'uns quadres repartits per tot el país curtits en mil batalles, crec que si bé per a molts el paper dels Comuns pugui ser anecdòtic, jo no els descartaria per jugar un paper important en la governabilitat del país. Com bé ha dit Enric Juliana a La Vanguardia en conèixer els resultats de la coalició roig-morada, "el mèrit és exclusiu de la candidata Jéssica Albiach, que ha portat a terme una eficaç campanya, sense errors, marcant distàncies amb els independentistes, especialment amb Junts. Pablo Iglesias també salva els mobles: l'enfonsament de Ciutadans el consolida com a principal gestor del bloc parlamentari que va aprovar els pressupostos generals de l'Estat de 2021". Anem a pams: certament el mèrit del resultat electoral ha d'apuntar-se en exclusiva a la direcció catalana d'En Comú Podem. No oblidem que les relacions entre PSUC i PCE, primer, i Iniciativa i IU, després, mai van ser fàcils. De vegades no és senzill per a les direccions de Madrid entendre la realitat catalana, no sempre fàcil d'analitzar. De tant en tant vindria bé repassar la història d'aquest espai polític, així com les biografies polítiques de dirigents com Comorera, López Raimundo, Guti o Ribó, per la part catalana, i Pasionaria, Carrillo o Anguita, per l'espanyola. Pablo Iglesias sens dubte coneix aquesta història,

encara que de vegades pugui semblar que no. El vicepresident no dóna puntada sense fil i crec que tampoc l'ha donat en aquestes últimes setmanes, amb algunes declaracions que a molts han pogut sorprendre i fins i tot desorientar. ERC queda per davant de Junts i En Comú Podem salva els mobles. Podia demanar més Iglesias? Segurament no. Si a més Ciutadans s'estavella, la jugada és pràcticament rodona: el PSOE i singularment Pedro Sánchez ja poden anar oblidant-se de mirar cap al partit d'Arrimadas per mantenir a ratlla els d'Iglesias, Montero, Díaz o Garzón. Hi ha govern de coalició per a estona, i crec que hem de felicitar-nos per aquest fet. Per això, no hi ha més alternativa de progrés que el bloc de la investidura i els pressupostos. Sense les esquerres ni els nacionalismes perifèrics Espanya no es pot governar. L'alternativa ja sabem quina és.

S'obre doncs una nova etapa. Seguim empantanegats, com diria Joan Coscubiela, però crec que hem de ser moderadament optimistes perquè no tot segueix igual. Toca seure, dialogar, debatre. Pactar el desacord si cal, com també diria en Coscu. No hi ha alternativa a intentar buscar solucions. La taula de diàleg s'ha de reunir urgentment i començar a treballar de veritat. Els indults als presos han de produir-se ja, perquè aquests no haurien de passar ni una nit més a la presó. Toca ser valents, arriscar, treballar per trobar solucions. Toca recuperar les institucions, retornar-les el prestigi perdut, passar de la irresponsabilitat al compromís amb la societat. Estem davant d'una correlació de febleses, com diria Vázquez Montalbán, perquè ningú no pot imposar la seva voluntat. Ni els independentistes poden recórrer a la unilateralitat, per molt simbòlica que aquesta sigui, ni el govern espanyol es pot permetre el luxe de no arremangar-se i buscar solucions polítiques a un problema que és polític. Cal aprofitar aquesta escletxa de llum que entra per la finestra, per molt petita que sigui. Els Aragonès, Illa, Albiach, Sánchez o Iglesias han d'agafar el testimoni de manera definitiva als irresponsables Mas, Puigdemont, Torra o Rajoy. Perquè no són el mateix. Seguin, dialoguin, transaccionin i arribin a acords. És la seva responsabilitat i és la seva obligació.

Els resultats de les eleccions catalanes en clau mataronina

Capgròs, 19 de febrer de 2021

Les eleccions al Parlament de Catalunya del passat diumenge ens deixen alguns titulars: "el PSC de Salvador Illa és la força més votada", "l'independentisme torna a sumar majoria absoluta i supera per primer cop el 50% dels vots", "ERC queda per davant de Junts" i "Vox entra amb força". Se'n poden extreure alguns més, com ara els que tenen a veure amb la situació pandèmica i l'abstenció (d'un 50,81%), però crec que aquests serien els principals. A partir d'aquí, partint de la base que el més probable és que Pere Aragonès esdevingui President de la Generalitat, queda per saber quina serà la composició del nou govern. Serà difícil que ERC i Junts, malgrat les desavinences dels darrers temps, no tornin a compartir executiu, i una de les claus la tindrà una reforçada CUP, que potser podria entrar a formar-ne part. L'opció d'un govern d'esquerres es presenta complicada, ja sigui amb la presència o no del PSC. De totes maneres, caldrà esperar per saber què acaba passant. Seria temerari fer pronòstics en aquests temps que ens estan tocant viure.

Si ens fixem en els resultats a Mataró, el titular és que "el PSC guanya unes eleccions al Parlament a la ciutat després de divuit anys". De fet, els socialistes són la força més votada a tots els barris de la ciutat, a excepció, com era previsible, del Centre i l'Eixample, on guanya Junts (en les darreres generals ho va fer ERC). A la ciutat, el PSC obté un 24,72%, seguit per ERC (20,13%), Junts (18,67%), Vox (10,7%), En Comú Podem (6,66%), C's (5,9%), CUP (5,45%), PP (3,49%) i PDECAT (2,33%). La resta de forces obtenen percentatges poc significatius. Si atenem als blocs, les esquerres aconsegueixen un 56,96% dels vots, mentre que les dretes sumen un 41,09%. Pel que fa a l'eix identitari, l'independentisme aconsegueix un 46,58% dels vots.

Si fem política ficció, i sabent que els resultats d'unes eleccions al Parlament de Catalunya no es poden extrapolar a un hipotètic Ajuntament de Mataró, podem calcular els resultats en

unes municipals, força diferents als que es van produir el maig de 2019 a la nostra ciutat. Amb la llei d'Hondt a la mà, i comptant els vots del passat diumenge, obtindríem els següents números en unes municipals a Mataró: el PSC aconseguiria 8 regidors, ERC 6, Junts 6, Vox 3, En Comú Podem 2, C's 1 i la CUP 1. Els partits independentistes se situarien a només un regidor de la majoria absoluta, mentre que les esquerres sumarien 17 actes. Com dic, tot això és política ficció, però em sembla un exercici interessant.

Un fet molt destacable i preocupant és el resultat de Vox a Mataró, on aconsegueix el suport de 4.625 votants (a les darreres generals va obtenir 5.019 sufragis, uns números similars als que va aconseguir PxC en les municipals de 2011: 4.684), amb un percentatge tres punts per sobre del que ha obtingut en el general de Catalunya (a La Llàntia obtenen un 19,41%, a Cerdanyola Sud un 17,99% i a Cerdanyola Nord un 16,81%). Copiaré el que comentava en aquesta mateixa revista el novembre de 2019: aquesta és la gran qüestió, molts veïns i veïnes aposten per l'ultradreta a la nostra ciutat. Totes aquestes persones són feixistes? Si us plau, fugim del simplisme perquè òbviament no ho són, i aquest és el gran tema: què passa per què tanta gent, a Mataró, a Catalunya, a Espanya, a Europa i al món, decideixi votar l'extrema dreta? Per què no confien en qui teòricament hauria de defensar els seus interessos? Per què l'identitarisme passa a ser prioritari i la pulsió nacionalista és protagonista? Temps complicats, també a la nostra ciutat.

Prenguem nota, perquè la gent més desafavorida reclama solucions i unes administracions que estiguin al seu costat. Solucions materials, palpables, acompanyades de discursos basats en els interessos de les classes populars i treballadores. Les esquerres han de saber donar respostes, i una bona manera de fer-ho seria formant un govern progressista a la Generalitat, per obrir una nova etapa basada en el diàleg, les solucions i l'aplicació de polítiques en favor de la gent comuna, que les necessitarà per afrontar l'enorme crisi que ja estem patint i que no sabem quant durarà. Se'ns gira feina.

40 anys del 23F: l'intent del cop d'estat a Mataró

Capgròs, 23 de febrer de 2021

Es compleixen quaranta anys de l'intent de cop d'estat del 23F, un fet que va posar l'ai al cor a tots els ciutadans de l'Estat, entre ells els veïns i veïnes de Mataró. Eren pràcticament dos quarts de set de la tarda del 23 de febrer de 1981 quan un grup de guàrdies civils, a les ordres del tinent coronel Antonio Tejero, irrompien al Congrés dels Diputats en el transcurs de la votació de la investidura de Leopoldo Calvo Sotelo, que dies després seria proclamat president del govern en substitució del fins feia poc dimitit Adolfo Suárez. "¡Todo el mundo al suelo!", va cridar Tejero, pistola en mà, i pràcticament tots els diputats van amagar-se sota el seu escó, que sentien com les bales de les metralladores dels militars xiulaven per sobre dels seus caps. Dic pràcticament tots perquè només tres van mantenir-se asseguts: el propi Suárez, el vicepresident i militar Gutiérrez Mellado i Santiago Carrillo, secretari general del Partit Comunista d'Espanya (PCE).

Aquest gest de dignitat dels tres polítics ens va brindar una de les imatges icòniques de la Transició política espanyola, que tan bé va saber explicar Javier Cercas en el magnífic llibre "Anatomía de un instante". Aquell instant, que en contra del que molta gent pensa no es va poder seguir en directe per televisió, ha quedat gravat per sempre més en l'imaginari col·lectiu del nostre país. L'intent de cop d'estat es va viure de mil i una maneres diferents arreu de la nostra geografia, i com no podia ser d'una altra manera, també va marcar per sempre més les vides dels mataronins i mataronines que van viure aquell moment, singularment dels qui llavors tenien responsabilitats polítiques i sindicals a la ciutat.

En aquest reportatge a Capgròs reconstruïm el 23F a Mataró donant veu a diferents persones que van viure aquell esdeveniment en primera persona.

L'intent de cop d'estat sorprèn el govern municipal en plena reunió

Mentre Tejero entrava al Congrés dels Diputats, se celebrava una reunió de la permanent del govern municipal (format per PSC, PSUC i CiU) a la Sala dels Lleons de l'Ajuntament de Mataró, on s'estava debatent el projecte de participació i descentralització ciutadana. Tal i com es recull en una detallada crònica del número de març de 1981 del butlletí mensual del PSUC, "Progrés", s'estava arribant a un principi d'acord de cara a resoldre la crisi del govern municipal oberta feia alguns mesos. A la reunió estaven presents, a més de l'alcalde de Mataró, Joan Majó, els regidors Ramon Manent, Manuel Mas i Carles Manté (PSC), Lluís Fernández, Pablo Morales i Manuel Molina, que acabava d'arribar (PSUC), Pere Antoni Fusté i Josep Masriera (CiU). El líder dels convergents, Ramon Pla, estava de viatge a València.

En aquells moments, el secretari de l'alcalde, senyor Fradera, va interrompre la reunió per informar que alguna cosa estava passant al Congrés dels Diputats, que uns militars hi havien entrat. El secretari de l'Ajuntament, senyor Sánchez Isaac, va dir des del primer moment que allò no tiraria endavant. El cas, però, és que la incertesa i els nervis es van apoderar dels presents, com de la resta de ciutadans i ciutadanes, que seguien amb neguit els esdeveniments.

Joan Majó va trucar el comandant de la guàrdia civil i li va recordar que la primera autoritat de la ciutat era l'alcalde. La resposta del militar, però, no va ser gens tranquil·litzadora: "jo estic esperant un tèlex amb les ordres que haig de seguir", va dir. Majó, junt amb alguns altres regidors, van quedar-se a l'Ajuntament per seguir les notícies que arribaven per la ràdio. També es va instal·lar un televisor petit a la sala, però durant hores no hi havia senyal, ja que els militars van ocupar Radio Televisió Espanyola. Hi ha algunes fotografies d'Enric Quintana que en donen testimoni d'aquells moments.

El PSUC crida a la mobilització

El PSUC es trobava en un procés organitzatiu complicat a principis de 1981, doncs acabava de tenir lloc el conflictiu cinquè congrés del partit, que el va destrossar internament. A Mataró, aquell 23F els dirigents del PSUC eren partidaris de cridar a la mobilització popular per defensar la democràcia, mentre que els membres del PSC preferien mantenir la calma en aquells moments difícils. Lluís Fernández va sol·licitar poder dirigir-se a la ciutadania a través de Ràdio Mataró, però no va ser autoritzat. Llavors, es va demanar instal·lar megàfons a les patrulles de la policia local, mesura que també va ser rebutjada. Tanmateix, un nodrit grup de persones es va concentrar de seguida davant del consistori, amb clara preponderància de la militància del PSUC (que a Mataró comptava amb 600 militants) i CCOO, que van acudir a la crida del partit i el sindicat. Els comunistes van demanar la celebració d'un ple extraordinari a les 22 hores, però aquest no va acabar tenint lloc. Finalment, es va acordar celebrar-lo al dia següent, per aprovar amb el vot dels quatre grups municipals amb representació municipal una resolució condemnant l'intent de cop d'estat i en defensa de la democràcia.

Antonio Rodríguez Avellaneda era en aquells moments el secretari d'organització de CCOO a Mataró i responsable polític de l'agrupació de Cirera del PSUC. En conèixer la notícia de l'intent de cop d'estat a la seu de CCOO del carrer Amàlia, va marxar ràpidament al local del partit del carrer de la Muntanya número 11, a Cirera, per recollir, junt amb altres companys, diverses fitxes i altra documentació, per amagar-la. Pep Illa, militant del PSUC i de CCOO, i llavors professor a l'institut Alexandre Satorras, recorda que va rebre la notícia de l'assalt al Congrés mentre preparava classes a casa seva, al Camí Ral. Li va comunicar un altre professor i company, Àngel Tarrés. Tots dos van agafar el cotxe i van desplaçar-se fins al local de l'agrupació del Centre del PSUC, on ja hi eren dos veterans militants del partit: Teresa Cortina i Rossend Dalmau, que els van dir que ja havien guardat tota la documentació en un lloc segur, que no havien de patir. Tots dos recordaven perfectament què va passar el juliol de 1936. Llavors, Illa i Tarrés van marxar a

l'Ajuntament, on van estar durant algunes hores amb altres companys de partit i sindicat. La sensació compartida aquella nit va ser de desgavell informatiu, de no tenir cap certesa del que estava passant a Madrid o a València, on el capità general Milans del Bosch va treure els tancs al carrer.

Salvador Milà, advocat i regidor del PSUC aleshores, va rebre la notícia de l'intent de cop d'estat al seu despatx de la ronda Alfons X, per boca de l'arquitecte Narcís Majó, que li va dir que posés la ràdio. Milà va marxar immediatament cap a l'Ajuntament i allà s'hi va estar durant algunes hores, amb diversos companys del govern municipal. També recorda tenir una sensació d'incertesa respecte del que estava passant, fins i tot en alguns moments semblava que el cop d'estat podia triomfar. Milà compartia el posicionament del seu partit: calia cridar a la mobilització.

El 1981, Antoni Segarra, cap de llista del PSUC en les eleccions municipals de dos anys abans, treballava com a professor de formació professional a Sant Adrià de Besòs. Va conèixer els fets que s'estaven produint a Madrid tornant a Mataró en cotxe després de la seva jornada laboral. De seguida va anar cap a l'Ajuntament, per unir-se als companys de consistori. Va trucar la seva dona, Carmina Benito, per dir-li que anés amb els fills a dormir fora de casa, pel que pogués passar. Si la cosa anava malament, van quedar que es veurien a França, on la Carmina tenia família. A l'escola on treballava Segarra hi havia alguns elements feixistes que coneixien perfectament la seva militància al PSUC, i això el situava en una posició de clar perill davant d'un eventual cop d'estat. De fet, havia estat advertit pocs dies abans per un capellà castrense que treballava al mateix centre, que alguna vegada l'havia arribat a amenaçar pistola en mà. Allò va fer que la sorpresa pels fets del 23F no fos total per al líder psuquero, que feia dies que sabia que alguna cosa podia passar. Segarra explica que el cop d'estat va fracassar, però setmanes després encara van aparèixer a prop de la seva escola cartells amb la seva cara i un rètol de "Se busca". També va rebre una amenaça seriosa en forma d'un tret que algú va disparar i va impactar en el seu cotxe particular, aparcat al costat del seu centre de treball. El conseller d'ensenyament de la Generalitat, amb qui tenia relació, li

va oferir una baixa o canvi de centre, que va rebutjar en tenir ja concedit un trasllat a un centre de Calella. Aquells que diuen que la transició a la democràcia va ser pacífica i exemplar haurien de revisar la història.

Tranquil, Jordi, tranquil

Cap a la mitjanit, l'alcalde Joan Majó va tenir ocasió de parlar via telefònica amb el President de la Generalitat, Jordi Pujol, que li va traslladar que calia mantenir la calma, que havia parlat amb el rei i l'havia tranquil·litzat. Aquell ja famós "tranquil, Jordi, tranquil" que han recollit els llibres d'història. Majó va parlar novament amb el comandant de la guàrdia civil, que li va explicar que estava a les seves ordres. Una altra conversa de Majó va ser amb el seu company de partit Narcís Serra, llavors alcalde de Barcelona, amb qui van compartir sensacions i incerteses. Més tard, va tornar a tenir una conversa amb Jordi Pujol.

Durant aquella nit, hi havia certa por a que aparegués per l'Ajuntament algun element incontrolat i armat d'extrema dreta, però el cert és que no va venir ningú. Els moviments de la caserna de la guàrdia civil es coneixien a través del sindicalista Paco Cantero, que es va situar en un terrat que hi havia a prop. Els militars van formar al pati, però en cap moment van mostrar intenció de sortir al carrer.

El famós missatge del rei a la televisió, cap a dos quarts de dues de la matinada, va ser seguit per alguns regidors a la petita televisió que hi havia a l'Ajuntament. Uns altres, havien baixat a la Granja Montells i van fer-ho des d'allà. Un cop escoltades les paraules de Joan Carles I, com va succeir amb milions d'espanyols, va haver certa sensació de tranquil·litat dintre de la gravetat de la situació, i alguns representants polítics van marxar cap a casa, entre ells l'alcalde Joan Majó, que llavors vivia a Barcelona. El regidor del PSUC Pablo Morales havia vingut a l'Ajuntament en bicicleta, però era una temeritat tornar a casa seva amb aquest mitjà de transport, sense saber què es podia trobar pel carrer. Un dels regidors socialistes que també marxava a descansar, José María López, el va acompanyar en cotxe. La dona de Morales estava embarassada i la

preocupació era màxima en aquells moments.

Al despatx d'alcaldia van quedar-se de guàrdia alguns regidors del PSC i el PSUC, amb un termo ple de cafè, que faria bon servei, tal i com recorda perfectament Ramon Manent, que va ser un dels regidors que van passar tota la nit allà. A la crònica del butlletí "Progrés" s'explica que les persones que van formar part d'aquella "guàrdia" en diferents moments van ser Ramon Manent, Fermín Fernández i Carles Manté (PSC), Lluís Fernández, Antoni Segarra, i Antoni Cuadras (PSUC). Una vintena de militants del PSUC i de CCOO van romandre també al vestíbul de l'Ajuntament durant algunes hores més, pel que pogués passar.

Passades les dues de la matinada el governador civil de Barcelona va contactar amb l'Ajuntament de Mataró per interessar-se per la situació a la ciutat. Lluís Fernández va atendre la trucada i va explicar-li que no hi havia novetat. Van ser unes hores plenes d'incerteses i pors, on van arribar rumors de tota mena: que si hi havia llistes negres que l'extrema dreta tenia preparades amb noms de significats dirigents de partits i sindicats, que si la guàrdia civil estava a punt de sortir al carrer, etc. El sistema democràtic espanyol era ben jove i fràgil, i els lluitadors antifranquistes sabien perfectament que no s'havia aconseguit gratuïtament, perquè moltes persones havien mort o havien patit llargues penes de presó per lluitar contra la dictadura i en favor de la democràcia. Avui és fàcil criticar el paper de les diferents forces polítiques, sindicals i socials en aquells difícils anys, molt més si es fa des del sofà de casa o des de la comoditat que ofereix el pas del temps i el coneixement de la història. El que sí sobta és que hi hagi persones que no van moure un dit en aquella època, tenint edat de sobres, i ara vulguin donar lliçons de lluita i jutgin els que sí s'hi van jugar la vida. Potser seria més prudent mantenir una actitud discreta. Perquè el moviment es demostra caminant.

Tal i com explica Ramon Manent, durant aquella matinada no va produir-se cap fet destacat a Mataró, i a les 8 del matí els funcionaris i funcionàries van entrar a treballar a l'Ajuntament. Aquell fet va donar una sensació de certa normalitat que va tranquil·litzar els regidors que havien estat tota aquella llarga nit

defensant la institució. Algunes de les persones que van passar la nit al consistori van comprar els diaris matinals en el quiosc de premsa de la plaça de Santa Anna, i en veure els titulars que recollien el fracàs de l'intent de cop d'estat, van quedar més tranquils i van decidir anar a descansar als seus respectius domicilis durant algunes hores.

CCOO, al peu del canó durant tota la jornada

A les 18.23 hores d'aquella tarda del 23 de febrer de 1981 la seu del sindicat de Comissions Obreres (CCOO) del carrer Amàlia estava plena de gom a gom, doncs es celebrava una assemblea del tèxtil així com diverses reunions d'altres rams. Ningú no s'esperava el que estava a punt de succeir al Congrés dels Diputats. Antonia Merchán era la responsable d'acció sindical del comitè local de CCOO i estava allà. Recorda que, en conèixer la notícia per boca de Paco Cantero, es va decidir desconvocar immediatament l'assemblea i molta gent va marxar del local. Allà van quedar-se alguns dirigents del ram del tèxtil, com ara Carmen Ortega o Josep Lluís Llingonya, el secretari general de CCOO del Maresme, Jaume Puig, o el citat anteriorment Cantero, i van començar a recollir fitxes i expedients per amagar-los. La destinació de molts d'aquells documents va ser una casa d'una família al carrer Argentona. Uns altres, se'ls va endur Cantero a la seva empresa, Inex, d'arts gràfiques, i allà les va amagar. L'objectiu prioritari en aquells moments era protegir els milers d'afiliats del sindicat i les seves famílies.

Antonia Merchán recorda que des de la seu nacional del sindicat a Barcelona se'ls va comminar a amagar la documentació que tinguessin a casa i que pogués contenir noms d'afiliats de CCOO. Merchán recorda que van anar cap a casa i van amagar documentació al domicili de la seva sogra a Arenys. També van retirar de les parets els pòsters de la Pasionaria i Santiago Carrillo que tenien penjats. La nit va ser llarga per als dirigents de CCOO de la nostra ciutat. Molts d'ells van marxar a la porta de l'Ajuntament i van concentrar-se allà durant hores, mentre que uns pocs van quedar-se al local per imprimir octavetes. El sindicat havia decidit cridar a la mobilització i convocar una vaga de 48 hores, i calia

informar els treballadors i treballadores. Sindicalistes com Jaume Puig, Cristóbal Cobo o Paco Cantero van estar unes quantes hores elaborant aquelles octavetes. Ja de matinada, l'últim a marxar del local va ser Puig, que el va tancar.

El propi Puig recorda perfectament com va conèixer la notícia: "va trucar per telèfon al local de CCOO del carrer Amàlia en Jaume Roig, que estava a casa convalescent amb la cama enguixada, i va dir que un grup de guàrdies civils havia entrat al Congrés dels Diputats". Un cop desconvocada l'assemblea del tèxtil a què hem fet esment abans, Puig recorda com alguna gent va sortir corrent, i li va cridar l'atenció que les persones suposadament més radicals en els seus discursos i idees van ser les primeres a fer-ho. Un cop van rebre l'escrit que havia elaborat la confederació sindical de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CONC) -el mataroní José Luis López Bulla n'era el secretari general- cridant a la mobilització i la vaga de 48 hores, es van posar a imprimir octavetes sense descans.

En l'imaginari col·lectiu ha quedat certa idea de "normalitat absoluta" durant aquella nit del 23 al 24 de febrer, però el cert és que, mentre la majoria de la gent va restar a casa atemorida i espantada, com era lògic i comprensible, molts sindicalistes de CCOO d'arreu del país es van mobilitzar, acudint a protegir els ajuntaments i les seves seus sindicals, imprimint pamflets per repartir-los a primera hora del matí a les portes de les fàbriques. A Mataró també. A les sis del matí diversos membres de CCOO van anar a repartir octavetes, i recorden com la gent estava absolutament atemorida. De fet, es canviaven de vorera per no haver d'agafar-les.

El cop d'estat fracassa, el 24 de febrer surt el sol

A les 10 del matí del 24 de febrer es van reunir membres del PSC, PSUC, UCD i ERC per intercanviar unes primeres impressions, però de seguida es van anar succeint els esdeveniments a Madrid (es van alliberar els diputats) i es va quedar en tornar a parlar a la tarda. La vaga de 48 hores convocada per CCOO, a la qual el PSUC va donar suport, va quedar concretada en algunes aturades i moltes assemblees (UGT només va cridar a fer aturades de dues hores). El dia 25 es va desconvocar la vaga.

A dos quarts de vuit de la tarda es va celebrar a Mataró el ple municipal previst, amb assistència de força públic. Les diferents forces polítiques van aprovar una moció en la línia de les que s'estaven aprovant a la resta d'ajuntaments, condemnant l'intent de cop d'estat i defensant la democràcia. Tot seguit, es va produir una reunió on van participar representants del PSC, PSUC, CiU, UCD, ERC, CCOO, UGT i USTEC. El PSUC i CCOO van proposar convocar una manifestació a Mataró, però no es va acabar concretant. El dia 27 a la tarda van tenir lloc nombroses i multitudinàries manifestacions arreu de la geografia espanyola, per condemnar l'intent de cop d'estat i en defensa de la democràcia. Moltes persones de Mataró van desplaçar-se a Barcelona per participar en la que va tenir lloc a la capital catalana, que va ser igualment concorreguda.

40 anys no són res

Han passat ni més ni menys que quaranta anys del 23F, una data que marcarà per sempre més la història d'Espanya. Segurament mai no coneixerem tot el que va passar a les altes instàncies de l'estat, singularment al Palau de la Zarzuela, en aquelles llargues hores que van anar des de l'assalt al Congrés i el moment en què els diputats van ser alliberats.

Esteban Martínez, exregidor d'ICV-EUiA a l'Ajuntament de Mataró, estava realitzant el servei militar a Sevilla quan es va produir l'intent de cop d'estat. Recorda que just en aquell moment de la tarda del 23F estava a punt de sortir de la caserna de capitania general vestit de paisà, per passar la nit al pis que tenia llogat amb altres reclutes a Alcalá de Guadaira. Va començar a escoltar crits, dient que alguna cosa estava passant al Congrés dels Diputats. Un cop va arribar al pis, va passar-se la nit escoltant la ràdio, per tornar a la caserna al dia següent, un cop ja havia quedat clar que el cop d'estat havia fracassat. Un soldat que prestava els seus serveis com a cambrer del capità general Pedro Merry Gordon li va explicar que aquest s'havia passat la nit vestit de legionari llançant visques a la guàrdia civil, amb un sabre en una mà i en l'altra el seu sempitern got ple de whisky. Era el dia 24 i tots els bascos de la caserna van ser

apartats dels seus serveis. Hi va haver trucada del rei, va comentar un llargarut aragonès que treballava a comunicacions. Va parlar amb el general Gustavo Urrutia, company d'acadèmia de Joan Carles I, per saber si tot estava controlat, inclòs el propi Merry Gordon. "Tot controlat, va respondre Urrutia". Per sort.

Potser avui les noves generacions tenen una idea molt vaga d'aquell esdeveniment, probablement desconeixen molts dels fets que es van produir i que van tenir un impacte claríssim en la nostra societat en aquell moment i també en el futur. Aquella nit segurament va servir com a vacuna contra el feixisme en les ments de moltes persones, però com sabem, hi ha vacunes que requereixen de dosis addicionals cada cert temps. Les actituds antidemocràtiques guanyen terreny arreu del món i potser acudir a la història ens ajudaria a recordar que gaudir d'un sistema democràtic, per moltes mancances i coses a millorar que tingui, no és gratis, que requereix de la lluita i el sacrifici de moltes persones, com va passar al nostre país, on molts milers van ser afusellades i represaliades durant quaranta anys. I la solució, òbviament, no passa per cridar "feixista" a qualsevol persona que pensa diferent. El 23F hagués pogut tenir un desenllaç diferent, amb un impacte molt negatiu en les vides dels espanyols i les espanyoles. I òbviament, dels mataronins i les mataronines. Caldria no oblidar-ho.

** Aquest reportatge ha estat possible gràcies a la col·laboració de: Ramon Manent, Joan Majó, Lluís Fernández, Antoni Segarra, Antonio Rodríguez Avellaneda, Salvador Milà, Pablo Morales, Reme Merchán, Antonia Merchán, Jaume Puig, Carmen Ortega, Pep Canal, Pep Illa, Jaume Roig, Esteban Martínez i Manuel Mas. A tots ells i a totes elles, moltes gràcies.*

Ser jove, ser comunista (introducció al llibre "Memoria colectiva de la Joventut Comunista de Catalunya de Mataró")

Febrer de 2021 (publicada la versió en castellà)

Potser algun dia deixen els joves inventar la seva joventut

Joaquín Salvador Lavado Tejón "Quino"

Els desitjos del jove mostren les virtuts futures de l'home

Ciceró

Vull començar aquestes línies agraint de tot cor principalment a en Ramón Morales per la confiança dipositada en la meva persona per ajudar-lo a tirar endavant aquest projecte en forma de llibre que avui el lector té a les mans. Reconec que quan em va explicar per primera vegada la idea de recopilar en un volum la història col·lectiva de la Joventut Comunista de Catalunya (JCC) a Mataró em va semblar una tasca molt ambiciosa i de difícil realització. La feina, la tenacitat, la insistència i la voluntat d'en Ramón han estat determinants a l'hora de fer realitat aquesta extraordinària feina. Des d'aquí el meu reconeixement més sincer. Diuen que el qui la segueix l'aconsegueix, i els qui coneixem de prop les històries de militància de persones com en Ramón sabem que si els comunistes es caracteritzen per alguna cosa és precisament pel seu lliurament a una causa, pel seu treball i el seu amor a uns ideals que goso dir que no moriran mai. En aquest llibre trobarem diversos exemples i crec que és de justícia reconèixer-ho. Moltes altres persones han participat activament en l'elaboració d'aquest treball col·lectiu, com en Pablo Morales i en Juan Ortiz, a qui també vull reconèixer el seu treball, així com a les diferents persones que han posat el seu granet de sorra: des dels que n'han redactat els records per incloure'ls en aquesta memòria col·lectiva fins a l'última

persona que ha col·laborat a la campanya de micromecenatge que hem dut a terme a través de la plataforma Verkami.

Ser comunista

No és la meva intenció en aquesta introducció explicar què va ser la Joventut Comunista de Catalunya perquè aquesta qüestió s'aborda amb profunditat en aquest volum. Sí vull començar afirmant sense por a equivocar-me que el paper d'aquesta organització va ser molt important en la lluita antifranquista, no en va els i les comunistes van jugar un paper protagonista a la clandestinitat i la JCC era ni més ni menys que les joventuts del Partit Socialista Unificat de Catalunya, el PSUC, el partit més important de la lluita antifranquista a Catalunya, com ho va ser el PCE a tota Espanya. I de la mateixa manera que el PSUC va ser imprescindible i va liderar aquella lluita, a nivell sindical ho van fer les Comissions Obreres (CCOO). És de justícia reconèixer el treball dels i les comunistes a la llarga nit del franquisme, perquè probablement ningú com ells i com elles es va jugar la seva vida i llibertat en la lluita per la democràcia. En temps de revisionisme interessat i de recuperació de l'anticomunisme, convé no oblidar què va passar i qui s'ho va jugar tot per construir una societat més digna, en llibertat i democràcia, per a les generacions posteriors. I els i les joves de la JCC, avui ja avis i àvies, van posar el seu granet de sorra, a través de la lluita i el compromís, patint la repressió com cap altra organització juvenil la va patir. Això també és just reconèixer-ho, recordar-ho i agrair-ho.

En els darrers temps, l'auge de l'extrema dreta ha coincidit amb atacs desacomplexats i furibunds des de diferents fòrums polítics i mediàtics de marcat caràcter "anticomunista". Però aquest sentiment no només floreix a la ultradreta, sinó que altres famílies polítiques de l'esquerra també el mostren cada cop de forma més desinhibida, per atacar l'adversari polític i desautoritzar-lo de manera recargolada i caricaturesca. Aquest sentiment anticomunista es transmet de pares a fills i d'avis a néts, i com dic, no només a les famílies de la ultradreta. Potser fa mal reconèixer que els i les

comunistes hagin estat protagonistes en la recuperació de la democràcia al nostre país i també fora de les nostres fronteres, i això porta a desprestigiar unes idees per aprofitar i canviar la història de manera interessada. Durant dècades, el discurs anticomunista que arribava dels Estats Units i altres països occidentals va anar calant a les nostres societats a través dels seus diferents aparells polítics, econòmics i mediàtics, i això és una cosa que tampoc no podem oblidar, perquè sabem que la història l'escriuen els vencedors. Hem de reconèixer qui té actualment l'hegemonia.

Cal reivindicar sense cap mena de complex el paper dels i les comunistes durant la dictadura, així com durant la transició. I qualsevol demòcrata que es preï de ser-ho hauria de reconèixer el paper d'organitzacions com el PCE, el PSUC, CCOO o també la JCC en aquells temps, perquè probablement ningú no es va partir la cara com ho van fer els seus militants. Es podrà criticar des de determinats sectors de les esquerres el paper d'aquestes organitzacions i d'alguns dels seus dirigents aquells anys difícils, però a ningú no se li escapa que resulta avantatgista parlar des de la comoditat que ofereix, amb totes les dificultats que es vulgui, la situació política i social actual, així com el coneixement dels fets passats. Perquè qui va viure aquells anys sap que el soroll de sabres era ensordidor, l'arribada de la democràcia no estava gens garantida i la correlació de forces existent era la que era. Perquè a l'antifranquisme va militar molta menys gent de la que després es va voler posar medalles adornant un passat de lluita que en realitat no va existir. Això ho saben bé molts dels militants de la JCC, alguns dels quals recuperen les seves històries de vida i militància en aquest llibre.

Ha arribat el moment de reivindicar orgullosament la història, la lluita i la responsabilitat del PCE i el PSUC, i amb ells de la JCC, que van liderar i organitzar la resistència antifranquista i van saber llegir la situació política durant la transició. Una responsabilitat que ja s'havia posat de manifest el 1956, amb la declaració del PCE "per la reconciliació nacional, per una solució democràtica i pacífica del problema espanyol", que recollia que "en aquesta situació, i en acostar-se el XX aniversari del començament de la guerra civil, el Partit Comunista d'Espanya declara

solemnement estar disposat a contribuir sense reserves a la reconciliació nacional dels espanyols, a acabar amb la divisió oberta per la guerra civil i mantinguda pel general Franco". Sense el paper d'aquestes organitzacions, sense la feina, dedicació i sense el preu que es va pagar en vides humanes, exili, tortures i anys de presó, la nostra democràcia seria sens dubte més feble i precària. Sense anar més lluny, la Constitució del 1978 recull uns quants articles de clar contingut social la lectura dels quals avui en pot sorprendre més d'un, on es nota de forma diàfana la mà del PCE i el PSUC. Com bé deia de tant en tant el nostre estimat i recordat Julio Anguita, complir allò que diu la Constitució seria revolucionari. No li mancava raó.

La presència al govern d'Espanya de persones com Alberto Garzón, Yolanda Díaz, però també, i d'igual forma, de Pablo Iglesias i Irene Montero (tots dos antics militants de la Unió de Joventuts Comunistes, organització hereva de la Joventut Socialista Unificada), hauria de ser motiu de celebració per a la gent que procedeix de la tradició de lluita del PCE, el PSUC o la JCC. I els que vivim per veure-ho hauríem de brindar moltes vegades, perquè persones com Dolores Ibárruri, Santiago Carrillo, Marcelino Camacho, Miguel Núñez, Antoni Gutiérrez Díaz, Gregorio López Raimundo, Marcos Ana o Neus Català, per citar només uns quants noms, no ho van poder fer. La seva memòria s'ho mereix.

Explica Xavier Domènech al seu imprescindible llibre "Temps d'interseccions. La Joventut Comunista de Catalunya (1970-1980)", editat per la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, que "durant els anys més foscos de la història del nostre país successives fornades de joves es van incorporar a la militància antifranquista per tal de fer possible la consecució de les llibertats polítiques, socials i nacionals, aquesta és una història que té els seus orígens amb el naixement del propi règim franquista, però que es va intensificar al llarg de la dècada de els seixanta i setanta quan aquest fenomen va abastar àmplies minories juvenils. De fet, va ser llavors quan un dels capítols més intensos i singulars d'aquesta història es teixeix amb la creació i desenvolupament de la Joventut Comunista de Catalunya".

Ser jove, ser comunista: les JSU, la UJCE, la JCC

Els joves van jugar un paper molt important en la lluita antifranquista. Implicar-se en la lluita clandestina representava una difícil i valenta decisió, ja que hi havia molt a arriscar en aquells temps de la dictadura. Aquest llibre tracta sobre la Joventut Comunista de Catalunya (JCC), però no podem deixar de fer referència a les JSU o l'UJCE.

Les Joventuts Socialistes Unificades (JSU) van ser fundades el març de 1936, poc després de la victòria del Front Popular a les eleccions, com a resultat de la fusió de la Unió de Joventuts Comunistes d'Espanya (UJCE) del Partit Comunista d'Espanya (PCE) i la Federació de Joventuts Socialistes d´Espanya (FJSE) del PSOE. Largo Caballero tindria un paper fonamental en aquesta fusió i la direcció de l'organització juvenil estaria encapçalada per Santiago Carrillo i Trifón Medrano. Al juliol del mateix any, es va fundar la Joventut Socialista Unificada de Catalunya (JSUC), fruit de la unificació de la Joventut Comunista, la Joventut de la Federació Catalana del PSOE, la Joventut de la Unió Socialista de Catalunya i la Joventut del Partit Català Proletari. L'organització seria el referent juvenil del PSUC, partit que es fundaria en esclatar la guerra civil, després del cop d'estat feixista de juliol d'aquell mateix 1936. En aquest llibre es recullen unes biografies breus de destacats membres de la JSUC de Mataró, i que són referents en la lluita antifranquista a la ciutat: Teresa Cortina, Rossend Dalmau, Margarida Abril, Josep Serradell "Román" i Daniel Plana. És de justícia recollir les seves històries en aquest volum.

Ja en guerra, molts militants de les JSU van participar activament a la contesa, formant part de l'Exèrcit Popular de la República. Durant la guerra civil, les JSU van experimentar un creixement important, arribant a comptar amb uns 250.000 afiliats. Després de la derrota del 1939, els membres de les JSU van patir en les seves pròpies carns la persecució, la presó i la mort per part de les autoritats franquistes.

Van ser anys molt difícils per a l'organització. A la repressió del règim feixista, s'hi va sumar l'abandonament de les JSU dels militants més propers a les tesis del PSOE, i van passar a crear la

nova organització juvenil d'aquest partit, la JSE.

Molts quadres polítics de les JSU es van integrar a la lluita clandestina organitzada pel PCE, participant en l'antifranquisme de forma activa i jugant un paper fonamental. El 1961, el Comitè Central del PCE va decidir reconstituir el seu moviment juvenil creant la Unió de Joventuts Comunistes d'Espanya (UJCE), que avui dia continua en actiu.

Pel que fa estrictament a la JCC, aquesta organització es va fundar el 1970 com a hereva de l'antiga JSUC i sent la referència catalana de l'UJCE. La dècada dels anys setanta va ser d'una activitat intensa per a l'organització, tal com s'explica en aquest llibre. El cas de Mataró representa un bon exemple per entendre la importància de la JCC en els darrers anys de la lluita antifranquista. A través de les biografies de diferents militants de la ciutat es ressegueix la història de l'agrupació.

És important remarcar el caràcter obert i plural de la JCC. Com explica el company Juan Ortiz, era una organització "yeyé", i allò va ser part fonamental del seu encant. Per això la JCC va saber entroncar amb l'esperit dels joves de la seva època, ja que els pares van ser silenciats. Van ser capaços de mimetitzar-se amb la societat i aprofitar qualsevol escletxa: els balls, la música, les cabelleres, l'alliberament sexual... per intentar aconseguir l'hegemonia a través de la quotidianitat dels joves. L'organització fugia de ser una secta, tot i que els militants portaven, de vegades, una vida d'èpica, però no com altres d'esteticisme rebel de què fan gala determinats activistes socials i polítics de la nostra actualitat, que es juguen realment molt poquet, sempre emparats per la dreta neoliberal nacionalista.

La ruptura al si del PSUC al cinquè congrés del partit (gener del 1981) va afectar de forma determinant també la JCC. L'escissió que es va produir al PSUC i la conseqüent fundació del Partit dels Comunistes de Catalunya (PCC) va portar també a la creació de les joventuts d'aquest darrer partit, els Col·lectius de Joves Comunistes-Joventut Comunista (CJC-JC). La JCC va cessar la seva activitat com a tal el 1990 i es va transformar en Joves amb Iniciativa, les joventuts d'Iniciativa per Catalunya, que anys més tard van passar a

anomenar-se Joves d'Esquerra Verda. Avui dia, aquesta organització està integrada a la Confluència Jove, organització juvenil que té com a referent el partit Catalunya en Comú, la confluència d'esquerres catalana de què formen part, juntament amb altres organitzacions i militants a títol individual,

El periodista de La Vanguardia Enric Juliana, que en la seva joventut va militar al PSUC, fa referència freqüentment a l'important paper de les JSU a la nostra història recent. En una interessant entrevista de Jesús Fernández Úbeda per a la revista XL Setmanal (setembre de 2020), Juliana explicava que "a Espanya, poc després de la victòria del Front Popular al 36, es va produir la unificació de les joventuts socialistes i les comunistes. Era un moment en què la Tercera Internacional propugnava aquest moviment com a resposta a l'auge del feixisme a Europa. La Tercera Internacional va tenir diverses ziga-zagues. Anys abans, estaven enfrontats als socialdemòcrates i els consideraven gairebé còmplices del feixisme però, en un moment donat, van corregir això i van establir una política d'unificar els partits comunistes i socialistes en un sol corrent polític. La mateixa concepció del Front Popular respon a això: s'havien de fer fronts amplis per frenar el feixisme. Això es va produir a Espanya amb les joventuts socialistes i comunistes unificades. En el moment en què esclata la Guerra Civil, les JSU van mobilitzar les persones més joves del país que estaven a favor de la República. Hi havia una energia molt efervescent. Si un repassa els que perden la guerra i se'n van a l'exili, els que estan més actius, per exemple, a la resistència francesa, eren joves. És a dir, un home de 50 anys pot participar en la resistència, però… (...) un de 25 anys que ha estat combatent a la guerra ha adquirit una experiència. I eren els membres de les JSU. Aleshores, és una generació. Una generació que va viure una experiència molt dramàtica: creix amb la guerra, empalma la guerra d'Espanya amb la II Guerra Mundial, molts d'ells són a França combatent contra els alemanys, molts van ser capturats i els van matar en camps de concentració, i després és la generació de la clandestinitat… Era una gent molt especial. La generació de Carrillo, per entendre'ns. I també explica la paràbola final del PCE. Per què al PCE no li passa, durant aquests anys, el mateix que al PSOE, que queda pràcticament

congelat? Perquè tenia no només el suport dels soviètics, sinó perquè tenia al seu interior una energia... El PSOE era un partit de quadres molt més grans en acabar la Guerra Civil. I aquesta gent (els membres de la JSU) es fa gran a l'exili. I quan als setanta s'obre la possibilitat de recuperar la democràcia a Espanya, es converteixen en persones molt predisposades al pacte. Perquè, d'alguna manera, havien de tancar el cicle vital tornant a Espanya, i per tornar a Espanya havien de pactar. Considero que algunes crítiques posteriors a la Transició passen per alt això. Hi ha un cicle. I cal ficar-se a la pell d'aquella gent. Quan la guerra ha destrossat la teva joventut, has empalmat amb la guerra mundial, després has passat a l'exili o a la clandestinitat i s'obre la possibilitat de recuperar la democràcia..."

Crec que no cal afegir gaire més a aquestes apreciacions d'Enric Juliana. El paper dels i les joves comunistes va ser determinant en la lluita contra el feixisme a Espanya, i el paper de les JSU va ser fonamental. La seva organització hereva a Catalunya, la JCC, a què dediquem aquest llibre, també va jugar un paper molt important, i és de justícia recuperar les vivències dels seus militants, en aquest cas de la meva ciutat, Mataró. Esperem que aquest treball serveixi per entusiasmar antics militants d'altres pobles i ciutats, i animar-los a que també escriguin les seves històries de lluita i compromís. Perquè la història, si no l'escriuen els protagonistes, correm el risc que només l'escriguin els adversaris polítics.

Canya al Coscu

Treball, 7 de març de 2021

Aquests dies, coincidint amb la publicació del seu darrer llibre 'La pandemia del capitalismo', el company Joan Coscubiela està rebent molts atacs a les xarxes socials, fonamentalment de persones que s'amaguen covardament en l'anonimat que ofereix internet i que acostumen a simpatitzar o militar en l'espai polític del nacionalisme català més identitari i abrandat. Des d'aquí vull expressar el meu suport i solidaritat amb en Coscu, però molt em temo que poca falta que li fa, tenint en compte que es tracta d'un sindicalista bregat en mil batalles, però de les de veritat, no de les de cartró pedra ni aquelles que es lliuren a Twitter des de la comoditat del sofà de casa. I perquè sap perfectament que ofèn aquell qui pot, no aquell qui vol.

Dit això, m'agradaria reflexionar ni que sigui breument respecte d'aquest fenomen que es dóna en determinats ambients a les xarxes socials. I que té en persones com en Coscu l'objectiu perfecte per desfogar les frustracions i neguits de determinats individus que probablement troben pocs incentius a les seves vides personals i han de canalitzar aquestes mancances d'alguna manera.

El primer que cal tenir en compte és que aquests atacs segurament no van dirigits només a en Joan Coscubiela com a persona, que també, sinó a allò que representa a nivell col·lectiu. Estaríem parlant d'una tradició política, la del catalanisme popular, que enfonsa les seves arrels en la nit dels temps, i que beu de les fonts de la Il·lustració i el Moviment Obrer. Es tractaria d'allò que a Catalunya ha representat concretament en els darrers temps primer el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) i després Iniciativa per Catalunya Verds (ICV), així com a nivell sindical les Comissions Obreres (la Comissió Obrera Nacional de Catalunya, CONC, al nostre país). El conflicte de classe subjau en aquests atacs a en Coscubiela i a la seva tradició política: quan persones com el famós economista ultraliberal Xavier Sala i Martin fan d'en Coscu l'ase dels cops es deu principalment a què l'identifiquen com allò que els

desmunta el seu discurs ple de tòpics i falsedats, segons el qual les classes subalternes sempre han de tenir un espai jeràrquicament inferior en l'escala social a aquells suposadament elegits per comandar les nostres societats. Allò tan antic de les classes socials. El mateix que explica els vergonyosos atacs engreixats de diner públic d'alguns destacats propagandistes que gaudeixen d'una bona presència a la televisió pública.

És fàcil identificar en els atacs furibunds i plens d'acritud a en Coscu una curiosa (o potser no tant) pinça entre les dretes identitàries i determinats espais autoproclamats d'esquerres. Es tracta bàsicament d'espais polítics amb una característica comuna: l'anticomunisme. Aquesta actitud sovint s'hereta de pares a fills i d'avis a néts, i en el cas català no és difícil que es doni, doncs sovint trobem que els pares formen part de la dreta identitària nostrada mentre que els fills juguen a fer la revolució sense necessitat d'embrutar-se les mans, anunciant paelles insubmisses que després no acaben tenint lloc. Mateixes famílies, mateixos tics. I atacar l'esquerra de tradició comunista sempre ha estat una divisa fàcilment recurrible i identificable, segurament perquè va ser aquella tradició que va jugar-se-la com ningú en els temps en què fer-ho suposava arriscar la pròpia vida o la llibertat. Probablement perquè cou que algú com Coscubiela (i com alguns milers de persones a Catalunya i a la resta d'Espanya) patís la repressió en les seves pròpies carns durant la dictadura franquista, mentre alguns altres que avui donen lliçons de lluita no van moure un dit llavors, malgrat tenir l'edat suficient per fer-ho. El moviment es demostra caminant, i no tothom ho va fer quan tocava. I potser és massa tard per arreglar-se artificialment la biografia personal en aquests temps que corren.

També crida l'atenció que alguns dels individus que aboquen la seva ira i frustració a les xarxes socials atacant persones com en Coscubiela no utilitzen la mateixa intensitat ni suposada valentia a l'hora de dirigir-se a dirigents de l'extrema dreta. És molt més fàcil ficar-se amb en Coscu o amb persones de la seva mateixa corda política. Per què serà? Suposo que és fàcil intuir-ho.

Coscubiela posa davant del mirall aquests sectors de l'identitarisme més inflamat que durant el procés independentista

s'han destapat sense complexes, ara que poden fer-ho fàcilment des del sofà de casa. Dic que els posa davant del mirall perquè els mostra de forma clara i valenta les seves vergonyes i tics antidemocràtics. I ho fa un lluitador de tota la vida pels drets dels més febles, un sindicalista i polític de pedra picada, un home d'orígens humils criat al barri de la Barceloneta que té la capacitat de posar-los en contradicció. Com va fer per exemple amb el seu memorable discurs al Parlament de Catalunya aquell 7 de setembre de 2017, que juntament amb la sessió del dia anterior van representar dues jornades d'infaust i vergonyós record per a la democràcia al nostre país.

Com molt bé va recordar en Coscu en aquella intervenció: "No em fareu callar. Sóc aquí perquè els meus pares em van ensenyar a lluitar pels meus drets. Sóc aquí perquè gràcies als meus pares avui podem gaudir de llibertat. I jo no vull que el meu fill Daniel visqui en un país en què una majoria pugui tapar els drets dels que no pensen com ella. No estic disposat. […] Sabeu per què no em molesta això? Per alguna cosa que alguns no entendreu: perquè els que lluitàvem durant la dictadura ho fèiem amb gent d'ideologies radicalment diferents en defensa de la democràcia. I, sens dubte, aquest moment no té res a veure amb aquell, però hi ha una cosa en comú, que és la defensa dels drets. Vegi què està passant ara mateix aquí. És que no és només un plantejament de defensa dels nostres arguments, és que ho està dient el Consell de Garanties estatutàries, li està dient que està trepitjant els drets de la ciutadania, ho estan dient els Serveis Jurídics. I el que està passant aquí avui és molt, molt greu".

Aquell dia es van trepitjar els drets de la majoria de catalans i catalanes, i davant un atac tan greu la veu que millor ho va denunciar va ser la d'en Joan Coscubiela. Ja sabem els esdeveniments polítics que es van desencadenar les setmanes següents. Com explica en Coscu a 'Empantanados', "la incapacitat de gestionar políticament les grans il·lusions i expectatives creades, la batalla interna en l'independentisme i l'esgotament de l'estratègia de l'astúcia van marcar la legislatura, es van condensar en el ple del 6 i 7 de setembre i van acabar explotant el 26 i 27 d'octubre". Com ja sabem, els propis dirigents de l'independentisme han reconegut que

tot allò era simbòlic i fins i tot han arribat a parlar d'un "farol". Com van enredar el seu electorat i com es va jugar amb els sentiments de la gent hauria de ser objecte d'estudi i merèixer tota la nostra reprovació.

El dia 27 d'octubre, a l'hora de votar una cosa tan important com la proclamació de la República via Declaració Unilateral d'Independència, en Joan Coscubiela i la majoria dels diputats i diputades del grup parlamentari de Catalunya Sí Que Es Pot van mostrar públicament el vot negatiu que introduirien en l'urna de l'hemicicle. Perquè cal recordar que quelcom tan important es va decidir que es fes mitjançant votació secreta, d'amagat, covardament. Curiosa manera d'entendre la valentia la que van mostrar alguns dirigents polítics aquell dia que, suposadament, es votava el camí definitiu cap a la instauració d'un estat independent a Catalunya. Van demanar el vot secret perquè els independentistes volien expressar desobediència i, alhora, evitar riscos -inexistents- perquè el vot dels diputats i diputades està completament amparat.

Sempre m'ha sobtat que a les xarxes socials determinats individus utilitzen la fotografia d'en Coscu mostrant aquella papereta amb el "no" amb intenció d'atacar-lo i menysprear-lo. I em sobta perquè aquell gest va representar (i segueix representant) un orgull per a moltes persones arreu de Catalunya, perquè era el gest d'uns representants polítics que no s'amagaven i que denunciaven clarament l'abús d'una majoria parlamentària (que no social) que estava a punt de trepitjar els drets democràtics de la ciutadania catalana. De fet, mentre els dirigents independentistes explicaven que la DUI era efectiva, a la Mesa del Parlament la seva vicepresidenta, la republicana Anna Simó, va deixar constància en acta que no tenia cap valor jurídic, per protegir així els membres de la Mesa.

En la darrera campanya electoral, molts activistes a les xarxes socials van afartar-se de mostrar la mateixa imatge però amb la companya Jéssica Albiach de protagonista, amb la intenció de desqualificar-la. Sincerament, no se n'adonen que aquell gest representarà per sempre més un orgull per a molts catalans i catalanes? I singularment per aquells que se la van jugar per la

democràcia quan fer-ho suposava arriscar la vida. És un gest que caldria reivindicar amb orgull, però fins i tot alguns companys i companyes d'espai polític (ara se'n diu així) d'en Coscu ajupen el cap avergonyits i simulen no saber res de tot allò. El processisme (no confondre amb l'independentisme) ha penetrat tan profundament en les nostres ments que sembla que ens poden arribar a qüestionar si Coscubiela o Albiach van fer bé ensenyant aquell "no". Em resulta increïble, perquè aquell dia es votava una declaració que, via les lleis votades el 7 de setembre, situava el suposat nou poder judicial de la República catalana absolutament polititzat i mancat de tota independència i encarregava l'organització d'un procés constituent a un "Fòrum Social Constituent" sense cap tipus de garantia democràtica. La sobirania popular quedava nítidament trepitjada per dirigents que curiosament deien fer-ho en nom de la democràcia. '¡Democracia, qué bonito nombre tienes!'

Massa ràpid s'han amortitzat figures polítiques com en Joan Coscubiela (però no només ell) en ares de la renovació i l'adaptació als nous temps. Llavors cal preguntar-se seriosament: nova política? La resposta jo la tinc clara: ni nova ni vella, sinó bona política! Considero que cal que l'espai polític que ara representen els Comuns i Podem a Catalunya no renegui del seu passat, de la seva història i les seves lluites, perquè moltes persones s'hi van deixar la vida, lluitant per una societat millor per a les generacions següents, cosa que molts altres que ara fan bandera de les lluites per la democràcia i les llibertats no van fer, sigui dit de passada, fins i tot des de determinades organitzacions que durant el franquisme eren perfectament legals mentre que el PSUC i CCOO eren perseguides i, lògicament, lluitaven en la clandestinitat, amb molts dels seus militants a les presons i, fins i tot, als cementiris o les cunetes.

Cal adaptar-se als nous temps, indubtablement, però cal aprofitar el bo i millor d'aquest fil roig amb segles d'història que representa uns ideals i una manera d'actuar davant la vida que mai no desapareixerà, per molt que dolgui a alguns. Cal un espai polític insert en la societat catalana en la seva globalitat, en els barris populars, en els centres de treball, en el teixit associatiu, en els nostres carrers, places i també en els nostres bars i centres de reunió social, que aposti per embrutar-se les mans a l'hora d'assumir

responsabilitats, que treballi des del carrer i també des de les institucions, singularment les locals, per millorar les condicions de vida dels nostres veïns i veïnes. Res de nou, res que no sapiguem, però que segurament sempre hem de tenir present i anar recordant, principalment en aquests temps líquids en què tot s'oblida a gran velocitat i en què pensem que tot se circumscriu a les xarxes socials.

Ara que aquests adversaris d'en Coscu li estan fent una magnífica campanya de difusió del seu nou llibre, cal anar a la llibreria més propera, comprar-lo, llegir-lo amb atenció i subratllar-lo, com vam fer amb el seu ja imprescindible 'Empantanados'. Segur que val la pena per situar-nos i tenir una mica més clar cap a on cal caminar, per transformar aquesta societat capitalista que alguns sempre (sempre) hem tingut clar que cal superar. "Ladran, luego cabalgamos".

La llei d'eutanàsia, per tu i per tanta gent, estimat Romuald Grané

Capgròs, 25 de març de 2021

El passat dijous 18 de març es va aprovar al Congrés dels Diputats la llei orgànica de regulació de l'eutanàsia, una fita històrica llargament reclamada per àmplies capes de la nostra societat i que gràcies a la lluita de moltes persones i associacions ha estat finalment possible. Espanya esdevé així el sisè país del món que regula l'eutanàsia, després de Països Baixos, Bèlgica, Luxemburg, Canadà i Colòmbia. En la lluita per aquest dret, a molts ens vénen a la ment noms com el de Ramón Sampedro, el doctor Luis Montes o María José Carrasco i el seu marit, Ángel Hernández. A Mataró, més concretament aquelles persones que vam tenir la sort de conèixer-lo i compartir lluites amb ell, no hem pogut evitar recordar el nostre estimat Romuald Grané, que tant va treballar en general pels drets de les persones grans i en particular pel dret a una etapa digna en el final de la vida.

En Romuald, que té una plaça amb el seu nom al barri de Cerdanyola, va ser un lluitador incansable des de ben jove i fins a la seva mort als 88 anys l'any 2012. Militant del PSUC i després d'ICV, va patir en les seves pròpies carns les detencions, tortures i presons durant la dictadura, en uns anys en què implicar-se políticament comportava arriscar la pròpia vida. Va viure durant anys junt amb la seva estimada companya Flora a la residència de la gent gran de l'ICASS de l'avinguda Gatassa, i molts el recordaran per la seva lluita incansable per la millora de les residències de gent gran i per la mort digna. Fruit d'aquesta lluita, va escriure el llibre "Una reflexió sobre la darrera fase", que va fer arribar amb una tenacitat envejable a totes les biblioteques i personalitats del país.

En la votació al Congrés, com era previsible, PP i Vox es van quedar sols votant en contra d'aquesta llei orgànica, fent servir els típics arguments de base religiosa que avui en dia són difícilment assumibles en una societat com la nostra. De fet, una enquesta de Metroscopia de l'any 2019 assegurava que fins a un 87% dels

espanyols estan a favor de la regulació del dret a l'eutanàsia, cosa que fa del tot previsible que aquest dret hagi vingut per quedar-se. Com ja va passar amb els del divorci o els casaments entre persones del mateix sexe, que les dretes van combatre fins a l'extenuació i que després no van derogar, doncs saben que el seu propi electorat se'n beneficia de l'exercici del dret en qüestió. Perquè no ho oblidem: estem parlant d'un dret, no de cap obligació. A partir d'ara, tindrem el dret a morir dignament, no l'obligació. Algú dubta que, si es dóna el cas, un votant o fins i tot membre del PP o Vox no voldrà acollir-se a aquest nou dret? Quants casaments de membres gais del PP no s'han produït des del 2005, quan es va aprovar aquest dret? La hipocresia de determinats dirigents polítics no té límits.

Avui he volgut recuperar un article d'en Romuald Grané publicat al seu blog, encara disponible a internet, l'agost del 2009, i que porta com a títol "Qualitat de vida, qualitat de mort". A en Romuald li agradava parlar de la vida més que no pas de la mort. En aquest text, recordava que "pràcticament tothom podríem explicitar la nostra vida en una part feliç, tal vegada partida a trossets, però que tots ajuntadets ens han donat moltes hores de felicitat, que per a res del món hem d'oblidar ni per un moment". Aquesta era la seva filosofia de vida, i aquells qui el vam conèixer sempre recordarem la seva bonhomia, que practicava en el seu dia a dia. Parlant de la mort, explicava en Romuald que "trobem persones –cada vegada menys– que els fa un no sé què parlar de la mort. Quan és un tema que des de que tenim més o menys sentit de la vida sabem que un dia arriba, com la cosa més natural del món. Molt s'ha assolit en demorar-la, i sens dubte més es demorarà. Però alerta, ja avui dia en bastants casos aquesta demora significa un buit de mort i de vida, que èticament resulta molt més deplorable que si es donés el procés per acabat. Ja són molts els casos en què no s'allarga la vida. S'allarga la mort. Algú ha dit: no tinc por a la mort. Tinc por a quedar viu però mort. No és enfrontar l'eutanàsia a la vida, sinó el dolor, els sofriments. Eutanàsia no és escollir entre la vida i la mort, sinó entre dues maneres de morir: amb dolors o sense. Acabar amb els dolors del pacient però també amb els de la família i entorn. No es pot acabar una vida digna si no és amb una mort digna. És

desesperant veure tombada en un llit, o ajaguda en un sofà, una persona que no sap qui és, no sap on és. No sap d'on ve, ni sap on va o si va a algun lloc. I aquesta situació pot durar anys, més avui, amb l'ajuda de les pastilletes i com a cosa irreversible. I pensar que fa poc era un ser magnífic i clarivident. És precisament quan s'està en plena clarividència que cal prendre les decisions per tal d'evitar arribar al final desemparat davant de situacions desagradables. I això es pot assolir fent el Testament Vital o Voluntats Anticipades on plasmar el final que es desitja. Des de fa un temps surten en els diaris, a diari, l'anunci de nous tanatoris, amb unes curioses icones i possibles incineracions. Amb visites guiades a cementiris. En fi. Com si es volgués familiaritzar-nos amb el darrer pas, que tots sabem que és inevitable. Per tant, si és inevitable, fem-lo fàcil. No dolorós i el menys traumàtic possible. Si hem procurat una vida amb dignitat, que el final no desmereixi. Una vida digna, amb una mort digna. Així deu ser".

Crec que no cal afegir res més, perquè seria sobrer. Això ho deia en Romuald fa gairebé dotze anys. Avui, de ben segur celebraria que el dret a l'eutanàsia és una realitat al nostre país. Gràcies, Romuald, i gràcies a totes aquelles persones que amb les vostres lluites vau posar la llavor per poder viure en una societat més digna.

"Rivalidad y venganza" de Laia Balcells, un llibre necessari

Públic, 30 de març de 2021

A la memòria de Carolina G. de Miguel Moyer

Recentment l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) ha publicat el llibre de Laia Balcells "Rivalidad y venganza. La política de la violencia en las guerras civiles", que és la traducció al castellà de "Rivalry and Revenge. The Politics of Violence during Civil War" (Cambridge University Press, 2017). És l'adaptació de la tesi doctoral de Balcells i es tracta d'un treball extraordinari que s'hauria de tenir molt en compte fora del perímetre, de vegades difícil de superar, que marca el món acadèmic. Perquè més enllà de la seva indubtable qualitat, garantida per la solidesa, trajectòria i prestigi de la seva autora, desperta un interès i aporta una sèrie de dades i reflexions que són de molta utilitat per poder entendre la situació política actual, al nostre país i a nivell internacional. Intentaré explicar per què.

Laia Balcells és una politòloga catalana que, malgrat la seva joventut, presenta una trajectòria acadèmica destacada en la qual els mèrits i reconeixements que està assolint fan que els seus treballs hagin de ser necessàriament atesos i llegits amb interès. És Doctora per la Universitat de Yale (2010) i Professora Titular de Ciència Política a la Universitat de Georgetown, i anteriorment va ser professora a la Universitat de Duke, investigadora Niehaus a la Universitat de Princeton i Catedràtica d'Excel·lència en la Universitat Carlos III de Madrid. Els seus camps de treball principals són la política comparada i les relacions internacionals, dedicant la seva atenció a temes com la violència en les guerres civils, el terrorisme, els conflictes ètnics i els nacionalismes, entre d'altres, als quals ha dedicat nombrosos articles, rebent premis com el Luebbert al millor article en política comparada de l'American Political Science Association (2010) o el millor article de la secció Ethnicity, Nationalism and Migration de la International Studies

Association (2018 i 2020).

A "Rivalidad i venganza" Balcells desmenteix aquesta idea que se sol tenir de la Guerra Civil Espanyola (i també d'altres guerres) segons la qual la violència que es va produir va ser irracional i responia a motius basats principalment en instints primaris, enveges i el simple gust per la pròpia violència. El treball combina l'anàlisi politològica amb la historiogràfica, presentant també el cas de Costa d'Ivori per comparar-lo amb l'espanyol, cosa que el dota de major atracció i interès, i aporta una sèrie de dades que porten l'autora a determinar unes conclusions que poden sorprendre a més d'un quan parlem de la violència contra la població civil durant la guerra. Balcells fuig de la zona de confort i les explicacions superficials per endinsar-se en un laboriós treball d'entrevistes i recopilació de dades en diferents zones d'Espanya per comprovar la validesa de les hipòtesis que planteja.

Especialment interessant és l'explicació de l'autora distingint l'anomenada "violència indirecta" (principalment bombardejos) i la "violència directa" (la qual es produeix cara a cara, utilitzant armes lleugeres). Balcells comprova que ambdós tipus de violència es van produir amb molta més intensitat en aquells llocs on la competència política en els moments anteriors a la guerra era més intensa. És a dir, en aquells llocs on en temps de la Segona República els resultats electorals van ser més ajustats a la competició entre esquerres i dretes, la violència va ser més intensa durant la guerra.

Tal com suggereix encertadament el títol de el llibre, juguen un paper determinant les motivacions d'estratègia política (rivalitat) i també les de tipus emocional (venjança) a l'hora d'explicar la violència. Pel que fa a les primeres, es comprova que tenen una major rellevància en les primeres fases de la guerra, mentre que les segones van guanyant importància a mesura que aquesta avança. Tal com Balcells explica, "en les guerres civils convencionals, la decisió dels grups armats de perpetrar actes de violència directa contra els civils està relacionada amb la mobilització política i, en particular, amb la mobilització política durant el període anterior a la guerra. En aquest tipus de guerra civil, la mobilització política de preguerra és una condició prèvia per a la mobilització contra els civils". Això és molt important per entendre què va passar a la Guerra Civil

Espanyola, un conflicte protagonitzat clarament pel paper de les ideologies, en què la competició esquerra-dreta era primordial, en uns temps en què a molts pobles la gent es reunia en un bar o en un altre en funció de la seva ideologia. Hi havia el bar d'esquerres i el bar de dretes, i això va marcar indubtablement el que després es va desenvolupar en període bèl·lic.

Explica Balcells que "la violència augmentarà a mesura que la distribució del suport polític s'aproximi a la paritat, quan les elits locals fomentaran aquesta violència i col·laboraran amb els grups armats en la seva execució". Això vol dir que en aquelles localitats on la competició electoral va ser molt renyida durant la República, la violència serà més important durant la guerra, molt més que en aquells llocs en què esquerres o dretes guanyessin amb comoditat. En aquest sentit, i tal com s'explica en el treball, "quan les persones estan polititzades, és més probable que els grups armats les considerin una amenaça i, per tant, inverteixin recursos en la seva persecució. En aquest sentit, el llibre posa al descobert un "costat fosc" tant de la mobilització política com de la competició política". Explica Balcells que amb aquest llibre "la intenció ha estat presentar una explicació general de les dinàmiques de la violència contra els no combatents, que hauria d'ajudar a explicar el que va succeir durant aquesta guerra civil, però no només (...). En termes generals, s'ha mostrat que la violència darrere de les línies de front, que ha estat etiquetada com a "terror" en molts estudis històrics, va ser menys indiscriminada del que se sol pensar. La violència estava dirigida contra enemics polítics i emanava de les dinàmiques de la rivalitat política en l'esfera local". Una cosa molt important que explica l'autora és que "les fractures polítiques són molt rellevants en l'explicació de la violència. Aquí s'ha partit de la premissa que les guerres civils es lliuren al voltant d'una "gran factura". En aquest sentit, a ningú no se li escapa que la situació política i social a Espanya (i no només aquí) es caracteritzava en els anys trenta per una polarització molt important en la qual el paper de les ideologies (esquerres i dretes) era fonamental.

La rivalitat (política) juga un paper principal a l'hora d'explicar la violència en període de guerra, tot i que la venjança

també cal tenir-la en compte, com bé fa Balcells en el seu treball. Com explica la politòloga, "les emocions poden estar presents en els primers períodes de la guerra, especialment en contextos d'alta mobilització política i polarització. La importància relativa de les emocions augmenta a mesura que es desenvolupen els esdeveniments del temps de guerra". En aquest sentit, "també s'ha mostrat que la violència va ser la conseqüència d'emocions de venjança que van portar a persones que van patir la pèrdua de familiars, amics i, fins i tot, propietats a promoure la violència en etapes no inicials de la guerra civil". De la mateixa manera, al treball també s'afirma que "s'ha observat que els esdeveniments succeïts durant la guerra provoquen emocions com la ira, les quals, al seu torn, deriven en accions de venjança". Explica Balcells que el seu treball mostra "la rellevància de les emocions per explicar la violència. Les emocions no estan necessàriament renyides amb la racionalitat, però sovint desencadenen comportaments que, d'altra manera, no es materialitzarien. En les guerres civils analitzades en aquest llibre, molts dels que van denunciar o van matar a altres no ho haurien fet si no haguessin sentit abans ànsies de venjança". Rivalitat i venjança, resa el ben trobat títol del llibre de Laia Balcells. La complexitat de la condició humana, ni més ni menys.

Durant la lectura del volum, no he pogut evitar establir paral·lelismes entre la situació política prèvia a la Guerra Civil Espanyola, fortament marcada per la polarització, i la situació actual, en què aquest fenomen també es dóna, òbviament salvant totes les distàncies i evitant establir una analogia entre aquella època i aquesta, cosa que comportaria necessàriament incórrer en una temeritat. Poc té a veure l'etapa política de la Segona República amb aquests anys que ens estan tocant viure, però no hi ha dubte que ens trobem davant d'una situació en què molts líders polítics desenvolupen uns discursos caracteritzats per la duresa, l'acritud i la polarització, i això no ajuda a la consecució de consensos entre les diferents forces democràtiques. Si a això afegim l'auge de l'extrema dreta en nombrosos països, la situació sovint ens pot portar a pensar que un esclat violent no és descartable al cent per cent. Costa pensar en una guerra civil en un país com Espanya, però si atenem al treball de Laia Balcells, fa por pensar en un eventual conflicte

violent, tenint en compte que ens trobem davant d'una situació en què els principals blocs polítics s'acosten electoralment a la paritat. El cas de Catalunya és paradigmàtic, però ara, davant les eleccions a la Comunitat de Madrid o l'escenari que podem trobar també en altres països, sembla que haurem de acostumar-nos a situacions d'empats tècnics en que mitja societat s'enfronta a l'altra mitja (a través dels seus representants polítics) amb poques possibilitats d'establir acords. En una recent entrevista al digital "Parlem", Laia Balcells explicava que la violència de la dreta li recorda a la polarització de la Segona República. Aquí vull portar a col·lació les anàlisis d'un savi contemporani com Daniel Innerarity. El filòsof navarrès explica que "l'escalada verbal obeeix a la impotència d'uns individus que se saben continguts per una estructura". Per a Innerarity, (junt amb Serge Champeau, "¿Y si las sociedades con discurso más agresivo fuesen las menos violentas?", El País, 8-2-2021), "vivim una època en què hi ha molt odi i poca violència. Convé no confondre les dues coses. Aquest grau d'hostilitat intensa que patim avui en les nostres democràcies no té res a veure amb la violència armada organitzada. L'odi no és l'avantsala de la violència, sinó que pot estar substituint-la. Probablement ens permetem odiar tant perquè sabem que per la solidesa de les nostres institucions, l'Estat de dret o l'amenaça del càstig de la llei és molt improbable que aquest menyspreu mutu desemboqui en violència. Amb això no volem subestimar el que té d'inacceptable i el risc que suposa per a la convivència democràtica, sinó tractar de situar aquest fenomen en la seva veritable dimensió. Si alguna cosa amenaça les nostres democràcies és aquest odi verbal no violent i no tant el risc de guerra civil. Aquesta circulació de l'odi pels nostres espais públics no anuncia una guerra civil sinó altres règims de la democràcia". Potser aquí s'obri una línia d'investigació que la Laia Balcells pugui abordar en un futur, no ho sé. Tinguem en compte els ensenyaments del seu llibre, llegim-los amb interès, considerem l'aplicació que pot tenir en l'anàlisi de la realitat actual i respirem una mica, només una mica, després de llegir també a Daniel Innerarity.

90 anys de la proclamació de la Segona República a Mataró

Capgròs, 14 d'abril de 2021

Aquest 14 d'abril es compleixen noranta anys de la proclamació de la Segona República Espanyola. Una efemèride important en la nostra història que, com és lògic, també es va viure de forma particular a Mataró. Ens proposem relatar què va passar durant aquells dies a la nostra ciutat en aquest reportatge.

Com és sabut, el 12 d'abril van tenir lloc unes transcendentals eleccions municipals a tota Espanya, plantejades com un plebiscit a la monarquia d'Alfons XIII, uns comicis que les forces republicanes van guanyar a 43 de les 52 capitals de província. Les primeres localitats a proclamar la República van ser Eibar (Guipúscoa), Sahagún (Lleó) i Jaca (Osca). La bandera tricolor es va hissar a la ciutat basca a dos quarts de set del matí del dimarts dia 14, i moltes localitats d'arreu d'Espanya van seguir el seu exemple, com ara València, Barcelona (Francesc Macià va proclamar a la plaça de Sant Jaume la República Catalana com a estat integrant de la Federació Ibèrica) o Madrid, que també van proclamar la República. El rei va fugir a França aquell mateix dia sense abdicar formalment. El regnat d'Alfons XIII, besavi de l'actual monarca, va passar a la història pel Desastre d'Annual, les turbulències polítiques i socials, la dictadura de Primo de Rivera, la seva dura repressió i, a nivell personal, pels seus negocis privats i la corrupció, quelcom que sembla inherent a la dinastia borbònica. Com va dir Valle-Inclán, "los españoles han echado al último Borbón no por Rey, sino por ladrón".

Però què va passar a Mataró? Com s'explica al llibre de Marta Manté "La problemática de la Segunda República a través del estudio de una situación concreta: el Mataró de los años treinta", guanyador del Premi Iluro de 1975, a la nostra ciutat les eleccions municipals del 12 d'abril les va guanyar la coalició Republicano-Socialista, formada pel Centre Republicà Federal (adherit a Esquerra Republicana de Catalunya), Acció Catalana Republicana i

l'Agrupació Socialista de Mataró (adherida al PSOE). L'altra coalició que es va presentar, l'anomenada candidatura Administrativa, estava formada per sectors conservadors de la ciutat, incloent personalitats que havien format part de l'Ajuntament durant la dictadura. Segons les dades publicades al Diari de Mataró el 13 d'abril, la coalició Republicano-Socialista va aconseguir la victòria als cinc districtes de la ciutat, amb un total de 3.193 vots (65,94%) enfront de la candidatura Administrativa, que va obtenir 1.602 vots (33,08%).

En el seu treball "La Segona República a Mataró. De l'entusiasme a les dificultats", publicat als Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria, la mateixa Manté explica que, dels 26 escons a cobrir, 17 foren per als membres de la coalició Republicano-Socialista (de 16 seccions electorals, van guanyar a 15): Francesc Rosetti, Jaume Recoder, Joan Julià, Daniel Barberà, Josep Majó, Agustí Montaner, Josep Rabart, Artur Puigvert, Josep Abril, Jaume Llavina, Jaume Comas, Pere Torres, Ramon Cantó, Josep Esperalba, Francesc Anglas, Joan Cabanyes i Vicenç Esteve. Els 9 escons restants van ser per a la candidatura Administrativa: Joan Masriera, Josep Recoder, Francesc Biayna, Joaquim Sans, Josep Puig, Antoni Vinardell, Josep Maria Fradera, Joan Novellas i Josep Monserrat.

El paper de la CNT, sindicat hegemònic en aquells temps, va ser fonamental en la victòria republicana. Malgrat que els anarquistes no van demanar explícitament el vot per a la coalició Republicano-Socialista, van donar llibertat de vot als seus afiliats, que van votar en massa per aquesta candidatura. Però el suport a la República per part de la CNT era merament tàctic, doncs es considerava una forma de govern que els permetria major llibertat d'acció, però no deixava de ser una forma d'Estat. En un míting que va tenir lloc el dia 15 a la plaça de Santa Anna, amb la participació dels líders anarquistes Bellavista, Peiró, Molist i Mascaró, es va deixar clar que el canvi suposava només un nou episodi, doncs l'ideal anarquista era un altre. L'acte va acabar amb crits de "Visca la Revolució Social!".

Tornant a la jornada del dia 14, els regidors republicans, acompanyats d'una important massa de gent, es van dirigir a l'Ajuntament. Allà van rebre per part de l'alcalde sortint, Enric

Arañó, el traspàs de poders, i es van hissar les banderes espanyola tricolor i la catalana. Com relata Marfà al seu treball "La proclamació de la República Catalana a Mataró", publicat el 1981 als Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria, els regidors van dirigir-se al públic assistent recomanant "seny i cordura" i convidant els obrers a participar de l'alegria de la diada, demanant-los que "amb el major ordre abandonessin el treball". Va parlar en primer lloc el doctor Viladevall, que va informar el públic assistent de la proclamació de la República a Barcelona, i després van prendre la paraula els senyors Recoder i Abril, aquest darrer pregant al poble "donar mostres de seny i capacitat per sostenir la República". Mentre els nous regidors prenien possessió dels seus càrrecs, es va llençar pel balcó un bust del rei Alfons XIII, tot plegat rebut per forts aplaudiments de la gent que es va concentrar a les portes de l'Ajuntament. Tot seguit, es va constituir un Comitè Revolucionari que va intervenir immediatament les comunicacions postals, telefòniques i telegràfiques i va organitzar destacaments que van anar a proclamar la República a les localitats veïnes, més indecises que la capital maresmenca. Segons alguns testimonis, aquella tarda el balcó de l'Ajuntament de Mataró va continuar albergant discursos de polítics i autoritats, fins i tot d'un capità del regiment d'artilleria de la ciutat, que va informar de la proclamació del president Macià i que l'exèrcit es posava al costat del poble. I tot això mentre al carrer la banda municipal va tocar els Segadors, la Marsellesa i fins i tot la Internacional.

Explica F. J. Romà en "El meu record del 14 d'abril de 1931" (Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria) que "serien poc més de les cinc de la tarda d'aquell dia, quan (...) sentírem (...) forts aplaudiments, crits i visques, que procedien del cantó de la Riera. Com sia que a primeres hores de la tarda s'havia donat per la ràdio la informació de l'acte de proclamació per Francesc Macià, de la República Catalana des del balcó del Palau de la Generalitat, pensàrem de seguida que es podia tractar de la celebració d'un acte similar fet des del balcó de l'Ajuntament mataroní (...) vàrem veure que a la Riera, en el tros que es podia albirar des d'on ens trobàvem, hi havia bastant de gent mirant de cara a l'edifici de la Casa la Ciutat, aplaudint i donant visques (...) vaig anar, juntament amb un o dos

altres companys, fins a la cantonada del carrer d'en Palau amb la Riera. Des d'enfront de la confiteria que aleshores hi havia en dita cantonada (...) vaig contemplar que un dels que estaven a la balconada de l'Ajuntament feia gestos com volent calmar el nombrós grup que hi havia a sota, que sembla que reclamava quelcom. Es pogué sentir que es tractava d'un quadre que presidia el Saló de Sessions, obra del pintor Cusachs, amb l'efígie de la Reina Regent i el seu aleshores petit fill, Alfons XIII, i que des de dalt es deia que es portaria al Museu Municipal. Però la gent anava cridant. Al cap de pocs moments vaig veure com, des de la balconada, "queia" un bust del rei Alfons XIII, que sembla que presidia el saló de l'alcaldia, i com que era de guix o pasta de fusta, encara que semblava de bronze, quedà esmicolat per la gent en arribar a baix".

En Terri (Lluís Terricabres), en un altre valuós testimoni publicat també als Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria ("Evocant el 14 d'abril, dia de l'adveniment de la República"), explicava que "els més vells, gairebé tots, eren republicans; altres no ho sabien ben bé i alguns, els més de missa, recordo que eren monàrquics, dels del Rei. Aquests veien que tot se n'anava a fer punyetes i sense el Rei creien que no hi hauria feina, ni justícia, ni res. Els de la república, al revés, veien que començava la nova albada, la llibertat, tot allò que feia tants anys que havien perdut i que esperaven, perquè ho desitjaven, tornar a tenir-ho (...). Tothom anava decidit cap a la Rambla (...) ens varen arrabassar pels voltants de la clínica, perquè anaven molt de pressa, dos homes alts, eren lampistes i portaven la clàssica americana blava sense "hombreres" que queia com un sac; ens vam girar perquè oírem que cantaven "La Marsellesa" (la cançó era nova per a mi) (...) la Rambla semblava un dia de festa, tota la voravia era plena fins al carrer, no podien passar els cotxes, els pocs que hi havia. De sobte et topaves amb un grup, amb un que parlava, era com si fes un petit míting, però nosaltres anàvem corrent cap a la plaça de Santa Anna on es veia una bandera republicana molt grossa, i també es veien homes que s'abraçaven, fins alguns a qui queien les llàgrimes. Les escenes eren de tota mena, veies persones que portaven petites banderes de les bicolor amb una franja morada cosida sobre la banda vermella, d'altres que es veien velles d'haver-se

guardat anys, també en sortien moltes de catalanes (...) ens varen dir que a l'Ajuntament hi havia l'acte oficial i que havien tirat el bust del Rei daltabaix, que estava tot ple i que era molt emocionant. Hi hauríem corregut si no fos que per la Riera no s'hi podia passar, tot Mataró anava cap a l'Ajuntament. Nosaltres, més joves, més xafarders i més desvergonyits ens vàrem obrir pas. En arribar-hi parlava no recordo qui i lleugerament recordo que demanava ordre, sobretot fer-ho tot amb ordre (...) el nostre poble, aquest tros de terra ple de Mediterrani, arribaria a ser reconegut com a petita nació dins de l'estat espanyol i els seus homes sentirien el goig d'estar immergits en un estat federal (...) Però al 14 d'abril li va arribar el capvespre i, més tard, la nit va caure com un mantell d'argent damunt la platja, sobre la ciutat, el mar i les muntanyes i el nostre poble, Mataró, acabava de viure un dia inoblidable".

Explica Margarida Colomer a la biografia "Josep Abril. Alcalde de Mataró afusellat pel franquisme", que els elegits per la Coalició Administrativa no van assistir a la constitució de l'Ajuntament provisional perquè sabien que els sectors socialistes i obrers no els acceptaven. Al ja citat llibre de Marta Manté es recull que aquell 15 d'abril, l'alcalde de Mataró, Josep Abril (membre d'ERC que el 1939 seria afusellat pels feixistes) va enviar un comunicat al President del Govern provisional que deia el següent: "Tinc l'honor d'assabentar a V. E. que en aqueixa població fou ahir tarda proclamada la República de Catalunya amb tot entusiasme i sense el menor incident desagradable enarbolant-se la bandera de la República i de Catalunya. A la nit es reuniren els Regidors electes de la Coalició Republicano-Socialista, en sessió extraordinària d'Ajuntament, elegint-se Alcalde interí a en Josep Abril Argemí, 1er Tinent d'Alcalde a en Joaquim Cabañes Barba, 2on Tinent en Jaume Comas Jo, 3er Tinent en Jaume Recoder Esquerra, 4rt Tinent en Francesc Rosetti Sánchez i 5è Tinent en Francisco Anglas Sarlat, que han constituït el Comitè provisional Republicà d'aquesta ciutat". No va ser fàcil el funcionament del nou govern municipal durant els mesos següents, com no va ser tranquil·la l'etapa republicana a la nostra ciutat ni a la resta del país. Això, però, ho deixem per a un altre reportatge. Si es vol ampliar informació, es molt recomanable llegir els citats llibres de Marta Manté i Margarida Colomer.

Per anar concloent, cal recordar que aquell 14 d'abril de fa noranta anys, la República fou especialment acollida amb entusiasme i alegria per les classes populars, principalment per les esquerres i el moviment obrer, que van ser els principals protagonistes en fer-la possible. Les dretes, també les dretes catalanistes com la Lliga Regionalista, van mostrar-se contràries a l'adveniment republicà, i malgrat que durant els anys de vida de la Segona República es van adaptar al sistema, com solen fer habitualment les dretes en qualsevol circumstància i règim, el 1936 van donar suport al cop d'estat feixista. Avui, escoltem amb perplexitat com els hereus polítics d'aquelles dretes parlen de República i els seus valors sense ruboritzar-se, buidant de contingut aquest significant. Per això cal seguir explicant-los i difonent-los amb honestedat i rigor, perquè correm el risc que, com ha passat amb tantes altres paraules, aquestes quedin desvirtuades per l'interès de determinats partits i dirigents polítics que únicament busquen conservar el poder que han ostentat tradicionalment, ells i les seves famílies, també a risc de dividir la societat i en particular les classes populars. Perquè parlar de República significa, entre moltes altres coses, defensar amb fraternitat allò públic, allò que ens uneix i que hem de cuidar, i com estem veient en aquesta dura pandèmia que ens està tocant viure, les institucions públiques són imprescindibles i especialment necessàries per a la gent comuna. Per això cal defensar-les amb determinació, perquè ja han estat prou deteriorades en els darrers anys, i en cap cas acceptar la seva substitució per entitats privades sense legitimitat ni control democràtic. Per això, més tard que d'hora, aquelles organitzacions que defensen sincerament els valors republicans estan destinades a entendre's, des de la seva pluralitat, i construir un projecte de país fugint de sectarismes, identitarismes fanàtics, i posant les institucions al servei de la ciutadania per transformar la societat, no per fer d'aparell propagandístic d'un projecte fracassat que pretén instal·lar mitja societat en una realitat paral·lela que no existeix. Ens hi juguem massa, més encara davant la reconstrucció que caldrà afrontar i l'auge de l'extrema dreta arreu del món, també al nostre país.

Aquell 14 d'abril de fa noranta anys s'obrien pas els valors de llibertat, igualtat i fraternitat, el reconeixement dels drets sindicals, la separació entre Església i Estat, l'aposta decidida per l'educació pública i laica, el dret a vot de les dones, la reforma agrària o l'aprovació dels estatuts d'autonomia. S'inaugurava una nova i esperançadora etapa que, malauradament, va ser interrompuda ignominiosament pel feixisme, amb el cop d'estat del 18 de juliol de 1936. Gairebé quatre dècades de dictadura i duríssima repressió condicionarien la vida de tots els espanyols i espanyoles, però particularment d'aquelles persones que es van implicar en la lluita antifranquista i es van jugar la vida i la llibertat, amb especial protagonisme de les esquerres, com sempre. Mentrestant, altres, es van adaptar al règim dictatorial i en van treure profit, també a Mataró.

A la nostra ciutat, però, malgrat que no fa gaires anys érem molt poques persones les que participàvem en actes de commemoració de la proclamació de la República, en els darrers temps els que s'organitzen són afortunadament força participats. En aquest sentit, cal agrair la feina del Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Mataró, que any rere any organitza diferents activitats per recordar aquell 14 d'abril de 1931, junt amb diverses entitats, sindicats i partits d'esquerres de la ciutat, amb un esperit unitari entre les forces progressistes que caldria seguir cuidant. Perquè ara, noranta anys després, segurament la Tercera República no la tenim a prop, però com deia Miquel Martí i Pol, "tot està per fer i tot és possible". Per tot això, també a Mataró, cridem ben fort "Visca la República!".

Història d'una foto amb Pablo Iglesias

El blog de Miguel Guillén Burguillos, 24 d'abril de 2021

Durant les eleccions municipals de fa dos anys, els i les militants d'En Comú Podem Mataró van penjar per tota la ciutat nombrosos cartells on apareixien els dos primers candidats, Sergi Morales i Sarai Martínez, amb Pablo Iglesias, líder de Podemos i fins fa poc també vicepresident del Govern. I m'he decidit a explicar la intrahistòria d'aquella foto, perquè va ser un moment molt divertit, almenys per als que vam ser-hi.

Aquell 24 d'abril de 2019, en plena campanya electoral, Pablo Iglesias visitava Barcelona per participar en un acte a l'aire lliure a la plaça de Can Fabra de Sant Andreu, junt amb Ada Colau, Gerardo Pisarello, María Eugenia Rodríguez Palop, Joan Mena i Aina Vidal. Dies abans, sabent que Iglesias venia a casa nostra, vaig proposar a en Sergi Morales aprofitar l'avinentesa per fer-se una foto junt amb Iglesias per utilitzar-la durant la campanya de les municipals, que s'iniciaria poques setmanes després. Coincidíem tots dos que calia deixar ben clar als mataronins i mataronines que la candidatura referent de Podemos a la ciutat era la d'En Comú Podem Mataró, i no se'ns acudia millor manera de fer-ho que ensenyant a tothom una foto del candidat a l'alcaldia amb el principal líder del nostre espai polític, Pablo Iglesias. A ningú no se li escapa que en les eleccions municipals molta gent vota en clau política general, això ho sabem molt bé aquells que portem moltes jornades electorals a les esquenes fent d'apoderats als col·legis. I sabem que, sobretot als barris populars, és fàcil trobar veïns i veïnes que entren al col·legi i diuen: "¿dónde está la papeleta de Podemos, de Pablo Iglesias?". Aquest fenomen s'ha donat sempre, però en el cas de la formació morada s'accentua molt més, doncs el lideratge d'Iglesias atreu molts vots (recordaran que en les Europees de 2014 la papereta de Podemos no portava el logo del partit, sinó la cara de Pablo Iglesias). En definitiva, vam pensar que seria una bona idea tenir una foto d'en Sergi i la Sarai amb en Pablo. I cap a l'acte de Sant Andreu que vam anar.

Recordo que vaig anar a Barcelona amb el company Pep Canal en el seu cotxe, com he fet tants i tants cops. Un cop allà, ens vam trobar amb multitud de companys i companyes de tota Catalunya, molts també de Mataró. El camarada Antonio Rodríguez, com sempre, en primera fila. Havíem quedat amb l'infatigable Pedro Sáez, que era qui portava la càmera de fotos. Allà hi era, a la plaça, junt amb la Sarai. Després, amb una mica de retard, arribaria en Sergi, directament de la seva feina. Vam veure ràpid, però, que no seria tasca senzilla apropar-nos a en Pablo Iglesias, qui, per motius obvis, es mou sempre envoltat de força personal que vetlla per la seva seguretat. A més, vam veure nombrosos candidats i candidates de tot el país que volien fer-se també la foto amb Iglesias, que anaven a l'acte amb la mateixa missió que nosaltres. La nostra idea, com era de preveure, no era massa original.

Vam saber que Iglesias arribaria amb l'acte començat, poc abans del seu torn de paraula. Teníem només una opció: esperar que acabés la seva intervenció i abordar-lo en el algun moment del trajecte entre l'escenari i la furgoneta amb què es desplaçava, moment en què sabíem que es crearia un passadís. I això vam fer. En Pedro Sáez i jo vam traçar l'estratègia, veient que moltes altres persones volien fer-se també una foto amb en Pablo Iglesias. En Pedro es va situar amb la seva càmera en una banda del passadís, mentre que en Sergi, la Sarai i un servidor ens vam posar just davant seu, a un metre de distància. La idea era que jo abordés en Pablo Iglesias i el col·loqués ràpidament entre els dos candidats mataronins. Un cop situat Iglesias, en Pedro havia de llançar una ràfega de fotos, amb l'esperança que alguna instantània fos aprofitable per al cartell electoral d'En Comú Podem Mataró.

En acabar l'acte, ràpidament vam veure que l'equip de seguretat de Pablo Iglesias es col·locava per envoltar-lo i es va formar un passadís, tal i com havíem previst. Llavors, vam veure com el líder de Podemos venia a pas lleuger cap a la zona on ens havíem col·locat. Semblava missió impossible el que ens havíem proposat. Però quan el teníem a un metre de distància, li vaig allargar la mà, ens vam saludar i el vaig estirar cap a nosaltres, col·locant-lo bruscament just entre la Sarai i en Sergi. Li vam demanar que mirés a càmera i en Pedro va llençar la seva ràfega,

ràpidament i hàbilment. Tot això, envoltats de moltíssima gent per totes bandes. Aquell instant va durar tres segons, perquè immediatament l'equip de seguretat es va endur en Pablo Iglesias cap a la seva furgoneta, però havíem complert la missió. Ara faltava que alguna de les fotos hagués sortit bé. Conservo les instantànies de la ràfega i algunes són còmiques, per exemple una on se'm veu empaitant en Pablo Iglesias clarament, envoltat de seguidors podemites, fotògrafs i personal de seguretat. I sí, hi havia algunes fotos aprofitables, que el company Óscar Monroy es va encarregar de polir per dissenyar el cartell electoral. Missió complerta.

Aquell dia, en Sergi i la Sarai també es van fer unes fotos amb l'Ada Colau, que també van servir per als cartells electorals de les municipals, però allò no va tenir cap dificultat perquè la companya alcaldessa de Barcelona va quedar-se a la plaça de Can Fabra una bona estona més després de finalitzar l'acte, parlant amb tothom i a disposició de qualsevol companya o company que volgués fotografiar-se amb ella.

En Pedro Sáez i jo recordem sovint aquell momentàs que difícilment oblidarem. Però al cap i a la fi, es tractava d'una acció absolutament política, que crec sincerament que va ser important de cara a les eleccions municipals: pràcticament tots els mataronins i mataronines van identiricar clarament que la candidatura referent de Podemos a la nostra ciutat era la d'En Comú Podem Mataró, i això va reduir enormement les possibilitats que els votants i simpatitzants de Pablo Iglesias i el partit morat s'equivoquessin de candidatura. Va ser un moment curiós, que sovint també recordem rient amb en Sergi i la Sarai. I és que la política, sobretot aquella del militant de base, té aquestes coses...

Catalunya: els "equidistants" tenien raó

Públic, 23 de juny de 2021

Una de les característiques del "Procés" ha estat l'habilitat d'alguns dels seus promotors a l'hora de dotar de significats concrets determinades paraules o expressions, la proliferació de neologismes o l'ús d'eufemismes. En els últims anys s'han usat amb assiduïtat termes com "dret a decidir", "eleccions plebiscitàries", "mandat democràtic", "full de ruta", "astúcia", "estructures d'estat", "embat", "DUI", "desconnexió"... Per no parlar de l'ús interessat i enganyós que s'ha fet de paraules com llibertat, democràcia, dignitat, legitimitat o sobirania. Un dels termes que va aparèixer en un determinat moment era el d'"equidistant", un adjectiu que s'utilitzava des d'alguns sectors, normalment fanatitzats, per desqualificar aquelles persones que no prenien partit per cap dels dos bàndols teòricament en competició en el conflicte polític català i que no es volien resignar a participar de la polarització que fomentaven interessadament els seus líders polítics, socials i mediàtics. Concretament, es feia servir el terme "equidistant" per desqualificar i atacar sovint els dirigents de partits com els Comuns o Podemos, o abans d'ICV o IU. Perquè depenent de qui utilitzés el terme, es podia acusar aquestes persones de fer el joc a l'independentisme o de tot el contrari, és a dir, d'adherir-se al bàndol de la repressió, del 155 i no sé quantes coses més. Coses del "Procés" i dels qui viuen d'ell. Però amb el pas dels anys, i arribats a aquest punt, crec que toca reconèixer que l'anàlisi d'aquells "equidistants" potser era el que millor perspectiva oferia de la realitat, i el que és més important: el que era més útil per sortir de l'atzucac en què entre uns i altres ens van ficar. El cas dels indults ve com anell al dit per fer alguns comentaris. Perquè al final de tot plegat, després de tantes barbaritats que es van arribar a dir i a fer, ens dirigim cap a un escenari de rebaixa de la tensió, diàleg, reconeixement dels errors que es van cometre des de determinats poders (siguin autonòmics o estatals), llibertat dels presos, etc. Ni més ni menys que el que des de l'inici del "Procés" van venir

reclamant els mal anomenats "equidistants". Amb molt poc reconeixement social, per cert.

Avui a Catalunya hi ha valors que són transversals a la nostra societat, i que més enllà d'aquelles opcions polítiques més extremades, totes les altres poden defensar, amb més o menys convenciment, o amb més o menys sinceritat. Em refereixo, per citar un parell de casos concrets, al feminisme i l'ecologisme, valors que fins no fa massa anys només l'esquerra alternativa defensava, mentre la resta de partits menyspreaven amb total condescendència les propostes polítiques que partits com ICV o IU, que amb els anys s'ha demostrat que eren avantguardistes. A nivell concret, hi va haver un moment en què molt pocs defensaven l'augment de la inversió en trens de rodalies, l'expropiació de pisos buits a grans propietaris o la limitació de velocitat en carreteres per lluitar contra les emissions de CO2. Si de tant en tant acudíssim a les hemeroteques, més d'un es portaria una sorpresa, però la cultura d'allò efímer, del carpe diem de les xarxes socials, s'acaba imposant, malauradament.

Amb el tema del conflicte polític català passa tres quarts del mateix: mentre alguns optaven per la radicalització irracional, probablement per tapar les seves vergonyes, hi va haver algunes forces polítiques que van preferir recórrer a la racionalitat, per entendre l'origen del conflicte i oferir solucions des d'un inici, perquè la cosa se'n podia anar de mare. Dins d'aquestes forces, alguns líders, sense ser catalans i molt menys independentistes, sempre van defensar que les solucions havien de ser polítiques, i van defensar el mateix a Barcelona que a Madrid, Sevilla o Bilbao. Perquè parlem clar: des de determinats sectors de l'independentisme mai es reconeixerà la tasca de persones com Pablo Iglesias o Alberto Garzón, per citar tan sols dos noms propis. Perquè potser els invalidava el seu relat que dos líders polítics espanyols no fossin fatxes, casposos ni incultes. Tímidament ara, amb la retirada d'Iglesias, s'ha escoltat alguna veu lloant els seus posicionaments pel que fa al conflicte català. I sí, més val tard que mai, però quant hagués ajudat en alguns moments que determinats líders independentistes no haguessin afegit llenya al foc i haguessin

col·laborat per trobar solucions! Perquè sí, un llegeix avui Junqueras o escolta Rufián i es pot arribar a compartir el que diuen, però resulta que fa tan sols tres o quatre anys els seus posicionaments es trobaven a anys llum, afegint llenya al foc fins i tot quan el nacionalisme de dretes es plantejava parar màquines i convocar eleccions autonòmiques per evitar el que sabien que seria una declaració d'independència "fake". "155 monedes de plata", se'n recorden? Recorden també quan Junqueras deia que es podien ficar els indults per on els capigués? El dirigent de Sant Vicenç dels Horts és probablement un dels líders més nefastos i irresponsables que ha tingut la política catalana en els últims temps, però si el seu partit guanya les eleccions, si la ciutadania premia la seva estratègia i els seus cops de timó, qualsevol demòcrata haurà d'acceptar-ho i donar-li l'enhorabona. Però, sens dubte, rectificar és de savis. I si bé amb ERC mai se sap si parlen seriosament o no, si són sincers o si intenten enganyar el personal, sentir avui els seus dirigents sorprendria més d'un que en aquests gairebé quatre anys hagués estat absent, a l'estil de la mare del personatge de Daniel Brühl a "Good bye, Lenin!", de la Catalunya del "Procés". Avui aquesta senyora es sorprendria en veure Pere Aragonès en el càrrec de President, donant la mà a Felip VI en un acte públic, o Junqueras escrivint, textualment, que "hem de ser conscients que la nostra resposta tampoc va ser entesa com a plenament legítima per una part de la societat, també de la catalana. En aquest sentit, vull tornar a estendre la mà a tots aquells que s'hagin pogut sentir exclosos, perquè el nostre objectiu ha de ser justament el de construir un futur que inclogui a tothom". Quan fou mort el combregaren! Doncs bé, precisament això és el que durant molt de temps van defensar alguns líders als quals es titllava d'"equidistants". Malauradament, sembla que no interessa recordar-ho, molt menys reconèixer la seva valentia i encert en moments en què era molt difícil aixecar la veu en un país dominat pel relat nacionalista i identitari, fos un o l'altre.

La via que s'obre amb els indults als presos representa una bona notícia. No perquè amb això s'acabarà tot i tornarem a la realitat pre-Procés, que recordem que tampoc era idíl·lica, sinó perquè recupera la via política en la resolució del conflicte i fuig de

l'estratègia nefasta del PP, probablement el principal culpable d'haver arribat a aquesta situació en aquestes condicions. És cert que determinats sectors i líders de l'independentisme tenen gran culpa en el conflicte, a causa d'una barreja d'ineptitud, temeritat, fanatisme i ignorància, però no crec que sigui moment de mirar al passat, que ja ha estat extensament analitzat, sinó de fer-ho al futur, i crec que aquesta és la voluntat del govern espanyol, i vull pensar que també de com a mínim una part del govern català. Perquè si bé moltes persones no necessàriament independentistes hem defensat en repetides ocasions la necessitat que els presos sortissin de les presons des de fa molt temps, mai no és tard quan arriba. I que estiguin al carrer, amb les seves famílies, amics i també companys de partit, opino que políticament, més enllà de la qüestió personal, és una bona notícia per a aquelles persones que creiem que el conflicte català necessita de solucions, per la via del diàleg, i no d'imposicions i línies vermelles. Jo personalment preferiria que dirigents com Junqueras, Turull, Rull, Romeva, Forn o Bassa no tornessin mai més a la política institucional, però no em toca a mi decidir-ho, només faltaria.

Els sectors més exaltats dels nacionalismes català i espanyol, representats pel PP, Vox, Ciutadans, ANC i sectors de JxC, sabem que viuen de conflicte i que els interessa mantenir-lo ad aeternum. Però el fracàs de les seves mobilitzacions contra els indults en les últimes setmanes no fa més que mostrar que la societat espanyola, ja no diguem la catalana, presenta cert cansament davant la qüestió i el que necessita i reclama són solucions, més encara davant la situació social i econòmica present i immediatament futura que s'obre a conseqüència de la pandèmia de la covid-19. Hi ha una sensació general creixent que indica que els indults poden ajudar en l'inici del camí cap al plantejament de solucions polítiques. Un camí que es presenta llarg, tortuós i ple d'obstacles, molts dels quals seran col·locats per aquells que es consideren patriotes (espanyols o catalans, tant se val). A aquestes organitzacions, la meva pregunta és: quina és l'alternativa a explorar mesures concretes per caminar cap a la solució? Més enfrontament? Més patiment? Potser hi hagi qui des de la comoditat d'un sou públic, una pensió, i des del sofà de la seva

segona residència, pugui permetre's el luxe de cridar a l'enfrontament, no ho nego. Fins i tot de tant en tant gaudeixi participant disciplinadament a les mobilitzacions a què se'l convoqui des del vèrtex de la piràmide de la dirigència nacionalista, sigui a Colón o a les portes del Liceu. Però singularment les classes populars i treballadores no estan en això, sens dubte. Vull ser optimista i pensar que aquests sectors de la política catalana i espanyola que viuen del conflicte no obtindran èxit i s'imposarà el seny. S'albira que, si bé els partits de les dretes catalana i espanyola volen amb totes les seves forces que qualsevol tipus de negociació fracassi, a nivell social l'aposta pel diàleg i la distensió és més àmplia del que pugui semblar a priori, fins i tot entre determinats perfils de votants d'aquests partits que es retroalimenten a força de conflicte i crispació. I en el cas de Catalunya, a més de promoure l'enfrontament amb la resta d'Espanya, també entre catalans. Aquesta temeritat ha estat un dels grans drames del "Procés", perquè alguna cosa que va costar molts sacrificis construir, es va poder anar en orris en molt poc temps, per culpa d'un grapat d'irresponsables, molts dels quals no van assumir responsabilitats formals, ni signar documents, com sí van fer alguns dels que han patit la presó durant massa temps. Algun dia caldrà analitzar amb deteniment el paper d'aquestes persones que prenien decisions que després assumien altres, que en cas d'haver de rendir responsabilitats, s'escapolien mentre altres (permetin-me, pecant de certa candidesa), pagarien amb la presó o els seus béns personals determinades aventures. En aquest sentit, el llibre de Santi Vila "D'herois i traïdors: El dilema de Catalunya, atrapada entre dos focs" és bastant il·lustratiu.

La solució (o l'aplicació de microsolucions, com diu Joan Coscubiela) al conflicte català, si algun dia arriba, no ho farà per la via judicial, sinó per la via política. Com he dit en diferents ocasions en aquest diari, la sentència del Procés va ser injusta i desproporcionada, i si bé les actuacions dels condemnats van ocasionar un gran mal a la nostra societat (fins i tot Junqueras ho reconeix implícitament), en cap cas haurien d'haver estat complint condemna durant anys per sedició. Heus aquí una altra de les tasques pendents: la reforma d'aquesta tipologia de delicte en el codi

penal. L'anomenada "Via Jaume Asens", que caldria abordar més aviat que tard.

Ser equidistant no equival a ser indiferent. Si un espai polític ha intentat en tot moment tendir ponts entre els diferents sectors polítics de Catalunya, i també de la resta de les Espanyes, aquest ha estat el que representen les esquerres alternatives, singularment els Comuns i Unidas Podemos. Si algú ha demanat en repetides ocasions l'alliberament dels presos i ha denunciat amb claredat meridiana els abusos de determinats poders de l'Estat, han estat els dirigents d'aquest espai polític. Algú fora de l'independentisme stricto sensu ha mostrat la seva solidaritat amb els presos com ho han fet persones com Pablo Iglesias, Ada Colau o Joan Coscubiela, per citar tan sols tres exemples significatius? Segurament no. I tot i així, en l'imaginari de l'ultranacionalisme català més fanàtic ha calat la idea segons la qual dirigents com aquests tres no han tingut sensibilitat amb la situació injusta dels presos, fins i tot se'ls ha arribat a titllar de feixistes. Partim de la base segons la qual per a determinats sectors tot aquell que no assumeix en la seva integritat determinada tendència de la proposta política independentista és titllat immediatament de traïdor, botifler o fins i tot feixista. Una actitud indubtablement mancada d'esperit democràtic. Però dit això, l'espai polític a l'esquerra del PSC o el PSOE ha jugat un paper primordial com a pontoner, mentre no pocs dinamiters s'afanyaven dia i nit a tensionar la societat i estirar la corda fins al límit. Per tot això aquest espai polític és fonamental en la política catalana i en l'espanyola en general, perquè si bé hi ha qui s'entesta a presentar-lo com a radical o fins i tot antidemocràtic o il·legítim, la responsabilitat que han demostrat els seus dirigents i militants al llarg de tots aquests anys algun dia haurà de ser reconeguda, més enllà dels errors que, com tots, s'hagin pogut cometre.

Les files del PSC, primer, també les d'ICV, després, i per descomptat les dels Comuns, estaven plenes de suposats "traïdors" a Catalunya, perquè determinats líders exaltats així ho van considerar. El problema és quan membres d'ERC o Òmnium, per exemple, també són titllats de botiflers, o quan hi ha persones que van a manifestar-se a la seu del partit republicà a cridar sense cap tipus de

rubor que Junqueras es podreixi a la presó, dies abans que es constitueixi un nou govern de coalició entre els enemics íntims ERC i JxC, que en alguns moments es va escenificar, no sé si interessadament, que podia perillar. Avui dia, els que treballin en l'eventual solució política no poden permetre's el luxe de prescindir de cap actor polític, probablement cap, repeteixo, però molt menys de qualsevol component del que anys enrere es considerava el catalanisme polític. M'atreveixo a dir que en formacions com el PSC, ERC, els Comuns o organitzacions socials com Òmnium, hi ha capital humà més que de sobres per construir aquests ponts que avui són més necessaris que mai. Per molt que es vulgui, cap d'aquestes organitzacions desapareixerà a Catalunya, perquè representen sectors socials significatius. O algú pot arribar a pensar que el partit amb més suport al Parlament, el PSC, no ha de jugar cap paper en la construcció de la Catalunya del futur? Òbviament la segona força, ERC, que a més ostenta la presidència de la Generalitat (això sí, gràcies a la dreta nacionalista), també haurà de fer-ho. Perquè el temps de pactes entre ERC i JxC arriba indefectiblement a la seva fi, per més que s'entestin a allargar l'agonia d'un govern format per dos partits absolutament dividits i fins i tot enfrontats.

Durant molts mesos, potser durant alguns anys, els "equidistants" es van mantenir ferms en els seus postulats, rebent atacs duríssims des de les dues riberes, per part de dos nacionalismes sulfurats, galvanitzats i tancats en si mateixos. No s'atenia a raons, i quan el sentimentalisme s'imposa, la raó té poc a fer. Per això quan algú parlava d'acord, de concòrdia, d'evitar el xoc de trens, de mantenir la cohesió com a país, era titllat de traïdor, de botifler, perquè en aquells moments "tocava" adherir-se acríticament a un dels bàndols suposadament irreconciliables. Perquè el moment era històric, les jornades històriques se succeïen, i qui no estava al peu del canó es penediria tota la vida. Què explicaran ara determinats dirigents a la seva parròquia, d'acord amb la situació a què hem arribat? Quins fruits s'han aconseguit en la millora de l'autogovern de Catalunya? És més... Està Catalunya millor o pitjor que abans del "Procés"?

Avui, com sol passar al llarg de la història, un govern

d'esquerres ha de posar remei als problemes i les irresponsabilitats que van cometre les dretes en el passat recent. Avui són els indults, demà la taula de diàleg, i més endavant la voluntat sincera, per ambdues parts, d'explorar aquest camí incògnit que pot portar-nos a trobar solucions, per petites i tímides que puguin ser en un primer moment. Si s'arriba al procés de negociació, aquí totes les parts hauran de ser capaces d'escoltar, transaccionar, renunciar i acordar. Ambdues parts. Perquè si bé ara és el govern espanyol qui efectua una acció de tipus cent per cent polític (els indults), demà la part independentista també haurà d'explicar al seu electorat, als seus partidaris, a què està disposada a renunciar. Està per veure qui serà l'anomenat "heroi de la retirada", si és que arriba a haver-ne. Perquè no serà fàcil combinar el discurs apassionat per mantenir la tensió en la pròpia parròquia amb l'assumpció de mesures concretes en la negociació. Arribarà un moment en què l'ús d'eufemismes i paraules que qualsevol pot interpretar a la seva manera haurà de deixar pas als discursos clars, diàfans i fins i tot pedagògics. Perquè arribarà un moment en què no es podrà seguir enganyant el personal. Perquè com bé va dir un dia Gabriel Rufián, caldrà punxar la bombolla de l'independentisme màgic, perquè un altre dels errors originals del "Procés" és que el van tirar endavant dirigents que presentaven un desconeixement sorprenent de la realitat social del país, singularment de les zones obreres metropolitanes. Però molt em temo que aquells dirigents independentistes que ens van dirigir cap al precipici com a societat de manera irresponsable (alguns dels quals han patit la presó) tindran poc interès en fer un balanç autocrític de les accions que van protagonitzar. Potser l'únic objectiu, en realitat, no era un altre que mantenir el poder polític que han ostentat històricament, alguns fins i tot abans de la recuperació de la democràcia. El desenllaç de la constitució del nou govern de la Generalitat crec que és prou il·lustratiu al respecte. Tot pel càrrec (autonòmic).

Convindrà també que la part independentista faci balanç dels errors que va cometre en aquells infausts dies de la tardor de 2017. Com sovint recorda Joan Coscubiela, probablement l'única veu nítidament d'esquerres durant aquelles jornades al Parlament, en

les sessions del 6 i 7 de setembre els dirigents independentistes van pensar que la majoria ho podia tot, també vulnerar les normes i trepitjar els drets polítics de les minories. Es va esbossar un projecte de república totalitària sense separació de poders, i de tot això caldria parlar assossegadament, reconeixent errors per no tornar a cometre'ls i sortir de l'atzucac. Per la seva banda, de partits com el PP i Ciutadans es pot esperar poc, i més en uns moments en què els primers estan plenament condicionats pel discurs de la ultradreta i els taronges estan a un pas de la desaparició. Però convindria que les veus més moderades de la dreta nacionalista espanyola reconeguessin aquells errors grandíssims que van portar al xoc de trens, amb l'actuació policial de l'1 d'octubre com a màxim exponent d'una ignomínia que hauria de suposar una vergonya per als qui la van ordenar. Perquè la indignació davant aquelles imatges va superar clarament el perímetre de l'independentisme.

Tocarà fer política de veritat, amb solidesa i altura de mires, fugint del tacticisme amateur, reconeixent l'adversari amb el convenciment que es pot arribar a acords, per modestos que siguin. Tocarà doncs fugir de la propaganda, que ha tingut un protagonisme excessiu durant el que fins ara hem conegut com el "Procés". En cap cas ni tan sols s'ha d'insinuar que els independentistes hagin de renunciar als seus ideals, perquè això aniria en contra dels valors democràtics. Perquè això no va de demanar perdó ni ajupir el cap, sinó de fer ús d'un mecanisme perfectament legal (els indults) en benefici de l'interès general. No té res a veure que Jordi Cuixart, injustament empresonat, digui que ho tornaran a fer, perquè es tracta d'una afirmació merament política, adreçada a uns militants determinats, amb els quals comparteix anhel i projecte polític.

Que les dretes ultranacionalistes a banda i banda de l'Ebre protestin iradament contra els indults pot fer-nos intuir que potser la decisió del govern espanyol no és errada. Per molt que es qüestioni la legitimitat de la decisió, aquesta està fora de tot dubte, perquè a més, en el pla polític, suposa arriscar per millorar la convivència i les relacions entre les institucions catalanes i espanyoles, cosa que tindrà la seva repercussió, indubtablement, en la societat en general. En aquest sentit, val la pena llegir l'article que

José Luis Rodríguez Zapatero publicava aquí a Público recentment, explicant les seves principals raons per donar suport a la decisió de Pedro Sánchez d'atorgar els indults als presos. En aquest sentit, crec interessant recuperar aquesta frase de l'expresident: "L'acostament, l'aproximació, el diàleg... són l'únic camí per al retrobament. El designi de la democràcia, i de la Constitució del 78 en particular, des de la seva mateixa gènesi, és perseguir la integració a través del diàleg". La lectura que alguns fan de la carta magna espanyola s'allunya absolutament del seu esperit. O no saben llegir-la, o directament actuen amb mala fe, amb l'únic objectiu de recuperar el poder, caigui qui caigui. Perquè creuen que aquest poder els pertany des de la nit dels temps.

Penso sincerament que el govern espanyol es mereix tot el suport en aquestes decisions, perquè més enllà de la propaganda interessada i la gesticulació que arriba des de determinats sectors, ningú no pot negar que el gest d'atorgar els indults és valent i presenta uns indubtables riscos. Potser no és res més que una primera pedra d'un edifici que en qualsevol moment es pot venir avall, però si l'alternativa és no fer res, no quedaria més remei que habitar entre unes ruïnes que, primer de tot, caldrà desenrunar per començar a cimentar a la major brevetat. Portem massa anys perduts i més aviat que tard tocarà començar a donar el protagonisme que mereixen a les anomenades "coses de menjar". Ens hi juguem massa, a Catalunya, a les Espanyes, a Europa i a tot el planeta. I aquí, necessitarem que tothom cooperi, singularment aquelles persones i sectors polítics amb capacitat per construir ponts. Aquests són els realment imprescindibles.

Pablo Iglesias i l'obligació militant de continuar fent política

Públic, 28-8-2021

Després de les eleccions autonòmiques madrilenyes, es va repetir fins a la sacietat en diferents mitjans de comunicació, i també en moltes converses privades, que Pablo Iglesias deixava "la política", i més d'un va brindar per celebrar-ho. Molt em temo que els que van aixecar les seves copes ho van fer perquè no van entendre absolutament res, o perquè el desig els encegava (i els segueix encegant) davant la realitat. El mateix Pablo Iglesias ho va verbalitzar molt clarament durant aquella nit electoral, en el moment d'anunciar la seva decisió, presa probablement molt abans d'aquell 4 de maig ayusià: "deixo tots els meus càrrecs. Deixo la política, entesa com a política de partit, com a política institucional". L'especificació és important i a pocs els va passar per alt. Molts, de fet, van arronsar el nas en escoltar-la, sobretot els que més odi han abocat cap a Iglesias durant tots aquests anys. Aquí vull fer una anotació preliminar i personal: opino que hauríem de preocupar-nos en veure que un dirigent de poc més de quaranta anys, amb tan sols set a la política institucional, l'abandoni. No tinc clar que allò que en diem "turbopolítica" sigui positiu per a la nostra societat. Un fenomen que, en aquest cas particular, va unit indubtablement a l'assetjament de la ultradreta cap a la figura d'Iglesias. Si la nostra democràcia no disposa dels mecanismes necessaris per protegir un servidor públic del més alt nivell davant l'atac sense descans dels qui treballen per destruir la nostra convivència, tenim motius més que de sobres per preocupar-nos molt seriosament.

Els que coneixen realment en què consisteix la política de veritat, sabien de sobres que Pablo Iglesias no "deixava la política", perquè probablement no la deixi mai. Perquè és un militant. Per a alguns desinformats o despistats, deixar la política de partit o un determinat càrrec públic significa l'abandonament de la pràctica política de forma definitiva. Però la pregunta és de senzilla resposta: per ventura han abandonat mai la política Felipe González o José

María Aznar, o més recentment Albert Rivera? No fan política diàriament Inda, Marhuenda, Herrera, Ramírez o Quintana? No es fa política des de multitud d'organitzacions socials o esportives, o mitjans de comunicació?

Recuperem breument Antonio Gramsci i el seu concepte d'hegemonia cultural. Segons aquest, a través de la direcció cultural de la societat, construïda mitjançant les institucions educatives, religioses, els partits polítics, els mitjans de comunicació, etc., la classe dominant enforteix i consolida el seu predomini econòmic. D'aquí la necessitat gramsciana d'universalitzar el camp de l'acció política obrera. Només així és possible derrotar un enemic que "no està present exclusivament en l'aparell governamental, sinó que es troba disseminat en totes les institucions de la societat civil" (Portantiero, Juan Carlos, 1977, citat a Álbarez Gómez, Natalia, 2006). Prenguem bona nota.

En aquells moments en què Pablo Iglesias va anunciar que deixava la política institucional i de partit, es van multiplicar els panegírics a la seva persona, els elogis que no feien més que demostrar l'alleujament que sentien alguns adversaris polítics. Com havia passat un any abans després de la mort de Julio Anguita, salvant les distàncies. No van ser pocs els que es van posar a elogiar Pablo Iglesias, mentre que no van ser capaços de mostrar el més mínim gest de solidaritat quan se li va atacar personalment sense descans, quan els fatxes feien guàrdia a les portes de casa seva, quan es van posar funcionar a ple rendiment les clavegueres de l'Estat per desprestigiar-lo a ell i al seu partit, quan es va amenaçar el seu pare i la seva mare, la seva companya, els seus fills... Llavors no van abundar les mostres de solidaritat per part dels seus adversaris. Van atacar Iglesias fins a la sacietat, mai cap líder polític va patir aquesta persecució a la història recent espanyola. I això representava i representa un autèntic avís a navegants: "a tu et pot passar el mateix si et fiques en política". És molt perillós el que hem viscut durant massa temps: fins i tot amb mentides, fins i tot amb males arts, et podem destruir. Aquesta és la idea que la ultradreta s'encarrega de transmetre dia sí i dia també.

Sembla que Pablo Iglesias retorna. Després d'aquests mesos

de descans i de silenci mediàtic voluntari, anem coneixent alguns detalls de les responsabilitats que anirà assumint, a nivell acadèmic i mediàtic: investigador a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), col·laborador d'una tertúlia radiofònica a l'emissora RAC1... Els mitjans d'ultradreta s'han dedicat durant setmanes a expandir rumors falsos sobre la seva vida personal i familiar, cosa que demostra, un cop més, la por que segueix infonent la figura d'Iglesias a aquells poders fàctics que han tallat el bacallà a Espanya des de la nit dels temps. No únicament per ser qui és, sinó també pel que representa col·lectivament. Que li preguntin si no també a Yolanda Díaz, per exemple.

Amb les seves llums i les seves ombres, amb els seus encerts i errades, ningú no podrà negar mai que Pablo Iglesias va ser un protagonista fonamental en els canvis polítics que s'han produït en els darrers anys al nostre país: fi del bipartidisme, entrada de l'esquerra alternativa al govern de la nació, etc. I repeteixo: perquè malgrat els seus errors, que els va cometre, va tenir èxit en determinades decisions estratègiques. Coses que ningú va veure ell si. Quan ningú donava un duro per la constitució d'un govern d'esquerres, ell va apostar fort i es va sortir amb la seva, superant adversitats també a l'interior de la seva formació política. L'esquerra no es pot permetre el luxe de perdre la intuïció, la influència i la intel·ligència de Pablo Iglesias. I no tinc cap dubte que ell és conscient de qui és, de què representa col·lectivament i de la seva responsabilitat com a destacat exdirigent i, sobretot, com a militant. Perquè sempre es va comportar com a tal, com un militant, amb els seus defectes i les seves virtuts. I apostaria que seguirà sent-ho i no es resignarà a ser un gerro xinès. Perquè ho va mamar des del bressol. Segurament el seu últim servei al projecte col·lectiu, deixar la vicepresidència del govern per salvar la representació a Madrid, va ser un servei militant.

Iglesias mai ha deixat de ser un activista, i això no ha de ser necessàriament dolent. Perquè cal seguir sent-ho. Sempre, també quan es té una responsabilitat pública, cosa que no sempre és senzill. Com va afirmar Jordi Amat en un article a eldiario.es, poc després de la dimissió d'Iglesias, "l'activista havia guanyat al vicepresident". Va ser això necessàriament negatiu? Que cadascú

respongui el que consideri oportú. Ara se sentirà lliure de lligams. Potser això sí sigui de veritat una bona notícia per a les esquerres.

Durant aquests mesos de silenci, Pablo Iglesias ha efectuat molt pocs "moviments" públicament. En la seva biografia de Twitter, després d'abandonar els seus càrrecs públics i de partit va incloure la següent frase: "You come at the king, you best not miss" ("si véns a pel rei, millor no fallis", en català). La frase és del personatge de la sèrie 'The Wire' Omar Little, qui la pronuncia en l'episodi 8 de la temporada 1 per burlar-se dels qui han intentat matar-lo. Iglesias va afirmar en la fatídica nit del 4 de maig que, al marge dels resultats electorals, el que el va portar a prendre la seva decisió va ser haver-se "convertit en un boc expiatori", el que va fer que el seu "paper perquè millorés la democràcia" estigués "enormement limitat i mobilitzés el pitjor dels que odien la democràcia". Aquesta cita que hem comentat abans es pot llegir com un dard enverinat cap als que van celebrar la seva marxa, la seva "mort" política, com els que volien acabar amb la vida d'Omar Little a 'The Wire'. Encara està per veure quin serà el paper d'Iglesias a partir d'ara. Però sabent que mai no dóna puntada sense fil, aquesta frase de 'The Wire' és significativa. En la seva actual biografia a Twitter, on manté la cita, també es defineix com a "Cavaller Jedi segons Vallín". Com és sabut, en la saga de 'La Guerra de les Galàxies' els padawan (aprenents de Jedi) porten cua fins que es converteixen en cavallers Jedi. Sobren aquí els comentaris addicionals.

Una persona que coneix bé Iglesias, Juan Carlos Monedero, recordava poc després de les eleccions madrilenyes que "assaltar el cel des de les institucions és complicat. Es pot millorar la vida de la gent, sí, però no és suficient. Pablo Iglesias deixa la política institucional i torna a l'assalt als cels, un cel que en aquesta etapa tindrà més del 'Show de Truman' que no pas de 'El cel pot esperar'... Una obria els ulls i l'altra era una història nyonya que ens entretenia però no ens ajudava a sortir de la mentida... Pablo Iglesias torna a la política". Paraules de Monedero, fa gairebé quatre mesos. Recordin-les i estiguin atents, perquè Iglesias seguirà fent política. De la de veritat. És la seva responsabilitat militant i no dubto que l'exercirà.

Vice-o-Presidenta

Públic, 19-11-2021

Todavía crees en la revolución
Todavía sueñas con cambiar las cosas
Pero te olvidaste de mirar en esta dirección
(¡Estábamos aquí!)

Coque Malla, "Revolución"

Dimecres passat el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) va publicar l'avanç de resultats del baròmetre del mes de novembre, i la Ministra de Treball, Yolanda Díaz, apareix per cinquè mes consecutiu com la líder política estatal (incloent homes) més ben valorada, amb una mitjana de 4,76, davant del president Sánchez (4,45), i a distància notable de la resta. No és casualitat que Díaz cada vegada disposi de més protagonisme mediàtic.

En intenció directa de vot, el PSOE obté un 19,7%, el PP un 14,1%, Unides Podem un 10,6% i Vox un 8,5%. Després de la "cuina" del CIS, l'estimació de vot queda de la manera següent: PSOE (27,6%), PP (20,9%), Vox (14,3%) i Unides Podem (13,6%). Per blocs, a ningú no se li escapa que es dibuixa un panorama igualat, en què l'anomenat "bloc de la investidura" no tindria assegurada la majoria absoluta, amb l'amenaça d'una eventual suma de la dreta i la ultradreta.

Pel que fa a les dades que aporta el baròmetre de novembre del CIS, és interessant destacar algunes referents a la Ministra de Treball. En aquest sentit, la gallega és coneguda per un 91,2% de les persones enquestades, un percentatge que no fa gaire temps era notablement inferior. En definitiva, més de 9 de cada 10 persones saben qui és Yolanda Díaz. Una dada importantíssima, que sens dubte ha despertat l'interès i el nerviosisme en diferents formacions polítiques, és que a la pregunta "qui preferiria que fos el/la president/a del Govern en aquests moments?" Díaz apareix en una destacada segona posició, amb un 15,8% de les persones enquestades, només darrere de Pedro Sánchez (amb un 21,1%) i

davant de Casado (10,7%) o Abascal (7,6%). A ningú no se li escapa que no és poca cosa que hi hagi una proporció gens menyspreable de votants que volen veure Yolanda Díaz a La Moncloa, cosa que alhora denota que hi ha molta gent que considera que la gallega pot arribar a ser presidenta. Però anem pas a pas, no convé tirar les campanes al vol ni anar massa de pressa, sobretot en aquests temps de turbopolítica en què tot passa a una velocitat sovint inassumible.

A l'espectre ideològic (escala d'esquerra a dreta que va d'1 a 10), les persones enquestades situen Yolanda Díaz en un 3,27, és a dir, clarament a l'esquerra. Pedro Sánchez es col·loca amb un 3,82, mentre que el líder estatal situat més a l'esquerra és Íñigo Errejón, amb un 2,97. Arrimadas obté un 6,17, Casado un 7,36 i Abascal un 8,89. Per edats, i atenent novament a la pregunta "qui preferiria que fos el/la president/a del Govern en aquests moments?", Yolanda Díaz és la preferida entre les persones de 25 a 34 anys, i de 35 a 44 anys (amb un 15,9% i un 18,8%, respectivament), per davant de Pedro Sánchez. El president és el preferit a la resta de grups d'edat, però obté els millors resultats entre les persones de 55 a 64 anys (26,2%) i de més de 65 (26,9%). Díaz és segona en tots els grups d'edat excepte en els dos en què és primera i el de més grans de 65 anys, en què és tercera (el segon és Casado). Què vol dir tot això? Que Díaz té una bona consideració en tots els grups d'edat. Com calia esperar, els partits del bipartidisme obtenen els seus millors resultats entre les persones més grans.

Segons el que van votar a les darreres eleccions generals (novembre del 2019), més de la meitat dels votants d'Unides Podem i les seves confluències creuen que la millor Presidenta del Govern seria Yolanda Díaz. Aquí, la dada que sorprèn és la següent: un 18,6% dels votants del PSOE també ho creuen, com el 41% dels de Bildu, el 22,5% dels d'ERC o el 20,4% dels del PNB. Els votants socialistes atorguen una valoració de 6,1 punts a Díaz, quan el seu líder, Pedro Sánchez, el puntuen amb un 6,69. Molt de compte, perquè Díaz desperta creixents simpaties entre votants que en eleccions anteriors no van votar Unides Podem. I les expectatives, en política, són extraordinàriament importants.

Fins aquí, les dades de l'últim baròmetre del CIS, un sondeig

que els dirigents de les dretes s'entesten a dir que està manipulat i que no cal parar-hi cap atenció, quan la veritat és que el repassen a consciència i, avui dia, els té nerviosos. Com sabran, els mitjans d'agitació de la dreta publiquen nombroses enquestes electorals, perquè ja saben: toca transmetre la idea segons la qual la legislatura està pràcticament esgotada i cal convocar eleccions com més aviat millor per fer fora aquest govern il·legítim. I és clar, les enquestes d'aquests mitjans de propaganda dretana apunten, un darrere l'altra, que PP i Vox sumaran majoria absoluta i, per tant, cal adequar com més aviat millor la propaganda a la realitat. O almenys cal intentar-ho. Un problema que pot sorgir en qualsevol moment és que determinats aprenents de bruixot escalfin el cap a Pedro Sánchez amb la necessitat d'avançar eleccions en un gest de suposada intel·ligència, per tapar la possible fugida de vots del PSOE cap a una eventual candidatura encapçalada per Yolanda Díaz. Si s'estén la idea segons la qual allargar la legislatura pot perjudicar Sánchez i beneficiar Díaz, no és gens descartable que es cometi la temeritat de no esgotar al màxim la legislatura.

Yolanda Díaz està sabent rendibilitzar la seva excel·lent feina al capdavant del Ministeri de Treball i Economia Social, i aquestes dades que acabem de comentar en donen bona fe. El cas és que Díaz, principal cap visible d'Unides Podem després del pas de Pablo Iglesias de la política institucional i de partit a l'activisme polític i mediàtic (política en majúscules, sigui dit de pas, com està demostrant), està sabent capitalitzar diferents mesures socials que porten el seu segell, del seu equip i del seu grup parlamentari, amb especial protagonisme de la reforma laboral. A dia d'avui, ningú no té cap dubte, ni tan sols el tradicional votant del PSOE, que les resistències a derogar els aspectes més lesius de la reforma laboral del PP i CiU del 2012 provenen de la part majoritària del govern, concretament dels ministres més propers a la banca i l'alt funcionariat europeu. Això ho sap tothom, com tothom sap que si s'aconsegueixen derogar determinades mesures clarament perjudicials per als treballadors i treballadores, i així s'avança cap a un marc més favorable per a aquests, serà gràcies a Yolanda Díaz i per extensió a Unides Podem. A Ferraz en van prendre bona nota quan van veure (i van sentir) les apoteòsiques rebudes a la Ministra

de Treball per part de les delegacions de CCOO i (ull) també d'UGT en els seus últims congressos. Després d'anys de campanyes de desprestigi per part de les dretes mediàtiques i polítiques, amb l'aquiescència de determinats sectors que pateixen la malaltia infantil de l'esquerranisme, els sindicats de classe i confederals estan recuperant el protagonisme que mereixen i que s'han llaurat a base de treball i mobilització. Treball i mobilització que, dit sigui de passada, han estat convenientment i interessadament menyspreats i laminats durant els darrers anys. L'esforç titànic dels milers de sindicalistes de tot el país durant la pandèmia, singularment durant els primers mesos, mai no serà justament reconegut.

Fa unes setmanes, el mateix Pedro Sánchez saludava la possible configuració d'un espai polític renovat a l'esquerra del PSOE, potser amb Yolanda Díaz liderant-lo. "Seria important que es donés aquest procés d'unió, perquè el nostre sistema penalitza la desunió. Necessitem tot l'espai progressista en plena forma", va dir el president del Govern. No sé si es penedirà de les seves paraules... Sánchez sap que necessita Unides Podem o aquest possible nou espai polític (i de moltes altres formacions de tot el país, dit sigui de passada) per poder governar, i entén que necessita una esquerra transformadora que sigui capaç d'aconseguir atraure aquells votants que no pot seduir el PSOE. Això ho saben a Ferraz, com saben que si s'allunyen massa de l'esquerra per "pescar" al centre es poden trobar que la via d'aigua sigui més gran del que s'esperava i aquelles formacions a l'esquerra del PSOE aconsegueixin més suports dels estrictament necessaris. Perquè no ens enganyem, a Ferraz sempre han mirat de dalt a baix tot el que estava a la seva esquerra: "molestin allò just i col·laborin amb nosaltres sense queixar-se massa, que si no faran el joc a les dretes i ja ens encarregarem de recordar-ho". Allò de la "pinça", recorden? Doncs bé, no sé si aquest nou espai polític de què tothom parla s'acabarà conformant amb Yolanda Díaz al capdavant, però el que és fàcilment palpable és que aquesta mera hipòtesi ha posat dels nervis molts dels caps pensants del PSOE. Veurem, perquè el fenomen Yolanda Díaz no se l'esperaven (o no se l'esperaven així) i els pot acabar desbordant. Encara és aviat i caldrà esperar esdeveniments perquè l'esquerra

transformadora ja sabem que té altes qualificacions en la creació de problemes innecessaris i alimentació de conflictes interns. Esperem que determinats dirigents hagin après alguna cosa durant els darrers anys. Perquè últimament inquieten les declaracions de líders com Errejón o Baldoví, per exemple.

Les darreres setmanes han estat moltes les persones que s'han referit a la possibilitat de construir un nou espai polític d'esquerres, pensant en Yolanda Díaz com a cap visible. L'única cosa certa és que, de moment, la dirigent gallega no ha dit que hagi pres una decisió definitiva sobre això, si bé sap que totes les mirades es dirigeixen cap a ella. I amb raó, perquè és difícil pensar en una dirigent més ben preparada i idònia. Díaz és una dona bregada en mil batalles, amb una llarga trajectòria i una història vital que enfonsa les arrels en el millor del moviment obrer organitzat del nostre país, concretament a les CCOO i el PCE. Ser filla de l'històric sindicalista Suso Díaz imaginem que ha de comportar una sèrie de condicionants, com ara els valors del compromís, la lleialtat a una classe social i l'esperit de lluita i resistència. Es tracta de característiques que Díaz posseeix, sens dubte. La Vicepresidenta presenta un perfil sòlid i seriós, que prefereix les dades i l'argumentació seriosa a les diatribes o els tuits. És didàctica, té bona oratòria i no falta mai al respecte a ningú, ni tan sols als diputats del PP que perden els nervis a les sessions de control al Congrés quan els toca interpel·lar-la. "Senyor García Egea, li donaré una dada". Díaz ha fet gala durant aquests gairebé dos anys com a ministra d'una suavitat en les formes que en absolut comporta una debilitat en els principis, ans al contrari. Ha aconseguit guanyar-se el respecte de propis i estranys, de sindicalistes i empresaris, amb una voluntat de diàleg sincera i necessària. Un diàleg que ha practicat fins a l'extenuació, en què el seu equip també ha jugat un paper determinant. Comptar al costat, per citar només dos exemples, amb persones com Joaquín Pérez Rey o Josep Vendrell, és una garantia. I és que també resulta molt important que una bona líder sàpiga triar els seus col·laboradors.

Però Díaz no podrà construir res ella sola, per més preparació i energia que tingui. I ho sap, per això insisteix encertadament en la necessitat de recórrer el país per escoltar

tothom. Necessitarà moltes persones i també tota la força de les organitzacions existents. Perquè sí, l'acte de la setmana passada a València en què va participar juntament amb Mónica Oltra, Ada Colau, Mónica García i Fatima Hamed va ser important i va generar moltíssima il·lusió, però les idees no viuen sense organització, això ho sabem de sobres. Per això cal fugir de sectarismes i personalismes, posar al servei del projecte que es decideixi col·lectivament tota la força de les diferents militàncies i saber sumar persones que no tenen o no han tingut interès a formar part de cap organització en el passat. Perquè ningú no sobra i tothom és necessari, perquè ens juguem massa. En aquest sentit, em quedo amb les paraules d'Enrique Santiago, Secretari General del PCE, a l'acte de tancament del Centenari del Partit, apostant per la unitat i posant la formació al servei sempre del projecte col·lectiu. No serà fàcil, certament, però el repte és prou il·lusionant per posar tota la carn a la graella i saber trenar aliances amb les diferents forces germanes de totes les Espanyes. Perquè la plurinacionalitat és una realitat i cal saber adaptar les forces polítiques a les realitats del país. Amb generositat, amb el valor de la cooperació per bandera, amb un peu a la institució i un altre al carrer, com no podia ser d'una altra manera. Perquè sí, cal tenir força al carrer i militants de tots els sectors socials i professionals, però si no som capaços de tenir una bona representació institucional, si no apostem per guanyar per transformar la nostra societat a favor de la majoria, tot serà més difícil. Es tracta de dues condicions que es retroalimenten, que a més a més no són de suma zero.

No sé què farà Yolanda Díaz ni si realment els propers mesos es començarà a parlar seriosament d'un nou espai polític transformador. El que sí que tinc clar és que la política gallega, si el projecte col·lectiu ho necessita, farà un pas endavant. Però per això, necessitarà que moltes dones i molts homes de tot el país prenguin consciència de com serà d'important acompanyar-la, cuidar-la, defensar-la i deixar-la treballar, amb paciència però amb determinació, amb il·lusió però amb la responsabilitat que l'ocasió històrica mereix. Perquè els atacs cap a la seva persona creixeran i el suport mutu serà imprescindible. Vice-o-Presidenta. El temps dirà.

La centralitat dels Comuns

Públic, 22-11-2021

Aquests dies ha quedat clarament palesa la centralitat dels Comuns en el panorama polític català. El cap de setmana el partit va celebrar la seva Assemblea Nacional amb un gran èxit de participació i cohesió, mentre que aquest dilluns la formació ha captat l'atenció de tots els focus amb la decisió de pactar amb Pere Aragonès i facilitar així la tramitació dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Durant el passat cap de setmana, més de set-centes persones, militants de Catalunya en Comú, van reunir-se a Barcelona per establir les principals línies mestres i estratègies del partit i també escollir els seus òrgans de direcció. La gran fita que els Comuns marquen en el seu calendari és arribar a les eleccions municipals de 2023 amb renovades forces per, tal i com resava el lema de l'Assemblea, "Arrelar, Guanyar i Transformar". No serà fàcil, perquè el camí cap a les municipals de 2023, encara llunyanes, pot esdevenir un camp de mines en els temps polítics, socials i pandèmics que ens estan tocant viure, però a ningú no se li escapa que qualsevol formació política se situa en millors condicions d'encarar el proper cicle electoral si hi arriba amb una estratègia clara i un partit cohesionat, com sembla que és el cas de Catalunya en Comú en aquests moments, que a més consolida de forma natural la coalició amb Podem, com no pot ser d'una altra manera si es vol seguir apostant per un projecte determinant, transformador i protagonista. L'acte de tancament de l'Assemblea, a més, va dibuixar una imatge il·lusionant amb la participació de Yolanda Díaz, Jéssica Albiach, Ada Colau, Mònica Oltra, Candela López, Lilith Verstrynge, Alberto Garzón i Ione Belarra, aquesta última de forma telemàtica. Una imatge amb molta força que planteja un renovat projecte de país on tothom és necessari, on ningú no hi sobra, de nord a sud i d'est a oest de tota la geografia de les Espanyes, on Catalunya ha de jugar un paper fonamental. El partit ha sortit reforçat de la seva Assemblea, però després de la festa, el matí del

dilluns deparava un nou i important protagonisme als Comuns.

La negativa de la CUP a votar els pressupostos del Govern de la Generalitat, precedida d'una sorprenent baixa participació en les seves assemblees locals (a penes tres-centes persones en tot el país), posava en risc la tramitació dels comptes, i situava la data del dilluns 22 de novembre com a límit per negociar. Anteriorment, tant En Comú Podem com el PSC s'havien ofert per facilitar l'aprovació dels pressupostos, però a ningú no se li escapa la incomoditat dels dos partits que formen el govern en comptar amb la col·laboració de formacions no-independentistes, quan la propaganda processista segueix parlant d'una suposada "majoria del 52%" que els fets s'entesten a demostrar que no existeix de cap de les maneres. Com ha escrit Francesc-Marc Álvaro a La Vanguardia, "la parella ja no té res en comú, però s'entesta a mantenir les aparences. Bé, sí que té alguna cosa en comú: la conservació del poder autonòmic, que és millor que estar a la intempèrie (...) la comèdia ja no dóna més de si i hem passat de la fredor entre els socis a l'evidència que no poden anar junts ni a prendre una cervesa". Crec que no cal afegir-hi res més.

El cas és que el mateix dilluns En Comú Podem anuncia que s'ha arribat amb un preacord amb Pere Aragonès per facilitar la tramitació dels pressupostos de la Generalitat. Ull, amb el President, no amb el Conseller d'Economia, Jaume Giró, membre de Junts. Per això el paper dels postconvergents a ningú no se li escapa que és del tot incòmode, perquè haver de comptar amb la col·laboració dels Comuns representa fins i tot una qüestió "de pell", és a dir, probablement no hi ha cap formació que desperti més menyspreu i fins i tot odi per part de Junts que el partit d'Ada Colau i Jéssica Albiach. La raó cal anar-la a buscar en la història, però no és l'objectiu d'aquest article entrar en aquesta anàlisi ara mateix.

Amb aquesta jugada, Pere Aragonès, i per extensió ERC, trenca la dinàmica de blocs que tant interessa a la pinça Junts-CUP, caracteritzada també per la tàctica del "com pitjor, millor", i representa un pas que hem de valorar en la seva justa mesura, malgrat que ja sabem que en qualsevol moment poden tremolar les cames al partit de Junqueras, que no es caracteritza precisament per

saber deixar anar llast respecte dels seus socis de Junts i la galàxia ultra del nacionalisme català més caspós i intolerant. El cas, però, és que el protagonisme dels Comuns ha posat nerviós a més d'un i a més de dos, en diferents partits de l'espectre polític català, d'esquerra a dreta, però a la vegada suposarà desembussar la situació i posar la primera pedra per tal que d'aquí a un més la Generalitat pugui disposar d'uns nous pressupostos.

Actualment, tothom sap que ens trobem en un canvi de paradigma econòmic, amb la crisi pandèmica del coronavirus i la resposta que s'està donant des de les diferents administracions, singularment el programa de fons europeus Next Generation EU. El fet que s'obri una etapa amb un panorama de pressupostos expansius implica que no es pugui desaprofitar l'ocasió per aprovar nous pressupostos i no caure en l'error, que seria nefast, d'haver de prorrogar comptes d'anys anteriors. En aquest sentit, hauria de ser una responsabilitat dels nostres representants polítics negociar, dialogar i transaccionar tot el que calgui per tal d'arribar a acords i aprofitar aquesta situació de pressupostos de caràcter expansiu, per aconseguir que fins a l'últim euro arribi fins a l'última família. Perquè si no, no serà possible encarar aquesta crisi que estem vivint. Per tot això calen uns nous pressupostos, a Catalunya, a Barcelona i també a l'Estat. En aquest sentit, cal aplaudir per exemple la decisió d'EH Bildu, Más País i Compromís de donar suport als comptes presentats pel govern de coalició d'esquerres a Madrid.

Amb aquest preacord a Catalunya, s'aconsegueix reorientar el rumb erràtic del Govern de la Generalitat i tot sembla indicar que es podrà disposar de nous pressupostos, que, al capdavall, és el que està reclamant la gent. A més, s'aconsegueix reciprocitat respecte dels pressupostos de l'Ajuntament de Barcelona i Aragonès esmena la plana a la tàctica d'Ernest Maragall, un polític que no ha estat a l'alçada de les circumstàncies, que ha privilegiat els interessos de partit per sobre dels de la ciutat. Ara, el govern municipal podrà disposar d'un nou pressupost que suposarà una despesa rècord d'uns 3.400 milions d'euros, amb un augment del 4,7%. No és poca cosa.

En Comú Podem, a més de la contrapartida dels pressupostos de la capital catalana, aconsegueix arrencar diversos

compromisos gens menyspreables: acord per la mobilitat, millora de les polítiques energètiques, reindustrialització, augment de la partida en habitatge, més recursos en sanitat, com ara els psicòlegs i els dentistes públics, Llei de Barris Verds, etc. Si s'aconsegueix un millor aprofitament dels fons europeus que arribaran, caldrà reconèixer el paper dels Comuns en aquest gest de responsabilitat. La política, més enllà del titular o el tuit amb obsolescència programada, ha de servir per ser útil a la gent, per ajudar en la transformació social, per progressar com a societat. Fins i tot quan no s'està d'acord amb el 100% del que s'acaba votant, o millor dit, sobretot quan no s'està d'acord. Allò tan clàssic però tan vigent com la teoria weberiana de l'ètica de la responsabilitat i l'ètica de la convicció i, important, l'art de saber-les combinar.

Amb aquesta entrada en escena d'En Comú Podem en l'aprovació dels pressupostos de la Generalitat es pot obrir una nova etapa a Catalunya. Permetin-me que em mostri optimista. Queda un mes per seguir parlant, debatent i negociant, però la primera pedra ja està posada. La majoria del 52% queda clar que no existeix i cada cop és més obvi que el país, per avançar, necessitarà d'acords amplis, fugint dels blocs monolítics i teixint noves aliances, amb generositat i mirada llarga. I en aquest sentit, l'espai polític que representa En Comú Podem es presenta com la cola d'enganxar, la formació imprescindible per fugir de la nefasta política de blocs que tant mal ha fet al país en els darrers anys. El PSC, malgrat ser la principal força al Parlament, queda absolutament descol·locat amb la jugada dels Comuns i Aragonès, però a ningú no se li escapa que els d'Illa hauran de participar, d'una manera o una altra, en la governabilitat del país en el futur, perquè representen una porció molt important de la societat catalana. Perquè caldran acords amplis de progrés i aquí, novament, el paper dels Comuns tornarà a ser imprescindible, més encara quan cada cop està més clar que el matrimoni de conveniència entre ERC i Junts algun dia haurà d'acabar en divorci. I si algú segueix somniant en la sociovergència, desig indissimulat de gran part de les elits del país, molt em temo que queda lluny a dia d'avui.

Catalunya es mereix un altre govern, però de moment tindrà

uns nous pressupostos millors que els anteriors. I aquí, si bé és cert que el paper de Pere Aragonès i ERC ha estat important, s'ha de reconèixer que En Comú Podem ha sabut jugar la carta dels seus vuit diputats. És de justícia valorar-ho i posar de rellevància la centralitat dels Comuns.

Un any sense Víctor Nuño, víctima del terrorisme economicista

Públic, 3-12-2021

Llegeixo un fil de Twitter ple de dolor de Noelia Salvador, mare de Víctor Nuño, un noi de divuit anys que ara fa un any va morir a causa d'un accident laboral a Ferros Sabadell S.L., l'empresa on tot just havia començat a treballar feia dotze dies al polígon industrial Pla de la Bruguera de Castellar del Vallès. Era la seva primera feina i una màquina d'aquesta empresa metal·lúrgica va acabar amb la seva vida. La història d'en Víctor esgarrifa, indigna i omple el cor de pena i dolor. Un llegeix les paraules de la seva mare, plenes de sentiment i ràbia, i no pot evitar empatitzar amb aquesta dona, amb la seva família i amb tota la gent que s'estimava en Víctor.

Explica Noelia Salvador que en aquells dotze dies el seu fill Víctor no havia rebut la roba de seguretat obligatòria que necessitava, ni cap tipus de formació en prevenció de riscos laborals, ni indicacions per manipular la màquina que li va arrabassar la vida. Diu la mare d'en Víctor que la màquina, una planxadora industrial, portava més de deu anys en desús i tenia inhabilitats els sistemes de seguretat que podrien haver evitat la seva mort, d'acord amb la pròpia valoració que va realitzar Inspecció de Treball. Diu Noelia Salvador que la màquina no comptava amb proteccions, ni cable perimetral, ni el polsador per provocar una aturada d'emergència. I malauradament, el seu fill Víctor es va quedar atrapat als rodets de la planxadora. Aquell fatídic accident va ser qualificat per les autoritats com una "infracció greu" i no "molt greu", amb una sanció per a l'empresa ridícula i ofensiva: una multa de 40.000 euros, reduïda després a 25.000.

Noelia Salvador demana justícia i el suport de les diferents administracions públiques, i explica que el passat mes d'abril van fundar una associació que porta el nom del seu fill, que servirà per formar en prevenció de riscos laborals a les persones més joves, per evitar que no es tornin a produir desgràcies com la del seu fill o la

del també molt jove Xavi Cayuela a Cornellà de Llobregat, l'abril d'enguany. Després de les desgraciades morts d'aquests dos joves es van produir a les seves localitats concentracions per reclamar justícia, en què es va repetir que allò no havia estat un accident, sinó un assassinat.

Segons l'Informe Anual d'Accidents de Treball a Espanya 2020, publicat per l'Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball (INSST), durant l'any 2020 (no ho oblidem, any de pandèmia, amb aturades importants de la producció) es van registrar a Espanya 505.528 accidents de treball amb baixa (el 88,3% durant la jornada laboral i la resta in itinere). En el mateix 2020, es van produir 634 accidents de treball mortals en jornada de treball, una xifra superior als 558 de l'any 2019. Un drama absolut, unes xifres inacceptables que ens haurien de fer reflexionar a tots plegats. Una xacra. Darrera d'aquestes 634 persones hi ha noms i cognoms, famílies senceres, amics, dolor, patiment i indignació. No ho perdem de vista.

És inacceptable que hi hagi empreses que no garanteixin als seus treballadors i treballadores les condicions de treball dignes i necessàries que aquests precisen per desenvolupar les seves tasques professionals i, no ho oblidem, són unes condicions que la llei obliga a complir. Malauradament, notícies com la mort d'en Víctor o en Xavi no tenen el protagonisme que mereixen als mitjans de comunicació més importants. La classe obrera ja no existeix, ja no necessitem sindicats ni ningú que ens defensi, diuen, i aquestes notícies tràgiques que posen al descobert una de les xacres més vergonyoses de la nostra societat no venen, no aconsegueixen prous clics ni omplen les tertúlies de les nostres ràdios i televisions.

Recupero unes paraules de l'enyorat Manolo Vázquez Montalbán, publicades el ja llunyà any 2003 en el seu extraordinari llibre "La Aznaridad":

"Però no sols de terrorisme etarra es nodreix la voraç màquina de la memòria col·lectiva. El dia mateix en què s'iniciava la fins ara última carrera electoral homologada, va haver-hi vaga a la construcció com a protesta pels morts en accident laboral: tres-cents en un any. Tres-centes víctimes del terrorisme de la contractació precària. Tres-centes víctimes de l'èxit de les estadístiques. Tres-cents cadàvers al compte de l'economicisme, la ideologia dominant en el moment en què

la dreta decreta la mort de les ideologies. Aquests sí que han mort d'èxit. A mesura que baixen les xifres de l'atur, pugen les de la mort entre treballadors fast food, treballadors engolits com a menjar ràpid, a baix cost, als quals no se'ls demana l'experiència necessària per sobreviure en condicions laborals d'alt risc. Alguns d'aquests treballadors deuen la inexperiència que els condueix a la mort a la fluïdesa del mercat laboral, aquest eufemisme tantes vegades criminal, a l'alegria amb què es practiquen les fusions d'empreses que sempre, sempre, porten aparellats milers d'acomiadaments, de desplaçats cap a l'atur o cap a feines precàries. Cada vegada que es comuniquen els números del descens de l'atur s'haurien d'aportar les dades qualitatives de quants d'aquests treballadors que ja no estan a l'atur han passat al que abans es deia millor vida i que ara s'hauria d'anomenar limbe estadístic. Doncs això: Déu meu, que sols es queden els morts! Com de necessària seria una agrupació de víctimes del terrorisme economicista".

Crec que no cal afegir gaire més mentre esperem que es faci justícia. Amb en Víctor, amb en Xavi i amb tants treballadors i tantes treballadores i les seves famílies.

Agraïments

Com sempre, els meus principals agraïments són per a la meva família, el més important que tinc a la vida:

Gràcies, en primer lloc, a la meva companya de vida, la Roser, per tot l'amor, per tantes aventures viscudes i tantes i tantes coses...

Al meu fill Miquel i la meva filla Maria, perquè cada dia aprenc coses noves al seu costat. A la meva filla Anna, que tot i que no hi és entre nosaltres, sempre la porto dins del meu cor. El seu record m'il·luminarà sempre.

Als meus pares, Charo i Miguel, pel seu suport incondicional, sempre.

Al meu germà Carlos, la meva cunyada Maria i els meus nebots, Pau, Jordi i Marc, per ser com són.

Als meus sogres, Mònica i Joan, i el meu cunyat, Oriol, per acollir-me tan bé i fer-me sentir des de sempre un membre més de la família.

Al company Joan Coscubiela, per la seva generositat escrivint el magnífic pròleg d'aquest llibre. Gràcies infinites, de tot cor.

A la Sandra Cruz, ànima de la Fundació Nous Horitzons, per tot el seu suport i el seu carinyo, en aquest i en altres projectes.

Al company i amic Juan Ortiz, per fer una darrera repassada al llibre. Per estar sempre a prop.

Al camarada Antonio Rodríguez Avellaneda, que ha estat probablement la persona que més m'ha insistit i animat a fer una

recopilació dels meus articles d'opinió.

Al meu amic Carlos Ruiz Monroy, per la foto de la contraportada.

Als companys i companyes d'En Comú Podem Mataró, per tot el seu ajut i suport.

A totes aquelles persones que en algun moment van confiar en mi per publicar articles d'opinió en diferents mitjans de comunicació o em van ajudar a fer-ho, especialment a Joan Salicrú (Valors), Maria Coll (Valors), Vern Bueno (Capgròs), Albert Calls (Tribuna Maresme), Orencio Osuna (Público), Pedro González de la Calleja (Público), Marià de Delàs (Públic), Manuel Arenas (El Periódico de Catalunya), Sergio de Maya (Treball) i Marc Andreu (Treball).

Mecenes

L'edició d'aquest llibre ha estat possible gràcies també a la col·laboració de tots aquests mecenes, que van participar en la campanya que es va engegar a través de la plataforma Verkami. Moltes gràcies a tothom!

Abel Navarro Cardenal
Agustí García Morena
Alberto Pérez Díaz
Alejandra Lara Sorroche
Ana Gómez Cantador
Anna Cabot Dalmau
Anna Oliveras Rovira
Antonio Ortiz Olmedo
Antonio Rodríguez Avellaneda
Arnau Funes Romero
Carles Spa Novellas
Carlos Guillén Burguillos
Carlos Ruiz Monroy
Carmen García Domínguez
Charo Burguillos Zafra
Concepció Soler i Hernández
Cristóbal Cobo Presa
David Pérez Barrientos
David Valverde Burguillos
Domènec Martínez García

Eloi Aymerich Casas
Esteve Martínez Ruiz
Eusebio Martínez López
Eva Garcia Rubio
Fernando Antón Alonso
Flori Rico Cortés
Francesc Villà Pardo
Francisco Jiménez Pérez
Gaspar Galobart Lloret
Glòria Bosch Pou
Hortènsia Grau Juan
Jacobo Rubio Fernández
Jael Seguró Traver
Javier Sánchez del Campo
Jesús Zapatero Silvestre
Jimenez Navarrete Ruiz
Joan Garcia Garcia
Joan Lagunas Riera
Joan Salicrú Maltas
José Alfonso del Rey Román
José Antonio Montero Domínguez
José Cabello Redondo
José Serrano Calderón
Josep Canal Codina
Josep Comas Valls
Josep Illa i Ximenes
Juan Antonio Martín Duarte
Juan Miguel Barea Alarcón
Juan Ortiz Olmedo
Juan Roldán Ruiz
Laura Gutiérrez
Lluís Filella Carballo
Manuel Arenas Sánchez
Marc Andreu Acebal
Marcel Colell
Mariví Menéndez García

Marta Castillo Ramos
Mercè Garcés Fernández
Miguel Guillén Rodríguez
Miguel Lara Leal
Miquel Canal de Torres
Miquel Morata Royes
Mohammed El Youssofi
Mònica Ferrer Sánchez
Montse Dalmau Martínez
Montse Taberner Duran
Muntsa Prat Noguer
Noe Ayguasenosa Soro
Orencio Osuna Muñoz
Óscar Fernández Fernández
Óscar Muñoz Hernández
Pablo Morales Morago
Paco Cortés Podadera
Pere Fradera Barceló
Quico Carbonell Sebarroja
Quiteria Guirao Abellán
Rafael Espinosa Morán
Ramón Morales Morago
Raquel de Haro González
Raúl Rodríguez Burillo
Roser Garcia Ferrer
Salvador Milà Solsona
Santi López Ramírez
Sara Genzor Irún
Sergi Alcalde Acosta
Sergi Morales Díaz
Sílvia Garcia Chicano
Tomás Portillo Barranco
Toni Coll Tort
Toni Guardiola López
Xavi Castellano
Xevi Vilert Soler